నమో తస్స భగవతో అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స

ద్వేమాతికాపాళి

భిక్ఖుపాతిమోక్ఖపాళి

పుబ్బకరణం-౪

సమ్మజ్జనీ పదీపో చ, ఉదకం ఆసనేన చ;

ఉపోసథస్స ఏతాని, ‘‘**పుబ్బకరణ**’’న్తి వుచ్చతి.

పుబ్బకిచ్చం-౫

ఛన్ద, పారిసుద్ధి, ఉతుక్ఖానం, భిక్ఖుగణనా చ ఓవాదో;

ఉపోసథస్స ఏతాని, ‘‘**పుబ్బకిచ్చ**’’న్తి వుచ్చతి.

పత్తకల్లఅఙ్గా-౪

ఉపోసథో , యావతికా చ భిక్ఖూ కమ్మప్పత్తా;

సభాగాపత్తియో చ న విజ్జన్తి;

వజ్జనీయా చ పుగ్గలా తస్మిం న హోన్తి, ‘‘**పత్తకల్ల**’’న్తి వుచ్చతి.

పుబ్బకరణపుబ్బకిచ్చాని సమాపేత్వా దేసితాపత్తికస్స సమగ్గస్స భిక్ఖుసఙ్ఘస్స అనుమతియా పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితుం ఆరాధనం కరోమ.

నిదానుద్దేసో

సుణాతు మే భన్తే సఙ్ఘో? అజ్జుపోసథో పన్నరసో, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఉపోసథం కరేయ్య, పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసేయ్య.

కిం సఙ్ఘస్స పుబ్బకిచ్చం? పారిసుద్ధిం ఆయస్మన్తో ఆరోచేథ, పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసిస్సామి, తం సబ్బేవ సన్తా సాధుకం సుణోమ మనసి కరోమ. యస్స సియా ఆపత్తి, సో ఆవికరేయ్య, అసన్తియా ఆపత్తియా తుణ్హీ భవితబ్బం, తుణ్హీభావేన ఖో పనాయస్మన్తే ‘‘పరిసుద్ధా’’తి వేదిస్సామి. యథా ఖో పన పచ్చేకపుట్ఠస్స వేయ్యాకరణం హోతి, ఏవమేవం ఏవరూపాయ పరిసాయ యావతతియం అనుసావితం హోతి. యో పన భిక్ఖు యావతతియం అనుసావియమానే సరమానో సన్తిం ఆపత్తిం నావికరేయ్య, సమ్పజానముసావాదస్స హోతి. సమ్పజానముసావాదో ఖో పనాయస్మన్తో అన్తరాయికో ధమ్మో వుత్తో భగవతా, తస్మా సరమానేన భిక్ఖునా ఆపన్నేన విసుద్ధాపేక్ఖేన సన్తీ ఆపత్తి ఆవికాతబ్బా, ఆవికతా హిస్స ఫాసు హోతి.

ఉద్దిట్ఠం ఖో ఆయస్మన్తో నిదానం. తత్థాయస్మన్తే పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయస్మన్తో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

నిదానం నిట్ఠితం.

పారాజికుద్దేసో

తత్రిమే చత్తారో పారాజికా ధమ్మా ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి.

మేథునధమ్మ సిక్ఖాపదం

౧. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖూనం సిక్ఖాసాజీవసమాపన్నో సిక్ఖం అప్పచ్చక్ఖాయ దుబ్బల్యం అనావికత్వా మేథునం ధమ్మం పటిసేవేయ్య, అన్తమసో తిరచ్ఛానగతాయపి, పారాజికో హోతి అసంవాసో.

అదిన్నాదానసిక్ఖాపదం

౨. యో పన భిక్ఖు గామా వా అరఞ్ఞా వా అదిన్నం థేయ్యసఙ్ఖాతం ఆదియేయ్య, యథారూపే అదిన్నాదానే రాజానో చోరం గహేత్వా హనేయ్యుం వా బన్ధేయ్యుం వా పబ్బాజేయ్యుం వా చోరోసి బాలోసి మూళ్హోసి థేనోసీతి, తథారూపం భిక్ఖు అదిన్నం ఆదియమానో అయమ్పి పారాజికో హోతి అసంవాసో.

మనుస్సవిగ్గహసిక్ఖాపదం

౩. యో పన భిక్ఖు సఞ్చిచ్చ మనుస్సవిగ్గహం జీవితా వోరోపేయ్య, సత్థహారకం వాస్స పరియేసేయ్య, మరణవణ్ణం వా సంవణ్ణేయ్య, మరణాయ వా సమాదపేయ్య "అమ్భో పురిస కిం తుయ్హిమినా పాపకేన దుజ్జీవితేన, మతం తే జీవితా సేయ్యో"తి, ఇతి చిత్తమనో చిత్తసఙ్కప్పో అనేకపరియాయేన మరణవణ్ణం వా సంవణ్ణేయ్య, మరణాయ వా సమాదపేయ్య, అయమ్పి పారాజికో హోతి అసంవాసో.

ఉత్తరిమనుస్సధమ్మసిక్ఖాపదం

౪. యో పన భిక్ఖు అనభిజానం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం అత్తుపనాయికం అలమరియఞాణదస్సనం సముదాచరేయ్య "ఇతి జానామి, ఇతి పస్సామీ"తి, తతో అపరేన సమయేన సమనుగ్గాహియమానో వా అసమనుగ్గాహియమానో వా ఆపన్నో విసుద్ధాపేక్ఖో ఏవం వదేయ్య "అజానమేవం ఆవుసో అవచం జానామి, అపస్సం పస్సామి, తుచ్ఛం ముసా విలపి"న్తి, అఞ్ఞత్ర అధిమానా, అయమ్పి పారాజికో హోతి అసంవాసో.

ఉద్దిట్ఠా ఖో ఆయస్మన్తో చత్తారో పారాజికా ధమ్మా. యేసం భిక్ఖు అఞ్ఞతరం వా అఞ్ఞతరం వా ఆపజ్జిత్వా న లభతి భిక్ఖూహి సద్ధిం సంవాసం యథా పురే, తథా పచ్ఛా, పారాజికో హోతి అసంవాసో. తత్థాయస్మన్తే పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయస్మన్తో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

పారాజికం నిట్ఠితం.

సఙ్ఘాదిసేసుద్దేసో

ఇమే ఖో పనాయస్మన్తో తేరస సఙ్ఘాదిసేసా

ధమ్మా ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి.

సుక్కవిస్సట్ఠిసిక్ఖాపదం

౧. సఞ్చేతనికా సుక్కవిస్సట్ఠి అఞ్ఞత్ర సుపినన్తా సఙ్ఘాదిసేసో.

కాయసంసగ్గసిక్ఖాపదం

౨. యో పన భిక్ఖు ఓతిణ్ణో విపరిణతేన చిత్తేన మాతుగామేన సద్ధిం కాయసంసగ్గం సమాపజ్జేయ్య హత్థగ్గాహం వా వేణిగ్గాహం వా అఞ్ఞతరస్స వా అఞ్ఞతరస్స వా అఙ్గస్స పరామసనం, సఙ్ఘాదిసేసో.

దుట్ఠుల్లవాచాసిక్ఖాపదం

౩. యో పన భిక్ఖు ఓతిణ్ణో విపరిణతేన చిత్తేన మాతుగామం దుట్ఠుల్లాహి వాచాహి ఓభాసేయ్య యథా తం యువా యువతిం మేథునుపసంహితాహి, సఙ్ఘాదిసేసో.

అత్తకామపారిచరియసిక్ఖాపదం

౪. యో పన భిక్ఖు ఓతిణ్ణో విపరిణతేన చిత్తేన మాతుగామస్స సన్తికే అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం భాసేయ్య "ఏతదగ్గం భగిని పారిచరియానం యా మాదిసం సీలవన్తం కల్యాణధమ్మం బ్రహ్మచారిం ఏతేన ధమ్మేన పరిచరేయ్యా"తి మేథునుపసంహితేన, సఙ్ఘాదిసేసో.

సఞ్చరిత్తసిక్ఖాపదం

౫. యో పన భిక్ఖు సఞ్చరిత్తం సమాపజ్జేయ్య ఇత్థియా వా పురిసమతిం పురిసస్స వా ఇత్థిమతిం, జాయత్తనే వా జారత్తనే వా, అన్తమసో తఙ్ఖణికాయపి, సఙ్ఘాదిసేసో.

కుటికారసిక్ఖాపదం

౬. సఞ్ఞాచికాయ పన భిక్ఖునా కుటిం కారయమానేన అస్సామికం అత్తుద్దేసం పమాణికా కారేతబ్బా, తత్రిదం పమాణం, దీఘసో ద్వాదస విదత్థియో సుగతవిదత్థియా, తిరియం సత్తన్తరా, భిక్ఖూ అభినేతబ్బా వత్థుదేసనాయ, తేహి భిక్ఖూహి వత్థు దేసేతబ్బం అనారమ్భం సపరిక్కమనం. సారమ్భే చే భిక్ఖు వత్థుస్మిం అపరిక్కమనే సఞ్ఞాచికాయ కుటిం కారేయ్య, భిక్ఖూ వా అనభినేయ్య వత్థుదేసనాయ, పమాణం వా అతిక్కామేయ్య, సఙ్ఘాదిసేసో.

విహారకారసిక్ఖాపదం

౭. మహల్లకం పన భిక్ఖునా విహారం కారయమానేన సస్సామికం అత్తుద్దేసం భిక్ఖూ అభినేతబ్బా వత్థుదేసనాయ, తేహి భిక్ఖూహి వత్థు దేసేతబ్బం అనారమ్భం సపరిక్కమనం. సారమ్భే చే భిక్ఖు వత్థుస్మిం అపరిక్కమనే మహల్లకం విహారం కారేయ్య, భిక్ఖూ వా అనభినేయ్య వత్థుదేసనాయ, సఙ్ఘాదిసేసో.

దుట్ఠదోససిక్ఖాపదం

౮. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖుం దుట్ఠో దోసో అప్పతీతో అమూలకేన పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేయ్య "అప్పేవ నామ నం ఇమమ్హా బ్రహ్మచరియా చావేయ్య"న్తి , తతో అపరేన సమయేన సమనుగ్గాహీయమానో వా అసమనుగ్గాహీయమానో వా అమూలకఞ్చేవ తం అధికరణం హోతి, భిక్ఖు చ దోసం పతిట్ఠాతి, సఙ్ఘాదిసేసో.

అఞ్ఞభాగియసిక్ఖాపదం

౯. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖుం దుట్ఠో దోసో అప్పతీతో అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్స కిఞ్చిదేసం లేసమత్తం ఉపాదాయ పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేయ్య "అప్పేవ నామ నం ఇమమ్హా బ్రహ్మచరియా చావేయ్య"న్తి, తతో అపరేన సమయేన సమనుగ్గాహీయమానో వా అసమనుగ్గాహీయమానో వా అఞ్ఞభాగియఞ్చేవ తం అధికరణం హోతి కోచిదేసో లేసమత్తో ఉపాదిన్నో, భిక్ఖు చ దోసం పతిట్ఠాతి, సఙ్ఘాదిసేసో.

సఙ్ఘభేదసిక్ఖాపదం

౧౦. యో పన భిక్ఖు సమగ్గస్స సఙ్ఘస్స భేదాయ పరక్కమేయ్య, భేదనసంవత్తనికం వా అధికరణం సమాదాయ పగ్గయ్హ తిట్ఠేయ్య, సో భిక్ఖు భిక్ఖూహి ఏవమస్స వచనీయో "మాయస్మా సమగ్గస్స సఙ్ఘస్స భేదాయ పరక్కమి, భేదనసంవత్తనికం వా అధికరణం సమాదాయ పగ్గయ్హ అట్ఠాసి, సమేతాయస్మా సఙ్ఘేన, సమగ్గో హి సఙ్ఘో సమ్మోదమానో అవివదమానో ఏకుద్దేసో ఫాసు విహరతీ"తి, ఏవఞ్చ సో భిక్ఖు భిక్ఖూహి వుచ్చమానో తథేవ పగ్గణ్హేయ్య, సో భిక్ఖు భిక్ఖూహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బో తస్స పటినిస్సగ్గాయ, యావతతియఞ్చే సమనుభాసియమానో తం పటినిస్సజ్జేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం, నో చే పటినిస్సజ్జేయ్య, సఙ్ఘాదిసేసో.

భేదానువత్తకసిక్ఖాపదం

౧౧. తస్సేవ ఖో పన భిక్ఖుస్స భిక్ఖూ హోన్తి అనువత్తకా వగ్గవాదకా ఏకో వా ద్వే వా తయో వా, తే ఏవం వదేయ్యుం "మాయస్మన్తో ఏతం భిక్ఖుం కిఞ్చి అవచుత్థ, ధమ్మవాదీ చేసో భిక్ఖు, వినయవాదీ చేసో భిక్ఖు, అమ్హాకఞ్చేసో భిక్ఖు ఛన్దఞ్చ రుచిఞ్చ ఆదాయ వోహరతి, జానాతి, నో భాసతి, అమ్హాకమ్పేతం ఖమతీ"తి, తే భిక్ఖూ భిక్ఖూహి ఏవమస్సు వచనీయా "మాయస్మన్తో ఏవం అవచుత్థ, న చేసో భిక్ఖు ధమ్మవాదీ, న చేసో భిక్ఖు వినయవాదీ, మాయస్మన్తానమ్పి సఙ్ఘభేదో రుచ్చిత్థ, సమేతాయస్మన్తానం సఙ్ఘేన, సమగ్గో హి సఙ్ఘో సమ్మోదమానో అవివదమానో ఏకుద్దేసో ఫాసు విహరతీ"తి , ఏవఞ్చ తే భిక్ఖూ భిక్ఖూహి వుచ్చమానా తథేవ పగ్గణ్హేయ్యుం, తే భిక్ఖూ భిక్ఖూహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బా తస్స పటినిస్సగ్గాయ, యావతతియఞ్చే సమనుభాసియమానా తం పటినిస్సజ్జేయ్యుం, ఇచ్చేతం కుసలం, నో చే పటినిస్సజ్జేయ్యుం, సఙ్ఘాదిసేసో.

దుబ్బచసిక్ఖాపదం

౧౨. భిక్ఖు పనేవ దుబ్బచజాతికో హోతి ఉద్దేసపరియాపన్నేసు సిక్ఖాపదేసు భిక్ఖూహి సహధమ్మికం వుచ్చమానో అత్తానం అవచనీయం కరోతి "మా మం ఆయస్మన్తో కిఞ్చి అవచుత్థ కల్యాణం వా పాపకం వా, అహమ్పాయస్మన్తే న కిఞ్చి వక్ఖామి కల్యాణం వా పాపకం వా, విరమథాయస్మన్తో మమ వచనాయా"తి, సో భిక్ఖు భిక్ఖూహి ఏవమస్స వచనీయో "మాయస్మా అత్తానం అవచనీయం అకాసి, వచనీయమేవాయస్మా అత్తానం కరోతు, ఆయస్మాపి భిక్ఖూ వదతు సహధమ్మేన, భిక్ఖూపి ఆయస్మన్తం వక్ఖన్తి సహధమ్మేన, ఏవం సంవద్ధా హి తస్స భగవతో పరిసా యదిదం అఞ్ఞమఞ్ఞవచనేన అఞ్ఞమఞ్ఞవుట్ఠాపనేనా"తి, ఏవఞ్చ సో భిక్ఖు భిక్ఖూహి వుచ్చమానో తథేవ పగ్గణ్హేయ్య, సో భిక్ఖు భిక్ఖూహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బో తస్స పటినిస్సగ్గాయ , యావతతియఞ్చే సమనుభాసియమానో తం పటినిస్సజ్జేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం, నో చే పటినిస్సజ్జేయ్య, సఙ్ఘాదిసేసో.

కులదూసకసిక్ఖాపదం

౧౩. భిక్ఖు పనేవ అఞ్ఞతరం గామం వా నిగమం వా ఉపనిస్సాయ విహరతి కులదూసకో పాపసమాచారో, తస్స ఖో పాపకా సమాచారా దిస్సన్తి చేవ సుయ్యన్తి చ, కులాని చ తేన దుట్ఠాని దిస్సన్తి చేవ సుయ్యన్తి చ, సో భిక్ఖు భిక్ఖూహి ఏవమస్స వచనీయో "ఆయస్మా ఖో కులదూసకో పాపసమాచారో, ఆయస్మతో ఖో పాపకా సమాచారా దిస్సన్తి చేవ సుయ్యన్తి చ, కులాని చాయస్మతా దుట్ఠాని దిస్సన్తి చేవ సుయ్యన్తి చ, పక్కమతాయస్మా ఇమమ్హా ఆవాసా, అలం తే ఇధ వాసేనా"తి, ఏవఞ్చ సో భిక్ఖు భిక్ఖూహి వుచ్చమానో తే భిక్ఖూ ఏవం వదేయ్య "ఛన్దగామినో చ భిక్ఖూ, దోసగామినో చ భిక్ఖూ, మోహగామినో చ భిక్ఖూ, భయగామినో చ భిక్ఖూ తాదిసికాయ ఆపత్తియా ఏకచ్చం పబ్బాజేన్తి, ఏకచ్చం న పబ్బాజేన్తీ"తి, సో భిక్ఖు భిక్ఖూహి ఏవమస్స వచనీయో "మాయస్మా ఏవం అవచ, న చ భిక్ఖూ ఛన్దగామినో, న చ భిక్ఖూ దోసగామినో, న చ భిక్ఖూ మోహగామినో, న చ భిక్ఖూ భయగామినో, ఆయస్మా ఖో కులదూసకో పాపసమాచారో, ఆయస్మతో ఖో పాపకా సమాచారా దిస్సన్తి చేవ సుయ్యన్తి చ, కులాని చాయస్మతా దుట్ఠాని దిస్సన్తి చేవ సుయ్యన్తి చ, పక్కమతాయస్మా ఇమమ్హా ఆవాసా, అలం తే ఇధ వాసేనా"తి, ఏవఞ్చ సో భిక్ఖు భిక్ఖూహి వుచ్చమానో తథేవ పగ్గణ్హేయ్య, సో భిక్ఖు భిక్ఖూహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బో తస్స పటినిస్సగ్గాయ, యావతతియఞ్చే సమనుభాసియమానో తం పటినిస్సజ్జేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం, నో చే పటినిస్సజ్జేయ్య, సఙ్ఘాదిసేసో.

ఉద్దిట్ఠా ఖో ఆయస్మన్తో తేరస సఙ్ఘాదిసేసా ధమ్మా నవ పఠమాపత్తికా, చత్తారో యావతతియకా. యేసం భిక్ఖు అఞ్ఞతరం వా అఞ్ఞతరం వా ఆపజ్జిత్వా యావతీహం జానం పటిచ్ఛాదేతి, తావతీహం తేన భిక్ఖునా అకామా పరివత్థబ్బం. పరివుత్థపరివాసేన భిక్ఖునా ఉత్తరి ఛారత్తం భిక్ఖుమానత్తాయ పటిపజ్జితబ్బం, చిణ్ణమానత్తో భిక్ఖు యత్థ సియా వీసతిగణో భిక్ఖుసఙ్ఘో, తత్థ సో భిక్ఖు అబ్భేతబ్బో. ఏకేనపి చే ఊనో వీసతిగణో భిక్ఖుసఙ్ఘో తం భిక్ఖుం అబ్భేయ్య, సో చ భిక్ఖు అనబ్భితో, తే చ భిక్ఖూ గారయ్హా, అయం తత్థ సామీచి. తత్థాయస్మన్తే పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయస్మన్తో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

సఙ్ఘాదిసేసో నిట్ఠితో.

అనియతుద్దేసో

ఇమే ఖో పనాయస్మన్తో ద్వే అనియతా ధమ్మా

ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి.

పఠమఅనియతసిక్ఖాపదం

౧. యో పన భిక్ఖు మాతుగామేన సద్ధిం ఏకో ఏకాయ రహో పటిచ్ఛన్నే ఆసనే అలంకమ్మనియే నిసజ్జం కప్పేయ్య, తమేనం సద్ధేయ్యవచసా ఉపాసికా దిస్వా తిణ్ణం ధమ్మానం అఞ్ఞతరేన వదేయ్య పారాజికేన వా సఙ్ఘాదిసేసేన వా పాచిత్తియేన వా, నిసజ్జం భిక్ఖు పటిజానమానో తిణ్ణం ధమ్మానం అఞ్ఞతరేన కారేతబ్బో పారాజికేన వా సఙ్ఘాదిసేసేన వా పాచిత్తియేన వా, యేన వా సా సద్ధేయ్యవచసా ఉపాసికా వదేయ్య, తేన సో భిక్ఖు కారేతబ్బో, అయం ధమ్మో అనియతో.

దుతియఅనియతసిక్ఖాపదం

౨. న హేవ ఖో పన పటిచ్ఛన్నం ఆసనం హోతి నాలంకమ్మనియం, అలఞ్చ ఖో హోతి మాతుగామం దుట్ఠుల్లాహి వాచాహి ఓభాసితుం, యో పన భిక్ఖు తథారూపే ఆసనే మాతుగామేన సద్ధిం ఏకో ఏకాయ రహో నిసజ్జం కప్పేయ్య, తమేనం సద్ధేయ్యవచసా ఉపాసికా దిస్వా ద్విన్నం ధమ్మానం అఞ్ఞతరేన వదేయ్య సఙ్ఘాదిసేసేన వా పాచిత్తియేన వా, నిసజ్జం భిక్ఖు పటిజానమానో ద్విన్నం ధమ్మానం అఞ్ఞతరేన కారేతబ్బో సఙ్ఘాదిసేసేన వా పాచిత్తియేన వా, యేన వా సా సద్ధేయ్యవచసా ఉపాసికా వదేయ్య, తేన సో భిక్ఖు కారేతబ్బో, అయమ్పి ధమ్మో అనియతో.

ఉద్దిట్ఠా ఖో ఆయస్మన్తో ద్వే అనియతా ధమ్మా. తత్థాయస్మన్తే పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయస్మన్తో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

అనియతో నిట్ఠితో.

నిస్సగ్గియపాచిత్తియా

ఇమే ఖో పనాయస్మన్తో తింస నిస్సగ్గియా పాచిత్తియా

ధమ్మా ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి.

కథినసిక్ఖాపదం

౧. నిట్ఠితచీవరస్మిం భిక్ఖునా ఉబ్భతస్మిం కథినే దసాహపరమం అతిరేకచీవరం ధారేతబ్బం, తం అతిక్కామయతో నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

ఉదోసితసిక్ఖాపదం

౨. నిట్ఠితచీవరస్మిం భిక్ఖునా ఉబ్భతస్మిం కథినే ఏకరత్తమ్పి చే భిక్ఖు తిచీవరేన విప్పవసేయ్య, అఞ్ఞత్ర భిక్ఖుసమ్ముతియా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అకాలచీవరసిక్ఖాపదం

౩. నిట్ఠితచీవరస్మిం భిక్ఖునా ఉబ్భతస్మిం కథినే భిక్ఖునో పనేవ అకాలచీవరం ఉప్పజ్జేయ్య, ఆకఙ్ఖమానేన భిక్ఖునా పటిగ్గహేతబ్బం, పటిగ్గహేత్వా ఖిప్పమేవ కారేతబ్బం, నో చస్స పారిపూరి, మాసపరమం తేన భిక్ఖునా తం చీవరం నిక్ఖిపితబ్బం ఊనస్స పారిపూరియా సతియా పచ్చాసాయ. తతో చే ఉత్తరి నిక్ఖిపేయ్య సతియాపి పచ్చాసాయ, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

పురాణచీవరసిక్ఖాపదం

౪. యో పన భిక్ఖు అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా పురాణచీవరం ధోవాపేయ్య వా రజాపేయ్య వా ఆకోటాపేయ్య వా, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

చీవరపటిగ్గహణసిక్ఖాపదం

౫. యో పన భిక్ఖు అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా హత్థతో చీవరం పటిగ్గణ్హేయ్య అఞ్ఞత్ర పారివత్తకా, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞాతకవిఞ్ఞత్తిసిక్ఖాపదం

౬. యో పన భిక్ఖు అఞ్ఞాతకం గహపతిం వా గహపతానిం వా చీవరం విఞ్ఞాపేయ్య అఞ్ఞత్ర సమయా, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. తత్థాయం సమయో, అచ్ఛిన్నచీవరో వా హోతి భిక్ఖు, నట్ఠచీవరో వా, అయం తత్థ సమయో.

తతుత్తరిసిక్ఖాపదం

౭. తఞ్చే అఞ్ఞాతకో గహపతి వా గహపతానీ వా బహూహి చీవరేహి అభిహట్ఠుం పవారేయ్య, సన్తరుత్తరపరమం తేన భిక్ఖునా తతో చీవరం సాదితబ్బం. తతో చే ఉత్తరి సాదియేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

పఠమఉపక్ఖటసిక్ఖాపదం

౮. భిక్ఖుం పనేవ ఉద్దిస్స అఞ్ఞాతకస్స గహపతిస్స వా గహపతానియా వా చీవరచేతాపన్నం ఉపక్ఖటం హోతి "ఇమినా చీవరచేతాపన్నేన చీవరం చేతాపేత్వా ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం చీవరేన అచ్ఛాదేస్సామీ"తి, తత్ర చే సో భిక్ఖు పుబ్బే అప్పవారితో ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జేయ్య "సాధు వత మం ఆయస్మా ఇమినా చీవరచేతాపన్నేన ఏవరూపం వా ఏవరూపం వా చీవరం చేతాపేత్వా అచ్ఛాదేహీ"తి కల్యాణకమ్యతం ఉపాదాయ, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

దుతియఉపక్ఖటసిక్ఖాపదం

౯. భిక్ఖుం పనేవ ఉద్దిస్స ఉభిన్నం అఞ్ఞాతకానం గహపతీనం వా గహపతానీనం వా పచ్చేకచీవరచేతాపన్నాని ఉపక్ఖటాని హోన్తి "ఇమేహి మయం పచ్చేకచీవరచేతాపన్నేహి పచ్చేకచీవరాని చేతాపేత్వా ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం చీవరేహి అచ్ఛాదేస్సామా"తి, తత్ర చే సో భిక్ఖు పుబ్బే అప్పవారితో ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జేయ్య "సాధు వత మం

ఆయస్మన్తో ఇమేహి పచ్చేకచీవరచేతాపన్నేహి ఏవరూపం వా ఏవరూపం వా చీవరం చేతాపేత్వా అచ్ఛాదేథ ఉభోవ సన్తా ఏకేనా”తి కల్యాణకమ్యతం ఉపాదాయ, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

రాజసిక్ఖాపదం

౧౦. భిక్ఖుం పనేవ ఉద్దిస్స రాజా వా రాజభోగ్గో వా బ్రాహ్మణో వా గహపతికో వా దూతేన చీవరచేతాపన్నం పహిణేయ్య “ఇమినా చీవరచేతాపన్నేన చీవరం చేతాపేత్వా ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం చీవరేన అచ్ఛాదేహీ”తి. సో చే దూతో తం భిక్ఖుం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏవం వదేయ్య “ఇదం ఖో, భన్తే, ఆయస్మన్తం ఉద్దిస్స చీవరచేతాపన్నం ఆభతం, పటిగ్గణ్హాతు ఆయస్మా చీవరచేతాపన్న”న్తి. తేన భిక్ఖునా సో దూతో ఏవమస్స వచనీయో “న ఖో మయం, ఆవుసో, చీవరచేతాపన్నం పటిగ్గణ్హామ, చీవరఞ్చ ఖో మయం పటిగ్గణ్హామ కాలేన కప్పియ”న్తి. సో చే దూతో తం భిక్ఖుం ఏవం వదేయ్య “అత్థి పనాయస్మతో కోచి వేయ్యావచ్చకరో”తి. చీవరత్థికేన, భిక్ఖవే, భిక్ఖునా వేయ్యావచ్చకరో నిద్దిసితబ్బో ఆరామికో వా ఉపాసకో వా “ఏసో ఖో, ఆవుసో, భిక్ఖూనం వేయ్యావచ్చకరో”తి. సో చే దూతో తం వేయ్యావచ్చకరం సఞ్ఞాపేత్వా తం భిక్ఖుం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏవం వదేయ్య “యం ఖో, భన్తే, ఆయస్మా వేయ్యావచ్చకరం నిద్దిసి, సఞ్ఞత్తో సో మయా, ఉపసఙ్కమతాయస్మా కాలేన, చీవరేన తం అచ్ఛాదేస్సతీ”తి. చీవరత్థికేన, భిక్ఖవే, భిక్ఖునా వేయ్యావచ్చకరో ఉపసఙ్కమిత్వా ద్వత్తిక్ఖత్తుం చోదేతబ్బో సారేతబ్బో “అత్థో మే, ఆవుసో, చీవరేనా”తి, ద్వత్తిక్ఖత్తుం చోదయమానో సారయమానో తం చీవరం అభినిప్ఫాదేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం, నో చే అభినిప్ఫాదేయ్య, చతుక్ఖత్తుం పఞ్చక్ఖత్తుం ఛక్ఖత్తుపరమం తుణ్హీభూతేన ఉద్దిస్స ఠాతబ్బం, చతుక్ఖత్తుం పఞ్చక్ఖత్తుం ఛక్ఖత్తుపరమం తుణ్హీభూతో ఉద్దిస్స తిట్ఠమానో తం చీవరం అభినిప్ఫాదేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం, తతో చే ఉత్తరి వాయమమానో తం చీవరం అభినిప్ఫాదేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. నో చే అభినిప్ఫాదేయ్య, యతస్స చీవరచేతాపన్నం ఆభతం, తత్థ సామం వా గన్తబ్బం, దూతో వా పాహేతబ్బో “యం ఖో తుమ్హే ఆయస్మన్తో భిక్ఖుం ఉద్దిస్స చీవరచేతాపన్నం పహిణిత్థ, న తం తస్స భిక్ఖునో కిఞ్చి అత్థం అనుభోతి, యుఞ్జన్తాయస్మన్తో సకం, మా వో సకం వినస్సా”తి, అయం తత్థ సామీచి.

కథినవగ్గో పఠమో.

కోసియసిక్ఖాపదం

౧౧. యో పన భిక్ఖు కోసియమిస్సకం సన్థతం కారాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

సుద్ధకాళకసిక్ఖాపదం

౧౨. యో పన భిక్ఖు సుద్ధకాళకానం ఏళకలోమానం సన్థతం కారాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

ద్వేభాగసిక్ఖాపదం

౧౩. నవం పన భిక్ఖునా సన్థతం కారయమానేన ద్వే భాగా సుద్ధకాళకానం ఏళకలోమానం ఆదాతబ్బా, తతియం ఓదాతానం, చతుత్థం గోచరియానం. అనాదా చే భిక్ఖు ద్వే భాగే సుద్ధకాళకానం ఏళకలోమానం, తతియం ఓదాతానం, చతుత్థం గోచరియానం, నవం సన్థతం కారాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

ఛబ్బస్ససిక్ఖాపదం

౧౪. నవం పన భిక్ఖునా సన్థతం కారాపేత్వా ఛబ్బస్సాని ధారేతబ్బం, ఓరేన చే ఛన్నం వస్సానం తం సన్థతం విస్సజ్జేత్వా వా అవిస్సజ్జేత్వా వా అఞ్ఞం నవం సన్థతం కారాపేయ్య అఞ్ఞత్ర భిక్ఖుసమ్ముతియా, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

నిసీదనసన్థతసిక్ఖాపదం

౧౫. నిసీదనసన్థతం పన భిక్ఖునా కారయమానేన పురాణసన్థతస్స సామన్తా సుగతవిదత్థి ఆదాతబ్బా దుబ్బణ్ణకరణాయ. అనాదా చే భిక్ఖు పురాణసన్థ తస్స సామన్తా సుగతవిదత్థిం, నవం నిసీదనసన్థతం కారాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

ఏళకలోమసిక్ఖాపదం

౧౬. భిక్ఖునో పనేవ అద్ధానమగ్గప్పటిపన్నస్స ఏళకలోమాని ఉప్పజ్జేయ్యుం, ఆకఙ్ఖమానేన భిక్ఖునా పటిగ్గహేతబ్బాని, పటిగ్గహేత్వా తియోజనపరమం సహత్థా హారితబ్బాని అసన్తే హారకే. తతో చే ఉత్తరి హరేయ్య, అసన్తేపి హారకే, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

ఏళకలోమధోవాపనసిక్ఖాపదం

౧౭. యో పన భిక్ఖు అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా ఏళకలోమాని ధోవాపేయ్య వా రజాపేయ్య వా విజటాపేయ్య వా, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

రూపియసిక్ఖాపదం

౧౮. యో పన భిక్ఖు జాతరూపరజతం ఉగ్గణ్హేయ్య వా ఉగ్గణ్హాపేయ్య వా ఉపనిక్ఖిత్తం వా సాదియేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

రూపియసంవోహారసిక్ఖాపదం

౧౯. యో పన భిక్ఖు నానప్పకారకం రూపియసంవోహారం సమాపజ్జేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

కయవిక్కయసిక్ఖాపదం

౨౦. యో పన భిక్ఖు నానప్పకారకం కయవిక్కయం సమాపజ్జేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

కోసియవగ్గో దుతియో.

పత్తసిక్ఖాపదం

౨౧. దసాహపరమం అతిరేకపత్తో ధారేతబ్బో, తం అతిక్కామయతో నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

ఊనపఞ్చబన్ధనసిక్ఖాపదం

౨౨. యో పన భిక్ఖు ఊనపఞ్చబన్ధనేన పత్తేన అఞ్ఞం నవం పత్తం చేతాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. తేన భిక్ఖునా సో పత్తో భిక్ఖుపరిసాయ నిస్సజ్జితబ్బో , యో చ తస్సా భిక్ఖుపరిసాయ పత్తపరియన్తో, సో తస్స భిక్ఖునో పదాతబ్బో "అయం తే భిక్ఖు పత్తో యావ భేదనాయ ధారేతబ్బో"తి, అయం తత్థ సామీచి.

భేసజ్జసిక్ఖాపదం

౨౩. యాని ఖో పన తాని గిలానానం భిక్ఖూనం పటిసాయనీయాని భేసజ్జాని, సేయ్యథిదం – సప్పి నవనీతం తేలం మధు ఫాణితం, తాని పటిగ్గహేత్వా సత్తాహపరమం సన్నిధికారకం పరిభుఞ్జితబ్బాని, తం అతిక్కామయతో నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

వస్సికసాటికసిక్ఖాపదం

౨౪. "మాసో సేసో గిమ్హాన"న్తి భిక్ఖునా వస్సికసాటికచీవరం పరియేసితబ్బం, "అద్ధమాసో సేసో గిమ్హాన"న్తి కత్వా నివాసేతబ్బం. ఓరేన చే "మాసో సేసో గిమ్హాన"న్తి వస్సికసాటికచీవరం పరియేసేయ్య, ఓరేన"ద్ధమాసో సేసో గిమ్హాన"న్తి కత్వా నివాసేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

చీవరఅచ్ఛిన్దనసిక్ఖాపదం

౨౫. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖుస్స సామం చీవరం దత్వా కుపితో అనత్తమనో అచ్ఛిన్దేయ్య వా అచ్ఛిన్దాపేయ్య వా, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

సుత్తవిఞ్ఞత్తిసిక్ఖాపదం

౨౬. యో పన భిక్ఖు సామం సుత్తం విఞ్ఞాపేత్వా తన్తవాయేహి చీవరం వాయాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

మహాపేసకారసిక్ఖాపదం

౨౭. భిక్ఖుం పనేవ ఉద్దిస్స అఞ్ఞాతకో గహపతి వా గహపతానీ వా తన్తవాయేహి చీవరం వాయాపేయ్య, తత్ర చే సో భిక్ఖు పుబ్బే అప్పవారితో తన్తవాయే ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జేయ్య "ఇదం ఖో, ఆవుసో, చీవరం మం ఉద్దిస్స వియ్యతి, ఆయతఞ్చ కరోథ, విత్థతఞ్చ, అప్పితఞ్చ, సువీతఞ్చ, సుప్పవాయితఞ్చ, సువిలేఖితఞ్చ, సువితచ్ఛితఞ్చ కరోథ, అప్పేవ నామ మయమ్పి ఆయస్మన్తానం కిఞ్చిమత్తం అనుపదజ్జేయ్యామా"తి. ఏవఞ్చ సో భిక్ఖు వత్వా కిఞ్చిమత్తం అనుపదజ్జేయ్య అన్తమసో పిణ్డపాతమత్తమ్పి, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అచ్చేకచీవరసిక్ఖాపదం

౨౮. దసాహానాగతం కత్తికతేమాసికపుణ్ణమం భిక్ఖునో పనేవ అచ్చేకచీవరం ఉప్పజ్జేయ్య, అచ్చేకం మఞ్ఞమానేన భిక్ఖునా పటిగ్గహేతబ్బం, పటిగ్గహేత్వా యావ చీవరకాలసమయం నిక్ఖిపితబ్బం. తతో చే ఉత్తరి నిక్ఖిపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

సాసఙ్కసిక్ఖాపదం

౨౯. ఉపవస్సం ఖో పన కత్తికపుణ్ణమం యాని ఖో పన తాని ఆరఞ్ఞకాని సేనాసనాని సాసఙ్కసమ్మతాని సప్పటిభయాని, తథారూపేసు భిక్ఖు సేనాసనేసు విహరన్తో ఆకఙ్ఖమానో తిణ్ణం చీవరానం అఞ్ఞతరం చీవరం అన్తరఘరే నిక్ఖిపేయ్య, సియా చ తస్స భిక్ఖునో కోచిదేవ పచ్చయో తేన చీవరేన విప్పవాసాయ, ఛారత్తపరమం తేన భిక్ఖునా తేన చీవరేన విప్పవసితబ్బం. తతో చే ఉత్తరి విప్పవసేయ్య అఞ్ఞత్ర భిక్ఖుసమ్ముతియా, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

పరిణతసిక్ఖాపదం

౩౦. యో పన భిక్ఖు జానం సఙ్ఘికం లాభం పరిణతం అత్తనో పరిణామేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

పత్తవగ్గో తతియో.

ఉద్దిట్ఠా ఖో ఆయస్మన్తో తింస నిస్సగ్గియా పాచిత్తియా ధమ్మా. తత్థాయస్మన్తే పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయస్మన్తో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

నిస్సగ్గియపాచిత్తియా నిట్ఠితా.

సుద్ధపాచిత్తియా

ఇమే ఖో పనాయస్మన్తో ద్వేనవుతి పాచిత్తియా

ధమ్మా ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి.

ముసావాదసిక్ఖాపదం

౧. సమ్పజానముసావాదే పాచిత్తియం.

ఓమసవాదసిక్ఖాపదం

౨. ఓమసవాదే పాచిత్తియం.

పేసుఞ్ఞసిక్ఖాపదం

౩. భిక్ఖుపేసుఞ్ఞే పాచిత్తియం.

పదసోధమ్మసిక్ఖాపదం

౪. యో పన భిక్ఖు అనుపసమ్పన్నం పదసో ధమ్మం వాచేయ్య, పాచిత్తియం.

పఠమసహసేయ్యసిక్ఖాపదం

౫. యో పన భిక్ఖు అనుపసమ్పన్నేన ఉత్తరిదిరత్తతిరత్తం సహసేయ్యం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం.

దుతియసహసేయ్యసిక్ఖాపదం

౬. యో పన భిక్ఖు మాతుగామేన సహసేయ్యం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం.

ధమ్మదేసనాసిక్ఖాపదం

౭. యో పన భిక్ఖు మాతుగామస్స ఉత్తరిఛప్పఞ్చవాచాహి ధమ్మం దేసేయ్య అఞ్ఞత్ర విఞ్ఞునా పురిసవిగ్గహేన, పాచిత్తియం.

భూతారోచనసిక్ఖాపదం

౮. యో పన భిక్ఖు అనుపసమ్పన్నస్స ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం ఆరోచేయ్య, భూతస్మిం పాచిత్తియం.

దుట్ఠుల్లారోచనసిక్ఖాపదం

౯. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖుస్స దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అనుపసమ్పన్నస్స ఆరోచేయ్య అఞ్ఞత్ర భిక్ఖుసమ్ముతియా, పాచిత్తియం.

పథవీఖణనసిక్ఖాపదం

౧౦. యో పన భిక్ఖు పథవిం ఖణేయ్య వా ఖణాపేయ్య వా పాచిత్తియం.

ముసావాదవగ్గో పఠమో.

భూతగామసిక్ఖాపదం

౧౧. భూతగామపాతబ్యతాయ పాచిత్తియం.

అఞ్ఞవాదకసిక్ఖాపదం

౧౨. అఞ్ఞవాదకే, విహేసకే పాచిత్తియం.

ఉజ్ఝాపనకసిక్ఖాపదం

౧౩. ఉజ్ఝాపనకే , ఖియ్యనకే పాచిత్తియం.

పఠమసేనాసనసిక్ఖాపదం

౧౪. యో పన భిక్ఖు సఙ్ఘికం మఞ్చం వా పీఠం వా భిసిం వా కోచ్ఛం వా అజ్ఝోకాసే సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా తం పక్కమన్తో నేవ ఉద్ధరేయ్య, న ఉద్ధరాపేయ్య, అనాపుచ్ఛం వా గచ్ఛేయ్య, పాచిత్తియం.

దుతియసేనాసనసిక్ఖాపదం

౧౫. యో పన భిక్ఖు సఙ్ఘికే విహారే సేయ్యం సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా తం పక్కమన్తో నేవ ఉద్ధరేయ్య, న ఉద్ధరాపేయ్య, అనాపుచ్ఛం వా గచ్ఛేయ్య, పాచిత్తియం.

అనుపఖజ్జసిక్ఖాపదం

౧౬. యో పన భిక్ఖు సఙ్ఘికే విహారే జానం పుబ్బుపగతం భిక్ఖుం అనుపఖజ్జ సేయ్యం కప్పేయ్య "యస్స సమ్బాధో భవిస్సతి, సో పక్కమిస్సతీ"తి ఏతదేవ పచ్చయం కరిత్వా అనఞ్ఞం, పాచిత్తియం.

నిక్కడ్ఢనసిక్ఖాపదం

౧౭. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖుం కుపితో అనత్తమనో సఙ్ఘికా విహారా నిక్కడ్ఢేయ్య వా నిక్కడ్ఢాపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

వేహాసకుటిసిక్ఖాపదం

౧౮. యో పన భిక్ఖు సఙ్ఘికే విహారే ఉపరివేహాసకుటియా ఆహచ్చపాదకం మఞ్చం వా పీఠం వా అభినిసీదేయ్య వా అభినిపజ్జేయ్య వా, పాచిత్తియం.

మహల్లకవిహారసిక్ఖాపదం

౧౯. మహల్లకం పన భిక్ఖునా విహారం కారయమానేన యావ ద్వారకోసా అగ్గళట్ఠపనాయ ఆలోకసన్ధిపరికమ్మాయ ద్విత్తిచ్ఛదనస్స పరియాయం అప్పహరితే ఠితేన అధిట్ఠాతబ్బం, తతో చే ఉత్తరి అప్పహరితేపి ఠితో అధిట్ఠహేయ్య, పాచిత్తియం.

సప్పాణకసిక్ఖాపదం

౨౦. యో పన భిక్ఖు జానం సప్పాణకం ఉదకం తిణం వా మత్తికం వా సిఞ్చేయ్య వా సిఞ్చాపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

భూతగామవగ్గో దుతియో.

ఓవాదసిక్ఖాపదం

౨౧. యో పన భిక్ఖు అసమ్మతో భిక్ఖునియో ఓవదేయ్య, పాచిత్తియం.

అత్థఙ్గతసిక్ఖాపదం

౨౨. సమ్మతోపి చే భిక్ఖు అత్థఙ్గతే సూరియే భిక్ఖునియో ఓవదేయ్య, పాచిత్తియం.

భిక్ఖునుపస్సయసిక్ఖాపదం

౨౩. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖునుపస్సయం ఉపసఙ్కమిత్వా భిక్ఖునియో ఓవదేయ్య అఞ్ఞత్ర సమయా, పాచిత్తియం. తత్థాయం సమయో, గిలానా హోతి భిక్ఖునీ, అయం తత్థ సమయో.

ఆమిససిక్ఖాపదం

౨౪. యో పన భిక్ఖు ఏవం వదేయ్య "ఆమిసహేతు థేరా భిక్ఖూ భిక్ఖునియో ఓవదన్తీ"తి, పాచిత్తియం.

చీవరదానసిక్ఖాపదం

౨౫. యో పన భిక్ఖు అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా చీవరం దదేయ్య అఞ్ఞత్ర పారివత్తకా, పాచిత్తియం.

చీవరసిబ్బనసిక్ఖాపదం

౨౬. యో పన భిక్ఖు అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా చీవరం సిబ్బేయ్య వా సిబ్బాపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

సంవిధానసిక్ఖాపదం

౨౭. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖునియా సద్ధిం సంవిధాయ ఏకద్ధానమగ్గం పటిపజ్జేయ్య అన్తమసో గామన్తరమ్పి అఞ్ఞత్ర సమయా, పాచిత్తియం. తత్థాయం సమయో, సత్థగమనీయో హోతి మగ్గో, సాసఙ్కసమ్మతో, సప్పటిభయో, అయం తత్థ సమయో.

నావాభిరుహనసిక్ఖాపదం

౨౮. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖునియా సద్ధిం సంవిధాయ ఏకం నావం అభిరుహేయ్య ఉద్ధంగామినిం వా అధోగామినిం వా అఞ్ఞత్ర తిరియం తరణాయ, పాచిత్తియం.

పరిపాచితసిక్ఖాపదం

౨౯. యో పన భిక్ఖు జానం భిక్ఖునిపరిపాచితం పిణ్డపాతం భుఞ్జేయ్య అఞ్ఞత్ర పుబ్బే గిహిసమారమ్భా, పాచిత్తియం.

రహోనిసజ్జసిక్ఖాపదం

౩౦. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖునియా సద్ధిం ఏకో ఏకాయ రహో నిసజ్జం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం.

ఓవాదవగ్గో తతియో.

ఆవసథపిణ్డసిక్ఖాపదం

౩౧. అగిలానేన భిక్ఖునా ఏకో ఆవసథపిణ్డో భుఞ్జితబ్బో. తతో చే ఉత్తరి భుఞ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

గణభోజనసిక్ఖాపదం

౩౨. గణభోజనే అఞ్ఞత్ర సమయా పాచిత్తియం. తత్థాయం సమయో, గిలానసమయో, చీవరదానసమయో, చీవరకారసమయో, అద్ధానగమనసమయో, నావాభిరుహనసమయో, మహాసమయో, సమణభత్తసమయో, అయం తత్థ సమయో.

పరమ్పరభోజనసిక్ఖాపదం

౩౩. పరమ్పరభోజనే అఞ్ఞత్ర సమయా పాచిత్తియం. తత్థాయం సమయో, గిలానసమయో, చీవరదానసమయో, చీవరకారసమయో, అయం తత్థ సమయో.

కాణమాతుసిక్ఖాపదం

౩౪. భిక్ఖుం పనేవ కులం ఉపగతం పూవేహి వా మన్థేహి వా అభిహట్ఠుం పవారేయ్య, ఆకఙ్ఖమానేన భిక్ఖునా ద్వత్తిపత్తపూరా పటిగ్గహేతబ్బా. తతో చే ఉత్తరి పటిగ్గణ్హేయ్య, పాచిత్తియం. ద్వత్తిపత్తపూరే పటిగ్గహేత్వా తతో నీహరిత్వా భిక్ఖూహి సద్ధిం సంవిభజితబ్బం, అయం తత్థ సామీచి.

పఠమపవారణాసిక్ఖాపదం

౩౫. యో పన భిక్ఖు భుత్తావీ పవారితో అనతిరిత్తం ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా ఖాదేయ్య వా భుఞ్జేయ్య వా, పాచిత్తియం.

దుతియపవారణాసిక్ఖాపదం

౩౬. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖుం భుత్తావిం పవారితం అనతిరిత్తేన ఖాదనీయేన వా భోజనీయేన వా అభిహట్ఠుం పవారేయ్య "హన్ద భిక్ఖు ఖాద వా భుఞ్జ వా"తి జానం ఆసాదనాపేక్ఖో, భుత్తస్మిం పాచిత్తియం.

వికాలభోజనసిక్ఖాపదం

౩౭. యో పన భిక్ఖు వికాలే ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా ఖాదేయ్య వా భుఞ్జేయ్య వా, పాచిత్తియం.

సన్నిధికారకసిక్ఖాపదం

౩౮. యో పన భిక్ఖు సన్నిధికారకం ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా ఖాదేయ్య వా భుఞ్జేయ్య వా, పాచిత్తియం.

పణీతభోజనసిక్ఖాపదం

౩౯. యాని ఖో పన తాని పణీతభోజనాని, సేయ్యథిదం – సప్పి, నవనీతం, తేలం, మధు, ఫాణితం, మచ్ఛో, మంసం, ఖీరం, దధి. యో పన భిక్ఖు ఏవరూపాని పణీతభోజనాని అగిలానో అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

దన్తపోనసిక్ఖాపదం

౪౦. యో పన భిక్ఖు అదిన్నం ముఖద్వారం ఆహారం ఆహరేయ్య అఞ్ఞత్ర ఉదకదన్తపోనా, పాచిత్తియం.

భోజనవగ్గో చతుత్థో.

అచేలకసిక్ఖాపదం

౪౧. యో పన భిక్ఖు అచేలకస్స వా పరిబ్బాజకస్స వా పరిబ్బాజికాయ వా సహత్థా ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా దదేయ్య, పాచిత్తియం.

ఉయ్యోజనసిక్ఖాపదం

౪౨. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖుం "ఏహావుసో, గామం వా నిగమం వా పిణ్డాయ పవిసిస్సామా"తి తస్స దాపేత్వా వా అదాపేత్వా వా ఉయ్యోజేయ్య "గచ్ఛావుసో, న మే తయా సద్ధిం కథా వా నిసజ్జా వా ఫాసు హోతి, ఏకకస్స మే కథా వా నిసజ్జా వా ఫాసు హోతీ"తి ఏతదేవ పచ్చయం కరిత్వా అనఞ్ఞం, పాచిత్తియం.

సభోజనసిక్ఖాపదం

౪౩. యో పన భిక్ఖు సభోజనే కులే అనుపఖజ్జ నిసజ్జం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం.

రహోపటిచ్ఛన్నసిక్ఖాపదం

౪౪. యో పన భిక్ఖు మాతుగామేన సద్ధిం రహో పటిచ్ఛన్నే ఆసనే నిసజ్జం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం.

రహోనిసజ్జసిక్ఖాపదం

౪౫. యో పన భిక్ఖు మాతుగామేన సద్ధిం ఏకో ఏకాయ రహో నిసజ్జం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం.

చారిత్తసిక్ఖాపదం

౪౬. యో పన భిక్ఖు నిమన్తితో సభత్తో సమానో సన్తం భిక్ఖుం అనాపుచ్ఛా పురేభత్తం వా పచ్ఛాభత్తం వా కులేసు చారిత్తం ఆపజ్జేయ్య అఞ్ఞత్ర సమయా, పాచిత్తియం. తత్థాయం సమయో, చీవరదానసమయో, చీవరకారసమయో, అయం తత్థ సమయో.

మహానామసిక్ఖాపదం

౪౭. అగిలానేన భిక్ఖునా చతుమాసప్పచ్చయపవారణా సాదితబ్బా అఞ్ఞత్ర పునపవారణాయ, అఞ్ఞత్ర నిచ్చపవారణాయ. తతో చే ఉత్తరి సాదియేయ్య, పాచిత్తియం.

ఉయ్యుత్తసేనాసిక్ఖాపదం

౪౮. యో పన భిక్ఖు ఉయ్యుత్తం సేనం దస్సనాయ గచ్ఛేయ్య అఞ్ఞత్ర తథారూపప్పచ్చయా, పాచిత్తియం.

సేనావాససిక్ఖాపదం

౪౯. సియా చ తస్స భిక్ఖునో కోచిదేవ పచ్చయో సేనం గమనాయ, దిరత్తతిరత్తం తేన భిక్ఖునా సేనాయ వసితబ్బం. తతో చే ఉత్తరి వసేయ్య, పాచిత్తియం.

ఉయ్యోధికసిక్ఖాపదం

౫౦. దిరత్తతిరత్తం చే భిక్ఖు సేనాయ వసమానో ఉయ్యోధికం వా బలగ్గం వా సేనాబ్యూహం వా అనీకదస్సనం వా గచ్ఛేయ్య, పాచిత్తియం.

అచేలకవగ్గో పఞ్చమో.

సురాపానసిక్ఖాపదం

౫౧. సురామేరయపానే పాచిత్తియం.

అఙ్గులిపతోదకసిక్ఖాపదం

౫౨. అఙ్గులిపతోదకే పాచిత్తియం.

హసధమ్మసిక్ఖాపదం

౫౩. ఉదకే హసధమ్మే పాచిత్తియం.

అనాదరియసిక్ఖాపదం

౫౪. అనాదరియే పాచిత్తియం.

భింసాపనసిక్ఖాపదం

౫౫. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖుం భింసాపేయ్య, పాచిత్తియం.

జోతిసిక్ఖాపదం

౫౬. యో పన భిక్ఖు అగిలానో విసిబ్బనాపేక్ఖో జోతిం సమాదహేయ్య వా సమాదహాపేయ్య వా అఞ్ఞత్ర తథారూపప్పచ్చయా, పాచిత్తియం.

నహానసిక్ఖాపదం

౫౭. యో పన భిక్ఖు ఓరేనద్ధమాసం నహాయేయ్య అఞ్ఞత్ర సమయా, పాచిత్తియం. తత్థాయం సమయో "దియడ్ఢో మాసో సేసో గిమ్హాన"న్తి "వస్సానస్స పఠమో మాసో" ఇచ్చేతే అడ్ఢతేయ్యమాసా ఉణ్హసమయో, పరిళాహసమయో, గిలానసమయో, కమ్మసమయో, అద్ధానగమనసమయో, వాతవుట్ఠిసమయో, అయం తత్థ సమయో.

దుబ్బణ్ణకరణసిక్ఖాపదం

౫౮. నవం పన భిక్ఖునా చీవరలాభేన తిణ్ణం దుబ్బణ్ణకరణానం అఞ్ఞతరం దుబ్బణ్ణకరణం ఆదాతబ్బం నీలం వా కద్దమం వా కాళసామం వా. అనాదా చే భిక్ఖు తిణ్ణం దుబ్బణ్ణకరణానం అఞ్ఞతరం దుబ్బణ్ణకరణం నవం చీవరం పరిభుఞ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

వికప్పనసిక్ఖాపదం

౫౯. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖుస్స వా భిక్ఖునియా వా సిక్ఖమానాయ వా సామణేరస్స వా సామణేరియా వా సామం చీవరం వికప్పేత్వా అప్పచ్చుద్ధారణం పరిభుఞ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

అపనిధానసిక్ఖాపదం

౬౦. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖుస్స పత్తం వా చీవరం వా నిసీదనం వా సూచిఘరం వా కాయబన్ధనం వా అపనిధేయ్య వా అపనిధాపేయ్య వా అన్తమసో హసాపేక్ఖోపి, పాచిత్తియం.

సురాపానవగ్గో ఛట్ఠో.

సఞ్చిచ్చసిక్ఖాపదం

౬౧. యో పన భిక్ఖు సఞ్చిచ్చ పాణం జీవితా వోరోపేయ్య, పాచిత్తియం.

సప్పాణకసిక్ఖాపదం

౬౨. యో పన భిక్ఖు జానం సప్పాణకం ఉదకం పరిభుఞ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

ఉక్కోటనసిక్ఖాపదం

౬౩. యో పన భిక్ఖు జానం యథాధమ్మం నిహతాధికరణం పునకమ్మాయ ఉక్కోటేయ్య, పాచిత్తియం.

దుట్ఠుల్లసిక్ఖాపదం

౬౪. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖుస్స జానం దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం పటిచ్ఛాదేయ్య, పాచిత్తియం.

ఊనవీసతివస్ససిక్ఖాపదం

౬౫. యో పన భిక్ఖు జానం ఊనవీసతివస్సం పుగ్గలం ఉపసమ్పాదేయ్య, సో చ పుగ్గలో అనుపసమ్పన్నో, తే చ భిక్ఖూ గారయ్హా, ఇదం తస్మిం పాచిత్తియం.

థేయ్యసత్థసిక్ఖాపదం

౬౬. యో పన భిక్ఖు జానం థేయ్యసత్థేన సద్ధిం సంవిధాయ ఏకద్ధానమగ్గం పటిపజ్జేయ్య అన్తమసో గామన్తరమ్పి, పాచిత్తియం.

సంవిధానసిక్ఖాపదం

౬౭. యో పన భిక్ఖు మాతుగామేన సద్ధిం సంవిధాయ ఏకద్ధానమగ్గం పటిపజ్జేయ్య అన్తమసో గామన్తరమ్పి, పాచిత్తియం.

అరిట్ఠసిక్ఖాపదం

౬౮. యో పన భిక్ఖు ఏవం వదేయ్య "తథాహం భగవతా ధమ్మం దేసితం ఆజానామి, యథా యేమే అన్తరాయికా ధమ్మా వుత్తా భగవతా, తే పటిసేవతో నాలం అన్తరాయాయా"తి, సో భిక్ఖు భిక్ఖూహి ఏవమస్స వచనీయో "మాయస్మా ఏవం అవచ, మా భగవన్తం అబ్భాచిక్ఖి, న హి సాధు భగవతో అబ్భక్ఖానం, న హి భగవా ఏవం వదేయ్య, అనేకపరియాయేనావుసో అన్తరాయికా ధమ్మా అన్తరాయికా వుత్తా భగవతా, అలఞ్చ పన తే పటిసేవతో అన్తరాయాయా"తి. ఏవఞ్చ సో భిక్ఖు భిక్ఖూహి వుచ్చమానో తథేవ పగ్గణ్హేయ్య, సో భిక్ఖు భిక్ఖూహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బో తస్స పటినిస్సగ్గాయ. యావతతియఞ్చే సమనుభాసియమానో తం పటినిస్సజ్జేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే పటినిస్సజ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

ఉక్ఖిత్తసమ్భోగసిక్ఖాపదం

౬౯. యో పన భిక్ఖు జానం తథావాదినా భిక్ఖునా అకటానుధమ్మేన తం దిట్ఠిం అప్పటినిస్సట్ఠేన సద్ధిం సమ్భుఞ్జేయ్య వా, సంవసేయ్య వా, సహ వా సేయ్యం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం.

కణ్టకసిక్ఖాపదం

౭౦. సమణుద్దేసోపి చే ఏవం వదేయ్య "తథాహం భగవతా ధమ్మం దేసితం ఆజానామి, యథా యేమే అన్తరాయికా ధమ్మా వుత్తా భగవతా, తే పటిసేవతో నాలం అన్తరాయాయా"తి, సో సమణుద్దేసో భిక్ఖూహి ఏవమస్స వచనీయో "మావుసో, సమణుద్దేస ఏవం అవచ, మా భగవన్తం అబ్భాచిక్ఖి, న హి సాధు భగవతో అబ్భక్ఖానం, న హి భగవా ఏవం వదేయ్య, అనేకపరియాయేనావుసో, సమణుద్దేస అన్తరాయికా ధమ్మా అన్తరాయికా వుత్తా భగవతా, అలఞ్చ పన తే పటిసేవతో అన్తరాయాయా"తి, ఏవఞ్చ సో సమణుద్దేసో భిక్ఖూహి వుచ్చమానో తథేవ పగ్గణ్హేయ్య, సో సమణుద్దేసో భిక్ఖూహి ఏవమస్స వచనీయో "అజ్జతగ్గే తే, ఆవుసో, సమణుద్దేస న చేవ సో భగవా సత్థా అపదిసితబ్బో, యమ్పి చఞ్ఞే సమణుద్దేసా లభన్తి భిక్ఖూహి సద్ధిం దిరత్తతిరత్తం సహసేయ్యం, సాపి తే నత్థి, చర పిరే, వినస్సా"తి. యో పన భిక్ఖు జానం తథానాసితం సమణుద్దేసం ఉపలాపేయ్య వా, ఉపట్ఠాపేయ్య వా, సమ్భుఞ్జేయ్య వా, సహ వా సేయ్యం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం.

సప్పాణకవగ్గో సత్తమో.

సహధమ్మికసిక్ఖాపదం

౭౧. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖూహి సహధమ్మికం వుచ్చమానో ఏవం వదేయ్య "న తావాహం, ఆవుసో, ఏతస్మిం సిక్ఖాపదే సిక్ఖిస్సామి, యావ న అఞ్ఞం భిక్ఖుం బ్యత్తం వినయధరం పరిపుచ్ఛామీ"తి, పాచిత్తియం. సిక్ఖమానేన, భిక్ఖవే, భిక్ఖునా అఞ్ఞాతబ్బం పరిపుచ్ఛితబ్బం పరిపఞ్హితబ్బం, అయం తత్థ సామీచి.

విలేఖనసిక్ఖాపదం

౭౨. యో పన భిక్ఖు పాతిమోక్ఖే ఉద్దిస్సమానే ఏవం వదేయ్య "కిం పనిమేహి ఖుద్దానుఖుద్దకేహి సిక్ఖాపదేహి ఉద్దిట్ఠేహి, యావదేవ కుక్కుచ్చాయ విహేసాయ విలేఖాయ సంవత్తన్తీ"తి, సిక్ఖాపదవివణ్ణకే పాచిత్తియం.

మోహనసిక్ఖాపదం

౭౩. యో పన భిక్ఖు అన్వద్ధమాసం పాతిమోక్ఖే ఉద్దిస్సమానే ఏవం వదేయ్య "ఇదానేవ ఖో అహం జానామి, అయమ్పి కిర ధమ్మో సుత్తాగతో సుత్తపరియాపన్నో అన్వద్ధమాసం ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతీ"తి. తఞ్చే భిక్ఖుం అఞ్ఞే భిక్ఖూ జానేయ్యుం నిసిన్నపుబ్బం ఇమినా భిక్ఖునా ద్విత్తిక్ఖత్తుం పాతిమోక్ఖే ఉద్దిస్సమానే, కో పన వాదో భియ్యో, న చ తస్స భిక్ఖునో అఞ్ఞాణకేన ముత్తి అత్థి, యఞ్చ తత్థ ఆపత్తిం ఆపన్నో, తఞ్చ యథాధమ్మో కారేతబ్బో, ఉత్తరి చస్స మోహో ఆరోపేతబ్బో "తస్స తే, ఆవుసో, అలాభా, తస్స తే దుల్లద్ధం, యం త్వం పాతిమోక్ఖే ఉద్దిస్సమానేన సాధుకం అట్ఠిం కత్వా మనసి కరోసీ"తి, ఇదం తస్మిం మోహనకే పాచిత్తియం.

పహారసిక్ఖాపదం

౭౪. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖుస్స కుపితో అనత్తమనో పహారం దదేయ్య, పాచిత్తియం.

తలసత్తికసిక్ఖాపదం

౭౫. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖుస్స కుపితో అనత్తమనో తలసత్తికం ఉగ్గిరేయ్య, పాచిత్తియం.

అమూలకసిక్ఖాపదం

౭౬. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖుం అమూలకేన సఙ్ఘాదిసేసేన అనుద్ధంసేయ్య, పాచిత్తియం.

సఞ్చిచ్చసిక్ఖాపదం

౭౭. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖుస్స సఞ్చిచ్చ కుక్కుచ్చం ఉపదహేయ్య "ఇతిస్స ముహుత్తమ్పి అఫాసు భవిస్సతీ"తి ఏతదేవ పచ్చయం కరిత్వా అనఞ్ఞం, పాచిత్తియం.

ఉపస్సుతిసిక్ఖాపదం

౭౮. యో పన భిక్ఖు భిక్ఖూనం భణ్డనజాతానం కలహజాతానం వివాదాపన్నానం ఉపస్సుతిం తిట్ఠేయ్య "యం ఇమే భణిస్సన్తి, తం సోస్సామీ"తి ఏతదేవ పచ్చయం కరిత్వా అనఞ్ఞం, పాచిత్తియం.

కమ్మప్పటిబాహనసిక్ఖాపదం

౭౯. యో పన భిక్ఖు ధమ్మికానం కమ్మానం ఛన్దం దత్వా పచ్ఛా ఖీయనధమ్మం ఆపజ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

ఛన్దంఅదత్వాగమనసిక్ఖాపదం

౮౦. యో పన భిక్ఖు సఙ్ఘే వినిచ్ఛయకథాయ వత్తమానాయ ఛన్దం అదత్వా ఉట్ఠాయాసనా పక్కమేయ్య, పాచిత్తియం.

దుబ్బలసిక్ఖాపదం

౮౧. యో పన భిక్ఖు సమగ్గేన సఙ్ఘేన చీవరం దత్వా పచ్ఛా ఖీయనధమ్మం ఆపజ్జేయ్య "యథాసన్థుతం భిక్ఖూ సఙ్ఘికం లాభం పరిణామేన్తీ"తి, పాచిత్తియం.

పరిణామనసిక్ఖాపదం

౮౨. యో పన భిక్ఖు జానం సఙ్ఘికం లాభం పరిణతం పుగ్గలస్స పరిణామేయ్య, పాచిత్తియం.

సహధమ్మికవగ్గో అట్ఠమో.

అన్తేపురసిక్ఖాపదం

౮౩. యో పన భిక్ఖు రఞ్ఞో ఖత్తియస్స ముద్ధాభిసిత్తస్స అనిక్ఖన్తరాజకే అనిగ్గతరతనకే పుబ్బే అప్పటిసంవిదితో ఇన్దఖీలం అతిక్కామేయ్య, పాచిత్తియం.

రతనసిక్ఖాపదం

౮౪. యో పన భిక్ఖు రతనం వా రతనసమ్మతం వా అఞ్ఞత్ర అజ్ఝారామా వా అజ్ఝావసథా వా ఉగ్గణ్హేయ్య వా ఉగ్గణ్హాపేయ్య వా, పాచిత్తియం. రతనం వా పన భిక్ఖునా రతనసమ్మతం వా అజ్ఝారామే వా అజ్ఝావసథే వా ఉగ్గహేత్వా వా ఉగ్గహాపేత్వా వా నిక్ఖిపితబ్బం “యస్స భవిస్సతి, సో హరిస్సతీ”తి, అయం తత్థ సామీచి.

వికాలగామప్పవేసనసిక్ఖాపదం

౮౫. యో పన భిక్ఖు సన్తం భిక్ఖుం అనాపుచ్ఛా వికాలే గామం పవిసేయ్య అఞ్ఞత్ర తథారూపా అచ్చాయికా కరణీయా, పాచిత్తియం.

సూచిఘరసిక్ఖాపదం

౮౬. యో పన భిక్ఖు అట్ఠిమయం వా దన్తమయం వా విసాణమయం వా సూచిఘరం కారాపేయ్య, భేదనకం పాచిత్తియం.

మఞ్చపీఠసిక్ఖాపదం

౮౭. నవం పన భిక్ఖునా మఞ్చం వా పీఠం వా కారయమానేన అట్ఠఙ్గులపాదకం కారేతబ్బం సుగతఙ్గులేన అఞ్ఞత్ర హేట్ఠిమాయ అటనియా. తం అతిక్కామయతో ఛేదనకం పాచిత్తియం.

తూలోనద్ధసిక్ఖాపదం

౮౮. యో పన భిక్ఖు మఞ్చం వా పీఠం వా తూలోనద్ధం కారాపేయ్య, ఉద్దాలనకం పాచిత్తియం.

నిసీదనసిక్ఖాపదం

౮౯. నిసీదనం పన భిక్ఖునా కారయమానేన పమాణికం కారేతబ్బం, తత్రిదం పమాణం, దీఘసో ద్వే విదత్థియో సుగతవిదత్థియా, తిరియం దియడ్ఢం, దసా విదత్థి. తం అతిక్కామయతో ఛేదనకం పాచిత్తియం.

కణ్డుప్పటిచ్ఛాదిసిక్ఖాపదం

౯౦. కణ్డుప్పటిచ్ఛాదిం పన భిక్ఖునా కారయమానేన పమాణికా కారేతబ్బా, తత్రిదం పమాణం, దీఘసో చతస్సో విదత్థియో సుగతవిదత్థియా, తిరియం ద్వే విదత్థియో. తం అతిక్కామయతో ఛేదనకం పాచిత్తియం.

వస్సికసాటికసిక్ఖాపదం

౯౧. వస్సికసాటికం పన భిక్ఖునా కారయమానేన పమాణికా కారేతబ్బా, తత్రిదం పమాణం, దీఘసో ఛ విదత్థియో సుగతవిదత్థియా, తిరియం అడ్ఢతేయ్యా. తం అతిక్కామయతో ఛేదనకం పాచిత్తియం.

నన్దసిక్ఖాపదం

౯౨. యో పన భిక్ఖు సుగతచీవరప్పమాణం చీవరం కారాపేయ్య, అతిరేకం వా, ఛేదనకం పాచిత్తియం . తత్రిదం సుగతస్స సుగతచీవరప్పమాణం, దీఘసో నవ విదత్థియో సుగతవిదత్థియా, తిరియం ఛ విదత్థియో, ఇదం సుగతస్స సుగతచీవరప్పమాణన్తి.

రతనవగ్గో నవమో.

ఉద్దిట్ఠా ఖో ఆయస్మన్తో ద్వేనవుతి పాచిత్తియా ధమ్మా. తత్థాయస్మన్తే పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయస్మన్తో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

పాచిత్తియా నిట్ఠితా.

పాటిదేసనీయా

ఇమే ఖో పనాయస్మన్తో చత్తారో పాటిదేసనీయా

ధమ్మా ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి.

పఠమపాటిదేసనీయసిక్ఖాపదం

౧. యో పన భిక్ఖు అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా అన్తరఘరం పవిట్ఠాయ హత్థతో ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా సహత్థా పటిగ్గహేత్వా ఖాదేయ్య వా భుఞ్జేయ్య వా, పటిదేసేతబ్బం తేన భిక్ఖునా "గారయ్హం, ఆవుసో, ధమ్మం ఆపజ్జిం అసప్పాయం పాటిదేసనీయం, తం పటిదేసేమీ"తి.

దుతియపాటిదేసనీయసిక్ఖాపదం

౨. భిక్ఖూ పనేవ కులేసు నిమన్తితా భుఞ్జన్తి, తత్ర చే సా భిక్ఖునీ వోసాసమానరూపా ఠితా హోతి "ఇధ సూపం దేథ, ఇధ ఓదనం దేథా"తి. తేహి భిక్ఖూహి సా భిక్ఖునీ అపసాదేతబ్బా "అపసక్క తావ భగిని, యావ భిక్ఖూ భుఞ్జన్తీ"తి. ఏకస్సపి చే భిక్ఖునో న పటిభాసేయ్య తం భిక్ఖునిం అపసాదేతుం "అపసక్క తావ భగిని, యావ భిక్ఖూ భుఞ్జన్తీ"తి, పటిదేసేతబ్బం తేహి భిక్ఖూహి "గారయ్హం, ఆవుసో, ధమ్మం ఆపజ్జిమ్హా అసప్పాయం పాటిదేసనీయం, తం పటిదేసేమా"తి.

తతియపాటిదేసనీయసిక్ఖాపదం

౩. యాని ఖో పన తాని సేక్ఖసమ్మతాని కులాని, యో పన భిక్ఖు తథారూపేసు సేక్ఖసమ్మతేసు కులేసు పుబ్బే అనిమన్తితో అగిలానో ఖాదనీయం వా, భోజనీయం వా సహత్థా పటిగ్గహేత్వా ఖాదేయ్య వా, భుఞ్జేయ్య వా, పటిదేసేతబ్బం తేన భిక్ఖునా "గారయ్హం, ఆవుసో, ధమ్మం ఆపజ్జిం అసప్పాయం పాటిదేసనీయం, తం పటిదేసేమీ"తి.

చతుత్థపాటిదేసనీయసిక్ఖాపదం

౪. యాని ఖో పన తాని ఆరఞ్ఞకాని సేనాసనాని సాసఙ్కసమ్మతాని సప్పటిభయాని, యో పన భిక్ఖు తథారూపేసు సేనాసనేసు పుబ్బే అప్పటిసంవిదితం ఖాదనీయం వా, భోజనీయం వా అజ్ఝారామే సహత్థా పటిగ్గహేత్వా అగిలానో ఖాదేయ్య వా, భుఞ్జేయ్య వా, పటిదేసేతబ్బం తేన భిక్ఖునా "గారయ్హం, ఆవుసో, ధమ్మం ఆపజ్జిం అసప్పాయం పాటిదేసనీయం, తం పటిదేసేమీ"తి.

ఉద్దిట్ఠా ఖో ఆయస్మన్తో చత్తారో పాటిదేసనీయా ధమ్మా. తత్థాయస్మన్తే పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయస్మన్తో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

పాటిదేసనీయా నిట్ఠితా.

సేఖియా

ఇమే ఖో పనాయస్మన్తో సేఖియా ధమ్మా ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి.

పరిమణ్డలసిక్ఖాపదం

౧. పరిమణ్డలం నివాసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౨. పరిమణ్డలం పారుపిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సుప్పటిచ్ఛన్నసిక్ఖాపదం

౩. సుప్పటిచ్ఛన్నో అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౪. సుప్పటిచ్ఛన్నో అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సుసంవుతసిక్ఖాపదం

౫. సుసంవుతో అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౬. సుసంవుతో అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఓక్ఖిత్తచక్ఖుసిక్ఖాపదం

౭. ఓక్ఖిత్తచక్ఖు అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౮. ఓక్ఖిత్తచక్ఖు అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉక్ఖిత్తకసిక్ఖాపదం

౯. న ఉక్ఖిత్తకాయ అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౧౦. న ఉక్ఖిత్తకాయ అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పరిమణ్డలవగ్గో పఠమో.

ఉజ్జగ్ఘికసిక్ఖాపదం

౧౧. న ఉజ్జగ్ఘికాయ అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౧౨. న ఉజ్జగ్ఘికాయ అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉచ్చసద్దసిక్ఖాపదం

౧౩. అప్పసద్దో అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౧౪. అప్పసద్దో అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

కాయప్పచాలకసిక్ఖాపదం

౧౫. న కాయప్పచాలకం అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౧౬. న కాయప్పచాలకం అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

బాహుప్పచాలకసిక్ఖాపదం

౧౭. న బాహుప్పచాలకం అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౧౮. న బాహుప్పచాలకం అన్తరఘరేనిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సీసప్పచాలకసిక్ఖాపదం

౧౯. న సీసప్పచాలకం అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౨౦. న సీసప్పచాలకం అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉజ్జగ్ఘికవగ్గో దుతియో.

ఖమ్భకతసిక్ఖాపదం

౨౧. న ఖమ్భకతో అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౨౨. న ఖమ్భకతో అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఓగుణ్ఠితసిక్ఖాపదం

౨౩. న ఓగుణ్ఠితో అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౨౪. న ఓగుణ్ఠితో అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉక్కుటికసిక్ఖాపదం

౨౫. న ఉక్కుటికాయ అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పల్లత్థికసిక్ఖాపదం

౨౬. న పల్లత్థికాయ అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సక్కచ్చపటిగ్గహణసిక్ఖాపదం

౨౭. సక్కచ్చం పిణ్డపాతం పటిగ్గహేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పత్తసఞ్ఞీపటిగ్గహణసిక్ఖాపదం

౨౮. పత్తసఞ్ఞీ పిణ్డపాతం పటిగ్గహేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సమసూపకపటిగ్గహణసిక్ఖాపదం

౨౯. సమసూపకం పిణ్డపాతం పటిగ్గహేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సమతిత్తికసిక్ఖాపదం

౩౦. సమతిత్తికం పిణ్డపాతం పటిగ్గహేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఖమ్భకతవగ్గో తతియో.

సక్కచ్చభుఞ్జనసిక్ఖాపదం

౩౧. సక్కచ్చం పిణ్డపాతం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పత్తసఞ్ఞీభుఞ్జనసిక్ఖాపదం

౩౨. పత్తసఞ్ఞీ పిణ్డపాతం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సపదానసిక్ఖాపదం

౩౩. సపదానం పిణ్డపాతం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సమసూపకసిక్ఖాపదం

౩౪. సమసూపకం పిణ్డపాతం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

నథూపకతసిక్ఖాపదం

౩౫. న థూపకతో ఓమద్దిత్వా పిణ్డపాతం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఓదనప్పటిచ్ఛాదనసిక్ఖాపదం

౩౬. న సూపం వా బ్యఞ్జనం వా ఓదనేన పటిచ్ఛాదేస్సామి భియ్యోకమ్యతం ఉపాదాయాతి సిక్ఖా కరణీయా.

సూపోదనవిఞ్ఞత్తిసిక్ఖాపదం

౩౭. న సూపం వా ఓదనం వా అగిలానో అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉజ్ఝానసఞ్ఞీసిక్ఖాపదం

౩౮. న ఉజ్ఝానసఞ్ఞీ పరేసం పత్తం ఓలోకేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

కబళసిక్ఖాపదం

౩౯. నాతిమహన్తం కబళం కరిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఆలోపసిక్ఖాపదం

౪౦. పరిమణ్డలం ఆలోపం కరిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సక్కచ్చవగ్గో చతుత్థో.

అనాహటసిక్ఖాపదం

౪౧. న అనాహటే కబళే ముఖద్వారం వివరిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

భుఞ్జమానసిక్ఖాపదం

౪౨. న భుఞ్జమానో సబ్బహత్థం ముఖే పక్ఖిపిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సకబళసిక్ఖాపదం

౪౩. న సకబళేన ముఖేన బ్యాహరిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పిణ్డుక్ఖేపకసిక్ఖాపదం

౪౪. న పిణ్డుక్ఖేపకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

కబళావచ్ఛేదకసిక్ఖాపదం

౪౫. న కబళావచ్ఛేదకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

అవగణ్డకారకసిక్ఖాపదం

౪౬. న అవగణ్డకారకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

హత్థనిద్ధునకసిక్ఖాపదం

౪౭. న హత్థనిద్ధునకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సిత్థావకారకసిక్ఖాపదం

౪౮. న సిత్థావకారకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

జివ్హానిచ్ఛారకసిక్ఖాపదం

౪౯. న జివ్హానిచ్ఛారకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

చపుచపుకారకసిక్ఖాపదం

౫౦. న చపుచపుకారకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

కబళవగ్గో పఞ్చమో.

సురుసురుకారకసిక్ఖాపదం

౫౧. న సురుసురుకారకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

హత్థనిల్లేహకసిక్ఖాపదం

౫౨. న హత్థనిల్లేహకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పత్తనిల్లేహకసిక్ఖాపదం

౫౩. న పత్తనిల్లేహకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఓట్ఠనిల్లేహకసిక్ఖాపదం

౫౪. న ఓట్ఠనిల్లేహకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సామిససిక్ఖాపదం

౫౫. న సామిసేన హత్థేన పానీయథాలకం పటిగ్గహేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ససిత్థకసిక్ఖాపదం

౫౬. న ససిత్థకం పత్తధోవనం అన్తరఘరే ఛడ్డేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఛత్తపాణిసిక్ఖాపదం

౫౭. న ఛత్తపాణిస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

దణ్డపాణిసిక్ఖాపదం

౫౮. న దణ్డపాణిస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సత్థపాణిసిక్ఖాపదం

౫౯. న సత్థపాణిస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఆవుధపాణిసిక్ఖాపదం

౬౦. న ఆవుధపాణిస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సురుసురువగ్గో ఛట్ఠో.

పాదుకసిక్ఖాపదం

౬౧. న పాదుకారుళ్హస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉపాహనసిక్ఖాపదం

౬౨. న ఉపాహనారుళ్హస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

యానసిక్ఖాపదం

౬౩. న యానగతస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సయనసిక్ఖాపదం

౬౪. న సయనగతస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పల్లత్థికసిక్ఖాపదం

౬౫. న పల్లత్థికాయ నిసిన్నస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

వేఠితసిక్ఖాపదం

౬౬. న వేఠితసీసస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఓగుణ్ఠితసిక్ఖాపదం

౬౭. న ఓగుణ్ఠితసీసస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఛమాసిక్ఖాపదం

౬౮. న ఛమాయం నిసీదిత్వా ఆసనే నిసిన్నస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

నీచాసనసిక్ఖాపదం

౬౯. న నీచే ఆసనే నిసీదిత్వా ఉచ్చే ఆసనే నిసిన్నస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఠితసిక్ఖాపదం

౭౦. న ఠితో నిసిన్నస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పచ్ఛతోగమనసిక్ఖాపదం

౭౧. న పచ్ఛతో గచ్ఛన్తో పురతో గచ్ఛన్తస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉప్పథేనగమనసిక్ఖాపదం

౭౨. న ఉప్పథేన గచ్ఛన్తో పథేన గచ్ఛన్తస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఠితోఉచ్చారసిక్ఖాపదం

౭౩. న ఠితో అగిలానో ఉచ్చారం వా పస్సావం వా కరిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

హరితేఉచ్చారసిక్ఖాపదం

౭౪. న హరితే అగిలానో ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉదకేఉచ్చారసిక్ఖాపదం

౭౫. న ఉదకే అగిలానో ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పాదుకవగ్గో సత్తమో.

ఉద్దిట్ఠా ఖో ఆయస్మన్తో సేఖియా ధమ్మా. తత్థాయస్మన్తే పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయస్మన్తో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

సేఖియా నిట్ఠితా.

అధికరణసమథా

ఇమే ఖో పనాయస్మన్తో సత్త అధికరణసమథా

ధమ్మా ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి.

ఉప్పన్నుప్పన్నానం అధికరణానం సమథాయ వూపసమాయ సమ్ముఖావినయో దాతబ్బో.

సతివినయో దాతబ్బో.

అమూళ్హవినయో దాతబ్బో.

పటిఞ్ఞాయ కారేతబ్బం.

యేభుయ్యసికా.

తస్సపాపియసికా.

తిణవత్థారకోతి.

ఉద్దిట్ఠా ఖో ఆయస్మన్తో సత్త అధికరణసమథా ధమ్మా. తత్థాయస్మన్తే, పుచ్ఛామి కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయస్మన్తో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

అధికరణసమథా నిట్ఠితా.

ఉద్దిట్ఠం ఖో ఆయస్మన్తో నిదానం,

ఉద్దిట్ఠా చత్తారో పారాజికా ధమ్మా,

ఉద్దిట్ఠా తేరస సఙ్ఘాదిసేసా ధమ్మా,

ఉద్దిట్ఠా ద్వే అనియతా ధమ్మా,

ఉద్దిట్ఠా తింస నిస్సగ్గియా పాచిత్తియా ధమ్మా,

ఉద్దిట్ఠా ద్వేనవుతి పాచిత్తియా ధమ్మా,

ఉద్దిట్ఠా చత్తారో పాటిదేసనీయా ధమ్మా,

ఉద్దిట్ఠా సేఖియా ధమ్మా,

ఉద్దిట్ఠా సత్త అధికరణసమథా ధమ్మా, ఏత్తకం తస్స భగవతో సుత్తాగతం సుత్తపరియాపన్నం అన్వద్ధమాసం ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి, తత్థ సబ్బేహేవ సమగ్గేహి సమ్మోదమానేహి అవివదమానేహి సిక్ఖితబ్బన్తి.

విత్థారుద్దేసో పఞ్చమో.

భిక్ఖుపాతిమోక్ఖం నిట్ఠితం.

నమో తస్స భగవతో అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స

భిక్ఖునీపాతిమోక్ఖపాళి

పుబ్బకరణం-౪

సమ్మజ్జనీ పదీపో చ, ఉదకం ఆసనేన చ;

ఉపోసథస్స ఏతాని, ''**పుబ్బకరణ**''న్తి వుచ్చతి.

పుబ్బకిచ్చం-౫

ఛన్ద, పారిసుద్ధి, ఉతుక్ఖానం, భిక్ఖునిగణనా చ ఓవాదో;

ఉపోసథస్స ఏతాని, ''**పుబ్బకిచ్చ**''న్తి వుచ్చతి.

పత్తకల్లఅఙ్గా-౪

ఉపోసథో, యావతికా చ భిక్ఖునీ కమ్మప్పత్తా;

సభాగాపత్తియో చ న విజ్జన్తి;

వజ్జనీయా చ పుగ్గలా తస్మిం న హోన్తి, ''**పత్తకల్ల**''న్తి వుచ్చతి.

పుబ్బకరణపుబ్బకిచ్చాని సమాపేత్వా దేసితాపత్తికస్స సమగ్గస్స భిక్ఖునిసఙ్ఘస్స అనుమతియా పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితుం ఆరాధనం కరోమ.

నిదానుద్దేసో

సుణాతు మే అయ్యే సఙ్ఘో, అజ్జుపోసథో పన్నరసో, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఉపోసథం కరేయ్య, పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసేయ్య.

కిం సఙ్ఘస్స పుబ్బకిచ్చం? పారిసుద్ధిం అయ్యాయో ఆరోచేథ, పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసిస్సామి, తం సబ్బావ సన్తా సాధుకం సుణోమ మనసి కరోమ. యస్సా సియా ఆపత్తి, సా ఆవికరేయ్య, అసన్తియా ఆపత్తియా తుణ్హీ భవితబ్బం, తుణ్హీభావేన ఖో పనాయ్యాయో, ''పరిసుద్ధా''తి వేదిస్సామి. యథా ఖో పన పచ్చేకపుట్ఠస్సా వేయ్యాకరణం హోతి, ఏవమేవం ఏవరూపాయ పరిసాయ యావతతియం అనుసావితం హోతి. యా పన భిక్ఖునీ యావతతియం అనుసావియమానే సరమానా సన్తిం ఆపత్తిం నావికరేయ్య, సమ్పజానముసావాదస్సా హోతి. సమ్పజానముసావాదో ఖో పనాయ్యాయో, అన్తరాయికో ధమ్మో వుత్తో భగవతా, తస్మా సరమానాయ భిక్ఖునియా ఆపన్నాయ విసుద్ధాపేక్ఖాయ సన్తీ ఆపత్తి ఆవికాతబ్బా, ఆవికతా హిస్సా ఫాసు హోతి.

ఉద్దిట్ఠం ఖో, అయ్యాయో, నిదానం. తత్థాయ్యాయో పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయ్యాయో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

నిదానం నిట్ఠితం.

పారాజికుద్దేసో

తత్రిమే అట్ఠ పారాజికా ధమ్మా ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి.

మేథునధమ్మసిక్ఖాపదం

౧. యా పన భిక్ఖునీ ఛన్దసో మేథునం ధమ్మం పటిసేవేయ్య, అన్తమసో తిరచ్ఛానగతేనపి, పారాజికా హోతి అసంవాసా.

అదిన్నాదానసిక్ఖాపదం

౨. యా పన భిక్ఖునీ గామా వా అరఞ్ఞా వా అదిన్నం థేయ్యసఙ్ఖాతం ఆదియేయ్య, యథారూపే అదిన్నాదానే రాజానో చోరం గహేత్వా హనేయ్యుం వా బన్ధేయ్యుం వా పబ్బాజేయ్యుం వా చోరాసి బాలాసి మూళ్హాసి థేనాసీతి, తథారూపం భిక్ఖునీ అదిన్నం ఆదియమానా అయమ్పి పారాజికా హోతి అసంవాసా.

మనుస్సవిగ్గహసిక్ఖాపదం

౩. యా పన భిక్ఖునీ సఞ్చిచ్చ మనుస్సవిగ్గహం జీవితా వోరోపేయ్య, సత్థహారకం వాస్స పరియేసేయ్య, మరణవణ్ణం వా సంవణ్ణేయ్య, మరణాయ వా సమాదపేయ్య "అమ్భో పురిస, కిం తుయ్హిమినా పాపకేన దుజ్జీవితేన, మతం తే జీవితా సేయ్యో"తి, ఇతి చిత్తమనా చిత్తసఙ్కప్పా అనేకపరియాయేన మరణవణ్ణం వా సంవణ్ణేయ్య, మరణాయ వా సమాదపేయ్య, అయమ్పి పారాజికా హోతి అసంవాసా.

ఉత్తరిమనుస్సధమ్మసిక్ఖాపదం

౪. యా పన భిక్ఖునీ అనభిజానం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం అత్తుపనాయికం అలమరియఞాణదస్సనం సముదాచరేయ్య "ఇతి జానామి, ఇతి పస్సామీ"తి, తతో అపరేన సమయేన సమనుగ్గాహీయమానా వా అసమనుగ్గాహీయమానా వా ఆపన్నా విసుద్ధాపేక్ఖా ఏవం వదేయ్య "అజానమేవం, అయ్యే, అవచం జానామి, అపస్సం పస్సామి, తుచ్ఛం ముసా విలపి"న్తి, అఞ్ఞత్ర అధిమానా, అయమ్పి పారాజికా హోతి అసంవాసా.

ఉబ్భజాణుమణ్డలికాసిక్ఖాపదం

౫. యా పన భిక్ఖునీ అవస్సుతా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స, అధక్ఖకం ఉబ్భజాణుమణ్డలం ఆమసనం వా పరామసనం వా గహణం వా ఛుపనం వా పటిపీళనం వా సాదియేయ్య, అయమ్పి పారాజికా హోతి అసంవాసా ఉబ్భజాణుమణ్డలికా.

వజ్జప్పటిచ్ఛాదికాసిక్ఖాపదం

౬. యా పన భిక్ఖునీ జానం పారాజికం ధమ్మం అజ్ఝాపన్నం భిక్ఖునిం నేవత్తనా పటిచోదేయ్య, న గణస్స ఆరోచేయ్య, యదా చ సా ఠితా వా అస్స చుతా వా నాసితా వా అవస్సటా వా, సా పచ్ఛా ఏవం వదేయ్య "పుబ్బేవాహం, అయ్యే, అఞ్ఞాసిం ఏతం భిక్ఖునిం 'ఏవరూపా చ ఏవరూపా చ సా భగినీ'తి, నో చ ఖో అత్తనా పటిచోదేస్సం, న గణస్స ఆరోచేస్స"న్తి, అయమ్పి పారాజికా హోతి అసంవాసా వజ్జప్పటిచ్ఛాదికా.

ఉక్ఖిత్తానువత్తికాసిక్ఖాపదం

౭. యా పన భిక్ఖునీ సమగ్గేన సఙ్ఘేన ఉక్ఖిత్తం భిక్ఖుం ధమ్మేన వినయేన సత్థుసాసనేన అనాదరం అప్పటికారం అకతసహాయం తమనువత్తేయ్య, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి ఏవమస్స వచనీయా "ఏసో ఖో, అయ్యే, భిక్ఖు సమగ్గేన సఙ్ఘేన ఉక్ఖిత్తో, ధమ్మేన వినయేన సత్థుసాసనేన అనాదరో అప్పటికారో అకతసహాయో, మాయ్యే, ఏతం భిక్ఖుం అనువత్తీ"తి, ఏవఞ్చ సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి వుచ్చమానా తథేవ పగ్గణ్హేయ్య, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బా తస్స పటినిస్సగ్గాయ, యావతతియం చే సమనుభాసియమానా తం పటినిస్సజ్జేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం, నో చే పటినిస్సజ్జేయ్య, అయమ్పి పారాజికా హోతి అసంవాసా ఉక్ఖిత్తానువత్తికా.

అట్ఠవత్థుకాసిక్ఖాపదం

౮. యా పన భిక్ఖునీ అవస్సుతా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స హత్థగ్గహణం వా సాదియేయ్య, సఙ్ఘాటికణ్ణగ్గహణం వా సాదియేయ్య, సన్తిట్ఠేయ్య వా, సల్లపేయ్య వా, సఙ్కేతం వా గచ్ఛేయ్య, పురిసస్స వా అబ్భాగమనం సాదియేయ్య, ఛన్నం వా అనుపవిసేయ్య, కాయం వా తదత్థాయ ఉపసంహరేయ్య ఏతస్స అసద్ధమ్మస్స పటిసేవనత్థాయ, అయమ్పి పారాజికా హోతి అసంవాసా అట్ఠవత్థుకా.

ఉద్దిట్ఠా ఖో, అయ్యాయో, అట్ఠ పారాజికా ధమ్మా. యేసం భిక్ఖునీ అఞ్ఞతరం వా అఞ్ఞతరం వా ఆపజ్జిత్వా న లభతి భిక్ఖునీహి సద్ధిం సంవాసం యథా పురే, తథా పచ్ఛా, పారాజికా హోతి అసంవాసా. తత్థాయ్యాయో, పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయ్యాయో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

పారాజికం నిట్ఠితం.

సఙ్ఘాదిసేసుద్దేసో

ఇమే ఖో పనాయ్యాయో సత్తరస సఙ్ఘాదిసేసా

ధమ్మా ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి.

ఉస్సయవాదికాసిక్ఖాపదం

౧. యా పన భిక్ఖునీ ఉస్సయవాదికా విహరేయ్య గహపతినా వా గహపతిపుత్తేన వా దాసేన వా కమ్మకారేన వా అన్తమసో సమణపరిబ్బాజకేనాపి, అయమ్పి భిక్ఖునీ పఠమాపత్తికం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

చోరీవుట్ఠాపికాసిక్ఖాపదం

౨. యా పన భిక్ఖునీ జానం చోరిం వజ్ఝం విదితం అనపలోకేత్వా రాజానం వా సఙ్ఘం వా గణం వా పూగం వా సేణిం వా, అఞ్ఞత్ర కప్పా వుట్ఠాపేయ్య, అయమ్పి భిక్ఖునీ పఠమాపత్తికం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

ఏకగామన్తరగమనసిక్ఖాపదం

౩. యా పన భిక్ఖునీ ఏకా వా గామన్తరం గచ్ఛేయ్య, ఏకా వా నదీపారం గచ్ఛేయ్య, ఏకా వా రత్తిం విప్పవసేయ్య, ఏకా వా గణమ్హా ఓహియేయ్య, అయమ్పి భిక్ఖునీ పఠమాపత్తికం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

ఉక్ఖిత్తకఓసారణసిక్ఖాపదం

౪. యా పన భిక్ఖునీ సమగ్గేన సఙ్ఘేన ఉక్ఖిత్తం భిక్ఖునిం ధమ్మేన వినయేన సత్థుసాసనేన అనపలోకేత్వా కారకసఙ్ఘం, అనఞ్ఞాయ గణస్స ఛన్దం ఓసారేయ్య, అయమ్పి భిక్ఖునీ పఠమాపత్తికం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

భోజనపటిగ్గహణపఠమసిక్ఖాపదం

౫. యా పన భిక్ఖునీ అవస్సుతా అవస్సుతస్స పురిసపుగ్గలస్స హత్థతో ఖాదనీయం వా, భోజనీయం వా సహత్థా పటిగ్గహేత్వా ఖాదేయ్య వా భుఞ్జేయ్య వా, అయమ్పి భిక్ఖునీ పఠమాపత్తికం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

భోజనపటిగ్గహణదుతియసిక్ఖాపదం

౬. యా పన భిక్ఖునీ ఏవం వదేయ్య "కిం తే, అయ్యే, ఏసో పురిసపుగ్గలో కరిస్సతి అవస్సుతో వా అనవస్సుతో వా, యతో త్వం అనవస్సుతా, ఇఙ్ఘ, అయ్యే, యం తే ఏసో పురిసపుగ్గలో దేతి ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా, తం త్వం సహత్థా పటిగ్గహేత్వా ఖాద వా భుఞ్జ వా"తి, అయమ్పి భిక్ఖునీ పఠమాపత్తికం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

సఞ్చరిత్తసిక్ఖాపదం

౭. యా పన భిక్ఖునీ సఞ్చరిత్తం సమాపజ్జేయ్య ఇత్థియా వా పురిసమతిం, పురిసస్స వా ఇత్థిమతిం, జాయత్తనే వా జారత్తనే వా అన్తమసో తఙ్ఖణికాయపి, అయమ్పి భిక్ఖునీ పఠమాపత్తికం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

దుట్ఠదోససిక్ఖాపదం

౮. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునిం దుట్ఠా దోసా అప్పతీతా అమూలకేన పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేయ్య "అప్పేవ నామ నం ఇమమ్హా బ్రహ్మచరియా చావేయ్య"న్తి, తతో అపరేన సమయేన సమనుగ్గాహీయమానా వా అస మనుగ్గాహీయమానా వా అమూలకఞ్చేవ తం అధికరణం హోతి, భిక్ఖునీ చ దోసం పతిట్ఠాతి, అయమ్పి భిక్ఖునీ పఠమాపత్తికం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

అఞ్ఞభాగియసిక్ఖాపదం

౯. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునిం దుట్ఠా దోసా అప్పతీతా అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్స కిఞ్చిదేసం లేసమత్తం ఉపాదాయ పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేయ్య "అప్పేవ నామ నం ఇమమ్హా బ్రహ్మచరియా చావేయ్య"న్తి, తతో అపరేన సమయేన సమనుగ్గాహీయమానా వా అసమనుగ్గాహీయమానా వా అఞ్ఞభాగియఞ్చేవ తం అధికరణం హోతి. కోచిదేసో లేసమత్తో ఉపాదిన్నో, భిక్ఖునీ చ దోసం పతిట్ఠాతి, అయమ్పి భిక్ఖునీ పఠమాపత్తికం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

సిక్ఖంపచ్చాచిక్ఖణసిక్ఖాపదం

౧౦. యా పన భిక్ఖునీ కుపితా అనత్తమనా ఏవం వదేయ్య "బుద్ధం పచ్చాచిక్ఖామి ధమ్మం పచ్చాచిక్ఖామి, సఙ్ఘం పచ్చాచిక్ఖామి, సిక్ఖం పచ్చాచిక్ఖామి, కిన్నుమావ సమణియో యా సమణియో సక్యధీతరో, సన్తఞ్ఞాపి సమణియో లజ్జినియో కుక్కుచ్చికా సిక్ఖాకామా, తాసాహం సన్తికే బ్రహ్మచరియం చరిస్సామీ"తి. సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి ఏవమస్స వచనీయా "మాయ్యే కుపితా అనత్తమనా ఏవం అవచ 'బుద్ధం పచ్చాచిక్ఖామి, ధమ్మం పచ్చాచిక్ఖామి, సఙ్ఘం పచ్చాచిక్ఖామి, సిక్ఖం పచ్చాచిక్ఖామి, కిన్నుమావ సమణియో యా సమణియో సక్యధీతరో, సన్తఞ్ఞాపి సమణియో లజ్జినియో కుక్కుచ్చికా సిక్ఖాకామా, తాసాహం సన్తికే బ్రహ్మచరియం చరిస్సామీ'తి, అభిరమాయ్యే, స్వాక్ఖాతో ధమ్మో, చర బ్రహ్మచరియం సమ్మా దుక్ఖస్స అన్తకిరియాయా"తి, ఏవఞ్చ సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి వుచ్చమానా తథేవ పగ్గణ్హేయ్య, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బా తస్స పటినిస్సగ్గాయ, యావతతియఞ్చే సమనుభాసియమానా తం పటినిస్సజ్జేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం, నో చే పటినిస్సజ్జేయ్య, అయమ్పి భిక్ఖునీ యావతతియకం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

అధికరణకుపితసిక్ఖాపదం

౧౧. యా పన భిక్ఖునీ కిస్మిఞ్చిదేవ అధికరణే పచ్చాకతా కుపితా అనత్తమనా ఏవం వదేయ్య "ఛన్దగామినియో చ భిక్ఖునియో, దోసగామినియో చ భిక్ఖునియో, మోహగామినియో చ భిక్ఖునియో, భయగామినియో చ భిక్ఖునియో"తి, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి ఏవమస్స వచనీయా "మాయ్యే, కిస్మిఞ్చిదేవ అధికరణే పచ్చాకతా కుపితా అనత్తమనా ఏవం అవచ 'ఛన్దగామినియో చ భిక్ఖునియో, దోసగామినియో చ భిక్ఖునియో, మోహగామినియో చ భిక్ఖునియో, భయగామినియో చ భిక్ఖునియో'తి, అయ్యా ఖో ఛన్దాపి గచ్ఛేయ్య, దోసాపి గచ్ఛేయ్య, మోహాపి గచ్ఛేయ్య, భయాపి గచ్ఛేయ్యా"తి. ఏవఞ్చ సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి వుచ్చమానా తథేవ పగ్గణ్హేయ్య, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బా తస్స పటినిస్సగ్గాయ, యావతతియఞ్చే సమనుభాసియమానా తం పటినిస్సజ్జేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం, నో చే పటినిస్సజ్జేయ్య, అయమ్పి భిక్ఖునీ యావతతియకం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

పాపసమాచారపఠమసిక్ఖాపదం

౧౨. భిక్ఖునియో పనేవ సంసట్ఠా విహరన్తి పాపాచారా పాపసద్దా పాపసిలోకా భిక్ఖునిసఙ్ఘస్స విహేసికా అఞ్ఞమఞ్ఞిస్సా వజ్జప్పటిచ్ఛాదికా, తా భిక్ఖునియో భిక్ఖునీహి ఏవమస్సు వచనీయా "భగినియో ఖో సంసట్ఠా విహరన్తి పాపాచారా పాపసద్దా పాపసిలోకా భిక్ఖునిసఙ్ఘస్స విహేసికా అఞ్ఞమఞ్ఞిస్సా వజ్జప్పటిచ్ఛాదికా, వివిచ్చథాయ్యే, వివేకఞ్ఞేవ భగినీనం సఙ్ఘో వణ్ణేతీ"తి, ఏవఞ్చ తా భిక్ఖునియో భిక్ఖునీహి వుచ్చమానా తథేవ పగ్గణ్హేయ్యుం, తా భిక్ఖునియో భిక్ఖునీహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బా తస్స పటినిస్సగ్గాయ, యావతతియఞ్చే సమనుభాసియమానా తం పటినిస్సజ్జేయ్యుం, ఇచ్చేతం కుసలం, నో చే పటినిస్సజ్జేయ్యుం, ఇమాపి భిక్ఖునియో యావతతియకం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

పాపసమాచారదుతియసిక్ఖాపదం

౧౩. యా పన భిక్ఖునీ ఏవం వదేయ్య “సంసట్ఠావ, అయ్యే, తుమ్హే విహరథ, మా తుమ్హే నానా విహరిత్థ, సన్తి సఙ్ఘే అఞ్ఞాపి భిక్ఖునియో ఏవాచారా ఏవంసద్దా ఏవంసిలోకా భిక్ఖునిసఙ్ఘస్స విహేసికా అఞ్ఞమఞ్ఞిస్సా వజ్జప్పటిచ్ఛాదికా, తా సఙ్ఘో న కిఞ్చి ఆహ తుమ్హఞ్ఞేవ సఙ్ఘో ఉఞ్ఞాయ పరిభవేన అక్ఖన్తియా వేభస్సియా దుబ్బల్యా ఏవమాహ – ‘భగినియో ఖో సంసట్ఠా విహరన్తి పాపాచారా పాపసద్దా పాపసిలోకా భిక్ఖునిసఙ్ఘస్స విహేసికా అఞ్ఞమఞ్ఞిస్సా వజ్జప్పటిచ్ఛాదికా, వివిచ్చథాయ్యే, వివేకఞ్ఞేవ భగినీనం సఙ్ఘో వణ్ణేతీ’”తి, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి ఏవమస్స వచనీయా “మాయ్యే, ఏవం అవచ, సంసట్ఠావ అయ్యే తుమ్హే విహరథ, మా తుమ్హే నానా విహరిత్థ, సన్తి సఙ్ఘే అఞ్ఞాపి భిక్ఖునియో ఏవాచారా ఏవంసద్దా ఏవంసిలోకా భిక్ఖునిసఙ్ఘస్స విహేసికా అఞ్ఞమఞ్ఞిస్సా వజ్జప్పటిచ్ఛాదికా, తా సఙ్ఘో న కిఞ్చి ఆహ, తుమ్హఞ్ఞేవ సఙ్ఘో ఉఞ్ఞాయ పరిభవేన అక్ఖన్తియా వేభస్సియా దుబ్బల్యా ఏవమాహ – ‘భగినియో ఖో సంసట్ఠా విహరన్తి పాపాచారా పాపసద్దా పాపసిలోకా భిక్ఖునిసఙ్ఘస్స విహేసికా అఞ్ఞమఞ్ఞిస్సా వజ్జప్పటిచ్ఛాదికా, వివిచ్చథాయ్యే, వివేకఞ్ఞేవ భగినీనం సఙ్ఘో వణ్ణేతీ’”తి, ఏవఞ్చ సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి వుచ్చమానా తథేవ పగ్గణ్హేయ్య, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బా తస్స పటినిస్సగ్గాయ, యావతతియఞ్చే సమనుభాసియమానా తం పటినిస్సజ్జేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం, నో చే పటినిస్సజ్జేయ్య, అయమ్పి భిక్ఖునీ యావతతియకం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

సఙ్ఘభేదకసిక్ఖాపదం

౧౪. యా పన భిక్ఖునీ సమగ్గస్స సఙ్ఘస్స భేదాయ పరక్కమేయ్య, భేదనసంవత్తనికం వా అధికరణం సమాదాయ పగ్గయ్హ తిట్ఠేయ్య, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి ఏవమస్స వచనీయా “మాయ్యా, సమగ్గస్స సఙ్ఘస్స భేదాయ పరక్కమి, భేదనసంవత్తనికం వా అధికరణం సమాదాయ పగ్గయ్హ అట్ఠాసి, సమేతాయ్యా, సఙ్ఘేన, సమగ్గో హి సఙ్ఘో సమ్మోదమానో అవివదమానో ఏకుద్దేసో ఫాసు విహరతీ”తి. ఏవఞ్చ సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి వుచ్చమానా తథేవ పగ్గణ్హేయ్య, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బా తస్స పటినిస్సగ్గాయ, యావతతియఞ్చే సమనుభాసియమానా తం పటినిస్సజ్జేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే పటినిస్సజ్జేయ్య, అయమ్పి భిక్ఖునీ యావతతియకం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

భేదానువత్తకసిక్ఖాపదం

౧౫. తస్సాయేవ ఖో పన భిక్ఖునియా భిక్ఖునియో హోన్తి అనువత్తికా వగ్గవాదికా ఏకా వా ద్వే వా తిస్సో వా, తా ఏవం వదేయ్యుం “మాయ్యాయో, ఏతం భిక్ఖునిం కిఞ్చి అవచుత్థ ధమ్మవాదినీ చేసా భిక్ఖునీ, వినయవాదినీ చేసా భిక్ఖునీ, అమ్హాకఞ్చేసా భిక్ఖునీ ఛన్దఞ్చ రుచిఞ్చ ఆదాయ వోహరతి, జానాతి, నో భాసతి, అమ్హాకమ్పేతం ఖమతీ”తి, తా భిక్ఖునియో భిక్ఖునీహి ఏవమస్సు వచనీయా “మాయ్యాయో, ఏవం అవచుత్థ, న చేసా భిక్ఖునీ ధమ్మవాదినీ, న చేసా భిక్ఖునీ వినయవాదినీ, మాయ్యానమ్పి సఙ్ఘభేదో రుచ్చిత్థ, సమేతాయ్యానం సఙ్ఘేన, సమగ్గో హి సఙ్ఘో సమ్మోదమానో అవివదమానో ఏకుద్దేసో ఫాసు విహరతీ”తి, ఏవఞ్చ తా భిక్ఖునియో భిక్ఖునీహి వుచ్చమానా తథేవ పగ్గణ్హేయ్యుం, తా భిక్ఖునియో భిక్ఖునీహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బా తస్స పటినిస్సగ్గాయ, యావతతియఞ్చే సమనుభాసియమానా తం పటినిస్సజ్జేయ్యుం.

ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే పటినిస్సజ్జేయ్యుం, ఇమాపి భిక్ఖునియో యావతతియకం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

దుబ్బచసిక్ఖాపదం

౧౬. భిక్ఖునీ పనేవ దుబ్బచజాతికా హోతి ఉద్దేసపరియాపన్నేసు సిక్ఖాపదేసు భిక్ఖునీహి సహధమ్మికం వుచ్చమానా అత్తానం అవచనీయం కరోతి "మా మం అయ్యాయో కిఞ్చి అవచుత్థ కల్యాణం వా పాపకం వా, అహమ్పాయ్యాయో, న కిఞ్చి వక్ఖామి కల్యాణం వా పాపకం వా, విరమథాయ్యాయో, మమ వచనాయా"తి, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి ఏవమస్స వచనీయా "మాయ్యా, అత్తానం అవచనీయం అకాసి, వచనీయమేవ, అయ్యా, అత్తానం కరోతు, అయ్యాపి భిక్ఖునియో వదతు సహధమ్మేన, భిక్ఖునియోపి అయ్యం వక్ఖన్తి సహధమ్మేన, ఏవం సంవద్ధా హి తస్స భగవతో పరిసా యదిదం అఞ్ఞమఞ్ఞవచనేన అఞ్ఞమఞ్ఞవుట్ఠాపనేనా"తి. ఏవఞ్చ సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి వుచ్చమానా తథేవ పగ్గణ్హేయ్య, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బా తస్స పటినిస్సగ్గాయ, యావతతియఞ్చే సమనుభాసియమానా తం పటినిస్సజ్జేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే పటినిస్సజ్జేయ్య, అయమ్పి భిక్ఖునీ యావతతియకం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

కులదూసకసిక్ఖాపదం

౧౭. భిక్ఖునీ పనేవ అఞ్ఞతరం గామం వా నిగమం వా ఉపనిస్సాయ విహరతి కులదూసికా పాపసమాచారా, తస్సా ఖో పాపకా సమాచారా దిస్సన్తి చేవ సుయ్యన్తి చ, కులాని చ తాయ దుట్ఠాని దిస్సన్తి చేవ సుయ్యన్తి చ, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి ఏవమస్స వచనీయా "అయ్యా, ఖో కులదూసికా పాపసమాచారా, అయ్యాయ ఖో పాపకా సమాచారా దిస్సన్తి చేవ సుయ్యన్తి చ, కులాని చాయ్యాయ, దుట్ఠాని దిస్సన్తి చేవ సుయ్యన్తి చ, పక్కమతాయ్యా ఇమమ్హా ఆవాసా, అలం తే ఇధ వాసేనా"తి. ఏవఞ్చ సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి వుచ్చమానా తా భిక్ఖునియో ఏవం వదేయ్య "ఛన్దగామినియో చ భిక్ఖునియో, దోసగామినియో చ భిక్ఖునియో, మోహగామినియో చ భిక్ఖునియో, భయగామినియో చ భిక్ఖునియో, తాదిసికాయ ఆపత్తియా ఏకచ్చం పబ్బాజేన్తి ఏకచ్చం న పబ్బాజేన్తీ"తి, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి ఏవమస్స వచనీయా "మాయ్యా, ఏవం అవచ, న చ భిక్ఖునియో ఛన్దగామినియో, న చ భిక్ఖునియో దోసగామినియో , న చ భిక్ఖునియో మోహగామినియో, న చ భిక్ఖునియో భయగామినియో, అయ్యా ఖో కులదూసికా పాపసమాచారా, అయ్యాయ ఖో పాపకా సమాచారా దిస్సన్తి చేవ సుయ్యన్తి చ, కులాని చాయ్యాయ దుట్ఠాని దిస్సన్తి చేవ సుయ్యన్తి చ, పక్కమతాయ్యా, ఇమమ్హా ఆవాసా అలం తే ఇధ వాసేనా"తి. ఏవఞ్చ సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి వుచ్చమానా తథేవ పగ్గణ్హేయ్య, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బా తస్స పటినిస్సగ్గాయ, యావతతియఞ్చే సమనుభాసియమానా తం పటినిస్సజ్జేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే పటినిస్సజ్జేయ్య, అయమ్పి భిక్ఖునీ యావతతియకం ధమ్మం ఆపన్నా నిస్సారణీయం సఙ్ఘాదిసేసం.

ఉద్దిట్ఠా ఖో అయ్యాయో సత్తరస సఙ్ఘాదిసేసా ధమ్మా నవ పఠమాపత్తికా, అట్ఠ యావతతియకా,

యేసం భిక్ఖునీ అఞ్ఞతరం వా అఞ్ఞతరం వా ఆపజ్జతి, తాయ భిక్ఖునియా ఉభతోసఙ్ఘే పక్ఖమానత్తం చరితబ్బం. చిణ్ణమానత్తా భిక్ఖునీ యత్థ సియా వీసతిగణో భిక్ఖునిసఙ్ఘో, తత్థ సా భిక్ఖునీ అబ్భేతబ్బా. ఏకాయపి చే ఊనో వీసతిగణో భిక్ఖునిసఙ్ఘో తం భిక్ఖునిం అబ్భేయ్య, సా చ భిక్ఖునీ అనబ్భితా, తా చ భిక్ఖునియో గారయ్హా, అయం తత్థ సామీచి.

తత్థాయ్యాయో పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి, పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయ్యాయో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

సఙ్ఘాదిసేసో నిట్ఠితో.

నిస్సగ్గియ పాచిత్తియా

ఇమే ఖో పనాయ్యాయో తింస నిస్సగ్గియా పాచిత్తియా

ధమ్మా ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి.

పత్తసన్నిచయసిక్ఖాపదం

౧. యా పన భిక్ఖునీ పత్తసన్నిచయం కరేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అకాలచీవరభాజనసిక్ఖాపదం

౨. యా పన భిక్ఖునీ అకాలచీవరం "కాలచీవర"న్తి అధిట్ఠహిత్వా భాజాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

చీవరపరివత్తనసిక్ఖాపదం

౩. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా సద్ధిం చీవరం పరివత్తేత్వా సా పచ్ఛా ఏవం వదేయ్య "హన్దాయ్యే, తుయ్హం చీవరం, ఆహర మేతం చీవరం, యం తుయ్హం తుయ్హమేవేతం, యం మయ్హం మయ్హమేవేతం, ఆహర మేతం చీవరం, సకం పచ్చాహరా"తి అచ్ఛిన్దేయ్య వా అచ్ఛిన్దాపేయ్య వా, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞవిఞ్ఞాపనసిక్ఖాపదం

౪. యా పన భిక్ఖునీ అఞ్ఞం విఞ్ఞాపేత్వా అఞ్ఞం విఞ్ఞాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞచేతాపన సిక్ఖాపదం

౫. యా పన భిక్ఖునీ అఞ్ఞం చేతాపేత్వా అఞ్ఞం చేతాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

పఠమసఙ్ఘికచేతాపనసిక్ఖాపదం

౬. యా పన భిక్ఖునీ అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన సఙ్ఘికేన అఞ్ఞం చేతాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

దుతియసఙ్ఘికచేతాపనసిక్ఖాపదం

౭. యా పన భిక్ఖునీ అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన సఞ్ఞికేన సఞ్ఞాచికేన అఞ్ఞం చేతాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

పఠమగణికచేతాపనసిక్ఖాపదం

౮. యా పన భిక్ఖునీ అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన మహాజనికేన అఞ్ఞం చేతాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

దుతియగణికచేతాపనసిక్ఖాపదం

౯. యా పన భిక్ఖునీ అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన మహాజనికేన సఞ్ఞాచికేన అఞ్ఞం చేతాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

పుగ్గలికచేతాపనసిక్ఖాపదం

౧౦. యా పన భిక్ఖునీ అఞ్ఞదత్థికేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞుద్దిసికేన పుగ్గలికేన సఞ్ఞాచికేన అఞ్ఞం చేతాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

పత్తవగ్గో పఠమో.

గరుపావురణసిక్ఖాపదం

౧౧. గరుపావురణం పన భిక్ఖునియా చేతాపేన్తియా చతుక్కంసపరమం చేతాపేతబ్బం. తతో చే ఉత్తరి చేతాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

లహుపావురణసిక్ఖాపదం

౧౨. లహుపావురణం పన భిక్ఖునియా చేతాపేన్తియా అడ్ఢతేయ్యకంసపరమం చేతాపేతబ్బం. తతో చే ఉత్తరి చేతాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

కథినసిక్ఖాపదం

౧౩. నిట్ఠితచీవరస్మిం భిక్ఖునియా ఉబ్భతస్మిం కథినే దసాహపరమం అతిరేకచీవరం ధారేతబ్బం. తం అతిక్కామేన్తియా, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

ఉదోసితసిక్ఖాపదం

౧౪. నిట్ఠితచీవరస్మిం భిక్ఖునియా ఉబ్భతస్మిం కథినే ఏకరత్తమ్పి చే భిక్ఖునీ తిచీవరేన విప్పవసేయ్య, అఞ్ఞత్ర భిక్ఖునిసమ్ముతియా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అకాలచీవరసిక్ఖాపదం

౧౩. నిట్ఠితచీవరస్మిం భిక్ఖునియా ఉబ్భతస్మిం కథినే భిక్ఖునియా పనేవ అకాలచీవరం ఉప్పజ్జేయ్య, ఆకఙ్ఖమానాయ భిక్ఖునియా పటిగ్గహేతబ్బం, పటిగ్గహేత్వా ఖిప్పమేవ కారేతబ్బం, నో చస్స పారిపూరి, మాసపరమం తాయ భిక్ఖునియా తం చీవరం నిక్ఖిపితబ్బం ఊనస్స పారిపూరియా సతియా పచ్చాసాయ. తతో చే ఉత్తరి నిక్ఖిపేయ్య సతియాపి పచ్చాసాయ, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అఞ్ఞాతకవిఞ్ఞత్తిసిక్ఖాపదం

౧౬. యా పన భిక్ఖునీ అఞ్ఞాతకం గహపతిం వా గహపతానిం వా చీవరం విఞ్ఞాపేయ్య అఞ్ఞత్ర సమయా, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. తత్థాయం సమయో అచ్ఛిన్నచీవరా వా హోతి భిక్ఖునీ, నట్ఠచీవరా వా, అయం తత్థ సమయో.

తతుత్తరిసిక్ఖాపదం

౧౭. తఞ్చే అఞ్ఞాతకో గహపతి వా గహపతానీ వా బహూహి చీవరేహి అభిహట్ఠుం పవారేయ్య, సన్తరుత్తరపరమం తాయ భిక్ఖునియా తతో చీవరం సాదితబ్బం. తతో చే ఉత్తరి సాదియేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

పఠమఉపక్ఖటసిక్ఖాపదం

౧౮. భిక్ఖునిం పనేవ ఉద్దిస్స అఞ్ఞాతకస్స గహపతిస్స వా గహపతానియా వా చీవరచేతాపన్నం ఉపక్ఖటం హోతి "ఇమినా చీవరచేతాపన్నేన చీవరం చేతాపేత్వా ఇత్థన్నామం భిక్ఖునిం చీవరేన అచ్ఛాదేస్సామీ"తి. తత్ర చేసా భిక్ఖునీ పుబ్బే అప్పవారితా ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జేయ్య "సాధు వత, మం ఆయస్మా ఇమినా చీవరచేతాపన్నేన ఏవరూపం వా ఏవరూపం వా చీవరం చేతాపేత్వా అచ్ఛాదేహీ"తి కల్యాణకమ్యతం ఉపాదాయ, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

దుతియఉపక్ఖటసిక్ఖాపదం

౧౯. భిక్ఖునిం పనేవ ఉద్దిస్స ఉభిన్నం అఞ్ఞాతకానం గహపతీనం వా గహపతానీనం వా పచ్చేకచీవరచేతాపన్నాని ఉపక్ఖటాని హోన్తి "ఇమేహి మయం పచ్చేకచీవరచేతాపన్నేహి పచ్చేకచీవరాని చేతాపేత్వా ఇత్థన్నామం భిక్ఖునిం చీవరేహి అచ్ఛాదేస్సామా"తి. తత్ర చేసా భిక్ఖునీ పుబ్బే అప్పవారితా ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జేయ్య "సాధు వత మం ఆయస్మన్తో ఇమేహి పచ్చేకచీవరచేతాపన్నేహి ఏవరూపం వా ఏవరూపం వా చీవరం చేతాపేత్వా అచ్ఛాదేథ ఉభోవ సన్తా ఏకేనా"తి కల్యాణకమ్యతం ఉపాదాయ, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

రాజసిక్ఖాపదం

౨౦. భిక్ఖునిం పనేవ ఉద్దిస్స రాజా వా రాజభోగ్గో వా బ్రాహ్మణో వా గహపతికో వా దూతేన చీవరచేతాపన్నం పహిణేయ్య "ఇమినా చీవరచేతాపన్నేన చీవరం చేతాపేత్వా ఇత్థన్నామం భిక్ఖునిం చీవరేన అచ్ఛాదేహీ"తి. సో చే దూతో తం భిక్ఖునిం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏవం వదేయ్య "ఇదం ఖో, అయ్యే, అయ్యం ఉద్దిస్స చీవరచేతాపన్నం ఆభతం, పటిగ్గణ్హాతాయ్యా చీవరచేతాపన్న"న్తి. తాయ భిక్ఖునియా సో దూతో ఏవమస్స వచనీయో "న ఖో మయం, ఆవుసో, చీవరచేతాపన్నం

పటిగ్గణ్హామ, చీవరఞ్చ ఖో మయం పటిగ్గణ్హామ కాలేన కప్పియ”న్తి. సో చే దూతో తం భిక్ఖునిం ఏవం వదేయ్య “అత్థి పనాయ్యాయ, కోచి వేయ్యావచ్చకరో”తి, చీవరత్థికాయ, భిక్ఖవే, భిక్ఖునియా వేయ్యావచ్చకరో నిద్దిసితబ్బో ఆరామికో వా ఉపాసకో వా “ఏసో ఖో, ఆవుసో, భిక్ఖునీనం వేయ్యావచ్చకరో”తి. సో చే దూతో తం వేయ్యావచ్చకరం సఞ్ఞాపేత్వా తం భిక్ఖునిం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏవం వదేయ్య “యం ఖో, అయ్యే, అయ్యా వేయ్యావచ్చకరం నిద్దిసి, సఞ్ఞత్తో సో మయా, ఉపసఙ్కమతాయ్యా కాలేన, చీవరేన తం అచ్ఛాదేస్సతీ”తి. చీవరత్థికాయ, భిక్ఖవే, భిక్ఖునియా వేయ్యావచ్చకరో ఉపసఙ్కమిత్వా ద్వత్తిక్ఖత్తుం చోదేతబ్బో సారేతబ్బో “అత్థో మే, ఆవుసో, చీవరేనా”తి, ద్వత్తిక్ఖత్తుం చోదయమానా సారయమానా తం చీవరం అభినిప్ఫాదేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం, నో చే అభినిప్ఫాదేయ్య, చతుక్ఖత్తుం పఞ్చక్ఖత్తుం ఛక్ఖత్తుపరమం తుణ్హీభూతాయ ఉద్దిస్స ఠాతబ్బం, చతుక్ఖత్తుం పఞ్చక్ఖత్తుం ఛక్ఖత్తుపరమం తుణ్హీభూతా ఉద్దిస్స తిట్ఠమానా తం చీవరం అభినిప్ఫాదేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం. తతో చే ఉత్తరి వాయమమానా తం చీవరం అభినిప్ఫాదేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. నో చే అభినిప్ఫాదేయ్య, యతస్సా చీవరచేతాపన్నం ఆభతం, తత్థ సామం వా గన్తబ్బం, దూతో వా పాహేతబ్బో “యం ఖో తుమ్హే ఆయస్మన్తో భిక్ఖునిం ఉద్దిస్స చీవరచేతాపన్నం పహిణిత్థ, న తం తస్సా భిక్ఖునియా కిఞ్చి అత్థం అనుభోతి, యుఞ్జన్తాయస్మన్తో సకం, మా వో సకం వినస్సా”తి, అయం తత్థ సామీచి.

చీవరవగ్గో దుతియో.

రూపియసిక్ఖాపదం

౨౧. యా పన భిక్ఖునీ జాతరూపరజతం ఉగ్గణ్హేయ్య వా ఉగ్గణ్హాపేయ్య వా ఉపనిక్ఖిత్తం వా సాదియేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

రూపియసంవోహారసిక్ఖాపదం

౨౨. యా పన భిక్ఖునీ నానప్పకారకం రూపియసంవోహారం సమాపజ్జేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

కయవిక్కయసిక్ఖాపదం

౨౩. యా పన భిక్ఖునీ నానప్పకారకం కయవిక్కయం సమాపజ్జేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

ఊనపఞ్చబన్ధనసిక్ఖాపదం

౨౪. యా పన భిక్ఖునీ ఊనపఞ్చబన్ధనేన పత్తేన అఞ్ఞం నవం పత్తం చేతాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. తాయ భిక్ఖునియా సో పత్తో భిక్ఖునిపరిసాయ నిస్సజ్జితబ్బో, యో చ తస్సా భిక్ఖునిపరిసాయ పత్తపరియన్తో, సో తస్సా భిక్ఖునియా పదాతబ్బో “అయం తే భిక్ఖుని పత్తో యావభేదనాయ ధారేతబ్బో”తి, అయం తత్థ సామీచి.

భేసజ్జసిక్ఖాపదం

౨౫. యాని ఖో పన తాని గిలానానం భిక్ఖునీనం పటిసాయనీయాని భేసజ్జాని, సేయ్యథిదం – సప్పి నవనీతం తేలం మధు ఫాణితం, తాని పటిగ్గహేత్వా సత్తాహపరమం సన్నిధికారకం పరిభుఞ్జితబ్బాని. తం అతిక్కామేన్తియా, నిస్సగ్గియం

పాచిత్తియం.

చీవరఅచ్ఛిన్దనసిక్ఖాపదం

౨౬. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా సామం చీవరం దత్వా కుపితా అనత్తమనా అచ్ఛిన్దేయ్య వా అచ్ఛిన్దాపేయ్య వా, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

సుత్తవిఞ్ఞత్తిసిక్ఖాపదం

౨౭. యా పన భిక్ఖునీ సామం సుత్తం విఞ్ఞాపేత్వా తన్తవాయేహి చీవరం వాయాపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

మహాపేసకారసిక్ఖాపదం

౨౮. భిక్ఖునిం పనేవ ఉద్దిస్స అఞ్ఞాతకో గహపతి వా గహపతానీ వా తన్తవాయేహి చీవరం వాయాపేయ్య, తత్ర చేసా భిక్ఖునీ పుబ్బే అప్పవారితా తన్తవాయే ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జేయ్య "ఇదం ఖో ఆవుసో చీవరం మం ఉద్దిస్స వియ్యతి, ఆయతఞ్చ కరోథ, విత్థతఞ్చ అప్పితఞ్చ సువీతఞ్చ సుప్పవాయితఞ్చ సువిలేఖితఞ్చ సువితచ్ఛితఞ్చ కరోథ, అప్పేవ నామ మయమ్పి ఆయస్మన్తానం కిఞ్చిమత్తం అనుపదజ్జేయ్యామా"తి, ఏవఞ్చ సా భిక్ఖునీ వత్వా కిఞ్చిమత్తం అనుపదజ్జేయ్య అన్తమసో పిణ్డపాతమత్తమ్పి, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

అచ్చేకచీవరసిక్ఖాపదం

౨౯. దసాహానాగతం కత్తికతేమాసికపుణ్ణమం భిక్ఖునియా పనేవ అచ్చేకచీవరం ఉప్పజ్జేయ్య, అచ్చేకం మఞ్ఞమానాయ భిక్ఖునియా పటిగ్గహేతబ్బం, పటిగ్గహేత్వా యావ చీవరకాలసమయం నిక్ఖిపితబ్బం. తతో చే ఉత్తరి నిక్ఖిపేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

పరిణతసిక్ఖాపదం

౩౦. యా పన భిక్ఖునీ జానం సఙ్ఘికం లాభం పరిణతం అత్తనో పరిణామేయ్య, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

పత్తవగ్గో తతియో.

ఉద్దిట్ఠా ఖో, అయ్యాయో, తింస నిస్సగ్గియా పాచిత్తియా ధమ్మా. తత్థాయ్యాయో, పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయ్యాయో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

నిస్సగ్గియపాచిత్తియా నిట్ఠితా.

సుద్ధపాచిత్తియా

ఇమే ఖో పనాయ్యాయో, ఛసట్ఠిసతా పాచిత్తియా

ధమ్మా ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి.

లసుణసిక్ఖాపదం

౧. యా పన భిక్ఖునీ లసుణం ఖాదేయ్య పాచిత్తియం.

సమ్బాధలోమసిక్ఖాపదం

౨. యా పన భిక్ఖునీ సమ్బాధే లోమం సంహరాపేయ్య, పాచిత్తియం.

తలఘాతకసిక్ఖాపదం

౩. తలఘాతకే పాచిత్తియం.

జతుమట్ఠకసిక్ఖాపదం

౪. జతుమట్ఠకే పాచిత్తియం.

ఉదకసుద్ధికసిక్ఖాపదం

౫. ఉదకసుద్ధికం పన భిక్ఖునియా ఆదియమానాయ ద్వఙ్గులపబ్బపరమం ఆదాతబ్బం. తం అతిక్కామేన్తియా పాచిత్తియం.

ఉపతిట్ఠనసిక్ఖాపదం

౬. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖుస్స భుఞ్జన్తస్స పానీయేన వా విధూపనేన వా ఉపతిట్ఠేయ్య, పాచిత్తియం.

ఆమకధఞ్ఞసిక్ఖాపదం

౭. యా పన భిక్ఖునీ ఆమకధఞ్ఞం విఞ్ఞత్వా వా విఞ్ఞాపేత్వా వా భజ్జిత్వా వా భజ్జాపేత్వా వా కోట్టేత్వా వా కోట్టాపేత్వా వా పచిత్వా వా పచాపేత్వా వా భుఞ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

పఠమఉచ్చారఛడ్డనసిక్ఖాపదం

౮. యా పన భిక్ఖునీ ఉచ్చారం వా పస్సావం వా సఙ్కారం వా విఘాసం వా తిరోకుట్టే వా తిరోపాకారే వా ఛడ్డేయ్య వా ఛడ్డాపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

దుతియఉచ్చారఛడ్డనసిక్ఖాపదం

౯. యా పన భిక్ఖునీ ఉచ్చారం వా పస్సావం వా సఙ్కారం వా విఘాసం వా హరితే ఛడ్డేయ్య వా ఛడ్డాపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

నచ్చగీతసిక్ఖాపదం

౧౦. యా పన భిక్ఖునీ నచ్చం వా గీతం వా వాదితం వా దస్సనాయ గచ్ఛేయ్య, పాచిత్తియం.

లసుణవగ్గో పఠమో.

రత్తన్ధకారసిక్ఖాపదం

౧౧. యా పన భిక్ఖునీ రత్తన్ధకారే అప్పదీపే పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా సన్తిట్ఠేయ్య వా సల్లపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

పటిచ్ఛన్నోకాససిక్ఖాపదం

౧౨. యా పన భిక్ఖునీ పటిచ్ఛన్నే ఓకాసే పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా సన్తిట్ఠేయ్య వా సల్లపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

అజ్ఝోకాససల్లపనసిక్ఖాపదం

౧౩. యా పన భిక్ఖునీ అజ్ఝోకాసే పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా సన్తిట్ఠేయ్య వా సల్లపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

దుతియికఉయ్యోజనసిక్ఖాపదం

౧౪. యా పన భిక్ఖునీ రథికాయ వా బ్యూహే వా సిఙ్ఘాటకే వా పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా సన్తిట్ఠేయ్య వా సల్లపేయ్య వా నికణ్ణికం వా జప్పేయ్య దుతియికం వా భిక్ఖునిం ఉయ్యోజేయ్య, పాచిత్తియం.

అనాపుచ్ఛాపక్కమనసిక్ఖాపదం

౧౫. యా పన భిక్ఖునీ పురేభత్తం కులాని ఉపసఙ్కమిత్వా ఆసనే నిసీదిత్వా సామికే అనాపుచ్ఛా పక్కమేయ్య, పాచిత్తియం.

అనాపుచ్ఛాఅభినిసీదనసిక్ఖాపదం

౧౬. యా పన భిక్ఖునీ పచ్ఛాభత్తం కులాని ఉపసఙ్కమిత్వా సామికే అనాపుచ్ఛా ఆసనే అభినిసీదేయ్య వా అభినిపజ్జేయ్య వా, పాచిత్తియం.

అనాపుచ్ఛాసన్థరణసిక్ఖాపదం

౧౭. యా పన భిక్ఖునీ వికాలే కులాని ఉపసఙ్కమిత్వా సామికే అనాపుచ్ఛా సేయ్యం సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా అభినిసీదేయ్య వా అభినిపజ్జేయ్య వా, పాచిత్తియం.

పరఉజ్ఝాపనకసిక్ఖాపదం

౧౮. యా పన భిక్ఖునీ దుగ్గహితేన దూపధారితేన పరం ఉజ్ఝాపేయ్య, పాచిత్తియం.

పరఅభిసపనసిక్ఖాపదం

౧౯. యా పన భిక్ఖునీ అత్తానం వా పరం వా నిరయేన వా బ్రహ్మచరియేన వా అభిసపేయ్య, పాచిత్తియం.

రోదనసిక్ఖాపదం

౨౦. యా పన భిక్ఖునీ అత్తానం వధిత్వా వధిత్వా రోదేయ్య, పాచిత్తియం.

రత్తన్ధకారవగ్గో దుతియో.

నగ్గసిక్ఖాపదం

౨౧. యా పన భిక్ఖునీ నగ్గా నహాయేయ్య, పాచిత్తియం.

ఉదకసాటికసిక్ఖాపదం

౨౨. ఉదకసాటికం పన భిక్ఖునియా కారయమానాయ పమాణికా కారేతబ్బా, తత్రిదం పమాణం , దీఘసో చతస్సో విదత్థియో సుగతవిదత్థియా, తిరియం ద్వే విదత్థియో. తం అతిక్కామేన్తియా ఛేదనకం పాచిత్తియం.

చీవరసిబ్బనసిక్ఖాపదం

౨౩. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా చీవరం విసిబ్బేత్వా వా విసిబ్బాపేత్వా వా సా పచ్ఛా అనన్తరాయికినీ నేవ సిబ్బేయ్య, న సిబ్బాపనాయ ఉస్సుక్కం కరేయ్య అఞ్ఞత్ర చతూహపఞ్చాహా, పాచిత్తియం.

సఙ్ఘాటిచారసిక్ఖాపదం

౨౪. యా పన భిక్ఖునీ పఞ్చాహికం సఙ్ఘాటిచారం అతిక్కామేయ్య, పాచిత్తియం.

చీవరసఙ్కమనీయసిక్ఖాపదం

౨౫. యా పన భిక్ఖునీ చీవరసఙ్కమనీయం ధారేయ్య, పాచిత్తియం.

గణచీవరసిక్ఖాపదం

౨౬. యా పన భిక్ఖునీ గణస్స చీవరలాభం అన్తరాయం కరేయ్య, పాచిత్తియం.

పటిబాహనసిక్ఖాపదం

౨౭. యా పన భిక్ఖునీ ధమ్మికం చీవరవిభఙ్గం పటిబాహేయ్య, పాచిత్తియం.

చీవరదానసిక్ఖాపదం

౨౮. యా పన భిక్ఖునీ అగారికస్స వా పరిబ్బాజకస్స వా పరిబ్బాజికాయ వా సమణచీవరం దదేయ్య, పాచిత్తియం.

కాలఅతిక్కమనసిక్ఖాపదం

౨౯. యా పన భిక్ఖునీ దుబ్బలచీవరపచ్చాసాయ చీవరకాలసమయం అతిక్కామేయ్య, పాచిత్తియం.

కథినుద్ధారసిక్ఖాపదం

౩౦. యా పన భిక్ఖునీ ధమ్మికం కథినుద్ధారం పటిబాహేయ్య, పాచిత్తియం.

నగ్గవగ్గో తతియో.

ఏకమఞ్చతువట్టనసిక్ఖాపదం

౩౧. యా పన భిక్ఖునియో ద్వే ఏకమఞ్చే తువట్టేయ్యుం, పాచిత్తియం.

ఏకత్థరణతువట్టనసిక్ఖాపదం

౩౨. యా పన భిక్ఖునియో ద్వే ఏకత్థరణపావురణా తువట్టేయ్యుం, పాచిత్తియం.

అఫాసుకరణసిక్ఖాపదం

౩౩. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా సఞ్చిచ్చ అఫాసుం కరేయ్య, పాచిత్తియం.

నఉపట్ఠాపనసిక్ఖాపదం

౩౪. యా పన భిక్ఖునీ దుక్ఖితం సహజీవినిం నేవ ఉపట్ఠహేయ్య, న ఉపట్ఠాపనాయ ఉస్సుక్కం కరేయ్య, పాచిత్తియం.

నిక్కడ్ఢనసిక్ఖాపదం

౩౫. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా ఉపస్సయం దత్వా కుపితా అనత్తమనా నిక్కడ్ఢేయ్య వా నిక్కడ్ఢాపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

సంసట్ఠసిక్ఖాపదం

౩౬. యా పన భిక్ఖునీ సంసట్ఠా విహరేయ్య గహపతినా వా గహపతిపుత్తేన వా, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి ఏవమస్స వచనీయా "మాయ్యే, సంసట్ఠా విహరి గహపతినాపి గహపతిపుత్తేనాపి, వివిచ్చాయ్యే, వివేకఞ్ఞేవ భగినియా సఙ్ఘో వణ్ణేతీ"తి.

ఏవఞ్చ సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి వుచ్చమానా తథేవ పగ్గణ్హేయ్య, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బా తస్స పటినిస్సగ్గాయ, యావతతియఞ్చే సమనుభాసియమానా తం పటినిస్సజ్జేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే పటినిస్సజ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

అన్తోరట్ఠసిక్ఖాపదం

౩౭. యా పన భిక్ఖునీ అన్తోరట్ఠే సాసఙ్కసమ్మతే సప్పటిభయే అసత్థికా చారికం చరేయ్య, పాచిత్తియం.

తిరోరట్ఠసిక్ఖాపదం

౩౮. యా పన భిక్ఖునీ తిరోరట్ఠే సాసఙ్కసమ్మతే సప్పటిభయే అసత్థికా చారికం చరేయ్య, పాచిత్తియం.

అన్తోవస్ససిక్ఖాపదం

౩౯. యా పన భిక్ఖునీ అన్తోవస్సం చారికం చరేయ్య, పాచిత్తియం.

చారికనపక్కమనసిక్ఖాపదం

౪౦. యా పన భిక్ఖునీ వస్సంవుట్ఠా చారికం న పక్కమేయ్య అన్తమసో ఛప్పఞ్చయోజనానిపి, పాచిత్తియం.

తువట్టవగ్గో చతుత్థో.

రాజాగారసిక్ఖాపదం

౪౧. యా పన భిక్ఖునీ రాజాగారం వా చిత్తాగారం వా ఆరామం వా ఉయ్యానం వా పోక్ఖరణిం వా దస్సనాయ గచ్ఛేయ్య, పాచిత్తియం.

ఆసన్దిపరిభుఞ్జనసిక్ఖాపదం

౪౨. యా పన భిక్ఖునీ ఆసన్దిం వా పల్లఙ్కం వా పరిభుఞ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

సుత్తకన్తనసిక్ఖాపదం

౪౩. యా పన భిక్ఖునీ సుత్తం కన్తేయ్య, పాచిత్తియం.

గిహివేయ్యావచ్చసిక్ఖాపదం

౪౪. యా పన భిక్ఖునీ గిహివేయ్యావచ్చం కరేయ్య, పాచిత్తియం.

అధికరణసిక్ఖాపదం

౪౫. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా “ఏహాయ్యే, ఇమం అధికరణం వూపసమేహీ”తి వుచ్చమానా “సాధూ”తి పటిస్సుణిత్వా సా పచ్ఛా అనన్తరాయికినీ నేవ వూపసమేయ్య, న వూపసమాయ ఉస్సుక్కం కరేయ్య, పాచిత్తియం.

భోజనదానసిక్ఖాపదం

౪౬. యా పన భిక్ఖునీ అగారికస్స వా పరిబ్బాజకస్స వా పరిబ్బాజికాయ వా సహత్థా ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా దదేయ్య, పాచిత్తియం.

ఆవసథచీవరసిక్ఖాపదం

౪౭. యా పన భిక్ఖునీ ఆవసథచీవరం అనిస్సజ్జేత్వా పరిభుఞ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

ఆవసథవిహారసిక్ఖాపదం

౪౮. యా పన భిక్ఖునీ ఆవసథం అనిస్సజ్జిత్వా చారికం పక్కమేయ్య, పాచిత్తియం.

తిరచ్ఛానవిజ్జాపరియాపుణనసిక్ఖాపదం

౪౯. యా పన భిక్ఖునీ తిరచ్ఛానవిజ్జం పరియాపుణేయ్య, పాచిత్తియం.

తిరచ్ఛానవిజ్జావాచనసిక్ఖాపదం

౫౦. యా పన భిక్ఖునీ తిరచ్ఛానవిజ్జం వాచేయ్య, పాచిత్తియం.

చిత్తాగారవగ్గో పఞ్చమో.

ఆరామపవిసనసిక్ఖాపదం

౫౧. యా పన భిక్ఖునీ జానం సభిక్ఖుకం ఆరామం అనాపుచ్ఛా పవిసేయ్య, పాచిత్తియం.

భిక్ఖుఅక్కోసనసిక్ఖాపదం

౫౨. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖుం అక్కోసేయ్య వా పరిభాసేయ్య వా, పాచిత్తియం.

గణపరిభాసనసిక్ఖాపదం

౫౩. యా పన భిక్ఖునీ చణ్డీకతా గణం పరిభాసేయ్య, పాచిత్తియం.

పవారితసిక్ఖాపదం

౫౪. యా పన భిక్ఖునీ నిమన్తితా వా పవారితా వా ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా ఖాదేయ్య వా భుఞ్జేయ్య వా, పాచిత్తియం.

కులమచ్ఛరినీసిక్ఖాపదం

౫౫. యా పన భిక్ఖునీ కులమచ్ఛరినీ అస్స, పాచిత్తియం.

అభిక్ఖుకావాససిక్ఖాపదం

౫౬. యా పన భిక్ఖునీ అభిక్ఖుకే ఆవాసే వస్సం వసేయ్య, పాచిత్తియం.

అపవారణాసిక్ఖాపదం

౫౭. యా పన భిక్ఖునీ వస్సంవుట్ఠా ఉభతోసఙ్ఘే తీహి ఠానేహి న పవారేయ్య దిట్ఠేన వా సుతేన వా పరిసఙ్కాయ వా, పాచిత్తియం.

ఓవాదసిక్ఖాపదం

౫౮. యా పన భిక్ఖునీ ఓవాదాయ వా సంవాసాయ వా న గచ్ఛేయ్య, పాచిత్తియం.

ఓవాదూపసఙ్కమనసిక్ఖాపదం

౫౯. అన్వద్ధమాసం భిక్ఖునియా భిక్ఖుసఙ్ఘతో ద్వే ధమ్మా పచ్చాసీసితబ్బా ఉపోసథపుచ్ఛకఞ్చ ఓవాదూపసఙ్కమనఞ్చ. తం అతిక్కామేన్తియా పాచిత్తియం.

పసాఖేజాతసిక్ఖాపదం

౬౦. యా పన భిక్ఖునీ పసాఖే జాతం గణ్డం వా రుధితం వా అనపలోకేత్వా సఙ్ఘం వా గణం వా పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా భేదాపేయ్య వా ఫాలాపేయ్య వా ధోవాపేయ్య వా ఆలిమ్పాపేయ్య వా బన్ధాపేయ్య వా మోచాపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

ఆరామవగ్గో ఛట్ఠో.

గబ్భినీసిక్ఖాపదం

౬౧. యా పన భిక్ఖునీ గబ్భినిం వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

పాయన్తీసిక్ఖాపదం

౬౨. యా పన భిక్ఖునీ పాయన్తిం వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

పఠమసిక్ఖమానసిక్ఖాపదం

౬౩. యా పన భిక్ఖునీ ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు అసిక్ఖితసిక్ఖం సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

దుతియసిక్ఖమానసిక్ఖాపదం

౬౪. యా పన భిక్ఖునీ ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు సిక్ఖితసిక్ఖం సిక్ఖమానం సఙ్ఘేన అసమ్మతం వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

పఠమగిహిగతసిక్ఖాపదం

౬౫. యా పన భిక్ఖునీ ఊనద్వాదసవస్సం గిహిగతం వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

దుతియగిహిగతసిక్ఖాపదం

౬౬. యా పన భిక్ఖునీ పరిపుణ్ణద్వాదసవస్సం గిహిగతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు అసిక్ఖితసిక్ఖం వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

తతియగిహిగతసిక్ఖాపదం

౬౭. యా పన భిక్ఖునీ పరిపుణ్ణద్వాదసవస్సం గిహిగతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు సిక్ఖితసిక్ఖం సఙ్ఘేన అసమ్మతం వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

పఠమసహజీవినీసిక్ఖాపదం

౬౮. యా పన భిక్ఖునీ సహజీవినిం వుట్ఠాపేత్వా ద్వే వస్సాని నేవ అనుగ్గణ్హేయ్య న అనుగ్గణ్హాపేయ్య, పాచిత్తియం.

పవత్తినీనానుబన్ధనసిక్ఖాపదం

౬౯. యా పన భిక్ఖునీ వుట్ఠాపితం పవత్తినిం ద్వే వస్సాని నానుబన్ధేయ్య, పాచిత్తియం.

దుతియసహజీవినీసిక్ఖాపదం

౭౦. యా పన భిక్ఖునీ సహజీవినిం వుట్ఠాపేత్వా నేవ వూపకాసేయ్య న వూపకాసాపేయ్య అన్తమసో ఛప్పఞ్చయోజనానిపి, పాచిత్తియం.

గబ్భినివగ్గో సత్తమో.

పఠమకుమారిభూతసిక్ఖాపదం

౭౧. యా పన భిక్ఖునీ ఊనవీసతివస్సం కుమారిభూతం వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

దుతియకుమారిభూతసిక్ఖాపదం

౭౨. యా పన భిక్ఖునీ పరిపుణ్ణవీసతివస్సం కుమారిభూతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు అసిక్ఖితసిక్ఖం వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

తతియకుమారిభూతసిక్ఖాపదం

౭౩. యా పన భిక్ఖునీ పరిపుణ్ణవీసతివస్సం కుమారిభూతం ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు సిక్ఖితసిక్ఖం సఙ్ఘేన అసమ్మతం వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

ఊనద్వాదసవస్ససిక్ఖాపదం

౭౪. యా పన భిక్ఖునీ ఊనద్వాదసవస్సా వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

పరిపుణ్ణద్వాదసవస్ససిక్ఖాపదం

౭౫. యా పన భిక్ఖునీ పరిపుణ్ణద్వాదసవస్సా సఙ్ఘేన అసమ్మతా వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

ఖియ్యనధమ్మసిక్ఖాపదం

౭౬. యా పన భిక్ఖునీ “అలం తావ తే, అయ్యే, వుట్ఠాపితేనా”తి వుచ్చమానా “సాధూ”తి పటిస్సుణిత్వా సా పచ్ఛా ఖియ్యనధమ్మం ఆపజ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

పఠమసిక్ఖమానవుట్ఠాపనసిక్ఖాపదం

౭౭. యా పన భిక్ఖునీ సిక్ఖమానం “సచే మే త్వం, అయ్యే, చీవరం దస్ససి, ఏవాహం తం వుట్ఠాపేస్సామీ”తి వత్వా సా పచ్ఛా అనన్తరాయికినీ నేవ వుట్ఠాపేయ్య, న వుట్ఠాపనాయ ఉస్సుక్కం కరేయ్య, పాచిత్తియం.

దుతియసిక్ఖమానవుట్ఠాపనసిక్ఖాపదం

౭౮. యా పన భిక్ఖునీ సిక్ఖమానం “సచే మం త్వం, అయ్యే, ద్వే వస్సాని అనుబన్ధిస్ససి, ఏవాహం తం వుట్ఠాపేస్సామీ”తి వత్వా సా పచ్ఛా అనన్తరాయికినీ నేవ వుట్ఠాపేయ్య, న వుట్ఠాపనాయ ఉస్సుక్కం కరేయ్య, పాచిత్తియం.

సోకావాససిక్ఖాపదం

౭౯. యా పన భిక్ఖునీ పురిససంసట్ఠం కుమారకసంసట్ఠం చణ్డిం సోకావాసం సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

అననుఞ్ఞాతసిక్ఖాపదం

౮౦. యా పన భిక్ఖునీ మాతాపితూహి వా సామికేన వా అననుఞ్ఞాతం సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

పారివాసికసిక్ఖాపదం

౮౧. యా పన భిక్ఖునీ పారివాసికఛన్దదానేన సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

అనువస్ససిక్ఖాపదం

౮౨. యా పన భిక్ఖునీ అనువస్సం వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

ఏకవస్ససిక్ఖాపదం

౮౩. యా పన భిక్ఖునీ ఏకం వస్సం ద్వే వుట్ఠాపేయ్య, పాచిత్తియం.

కుమారిభూతవగ్గో అట్ఠమో.

ఛత్తుపాహనసిక్ఖాపదం

౮౪. యా పన భిక్ఖునీ అగిలానా ఛత్తుపాహనం ధారేయ్య, పాచిత్తియం.

యానసిక్ఖాపదం

౮౫. యా పన భిక్ఖునీ అగిలానా యానేన యాయేయ్య, పాచిత్తియం.

సఙ్ఘాణిసిక్ఖాపదం

౮౬. యా పన భిక్ఖునీ సఙ్ఘాణిం ధారేయ్య, పాచిత్తియం.

ఇత్థాలఙ్కారసిక్ఖాపదం

౮౭. యా పన భిక్ఖునీ ఇత్థాలఙ్కారం ధారేయ్య, పాచిత్తియం.

గన్ధవణ్ణకసిక్ఖాపదం

౮౮. యా పన భిక్ఖునీ గన్ధవణ్ణకేన నహాయేయ్య, పాచిత్తియం.

వాసితకసిక్ఖాపదం

౮౯. యా పన భిక్ఖునీ వాసితకేన పిఞ్ఞాకేన నహాయేయ్య, పాచిత్తియం.

భిక్ఖునిఉమ్మద్దాపనసిక్ఖాపదం

౯౦. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా ఉమ్మద్దాపేయ్య వా పరిమద్దాపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

సిక్ఖమానఉమ్మద్దాపనసిక్ఖాపదం

౯౧. యా పన భిక్ఖునీ సిక్ఖమానాయ ఉమ్మద్దాపేయ్య వా పరిమద్దాపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

సామణేరీఉమ్మద్దాపనసిక్ఖాపదం

౯౨. యా పన భిక్ఖునీ సామణేరియా ఉమ్మద్దాపేయ్య వా పరిమద్దాపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

గిహినిఉమ్మద్దాపనసిక్ఖాపదం

౯౩. యా పన భిక్ఖునీ గిహినియా ఉమ్మద్దాపేయ్య వా పరిమద్దాపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

అనాపుచ్ఛాసిక్ఖాపదం

౯౪. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖుస్స పురతో అనాపుచ్ఛా ఆసనే నిసీదేయ్య, పాచిత్తియం.

పఞ్హాపుచ్ఛనసిక్ఖాపదం

౯౫. యా పన భిక్ఖునీ అనోకాసకతం భిక్ఖుం పఞ్హం పుచ్ఛేయ్య, పాచిత్తియం.

అసంకచ్చికసిక్ఖాపదం

౯౬. యా పన భిక్ఖునీ అసంకచ్చికా గామం పవిసేయ్య, పాచిత్తియం.

ఛత్తుపాహనవగ్గో నవమో.

ముసావాదసిక్ఖాపదం

౯౭. సమ్పజానముసావాదే పాచిత్తియం.

ఓమసవాదసిక్ఖాపదం

౯౮. ఓమసవాదే పాచిత్తియం.

పేసుఞ్ఞసిక్ఖాపదం

౯౯. భిక్ఖునిపేసుఞ్ఞే పాచిత్తియం.

పదసోధమ్మసిక్ఖాపదం

౧౦౦. యా పన భిక్ఖునీ అనుపసమ్పన్నం పదసో ధమ్మం వాచేయ్య, పాచిత్తియం.

పఠమసహసేయ్యసిక్ఖాపదం

౧౦౧. యా పన భిక్ఖునీ అనుపసమ్పన్నాయ ఉత్తరిదిరత్తతిరత్తం సహసేయ్యం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం.

దుతియసహసేయ్యసిక్ఖాపదం

౧౦౨. యా పన భిక్ఖునీ పురిసేన సహసేయ్యం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం.

ధమ్మదేసనాసిక్ఖాపదం

౧౦౩. యా పన భిక్ఖునీ పురిసస్స ఉత్తరిఛప్పఞ్చవాచాహి ధమ్మం దేసేయ్య అఞ్ఞత్ర విఞ్ఞునా ఇత్థివిగ్గహేన, పాచిత్తియం.

భూతారోచనసిక్ఖాపదం

౧౦౪. యా పన భిక్ఖునీ అనుపసమ్పన్నాయ ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం ఆరోచేయ్య, భూతస్మిం పాచిత్తియం.

దుట్ఠుల్లారోచనసిక్ఖాపదం

౧౦౫. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా దుట్ఠుల్లం ఆపత్తిం అనుపసమ్పన్నాయ ఆరోచేయ్య అఞ్ఞత్ర భిక్ఖునిసమ్ముతియా, పాచిత్తియం.

పథవీఖణనసిక్ఖాపదం

౧౦౬. యా పన భిక్ఖునీ పథవిం ఖణేయ్య వా ఖణాపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

ముసావాదవగ్గో దసమో.

భూతగామసిక్ఖాపదం

౧౦౭. భూతగామపాతబ్యతాయ పాచిత్తియం.

అఞ్ఞవాదకసిక్ఖాపదం

౧౦౮. అఞ్ఞవాదకే, విహేసకే పాచిత్తియం.

ఉజ్ఝాపనకసిక్ఖాపదం

౧౦౯. ఉజ్ఝాపనకే, ఖియ్యనకే పాచిత్తియం.

పఠమసేనాసనసిక్ఖాపదం

౧౧౦. యా పన భిక్ఖునీ సఙ్ఘికం మఞ్చం వా పీఠం వా భిసిం వా కోచ్ఛం వా అజ్ఝోకాసే సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా తం పక్కమన్తీ నేవ ఉద్ధరేయ్య, న ఉద్ధరాపేయ్య, అనాపుచ్ఛం వా గచ్ఛేయ్య, పాచిత్తియం.

దుతియసేనాసనసిక్ఖాపదం

౧౧౧. యా పన భిక్ఖునీ సఙ్ఘికే విహారే సేయ్యం సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా తం పక్కమన్తీ నేవ ఉద్ధరేయ్య, న ఉద్ధరాపేయ్య, అనాపుచ్ఛం వా గచ్ఛేయ్య, పాచిత్తియం.

అనుపఖజ్జసిక్ఖాపదం

౧౧౨. యా పన భిక్ఖునీ సఙ్ఘికే విహారే జానం పుబ్బుపగతం భిక్ఖునిం అనుపఖజ్జ సేయ్యం కప్పేయ్య "యస్సా సమ్బాధో భవిస్సతి, సా పక్కమిస్సతీ"తి ఏతదేవ పచ్చయం కరిత్వా అనఞ్ఞం, పాచిత్తియం.

నిక్కడ్ఢనసిక్ఖాపదం

౧౧౩. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునిం కుపితా అనత్తమనా సఙ్ఘికా విహారా నిక్కడ్ఢేయ్య వా నిక్కడ్ఢాపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

వేహాసకుటిసిక్ఖాపదం

౧౧౪. యా పన భిక్ఖునీ సఙ్ఘికే విహారే ఉపరివేహాసకుటియా ఆహచ్చపాదకం మఞ్చం వా పీఠం వా అభినిసీదేయ్య వా అభినిపజ్జేయ్య వా, పాచిత్తియం.

మహల్లకవిహారసిక్ఖాపదం

౧౧౫. మహల్లకం పన భిక్ఖునియా విహారం కారయమానాయ యావ ద్వారకోసా అగ్గళట్ఠపనాయ, ఆలోకసన్ధిపరికమ్మాయ ద్వత్తిచ్ఛదనస్స పరియాయం అప్పహరితే ఠితాయ అధిట్ఠాతబ్బం. తతో చే ఉత్తరి అప్పహరితేపి ఠితా అధిట్ఠహేయ్య, పాచిత్తియం.

సప్పాణకసిక్ఖాపదం

౧౧౬. యా పన భిక్ఖునీ జానం సప్పాణకం ఉదకం తిణం వా మత్తికం వా సిఞ్చేయ్య వా సిఞ్చాపేయ్య వా, పాచిత్తియం.

భూతగామవగ్గో ఏకాదసమో.

ఆవసథపిణ్డసిక్ఖాపదం

౧౧౭. అగిలానాయ భిక్ఖునియా ఏకో ఆవసథపిణ్డో భుఞ్జితబ్బో. తతో చే ఉత్తరి భుఞ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

గణభోజనసిక్ఖాపదం

౧౧౮. గణభోజనే అఞ్ఞత్ర సమయా పాచిత్తియం. తత్థాయం సమయో, గిలానసమయో, చీవరదానసమయో , చీవరకారసమయో, అద్ధానగమనసమయో, నావాభిరుహనసమయో, మహాసమయో, సమణభత్తసమయో, అయం తత్థ సమయో.

కాణమాతుసిక్ఖాపదం

౧౧౯. భిక్ఖునిం పనేవ కులం ఉపగతం పూవేహి వా మన్థేహి వా అభిహట్ఠుం పవారేయ్య, ఆకఙ్ఖమానాయ భిక్ఖునియా ద్వత్తిపత్తపూరా పటిగ్గహేతబ్బా. తతో చే ఉత్తరి పటిగ్గణ్హేయ్య, పాచిత్తియం. ద్వత్తిపత్తపూరే పటిగ్గహేత్వా తతో నీహరిత్వా భిక్ఖునీహి సద్ధిం సంవిభజితబ్బం, అయం తత్థ సామీచి.

వికాలభోజనసిక్ఖాపదం

౧౨౦. యా పన భిక్ఖునీ వికాలే ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా ఖాదేయ్య వా భుఞ్జేయ్య వా, పాచిత్తియం.

సన్నిధికారకసిక్ఖాపదం

౧౨౧. యా పన భిక్ఖునీ సన్నిధికారకం ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా ఖాదేయ్య వా భుఞ్జేయ్య వా, పాచిత్తియం.

దన్తపోనసిక్ఖాపదం

౧౨౨. యా పన భిక్ఖునీ అదిన్నం ముఖద్వారం ఆహారం ఆహరేయ్య అఞ్ఞత్ర ఉదకదన్తపోనా, పాచిత్తియం.

ఉయ్యోజనసిక్ఖాపదం

౧౨౩. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునిం "ఏహాయ్యే, గామం వా నిగమం వా పిణ్డాయ పవిసిస్సామా"తి తస్సా దాపేత్వా వా అదాపేత్వా వా ఉయ్యోజేయ్య "గచ్ఛాయ్యే, న మే తయా సద్ధిం కథా వా నిసజ్జా వా ఫాసు హోతి, ఏకికాయ మే కథా వా నిసజ్జా వా ఫాసు హోతీ"తి ఏతదేవ పచ్చయం కరిత్వా అనఞ్ఞం, పాచిత్తియం.

సభోజనసిక్ఖాపదం

౧౨౪. యా పన భిక్ఖునీ సభోజనే కులే అనుపఖజ్జ నిసజ్జం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం.

రహోపటిచ్ఛన్నసిక్ఖాపదం

౧౨౫. యా పన భిక్ఖునీ పురిసేన సద్ధిం రహో పటిచ్ఛన్నే ఆసనే నిసజ్జం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం.

రహోనిసజ్జసిక్ఖాపదం

౧౨౬. యా పన భిక్ఖునీ పురిసేన సద్ధిం ఏకేనేకా రహో నిసజ్జం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం.

భోజనవగ్గో ద్వాదసమో.

చారిత్తసిక్ఖాపదం

౧౨౭. యా పన భిక్ఖునీ నిమన్తితా సభత్తా సమానా సన్తిం భిక్ఖునిం అనాపుచ్ఛా పురేభత్తం వా పచ్ఛాభత్తం వా కులేసు చారిత్తం ఆపజ్జేయ్య అఞ్ఞత్ర సమయా, పాచిత్తియం. తత్థాయం సమయో, చీవరదానసమయో, చీవరకారసమయో, అయం తత్థ సమయో.

మహానామసిక్ఖాపదం

౧౨౮. అగిలానాయ భిక్ఖునియా చతుమాసప్పచ్చయపవారణా సాదితబ్బా అఞ్ఞత్ర పునపవారణాయ, అఞ్ఞత్ర నిచ్చపవారణాయ. తతో చే ఉత్తరి సాదియేయ్య, పాచిత్తియం.

ఉయ్యుత్తసేనాసిక్ఖాపదం

౧౨౯. యా పన భిక్ఖునీ ఉయ్యుత్తం సేనం దస్సనాయ గచ్ఛేయ్య అఞ్ఞత్ర తథారూపప్పచ్చయా, పాచిత్తియం.

సేనావాససిక్ఖాపదం

౧౩౦. సియా చ తస్సా భిక్ఖునియా కోచిదేవ పచ్చయో సేనం గమనాయ, దిరత్తతిరత్తం తాయ భిక్ఖునియా సేనాయ వసితబ్బం. తతో చే ఉత్తరి వసేయ్య, పాచిత్తియం.

ఉయ్యోధికసిక్ఖాపదం

౧౩౧. దిరత్తతిరత్తం చే భిక్ఖునీ సేనాయ వసమానా ఉయ్యోధికం వా బలగ్గం వా సేనాబ్యూహం వా అనీకదస్సనం వా గచ్ఛేయ్య, పాచిత్తియం.

సురాపానసిక్ఖాపదం

౧౩౨. సురామేరయపానే పాచిత్తియం.

అఙ్గులిపతోదకసిక్ఖాపదం

౧౩౩. అఙ్గులిపతోదకే పాచిత్తియం.

హసధమ్మసిక్ఖాపదం

౧౩౪. ఉదకే హసధమ్మే పాచిత్తియం.

అనాదరియసిక్ఖాపదం

౧౩౫. అనాదరియే పాచిత్తియం.

భింసాపనసిక్ఖాపదం

౧౩౬. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునిం భింసాపేయ్య, పాచిత్తియం.

చారిత్తవగ్గో తేరసమో.

జోతిసిక్ఖాపదం

౧౩౭. యా పన భిక్ఖునీ అగిలానా విసిబ్బనాపేక్ఖా జోతిం సమాదహేయ్య వా సమాదహాపేయ్య వా అఞ్ఞత్ర తథారూపప్పచ్చయా, పాచిత్తియం.

నహానసిక్ఖాపదం

౧౩౮. యా పన భిక్ఖునీ ఓరేనద్ధమాసం నహాయేయ్య అఞ్ఞత్ర సమయా, పాచిత్తియం. తత్థాయం సమయో "దియడ్ఢో మాసో సేసో గిమ్హాన"న్తి "వస్సానస్స పఠమో మాసో" ఇచ్చేతే అడ్ఢతేయ్యమాసా ఉణ్హసమయో, పరిళాహసమయో, గిలానసమయో, కమ్మసమయో, అద్ధానగమనసమయో, వాతవుట్ఠిసమయో, అయం తత్థ సమయో.

దుబ్బణ్ణకరణసిక్ఖాపదం

౧౩౯. నవం పన భిక్ఖునియా చీవరలాభాయ తిణ్ణం దుబ్బణ్ణకరణానం అఞ్ఞతరం దుబ్బణ్ణకరణం ఆదాతబ్బం నీలం వా కద్దమం వా కాళసామం వా. అనాదా చే భిక్ఖునీ తిణ్ణం దుబ్బణ్ణకరణానం అఞ్ఞతరం దుబ్బణ్ణకరణం నవం చీవరం పరిభుఞ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

వికప్పనసిక్ఖాపదం

౧౪౦. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖుస్స వా భిక్ఖునియా వా సిక్ఖమానాయ వా సామణేరస్స వా సామణేరియా వా సామం చీవరం వికప్పేత్వా అపచ్చుద్ధారణం పరిభుఞ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

అపనిధాపనసిక్ఖాపదం

౧౪౧. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా పత్తం వా చీవరం వా నిసీదనం వా సూచిఘరం వా కాయబన్ధనం వా అపనిధేయ్య వా అపనిధాపేయ్య వా అన్తమసో హసాపేక్ఖాపి, పాచిత్తియం.

సఞ్చిచ్చసిక్ఖాపదం

౧౪౨. యా పన భిక్ఖునీ సఞ్చిచ్చ పాణం జీవితా వోరోపేయ్య, పాచిత్తియం.

సప్పాణకసిక్ఖాపదం

౧౪౩. యా పన భిక్ఖునీ జానం సప్పాణకం ఉదకం పరిభుఞ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

ఉక్కోటనసిక్ఖాపదం

౧౪౪. యా పన భిక్ఖునీ జానం యథాధమ్మం నిహతాధికరణం పునకమ్మాయ ఉక్కోటేయ్య, పాచిత్తియం.

థేయ్యసత్థసిక్ఖాపదం

౧౪౫. యా పన భిక్ఖునీ జానం థేయ్యసత్థేన సద్ధిం సంవిధాయ ఏకద్ధానమగ్గం పటిపజ్జేయ్య అన్తమసో గామన్తరమ్పి, పాచిత్తియం.

అరిట్ఠసిక్ఖాపదం

౧౪౬. యా పన భిక్ఖునీ ఏవం వదేయ్య "తథాహం భగవతా ధమ్మం దేసితం ఆజానామి, యథా యేమే అన్తరాయికా ధమ్మా వుత్తా భగవతా, తే పటిసేవతో నాలం అన్తరాయాయా"తి. సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి ఏవమస్స వచనీయా "మాయ్యే ఏవం అవచ, మా భగవన్తం అబ్భాచిక్ఖి, న హి సాధు భగవతో అబ్భక్ఖానం, న హి భగవా ఏవం వదేయ్య, అనేకపరియాయేనాయ్యే అన్తరాయికా ధమ్మా అన్తరాయికా వుత్తా భగవతా, అలఞ్చ పన తే పటిసేవతో అన్తరాయాయా"తి. ఏవఞ్చ సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి వుచ్చమానా తథేవ పగ్గణ్హేయ్య, సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి యావతతియం సమనుభాసితబ్బా తస్స పటినిస్సగ్గాయ. యావతతియఞ్చే సమనుభాసియమానా తం పటినిస్సజ్జేయ్య, ఇచ్చేతం కుసలం. నో చే పటినిస్సజ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

జోతివగ్గో చుద్దసమో.

ఉక్ఖిత్తసమ్భోగసిక్ఖాపదం

౧౪౭. యా పన భిక్ఖునీ జానం తథావాదినియా భిక్ఖునియా అకటానుధమ్మాయ తం దిట్ఠిం అప్పటినిస్సట్ఠాయ సద్ధిం సమ్భుఞ్జేయ్య వా, సంవసేయ్య వా, సహ వా సేయ్యం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం.

కణ్టకసిక్ఖాపదం

౧౪౮. సమణుద్దేసాపి చే ఏవం వదేయ్య "తథాహం భగవతా ధమ్మం దేసితం ఆజానామి, యథా యేమే అన్తరాయికా ధమ్మా వుత్తా భగవతా, తే పటిసేవతో నాలం అన్తరాయాయా"తి. సా సమణుద్దేసా భిక్ఖునీహి ఏవమస్స వచనీయా "మాయ్యే, సమణుద్దేసే ఏవం అవచ, మా భగవన్తం అబ్భాచిక్ఖి, న హి సాధు భగవతో అబ్భక్ఖానం, న హి భగవా ఏవం వదేయ్య, అనేకపరియాయేనాయ్యే, సమణుద్దేసే అన్తరాయికా ధమ్మా అన్తరాయికా వుత్తా భగవతా, అలఞ్చ పన తే

పటిసేవతో అన్తరాయాయా"తి. ఏవఞ్చ సా సమణుద్దేసా భిక్ఖునీహి వుచ్చమానా తథేవ పగ్గణ్హేయ్య, సా సమణుద్దేసా భిక్ఖునీహి ఏవమస్స వచనీయా "అజ్జతగ్గే తే, అయ్యే, సమణుద్దేసే న చేవ సో భగవా సత్థా అపదిసితబ్బో, యమ్పి చఞ్ఞా సమణుద్దేసా లభన్తి భిక్ఖునీహి సద్ధిం దిరత్తతిరత్తం సహసేయ్యం, సాపి తే నత్థి, చర పిరే, వినస్సా"తి. యా పన భిక్ఖునీ జానం తథానాసితం సమణుద్దేసం ఉపలాపేయ్య వా, ఉపట్ఠాపేయ్య వా, సమ్భుఞ్జేయ్య వా, సహ వా సేయ్యం కప్పేయ్య, పాచిత్తియం.

సహధమ్మికసిక్ఖాపదం

౧౪౯. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి సహధమ్మికం వుచ్చమానా ఏవం వదేయ్య "న తావాహం, అయ్యే, ఏతస్మిం సిక్ఖాపదే సిక్ఖిస్సామి, యావ న అఞ్ఞం భిక్ఖునిం బ్యత్తం వినయధరం పరిపుచ్ఛామీ"తి, పాచిత్తియం. సిక్ఖమానాయ, భిక్ఖవే, భిక్ఖునియా అఞ్ఞాతబ్బం పరిపుచ్ఛితబ్బం పరిపఞ్హితబ్బం, అయం తత్థ సామీచి.

విలేఖనసిక్ఖాపదం

౧౫౦. యా పన భిక్ఖునీ పాతిమోక్ఖే ఉద్దిస్సమానే ఏవం వదేయ్య "కిం పనిమేహి ఖుద్దానుఖుద్దకేహి సిక్ఖాపదేహి ఉద్దిట్ఠేహి, యావదేవ కుక్కుచ్చాయ విహేసాయ విలేఖాయ సంవత్తన్తీ"తి, సిక్ఖాపదవివణ్ణకే పాచిత్తియం.

మోహనసిక్ఖాపదం

౧౫౧. యా పన భిక్ఖునీ అన్వద్ధమాసం పాతిమోక్ఖే ఉద్దిస్సమానే ఏవం వదేయ్య "ఇదానేవ ఖో అహం, అయ్యే, జానామి అయమ్పి కిర ధమ్మో సుత్తాగతో సుత్తపరియాపన్నో అన్వద్ధమాసం ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతీ"తి, తఞ్చే భిక్ఖునిం అఞ్ఞా భిక్ఖునియో జానేయ్యుం నిసిన్నపుబ్బం ఇమాయ భిక్ఖునియా ద్విత్తిక్ఖత్తుం పాతిమోక్ఖే ఉద్దిస్సమానే, కో పన వాదో భియ్యో, న చ తస్సా భిక్ఖునియా అఞ్ఞాణకేన ముత్తి అత్థి, యఞ్చ తత్థ ఆపత్తిం ఆపన్నా, తఞ్చ యథాధమ్మో కారేతబ్బో, ఉత్తరి చస్సా మోహో ఆరోపేతబ్బో "తస్సా తే, అయ్యే, అలాభా, తస్సా తే దుల్లద్ధం, యం త్వం పాతిమోక్ఖే ఉద్దిస్సమానే న సాధుకం అట్ఠిం కత్వా మనసి కరోసీ"తి, ఇదం తస్మిం మోహనకే పాచిత్తియం.

పహారసిక్ఖాపదం

౧౫౨. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా కుపితా అనత్తమనా పహారం దదేయ్య, పాచిత్తియం.

తలసత్తికసిక్ఖాపదం

౧౫౩. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా కుపితా అనత్తమనా తలసత్తికం ఉగ్గిరేయ్య, పాచిత్తియం.

అమూలకసిక్ఖాపదం

౧౫౪. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునిం అమూలకేన సఙ్ఘాదిసేసేన అనుద్ధంసేయ్య, పాచిత్తియం.

సఞ్చిచ్చసిక్ఖాపదం

౧౫౫. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునియా సఞ్చిచ్చ కుక్కుచ్చం ఉపదహేయ్య "ఇతిస్సా ముహుత్తమ్పి అఫాసు భవిస్సతీ"తి ఏతదేవ పచ్చయం కరిత్వా అనఞ్ఞం, పాచిత్తియం.

ఉపస్సుతి సిక్ఖాపదం

౧౫౬. యా పన భిక్ఖునీ భిక్ఖునీనం భణ్డనజాతానం కలహజాతానం వివాదాపన్నానం ఉపస్సుతిం తిట్ఠేయ్య "యం ఇమా భణిస్సన్తి, తం సోస్సామీ"తి ఏతదేవ పచ్చయం కరిత్వా అనఞ్ఞం, పాచిత్తియం.

దిట్ఠివగ్గో పన్నరసమో.

కమ్మప్పటిబాహనసిక్ఖాపదం

౧౫౭. యా పన భిక్ఖునీ ధమ్మికానం కమ్మానం ఛన్దం దత్వా పచ్ఛా ఖీయనధమ్మం ఆపజ్జేయ్య, పాచిత్తియం.

ఛన్దంఅదత్వాగమనసిక్ఖాపదం

౧౫౮. యా పన భిక్ఖునీ సఙ్ఘే వినిచ్ఛయకథాయ వత్తమానాయ ఛన్దం అదత్వా ఉట్ఠాయాసనా పక్కమేయ్య, పాచిత్తియం.

దుబ్బలసిక్ఖాపదం

౧౫౯. యా పన భిక్ఖునీ సమగ్గేన సఙ్ఘేన చీవరం దత్వా పచ్ఛా ఖీయనధమ్మం ఆపజ్జేయ్య "యథాసన్థుతం భిక్ఖునియో సఙ్ఘికం లాభం పరిణామేన్తీ"తి, పాచిత్తియం.

పరిణామనసిక్ఖాపదం

౧౬౦. యా పన భిక్ఖునీ జానం సఙ్ఘికం లాభం పరిణతం పుగ్గలస్స పరిణామేయ్య, పాచిత్తియం.

రతనసిక్ఖాపదం

౧౬౧. యా పన భిక్ఖునీ రతనం వా రతనసమ్మతం వా అఞ్ఞత్ర అజ్ఝారామా వా అజ్ఝావసథా వా ఉగ్గణ్హేయ్య వా ఉగ్గణ్హాపేయ్య వా, పాచిత్తియం. రతనం వా పన భిక్ఖునియా రతనసమ్మతం వా అజ్ఝారామే వా అజ్ఝావసథే వా ఉగ్గహేత్వా వా ఉగ్గహాపేత్వా వా నిక్ఖిపితబ్బం "యస్స భవిస్సతి, సో హరిస్సతీ"తి, అయం తత్థ సామీచి.

సూచిఘరసిక్ఖాపదం

౧౬౨. యా పన భిక్ఖునీ అట్ఠిమయం వా దన్తమయం వా విసాణమయం వా సూచిఘరం కారాపేయ్య, భేదనకం పాచిత్తియం.

మఞ్చపీఠసిక్ఖాపదం

౧౬౩. నవం పన భిక్ఖునియా మఞ్చం వా పీఠం వా కారయమానాయ అట్ఠఙ్గులపాదకం కారేతబ్బం సుగతఙ్గులేన అఞ్ఞత్ర హేట్ఠిమాయ అటనియా. తం అతిక్కామేన్తియా ఛేదనకం పాచిత్తియం.

తూలోనద్ధసిక్ఖాపదం

౧౬౪. యా పన భిక్ఖునీ మఞ్చం వా పీఠం వా తూలోనద్ధం కారాపేయ్య, ఉద్దాలనకం పాచిత్తియం.

కణ్డుప్పటిచ్ఛాదిసిక్ఖాపదం

౧౬౫. కణ్డుప్పటిచ్ఛాదిం పన భిక్ఖునియా కారయమానాయ పమాణికా కారేతబ్బా, తత్రిదం పమాణం, దీఘసో చతస్సో విదత్థియో సుగతవిదత్థియా, తిరియం ద్వే విదత్థియో. తం అతిక్కామేన్తియా ఛేదనకం పాచిత్తియం.

నన్దసిక్ఖాపదం

౧౬౬. యా పన భిక్ఖునీ సుగతచీవరప్పమాణం చీవరం కారాపేయ్య, అతిరేకం వా, ఛేదనకం పాచిత్తియం. తత్రిదం సుగతస్స సుగతచీవరప్పమాణం, దీఘసో నవ విదత్థియో సుగతవిదత్థియా, తిరియం ఛ విదత్థియో, ఇదం సుగతస్స సుగతచీవరప్పమాణన్తి.

ధమ్మికవగ్గో సోళసమో.

ఉద్దిట్ఠా ఖో, అయ్యాయో, ఛసట్ఠిసతా పాచిత్తియా ధమ్మా. తత్థాయ్యాయో, పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయ్యాయో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

పాచిత్తియా నిట్ఠితా.

పాటిదేసనీయా

ఇమే ఖో పనాయ్యాయో అట్ఠ పాటిదేసనీయా

ధమ్మా ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి.

సప్పివిఞ్ఞాపనసిక్ఖాపదం

౧. యా పన భిక్ఖునీ అగిలానా సప్పిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జేయ్య, పటిదేసేతబ్బం తాయ భిక్ఖునియా "గారయ్హం, అయ్యే, ధమ్మం ఆపజ్జిం అసప్పాయం పాటిదేసనీయం, తం పటిదేసేమీ"తి.

తేలవిఞ్ఞాపనసిక్ఖాపదం

౨. యా పన భిక్ఖునీ అగిలానా తేలం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జేయ్య...పే.... తం పటిదేసేమీతి.

మధువిఞ్ఞాపనసిక్ఖాపదం

౩. యా పన భిక్ఖునీ అగిలానా మధుం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జేయ్య...పే.... తం పటిదేసేమీతి.

ఫాణితవిఞ్ఞాపనసిక్ఖాపదం

౪. యా పన భిక్ఖునీ అగిలానా ఫాణితం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జేయ్య...పే.... తం పటిదేసేమీతి.

మచ్ఛవిఞ్ఞాపనసిక్ఖాపదం

౫. యా పన భిక్ఖునీ అగిలానా మచ్ఛం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జేయ్య...పే.... తం పటిదేసేమీతి.

మంసవిఞ్ఞాపనసిక్ఖాపదం

౬. యా పన భిక్ఖునీ అగిలానా మంసం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జేయ్య...పే.... తం పటిదేసేమీతి.

ఖీరవిఞ్ఞాపనసిక్ఖాపదం

౭. యా పన భిక్ఖునీ అగిలానా ఖీరం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జేయ్య...పే.... తం పటిదేసేమీతి.

దధివిఞ్ఞాపనసిక్ఖాపదం

౮. యా పన భిక్ఖునీ అగిలానా దధిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జేయ్య, పటిదేసేతబ్బం తాయ భిక్ఖునియా "గారయ్హం, అయ్యే, ధమ్మం ఆపజ్జిం అసప్పాయం పాటిదేసనీయం, తం పటిదేసేమీ"తి.

ఉద్దిట్ఠా ఖో, అయ్యాయో, అట్ఠ పాటిదేసనీయా ధమ్మా. తత్థాయ్యాయో, పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయ్యాయో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

పాటిదేసనీయా నిట్ఠితా.

సేఖియా

ఇమే ఖో పనాయ్యాయో, సేఖియా ధమ్మా ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి.

పరిమణ్డలసిక్ఖాపదం

౧. పరిమణ్డలం నివాసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౨. పరిమణ్డలం పారుపిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సుప్పటిచ్ఛన్నసిక్ఖాపదం

౩. సుప్పటిచ్ఛన్నో అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౪. సుప్పటిచ్ఛన్నో అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సుసంవుతసిక్ఖాపదం

౫. సుసంవుతా అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౬. సుసంవుతా అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఓక్ఖిత్తచక్ఖుసిక్ఖాపదం

౭. ఓక్ఖిత్తచక్ఖునీ అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౮. ఓక్ఖిత్తచక్ఖునీ అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉక్ఖిత్తకసిక్ఖాపదం

౯. న ఉక్ఖిత్తకాయ అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౧౦. న ఉక్ఖిత్తకాయ అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పరిమణ్డలవగ్గో పఠమో.

ఉజ్జగ్ఘికసిక్ఖాపదం

౧౧. న ఉజ్జగ్ఘికాయ అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౧౨. న ఉజ్జగ్ఘికాయ అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉచ్చసద్దసిక్ఖాపదం

౧౩. అప్పసద్దా అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౧౪. అప్పసద్దా అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

కాయప్పచాలకసిక్ఖాపదం

౧౫. న కాయప్పచాలకం అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౧౬. న కాయప్పచాలకం అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

బాహుప్పచాలకసిక్ఖాపదం

౧౭. న బాహుప్పచాలకం అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౧౮. న బాహుప్పచాలకం అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సీసప్పచాలకసిక్ఖాపదం

౧౯. న సీసప్పచాలకం అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౨౦. న సీసప్పచాలకం అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉజ్జగ్ఘికవగ్గో దుతియో.

ఖమ్భకతసిక్ఖాపదం

౨౧. న ఖమ్భకతా అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౨౨. న ఖమ్భకతా అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఓగుణ్ఠితసిక్ఖాపదం

౨౩. న ఓగుణ్ఠితా అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

౨౪. న ఓగుణ్ఠితా అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉక్కుటికసిక్ఖాపదం

౨౫. న ఉక్కుటికాయ అన్తరఘరే గమిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పల్లత్థికసిక్ఖాపదం

౨౬. న పల్లత్థికాయ అన్తరఘరే నిసీదిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సక్కచ్చపటిగ్గహణసిక్ఖాపదం

౨౭. సక్కచ్చం పిణ్డపాతం పటిగ్గహేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పత్తసఞ్ఞీపటిగ్గహణసిక్ఖాపదం

౨౮. పత్తసఞ్ఞీ పిణ్డపాతం పటిగ్గహేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సమసూపకపటిగ్గహణసిక్ఖాపదం

౨౯. సమసూపకం పిణ్డపాతం పటిగ్గహేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సమతిత్తికసిక్ఖాపదం

౩౦. సమతిత్తికం పిణ్డపాతం పటిగ్గహేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఖమ్భకతవగ్గో తతియో.

సక్కచ్చభుఞ్జనసిక్ఖాపదం

౩౧. సక్కచ్చం పిణ్డపాతం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పత్తసఞ్ఞీభుఞ్జనసిక్ఖాపదం

౩౨. పత్తసఞ్ఞీ పిణ్డపాతం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సపదానసిక్ఖాపదం

౩౩. సపదానం పిణ్డపాతం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సమసూపకసిక్ఖాపదం

౩౪. సమసూపకం పిణ్డపాతం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

న థూపకతసిక్ఖాపదం

౩౫. న థూపకతో ఓమద్దిత్వా పిణ్డపాతం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఓదనప్పటిచ్ఛాదనసిక్ఖాపదం

౩౬. న సూపం వా బ్యఞ్జనం వా ఓదనేన పటిచ్ఛాదేస్సామి భియ్యోకమ్యతం ఉపాదాయాతి సిక్ఖా కరణీయా.

సూపోదనవిఞ్ఞత్తిసిక్ఖాపదం

౩౭. న సూపం వా ఓదనం వా అగిలానా అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉజ్ఝానసఞ్ఞీసిక్ఖాపదం

౩౮. న ఉజ్ఝానసఞ్ఞీ పరేసం పత్తం ఓలోకేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

కబళసిక్ఖాపదం

౩౯. నాతిమహన్తం కబళం కరిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఆలోపసిక్ఖాపదం

౪౦. పరిమణ్డలం ఆలోపం కరిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సక్కచ్చవగ్గో చతుత్థో.

అనాహటసిక్ఖాపదం

౪౧. న అనాహటే కబళే ముఖద్వారం వివరిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

భుఞ్జమానసిక్ఖాపదం

౪౨. న భుఞ్జమానా సబ్బహత్థం ముఖే పక్ఖిపిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సకబళసిక్ఖాపదం

౪౩. న సకబళేన ముఖేన బ్యాహరిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పిణ్డుక్ఖేపకసిక్ఖాపదం

౪౪. న పిణ్డుక్ఖేపకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

కబళావచ్ఛేదకసిక్ఖాపదం

౪౫. న కబళావచ్ఛేదకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

అవగణ్డకారకసిక్ఖాపదం

౪౬. న అవగణ్డకారకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

హత్థనిద్ధునకసిక్ఖాపదం

౪౭. న హత్థనిద్ధునకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సిత్థావకారకసిక్ఖాపదం

౪౮. న సిత్థావకారకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

జివ్హానిచ్ఛారకసిక్ఖాపదం

౪౯. న జివ్హానిచ్ఛారకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

చపుచపుకారకసిక్ఖాపదం

౫౦. న చపుచపుకారకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

కబళవగ్గో పఞ్చమో.

సురుసురుకారకసిక్ఖాపదం

౫౧. న సురుసురుకారకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

హత్థనిల్లేహకసిక్ఖాపదం

౫౨. న హత్థనిల్లేహకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పత్తనిల్లేహకసిక్ఖాపదం

౫౩. న పత్తనిల్లేహకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఓట్ఠనిల్లేహకసిక్ఖాపదం

౫౪. న ఓట్ఠనిల్లేహకం భుఞ్జిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సామిససిక్ఖాపదం

౫౫. న సామిసేన హత్థేన పానీయథాలకం పటిగ్గహేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ససిత్థకసిక్ఖాపదం

౫౬. న ససిత్థకం పత్తధోవనం అన్తరఘరే ఛడ్డేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఛత్తపాణిసిక్ఖాపదం

౫౭. న ఛత్తపాణిస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

దణ్డపాణిసిక్ఖాపదం

౫౮. న దణ్డపాణిస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సత్థపాణిసిక్ఖాపదం

౫౯. న సత్థపాణిస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఆవుధపాణిసిక్ఖాపదం

౬౦. న ఆవుధపాణిస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సురుసురువగ్గో ఛట్ఠో.

పాదుకసిక్ఖాపదం

౬౧. న పాదుకారుళ్హస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉపాహనసిక్ఖాపదం

౬౨. న ఉపాహనారుళ్హస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

యానసిక్ఖాపదం

౬౩. న యానగతస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

సయనసిక్ఖాపదం

౬౪. న సయనగతస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పల్లత్థికసిక్ఖాపదం

౬౫. న పల్లత్థికాయ నిసిన్నస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

వేఠితసిక్ఖాపదం

౬౬. న వేఠితసీసస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఓగుణ్ఠితసిక్ఖాపదం

౬౭. న ఓగుణ్ఠితసీసస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఛమాసిక్ఖాపదం

౬౮. న ఛమాయం నిసీదిత్వా ఆసనే నిసిన్నస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

నీచాసనసిక్ఖాపదం

౬౯. న నీచే ఆసనే నిసీదిత్వా ఉచ్చే ఆసనే నిసిన్నస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఠితాసిక్ఖాపదం

౭౦. న ఠితా నిసిన్నస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పచ్ఛతోగచ్ఛన్తీసిక్ఖాపదం

౭౧. న పచ్ఛతో గచ్ఛన్తీ పురతో గచ్ఛన్తస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉప్పథేనగచ్ఛన్తీసిక్ఖాపదం

౭౨. న ఉప్పథేన గచ్ఛన్తీ పథేన గచ్ఛన్తస్స అగిలానస్స ధమ్మం దేసేస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఠితాఉచ్చారసిక్ఖాపదం

౭౩. న ఠితా అగిలానా ఉచ్చారం వా పస్సావం వా కరిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

హరితేఉచ్చారసిక్ఖాపదం

౭౪. న హరితే అగిలానా ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

ఉదకేఉచ్చారసిక్ఖాపదం

౭౫. న ఉదకే అగిలానా ఉచ్చారం వా పస్సావం వా ఖేళం వా కరిస్సామీతి సిక్ఖా కరణీయా.

పాదుకవగ్గో సత్తమో.

ఉద్దిట్ఠా ఖో, అయ్యాయో, సేఖియా ధమ్మా. తత్థాయ్యాయో, పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయ్యాయో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

సేఖియా నిట్ఠితా.

అధికరణసమథా

ఇమే ఖో పనాయ్యాయో, సత్త అధికరణసమథా

ధమ్మా ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తి.

ఉప్పన్నుప్పన్నానం అధికరణానం సమథాయ వూపసమాయ సమ్ముఖావినయో దాతబ్బో.

సతివినయో దాతబ్బో.

అమూళ్హవినయో దాతబ్బో.

పటిఞ్ఞాయ కారేతబ్బం.

యేభుయ్యసికా.

తస్సపాపియసికా.

తిణవత్థారకోతి.

ఉద్దిట్ఠా ఖో అయ్యాయో సత్త అధికరణసమథా ధమ్మా. తత్థాయ్యాయో పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా , తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయ్యాయో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీతి.

అధికరణసమథా నిట్ఠితా.

ఉద్దిట్ఠం ఖో అయ్యాయో నిదానం,

ఉద్దిట్ఠా అట్ఠ పారాజికా ధమ్మా,

ఉద్దిట్ఠా సత్తరస సఙ్ఘాదిసేసా ధమ్మా,

ఉద్దిట్ఠా తింస నిస్సగ్గియా పాచిత్తియా ధమ్మా,

ఉద్దిట్ఠా ఛసట్ఠి సతా పాచిత్తియా ధమ్మా,

ఉద్దిట్ఠా అట్ఠ పాటిదేసనీయా ధమ్మా,

ఉద్దిట్ఠా సేఖియా ధమ్మా,

ఉద్దిట్ఠా సత్త అధికరణసమథా ధమ్మా, ఏత్తకం తస్స భగవతో సుత్తాగతం సుత్తపరియాపన్నం అన్వద్ధమాసం ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతి, తత్థ సబ్బాహేవ సమగ్గాహి సమ్మోదమానాహి అవివదమానాహి సిక్ఖితబ్బన్తి.

విత్థారుద్దేసో చతుత్థో.

భిక్ఖునిపాతిమోక్ఖం నిట్ఠితం.

నమో తస్స భగవతో అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స

కఙ్ఖావితరణీ-అట్ఠకథా

గన్థారమ్భకథా

బుద్ధం ధమ్మఞ్చ సఙ్ఘఞ్చ, విప్పసన్నేన చేతసా;
వన్దిత్వా వన్దనామాన, పూజాసక్కారభాజనం.

థేరవంసప్పదీపానం, థిరానం వినయక్కమే;
పుబ్బాచరియసీహానం, నమో కత్వా కతఞ్జలీ.

పామోక్ఖం అనవజ్జానం, ధమ్మానం యం మహేసినా;
ముఖం మోక్ఖప్పవేసాయ, పాతిమోక్ఖం పకాసితం.

సూరతేన నివాతేన, సుచిసల్లేఖవుత్తినా;
వినయాచారయుత్తేన, **సోణత్థేరేన** యాచితో.

తత్థ సఞ్జాతకఙ్ఖానం, భిక్ఖూనం తస్స వణ్ణనం;
కఙ్ఖావితరణత్థాయ, పరిపుణ్ణవినిచ్ఛయం.

మహావిహారవాసీనం, వాచనామగ్గనిస్సితం;
వత్తయిస్సామి నామేన, **కఙ్ఖావితరణిం** సుభన్తి.

నిదానవణ్ణనా

తత్థ **పాతిమోక్ఖన్తి** పఅతిమోక్ఖం అతిపమోక్ఖం అతిసేట్ఠం అతిఉత్తమన్తి అత్థో. ఇతి ఇమినా వచనత్థేన ఏకవిధమ్పి సీలగన్థభేదతో దువిధం హోతి. తథా హి "పాతిమోక్ఖసంవరసంవుతో విహరతీ"తి (మ॰ ని॰ ౧.౬౯; ౩.౭౫; విభ॰ ౫౦౮) చ "ఆదిమేతం ముఖమేతం పముఖమేతం కుసలానం ధమ్మానం, తేన వుచ్చతి పాతిమోక్ఖ"న్తి (మహావ॰ ౧౩౫) చ ఆదీసు సీలం పాతిమోక్ఖన్తి వుచ్చతి, "ఉభయాని ఖో పనస్స పాతిమోక్ఖాని విత్థారేన స్వాగతాని హోన్తీ"తిఆదీసు (పాచి॰ ౧౪౭; అ॰ ని॰ ౮.౫౨; ౧౦.౩౩) గన్థో పాతిమోక్ఖన్తి వుచ్చతి. తత్థ **సీలం** యో నం పాతి రక్ఖతి, తం మోక్ఖేతి మోచయతి ఆపాయికాదీహి దుక్ఖేహి, అత్తానువాదాదీహి వా భయేహీతి పాతిమోక్ఖం. **గన్థో** పన తస్స పాతిమోక్ఖస్స జోతకత్తా పాతిమోక్ఖన్తి వుచ్చతి. ఆదిమ్హి పన వుత్తో వచనత్థో ఉభిన్నమ్పి సాధారణో హోతి.

తత్థాయం వణ్ణనా సీలపాతిమోక్ఖస్సాపి యుజ్జతి గన్థపాతిమోక్ఖస్సాపి, గన్థే హి వణ్ణితే తస్స అత్థో వణ్ణితోవ హోతి. తం పనేతం గన్థపాతిమోక్ఖం భిక్ఖుపాతిమోక్ఖం భిక్ఖునిపాతిమోక్ఖన్తి దువిధం హోతి . తత్థ "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో"తిఆదికం (మహావ॰ ౧౩౪) పఞ్చహి ఉద్దేసపరిచ్ఛేదేహి వవత్థితం **భిక్ఖుపాతిమోక్ఖం,** "సుణాతు మే, అయ్యే, సఙ్ఘో"తిఆదికం చతూహి ఉద్దేసపరిచ్ఛేదేహి వవత్థితం **భిక్ఖునిపాతిమోక్ఖం**. తత్థ భిక్ఖుపాతిమోక్ఖే పఞ్చ ఉద్దేసా నామ నిదానుద్దేసో, పారాజికుద్దేసో, సఙ్ఘాదిసేసుద్దేసో, అనియతుద్దేసో , విత్థారుద్దేసోతి. తత్థ నిదానుద్దేసో తావ "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో…పే॰… ఆవికతా హిస్స ఫాసు హోతి, తత్థాయస్మన్తే పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, తతియమ్పి పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, పరిసుద్ధేత్థాయస్మన్తో, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ"తి వత్వా "ఉద్దిట్ఠం ఖో ఆయస్మన్తో నిదాన"న్తిఆదినా నయేన అవసేసే సుతేన సావితే ఉద్దిట్ఠో హోతి. పారాజికుద్దేసాదీనం పరిచ్ఛేదా నిదానస్స ఆదితో పట్ఠాయ పారాజికాదీని ఓసాపేత్వా యోజేతబ్బా. విత్థారో విత్థారోయేవ . "అవసేసం సుతేన సావేతబ్బ"న్తి (మహావ॰ ౧౫౦; పరి॰ ౩౭౫) వచనతో పన పారాజికుద్దేసాదీసు యస్మిం విప్పకతే అన్తరాయో ఉప్పజ్జతి, తేన సద్ధిం అవసేసం సుతేన సావేతబ్బం. నిదానుద్దేసే పన అనిట్ఠితే సుతేన సావేతబ్బం నామ నత్థి. భిక్ఖునిపాతిమోక్ఖే పన అనియతుద్దేసో పరిహాయతి, సేసం వుత్తనయమేవ. ఏవమేతేసం పఞ్చహి చేవ చతూహి చ ఉద్దేసపరిచ్ఛేదేహి వవత్థితానం ద్విన్నమ్పి పాతిమోక్ఖానం అయం వణ్ణనా భవిస్సతి. యస్మా పనేత్థ భిక్ఖుపాతిమోక్ఖం పఠమం, తస్మా తస్స తావ వణ్ణనత్థమిదం వుచ్చతి.

"సుణాతు మే"తిఆదీనం, పదానం అత్థనిచ్ఛయం;
భిక్ఖవో సీలసమ్పన్నా, సిక్ఖాకామా సుణన్తు మేతి.

ఏత్థ హి **సుణాతూ**తిఇదం సవనాణత్తివచనం. **మే**తి యో సావేతి, తస్స అత్తనిద్దేసవచనం. **భన్తే**తి సగారవసప్పతిస్సవచనం. **సఙ్ఘో**తి పుగ్గలసమూహవచనం. సబ్బమేవ చేతం పాతిమోక్ఖుద్దేసకేన పఠమం వత్తబ్బవచనం. భగవతా హి పాతిమోక్ఖుద్దేసం అనుజానన్తేన రాజగహే వుత్తం, తస్మా యో పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసతి, తేన సచే సఙ్ఘత్థేరో హోతి, "ఆవుసో"తి వత్తబ్బం. సచే నవకతరో హోతి, పాళియం (మహావ॰ ౧౩౪) ఆగతనయేనేవ "భన్తే"తి వత్తబ్బం. సఙ్ఘత్థేరో వా హి పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసేయ్య "థేరాధికం పాతిమోక్ఖ"న్తివచనతో (మహావ॰ ౧౫౪), నవకతరో వా "అనుజానామి, భిక్ఖవే, యో తత్థ భిక్ఖు బ్యత్తో పటిబలో, తస్సాధేయ్యం పాతిమోక్ఖ"న్తివచనతో (మహావ॰ ౧౫౫).

“సఙ్ఘో”తిఇమినా పన పదేన కిఞ్చాపి అవిసేసతో పుగ్గలసమూహో వుత్తో, అథ ఖో సో దక్ఖిణేయ్యసఙ్ఘో, సమ్ముతిసఙ్ఘో చాతి దువిధో హోతి. తత్థ **దక్ఖిణేయ్యసఙ్ఘో**తి అట్ఠ అరియపుగ్గలసమూహో వుచ్చతి. **సమ్ముతిసఙ్ఘో**తి అవిసేసేన భిక్ఖుసమూహో, సో ఇధ అధిప్పేతో. సో పనేస కమ్మవసేన పఞ్చవిధో (మహావ. ౩౮౮) హోతి – చతువగ్గో పఞ్చవగ్గో దసవగ్గో వీసతివగ్గో అతిరేకవీసతివగ్గోతి. తత్థ **చతువగ్గేన** ఠపేత్వా ఉపసమ్పదపవారణఅబ్భానాని సబ్బం సఙ్ఘకమ్మం కాతుం వట్టతి. **పఞ్చవగ్గేన** ఠపేత్వా మజ్ఝిమేసు జనపదేసు ఉపసమ్పదఞ్చ అబ్భానకమ్మఞ్చ సబ్బం సఙ్ఘకమ్మం కాతుం వట్టతి. **దసవగ్గేన** అబ్భానకమ్మమత్తం ఠపేత్వా సబ్బం సఙ్ఘకమ్మం కాతుం వట్టతి. **వీసతివగ్గేన** న కిఞ్చి సఙ్ఘకమ్మం కాతుం న వట్టతి, తథా **అతిరేకవీసతివగ్గేన.**సో పన చతువగ్గాదినా సఙ్ఘేన కత్తబ్బం కమ్మం ఊనకతరేన కాతుం న వట్టతి, అతిరేకేన పన వట్టతీతి దస్సనత్థం వుత్తో. ఇమస్మిం పనత్థే చతువగ్గం ఉపాదాయ సబ్బోపి సమ్ముతిసఙ్ఘో అధిప్పేతో.

అజ్జుపోసథోతి అజ్జ ఉపోసథదివసో, ఏతేన అనుపోసథదివసం పటిక్ఖిపతి. **పన్నరసో**తి ఇమినా అఞ్ఞం ఉపోసథదివసం పటిక్ఖిపతి. దివసవసేన హి తయో ఉపోసథా చాతుద్దసికో పన్నరసికో సామగ్గిఉపోసథోతి, ఏవం తయో ఉపోసథా వుత్తా. తత్థ హేమన్తగిమ్హవస్సానానం తిణ్ణం ఉతూనం తతియసత్తమపక్ఖేసు ద్వే ద్వే కత్వా ఛ **చాతుద్దసికా,** అవసేసా అట్ఠారస **పన్నరసికా**తి ఏవం ఏకసంవచ్ఛరే చతువీసతి ఉపోసథా, ఇదం తావ పకతిచారిత్తం. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, సకిం పక్ఖస్స చాతుద్దసే వా పన్నరసే వా పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితు”న్తి (మహావ. ౧౩౬) వచనతో పన “ఆగన్తుకేహి ఆవాసికానం అనువత్తితబ్బ”న్తిఆదివచనతో (మహావ. ౧౭౮) చ తథారూపపచ్చయే సతి అఞ్ఞస్మిమ్పి చాతుద్దసే ఉపోసథం కాతుం వట్టతి. పురిమవస్సంవుట్ఠానం పన పుబ్బకత్తికపుణ్ణమా వా, తేసంయేవ సచే భణ్డనకారకేహి ఉపద్దుతా పవారణం పచ్చుక్కడ్ఢన్తి, అథ పుబ్బకత్తికమాసస్స కాళపక్ఖచాతుద్దసో వా, పచ్ఛిమకత్తికపుణ్ణమా వా, పచ్ఛిమవస్సంవుట్ఠానఞ్చ పచ్ఛిమకత్తికపుణ్ణమా ఏవాతి ఇమే తయో పవారణాదివసాపి హోన్తి, ఇదమ్పి పకతిచారిత్తమేవ. తథారూపపచ్చయే పన సతి ద్విన్నం కత్తికపుణ్ణమానం పురిమేసు చాతుద్దసేసుపి పవారణం కాతుం వట్టతి. యదా పన కోసమ్బకక్ఖన్ధకే (మహావ. ౪౫౧) ఆగతనయేన భిన్నే సఙ్ఘే ఓసారితే తస్మిం భిక్ఖుస్మిం సఙ్ఘో తస్స వత్థుస్స వూపసమాయ సఙ్ఘస్స సామగ్గిం కరోతి, తదా “తావదేవ ఉపోసథో కాతబ్బో, పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితబ్బ”న్తి (మహావ. ౪౭౫) వచనతో ఠపేత్వా చాతుద్దసపన్నరసే, అఞ్ఞోపి యో కోచి దివసో **సామగ్గిఉపోసథదివసో** నామ హోతి, పురిమవస్సంవుట్ఠానం పన కత్తికమాసబ్భన్తరే అయమేవ సామగ్గిపవారణాదివసో నామ హోతి. ఇతి ఇమేసు తీసు దివసేసు “పన్నరసో”తిఇమినా అఞ్ఞం ఉపోసథదివసం పటిక్ఖిపతి. తస్మా య్వాయం “అజ్జుపోసథో”తివచనేన అనుపోసథదివసో పటిక్ఖిత్తో, తస్మిం ఉపోసథో న కాతబ్బోయేవ. యో పనాయం అఞ్ఞో ఉపోసథదివసో, తస్మిం ఉపోసథో కాతబ్బో. కరోన్తేన పన సచే చాతుద్దసికో హోతి, “అజ్జుపోసథో చాతుద్దసో”తి వత్తబ్బం. సచే పన్నరసికో హోతి, “అజ్జుపోసథో పన్నరసో”తి వత్తబ్బం. సచే సామగ్గిఉపోసథో హోతి, “అజ్జుపోసథో సామగ్గీ”తి వత్తబ్బం.

యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లన్తి ఏత్థ పత్తో కాలో ఇమస్స కమ్మస్సాతి పత్తకాలం, పత్తకాలమేవ పత్తకల్లం. తదేతం ఇధ చతూహి అఙ్గేహి సఙ్గహితం. యథాహు అట్ఠకథాచరియా –

“ఉపోసథో యావతికా చ భిక్ఖూ కమ్మప్పత్తా,
సభాగాపత్తియో చ న విజ్జన్తి;
వజ్జనీయా చ పుగ్గలా తస్మిం న హోన్తి,
‘పత్తకల్ల’న్తి వుచ్చతీ”తి. (మహావ. అట్ఠ. ౧౬౮);

తత్థ **ఉపోసథేతి** తీసు ఉపోసథదివసేసు అఞ్ఞతరఉపోసథదివసో. తస్మిఞ్హి సతి ఇదం సఙ్ఘస్స ఉపోసథకమ్మం పత్తకల్లం నామ హోతి, నాసతి. యథాహ "న చ, భిక్ఖవే, అనుపోసథే ఉపోసథో కాతబ్బో, యో కరేయ్య, ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౧౮౩).

యావతికా చ భిక్ఖూ కమ్మప్పత్తాతి యత్తకా భిక్ఖూ తస్స ఉపోసథకమ్మస్స పత్తా యుత్తా అనురూపా, సబ్బన్తిమేన పరిచ్ఛేదేన చత్తారో పకతత్తా, తే చ ఖో హత్థపాసం అవిజహిత్వా ఏకసీమాయం ఠితా.

సీమా చ నామేసా బద్ధసీమా అబద్ధసీమాతి దువిధా హోతి. తత్థ ఏకాదస విపత్తిసీమాయో అతిక్కమిత్వా తివిధసమ్పత్తియుత్తా నిమిత్తేన నిమిత్తం సమ్బన్ధిత్వా సమ్మతా సీమా **బద్ధసీమా** నామ, "అతిఖుద్దకా, అతిమహతీ, ఖణ్డనిమిత్తా, ఛాయానిమిత్తా, అనిమిత్తా, బహిసీమే ఠితా సమ్మతా, నదియా సమ్మతా, సముద్దే సమ్మతా, జాతస్సరే సమ్మతా, సీమాయ సీమం సమ్భిన్దన్తేన సమ్మతా, సీమాయ సీమం అజ్ఝోత్థరన్తేన సమ్మతా"తి ఇమా హి "ఏకాదసహి ఆకారేహి సీమతో కమ్మాని విపజ్జన్తీ"తి (పరి. ౪౮౬) వచనతో ఏకాదస విపత్తిసీమాయో నామ. తత్థ **అతిఖుద్దకా** నామ యత్థ ఏకవీసతి భిక్ఖూ నిసీదితుం న సక్కోన్తి . **అతిమహతీ** నామ యా అన్తమసో కేసగ్గమత్తేనాపి తియోజనం అతిక్కమిత్వా సమ్మతా. **ఖణ్డనిమిత్తా** నామ అఘటితనిమిత్తా వుచ్చతి, పురత్థిమాయ దిసాయ నిమిత్తం కిత్తేత్వా అనుక్కమేనేవ దక్ఖిణాయ పచ్ఛిమాయ ఉత్తరాయ దిసాయ కిత్తేత్వా పున పురత్థిమాయ దిసాయ పుబ్బకిత్తితం పటికిత్తేత్వా ఠపేతుం వట్టతి, ఏవం అఖణ్డనిమిత్తా హోతి. సచే పన అనుక్కమేన ఆహరిత్వా ఉత్తరాయ దిసాయ నిమిత్తం కిత్తేత్వా తత్థేవ ఠపేతి, ఖణ్డనిమిత్తా నామ హోతి. అపరాపి **ఖణ్డనిమిత్తా** నామ యా అనిమిత్తుపగం తచసారరుక్ఖం వా ఖాణుకం వా పంసుపుఞ్జవాలుకపుఞ్జానం వా అఞ్ఞతరం అన్తరా ఏకం నిమిత్తం కత్వా సమ్మతా. **ఛాయానిమిత్తా** నామ పబ్బతచ్ఛాయాదీనం యం కిఞ్చి ఛాయం నిమిత్తం కత్వా సమ్మతా. **అనిమిత్తా** నామ సబ్బేన సబ్బం నిమిత్తాని అకిత్తేత్వా సమ్మతా. **బహిసీమే ఠితసమ్మతా** నామ నిమిత్తాని కిత్తేత్వా నిమిత్తానం బహిఠితేన సమ్మతా. **నదియా సముద్దే జాతస్సరే సమ్మతా** నామ ఏతేసు నదిఆదీసు సమ్మతా. సా హి ఏవం సమ్మతాపి "సబ్బా, భిక్ఖవే, నదీ అసీమా, సబ్బో సముద్దో అసీమో, సబ్బో జాతస్సరో అసీమో"తి (మహావ. ౧౪౭) వచనతో అసమ్మతావ హోతి. **సీమాయ సీమం సమ్భిన్దన్తేన సమ్మతా** నామ అత్తనో సీమాయ పరేసం సీమం సమ్భిన్దన్తేన సమ్మతా. సచే హి పోరాణకస్స విహారస్స పురత్థిమాయ దిసాయ అమ్బో చేవ జమ్బూ చాతి ద్వే రుక్ఖా అఞ్ఞమఞ్ఞం సంసట్ఠవిటపా హోన్తి, తేసు అమ్బస్స పచ్ఛిమదిసాభాగే జమ్బూ, విహారసీమా చ జమ్బుం అన్తో కత్వా అమ్బం కిత్తేత్వా బద్ధా హోతి, అథ పచ్ఛా తస్స విహారస్స పురత్థిమాయ దిసాయ విహారే కతే సీమం బన్ధన్తా భిక్ఖూ తం అమ్బం అన్తో కత్వా జమ్బుం కిత్తేత్వా బన్ధన్తి, సీమాయ సీమం సమ్భిన్నా హోతి. **సీమాయ సీమం అజ్ఝోత్థరన్తేన సమ్మతా** నామ అత్తనో సీమాయ పరేసం సీమం అజ్ఝోత్థరన్తేన సమ్మతా. సచే హి పరేసం బద్ధసీమం సకలం వా తస్సా పదేసం వా అన్తో కత్వా అత్తనో సీమం సమ్మన్నతి, సీమాయ సీమం అజ్ఝోత్థరితా నామ హోతి. ఇతి ఇమా ఏకాదస విపత్తిసీమాయో అతిక్కమిత్వా సమ్మతా.

తివిధసమ్పత్తియుత్తాతి నిమిత్తసమ్పత్తియా పరిసాసమ్పత్తియా కమ్మవాచాసమ్పత్తియా చ యుత్తా. తత్థ **నిమిత్తసమ్పత్తియా యుత్తా** నామ పబ్బతనిమిత్తం, పాసాణనిమిత్తం, వననిమిత్తం, రుక్ఖనిమిత్తం, మగ్గనిమిత్తం, వమ్మికనిమిత్తం, నదినిమిత్తం, ఉదకనిమిత్తన్తి ఏవం వుత్తేసు అట్ఠసు నిమిత్తేసు తస్మిం తస్మిం దిసాభాగే యథాలద్ధాని నిమిత్తుపగాని నిమిత్తాని "పురత్థిమాయ దిసాయ కిం నిమిత్తం, పబ్బతో, భన్తే, ఏసో పబ్బతో నిమిత్త"న్తిఆదినా నయేన

సమ్మా కిత్తేత్వా సమ్మతా. తత్రేవం సఙ్ఖేపతో నిమిత్తుపగతా వేదితబ్బా – సుద్ధపంసుసుద్ధపాసాణఉభయమిస్సకవసేన హి తివిధోపి **పబ్బతో** హత్థిప్పమాణతో పట్ఠాయ ఉద్ధం నిమిత్తుపగో, తతో ఓమకతరో న వట్టతి. **పాసాణనిమిత్తే** అయోగుళమ్పి పాసాణసఙ్ఖమేవ గచ్ఛతి, తస్మా యో కోచి పాసాణో ఉక్కంసవసేన హత్థిప్పమాణతో ఓమకతరం ఆదిం కత్వా హేట్ఠిమపరిచ్ఛేదేన ద్వత్తింసపలగుళపిణ్డపరిమాణో నిమిత్తుపగో, న తతో ఖుద్దకతరో. పిట్ఠిపాసాణో పన అతిమహన్తోపి వట్టతి. **వననిమిత్తే** అన్తోసారేహి వా అన్తోసారమిస్సకేహి వా రుక్ఖేహి చతుపఞ్చరుక్ఖమత్తమ్పి వనం నిమిత్తుపగం, తతో ఊనకతరం న వట్టతి. **రుక్ఖో** జీవన్తోయేవ అన్తోసారో భూమియం పతిట్ఠితో, అన్తమసో ఉబ్బేధతో అట్ఠఙ్గులో, పరిణాహతో సూచిదణ్డకప్పమాణోపి నిమిత్తుపగో, తతో ఓమకతరో న వట్టతి. **మగ్గో** జఙ్ఘమగ్గో వా హోతు సకటమగ్గో వా, యో వినివిజ్ఝిత్వా ద్వే తీణి గామఖేత్తాని గచ్ఛతి, తాదిసో జఙ్ఘసత్థసకటసత్థేహి వలఞ్జియమానోయేవ నిమిత్తుపగో, అవలఞ్జితో న వట్టతి. **వమ్మికో** పన హేట్ఠిమపరిచ్ఛేదేన తందివసంజాతో అట్ఠఙ్గలుబ్బేధో గోవిసాణమత్తోపి వమ్మికో నిమిత్తుపగో, తతో ఓమకతరో న వట్టతి. యం పన అబద్ధసీమాలక్ఖణే **నదిం** వక్ఖామ, సా నిమిత్తుపగా, అఞ్ఞా న వట్టతి. **ఉదకం** యం అసన్దమానం ఆవాటపోక్ఖరణీతళాకజాతస్సరలోణిసముద్దాదీసు ఠితం, తం ఆదిం కత్వా అన్తమసో తఙ్ఖణేయేవ పథవియం ఖణితే ఆవాటకే ఘటేహి ఆహరిత్వా పూరితమ్పి యావ కమ్మవాచాపరియోసానా సణ్ఠమానకం నిమిత్తుపగం, ఇతరం సన్దమానం వా వుత్తపరిచ్ఛేదకాలం అతిట్ఠన్తం వా భాజనగతం వా న వట్టతీతి.

పరిసాసమ్పత్తియా యుత్తా నామ సబ్బన్తిమేన పరిచ్ఛేదేన చతూహి భిక్ఖూహి సన్నిపతిత్వా యావతికా తస్మిం గామఖేత్తే బద్ధసీమం వా నదిసముద్దజాతస్సరే వా అనోక్కమిత్వా ఠితా భిక్ఖూ, తే సబ్బే హత్థపాసే వా కత్వా ఛన్దం వా ఆహరిత్వా సమ్మతా.

కమ్మవాచాసమ్పత్తియా యుత్తా నామ “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, యావతా సమన్తా నిమిత్తా కిత్తితా”తిఆదినా (మహావ. ౧౩౮) నయేన వుత్తాయ పరిసుద్ధాయ ఞత్తిదుతియకమ్మవాచాయ సమ్మతా. ఏవం ఏకాదస విపత్తిసీమాయో అతిక్కమిత్వా తివిధసమ్పత్తియుత్తా నిమిత్తేన నిమిత్తం సమ్బన్ధిత్వా సమ్మతా సీమా “బద్ధసీమా”తి వేదితబ్బా. **ఖణ్డసీమా సమానసంవాససీమా అవిప్పవాససీమా**తి తస్సాయేవ పభేదో.

అబద్ధసీమా పన గామసీమా, సత్తబ్భన్తరసీమా, ఉదకుక్ఖేపసీమాతి తివిధా. తత్థ యావతా ఏకం గామక్ఖేత్తం, అయం **గామసీమా** నామ. అగామకే అరఞ్ఞే సమన్తా సత్తబ్భన్తరా **సత్తబ్భన్తరసీమా** నామ. తత్థ **అగామకం నామ అరఞ్ఞం** విఞ్ఝాటవిఆదీసు వా సముద్దమజ్ఝే వా మచ్ఛబన్ధానం అగమనపథేసు దీపకేసు లబ్భతి. **సమన్తా సత్తబ్భన్తరా**తి మజ్ఝే ఠితానం సబ్బదిసాసు సత్తబ్భన్తరా వినిబ్బేధేన చుద్దస హోన్తి. తత్థ ఏకం అబ్భన్తరం అట్ఠవీసతిహత్థప్పమాణం హోతి, అయఞ్చ సీమా పరిసావసేన వడ్ఢతి, తస్మా సమన్తా పరిసాపరియన్తతో పట్ఠాయ అబ్భన్తరపరిచ్ఛేదో కాతబ్బో. సచే పన ద్వే సఙ్ఘా విసుం ఉపోసథం కరోన్తి, ద్విన్నం సత్తబ్భన్తరానం అన్తరే అఞ్ఞమేకం సత్తబ్భన్తరం ఉపచారత్థాయ ఠపేతబ్బం. యా పనేసా “సబ్బా, భిక్ఖవే, నదీ అసీమా”తిఆదినా (మహావ. ౧౪౭) నయేన నదిఆదీనం సీమభావం పటిక్ఖిపిత్వా పున “నదియా వా, భిక్ఖవే, సముద్దే వా జాతస్సరే వా యం మజ్ఝిమస్స పురిసస్స సమన్తా ఉదకుక్ఖేపా, అయం తత్థ సమానసంవాసా ఏకూపోసథా”తి వుత్తా అయం **ఉదకుక్ఖేపసీమా** నామ. తత్థ యస్సా ధమ్మికానం రాజూనం కాలే అన్వడ్ఢమాసం అనుదసాహం అనుపఞ్చాహం అనతిక్కమిత్వా దేవే వస్సన్తే వలాహకేసు విగతమత్తేసు సోతం పచ్ఛిజ్జతి, అయం నదిసఙ్ఖ్యం న గచ్ఛతి. యస్సా పన ఈదిసే సువుట్ఠికాలే వస్సానస్స చతుమాసే సోతం న పచ్ఛిజ్జతి, యత్థ తిత్థేన వా అతిత్థేన వా

సిక్ఖాకరణీయే ఆగతలక్ఖణేన తిమణ్డలం పటిచ్ఛాదేత్వా అన్తరవాసకం అనుక్ఖిపిత్వా ఉత్తరన్తియా భిక్ఖునియా ఏకద్వఙ్గులమత్తమ్పి అన్తరవాసకో తేమియతి, అయం సముద్దం వా పవిసతు తళాకం వా, పభవతో పట్ఠాయ **నదీ** నామ. **సముద్దో** పాకటోయేవ. యో పన కేనచి ఖణిత్వా అకతో సయంజాతో సోబ్భో సమన్తతో ఆగతేన ఉదకేన పూరితో తిట్ఠతి, యత్థ నదియం వుత్తప్పకారే వస్సకాలే ఉదకం సన్తిట్ఠతి, అయం **జాతస్సరో** నామ. యోపి నదిం వా సముద్దం వా భిన్దిత్వా నిక్ఖన్తఉదకేన ఖతో సోబ్భో ఏతం లక్ఖణం పాపుణాతి, అయమ్పి **జాతస్సరో**యేవ.

యం మజ్ఝిమస్స పురిసస్స సమన్తా ఉదకుక్ఖేపాతి యం ఠానం థామమజ్ఝిమస్స పురిసస్స సమన్తతో ఉదకుక్ఖేపేన పరిచ్ఛిన్నం, తత్థ యథా అక్ఖధుత్తా దారుగుళం ఖిపన్తి, ఏవం ఉదకం వా వాలుకం వా హత్థేన గహేత్వా మజ్ఝిమేన పురిసేన సబ్బథామేన ఖిపితబ్బం, తత్థ యత్థ ఏవం ఖిత్తం ఉదకం వా వాలుకం వా పతతి, అయం **ఉదకుక్ఖేపో** నామ.

అయం తత్థ సమానసంవాసా ఏకూపోసథాతి అయం తేసు నదిఆదీసు ఉదకుక్ఖేపపరిచ్ఛిన్నా సీమా సమానసంవాసా చేవ ఏకూపోసథా చ, అయం పన ఏతేసం నదిఆదీనం అన్తోయేవ లబ్భతి, న బహి. తస్మా నదియా వా జాతస్సరే వా యత్తకం పదేసం పకతివస్సకాలే చతూసు మాసేసు ఉదకం ఓత్థరతి, సముద్దే యస్మిం పదేసే పకతివీచియో ఓత్థరిత్వా సణ్ఠహన్తి, తతో పట్ఠాయ కప్పియభూమి, తత్థ ఠత్వా ఉపోసథాదికమ్మం కాతుం వట్టతి . దుబ్బుట్ఠికాలే వా గిమ్హే వా నదిజాతస్సరేసు సుక్ఖేసుపి సా ఏవ కప్పియభూమి, సచే పన సుక్ఖే జాతస్సరే వాపిం వా ఖణన్తి, వప్పం వా కరోన్తి, తం ఠానం గామక్ఖేత్తం హోతి. యా పనేసా "కప్పియభూమీ"తి వుత్తా, తతో బహి ఉదకుక్ఖేపసీమా న గచ్ఛతి, అన్తోయేవ గచ్ఛతి, తస్మా తేసం అన్తో పరిసాపరియన్తతో పట్ఠాయ సమన్తా ఉదకుక్ఖేపపరిచ్ఛేదో కాతబ్బో. సచే పన ద్వే సఙ్ఘా విసుం విసుం ఉపోసథాదికమ్మం కరోన్తి, ద్విన్నం ఉదకుక్ఖేపానం అన్తరే అఞ్ఞో ఏకో ఉదకుక్ఖేపో ఉపచారత్థాయ ఠపేతబ్బో. అయఞ్హి సత్తబ్భన్తరసీమా చ ఉదకుక్ఖేపసీమా చ భిక్ఖూనం ఠితోకాసతో పట్ఠాయ లబ్భతి. పరిచ్ఛేదబ్భన్తరే హత్థపాసం విజహిత్వా ఠితోపి పరిచ్ఛేదతో బహి అఞ్ఞం తత్తకంయేవ పరిచ్ఛేదం అనతిక్కమిత్వా ఠితోపి కమ్మం కోపేతి, ఇదం సబ్బఅట్ఠకథాసు (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౧౪౭) సన్నిట్ఠానం. ఏవం **అబద్ధసీమా** వేదితబ్బా. ఇతి ఇమం బద్ధసీమాబద్ధసీమావసేన దువిధం సీమం సన్ధాయేతం వుత్తం "తే చ ఖో హత్థపాసం అవిజహిత్వా ఏకసీమాయం ఠితా"తి. తేసు హి చతూసు భిక్ఖూసు ఏకసీమాయం హత్థపాసం అవిజహిత్వా ఠితేస్వేవేతం సఙ్ఘస్స ఉపోసథకమ్మం పత్తకల్లం నామ హోతి, న ఇతరథా. యథాహ "అనుజానామి, భిక్ఖవే, చతున్నం పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితు"న్తి (మహావ॰ ౧౬౮).

సభాగాపత్తియో చ న విజ్జన్తీతి ఏత్థ యం సబ్బో సఙ్ఘో వికాలభోజనాదినా సభాగవత్థునా లహుకాపత్తిం ఆపజ్జతి, ఏవరూపా వత్థుసభాగా "సభాగా"తి వుచ్చతి, వికాలభోజనపచ్చయా ఆపన్నం పన ఆపత్తిసభాగం అనతిరిత్తభోజనపచ్చయా ఆపన్నస్స సన్తికే దేసేతుం వట్టతి. సభాగాపత్తియా పన సతి తేహి భిక్ఖూహి ఏకో భిక్ఖు సామన్తా ఆవాసా సజ్జుకం పాహేతబ్బో "గచ్ఛావుసో, తం ఆపత్తిం పటికరిత్వా ఆగచ్ఛ, మయం తే సన్తికే ఆపత్తిం పటికరిస్సామా"తి, ఏవఞ్చేతం లభేథ, ఇచ్చేతం కుసలం, నో చే లభేథ, బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన సఙ్ఘో ఞాపేతబ్బో "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం సబ్బో సఙ్ఘో సభాగం ఆపత్తిం ఆపన్నో, యదా అఞ్ఞం భిక్ఖుం సుద్ధం అనాపత్తికం పస్సిస్సతి, తదా తస్స సన్తికే తం ఆపత్తిం పటికరిస్సతీ"తి (మహావ॰ ౧౭౧) వత్వా ఉపోసథో కాతబ్బో. సచే పన వేమతికో హోతి, "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం సబ్బో సఙ్ఘో సభాగాయ ఆపత్తియా వేమతికో, యదా నిబ్బేమతికో భవిస్సతి, తదా తం ఆపత్తిం పటికరిస్సతీ"తి వత్వా ఉపోసథో కాతబ్బో. సచే పనేత్థ కోచి తం సభాగం ఆపత్తిం దేసేతుం వట్టతీతి మఞ్ఞమానో ఏకస్స సన్తికే దేసేతి, దేసితా సుదేసితావ.

అఞ్ఞం పన దేసనాపచ్చయా దేసకో, పటిగ్గహణపచ్చయా పటిగ్గాహకో చాతి ఉభోపి దుక్కటం ఆపజ్జన్తి, తం నానావత్థుకం హోతి, తస్మా అఞ్ఞమఞ్ఞం దేసేతబ్బం . ఏత్తావతా తే ద్వే నిరాపత్తికా హోన్తి, తేసం సన్తికే సేసేహి సభాగాపత్తియో దేసేతబ్బా వా ఆరోచేతబ్బా వా. సచే తే ఏవం అకత్వా ఉపోసథం కరోన్తి, "పారిసుద్ధిం ఆయస్మన్తో ఆరోచేథా"తిఆదినా (మహావ. ౧౩౪) నయేన సాపత్తికస్స ఉపోసథకరణే పఞ్ఞత్తం దుక్కటం ఆపజ్జన్తి. సచే సబ్బో సఙ్ఘో సభాగాపత్తియా సతి వుత్తవిధిం అకత్వా ఉపోసథం కరోతి, వుత్తనయేనేవ సబ్బో సఙ్ఘో ఆపత్తిం ఆపజ్జతి, తస్మా సభాగాపత్తియా సతి సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం నామ న హోతి, తేన వుత్తం "సభాగాపత్తియో చ న విజ్జన్తీ"తి. ఏతాసు హి సభాగాపత్తీసు అవిజ్జమానాసు విసభాగాపత్తీసు విజ్జమానాసుపి పత్తకల్లం హోతియేవ.

వజ్జనీయా చ పుగ్గలా తస్మిం న హోన్తీతి "న, భిక్ఖవే, సగహట్ఠాయ పరిసాయ పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితబ్బం, యో ఉద్దిసేయ్య ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (మహావ. ౧౫౪) వచనతో గహట్ఠో, "న, భిక్ఖవే, భిక్ఖునియా నిసిన్నపరిసాయ పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసితబ్బ"న్తిఆదినా (మహావ. ౧౮౩) నయేన వుత్తా భిక్ఖునీ, సిక్ఖమానా, సామణేరో, సామణేరీ, సిక్ఖాపచ్చక్ఖాతకో, అన్తిమవత్థుఅజ్ఝాపన్నకో, ఆపత్తియా అదస్సనే ఉక్ఖిత్తకో, ఆపత్తియా అప్పటికమ్మే ఉక్ఖిత్తకో, పాపికాయ దిట్ఠియా అప్పటినిస్సగ్గే ఉక్ఖిత్తకో, పణ్డకో, థేయ్యసంవాసకో, తిత్థియపక్కన్తకో, తిరచ్ఛానగతో, మాతుఘాతకో, పితుఘాతకో అరహన్తఘాతకో, భిక్ఖునిదూసకో, సఙ్ఘభేదకో, లోహితుప్పాదకో, ఉభతోబ్యఞ్జనకోతి ఇమే వీసతి చాతి ఏకవీసతి పుగ్గలా వజ్జనీయా నామ, తే హత్థపాసతో బహికరణవసేన వజ్జేతబ్బా. ఏతేసు హి తివిధే ఉక్ఖిత్తకే సతి ఉపోసథం కరోన్తో సఙ్ఘో పాచిత్తియం ఆపజ్జతి, సేసేసు దుక్కటం. ఏత్థ చ **తిరచ్ఛానగతో**తి యస్స ఉపసమ్పదా పటిక్ఖిత్తా, తిత్థియా గహట్ఠేనేవ సఙ్గహితా. ఏతేపి హి వజ్జనీయా నామ. ఏవం పత్తకల్లం ఇమేహి చతూహి అఙ్గేహి సఙ్గహితన్తి వేదితబ్బం.

సఙ్ఘో ఉపోసథం కరేయ్యాతిఇమినా యే తే అపరేపి తయో ఉపోసథా సఙ్ఘే ఉపోసథో, గణే ఉపోసథో, పుగ్గలే ఉపోసథోతి, ఏవం కారకవసేన తయో ఉపోసథా వుత్తా, తేసు ఇతరే ద్వే పటిక్ఖిపిత్వా సఙ్ఘే ఉపోసథమేవ దీపేతి. **పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసేయ్యా**తిఇమినా యే తే అపరేపి తయో ఉపోసథా సుత్తుద్దేసో, పారిసుద్ధిఉపోసథో, అధిట్ఠానఉపోసథోతి, ఏవం కత్తబ్బాకారవసేన తయో ఉపోసథా వుత్తా, తేసు ఇతరే ద్వే పటిక్ఖిపిత్వా సుత్తుద్దేసమేవ దీపేతి. **సుత్తుద్దేసో** నామ పాతిమోక్ఖుద్దేసో వుచ్చతి, సో దువిధో ఓవాదపాతిమోక్ఖుద్దేసో చ ఆణాపాతిమోక్ఖుద్దేసో చ. తత్థ

"ఖన్తీ పరమం తపో తితిక్ఖా…పే.…

"సబ్బపాపస్స అకరణం…పే.…

"అనూపవాదో అనూపఘాతో"తి. (దీ. ని. ౨.౯౦; ధ. ప. ౧౮౪, ౧౮౩, ౧౮౫)

ఆదినా నయేన వుత్తా తిస్సో గాథాయో **ఓవాదపాతిమోక్ఖం** నామ, తం బుద్ధా ఏవ ఉద్దిసన్తి, న సావకా. "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో"తిఆదినా (మహావ. ౧౩౪) నయేన వుత్తం **ఆణాపాతిమోక్ఖం** నామ, తం సావకా ఏవ ఉద్దిసన్తి, న బుద్ధా. ఇదమేవ చ ఇమస్మిం అత్థే "పాతిమోక్ఖ"న్తి అధిప్పేతం.

యే పన ఇతరే ద్వే ఉపోసథా, తేసు **పారిసుద్ధిఉపోసథో** తావ అఞ్ఞేసఞ్చ సన్తికే, అఞ్ఞమఞ్ఞఞ్చ ఆరోచనవసేన దువిధో. తత్థ య్వాయం అఞ్ఞేసం సన్తికే కరీయతి, సోపి పవారితానఞ్చ అప్పవారితానఞ్చ సన్తికే కరణవసేన దువిధో. తత్థ మహాపవారణాయ పవారితానం సన్తికే పచ్ఛిమికాయ ఉపగతేన వా అనుపగతేన వా ఛిన్నవస్సేన వా చాతుమాసినియం పన పవారితానం సన్తికే పురిమికాయ ఉపగతేన వా అనుపగతేన వా ఛిన్నవస్సేన వా కాయసామగ్గిం దత్వా "పరిసుద్ధో అహం, భన్తే, 'పరిసుద్ధో'తి మం ధారేథా"తి తిక్ఖత్తుం వత్వా కాతబ్బో, ఠపేత్వా చ పన పవారణాదివసం అఞ్ఞస్మిం కాలే ఆవాసికేహి ఉద్దిట్ఠమత్తే పాతిమోక్ఖే అవుట్ఠితాయ వా ఏకచ్చాయ వుట్ఠితాయ వా సబ్బాయ వా వుట్ఠితాయ పరిసాయ యే అఞ్ఞే సమసమా వా థోకతరా వా ఆగచ్ఛన్తి, తేహి తేసం సన్తికే వుత్తనయేనేవ పారిసుద్ధి ఆరోచేతబ్బా. యో పనాయం అఞ్ఞమఞ్ఞం ఆరోచనవసేన కరీయతి, సో ఞత్తిం ఠపేత్వా చ అట్ఠపేత్వా చ కరణవసేన దువిధో. తత్థ యస్మిం ఆవాసే తయో భిక్ఖూ విహరన్తి, తేసు ఉపోసథదివసే సన్నిపతితేసు ఏకేన భిక్ఖునా "సుణన్తు మే ఆయస్మన్తా అజ్జుపోసథో చాతుద్దసో"తి వా "పన్నరసో"తి వా వత్వా "యదాయస్మన్తానం పత్తకల్లం మయం అఞ్ఞమఞ్ఞం పారిసుద్ధిఉపోసథం కరేయ్యామా"తి ఞత్తియా ఠపితాయ థేరేన భిక్ఖునా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా ఉక్కుటికం నిసీదిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా "పరిసుద్ధో అహం, ఆవుసో, 'పరిసుద్ధో'తి మం ధారేథా"తి (మహావ. ౧౬౮) తిక్ఖత్తుం వత్తబ్బం. ఇతరేహి "భన్తే"తి వత్వా ఏవమేవ వత్తబ్బం. ఏవం ఞత్తిం ఠపేత్వా కాతబ్బో. యత్థ పన ద్వే భిక్ఖూ విహరన్తి, తత్ర ఞత్తిం అట్ఠపేత్వా వుత్తనయేనేవ పారిసుద్ధి ఆరోచేతబ్బాతి అయం **పారిసుద్ధిఉపోసథో**.

సచే పన ఏకోవ భిక్ఖు హోతి, సబ్బం పుబ్బకరణీయం కత్వా అఞ్ఞేసం అనాగమనం ఞత్వా "అజ్జ మే ఉపోసథో చాతుద్దసో"తి వా "పన్నరసో"తి వా వత్వా "అధిట్ఠామీ"తి వత్తబ్బం. అయం **అధిట్ఠానుపోసథో**తి ఏవం కత్తబ్బాకారవసేన తయో ఉపోసథాతి వేదితబ్బా. ఏత్తావతా **నవ ఉపోసథా** దీపితా హోన్తి. తేసు దివసవసేన పన్నరసికో, కారకవసేన సఙ్ఘుపోసథో, కత్తబ్బాకారవసేన సుత్తుద్దేసోతి ఏవం తిలక్ఖణసమ్పన్నో ఉపోసథో ఇధ నిద్దిట్ఠోతి వేదితబ్బో. తస్మిం పవత్తమానే ఉపోసథం అకత్వా తదహుపోసథే అఞ్ఞం అభిక్ఖుకం నానాసంవాసకేహి వా సభిక్ఖుకం ఆవాసం వా అనావాసం వా వాసత్థాయ అఞ్ఞత్ర సఙ్ఘేన, అఞ్ఞత్ర అన్తరాయా గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం హోతి.

కిం సఙ్ఘస్స పుబ్బకిచ్చన్తి "సఙ్ఘో ఉపోసథం కరేయ్యా"తి ఏవం ఉపోసథకరణసమ్బన్ధేనేవ వుత్తస్స సఙ్ఘస్స ఉపోసథే కత్తబ్బే యం తం "అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఉపోసథాగారం సమ్మజ్జితు"న్తిఆదినా (మహావ. ౧౫౯) నయేన పాళియం ఆగతం, అట్ఠకథాసు చ –

"సమ్మజ్జనీ పదీపో చ, ఉదకం ఆసనేన చ;
ఉపోసథస్స ఏతాని, 'పుబ్బకరణ'న్తి వుచ్చతి.

"ఛన్దపారిసుద్ధిఉతుక్ఖానం, భిక్ఖుగణనా చ ఓవాదో;
ఉపోసథస్స ఏతాని, 'పుబ్బకిచ్చ'న్తి వుచ్చతీ"తి. (మహావ. అట్ఠ. ౧౬౮);

ఏవం ద్వీహి నామేహి నవవిధం పుబ్బకిచ్చం దస్సితం, కిం తం కతన్తి పుచ్ఛతి. న హి తం అకత్వా ఉపోసథం కాతుం వట్టతి, తస్మా థేరేన ఆణత్తేన అగిలానేన భిక్ఖునా ఉపోసథాగారం సమ్మజ్జితబ్బం, పానీయం పరిభోజనీయం ఉపట్ఠాపేతబ్బం, ఆసనం పఞ్ఞాపేతబ్బం, పదీపో కాతబ్బో, అకరోన్తో దుక్కటం ఆపజ్జతి, థేరేనాపి పతిరూపం ఞత్వా ఆణాపేతబ్బం.

ఛన్దపారిసుద్ధీతి ఏత్థ ఉపోసథకరణత్థం సన్నిపతితే సఙ్ఘే బహి ఉపోసథం కత్వా ఆగతేన సన్నిపతితట్ఠానం గన్త్వా కాయసామగ్గిం అదేన్తేన ఛన్దో దాతబ్బో. యోపి గిలానో వా హోతి కిచ్చప్పసుతో వా, తేనాపి పారిసుద్ధిం దేన్తేన ఛన్దోపి దాతబ్బో. కథం దాతబ్బో? ఏకస్స భిక్ఖునో సన్తికే "ఛన్దం దమ్మి, ఛన్దం మే హర, ఛన్దం మే ఆరోచేహీ"తి (మహావ. ౧౬౫) అయం అత్థో కాయేన వా వాచాయ వా ఉభయేన వా విఞ్ఞాపేతబ్బో, ఏవం దిన్నో హోతి ఛన్దో. అకతూపోసథేన పన గిలానేన వా కిచ్చప్పసుతేన వా పారిసుద్ధి దాతబ్బా. కథం దాతబ్బా? ఏకస్స భిక్ఖునో సన్తికే "పారిసుద్ధిం దమ్మి, పారిసుద్ధిం మే హర, పారిసుద్ధిం మే ఆరోచేహీ"తి (మహావ. ౧౬౪) అయం అత్థో కాయేన వా వాచాయ వా ఉభయేన వా విఞ్ఞాపేతబ్బో, ఏవం దిన్నా హోతి పారిసుద్ధి, తం పన దేన్తేన ఛన్దోపి దాతబ్బో. వుత్తఞ్హేతం భగవతా "అనుజానామి, భిక్ఖవే, తదహుపోసథే పారిసుద్ధిం దేన్తేన ఛన్దమ్పి దాతుం, సన్తి సఙ్ఘస్స కరణీయ"న్తి (మహావ. ౧౬౫). తత్థ పారిసుద్ధిదానం సఙ్ఘస్సపి అత్తనోపి ఉపోసథకరణం సమ్పాదేతి, న అవసేసం సఙ్ఘకిచ్చం. ఛన్దదానం సఙ్ఘస్సేవ ఉపోసథకరణఞ్చ సేసకిచ్చఞ్చ సమ్పాదేతి, అత్తనో పన ఉపోసథో అకతోయేవ హోతి. తస్మా పారిసుద్ధిం దేన్తేన ఛన్దోపి దాతబ్బో. పుబ్బే వుత్తం పన సుద్ధికచ్ఛన్దం వా ఇమం వా ఛన్దపారిసుద్ధిం ఏకేన బహూనమ్పి ఆహరితుం వట్టతి. సచే పన సో అన్తరామగ్గే అఞ్ఞం భిక్ఖుం పస్సిత్వా యేసం తేన ఛన్దో వా పారిసుద్ధి వా గహితా, తేసఞ్చ అత్తనో చ ఛన్దపారిసుద్ధిం దేతి, తస్సేవ సా ఆగచ్ఛతి, ఇతరా పన **బిళాలసఙ్ఖలికా ఛన్దపారిసుద్ధి** నామ హోతి, సా నాగచ్ఛతి, తస్మా సయమేవ సన్నిపతితట్ఠానం గన్త్వా ఆరోచేతబ్బం. సచే పన సఞ్చిచ్చ నారోచేతి, దుక్కటం ఆపజ్జతి. ఛన్దపారిసుద్ధి పన తస్మిం హత్థపాసం ఉపగతమత్తేయేవ ఆగతా హోతి.

ఉతుక్ఖానన్తి "హేమన్తాదీనం ఉతూనం ఏత్తకం అతిక్కన్తం, ఏత్తకం అవసిట్ఠ"న్తి ఏవం ఉతూనం ఆచిక్ఖనం. **భిక్ఖుగణనా**తి "ఏత్తకా భిక్ఖూ ఉపోసథగ్గే సన్నిపతితా"తి భిక్ఖూనం గణనా. ఇదమ్పి హి ఉభయం కత్వావ ఉపోసథో కాతబ్బో. **ఓవాదో**తి భిక్ఖునోవాదో. న హి భిక్ఖునీహి యాచితం ఓవాదం అనారోచేత్వా ఉపోసథం కాతుం వట్టతి. భిక్ఖునియో హి "స్వే ఉపోసథో"తి ఆగన్త్వా "అయం ఉపోసథో చాతుద్దసో పన్నరసో"తి పుచ్ఛిత్వా పున ఉపోసథదివసే ఆగన్త్వా "భిక్ఖునిసఙ్ఘో, అయ్య, భిక్ఖుసఙ్ఘస్స పాదే వన్దతి, ఓవాదూపసఙ్కమనఞ్చ యాచతి, లభతు కిర, అయ్య, భిక్ఖునిసఙ్ఘో ఓవాదూపసఙ్కమన"న్తి (చూళవ. ౪౧౩) ఏవం ఓవాదం యాచన్తి. తం ఠపేత్వా బాలగిలానగమియే అఞ్ఞో సచేపి ఆరఞ్ఞికో హోతి, అపటిగ్గహేతుం న లభతి, తస్మా యేన సో పటిగ్గహితో, తేన భిక్ఖునా ఉపోసథగ్గే పాతిమోక్ఖుద్దేసకో భిక్ఖు ఏవం వత్తబ్బో "భిక్ఖునిసఙ్ఘో, భన్తే, భిక్ఖుసఙ్ఘస్స పాదే వన్దతి, ఓవాదూపసఙ్కమనఞ్చ యాచతి, లభతు కిర, భన్తే, భిక్ఖునిసఙ్ఘో ఓవాదూపసఙ్కమన"న్తి. పాతిమోక్ఖుద్దేసకేన వత్తబ్బం "అత్థి కోచి భిక్ఖు భిక్ఖునోవాదకో సమ్మతో"తి. సచే హోతి కోచి భిక్ఖు భిక్ఖునోవాదకో సమ్మతో, తతో తేన సో వత్తబ్బో "ఇత్థన్నామో భిక్ఖు భిక్ఖునోవాదకో సమ్మతో, తం భిక్ఖునిసఙ్ఘో ఉపసఙ్కమతూ"తి (చూళవ. ౪౧౩). సచే నత్థి, తతో తేన పుచ్ఛితబ్బం "కో ఆయస్మా ఉస్సహతి భిక్ఖునియో ఓవదితు"న్తి. సచే కోచి ఉస్సహతి, సోపి చ అట్ఠహి అఙ్గేహి సమన్నాగతో, తం తత్థేవ సమ్మన్నిత్వా ఓవాదపటిగ్గాహకో వత్తబ్బో "ఇత్థన్నామో భిక్ఖు భిక్ఖునోవాదకో సమ్మతో, తం భిక్ఖునిసఙ్ఘో ఉపసఙ్కమతూ"తి (చుళవ. ౪౧౩). సచే పన కోచి న ఉస్సహతి, పాతిమోక్ఖుద్దేసకేన వత్తబ్బం "నత్థి కోచి భిక్ఖు భిక్ఖునోవాదకో సమ్మతో, పాసాదికేన భిక్ఖునిసఙ్ఘో సమ్పాదేతూ"తి. ఏత్తావతా హి సిక్ఖత్తయసఙ్గహితం సకలం సాసనం ఆరోచితం హోతి. తేన భిక్ఖునా "సాధూ"తి సమ్పటిచ్ఛిత్వా పాటిపదదివసే భిక్ఖునీనం ఆరోచేతబ్బం.

భిక్ఖునిసఙ్ఘేనాపి తా భిక్ఖునియో పేసేతబ్బా, గచ్ఛథ, అయ్యా, పుచ్ఛథ "కిం, అయ్య, లభతి భిక్ఖునిసఙ్ఘో ఓవాదూపసఙ్కమన"న్తి, తాపి "సాధు, అయ్యే"తి సమ్పటిచ్ఛిత్వా తం భిక్ఖుం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏవం వత్తబ్బం "కిం, అయ్య,

లభతి భిక్ఖునిసఙ్ఘో ఓవాదూపసఙ్కమన"న్తి. తేన వత్తబ్బం "నత్థి కోచి భిక్ఖు భిక్ఖునోవాదకో సమ్మతో, పాసాదికేన భిక్ఖునిసఙ్ఘో సమ్పాదేతూ"తి, తాహి "సాధు అయ్యా"తి సమ్పటిచ్ఛితబ్బం. ఇదఞ్చ ఏకతో ఆగతానం ద్విన్నం తిణ్ణం వా వసేన వుత్తం. తాసు పన ఏకాయ భిక్ఖునియా వత్తబ్బఞ్చేవ సమ్పటిచ్ఛితబ్బఞ్చ, ఇతరా తస్సా సహాయికా. సచే పన భిక్ఖుసఙ్ఘో వా భిక్ఖునిసఙ్ఘో వా న పూరతి , ఉభయతోపి వా గణమత్తమేవ పుగ్గలమత్తం వా హోతి.

తత్రాయం వచనక్కమో – "భిక్ఖునియో, అయ్య, భిక్ఖుసఙ్ఘస్స పాదేవన్దన్తి, ఓవాదూపసఙ్కమనఞ్చ యాచన్తి, లభన్తు కిర, అయ్య, భిక్ఖునియో ఓవాదూపసఙ్కమన"న్తి, "అహం, అయ్య, భిక్ఖుసఙ్ఘస్స పాదే వన్దామి, ఓవాదూపసఙ్కమనఞ్చ యాచామి, లభామహం, అయ్య, ఓవాదూపసఙ్కమన"న్తి, "భిక్ఖునిసఙ్ఘో, అయ్యా, అయ్యానం పాదే వన్దతి, ఓవాదూపసఙ్కమనఞ్చ యాచతి, లభతు కిర, అయ్యా, భిక్ఖునిసఙ్ఘో ఓవాదూపసఙ్కమన"న్తి. "భిక్ఖునియో, అయ్యా, అయ్యానం పాదే వన్దన్తి, ఓవాదూపసఙ్కమనఞ్చ యాచన్తి, లభన్తు కిర, అయ్యా, భిక్ఖునియో ఓవాదూపసఙ్కమన"న్తి, "అహం, అయ్యా, అయ్యానం పాదే వన్దామి, ఓవాదూపసఙ్కమనఞ్చ యాచామి, లభామహం, అయ్యా, ఓవాదూపసఙ్కమన"న్తి, "భిక్ఖునిసఙ్ఘో, అయ్య, అయ్యస్స పాదే వన్దతి, ఓవాదూపసఙ్కమనఞ్చ యాచతి, లభతు కిర, అయ్య, భిక్ఖునిసఙ్ఘో ఓవాదూపసఙ్కమన"న్తి. "భిక్ఖునియో, అయ్య, అయ్యస్స పాదే వన్దన్తి, ఓవాదూపసఙ్కమనఞ్చ యాచన్తి, లభన్తు కిర, అయ్య, భిక్ఖునియో ఓవాదూపసఙ్కమన"న్తి, "అహం, అయ్య, అయ్యస్స పాదే వన్దామి, ఓవాదూపసఙ్కమనఞ్చ యాచామి, లభామహం, అయ్య, ఓవాదూపసఙ్కమన"న్తి. తేనాపి భిక్ఖునా ఉపోసథకాలే ఏవం వత్తబ్బం "భిక్ఖునియో, భన్తే, భిక్ఖుసఙ్ఘస్స పాదే వన్దన్తి, ఓవాదూపసఙ్కమనఞ్చ యాచన్తి, లభన్తు కిర, భన్తే, భిక్ఖునియో ఓవాదూపసఙ్కమన"న్తి, "భిక్ఖునీ, భన్తే, భిక్ఖుసఙ్ఘస్స పాదే వన్దతి, ఓవాదూపసఙ్కమనఞ్చ యాచతి, లభతు కిర, భన్తే, భిక్ఖునీ ఓవాదూపసఙ్కమన"న్తి. "భిక్ఖునిసఙ్ఘో, భన్తే, భిక్ఖునియో, భన్తే, భిక్ఖునీ భన్తే ఆయస్మన్తానం పాదే వన్దతి, వన్దన్తి, వన్దతి, ఓవాదూపసఙ్కమనఞ్చ యాచతి, యాచన్తి, యాచతి, లభతు కిర, భన్తే, భిక్ఖునిసఙ్ఘో, లభన్తు కిర, భన్తే, భిక్ఖునియో, లభతు కిర, భన్తే, భిక్ఖునీ ఓవాదూపసఙ్కమన"న్తి. ఉపోసథగ్గేపి పాతిమోక్ఖుద్దేసకేన వా ఞత్తిట్ఠపకేన వా ఇతరేన వా భిక్ఖునా సచే సమ్మతో భిక్ఖు అత్థి, పురిమనయేనేవ "తం భిక్ఖునిసఙ్ఘో, తం భిక్ఖునియో, తం భిక్ఖునీ ఉపసఙ్కమతు, ఉపసఙ్కమన్తు, ఉపసఙ్కమతూ"తి వత్తబ్బం. సచే నత్థి, "పాసాదికేన భిక్ఖునిసఙ్ఘో, భిక్ఖునియో, భిక్ఖునీ సమ్పాదేతు, సమ్పాదేన్తు, సమ్పాదేతూ"తి వత్తబ్బం. ఓవాదప్పటిగ్గాహకేన పాటిపదే తం పచ్చాహరిత్వా తథేవ వత్తబ్బం, అయమేత్థ సఙ్ఖేపవినిచ్ఛయో. ఏవం భిక్ఖునీహి యాచితం ఓవాదం ఆరోచేత్వావ ఉపోసథో కాతబ్బో. తేన వుత్తం –

"ఛన్దపారిసుద్ధిఉతుక్ఖానం , భిక్ఖుగణనా చ ఓవాదో;
ఉపోసథస్స ఏతాని, 'పుబ్బకిచ్చ'న్తి వుచ్చతీ"తి.

పారిసుద్ధిం ఆయస్మన్తో ఆరోచేథాతి అత్తనో పరిసుద్ధభావం ఆరోచేథ, "పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసిస్సామీ"తిఇదం పారిసుద్ధిఆరోచనస్స కారణవచనం. "న చ, భిక్ఖవే, సాపత్తికేన పాతిమోక్ఖం సోతబ్బం, యో సుణేయ్య ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి (చూళవ॰ ౩౮౬) హి వచనతో అపరిసుద్ధేహి పాతిమోక్ఖం సోతుం న వట్టతి. తేన వుత్తం – పారిసుద్ధిం ఆయస్మన్తో ఆరోచేథ, పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసిస్సామీతి. ఏత్థ సియా "సఙ్ఘో ఉపోసథం కరేయ్య, పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసేయ్యా"తి (మహావ॰ ౧౩౪) వుత్తత్తా ఇధాపి "పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసిస్సతీ"తి వత్తబ్బం, ఏవఞ్హి సతి పుబ్బేనాపరం సన్ధియతీతి. వుచ్చతే, వచనమత్తమేవేతం న

సన్ధియతి, లక్ఖణతో పన సమేతి, సఙ్ఘస్స సామగ్గియా, గణస్స సామగ్గియా, పుగ్గలస్స ఉద్దేసా సఙ్ఘస్స ఉద్దిట్ఠం హోతి పాతిమోక్ఖన్తి ఇదఞ్హేత్థ లక్ఖణం, తస్మా "పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసిస్సామీ"తి ఇదమేవేత్థ వత్తబ్బం.

తం సబ్బేవ సన్తా సాధుకం సుణోమ మనసి కరోమాతి న్తి పాతిమోక్ఖం. **సబ్బేవ సన్తా**తి యావతికా తస్సా పరిసాయ థేరా చ నవా చ మజ్ఝిమా చ. **సాధుకం సుణోమా**తి అట్ఠిం కత్వా మనసి కరిత్వా సోతద్వారవసేన సబ్బచేతసా సమన్నాహరామ. **మనసి కరోమా**తి ఏకగ్గచిత్తా హుత్వా చిత్తే ఠపేయ్యామ. ఏత్థ చ కిఞ్చాపి "పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసిస్సామీ"తి వుత్తత్తా "సుణోథ మనసి కరోథా"తి వత్తుం యుత్తం వియ దిస్సతి, "సఙ్ఘో ఉపోసథం కరేయ్యా"తిఇమినా పన న సమేతి. సమగ్గస్స హి సఙ్ఘస్సేతం ఉపోసథకరణం, పాతిమోక్ఖుద్దేసకో చ సఙ్ఘపరియాపన్నోవ, ఇచ్చస్స సఙ్ఘపరియాపన్నత్తా "సుణోమ మనసి కరోమా"తి ఇదమేవ వత్తుం యుత్తం.

ఇదాని యం వుత్తం "పారిసుద్ధిం ఆయస్మన్తో ఆరోచేథా"తి, తత్థ యథా పారిసుద్ధిఆరోచనం హోతి, తం దస్సేతుం **యస్స సియా ఆపత్తి, సో ఆవికరేయ్యా**తి ఆహ. తత్థ **యస్స సియా**తి యస్స ఛన్నం ఆకారానం అఞ్ఞతరేన ఆపన్నాపత్తి భవేయ్య. ఆపత్తిఞ్హి ఆపజ్జన్తో అలజ్జితా, అఞ్ఞాణతా, కుక్కుచ్చప్పకతతా, అకప్పియే కప్పియసఞ్ఞితా, కప్పియే అకప్పియసఞ్ఞితా, సతిసమ్మోసాతి ఇమేహి ఛహాకారేహి (పరి॰ ౨౯౫) ఆపజ్జతి.

కథం **అలజ్జితాయ** ఆపజ్జతి? అకప్పియభావం జానన్తోయేవ మద్దిత్వా వీతిక్కమం కరోతి.

వుత్తమ్పి చేతం –

"సఞ్చిచ్చ ఆపత్తిం ఆపజ్జతి, ఆపత్తిం పరిగూహతి;
అగతిగమనఞ్చ గచ్ఛతి, ఏదిసో వుచ్చతి అలజ్జిపుగ్గలో"తి. (పరి॰ ౩౫౯);

కథం **అఞ్ఞాణతాయ** ఆపజ్జతి? అఞ్ఞాణపుగ్గలో హి మన్దో మోమూహో కత్తబ్బాకత్తబ్బం అజానన్తో అకత్తబ్బం కరోతి, కత్తబ్బం విరాధేతి, ఏవం అఞ్ఞాణతాయ ఆపజ్జతి.

కథం **కుక్కుచ్చప్పకతతాయ** ఆపజ్జతి? కప్పియాకప్పియం నిస్సాయ కుక్కుచ్చే ఉప్పన్నే వినయధరం పుచ్ఛిత్వా కప్పియం చే, కత్తబ్బం సియా, అకప్పియం చే, న కత్తబ్బం, అయం పన "వట్టతీ"తి మద్దిత్వా వీతిక్కమతియేవ, ఏవం కుక్కుచ్చప్పకతతాయ ఆపజ్జతి.

కథం **అకప్పియే కప్పియసఞ్ఞితాయ** ఆపజ్జతి? అచ్ఛమంసం "సూకరమంస"న్తి ఖాదతి, వికాలే కాలసఞ్ఞాయ భుఞ్జతి, ఏవం అకప్పియే కప్పియసఞ్ఞితాయ ఆపజ్జతి.

కథం **కప్పియే అకప్పియసఞ్ఞితాయ** ఆపజ్జతి? సూకరమంసం "అచ్ఛమంస"న్తి ఖాదతి, కాలే వికాలసఞ్ఞాయ భుఞ్జతి, ఏవం కప్పియే అకప్పియసఞ్ఞితాయ ఆపజ్జతి.

కథం **సతిసమ్మోసా** ఆపజ్జతి? సహసేయ్యచీవరవిప్పవాసాదీని సతిసమ్మోసా ఆపజ్జతి, ఇతి ఇమేసం ఛన్నం ఆకారానం అఞ్ఞతరేన ఆకారేన ఆపన్నా యస్స సియా సత్తన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానం అఞ్ఞతరా ఆపత్తి థేరస్స వా నవస్స వా

మజ్ఝిమస్స వాతి అత్థో.

నో ఆవికరేయ్యాతి నో తం ఆపత్తిం దేసేతు వా పకాసేతు వాతి వుత్తం హోతి. **అసన్తియా ఆపత్తియా**తి యస్స పన ఏవం అనాపన్నా వా ఆపత్తిం ఆపజ్జిత్వా చ పన వుట్ఠితా వా దేసితా వా ఆరోచితా వా ఆపత్తి, తస్స సా ఆపత్తి అసన్తీ నామ హోతి, ఏవం అసన్తియా ఆపత్తియా తుణ్హీ భవితబ్బం. **తుణ్హీభావేన ఖో పనాయస్మన్తే ''పరిసుద్ధా''తి వేదిస్సామీ**తి తుణ్హీభావేనాపి హి కారణేన అహం ఆయస్మన్తే "పరిసుద్ధా"ఇచ్చేవ జానిస్సామీతి. **యథా ఖో పన పచ్చేకపుట్ఠస్స వేయ్యాకరణం హోతీ**తి యథా ఏకేనేకో పుట్ఠో బ్యాకరేయ్య, యథా ఏకేనేకో పచ్చేకపుట్ఠో "మం ఏస పుచ్ఛతీ"తి ఇత్వా బ్యాకరేయ్యాతి వుత్తం హోతి.

ఏవమేవం ఏవరూపాయ పరిసాయ యావతతియం అనుసావితం హోతీతి ఏత్థ ఏకచ్చే తావ ఆచరియా ఏవం వదన్తి "ఏవమేవం ఇమిస్సాయ భిక్ఖుపరిసాయ యదేతం 'యస్స సియా ఆపత్తి, సో ఆవికరేయ్య, అసన్తియా ఆపత్తియా తుణ్హీ భవితబ్బం, తుణ్హీభావేన ఖో పనాయస్మన్తే పరిసుద్ధాతి వేదిస్సామీ'తి తిక్ఖత్తుం అనుసావితం, తం ఏకమేకేన 'మం ఏస పుచ్ఛతీ'తి ఏవం జానితబ్బం హోతీతి అత్థో"తి. తం న యుజ్జతి, కస్మా? అత్థబ్యఞ్జనభేదతో. అనుస్సావనఞ్హి నామ అత్థతో చ బ్యఞ్జనతో చ అభిన్నం హోతి "దుతియమ్పి ఏతమత్థం వదామీ"తిఆదీసు (మహావ. ౭౨; చూళవ. ౩) వియ, "యస్స సియా"తిఆదివచనత్తయం పన అత్థతోపి బ్యఞ్జనతోపి భిన్నం, తేనస్స అనుస్సావనత్తయం న యుజ్జతి. యది చేతం యావతతియానుస్సావనం సియా, నిదానుద్దేసే అనిట్ఠితేపి ఆపత్తి సియా. న చ యుత్తం అనాపత్తిక్ఖేత్తే ఆపత్తిం ఆపజ్జితుం.

అపరే "అనుసావిత"న్తిపదస్స అనుసావేతబ్బన్తి అత్థం వికప్పేత్వా "యావతతియ"న్తిఇదం ఉపరి ఉద్దేసావసానే "కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా...పే.... తతియమ్పి పుచ్ఛామీ"తి ఏతం సన్ధాయ వుత్తన్తి ఆహు. తమ్పి న యుజ్జతి, కస్మా? అత్థయుత్తీనం అభావతో. ఇదఞ్హి పదం కేచి "అనుసావేత"న్తి సజ్ఝాయన్తి, కేచి "అనుసావేత"న్తి, తం ఉభయం వాపి అతీతకాలమేవ దీపేతి, న అనాగతం. యది చస్స అయం అత్థో సియా, "అనుసావితం హేస్సతీ"తి వదేయ్య , ఏవం తావ అత్థాభావతో న యుజ్జతి. యది చేతం ఉద్దేసావసానే వచనం సన్ధాయ వుత్తం సియా, "న ఆవికరిస్సామీ"తి చిత్తం ఉప్పాదేన్తస్స నిదానే సమత్తేపి వుత్తముసావాదో న సియా, కస్మా? "యావతతియం అనుస్సావియమానే"తివచనతో (మహావ. ౧౩౪) "యావతతియ"న్తి ఇదం వచనమేవ నిరత్థకం సియా, కస్మా? నిదానుద్దేసే యావతతియానుస్సావనస్స అభావతోతి ఏవం యుత్తిఅభావతో తమ్పి న యుజ్జతి. "యావతతియం అనుసావితం హోతీ"తి ఇదం పన లక్ఖణవచనమత్తం, తేన ఇమమత్థం దస్సేతి – ఇదం పాతిమోక్ఖం నామ యావతతియం అనుస్సావియతి, తస్మిం యావతతియం అనుస్సావియమానే యో సరమానో సన్తిం ఆపత్తిం నావికరోతి, తస్స యావతతియానుస్సావనావసానే సమ్పజానముసావాదో హోతీతి.

తదేతం యథా అనుసావితం యావతతియం అనుసావితం నామ హోతి, తం దస్సేతుం **తత్థాయస్మన్తే పుచ్ఛామీ**తిఆది వుత్తం. తం పనేతం పారాజికాదీనం అవసానే దిస్సతి, న నిదానావసానే. కిఞ్చాపి న దిస్సతి, అథ ఖో ఉద్దేసకాలే "ఆవికతా హిస్స ఫాసు హోతీ"తి వత్వా "ఉద్దిట్ఠం ఖో ఆయస్మన్తో నిదానం, తత్థాయస్మన్తే పుచ్ఛామీ"తిఆదినా నయేన వత్తబ్బమేవ. ఏవఞ్హి నిదానం సుఉద్దిట్ఠం హోతి, అఞ్ఞథా దుఉద్దిట్ఠం. ఇమమేవ చ అత్థం సన్ధాయ ఉపోసథక్ఖన్ధకే వుత్తం "యావతతియం అనుసావితం హోతీతి సకిమ్పి అనుసావితం హోతి, దుతియమ్పి అనుసావితం హోతి, తతియమ్పి అనుసావితం హోతీ"తి (మహావ. ౧౩౪). అయమేత్థ ఆచరియపరమ్పరాభతో వినిచ్ఛయో.

యో పన భిక్ఖు...పే.... సమ్పజానముసావాదస్స హోతీతి సమ్పజానముసావాదో అస్స హోతి, తేనస్స దుక్కటాపత్తి హోతి, సా చ ఖో పన న ముసావాదలక్ఖణేన, "సమ్పజానముసావాదే కిం హోతి, దుక్కటం హోతీ"తి (మహావ॰ ౧౩౪) ఇమినా పన భగవతో వచనేన వచీద్వారే అకిరియసముట్ఠానాపత్తి హోతీతి వేదితబ్బా.

వుత్తమ్పి చేతం –

"అనాలపన్తో మనుజేన కేనచి,

వాచాగిరం నో చ పరే భణేయ్య;

ఆపజ్జేయ్య వాచసికం, న కాయికం,

పఞ్హామేసా కుసలేహి చిన్తితా"తి. (పరి॰ ౪౮౯);

అన్తరాయికోతి విప్పటిసారవత్థుతాయ పామోజ్జాదిసమ్భవం నివారేత్వా పఠమజ్ఝానాదీనం అధిగమాయ అన్తరాయం కరోతి. **తస్మా**తి యస్మా అయం అనావికరణసఙ్ఖాతో సమ్పజానముసావాదో అన్తరాయికో హోతి, తస్మా. **సరమానేనా**తి అత్తని సన్తిం ఆపత్తిం జానన్తేన. **విసుద్ధాపేక్ఖేనా**తి వుట్ఠాతుకామేన విసుజ్ఝితుకామేన. **సన్తీ ఆపత్తీ**తి ఆపజ్జిత్వా అవుట్ఠితా ఆపత్తి. **ఆవికాతబ్బా**తి సఙ్ఘమజ్ఝే వా గణమజ్ఝే వా ఏకపుగ్గలే వా పకాసేతబ్బా, అన్తమసో అనన్తరస్సాపి భిక్ఖునో "అహం, ఆవుసో, ఇత్థన్నామం ఆపత్తిం ఆపన్నో, ఇతో వుట్ఠహిత్వా తం ఆపత్తిం పటికరిస్సామీ"తి (మహావ॰ ౧౭౦) వత్తబ్బం. సచేపి వేమతికో హోతి, "అహం, ఆవుసో, ఇత్థన్నామాయ ఆపత్తియా వేమతికో, యదా నిబ్బేమతికో భవిస్సామి, తదా తం ఆపత్తిం పటికరిస్సామీ"తి (మహావ॰ ౧౬౯) వత్తబ్బం. **ఆవికతా హిస్స ఫాసు హోతీ**తిఏత్థ **ఆవికతా**తి ఆవికతాయ, పకాసితాయాతి అత్థో. అలజ్జితాతిఆదీసు (పరి॰ ౨౯౫) వియ హి ఇదమ్పి కరణత్థే పచ్చత్తవచనం. **హీ**తి నిపాతమత్తం. **అస్సా**తి ఏతస్స భిక్ఖునో. **ఫాసు హోతీ**తి పఠమజ్ఝానాదీనం అధిగమాయ ఫాసు హోతి, అవిప్పటిసారమూలకానం పామోజ్జాదీనం వసేన సుఖప్పటిపదా సమ్పజ్జతీతి అత్థో.

ఇతి కఙ్ఖావితరణియా పాతిమోక్ఖవణ్ణనాయ

నిదానవణ్ణనా నిట్ఠితా.

పారాజికకణ్డో

ఇదాని యదేతం నిదానానన్తరం **తత్రిమే చత్తారో**తిఆది పారాజికకణ్డం, తత్థ **తత్రా**తి తస్మిం "పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసిస్సామీ"తి ఏవం వుత్తే పాతిమోక్ఖే. **ఇమే**తి ఇదాని వత్తబ్బానం అభిముఖీకరణం. **చత్తారో**తి గణనపరిచ్ఛేదో. **పారాజికా**తి ఏవంనామకా. **ధమ్మా**తి ఆపత్తియో. **ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తీ**తి సరూపేన ఉద్దిసితబ్బతం ఆగచ్ఛన్తి, న నిదానే వియ "యస్స సియా ఆపత్తీ"తి సాధారణవచనమత్తేన.

౧. పఠమపారాజికవణ్ణనా

యో పనాతి రస్సదీఘాదినా లిఙ్గాదిభేదేన యో కోచి. **భిక్ఖూ**తి ఏహిభిక్ఖుఉపసమ్పదా, సరణగమనూపసమ్పదా, ఓవాదప్పటిగ్గహణూపసమ్పదా, పఞ్హాబ్యాకరణూపసమ్పదా, అట్ఠగరుధమ్మప్పటిగ్గహణూపసమ్పదా, దూతేనూపసమ్పదా, అట్ఠవాచికూపసమ్పదా, ఞత్తిచతుత్థకమ్మూపసమ్పదాతి ఇమాసు అట్ఠసు ఉపసమ్పదాసు ఞత్తిచతుత్థేన ఉపసమ్పదాకమ్మేన అకుప్పేన ఠానారహేన ఉపసమ్పన్నో. తస్స పన కమ్మస్స వత్థుఞత్తిఅనుస్సావనసీమా పరిసాసమ్పత్తివసేన అకుప్పతా వేదితబ్బా.

తత్థ **వత్థూ**తి ఉపసమ్పదాపేక్ఖో పుగ్గలో, సో ఠపేత్వా ఊనవీసతివస్సం అన్తిమవత్థుఅజ్ఝాపన్నపుబ్బం, పణ్డకాదయో చ ఏకాదస అభబ్బపుగ్గలే వేదితబ్బో. తత్థ **ఊనవీసతివస్సో** నామ పటిసన్ధిగ్గహణతో పట్ఠాయ అపరిపుణ్ణవీసతివస్సో. **అన్తిమవత్థుఅజ్ఝాపన్నపుబ్బో** నామ చతున్నం పారాజికానం అఞ్ఞతరం అజ్ఝాపన్నపుబ్బో. **పణ్డకాదయో** వజ్జనీయపుగ్గలకథాయం వుత్తా. తేసు ఆసిత్తపణ్డకఞ్చ ఉసూయపణ్డకఞ్చ ఠపేత్వా ఓపక్కమికపణ్డకో నపుంసకపణ్డకో పణ్డకభావపక్ఖే ఠితో పక్ఖపణ్డకో చ ఇధ అధిప్పేతో.

థేయ్యసంవాసకో పన తివిధో లిఙ్గత్థేనకో సంవాసత్థేనకో ఉభయత్థేనకోతి. తత్థ యో సయం పబ్బజిత్వా న భిక్ఖువస్సాని గణేతి, న యథావుడ్ఢం భిక్ఖూనం వా సామణేరానం వా వన్దనం సాదియతి, న ఆసనేన పటిబాహతి, న ఉపోసథాదీసు సన్దిస్సతి, అయం అసుద్ధచిత్తతాయ లిఙ్గమత్తస్సేవ థేనితత్తా **లిఙ్గత్థేనకో** నామ. యో పన భిక్ఖూహి పబ్బజితో సామణేరో సమానో కాసాయాని అపనేత్వా తేసు సఉస్సాహోవ మేథునం ధమ్మం పటిసేవిత్వా పున నివాసేత్వా సామణేరభావం పటిజానాతి, అయం భిక్ఖూహి దిన్నలిఙ్గస్స అపరిచ్చత్తత్తా న లిఙ్గత్థేనకో, న లిఙ్గానురూపస్స సంవాసస్స సాదితత్తా నాపి సంవాసత్థేనకో. అన్తిమవత్థుఅజ్ఝాపన్నకేపి ఏసేవ నయో. యో చ ఖో సామణేరో సమానో విదేసం గన్త్వా భిక్ఖువస్సాని గణేతి, యథావుడ్ఢం వన్దనం సాదియతి, ఆసనేన పటిబాహతి, ఉపోసథాదీసు సన్దిస్సతి, అయం సంవాసమత్తస్సేవ థేనితత్తా **సంవాసత్థేనకో** నామ. భిక్ఖువస్సగణనాదికో హి సబ్బోపి కిరియభేదో ఇమస్మిం అత్థే "సంవాసో"తి వేదితబ్బో. సిక్ఖం పచ్చక్ఖాయ "న మం కోచి జానాతీ"తి పున ఏవం పటిపజ్జన్తేపి ఏసేవ నయో. యో పన సయం పబ్బజిత్వా విహారం గన్త్వా యథావుడ్ఢం వన్దనం సాదియతి, ఆసనేన పటిబాహతి, భిక్ఖువస్సాని గణేతి, ఉపోసథాదీసు సన్దిస్సతి, అయం లిఙ్గస్స చేవ సంవాసస్స చ థేనితత్తా **ఉభయత్థేనకో** నామ. ధురనిక్ఖేపవసేన కాసాయాని అపనేత్వా అన్తిమవత్థుం అజ్ఝాపజ్జిత్వా పున తాని అచ్ఛాదేత్వా ఏవం పటిపజ్జన్తేపి ఏసేవ నయో, అయం తివిధోపి థేయ్యసంవాసకో ఇధ అధిప్పేతో. ఠపేత్వా పన ఇమం తివిధం.

“రాజ దుబ్భిక్ఖ కన్తార-రోగ వేరీ భయేన వా;

చీవరాహరణత్థం వా, లిఙ్గం ఆదియతీధ యో.

“సంవాసం నాధివాసేతి, యావ నో సుద్ధమానసో;

థేయ్యసంవాసకో నామ, తావ ఏస న వుచ్చతీ”తి. (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౧౧౦);

యో పన ఉపసమ్పన్నో తిత్థియభావం పత్థయమానో సయం వా కుసచీరాదికం తిత్థియలిఙ్గం ఆదియతి, తేసం వా సన్తికే పబ్బజతి, నగ్గో వా హుత్వా ఆజీవకానం సన్తికం గన్త్వా తేసం వతాని ఆదియతి, అయం **తిత్థియపక్కన్తకో** నామ. ఠపేత్వా పన మనుస్సజాతికం అవసేసో సబ్బోపి **తిరచ్ఛానగతో** నామ. యేన మనుస్సజాతికా జనేత్తి సయమ్పి మనుస్సభూతేనేవ సఞ్చిచ్చ జీవితా వోరోపితా, అయం **మాతుఘాతకో** నామ. **పితుఘాతకేపి** ఏసేవ నయో. యేన అన్తమసో గిహిలిఙ్గే ఠితోపి మనుస్సజాతికో ఖీణాసవో సఞ్చిచ్చ జీవితా వోరోపితో, అయం **అరహన్తఘాతకో** నామ. యో పన పకతత్తం భిక్ఖునిం తిణ్ణం మగ్గానం అఞ్ఞతరస్మిం మగ్గే దూసేతి , అయం **భిక్ఖునిదూసకో** నామ. యో దేవదత్తో వియ సాసనం ఉద్ధమ్మం ఉబ్బినయం కత్వా చతున్నం కమ్మానం అఞ్ఞతరవసేన సఙ్ఘం భిన్దతి, అయం **సఙ్ఘభేదకో** నామ. యో దేవదత్తో వియ దుట్ఠచిత్తేన వధకచిత్తేన తథాగతస్స జీవమానకసరీరే ఖుద్దకమక్ఖికాయ పివనమత్తమ్పి లోహితం ఉప్పాదేతి, అయం **లోహితుప్పాదకో** నామ. యస్స ఇత్థినిమిత్తుప్పాదనకమ్మతో చ పురిసనిమిత్తుప్పాదనకమ్మతో చ ఉభతో దువిధమ్పి బ్యఞ్జనం అత్థి, అయం **ఉభతోబ్యఞ్జనకో** నామ. ఇతి ఇమే తేరస పుగ్గలా ఉపసమ్పదాయ అవత్థూ, ఇమే పన ఠపేత్వా అఞ్ఞస్మిం ఉపసమ్పదాపేక్ఖే సతి ఉపసమ్పదాకమ్మం వత్థుసమ్పత్తివసేన అకుప్పం హోతి.

కథం **ఞత్తిసమ్పత్తివసేన** అకుప్పం హోతి? వత్థుసఙ్ఘపుగ్గలఞత్తీనం అపరామసనాని, పచ్ఛా ఞత్తిట్ఠపనఞ్చాతి ఇమే తావ పఞ్చ ఞత్తిదోసా. తత్థ “అయం ఇత్థన్నామో”తి ఉపసమ్పదాపేక్ఖస్స అకిత్తనం **వత్థుఅపరామసనం** నామ. “సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో”తిఏత్థ “సుణాతు మే, భన్తే”తి వత్వా “సఙ్ఘో”తి అభణనం **సఙ్ఘఅపరామసనం** నామ. “ఇత్థన్నామస్స ఉపసమ్పదాపేక్ఖో”తి ఉపజ్ఝాయస్స అకిత్తనం **పుగ్గలఅపరామసనం** నామ. సబ్బేన సబ్బం ఞత్తియా అనుచ్చారణం **ఞత్తిఅపరామసనం** నామ. పఠమం కమ్మవాచం నిట్ఠాపేత్వా “ఏసా ఞత్తీ”తి వత్వా “ఖమతి సఙ్ఘస్సా”తి ఏవం ఞత్తికిత్తనం **పచ్ఛా ఞత్తిట్ఠపనం** నామ. ఇతి ఇమేహి దోసేహి విముత్తాయ ఞత్తియా సమ్పన్నం ఞత్తిసమ్పత్తివసేన అకుప్పం హోతి.

అనుస్సావనవసేన అకుప్పతాయపి వత్థుసఙ్ఘపుగ్గలానం అపరామసనాని, సావనాయ హాపనం, అకాలే సావనన్తి ఇమే పఞ్చ అనుస్సావనదోసా. తత్థ వత్థాదీనం అపరామసనాని ఞత్తియం వుత్తసదిసానేవ. తీసు పన అనుస్సావనాసు యత్థ కత్థచి ఏతేసం అపరామసనం అపరామసనమేవ. సబ్బేన సబ్బం పన కమ్మవాచం అవత్వా చతుక్ఖత్తుం ఞత్తికిత్తనమేవ, అథ వా పన కమ్మవాచాబ్భన్తరే అక్ఖరస్స వా పదస్స వా అనుచ్చారణం వా దురుచ్చారణం వా **సావనాయ హాపనం** నామ. సావనాయ అనోకాసే పఠమం ఞత్తిం అట్ఠపేత్వా అనుస్సావనకరణం **అకాలే సావనం** నామ. ఇతి ఇమేహి దోసేహి విముత్తాయ అనుస్సావనాయ సమ్పన్నం అనుస్సావనసమ్పత్తివసేన అకుప్పం హోతి.

పుబ్బే వుత్తం విపత్తిసీమాలక్ఖణం సమతిక్కన్తాయ పన సీమాయ కతం **సీమాసమ్పత్తివసేన** అకుప్పం హోతి. యావతికా భిక్ఖూ కమ్మప్పత్తా, తేసం అనాగమనం, ఛన్దారహానం ఛన్దస్స అనాహరణం, సమ్ముఖీభూతానం పటిక్కోసనన్తి ఇమే పన తయో పరిసాదోసా, తేహి విముత్తాయ పరిసాయ కతం **పరిసాసమ్పత్తివసేన** అకుప్పం హోతి. కారణారహత్తా పన

సత్థు సాసనారహత్తా **ఠానారహం** నామ హోతి. ఇతి యో ఇమినా ఏవం అకుప్పేన ఠానారహేన ఞత్తిచతుత్థేన ఉపసమ్పదాకమ్మేన ఉపసమ్పన్నో, అయం ఇధ "భిక్ఖూ"తి అధిప్పేతో. పణ్ణత్తివజ్జేసు పన అఞ్ఞోపి సఙ్గహం గచ్ఛన్తి.

భిక్ఖూనం సిక్ఖాసాజీవసమాపన్నోతి యా భిక్ఖూనం అధిసీలసఙ్ఖాతా సిక్ఖా, తఞ్చ, యత్థ చేతే సహ జీవన్తి, ఏకజీవికా సభాగవుత్తినో హోన్తి, తం భగవతా పఞ్ఞత్తం సిక్ఖాపదసఙ్ఖాతం సాజీవఞ్చ, తత్థ సిక్ఖనభావేన సమాపన్నోతి భిక్ఖూనం సిక్ఖాసాజీవసమఆపన్నో. **సమాపన్నో**తి సిక్ఖఞ్చ పరిపూరేన్తో సాజీవఞ్చ అవీతిక్కమన్తో హుత్వా తదుభయం ఉపగతోతి అత్థో. **సిక్ఖం అపచ్చక్ఖాయ దుబ్బల్యం అనావికత్వా**తి యం సిక్ఖం సమాపన్నో, తం అపటిక్ఖిపిత్వా, యఞ్చ సాజీవం సమాపన్నో, తస్మిం దుబ్బలభావం అప్పకాసేత్వా. తత్థ చిత్తఖేత్తకాలపయోగపుగ్గలవిజాననవసేన సిక్ఖాయ పచ్చక్ఖానం ఞత్వా తదభావేన అపచ్చక్ఖానం వేదితబ్బం. కథం? ఉపసమ్పన్నభావతో చవితుకామతాచిత్తేనేవ హి సిక్ఖాపచ్చక్ఖానం హోతి, న దవా వా రవా వా భణన్తస్స. ఏవం **చిత్తవసేన** సిక్ఖాపచ్చక్ఖానం హోతి, న తదభావేన. తథా "బుద్ధం పచ్చక్ఖామి, ధమ్మం పచ్చక్ఖామి, సఙ్ఘం పచ్చక్ఖామి, సిక్ఖం, వినయం, పాతిమోక్ఖం, ఉద్దేసం, ఉపజ్ఝాయం, ఆచరియం, సద్ధివిహారికం, అన్తేవాసికం, సమానుపజ్ఝాయకం, సమానాచరియకం, సబ్రహ్మచారిం పచ్చక్ఖామీ"తి ఏవం వుత్తానం బుద్ధాదీనం చుద్దసన్నం, "గిహీతి మం ధారేహి, ఉపాసకో, ఆరామికో, సామణేరో, తిత్థియో, తిత్థియసావకో, అసమణో, 'అసక్యపుత్తియో'తి మం ధారేహీ"తి ఏవం వుత్తానం గిహిఆదీనం అట్ఠన్నఞ్చాతి ఇమేసం ద్వావీసతియా ఖేత్తపదానం యస్స కస్సచి సవేవచనస్స వసేన తేసు యంకిఞ్చి వత్తుకామస్స యంకిఞ్చి వదతో సిక్ఖాపచ్చక్ఖానం హోతి, న రుక్ఖాదీనం అఞ్ఞతరస్స నామం గహేత్వా పచ్చాచిక్ఖన్తస్స. ఏవం **ఖేత్తవసేన** పచ్చక్ఖానం హోతి, న తదభావేన.

తత్థ యదేతం "పచ్చక్ఖామీ"తి చ, "మం ధారేహీ"తి (పారా॰ ౫౧) చ వుత్తం వత్తమానకాలవచనం, యాని చ "అలం మే బుద్ధేన, కిం ను మే బుద్ధేన, న మమత్థో బుద్ధేన , సుముత్తాహం బుద్ధేనా"తిఆదినా (పారా॰ ౫౨) నయేన ఆఖ్యాతవసేన కాలం అనామసిత్వా పురిమేహి చుద్దసహి పదేహి సద్ధిం యోజేత్వా వుత్తాని "అలం మే"తిఆదీని చత్తారి పదాని, తేసంయేవ చ సవేవచనానం వసేన పచ్చక్ఖానం హోతి, న "పచ్చక్ఖాసి"న్తి వా "పచ్చక్ఖిస్స"న్తి వా "మం ధారేసీ"తి వా "మం ధారేస్సతీ"తి వా "యంనూనాహం పచ్చక్ఖేయ్య"న్తి (పారా॰ ౪౫) వాతిఆదీని అతీతానాగతపరికప్పవచనాని భణన్తస్స. ఏవం వత్తమాన **కాలవసేన** చేవ అనామట్ఠ**కాలవసేన** చ పచ్చక్ఖానం హోతి, న తదభావేన.

పయోగో పన దువిధో కాయికో చ వాచసికో చ. తత్థ "బుద్ధం పచ్చక్ఖామీ"తిఆదినా (పారా॰ ౫౧) నయేన యాయ కాయచి భాసాయ వచీభేదం కత్వా వాచసికప్పయోగేనేవ పచ్చక్ఖానం హోతి, న అక్ఖరలిఖనం వా హత్థముద్దాదిదస్సనం వా కాయప్పయోగం కరోన్తస్స. ఏవం వాచసికప్పయోగేనేవ పచ్చక్ఖానం హోతి, న తదభావేన.

పుగ్గలో పన దువిధో – యో చ పచ్చక్ఖాతి, యస్స చ పచ్చక్ఖాతి. తత్థ యో పచ్చక్ఖాతి, సో సచే ఉమ్మత్తకఖిత్తచిత్తవేదనాట్టానం అఞ్ఞతరో న హోతి. యస్స పన పచ్చక్ఖాతి, సో సచే మనుస్సజాతికో హోతి, న చ ఉమ్మత్తకాదీనం అఞ్ఞతరో, సమ్ముఖీభూతో చ సిక్ఖాపచ్చక్ఖానం హోతి. న హి అసమ్ముఖీభూతస్స దూతేన వా పణ్ణేన వా ఆరోచనం రుహతి. ఏవం యథావుత్తపుగ్గలవసేన పచ్చక్ఖానం హోతి, న తదభావేన.

విజాననమ్పి నియమితానియమితవసేన దువిధం. తత్థ యస్స యేసం వా నియమేత్వా "ఇమస్స, ఇమేసం వా ఆరోచేమీ"తి వదతి, సచే తే యథా పకతియా లోకే మనుస్సా వచనం సుత్వా ఆవజ్జనసమయే జానన్తి, ఏవం తస్స

వచనానన్తరమేవ తస్స “అయం ఉక్కణ్ఠితో”తి వా “గిహిభావం పత్థయతీ”తి వా యేన కేనచి ఆకారేన సిక్ఖాపచ్చక్ఖానభావం జానన్తి, పచ్చక్ఖాతావ హోతి సిక్ఖా. అథ అపరభాగే “కిం ఇమినా వుత్త”న్తి చిన్తేత్వా జానన్తి, అఞ్ఞే వా జానన్తి, అపచ్చక్ఖాతావ హోతి సిక్ఖా. అనియమేత్వా ఆరోచేన్తస్స పన సచే వుత్తనయేన యో కోచి మనుస్సజాతికో వచనత్థం జానాతి, పచ్చక్ఖాతావ హోతి సిక్ఖా. ఏవం విజాననవసేన పచ్చక్ఖానం హోతి, న తదభావేన. యో పన అన్తమసో దవాయపి పచ్చక్ఖాతి, తేన అపచ్చక్ఖాతావ హోతి సిక్ఖా. ఇతి ఇమేసం వుత్తప్పకారానం చిత్తాదీనం వా వసేన, సబ్బసో వా పన అపచ్చక్ఖానేన సిక్ఖం అపచ్చక్ఖాయ సిక్ఖాపచ్చక్ఖానస్సేవ చ అత్థభూతం ఏకచ్చం దుబ్బల్యం అనావికత్వా.

మేథునం ధమ్మం పటిసేవేయ్యాతి ఏత్థ **మేథునం ధమ్మ**న్తి రాగపరియుట్ఠానేన సదిసానం ఉభిన్నం ధమ్మం. **పటిసేవేయ్యా**తి పటిసేవేయ్య అజ్ఝాపజ్జేయ్య. **అన్తమసో**తి సబ్బన్తిమేన పరిచ్ఛేదేన. **తిరచ్ఛానగతాయపీ**తి పటిసన్ధివసేన తిరచ్ఛానేసు గతాయపి, అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి. **పారాజికో హోతీ**తి పరాజితో హోతి, పరాజయం ఆపన్నో. **అసంవాసో**తి పకతత్తా భిక్ఖూ సహ వసన్తి ఏత్థాతి ఏకకమ్మాదికోవ తివిధోపి విధి సంవాసో నామ, సో తేన సద్ధిం నత్థీతి అసంవాసో. సఙ్ఘకమ్మేసు హి ఏస గణపూరకోపి న హోతి, అయం తావ పదవణ్ణనా.

అయం పనేత్థ వినిచ్ఛయో – మనుస్సామనుస్సతిరచ్ఛానగతవసేన హి తిస్సో ఇత్థియో, తాసం వచ్చమగ్గపస్సావమగ్గముఖమగ్గవసేన తయో తయో కత్వా నవ మగ్గా, తథా ఉభతోబ్యఞ్జనకానం. పురిసానం పన వచ్చమగ్గముఖమగ్గవసేన ద్వే ద్వే కత్వా ఛ మగ్గా, తథా పణ్డకానన్తి ఏవం తింస మగ్గా. తేసు అత్తనో వా పరేసం వా యస్స కస్సచి మగ్గస్స సన్థతస్స వా అసన్థతస్స వా, పరేసం పన మతానమ్పి అక్ఖాయితస్స వా యేభుయ్యేన అక్ఖాయితస్స వా పకతివాతేన అసంఫుట్ఠే అల్లోకాసే యో భిక్ఖు ఏకతిలబీజమత్తమ్పి అత్తనో అఙ్గజాతం సన్థతం వా అసన్థతం వా సేవనచిత్తేన పవేసేతి, పరేన వా పవేసియమానే పవేసనపవిట్ఠట్ఠితఉద్ధరణేసు యంకిఞ్చి సాదియతి, అయం పారాజికాపత్తిం ఆపన్నో నామ హోతి, అయం తావేత్థ అసాధారణవినిచ్ఛయో. సబ్బసిక్ఖాపదానం పన సాధారణవినిచ్ఛయత్థం అయం మాతికా –

నిదానం పుగ్గలం వత్థుం, పఞ్ఞత్తివిధిమేవ చ;
ఆణత్తాపత్తినాపత్తి-విపత్తిం అఙ్గమేవ చ.

సముట్ఠానవిధిం కిరియా-సఞ్ఞాచిత్తేహి నానత్తం;
వజ్జకమ్మప్పభేదఞ్చ, తికద్వయవిధిం తథా.

లక్ఖణం **సత్తరసధా,** ఠితం సాధారణం ఇదం;
ఞత్వా యోజేయ్య మేధావీ, తత్థ తత్థ యథారహన్తి.

తత్థ **నిదానం** నామ వేసాలి-రాజగహ-సావత్థి-ఆళవి-కోసమ్బి-సగ్గ-భగ్గానం వసేన సత్తవిధం పఞ్ఞత్తిట్ఠానం, ఇదఞ్హి సబ్బసిక్ఖాపదానం నిదానం. **పుగ్గలో** నామ యం యం ఆరబ్భ తం తం సిక్ఖాపదం పఞ్ఞత్తం. **వత్థు** నామ తస్స తస్స పుగ్గలస్స అజ్ఝాచారో వుచ్చతి. **పఞ్ఞత్తివిధి**న్తి పఞ్ఞత్తిఅనుపఞ్ఞత్తిఅనుప్పన్నపఞ్ఞత్తిసబ్బత్థపఞ్ఞత్తిపదేసపఞ్ఞత్తిసాధారణపఞ్ఞత్తిఅసాధారణపఞ్ఞత్తిఏకతోపఞ్ఞత్తిఉభతోపఞ్ఞత్తివసేన నవవిధా పఞ్ఞత్తి. తత్థ **అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తి** నామ అనుప్పన్నే దోసే పఞ్ఞత్తా, సా అట్ఠగరుధమ్మప్పటిగ్గహణవసేన (చూళవ. ౪౦౩) భిక్ఖునీనంయేవ ఆగతా, అఞ్ఞత్ర నత్థి. వినయధరపఞ్చమేన (మహావ.

౨౪౫) గణేన ఉపసమ్పదా, గణఙ్గణూపాహనా (మహావ. ౨౪౫) ధువన్హానం చమ్మత్థరణన్తి ఏతేసం వసేన చతుబ్బిధా **పదేసపఞ్ఞత్తి** నామ. మజ్ఝిమదేసేయేవ హి ఏతేహి ఆపత్తి హోతి, తేసుపి ధువన్హానం పటిక్ఖేపమత్తమేవ పాతిమోక్ఖే ఆగతం, తతో అఞ్ఞా పదేసపఞ్ఞత్తి నామ నత్థి. సబ్బాని **సబ్బత్థపఞ్ఞత్తి**యేవ హోన్తి, **సాధారణపఞ్ఞత్తి**దుకఞ్చ **ఏకతోపఞ్ఞత్తి**దుకఞ్చ అత్థతో ఏకం, తస్మా అనుప్పన్నపఞ్ఞత్తిఞ్చ సబ్బత్థపఞ్ఞత్తిదుకఞ్చ ఏకతోపఞ్ఞత్తిదుకఞ్చ ఠపేత్వా సేసానం చతస్సన్నం పఞ్ఞత్తీనం వసేన సబ్బత్థ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. **ఆణత్తాపత్తినాపత్తివిపత్తి**న్తిఏత్థ **ఆణత్తీ**తిఆణాపనా వుచ్చతి. **ఆపత్తీ**తి పుబ్బప్పయోగాదివసేన ఆపత్తిభేదో. **అనాపత్తీ**తి అజానననాదివసేన అనాపత్తి. **విపత్తీ**తి సీలఆచారదిట్ఠిఆజీవవిపత్తీనం అఞ్ఞతరా. ఇతి ఇమాసం ఆణత్తాదీనమ్పి వసేన సబ్బత్థ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. **అఙ్గ**న్తి సబ్బసిక్ఖాపదేసు ఆపత్తీనం అఙ్గం వేదితబ్బం.

సముట్ఠానవిధిన్తి సబ్బాపత్తీనం కాయో వాచా కాయవాచా కాయచిత్తం వాచాచిత్తం కాయవాచాచిత్తన్తి ఇమాని ఏకఙ్గికద్వఙ్గికతివఙ్గికాని. ఛ సముట్ఠానాని నామ యాని "సిక్ఖాపదసమఉట్ఠానానీ"తిపి వుచ్చన్తి. తత్థ పురిమాని తీణి అచిత్తకాని, పచ్ఛిమాని సచిత్తకాని. తేసు ఏకేన వా ద్వీహి వా తీహి వా చతూహి వా ఛహి వా సముట్ఠానేహి ఆపత్తియో సముట్ఠహన్తి, పఞ్చసముట్ఠానా నామ నత్థి. తత్థ **ఏకసముట్ఠానా** నామ చతుత్థేన చ పఞ్చమేన చ ఛట్ఠేన చ సముట్ఠానేన సముట్ఠాతి, న అఞ్ఞేన. **ద్విసముట్ఠానా** నామ పఠమచతుత్థేహి చ దుతియపఞ్చమేహి చ తతియఛట్ఠేహి చ చతుత్థఛట్ఠేహి చ పఞ్చమఛట్ఠేహి చ సముట్ఠానేహి, సముట్ఠాతి, న అఞ్ఞేహి. **తిసముట్ఠానా** నామ పఠమేహి చ తీహి, పచ్ఛిమేహి చ తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి, న అఞ్ఞేహి. **చతుసముట్ఠానా** నామ పఠమతతియచతుత్థఛట్ఠేహి చ దుతియతతియపఞ్చమఛట్ఠేహి చ సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి, న అఞ్ఞేహి. **ఛ సముట్ఠానా** నామ ఛహిపి సముట్ఠాతి.

ఏవం –

తిధా **ఏకసముట్ఠానా,** పఞ్చధా **ద్విసముట్ఠితా;**
ద్విధా **తిచతురో ఠానా,** ఏకధా **ఛసముట్ఠితా**తి.

సముట్ఠానవసేన సబ్బావ తేరస ఆపత్తియో హోన్తి (చూళవ. ౧౬౫ ఆదయో), తా పఠమపఞ్ఞత్తిసిక్ఖాపదవసేన సముట్ఠానతో తేరస నామాని లభన్తి పఠమపారాజికసముట్ఠానా, అదిన్నాదాన-సఞ్చరిత్త-సమనుభాసన-కథిన-ఏళకలోమ-పదసోధమ్మ-అద్ధాన-థేయ్యసత్థ-ధమ్మదేసనాభూతారోచన-చోరివుట్ఠాపన-అననుఞ్ఞాతసముట్ఠానాతి. తత్థ యా కాయచిత్తతో సముట్ఠాతి, అయం **పఠమపారాజికసముట్ఠానా** నామ. యా సచిత్తకేహి తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి, అయం **అదిన్నాదానసముట్ఠానా** నామ. యా ఛహిపి సముట్ఠాతి, అయం **సఞ్చరిత్తసముట్ఠానా** నామ. యా ఛట్ఠేనేవ సముట్ఠాతి, అయం **సమనుభాసనసముట్ఠానా** నామ. యా తతియఛట్ఠేహి సముట్ఠాతి, అయం **కథినసముట్ఠానా** నామ. యా పఠమచతుత్థేహి సముట్ఠాతి, అయం **ఏళకలోమసముట్ఠానా** నామ. యా దుతియపఞ్చమేహి సముట్ఠాతి , అయం **పదసోధమ్మసముట్ఠానా** నామ. యా పఠమతతియచతుత్థఛట్ఠేహి సముట్ఠాతి, అయం **అద్ధానసముట్ఠానా** నామ. యా చతుత్థఛట్ఠేహి సముట్ఠాతి, అయం **థేయ్యసత్థసముట్ఠానా** నామ. యా పఞ్చమేనేవ సముట్ఠాతి, అయం **ధమ్మదేసనాసముట్ఠానా** నామ. యా అచిత్తకేహి తీహి సముట్ఠానేహి సముట్ఠాతి, అయం **భూతారోచనసముట్ఠానా** నామ. యా పఞ్చమఛట్ఠేహి సముట్ఠాతి, అయం **చోరివుట్ఠాపనసముట్ఠానా** నామ. యా దుతియతతియపఞ్చమఛట్ఠేహి

సముట్ఠాతి, అయం **అననుఞ్ఞాతసముట్ఠానా** నామాతి. ఇతి ఇమస్స సముట్ఠానవిధినోపి వసేన సబ్బత్థ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో.

కిరియాసఞ్ఞాచిత్తేహి నానత్తన్తి ఏతేహి కిరియాదీహి సబ్బాపత్తీనం నానాభావం ఞత్వా సబ్బత్థ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. సబ్బాపత్తియో హి కిరియావసేన పఞ్చవిధా హోన్తి, సేయ్యథిదం – అత్థాపత్తి కిరియతో సముట్ఠాతి , అత్థి అకిరియతో, అత్థి కిరియాకిరియతో, అత్థి సియా కిరియతో సియా అకిరియతో, అత్థి సియా కిరియతో సియా కిరియాకిరియతోతి. తత్థ యా కాయేన వా వాచాయ వా పథవిఖణనాదీసు (పచి॰ ౮౪) వియ వీతిక్కమం కరోన్తస్స హోతి, అయం **కిరియతో సముట్ఠాతి** నామ. యా కాయవాచాహి కత్తబ్బం అకరోన్తస్స హోతి పఠమకథినాపత్తి (పారా॰ ౪౫౯ ఆదయో) వియ, అయం **అకిరియతో సముట్ఠాతి** నామ. యా కరోన్తస్స చ అకరోన్తస్స చ హోతి అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా హత్థతో చీవరప్పటిగ్గహణాపత్తి (పారా॰ ౫౦౮-౫౧౧) వియ, అయం **కిరియాకిరియతో సముట్ఠాతి** నామ. యా సియా కరోన్తస్స చ, సియా అకరోన్తస్స చ హోతి రూపియప్పటిగ్గహణాపత్తి (పారా॰ ౫౮౩) వియ, అయం **సియా కిరియతో సియా అకిరియతో సముట్ఠాతి** నామ. యా సియా కరోన్తస్స చ సియా కరోన్తాకరోన్తస్స చ హోతి కుటికారాపత్తి (పారా॰ ౩౪౨ ఆదయో) వియ, అయం **సియా కిరియతో సియా కిరియాకిరియతో సముట్ఠాతి** నామ.

సబ్బాపత్తియో చ సఞ్ఞావసేన దువిధా హోన్తి సఞ్ఞావిమోక్ఖా నోసఞ్ఞావిమోక్ఖాతి. తత్థ యతో వీతిక్కమసఞ్ఞాయ అభావేన ముచ్చతి, అయం **సఞ్ఞావిమోక్ఖా**, ఇతరా **నోసఞ్ఞావిమోక్ఖా**. పున చ సబ్బాపి చిత్తవసేన దువిధా హోన్తి సచిత్తకా అచిత్తకా చాతి. తత్థ యా సచిత్తకసముట్ఠానవసేనేవ సముట్ఠాతి అయం **సచిత్తకా**. యా అచిత్తకేన వా సచిత్తకమిస్సకేన వా సముట్ఠాతి అయం **అచిత్తకా**.

వజ్జకమ్మప్పభేదన్తి ఏత్థ సబ్బాపత్తియో వజ్జవసేన దువిధా హోన్తి లోకవజ్జా పణ్ణత్తివజ్జా చాతి. తత్థ యస్సా సచిత్తకపక్ఖే చిత్తం అకుసలమేవ హోతి, అయం **లోకవజ్జా**, సేసా **పణ్ణత్తివజ్జా**. సబ్బా చ కాయకమ్మవచీకమ్మతదుభయవసేన తివిధా హోన్తి. తత్థ కాయద్వారే ఆపజ్జితబ్బా **కాయకమ్మన్తి** వుచ్చతి, వచీద్వారే ఆపజ్జితబ్బా **వచీకమ్మన్తి** వుచ్చతి, ఉభయత్థ ఆపజ్జితబ్బా **కాయకమ్మం వచీకమ్మఞ్చాతి**, మనోద్వారే ఆపత్తి నామ నత్థి. ఇతి ఇమినా వజ్జకమ్మప్పభేదేనాపి సబ్బత్థ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో.

తికద్వయవిధిన్తి కుసలత్తికవేదనాత్తికవిధిం. ఆపత్తిం ఆపజ్జమానో హి అకుసలచిత్తో వా ఆపజ్జతి కుసలాబ్యాకతచిత్తో వా, తథా దుక్ఖవేదనాసమఙ్గీ వా ఇతరవేదనాద్వయసమఙ్గీ వా. ఏవం సన్తేపి సబ్బసిక్ఖాపదేసు అకుసలచిత్తవసేన ఏకం చిత్తం, కుసలాబ్యాకతచిత్తవసేన ద్వే చిత్తాని, సబ్బేసం వసేన తీణి చిత్తాని. దుక్ఖవేదనావసేన ఏకా వేదనా, సుఖఉపేక్ఖావసేన ద్వే, సబ్బాసం వసేన తిస్సో వేదనాతి. అయమేవ పభేదో లబ్భతి, న అఞ్ఞో.

లక్ఖణం సత్తరసధా, ఠితం సాధారణం ఇదం, ఞత్వాతి ఇదం నిదానాదివేదనాత్తికపరియోసానం సత్తరసప్పకారం లక్ఖణం జానిత్వా యోజేయ్య మేధావీ. **తత్థ తత్థ యథారహన్తి** పణ్డితో భిక్ఖు తస్మిం తస్మిం సిక్ఖాపదే ఇదం లక్ఖణం యథానురూపం యోజేయ్యాతి అత్థో. తం పన అయోజితం దుబ్బిజానం హోతి, తస్మా నం సబ్బసిక్ఖాపదానం అసాధారణవినిచ్ఛయపరియోసానే ఇమం మాతికం అనుద్ధరిత్వావ యోజేత్వా దస్సయిస్సామ.

ఇధ పనస్స అయం యోజనా – ఇదం వేసాలియం సుదిన్నత్థేరం ఆరబ్భ మేథునవీతిక్కమవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. “మేథునం ధమ్మం పటిసేవేయ్యా”తి అయమేత్థ పఞ్ఞత్తి, “సిక్ఖం అపచ్చక్ఖాయా”తి చ “అన్తమసో తిరచ్ఛానగతాయపీ”తి చ ద్వే అనుపఞ్ఞత్తియో. **అనుపఞ్ఞత్తి** చ నామేసా ఆపత్తికరా చ హోతి అఞ్ఞవాదకసిక్ఖాపదాదీసు (పాచి. ౯౮ ఆదయో) వియ, అనాపత్తికరా చ అఞ్ఞత్ర సుపినన్తాతిఆదీసు (పారా. ౨౩౬-౨౩౭) వియ, ఆపత్తిఉపత్థమ్భకరా చ అదిన్నాదానాదీసు (పారా. ౯౧) వియ , ఇధ పన ఉపత్థమ్భకరాతి వేదితబ్బా. ఇతో పరం పన యత్థ అనుపఞ్ఞత్తి అత్థి, తత్థ “అయం అనుపఞ్ఞత్తీ”తి ఏత్తకమేవ దస్సయిస్సామ. ఠపేత్వా పన అనుపఞ్ఞత్తిం అవసేసా పఞ్ఞత్తియేవాతి సబ్బత్థ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. భిక్ఖుం ఆరబ్భ ఉప్పన్నవత్థుస్మింయేవ “యా పన భిక్ఖునీ ఛన్దసో మేథునం ధమ్మం పటిసేవేయ్యా”తి ఏవం భిక్ఖునీనమ్పి పఞ్ఞత్తితో సాధారణపఞ్ఞత్తి. ఆణత్తియా అనాపజ్జనతో అనాణత్తికం. భిక్ఖుం పన ఆణాపేన్తో అకప్పియసమాదానాపత్తితో న ముచ్చతి, మేథునరాగేన కాయసంసగ్గే దుక్కటం, జీవమానకసరీరస్స వుత్తప్పకారే మగ్గే సచేపి తచాదీని అనవసేసేత్వా సబ్బసో ఛిన్నే నిమిత్తసణ్ఠానమత్తం పఞ్ఞాయతి, తత్థ అన్తమసో అఙ్గజాతే ఉట్ఠితం అనట్ఠకాయప్పసాదం పీళకం వా చమ్మఖిలం వా పవేసేన్తస్సాపి సేవనచిత్తే సతి పారాజికం, నట్ఠకాయప్పసాదం సుక్ఖపీళకం వా మతచమ్మం వా లోమం వా పవేసేన్తస్స దుక్కటం, సచే నిమిత్తసణ్ఠానమత్తమ్పి అనవసేసేత్వా సబ్బసో మగ్గో ఉప్పాటితో, తత్థ ఉపక్కమతో వణసఙ్ఖేపవసేన థుల్లచ్చయం, తథా మనుస్సానం అక్ఖినాసాకణ్ణచ్ఛిద్దవత్థికోసేసు సత్థకేన కతవణే వా, హత్థిఅస్సాదీనఞ్చ తిరచ్ఛానానం వత్థికోసనాసాపుటేసు థుల్లచ్చయం. తిరచ్ఛానానం పన అక్ఖికణ్ణనాసావణేసు అహిమచ్ఛాదీనం పవేసనప్పమాణవిరహితే అణునిమిత్తే సబ్బేసఞ్చ ఉపకచ్ఛకాదీసు సేససరీరేసు దుక్కటం. మతసరీరే నిమిత్తే ఉపడ్ఢక్ఖాయితతో పట్ఠాయ యావ న కుథితం హోతి, తావ థుల్లచ్చయం. కుథితే దుక్కటం, తథా వట్టకతే ముఖే అచ్ఛుపన్తం అఙ్గజాతం పవేసేన్తస్స దుక్కటం. ఓట్ఠతో బహి నిక్ఖన్తజివ్హాయ వా దన్తేసు వా థుల్లచ్చయం. నిమిత్తతో బహి పతితమంసపేసియం దుక్కటన్తి అయమేత్థ ఆపత్తిభేదో.

అజానన్తస్స అసాదియన్తస్స ఉమ్మత్తకస్స ఖిత్తచిత్తస్స వేదనాట్టస్స ఆదికమ్మికానఞ్చ అనాపత్తి. ఏత్థ పన యో నిద్దం ఓక్కన్తత్తా పరేన కతమ్పి ఉపక్కమం న జానాతి, సో అజానన్తో. యో జానిత్వాపి న సాదియతి, సో అసాదియన్తో. యో పిత్తవసేన అతేకిచ్ఛం ఉమ్మాదం పత్తో, సో ఉమ్మత్తకో. యక్ఖేహి కతచిత్తవిక్ఖేపో ఖిత్తచిత్తో. ద్విన్నమ్పి చ ఏతేసం అగ్గిసువణ్ణగూథచన్దనాదీసు సమప్పవత్తిభావేన అజాననభావోవ పమాణం. యో అధిమత్తవేదనాయ ఆతురత్తా కిఞ్చి న జానాతి, సో వేదనాట్టో. యో తస్మిం తస్మిం వత్థుస్మిం ఆదిభూతో, సో ఆదికమ్మికో. అయం పన అనాపత్తి. చతూసు విపత్తీసు సీలవిపత్తి. తస్సా ద్వే అఙ్గాని సేవనచిత్తఞ్చ మగ్గేన మగ్గపటిపాదనఞ్చాతి. సముట్ఠానాదితో ఇదం సిక్ఖాపదం పఠమపారాజికసముట్ఠానం, కిరియం, సఞ్ఞావిమోక్ఖం, సచిత్తకం, లోకవజ్జం, కాయకమ్మం, అకుసలచిత్తం, ద్వివేదనన్తి, ఇమాని చ సముట్ఠానాదీని నామ ఆపత్తియా హోన్తి, న సిక్ఖాపదస్స. వోహారసుఖత్థం పన సబ్బట్ఠకథాసు సిక్ఖాపదసీసేన దేసనా ఆగతా, తస్మా అఞ్ఞేసుపి ఏవరూపేసు ఠానేసు బ్యఞ్జనే ఆదరం అకత్వా అధిప్పేతమేవ గహేతబ్బం.

అత్థఞ్హి నాథో సరణం అవోచ;
న బ్యఞ్జనం లోకహితో మహేసీ.

తస్మా అకత్వా రతిమక్ఖరేసు;
అత్థే నివేసేయ్య మతిం ముతీమాతి.

పఠమపారాజికవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. దుతియపారాజికవణ్ణనా

దుతియే **గామా వా అరఞ్ఞా వాతి** ఏత్థ సబ్బోపి ఏకకుటికాదిభేదో పరిక్ఖిత్తో వా అపరిక్ఖిత్తో వా సమనుస్సో వా అమనుస్సో వా అన్తమసో అతిరేకచాతుమాసనివిట్ఠో యో కోచి సత్థోపి "గామో"తి వేదితబ్బో. ఠపేత్వా గామఞ్చ గామూపచారఞ్చ అవసేసం అరఞ్ఞం నామ. తత్థ అసమ్మోహత్థం ఘరం ఘరూపచారో గామో గామూపచారోతి అయం విభాగో వేదితబ్బో. నిబ్బకోసస్స హి ఉదకపతనట్ఠానబ్భన్తరం **ఘరం** నామ. యం పన ద్వారే ఠితో మాతుగామో భాజనధోవనఉదకం ఛడ్డేతి, తస్స పతనట్ఠానఞ్చ మాతుగామేనేవ అన్తోగేహే ఠితేన పకతియా బహి ఖిత్తస్స సుప్పస్స వా సంముఞ్జనియా వా పతనట్ఠానఞ్చ ఘరస్స పురతో ద్వీసు కోణేసు సమ్బన్ధిత్వా మజ్ఝే రుక్ఖసూచిద్వారం ఠపేత్వా గోరూపానం పవేసననివారణత్థం కతపరిక్ఖేపో చ అయం సబ్బోపి **ఘరూపచారో** నామ. యం పన సబ్బన్తిమం ఘరం హోతి, తస్స ఘరస్స తాదిసే ఘరూపచారే ఠితస్స థామమజ్ఝిమస్స పురిసస్స యథా తరుణమనుస్సా అత్తనో బలం దస్సేన్తో బాహుం పసారేత్వా లేడ్డుం ఖిపన్తి, ఏవం ఖిత్తస్స లేడ్డుస్స పతనట్ఠానబ్భన్తరం **గామో** నామ. తతో అఞ్ఞస్స లేడ్డుపాతస్స అబ్భన్తరం **గామూపచారో** నామ. పతితస్స పన లేడ్డునో పవత్తిత్వా గతట్ఠానం న గహేతబ్బం. పరిక్ఖిత్తస్స పన గామస్స పరిక్ఖేపోయేవ గామస్స పరిచ్ఛేదో, తస్స సచే ద్వే ఇన్దఖిలా హోన్తి అబ్భన్తరిమే ఇన్దఖిలే ఠితస్స లేడ్డుపాతబ్భన్తరం **గామూపచారో** నామ. పదభాజనేపి (పారా. ౯౨) హి ఇమినావ నయేన అత్థో వేదితబ్బో. తత్థ య్వాయం అపరిక్ఖిత్తస్స గామస్స ఉపచారో దస్సితో, తస్స వసేన వికాలే గామప్పవేసనాదీసు ఆపత్తి పరిచ్ఛిన్దితబ్బా. ఇతి ఇమం ఠపేత్వా గామఞ్చ గామూపచారఞ్చ అవసేసం ఇమస్మిం సిక్ఖాపదే అరఞ్ఞం నామ. దేసనామత్తమేవ చేతం "గామా వా అరఞ్ఞా వా"తి. యే పన ఇమేసం పరిచ్ఛేదదస్సనత్థం ఘరఘరూపచారగామూపచారా వుత్తా, తతోపి పారాజికవత్థుం అవహరన్తస్స పారాజికం హోతియేవ.

అదిన్నన్తి అఞ్ఞస్స మనుస్సజాతికస్స సన్తకం. **థేయ్యసఙ్ఖాతన్తి** ఏత్థ **థేనోతి** చోరో, థేనస్స భావో థేయ్యం, అవహరణచిత్తస్సేతం నామం. సఙ్ఖా సఙ్ఖాతన్తి అత్థతో ఏకం, కోట్ఠాసస్సేతం నామం "సఞ్ఞానిదానా హి పపఞ్చసఙ్ఖా"తిఆదీసు (సు. ని. ౮౮౦; మహాని. ౧౦౯) వియ. థేయ్యఞ్చ తం సఙ్ఖాతఞ్చాతి థేయ్యసఙ్ఖాతం, థేయ్యచిత్తసఙ్ఖాతో ఏకో చిత్తకోట్ఠాసోతి అత్థో. కరణత్థే చేతం పచ్చత్తవచనం, తస్మా థేయ్యసఙ్ఖాతేనాతి అత్థతో దట్ఠబ్బం. యో చ థేయ్యసఙ్ఖాతేన ఆదియతి, సో యస్మా థేయ్యచిత్తో హోతి, తస్మా బ్యఞ్జనం అనాదియిత్వా అత్థమేవ దస్సేతుం "థేయ్యచిత్తో అవహరణచిత్తో"తి (పారా. ౯౨) ఏవమస్స పదభాజనం వుత్తన్తి వేదితబ్బం.

ఆదియేయ్యాతి పఞ్చవీసతియా అవహారానం అఞ్ఞతరవసేన హరేయ్య. తే పన అవహారా పఞ్చ పఞ్చకాని సమోధానేత్వా సాధుకం సల్లక్ఖేతబ్బా. పఞ్చ పఞ్చకాని నామ నానాభణ్డపఞ్చకం ఏకభణ్డపఞ్చకం సాహత్థికపఞ్చకం పుబ్బపయోగపఞ్చకం థేయ్యావహారపఞ్చకన్తి. తత్థ పురిమాని ద్వే పఞ్చకాని ఏతస్సేవ పదస్స పదభాజనే వుత్తానం "ఆదియేయ్య హరేయ్య అవహరేయ్య ఇరియాపథం వికోపేయ్య ఠానా చావేయ్యా"తి ఇమేసం పదానం వసేన లబ్భన్తి. తత్థ నానాభణ్డపఞ్చకం సవిఞ్ఞాణకావిఞ్ఞాణకవసేన దట్ఠబ్బం, ఇతరం సవిఞ్ఞాణకవసేనేవ. కథం? **ఆదియేయ్యాతి** ఆరామం అభియుఞ్జతి, ఆపత్తి దుక్కటస్స. సామికస్స విమతిం ఉప్పాదేతి, ఆపత్తి థుల్లచ్చయస్స. సామికో "న మయ్హం భవిస్సతీ"తి ధురం నిక్ఖిపతి, ఆపత్తి పారాజికస్స. **హరేయ్యాతి** అఞ్ఞస్స భణ్డం హరన్తో సీసే భారం థేయ్యచిత్తో ఆమసతి, దుక్కటం.

ఫన్దాపేతి, థుల్లచ్చయం. ఖన్ధం ఓరోపేతి, పారాజికం. **అవహరేయ్యాతి** ఉపనిక్ఖిత్తం భణ్డం “దేహి మే భణ్డ”న్తి వుచ్చమానో “నాహం గణ్హామీ”తి భణతి, దుక్కటం. సామికస్స విమతిం ఉప్పాదేతి, థుల్లచ్చయం. సామికో “న మయ్హం భవిస్సతీ”తి ధురం నిక్ఖిపతి, పారాజికం. **ఇరియాపథం వికోపేయ్యాతి** “సహ భణ్డహారకం నేస్సామీ”తి పఠమం పాదం అతిక్కామేతి, థుల్లచ్చయం. దుతియం పాదం అతిక్కామేతి, పారాజికం. **ఠానా చావేయ్యాతి** థలట్ఠం భణ్డం థేయ్యచిత్తో ఆమసతి, దుక్కటం. ఫన్దాపేతి, థుల్లచ్చయం. ఠానా చావేతి, పారాజికం. ఏవం తావ **నానాభణ్డపఞ్చకం** వేదితబ్బం. ససామికస్స పన దాసస్స వా తిరచ్ఛానగతస్స వా యథావుత్తేన అభియోగాదినా నయేన ఆదియనహరణఅవహరణఇరియాపథవికోపనఠానాచావనవసేన **ఏకభణ్డపఞ్చకం** వేదితబ్బం.

కతమం **సాహత్థికపఞ్చకం**? సాహత్థికో ఆణత్తికో నిస్సగ్గియో అత్థసాధకో ధురనిక్ఖేపోతి. తత్థ **సాహత్థికో** నామ పరస్స భణ్డం సహత్థా అవహరతి. **ఆణత్తికో** నామ “అసుకస్స భణ్డం అవహరా”తి అఞ్ఞం ఆణాపేతి. **నిస్సగ్గియో** నామ సుఙ్కఘాతకపరికప్పితోకాసానం అన్తో ఠత్వా బహి పాతనం. **అత్థసాధకో** నామ “అసుకస్స భణ్డం యదా సక్కోతి, తదా తం అవహరా”తి అఞ్ఞం ఆణాపేతి. తత్థ సచే పరో అనన్తరాయికో హుత్వా తం అవహరతి, ఆణాపకస్స ఆణత్తిక్ఖణేయేవ పారాజికం. పరస్స వా పన తేలకుమ్భియా పాదగ్ఘనకతేలం అవస్సం పివనకాని ఉపాహనాదీని పక్ఖిపతి, హత్థతో ముత్తమత్తేయేవ పారాజికం. **ధురనిక్ఖేపో** పన ఆరామాభియోగఉపనిక్ఖిత్తభణ్డవసేన వేదితబ్బో. తావకాలికభణ్డదేయ్యాని అదేన్తస్సాపి ఏసేవనయోతి ఇదం సాహత్థికపఞ్చకం.

కతమం **పుబ్బపయోగపఞ్చకం**? పుబ్బపయోగో సహపయోగో సంవిధావహారో సఙ్కేతకమ్మం నిమిత్తకమ్మన్తి . తత్థ ఆణత్తివసేన **పుబ్బపయోగో** వేదితబ్బో. ఠానా చావనవసేన, ఖిలాదీని సఙ్కామేత్వా ఖేత్తాదిగ్గహణవసేన చ **సహపయోగో** వేదితబ్బో. **సంవిధావహారో** నామ “అసుకం నామ భణ్డం అవహరిస్సామా”తి సంవిదహిత్వా సంమన్తయిత్వా అవహరణం. ఏవం సంవిదహిత్వా గతేసు హి ఏకేనాపి తస్మిం భణ్డే ఠానా చావితే సబ్బేసం అవహారా హోన్తి. **సఙ్కేతకమ్మం** నామ సఞ్జాననకమ్మం. సచే హి పురేభత్తాదీసు యంకిఞ్చి కాలం పరిచ్ఛిన్దిత్వా “అసుకస్మిం కాలే ఇత్థన్నామం భణ్డం అవహరా”తి వుత్తో సఙ్కేతతో అపచ్ఛా అపురే తం అవహరతి, సఙ్కేతకారకస్స సఙ్కేతకరణక్ఖణేయేవ అవహారో. **నిమిత్తకమ్మం** నామ సఞ్ఞుప్పాదనత్థం అక్ఖినిక్ఖణాదినిమిత్తకరణం. సచే హి ఏవం కతనిమిత్తతో అపచ్ఛా అపురే “యం అవహరా”తి వుత్తో, తం అవహరతి, నిమిత్తకారకస్స నిమిత్తకరణక్ఖణేయేవ అవహారోతి ఇదం పుబ్బపయోగపఞ్చకం.

కతమం **థేయ్యావహారపఞ్చకం**? థేయ్యావహారో పసయ్హావహారో పరికప్పావహారో పటిచ్ఛన్నావహారో కుసావహారోతి. తత్థ యో సన్ధిచ్ఛేదాదీని కత్వా అదిస్సమానో అవహరతి, కూటమానకూటకహాపణాదీహి వా వఞ్చేత్వా గణ్హాతి, తస్సేవం గణ్హతో అవహారో **థేయ్యావహారో**తి వేదితబ్బో. యో పన పసయ్హ బలక్కారేన పరేసం సన్తకం గణ్హాతి గామఘాతకాదయో వియ, అత్తనో పత్తబలితో వా వుత్తనయేనేవ అధికం గణ్హాతి రాజభటాదయో వియ, తస్సేవం గణ్హతో అవహారో **పసయ్హావహారో**తి వేదితబ్బో. పరికప్పేత్వా గహణం పన **పరికప్పావహారో** నామ. సో భణ్డోకాసవసేన దువిధో. తత్రాయం **భణ్డపరికప్పో** – సాటకత్థికో అన్తోగబ్భం పవిసిత్వా “సచే సాటకో భవిస్సతి, గణ్హిస్సామి, సచే సుత్తం, న గణ్హిస్సామీ”తి పరికప్పేత్వా అన్ధకారే పసిబ్బకం గణ్హాతి, తత్ర చే సాటకో హోతి, ఉద్ధారేయేవ పారాజికం. సుత్తం చే హోతి, రక్ఖతి. బహి నీహరిత్వా ముఞ్చిత్వా “సుత్త”న్తి ఞత్వా పున ఆహరిత్వా ఠపేతి, రక్ఖతియేవ. “సుత్త”న్తి ఞత్వాపి “యం లద్ధం, తం గహేతబ్బ”న్తి గచ్ఛతి, పదవారేన కారేతబ్బో. భూమియం ఠపేత్వా గణ్హాతి, ఉద్ధారే పారాజికం. “చోరో చోరో”తి అనుబన్ధో

ఛట్టేత్వా పలాయతి, రక్ఖతి. సామికా దిస్వా గణ్హన్తి, రక్ఖతి యేవ. అఞ్ఞో చే కోచి గణ్హాతి, భణ్డదేయ్యం. సామికేసు నివత్తేసు సయం దిస్వా పంసుకూలసఞ్ఞాయ "పగేవేతం మయా గహితం, మమ దాని సన్తక"న్తి గణ్హన్తస్సాపి భణ్డదేయ్యమేవ. తత్థ య్వాయం "సచే సాటకో భవిస్సతి, గణ్హిస్సామీ"తిఆదినా నయేన పవత్తో పరికప్పో, అయం భణ్డపరికప్పో నామ.

ఓకాసపరికప్పో పన ఏవం వేదితబ్బో – ఏకచ్చో పన పరపరివేణాదీని పవిట్ఠో కిఞ్చి లోభనేయ్యం భణ్డం దిస్వా గబ్భద్వారపముఖహేట్ఠాపాసాదద్వారకోట్ఠకరుక్ఖమూలాదివసేన పరిచ్ఛేదం కత్వా "సచే మం ఏత్థన్తరే పస్సిస్సన్తి, దట్ఠుకామతాయ గహేత్వా విచరన్తో వియ దస్సామి, నో చే పస్సిస్సన్తి, హరిస్సామీ"తి పరికప్పేతి, తస్స తం ఆదాయ పరికప్పితపరిచ్ఛేదం అతిక్కన్తమత్తే అవహారో హోతి. ఇతి య్వాయం వుత్తనయేనేవ పవత్తో పరికప్పో, అయం ఓకాసపరికప్పో నామ. ఏవమిమేసం ద్విన్నమ్పి పరికప్పానం వసేన పరికప్పేత్వా గణ్హతో అవహారో "పరికప్పావహారో"తి వేదితబ్బో.

పటిచ్ఛాదేత్వా పన అవహరణం **పటిచ్ఛన్నావహారో** నామ. సో ఏవం వేదితబ్బో – యో భిక్ఖు ఉయ్యానాదీసు పరేసం ఓముఞ్చిత్వా ఠపితఅఙ్గులిముద్దికాదీని దిస్వా "పచ్ఛా గణ్హిస్సామీ"తి పంసునా వా పణ్ణేన వా పటిచ్ఛాదేతి, తస్స ఏత్తావతా ఉద్ధారో నత్థీతి న తావ అవహారో హోతి . యదా పన సామికా విచినన్తా అపస్సిత్వా "స్వే జానిస్సామా"తి సాలయావ గతా హోన్తి, అథస్స తం ఉద్ధరతో ఉద్ధారే అవహారో. పటిచ్ఛన్నకాలేయేవ "ఏతం మమ సన్తక"న్తి సకసఞ్ఞాయ వా "గతా దాని తే, ఛట్టితభణ్డం ఇద"న్తి పంసుకూలసఞ్ఞాయ వా గణ్హన్తస్స పన భణ్డదేయ్యం. తేసు దుతియతతియదివసే ఆగన్త్వా విచినిత్వా అదిస్వా ధురనిక్ఖేపం కత్వా గతేసుపి గహితం భణ్డదేయ్యమేవ. పచ్ఛా ఞత్వా చోదియమానస్స అదదతో సామికానం ధురనిక్ఖేపే అవహారో హోతి. కస్మా? యస్మా తస్స పయోగేన తేహి న దిట్ఠం. యో పన తథారూపం భణ్డం యథాఠానే ఠితంయేవ అప్పటిచ్ఛాదేత్వా థేయ్యచిత్తో పాదేన అక్కమిత్వా కద్దమే వా వాలుకాయ వా పవేసేతి, తస్స పవేసితమత్తేయేవ అవహారో.

కుసం సఙ్కామేత్వా పన అవహరణం **కుసావహారో** నామ. సోపి ఏవం వేదితబ్బో – యో భిక్ఖు విలీవమయం వా తాలపణ్ణమయం వా కతసఞ్ఞాణం యంకిఞ్చి కుసం పాతేత్వా చీవరే భాజీయమానే అత్తనో కోట్ఠాసస్స సమీపే ఠితం అప్పగ్ఘతరం వా మహగ్ఘతరం వా సమసమం వా అగ్ఘేన పరస్స కోట్ఠాసం హరితుకామో అత్తనో కోట్ఠాసే పతితం కుసం పరస్స కోట్ఠాసే పాతేతుకామతాయ ఉద్ధరతి, రక్ఖతి తావ. పరస్స కోట్ఠాసే పాతితే రక్ఖతేవ. యదా పన తస్మిం పతితే పరస్స కోట్ఠాసతో పరస్స కుసం ఉద్ధరతి, ఉద్ధతమత్తే అవహారో. సచే పఠమతరం పరకోట్ఠాసతో పరస్స కుసం ఉద్ధరతి, అత్తనో కోట్ఠాసే పాతేతుకామతాయ ఉద్ధారే రక్ఖతి, పాతనేపి రక్ఖతి, అత్తనో కోట్ఠాసతో పన అత్తనో కుసం ఉద్ధరతో ఉద్ధారేయేవ రక్ఖతి, తం ఉద్ధరిత్వా పరకోట్ఠాసే పాతేన్తస్స హత్థతో ముత్తమత్తే అవహారో. అయం కుసావహారో. ఇతి యం వుత్తం "ఆదియేయ్యాతి పఞ్చవీసతియా అవహారానం అఞ్ఞతరవసేన హరేయ్యా"తి, తస్సత్థో పకాసితో హోతి.

యథారూపేతి యాదిసే. **అదిన్నాదానేతి** అదిన్నస్స పరసన్తకస్స గహణే. **రాజానోతి**ఇదం బిమ్బిసారంయేవ సన్ధాయ వుత్తం, అఞ్ఞే పన తథా కరేయ్యుం వా న కరేయ్యుం వాతి తే నప్పమాణం. **హనేయ్యుం వాతి** హత్థాదీహి వా పోథేయ్యుం, సత్థేన వా ఛిన్దేయ్యుం. **బన్ధేయ్యుం వాతి** రజ్జుబన్ధనాదీహి బన్ధేయ్యుం వా. **పబ్బాజేయ్యుం వాతి** నీహరేయ్యుం వా. **చోరోసి బాలోసి మూళ్హోసి థేనోసీతి** ఇమేహి వచనేహి పరిభాసేయ్యుం. కీదిసస్స పన అదిన్నస్స ఆదానే రాజానో ఏవం కరోన్తి? పాదస్స వా పాదారహస్స వా. **తథారూపం భిక్ఖు అదిన్నం ఆదియమానోతి** తాదిసం భిక్ఖు పోరాణకస్స కహాపణస్స పాదం వా

పాదారహం వా భణ్డం అదిన్నం భూమిఆదీసు యత్థ కత్థచి ఠితం యంకిఞ్చి సజీవనిజ్జీవం వుత్తప్పకారానం అవహారానం యేన కేనచి అవహారేన అవహరన్తో పారాజికో హోతి, కో పన వాదో తతో అతిరేకతరస్మిన్తి.

రాజగహే ధనియత్థేరం ఆరబ్భ రఞ్ఞో దారూని అదిన్నం ఆదియనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, “గామా వా అరఞ్ఞా వా”తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, హరణత్థాయ గమనాదికే పుబ్బప్పయోగే దుక్కటం, ఆమసనే దుక్కటం, పారాజికవత్థునో ఫన్దాపనే థుల్లచ్చయం. ఆదియన్తస్స మాసకే వా ఊనమాసకే వా దుక్కటం, అతిరేకమాసకే వా ఊనపఞ్చమాసకే వా థుల్లచ్చయం, పఞ్చమాసకే వా అతిరేకపఞ్చమాసకే వా పారాజికం. సబ్బత్థ గహణకాలవసేన చ గహణదేసవసేన చ పరిభోగభాజనపరివత్తనాదీహి చ పరిహీనాపరిహీనవసేన వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. సకసఞ్ఞిస్స, విస్సాసగ్గాహే, తావకాలికే, పేతపరిగ్గహే, తిరచ్ఛానగతపరిగ్గహే, పంసుకూలసఞ్ఞిస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సీలవిపత్తి, అఞ్ఞస్స మనుస్సజాతికస్స వసేన పరపరిగ్గహితం, పరపరిగ్గహితసఞ్ఞితా, గరుపరిక్ఖారో, థేయ్యచిత్తం, వుత్తప్పకారానం అవహారానం వసేన అవహరణఞ్చాతి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. అదిన్నాదానసముట్ఠానం, కిరియం, సఞ్ఞావిమోక్ఖం, సచిత్తకం, లోకవజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, అకుసలచిత్తం, తివేదనన్తి.

దుతియపారాజికవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. తతియపారాజికవణ్ణనా

తతియే **సఞ్చిచ్చాతి** సంచేతేత్వా సద్ధిం చేతేత్వా. “పాణో”తిసఞ్ఞాయ సద్ధింయేవ “వధామి న”న్తి వధకచేతనాయ చేతేత్వా పకప్పేత్వా. **మనుస్సవిగ్గహన్తి** కలలతో పట్ఠాయ జీవమానకమనుస్సజాతికసరీరం. **జీవితా వోరోపేయ్యాతి** కలలకాలేపి తాపనమద్దనేహి వా భేసజ్జసమ్పదానేన వా తతో వా ఉద్ధమ్పి తదనురూపేన ఉపక్కమేన జీవితా వియోజేయ్య. ఇమస్స పనత్థస్స ఆవిభావత్థం పాణో వేదితబ్బో, పాణాతిపాతో వేదితబ్బో, పాణాతిపాతీ వేదితబ్బో, పాణాతిపాతస్స పయోగో వేదితబ్బో. తత్థ **పాణోతి** వోహారతో సత్తో, పరమత్థతో జీవితిన్ద్రియం. **పాణాతిపాతోతి** యాయ చేతనాయ జీవితిన్ద్రియుపచ్ఛేదకపయోగం సముట్ఠాపేతి, సా చేతనా. **పాణాతిపాతీతి** వుత్తచేతనాయ సమఙ్గిపుగ్గలో. **పాణాతిపాతస్స పయోగోతి** పాణాతిపాతస్స ఛ పయోగా సాహత్థికో నిస్సగ్గియో ఆణత్తికో థావరో విజ్జామయో ఇద్ధిమయోతి . తత్థ **సాహత్థికోతి** సయం మారేన్తస్స కాయేన వా కాయప్పటిబద్ధేన వా పహరణం. **నిస్సగ్గియోతి** దూరే ఠితం మారేతుకామస్స కాయేన వా కాయప్పటిబద్ధేన వా ఉసుసత్తియన్తపాసాణాదీనం నిస్సజ్జనం. తత్థ ఏకేకో ఉద్దిస్సానుద్దిస్సభేదతో దువిధో. తత్థ ఉద్దిస్సకే యం ఉద్దిస్స పహరతి, తస్సేవ మరణేన కమ్మబద్ధో. “యో కోచి మరతూ”తి ఏవం అనుద్దిస్సకే పహారప్పచ్చయా యస్స కస్సచి మరణేన కమ్మబద్ధో. ఉభయత్థాపి చ పహరితమత్తే వా మరతు, పచ్ఛా వా తేనేవ రోగేన, పహరితక్ఖణేయేవ కమ్మబద్ధో. **ఆణత్తికోతి** “అసుకం నామ మారేహీ”తి అఞ్ఞం ఆణాపేన్తస్స ఆణాపనం.

తత్థ –

వత్థు కాలో చ ఓకాసో, ఆవుధం ఇరియాపథో;
క్రియావిసేసోతి ఇమే, ఛ ఆణత్తి నియామకా.

తత్థ **వత్థూతి** పుగ్గలో. యఞ్హి పుగ్గలం "మారేహీ"తి ఆణత్తో సచే తమేవ మారేతి, ఆణాపకస్స ఆపత్తి. అథ అఞ్ఞం మారేతి, తంమఞ్ఞమానో వా అఞ్ఞం మారేతి, ఆణాపకో ముచ్చతి. "ఇమం మారేహీ"తి ఆణత్తే పన ఆణాపకస్స దుక్కటం. **కాలోతి** పురేభత్తాదికాలో. సచే హి "పురేభత్తం మారేహీ"తి ఆణత్తో పురేభత్తమేవ మారేతి, ఆణాపకస్స ఆపత్తి. అథ యం పురేభత్తం నియామితం, తతో పచ్ఛా వా పురే వా మారేతి, ఆణాపకో ముచ్చతి. ఇమినా నయేన సబ్బత్థ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. **థావరోతి** అసంహారిమేన ఉపకరణేన మారేతుకామస్స ఓపాతక్ఖణనం అపస్సేనసంవిధానం అసిఆదీనం ఉపనిక్ఖిపనం తళాకాదీసు విససమ్పయోజనం రూపూపహారోతిఏవమాది. వుత్తనయేనేవ చేత్థాపి ఉద్దిస్సానుద్దిస్సభేదో వేదితబ్బో. **విజ్జామయోతి** మారణత్థం విజ్జాపరిజప్పనం. **ఇద్ధిమయోతి** కమ్మవిపాకజాయ ఇద్ధియా పయోజనం.

సత్థహారకం వాస్స పరియేసేయ్యాతి ఏత్థ హరతీతి హారకం, కిం హరతి? జీవితం. అథ వా హరితబ్బన్తి హారకం, ఉపనిక్ఖిపితబ్బన్తి అత్థో. సత్థఞ్చ తం హారకఞ్చాతి సత్థహారకం. **అస్సాతి** మనుస్సవిగ్గహస్స. **పరియేసేయ్యాతి** యథా లభతి, తథా కరేయ్య, ఉపనిక్ఖిపేయ్యాతి అత్థో. ఏతేన థావరపయోగం దస్సేతి. ఇతరథా హి పరియిట్ఠిమత్తేయేవ పారాజికో భవేయ్య, న చేతం యుత్తం. పదభాజనే పనస్స బ్యఞ్జనం అనాదియిత్వా యం ఏత్థ థావరపయోగసఙ్గహితం సత్థం, తదేవ దస్సేతుం "అసిం వా"తిఆది వుత్తం. **మరణవణ్ణం వా సంవణ్ణేయ్యాతి** వాచాయ వా తాలపణ్ణాదీసు లిఖిత్వా వా "యో ఏవం మరతి, సో ధనం వా లభతీ"తిఆదినా నయేన మరణే గుణం పకాసేయ్య. ఏతేన యథా "అదిన్నాదానే ఆదియేయ్యా"తి వుత్తత్తా పరియాయకథాయ ముచ్చతి, నయిధ, ఏవం "సంవణ్ణేయ్యా"తి వచనతో పన ఇధ పరియాయకథాయపి న ముచ్చతీతి అయమత్థో వేదితబ్బో. **మరణాయ వా సమాదపేయ్యాతి** "సత్థం వా ఆహరా"తిఆదినా (పారా॰ ౧౭౨) నయేన మరణత్థాయ ఉపాయం గాహాపేయ్య. ఏతేన ఆణత్తికప్పయోగం దస్సేతి. **అమ్భో పురిసాతి** ఆలపనమేతం. **కిం తుయ్హిమినాతిఆది** సంవణ్ణనాకారనిదస్సనం. **ఇతి చిత్తమనోతి** ఇతి చిత్తో ఇతి మనో. "మతం తే జీవితా సేయ్యో"తిఏత్థ వుత్తమరణచిత్తో మరణమనోతి అత్థో. ఏత్థ చ "మనో"తిఇదం చిత్తస్స అత్థదీపనత్థం వుత్తం. తేనేవస్స పదభాజనే "యం చిత్తం తం మనో"తి (పారా॰ ౧౭౨) ఆహ. **చిత్తసఙ్కప్పోతి** విచిత్తసఙ్కప్పో. ఏత్థాపి ఇతి-సద్దో ఆహరితబ్బో. "సఙ్కప్పో"తి చ సంవిదహనమత్తస్సేతం నామం, న వితక్కస్సేవ. తఞ్చ సంవిదహనం ఇమస్మిం అత్థే సఞ్ఞాచేతనాధిప్పాయేహి సఙ్గహం గచ్ఛతి, తస్మా "ఇతి చిత్తసఙ్కప్పో"తి "మతం తే జీవితా సేయ్యో"తిఏత్థ వుత్తమరణసఞ్ఞీ మరణచేతనో మరణాధిప్పాయోతి ఏవమేత్థ అత్థో దట్ఠబ్బో. పదభాజనేపి హి అయమేవ నయో దస్సితో . ఏతేన మరణచిత్తాదీహి వినా "ఏకాహం జీవితం సేయ్యో, వీరియమారభతో దళ్హ"న్తిఆదినా (ధ॰ ప॰ ౧౧౨) నయేన ధమ్మం భాసన్తస్స సంవణ్ణనా నామ న హోతీతి దస్సేతి. **అనేకపరియాయేనాతి** నానప్పకారేన ఉచ్చావచేన కారణేన. పున **మరణవణ్ణన్తిఆది** నిగమనవచనం. **పారాజికో హోతీతి** తఙ్ఖణూపపన్నమ్పి మనుస్సవిగ్గహం వుత్తనయేన జీవితా వోరోపేన్తో పారాజికో హోతీతి.

వేసాలియం సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ అఞ్ఞమఞ్ఞం జీవితా వోరోపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "మరణవణ్ణం వా"తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, మారణత్థాయ ఓపాతక్ఖణనాదీసు దుక్కటం, అనోదిస్స ఖతే ఓపాతే యస్స కస్సచి పతనేపి దుక్కటం, యక్ఖపేతతిరచ్ఛానగతమనుస్సవిగ్గహానం తిరచ్ఛానగతస్స చ దుక్ఖుప్పత్తియం దుక్కటమేవ, మనుస్సజాతికస్స దుక్ఖుప్పత్తియం థుల్లచ్చయం, తథా యక్ఖాదీనం మరణే, తిరచ్ఛానగతమరణే పన పాచిత్తియం, మనుస్సమరణే పారాజికన్తి. ఇమినా నయేన సబ్బత్థ పయోగభేదవసేన ఆపత్తిభేదో వేదితబ్బో. అసఞ్చిచ్చ మారేన్తస్స అజానన్తస్స నమరణాధిప్పాయస్స ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. తత్థ **అసఞ్చిచ్చాతి** "ఇమినా ఉపక్కమేన ఇమం మారేమీ"తి అచేతేత్వా కతేన ఉపక్కమేన ముసలుస్సాపనవత్థుస్మిం (పారా॰ ౧౮౦ ఆదయో) వియ పరే మతేపి అనాపత్తి.

అజానన్తస్సాతి “ఇమినా అయం మరిస్సతీ”తి అజానన్తస్స ఉపక్కమేన విసగతపిణ్డపాతవత్థుస్మిం (పారా॰ ౧౮౧) వియ పరే మతేపి అనాపత్తి. **నమరణాధిప్పాయస్సాతి** మరణం అనిచ్ఛన్తస్స ఉపక్కమేన భేసజ్జవత్థుస్మిం (పారా॰ ౧౮౭) వియ పరే మతేపి అనాపత్తి. ఏవం అసఞ్చిచ్చాతిఆదీసు వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. సీలవిపత్తి, మనుస్సజాతికపాణో, పాణసఞ్ఞితా, వధకచిత్తం, ఉపక్కమో, తేన మరణన్తి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. అదిన్నాదానసముట్ఠానం, కిరియం, సఞ్ఞావిమోక్ఖం, సచిత్తకం, లోకవజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, అకుసలచిత్తం, దుక్ఖవేదనన్తి.

తతియపారాజికవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. చతుత్థపారాజికవణ్ణనా

చతుత్థే **అనభిజాన**న్తి సకసన్తానే అనుప్పన్నత్తా అత్తని అత్థిభావం అజానన్తో. **ఉత్తరిమనుస్సధమ్మ**న్తి ఉత్తరిమనుస్సానం ఝాయీనఞ్చేవ అరియానఞ్చ ధమ్మం. **అత్తుపనాయిక**న్తి అత్తని తం ఉపనేతి “మయి అత్థీ”తి సముదాచరన్తో, అత్తానం వా తత్థ ఉపనేతి “అహం ఏత్థ సన్దిస్సామీ”తి సముదాచరన్తోతి అత్తుపనాయికో, తం అత్తుపనాయికం. ఏవం కత్వా సముదాచరేయ్యాతి సమ్బన్ధో. **అలమరియఞాణదస్సన**న్తిఏత్థ మహగ్గతలోకుత్తరపఞ్ఞా జాననట్ఠేన ఞాణం, చక్ఖునా చ దిట్ఠమివ ధమ్మం పచ్చక్ఖకరణతో దస్సనట్ఠేన దస్సనన్తి ఞాణదస్సనం, అరియం విసుద్ధం ఉత్తమం ఞాణదస్సనన్తి అరియఞాణదస్సనం, అలం పరియత్తం కిలేసవిద్ధంసనసమత్థం అరియఞాణదస్సనమేత్థ ఝానాదిభేదే ఉత్తరిమనుస్సధమ్మే, అలం వా అరియఞాణదస్సనమస్సాతి అలమరియఞాణదస్సనో, తం అలమరియఞాణదస్సనం. **సముదాచరేయ్యాతి** వుత్తప్పకారమేతం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మం అత్తుపనాయికం కత్వా కాయేన వా వాచాయ వా తదుభయేన వా విఞ్ఞుస్స మనుస్సజాతికస్స ఆరోచేయ్య. **ఇతి జానామి ఇతి పస్సామీతి** సముదాచరణాకారదస్సనమేతం, అత్తుపనాయికఞ్హి కత్వా వినా అఞ్ఞాపదేసేన సముదాచరన్తో ఏవం సముదాచరతి, తస్మా య్వాయం పదభాజనే (పారా॰ ౨౦౮) “పఠమం ఝానం సమాపజ్జిం, సమాపజ్జామి, సమాపన్నో”తిఆదిభేదో వుత్తో, సో సబ్బో ఇధేవ సఙ్గహం గచ్ఛతీతి వేదితబ్బో. “ఇతి జానామి ఇతి పస్సామీ”తి హి వదన్తో న యిదం వచనమత్తమేవ వదతి, అథ ఖో “ఇమినా చ ఇమినా చ కారణేన అయం ధమ్మో మయి అత్థీ”తి దీపేతి, “సమాపజ్జి”న్తిఆదీని చ వదన్తేన హి సమాపజ్జనాదీహి కారణేహి అత్థితా దీపితా హోతి, తేన వుత్తం “య్వాయం పదభాజనే పఠమం ఝానం సమాపజ్జిం, సమాపజ్జామి, సమాపన్నోతిఆదిభేదో వుత్తో, సో సబ్బో ఇధేవ సఙ్గహం గచ్ఛతీ”తి. **తతో అపరేన సమయేనాతి** తతో ఆరోచితకాలతో అఞ్ఞతరస్మిం కాలే. ఇతి ఆపత్తిపటిజాననకాలదస్సనమేతం, అయం పన ఆరోచితక్ఖణేవ ఆపత్తిం ఆపజ్జతి. ఆపత్తిం పన ఆపన్నో యస్మా పరేన చోదితో వా అచోదితో వా పటిజానాతి, తస్మా “సమనుగ్గాహియమానో వా అసమనుగ్గాహియమానో వా”తి వుత్తం. **ఆపన్నోతి** ఆరోచితక్ఖణేయేవ పారాజికం ఆపన్నో. **విసుద్ధాపేక్ఖోతి** అత్తనో గిహిభావాదికం విసుద్ధిం అపేక్ఖమానో ఇచ్ఛమానో. అయఞ్హి యస్మా పారాజికం ఆపన్నో, తస్మా భిక్ఖుభావే ఠత్వా అభబ్బో ఝానాదీని అధిగన్తుం, ఇచ్ఛస్స భిక్ఖుభావో విసుద్ధి నామ న హోతి. యస్మా పన గిహీ వా ఉపాసకారామికసామణేరానం వా అఞ్ఞతరో హుత్వా దానాదీహి సగ్గమగ్గం వా ఝానాదీహి మోక్ఖమగ్గం వా ఆరాధేతుం భబ్బో హోతి, తస్మాస్స గిహిఆదిభావో విసుద్ధి నామ హోతి. తేన వుత్తం “గిహిభావాదికం విసుద్ధిం అపేక్ఖమానో”తి. **ఏవం వదేయ్యాతి** ఏవం భణేయ్య, కథం? “అజానమేవం, ఆవుసో”తిఆదిం. తత్థ **అజాన**న్తి అజానన్తో. **అపస్స**న్తి అపస్సన్తో. **తుచ్ఛం ముసా విలపి**న్తి అహం వచనత్థవిరహతో తుచ్ఛం, వఞ్చనాధిప్పాయతో ముసా విలపిం అభణిన్తి వుత్తం హోతి. **అఞ్ఞత్ర అధిమానాతి** య్వాయం

తిలక్ఖణం ఆరోపేత్వా సఙ్ఖారే సమ్మసన్తస్స ఆరద్ధవిపస్సకస్స అపత్తే పత్తసఞ్ఞితాసఙ్ఖాతో అధిమానో ఉప్పజ్జతి, తం అధిమానం ఠపేత్వా కేవలం పాపిచ్ఛతాయ యో సముదాచరేయ్య, అయమ్పి పారాజికో హోతీతి అత్థో.

వేసాలియం వగ్గుముదాతీరియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ తేసం ఉత్తరిమనుస్సధమ్మారోచనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "అఞ్ఞత్ర అధిమానా"తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, "పఠమం ఝానం సమాపజ్జి"న్తిఆదినా నయేన వుత్తప్పకారం అసన్తం ఝానాదిధమ్మం ఆరోచేన్తస్స సచే యస్స కస్సచి ఆరోచేతి, సో మనుస్సజాతికో హోతి, అనన్తరమేవ "అయం ఝానలాభీ"తి వా "అరియో"తి వా యేన కేనచి ఆకారేన తమత్థం జానాతి, పారాజికం. సచే న జానాతి, థుల్లచ్చయం. సచే పన "యో తే విహారే వసి, సో భిక్ఖు పఠమం ఝానం సమాపజ్జీ"తిఆదినా (పారా॰ ౨౨౦) నయేన అఞ్ఞాపదేసేన ఆరోచేన్తస్స జానాతి, థుల్లచ్చయం. సచే న జానాతి, దుక్కటం. అధిమానేన ఆరోచేన్తస్స, అనుల్లపనాధిప్పాయస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సీలవిపత్తి, ఉత్తరిమనుస్సధమ్మస్స అత్తని అసన్తతా, పాపిచ్ఛతాయ తస్స ఆరోచనం, అనఞ్ఞాపదేసో, యస్స ఆరోచేతి, తస్స మనుస్సజాతికతా, తఙ్ఖణవిజాననన్తి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానే వుత్తసదిసానేవాతి.

చతుత్థపారాజికవణ్ణనా నిట్ఠితా.

ఉద్దిట్ఠా ఖో ఆయస్మన్తో చత్తారో పారాజికా ధమ్మాతిఇదం ఇధ ఉద్దిట్ఠపారాజికపరిదీపనమేవ. సమోధానేత్వా పన సబ్బానేవ చతువీసతి పారాజికాని వేదితబ్బాని . కతమాని చతువీసతి? పాళియం ఆగతాని తావ భిక్ఖూనం చత్తారి భిక్ఖునీనం అసాధారణాని చత్తారీతి అట్ఠ, తాని ఏకాదసన్నం పణ్డకాదీనం అభబ్బభావసఙ్ఖాతేహి ఏకాదసహి పారాజికేహి సద్ధిం ఏకూనవీసతి, గిహిభావం పత్థయమానాయ భిక్ఖునియా విబ్భన్తభావపారాజికేన సద్ధిం వీసతి, అపరానిపి లమ్బీ, ముదుపిట్ఠికో, పరస్స అఙ్గజాతం ముఖేన గణ్హాతి, పరస్స అఙ్గజాతే అభినిసీదతీతి ఇమేసం చతున్నం వసేన "చత్తారి అనులోమపారాజికానీ"తి వదన్తి, ఇతి ఇమాని చ చత్తారి, పురిమాని చ వీసతీతి సమోధానేత్వా సబ్బానేవ చతువీసతి పారాజికాని వేదితబ్బాని. **న లభతి భిక్ఖూహి సద్ధిం సంవాస**న్తి ఉపోసథాదిభేదం సంవాసం భిక్ఖూహి సద్ధిం న లభతి. **యథా పురే, తథా పచ్ఛా**తి యథా పుబ్బే గిహికాలే అనుపసమ్పన్నకాలే చ, పచ్ఛా పారాజికం ఆపన్నోపి తథేవ అసంవాసో హోతి, నత్థి తస్స భిక్ఖూహి సద్ధిం ఉపోసథాదిభేదో సంవాసోతి. **తత్థాయస్మన్తే పుచ్ఛామీ**తి తేసు చతూసు పారాజికేసు ఆయస్మన్తే "కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా"తి పుచ్ఛామి. **కచ్చిత్థా**తి కచ్చి ఏత్థ, ఏతేసు చతూసు పారాజికేసు కచ్చి పరిసుద్ధాతి అత్థో. అథ వా **కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా**తి కచ్చి పరిసుద్ధా అత్థ, భవథాతి అత్థో. సేసం సబ్బత్థ ఉత్తానమేవాతి.

కఙ్ఖావితరణియా పాతిమోక్ఖవణ్ణనాయ

పారాజికవణ్ణనా నిట్ఠితా.

సఙ్ఘాదిసేసకణ్డో

ఇమే ఖో పనాతి ఇదాని వత్తబ్బానం అభిముఖీకరణం. **ఆయస్మన్తోతి** సన్నిపతితానం పియవచనేన ఆలపనం. **తేరసాతి** గణనపరిచ్ఛేదో. **సఙ్ఘాదిసేసాతి** ఏవంనామకా. **ధమ్మాతి** ఆపత్తియో. **ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తీతి** సరూపేన ఉద్దిసితబ్బతం ఆగచ్ఛన్తి, న నిదానే వియ "యస్స సియా ఆపత్తీ"తి సాధారణవచనమత్తేన.

౧. సుక్కవిస్సట్ఠిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సంవిజ్జతి చేతనా అస్సాతి సఞ్చేతనా, సఞ్చేతనావ సఞ్చేతనికా, సఞ్చేతనా వా అస్స అత్థీతి సఞ్చేతనికా. **సుక్కవిస్సట్ఠీతి** సుక్కస్స విస్సట్ఠి, రాగూపత్థమ్భాదీసు యేన కేనచి అఙ్గజాతే కమ్మఞ్ఞతం పత్తే ఆరోగ్యాదీసు యంకిఞ్చి అపదిసిత్వా అజ్ఝత్తరూపాదీసు యత్థ కత్థచి మోచనస్సాదచేతనాయ నిమిత్తే ఉపక్కమన్తస్స ఆసయధాతునానత్తతో నీలాదివసేన (పారా॰ ౨౩౮-౨౪౦) దసవిధేసు సుక్కేసు యస్స కస్సచి సుక్కస్స ఠానా చావనాతి అత్థో. **అఞ్ఞత్ర సుపినన్తాతి** యా సుపినే సుక్కవిస్సట్ఠి హోతి, తం ఠపేత్వా. **సఙ్ఘాదిసేసోతి** యా అఞ్ఞత్ర సుపినన్తా సఞ్చేతనికా సుక్కవిస్సట్ఠి, అయం సఙ్ఘాదిసేసో నామ ఆపత్తినికాయోతి అత్థో. వచనత్థో పనేత్థ సఙ్ఘో ఆదిమ్హి చేవ సేసే చ ఇచ్ఛితబ్బో అస్సాతి సఙ్ఘాదిసేసో. కిం వుత్తం హోతి – ఇమం ఆపత్తిం ఆపజ్జిత్వా వుట్ఠాతుకామస్స యం తం ఆపత్తివుట్ఠానం, తస్స ఆదిమ్హి చేవ పరివాసదానత్థాయ, ఆదితో సేసే మజ్ఝే మానత్తదానత్థాయ మూలాయ పటికస్సనేన వా సహ మానత్తదానత్థాయ, అవసానే అబ్భానత్థాయ చ సఙ్ఘో ఇచ్ఛితబ్బో, న హేత్థ ఏకమ్పి కమ్మం వినా సఙ్ఘేన సక్కా కాతుం. ఇతి సఙ్ఘో ఆదిమ్హి చేవ సేసే చ ఇచ్ఛితబ్బో అస్సాతి సఙ్ఘాదిసేసోతి.

సావత్థియం సేయ్యసకం ఆరబ్భ ఉపక్కమిత్వా అసుచిమోచనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "అఞ్ఞత్ర సుపినన్తా"తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం. సచే పన పరేన అత్తనో అఙ్గజాతే ఉపక్కమం కారేత్వా మోచాపేతి, ఆపజ్జతియేవ. చేతేత్వా అన్తమసో ఆకాసే కటికమ్పనేనపి నిమిత్తే ఉపక్కమన్తస్స సచే న ముచ్చతి, థుల్లచ్చయం. సచే పన అన్తమసో యం ఏకా ఖుద్దకమక్ఖికా పివేయ్య, తత్తకమ్పి ఠానతో ముచ్చతి, దకసోతం అనోతిణ్ణేపి సఙ్ఘాదిసేసో. ఠానతో పన చుతం అవస్సమేవ దకసోతం ఓతరతి, తస్మా "దకసోతం ఓతిణ్ణమత్తే బహి నిక్ఖన్తే వా అనిక్ఖన్తే వా సఙ్ఘాదిసేసో"తి (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౨౩౭) అట్ఠకథాసు వుత్తం. అనుపక్కమన్తస్స చ, అమోచనాధిప్పాయస్స చ, సుపినం పస్సన్తస్స చ, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ ముత్తేపి అనాపత్తి. సీలవిపత్తి, చేతనా, ఉపక్కమో , ముచ్చనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికే వుత్తసదిసానేవాతి.

సుక్కవిస్సట్ఠిసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. కాయసంసగ్గసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **ఓతిణ్ణోతి** యక్ఖాదీహి వియ సత్తా అన్తో ఉప్పజ్జన్తేన రాగేన వా ఓతిణ్ణో, కూపాదీని వియ సత్తా అసమపేక్ఖిత్వా రజ్జనీయే ఠానే రజ్జన్తో సయం వా రాగం ఓతిణ్ణో, కాయసంసగ్గరాగసమఙ్గిస్సేతం అధివచనం. **విపరిణతేన చిత్తేనాతి** పరిసుద్ధభవఙ్గసన్తతిసఙ్ఖాతం పకతిం విజహిత్వా అఞ్ఞథా పవత్తేన, విరూపం వా పరిణతేన యథా పరివత్తమానం విరూపం

హోతి, ఏవం వుత్తరాగవసేన పరివత్తేత్వా ఠితేన చిత్తేనాతి అత్థో. **మాతుగామేన సద్ధిన్తి** తదహుజాతాయపి జీవమానకమనుస్సిత్థియా సద్ధిం. **కాయసంసగ్గం సమాపజ్జేయ్యాతి** హత్థగ్గహణాదికఆయసమ్పయోగం కాయమిస్సీభావం సమాపజ్జేయ్య. **హత్థగ్గాహం వాతిఆది** పనస్స విత్థారేన అత్థదస్సనం. తత్థ **హత్థో** నామ కప్పరతో పట్ఠాయ యావ అగ్గనఖా. **వేణీ** నామ వినన్ధిత్వా వా అవినన్ధిత్వా వా సుద్ధకేసేహి వా నీలాదివణ్ణసుత్తకుసుమకహాపణమాలాసువణ్ణచీరకముత్తావళిఆదీసు అఞ్ఞతరమిస్సేహి వా కతకేసకలాపస్సేతం అధివచనం. వేణిగ్గహణేన చేత్థ కేసాపి గహితాయేవ సద్ధిం లోమేహి. ఇతి వుత్తలక్ఖణస్స హత్థస్స గహణం హత్థగ్గాహో, వేణియా గహణం వేణిగ్గాహో. అవసేసస్స సరీరస్స పరామసనం **అఞ్ఞతరస్స వా అఞ్ఞతరస్స వా అఙ్గస్స పరామసనం** నామ. యో తం హత్థగ్గాహం వా వేణిగ్గాహం వా అఞ్ఞతరస్స వా అఞ్ఞతరస్స వా అఙ్గస్స పరామసనం సమాపజ్జేయ్య, తస్స సఙ్ఘాదిసేసో నామ ఆపత్తినికాయో హోతీతి.

సావత్థియం ఉదాయిత్థేరం ఆరబ్భ కాయసంసగ్గసమాపజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి , అనాణత్తికం, ఇత్థియా ఇత్థిసఞ్ఞినో అన్తమసో లోమేన లోమం ఫుసన్తస్సాపి, ఇత్థియా వా ఫుసియమానస్స సేవనాధిప్పాయేన వాయమిత్వా ఫస్సం పటిజానన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో. ఏకేన పన హత్థేన గహేత్వా దుతియేన హత్థేన దివసమ్పి తత్థ తత్థ ఫుసన్తస్స ఏకావ ఆపత్తి, అగ్గహేత్వా ఫుసన్తో పన సచే సీసతో యావ పాదా, తావ కాయతో హత్థం అమోచేన్తోయేవ ఫుసతి, ఏకావ ఆపత్తి, పఞ్చన్నం అఙ్గులీనం ఏకతో గహణేపి ఏకాయేవ. సచే పన నానిత్థీనం పఞ్చఙ్గులియో ఏకతో గణ్హాతి, పఞ్చ ఆపత్తియో. ఇత్థియా వేమతికస్స, పణ్డకపురిసతిరచ్ఛానగతసఞ్ఞిస్స చ థుల్లచ్చయం, తథా కాయేన కాయప్పటిబద్ధేన, అమనుస్సిత్థిపణ్డకేహి చ సద్ధిం కాయసంసగ్గేపి. మనుస్సిత్థియా పన కాయప్పటిబద్ధేన కాయప్పటిబద్ధాదీసు, పురిసకాయఫుసనాదీసు చ దుక్కటం. ఇత్థియా ఫుసియమానస్స సేవనాధిప్పాయస్సాపి కాయేన అవాయమిత్వా ఫస్సం పటిజానన్తస్స, మోక్ఖాధిప్పాయేన ఇత్థిం ఫుసన్తస్స, అసఞ్చిచ్చ, అస్సతియా, అజానన్తస్స, అసాదియన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సీలవిపత్తి, మనుస్సిత్థీ, ఇత్థిసఞ్ఞితా, కాయసంసగ్గరాగో, తేన రాగేన వాయామో, హత్థగ్గాహాదిసమాపజ్జనన్తి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికే వుత్తసదిసానేవాతి.

కాయసంసగ్గసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. దుట్ఠుల్లవాచాసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే ఓతిణ్ణతా చ విపరిణతచిత్తతా చ దుట్ఠుల్లవాచస్సాదరాగవసేన వేదితబ్బా. **మాతుగామన్తి** దుట్ఠుల్లాదుట్ఠుల్లసంలక్ఖణసమత్థం మనుస్సిత్థిం. **దుట్ఠుల్లాహివాచాహీతి** వచ్చమగ్గపస్సావమగ్గేమేథునధమ్మప్పటిసంయుత్తాహి వాచాహి. **ఓభాసేయ్యాతి** అవభాసేయ్య, వణ్ణావణ్ణయాచనఆయాచనపుచ్ఛనపటిపుచ్ఛనఆచిక్ఖణానుసాసనఅక్కోసనవసేన నానప్పకారం అసద్ధమ్మవచనం వదేయ్య. **యథా తన్తి** ఏత్థ న్తి నిపాతమత్తం, యథా యువా యువతిన్తి అత్థో. ఏతేన ఓభాసనే నిరాసఙ్కభావం దస్సేతి. **మేథునుపసంహితాహీతిఇదం** దుట్ఠుల్లవాచాయ సిఖాపత్తలక్ఖణదస్సనం. **సఙ్ఘాదిసేసోతి** ద్విన్నం మగ్గానం వసేన వణ్ణావణ్ణేహి వా మేథునయాచనాదీహి వా "సిఖరణీసి, సమ్భిన్నాసి, ఉభతోబ్యఞ్జనకాసీ"తి ఇమేసు తీసు అఞ్ఞతరేన అక్కోసవచనేన వా మాతుగామం ఓభాసన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో నామ ఆపత్తినికాయో హోతీతి.

సావత్థియం ఉదాయిత్థేరం ఆరబ్భ దుట్ఠుల్లవాచాహి ఓభాసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, ఇత్థియా ఇత్థిసఞ్ఞినో అన్తమసో హత్థముద్దాయపి వుత్తనయేన ఓభాసన్తస్స సచే సా తమత్థం తస్మింయేవ ఖణే జానాతి, సఙ్ఘాదిసేసో. పణ్డకే థుల్లచ్చయం. తస్మింయేవ ఇత్థిసఞ్ఞినో దుక్కటం. పునప్పునం ఓభాసన్తస్స, సమ్బహులా చ ఇత్థియో ఏకవాచాయ ఓభాసన్తస్స వాచాగణనాయ చేవ ఇత్థిగణనాయ చ ఆపత్తియో. సచే యం ఇత్థిం ఓభాసతి, సా న జానాతి, థుల్లచ్చయం. అధక్ఖకం ఉబ్భజాణుమణ్డలం ఆదిస్స వణ్ణాదిభణనేపి థుల్లచ్చయం. పణ్డకే దుక్కటం, ఉబ్భక్ఖకం అధోజాణుమణ్డలం కాయప్పటిబద్ధఞ్చ ఆదిస్స వణ్ణాదిభణనే సబ్బత్థ దుక్కటం. అత్థధమ్మఅనుసాసనిపురేక్ఖారానం ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సీలవిపత్తి, మనుస్సిత్థీ, ఇత్థిసఞ్ఞితా, దుట్ఠుల్లవాచస్సాదరాగో, తేన రాగేన ఓభాసనం, తఙ్ఖణవిజాననన్తి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. అదిన్నాదానసముట్ఠానం, కిరియం, సఞ్ఞావిమోక్ఖం, సచిత్తకం, లోకవజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, అకుసలచిత్తం, ద్వివేదనన్తి.

దుట్ఠుల్లవాచాసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. అత్తకామసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే ఓతిణ్ణతా చ విపరిణతచిత్తతా చ అత్తకామపారిచరియావసేన వేదితబ్బా. **మాతుగామస్స సన్తికేతి** దుట్ఠుల్లోభాసనే వుత్తప్పకారాయ ఇత్థియా సమీపే. **అత్తకామపారిచరియాయాతి** మేథునధమ్మసఙ్ఖాతేన కామేన పారిచరియా కామపారిచరియా, అత్తనో అత్థాయ కామపారిచరియా అత్తకామపారిచరియా, అత్తనా వా కామితా ఇచ్ఛితాతి అత్తకామా, సయం మేథునరాగవసేన పత్థితాతి అత్థో, అత్తకామా చ సా పారిచరియా చాతి అత్తకామపారిచరియా, తస్సా అత్తకామపారిచరియాయ. **వణ్ణం భాసేయ్యాతి** గుణం ఆనిసంసం పకాసేయ్య. **ఏతదగ్గన్తిఆది** తస్సా అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణభాసనాకారనిదస్సనం. తత్రాయం పదసమ్బన్ధవసేనేవ సఙ్ఖేపత్థో – యా మాదిసం పాణాతిపాతాదీహి విరహితత్తా **సీలవన్తం** మేథునధమ్మా విరహితత్తా **బ్రహ్మచారిం** తదుభయేనాపి **కల్యాణధమ్మం ఏతేన ధమ్మేన పరిచరేయ్య** అభిరమేయ్య, తస్సా ఏవం మాదిసం పరిచరన్తియా యా అయం పారిచరియా నామ, ఏతదగ్గం పారిచరియానన్తి. **మేథునుపసంహితేన సఙ్ఘాదిసేసోతి** ఏవం అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం భాసన్తో చ “అరహసి త్వం మయ్హం మేథునధమ్మం దాతు”న్తిఆదినా మేథునప్పటిసంయుత్తేనేవ వచనేన యో భాసేయ్య, తస్స సఙ్ఘాదిసేసో.

సావత్థియం ఉదాయిత్థేరం ఆరబ్భ అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణభాసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, ఇత్థియా ఇత్థిసఞ్ఞినో అన్తమసో హత్థముద్దాయపి వుత్తనయేనేవ అత్తకామపారిచరియాయ వణ్ణం భాసన్తస్స సచే సా తమత్థం తస్మింయేవ ఖణే జానాతి, సఙ్ఘాదిసేసో . నో చే జానాతి, థుల్లచ్చయం. పణ్డకే పణ్డకసఞ్ఞినోపి థుల్లచ్చయం. తస్మింయేవ ఇత్థిసఞ్ఞినో దుక్కటం. చీవరాదీహి వత్థుకామేహి పారిచరియాయ వణ్ణం భాసన్తస్స ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సీలవిపత్తి, మనుస్సిత్థీ, ఇత్థిసఞ్ఞితా, అత్తకామపారిచరియాయ రాగో, తేన రాగేన వణ్ణభణనం, తఙ్ఖణవిజాననన్తి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని దుట్ఠుల్లోభాసనే వుత్తసదిసానేవాతి.

అత్తకామసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. సఞ్చరిత్తసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **సఞ్చరిత్తన్తి** ఇత్థిపురిసానం అన్తరే సంచరణభావం. **సమాపజ్జేయ్యాతి** సమ్మా పటిగ్గణ్హనవీమంసనపచ్చాహరణాని కరోన్తో ఆపజ్జేయ్య. **ఇత్థియా వాతిఆది** సమాపజ్జనాకారదస్సనం. తత్థ **ఇత్థియా వా పురిసమతిన్తి** పురిసేన వా తస్స మాతాపితాదీహి వా పేసితో పురిసస్స మతిం అధిప్పాయం ఇత్థియా ఆరోచేయ్యాతి అత్థో. **పురిసస్స వా ఇత్థిమతిన్తి** ఇత్థియా వా తస్సా మాతాపితాదీహి వా పేసితో ఇత్థియా మతిం అధిప్పాయం పురిసస్స ఆరోచేయ్యాతి అత్థో. **జాయత్తనే వా జారత్తనే వాతి** జాయభావే వా జారభావే వా. పురిసస్స హి మతిం ఇత్థియా ఆరోచేన్తో జాయత్తనే ఆరోచేతి, ఇత్థియా మతిం పురిసస్స ఆరోచేన్తో జారత్తనే ఆరోచేతి. అపిచ పురిసస్సేవ మతిం ఇత్థియా ఆరోచేన్తో జాయత్తనే వా ఆరోచేతి నిబద్ధభరియభావే, జారత్తనే వా మిచ్ఛాచారభావే, తేనేవస్స పదభాజనే (పారా॰ ౩౦౩) "జాయత్తనే వాతి జాయా భవిస్ససి, జారత్తనే వాతి జారీ భవిస్ససీ"తి వుత్తం. ఏతేనేవ ఉపాయేన ఇత్థియా మతిం పురిసస్స ఆరోచనేపి "పతి భవిస్ససి, జారో భవిస్ససీ"తి వత్తబ్బతా వేదితబ్బా. **అన్తమసో తఙ్ఖణికాయపీతి** సబ్బన్తిమేన పరిచ్ఛేదేన యా అయం తఙ్ఖణే ముహుత్తమత్తే సంవసితబ్బతో "తఙ్ఖణికా"తి వుచ్చతి, ముహుత్తికాతి అత్థో. తస్సాపి "ముహుత్తికా భవిస్ససీ"తి ఏవం పురిసస్స మతిం ఆరోచేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో, ఏతేనేవ ఉపాయేన "ముహుత్తికో భవిస్ససీ"తి ఏవం పురిసస్స ఇత్థిమతిం ఆరోచేన్తోపి సఙ్ఘాదిసేసం ఆపజ్జతీతి వేదితబ్బో.

సావత్థియం ఉదాయిత్థేరం ఆరబ్భ సఞ్చరిత్తసమాపజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "అన్తమసో తఙ్ఖణికాయపీ"తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి, "పటిగ్గణ్హాతి, వీమంసతి, అన్తేవాసిం పచ్చాహరాపేతీ"తిఇమినా (పారా॰ ౩౩౮) నయేన సాణత్తికం, అఞ్ఞత్ర నాలంవచనీయాయ యాయ కాయచి ఇత్థియా అన్తమసో మాతుయాపి పురిసమతిం ఆరోచేన్తో "హోహి కిర భరియా ధనక్కీతా"తి వత్తుకామో సచేపి ఛన్దవాసినీఆదీసు అఞ్ఞతరాకారేన ఆరోచేత్వా తాయ "సాధూ"తి సమ్పటిచ్ఛితేపి అసమ్పటిచ్ఛితేపి పున ఆగన్త్వా యేన పహితో, తస్స తం పవత్తిం ఆరోచేతి, సఙ్ఘాదిసేసం ఆపజ్జతి. సా పన తస్స భరియా హోతు వా, మా వా, అకారణమేతం. సచేపి యస్సా సన్తికం పేసితో, తం అదిస్వా అఞ్ఞతరస్స అవస్సారోచనకస్స "ఆరోచేహీ"తి వత్వా పచ్చాహరతి, ఆపజ్జతియేవ. "మాతురక్ఖితం బ్రూహీ"తి పేసితస్స పన గన్త్వా అఞ్ఞం పితురక్ఖితాదీసు అఞ్ఞతరం వదన్తస్స విసఙ్కేతం హోతి, పురిసస్స వా ఇత్థియా వా వచనం "సాధూ"తి కాయేన వా వాచాయ వా ఉభయేన వా పటిగ్గణ్హిత్వా తస్సా ఇత్థియా వా పురిసస్స వా ఆరోచేత్వా వా ఆరోచాపేత్వా వా పున యేన పేసితో, తస్స తం పవత్తిం సయం ఆరోచేన్తస్స వా అఞ్ఞేన ఆరోచాపేన్తస్స వా సఙ్ఘాదిసేసో . ఏత్తావతా హి "పటిగ్గణ్హాతి, వీమంసతి, పచ్చాహరతీ"తిఇదం అఙ్గత్తయం సమ్పాదితమేవ హోతి, ఇతో పన యేహి కేహిచి ద్వీహి అఙ్గేహి, పణ్డకే చ అఙ్గత్తయేనాపి థుల్లచ్చయం. ఏకేన దుక్కటం. సఙ్ఘస్స వా చేతియస్స వా గిలానస్స వా కిచ్చేన గచ్ఛన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి.

సీలవిపత్తి, యేసు సఞ్చరిత్తం సమాపజ్జతి, తేసం మనుస్సజాతికతా, న నాలంవచనీయతా,

పటిగ్గణ్హనవీమంసనపచ్చాహరణానీతి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. ఛసముట్ఠానం, పణ్ణత్తిం వా అలంవచనీయభావం వా అజానన్తస్స కాయవికారేన సాసనం గహేత్వా తథేవ వీమంసిత్వా తథేవ పచ్చాహరన్తస్స కాయతో సముట్ఠాతి. "ఇత్థన్నామా ఆగమిస్సతి, తస్సా చిత్తం జానేయ్యాథా"తి కేనచి వుత్తే "సాధూ"తి సమ్పటిచ్ఛిత్వా తం ఆగతం వత్వా పున తస్మిం పురిసే ఆగతే ఆరోచేన్తస్స కాయేన కిఞ్చి అకతత్తా వాచతో సముట్ఠాతి. వాచాయ "సాధూ"తి సాసనం గహేత్వా అఞ్ఞేన కరణీయేన తస్సా ఘరం గన్త్వా అఞ్ఞత్థ వా గమనకాలే తం దిస్వా వచీభేదేన వీమంసిత్వా పునపి అఞ్ఞేనేవ కారణేన తతో అపక్కమ్మ కదాచిదేవ తం పురిసం దిస్వా ఆరోచేన్తస్సాపి వాచతో సముట్ఠాతి. పణ్ణత్తిం అజానన్తస్స పన ఖీణాసవస్సాపి పితువచనేన

గన్త్వా అలంవచనీయం మాతరమ్పి “ఏహి మే పితరం ఉపట్ఠాహీ”తి వత్వా పచ్చాహరన్తస్స కాయవాచతో సముట్ఠాతి. ఇమాని తీణి అచిత్తకసముట్ఠానాని. తదుభయం పన జానిత్వా ఏతేహేవ తీహి నయేహి సమాపజ్జన్తస్స తానేవ తీణి తదుభయజాననచిత్తేన సచిత్తకాని హోన్తి, కిరియం, నోసఞ్ఞావిమోక్ఖం, అచిత్తకం, పణ్ణత్తివజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, కుసలాదివసేన చేత్థ తీణి చిత్తాని, సుఖాదివసేన తిస్సో వేదనాతి.

సఞ్చరిత్తసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. కుటికారసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **సఞ్ఞాచికాయ** **పనాతి** ఏత్థ **సఞ్ఞాచికా** నామ సయం పవత్తితయాచనా వుచ్చతి, తస్మా సఞ్ఞాచికాయాతి అత్తనో యాచనాయాతి వుత్తం హోతి, సయం యాచితకేహి ఉపకరణేహీతి అత్థో. ఏత్థ చ యంకిఞ్చి పరపరిగ్గహితకం మూలచ్ఛేదవసేన యాచితుం న వట్టతి, తావకాలికం పన వట్టతి. సహాయత్థాయ కమ్మకరణత్థాయ “పురిసం దేథా”తి వత్తుం వట్టతి, పురిసత్తకరమ్పి యాచితుం వట్టతి, **పురిసత్తకరో** నామ వడ్ఢకిఆదినా పురిసేన కాతబ్బం హత్థకమ్మం. తం “పురిసత్తకరం దేహీ”తి వా “హత్థకమ్మం దేహీ”తి వా వత్వా యాచితుం వట్టతి. హత్థకమ్మం నామ కిఞ్చి వత్థు న హోతి, తస్మా “కిం, భన్తే, ఆగతత్థా”తి పుచ్ఛితే వా అపుచ్ఛితే వా యాచితుం వట్టతి, విఞ్ఞత్తిపచ్చయా దోసో నత్థి, మిగలుద్దకాదయో పన సకకమ్మం న యాచితబ్బా. **కుటి**న్తి ఉల్లిత్తాదీసు అఞ్ఞతరం. తత్థ **ఉల్లిత్తా** నామ రపేత్వా ధమ్బతులాపిట్ఠసఙ్ఘాటవాతపానధూమచ్ఛిద్దాదిభేదం అలేపోకాసం అవసేసే లేపోకాసే కుట్టేహి సద్ధిం ఘటేత్వా ఛదనస్స అన్తో సుధాయ వా మత్తికాయ వా లిత్తా. **అవలిత్తా** నామ తథేవ వుత్తనయేనేవ ఛదనస్స బహి లిత్తా. **ఉల్లిత్తావలిత్తా** నామ తథేవ ఛదనస్స అన్తో చ బహి చ లిత్తా. **కారయమానేనాతి** సయం వా కరోన్తేన, ఆణత్తియా వా కారాపేన్తేన. **అసామికన్తి** కారేతా దాయకేన విరహితం. **అత్తుద్దేసన్తి** “మయ్హం వాసాగారం ఏసా”తి ఏవం అత్తా ఉద్దేసో ఏతిస్సాతి అత్తుద్దేసా, తం అత్తుద్దేసం. **పమాణికా కారేతబ్బాతి** పమాణయుత్తా కారేతబ్బా. **తత్రిదం పమాణన్తి** తస్సా కుటియా ఇదం పమాణం. **దీఘసోతి** దీఘతో. **ద్వాదస విదత్థియో సుగతవిదత్థియాతి**ఏత్థ **సుగతవిదత్థి** నామ ఇదాని మజ్ఝిమస్స పురిసస్స తిస్సో విదత్థియో, వడ్ఢకిహత్థేన దియడ్ఢో హత్థో హోతి. మినన్తేన పన కుటియా బహికుట్టే పఠమం దిన్నం మహామత్తికపరియన్తం అగ్గహేత్వా థుసపిణ్డపరియన్తేన ద్వాదస విదత్థియో మినేతబ్బా, సచే థుసపిణ్డకేన అనత్థికో హోతి, మహామత్తికలేపేనేవ నిట్ఠాపేతి, స్వేవ పరిచ్ఛేదో. **తిరియన్తి** విత్థారతో. **సత్తన్తరాతి** కుట్టస్స బహిఅన్తం అగ్గహేత్వా అబ్భన్తరిమేన అన్తేన సత్త సుగతవిదత్థియో పమాణన్తి వుత్తం హోతి. ఏత్థ చ కేసగ్గమత్తమ్పి దీఘతో హాపేత్వా తిరియం, తిరియతో వా హాపేత్వా దీఘం వడ్ఢేతుం న వట్టతి, కో పన వాదో ఉభతోవడ్ఢనే. యా పన దీఘతో సట్ఠిహత్థాపి హోతి, తిరియతో తిహత్థా వా ఊనకచతుహత్థా వా, యత్థ పమాణయుత్తో మఞ్చో ఇతో చితో చ న పరివట్టతి, పచ్ఛిమకోటియా చతుహత్థవిత్థారా న హోతి, అయం కుటిసఙ్ఖ్యం న గచ్ఛతి, తస్మా వట్టతి. **భిక్ఖూ అభినేతబ్బా వత్థుదేసనాయాతి** యస్మిం పదేసే కుటిం కారేతుకామో హోతి, తం సోధేత్వా పదభాజనే (పారా॰ ౩౪౮) వుత్తనయేన సఙ్ఘం తిక్ఖత్తుం యాచిత్వా సబ్బే వా సఙ్ఘపరియాపన్నా సఙ్ఘేన వా సమ్మతా ద్వే తయో భిక్ఖూ తత్థ వత్థుదేసనత్థాయ నేతబ్బా. **తేహి భిక్ఖూహి వత్థు దేసేతబ్బం అనారమ్భం సపరిక్కమనన్తి** తేహి భిక్ఖూహి కిపిల్లికాదీనం ఆసయాదీహి తేరసహి, పుబ్బణ్ణాపరణ్ణనిస్సితాదీహి సోళసహి ఉపద్దవేహి విరహితత్తా అనారమ్భం, ద్వీహి వా చతూహి వా బలిబద్దేహి యుత్తేన సకటేన ఏకం చక్కం నిబ్బోదకపతనట్ఠానే ఏకం బహి కత్వా ఆవిజ్ఝితుం సక్కుణేయ్యతాయ

సపరిక్కమనన్తి సల్లక్ఖేత్వా సచే సబ్బపహోనకా హోన్తి, తత్థేవ, నో చే, సఙ్ఘమజ్ఝం గన్త్వా తేన భిక్ఖునా యాచితేహి ఇత్తిదుతియేన కమ్మేన వత్థు దేసేతబ్బం. **సారమ్భే చే**తిఆది పటిపక్ఖనయేన వేదితబ్బం.

ఆళవియం ఆళవికే భిక్ఖూ ఆరబ్భ సఞ్ఞాచికాయ కుటికరణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, "అదేసితవత్థుకం పమాణాతిక్కన్తం కుటిం కారేస్సామీ"తి ఉపకరణత్థం అరఞ్ఞం గమనతో పట్ఠాయ సబ్బపయోగేసు దుక్కటం, "ఇదాని ద్వీహి పిణ్డేహి నిట్ఠానం గమిస్సతీ"తి తేసు పఠమపిణ్డదానే థుల్లచ్చయం, దుతియదానేన లేపే ఘటితే సచే అదేసితవత్థుకా ఏవ వా పమాణాతిక్కన్తా ఏవ వా హోతి, ఏకో సఙ్ఘాదిసేసో, ద్వే చ దుక్కటాని. ఉభయవిప్పన్నా, ద్వే సఙ్ఘాదిసేసా, ద్వే చ దుక్కటాని. సచే పన ద్వారబన్ధం వా వాతపానం వా అట్ఠపేత్వావ మత్తికాయ లిమ్పతి, ఠపితే చ తస్మిం లేపో న ఘటియతి, రక్ఖతి తావ. పున లిమ్పన్తస్స పన ఘటితమత్తే సఙ్ఘాదిసేసో. సచే తం ఠపియమానం పఠమదిన్నలేపేన సద్ధిం నిరన్తరమేవ హుత్వా తిట్ఠతి, పఠమమేవ సఙ్ఘాదిసేసో. కేవలం సారమ్భాయ దుక్కటం, తథా అపరిక్కమనాయ. విప్పకతం కుటిం అఞ్ఞస్స దదతో చ, భూమిం సమం కత్వా భిన్దన్తస్స చ, లేణగుహాతిణకుటిపణ్ణచ్ఛదనగేహేసు అఞ్ఞతరం కారేన్తస్స, కుటిమ్పి అఞ్ఞస్స వాసత్థాయ, వాసాగారం ఠపేత్వా ఉపోసథాగారాదీసు అఞ్ఞతరత్థాయ కారేన్తస్స చ ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సీలవిపత్తి, ఉల్లిత్తాదీనం అఞ్ఞతరతా, హేట్ఠిమపమాణసమ్భవో, అదేసితవత్థుకతా, పమాణాతిక్కన్తతా, అత్తుద్దేసికతా, వాసాగారతా , లేపఘటనాతి ఇమానేత్థ ఛ వా సత్త వా అఙ్గాని. ఛసముట్ఠానం, కిరియఞ్చ, కిరియాకిరియఞ్చ. ఇదఞ్హి వత్థుం దేసాపేత్వా పమాణాతిక్కన్తం వా కరోతో కిరియతో సముట్ఠాతి, అదేసాపేత్వా కరోతో కిరియాకిరియతో సముట్ఠాతి. సేసమేత్థ సఞ్చరిత్తే వుత్తసదిసమేవాతి.

కుటికారసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. విహారకారసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **మహల్లక**న్తి ససామికభావేన సఞ్ఞాచితకుటితో మహన్తభావో ఏతస్స అత్థీతి మహల్లకో, యస్మా వా వత్థుం దేసాపేత్వా పమాణాతిక్కమేనాపి కాతుం వట్టతి, తస్మా పమాణమహన్తతాయపి మహల్లకో, తం మహల్లకం. యస్మా పనస్స తం పమాణమహన్తత్తం ససామికత్తావ లబ్భతి, తస్మా తదత్థదస్సనత్థం "మహల్లకో నామ విహారో ససామికో వుచ్చతీ"తి ఏవమస్స పదభాజనే (పారా॰ ౩౬౭) వుత్తం. సేసం సబ్బం కుటికారసిక్ఖాపదే వుత్తసదిసం, ససామికభావమత్తమేవ హి విసేసో.

కోసమ్బియం ఛన్నత్థేరం ఆరబ్భ చేతియరుక్ఖం ఛేదాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తభావో, అకిరియమత్తతో సముట్ఠానభావో, ఏకసఙ్ఘాదిసేసతా చ ఏత్థ విసేసో.

విహారకారసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. దుట్ఠదోససిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **దుట్ఠో దోసో**తి దూసితో చేవ దూసకో చ. ఉప్పన్నే హి దోసే పుగ్గలో తేన దోసేన దూసితో హోతి, పకతిభావం జహాపితో, తస్మా "దుట్ఠో"తి వుచ్చతి. పరఞ్చ దూసేతి వినాసేతి, తస్మా "దోసో"తి వుచ్చతి. ఇతి "దుట్ఠో దోసో"తి ఏకస్సేవేతం

పుగ్గలస్స ఆకారనానత్తేన నిదస్సనం. **అప్పతీతోతి** నప్పతీతో, పీతిసుఖాదీహి వివజ్జితో, న అభిసటోతి అత్థో. **అమూలకేనాతి** యం చోదకేన చుదితకమ్హి పుగ్గలే అదిట్ఠం అస్సుతం అపరిసఙ్కితం, ఇదం ఏతేసం దస్సనసవనపరిసఙ్కాసఙ్ఖాతానం మూలానం అభావతో అమూలకం నామ. తం పన సో ఆపన్నో వా హోతు, అనాపన్నో వా, ఏతం ఇధ అప్పమాణం. ఏత్థ చ **అదిట్ఠం** నామ అత్తనో పసాదచక్ఖునా వా దిబ్బచక్ఖునా వా అదిట్ఠం, **అస్సుతం** నామ తథేవ కేనచి వుచ్చమానం న సుతం, **అపరిసఙ్కితం** నామ అత్తనో వా పరస్స వా దిట్ఠసుతముతవసేన చేతసా అపరిసఙ్కితం, ఇతి ఏవరూపేన అమూలకేన.

పారాజికేనాతి భిక్ఖునో అనురూపేసు ఏకూనవీసతియా అఞ్ఞతరేన, పదభాజనే (పారా. ౩౮౬) పన పారాజికుద్దేసే ఆగతానేవ గహేత్వా "చతున్నం అఞ్ఞతరేనా"తి వుత్తం. **అనుద్ధంసేయ్యాతి** ధంసేయ్య విద్ధంసేయ్య పధంసేయ్య అభిభవేయ్య. తం పన అనుద్ధంసనం యస్మా అత్తనా చోదేన్తోపి పరేన చోదాపేన్తోపి కరోతి, తస్మాస్స పదభాజనే "చోదేతి వా చోదాపేతి వా"తి వుత్తం. తత్థ వత్థుసన్దస్సనా ఆపత్తిసన్దస్సనా సంవాసప్పటిక్ఖేపో సామీచిప్పటిక్ఖేపోతి సఙ్ఖేపతో చతస్సో చోదనా. తాసు **వత్థుసన్దస్సనా** నామ "త్వం మేథునం ధమ్మం పటిసేవీ"తిఆదినా నయేన పవత్తా. **ఆపత్తిసన్దస్సనా** నామ "త్వం మేథునధమ్మాపత్తిం ఆపన్నో"తిఆదినా నయేన పవత్తా. **సంవాసప్పటిక్ఖేపో** నామ "నత్థి తయా సద్ధిం ఉపోసథో వా పవారణా వా సఙ్ఘకమ్మం వా"తి ఏవం పవత్తో. ఏత్తావతా పన సీసం న ఏతి, "అస్సమణోసీ"తిఆదీహి వచనేహి సద్ధిం ఘటితేయేవ సీసం ఏతి. **సామీచిప్పటిక్ఖేపో** నామ అభివాదనపచ్చుట్ఠానఅఞ్జలికమ్మసామీచికమ్మబీజనికమ్మాదీనం అకరణం, తం పటిపాటియా వన్దనాదీని కరోతో ఏకస్స అకత్వా సేసానం కరణకాలే వేదితబ్బం. ఏత్తావతా చ చోదనా నామ హోతి, ఆపత్తి పన సీసం న ఏతి. "కస్మా మమ వన్దనాదీని న కరోసీ"తి పుచ్ఛితే పన "అస్సమణోసీ"తిఆదివచనేహి సద్ధిం ఘటితేయేవ సీసం ఏతి, తస్మా యో భిక్ఖు భిక్ఖుం సమీపే ఠత్వా "త్వం మేథునం ధమ్మం పటిసేవీ"తి వా "అస్సమణోసీ"తి వా ఆదీహి వచనేహి హత్థముద్దాయ ఏవ వా ఏతమత్థం దీపేన్తో సయం వా చోదేతి, గహట్ఠపబ్బజితేసు వా అఞ్ఞతరేన చోదాపేతి, అయం అనుద్ధంసేతి నామ. **అప్పేవ నామ నం ఇమమ్హా బ్రహ్మచరియా చావేయ్యన్తి** అపి ఏవ నామ నం పుగ్గలం ఇమమ్హా సేట్ఠచరియా అపనేయ్యం. "సాధు వతస్స సచాహం ఇమం పుగ్గలం ఇమమ్హా బ్రహ్మచరియా చావేయ్య"న్తి ఇమినా అధిప్పాయేన అనుద్ధంసేయ్యాతి వుత్తం హోతి. ఏతేన ఏకం చావనాధిప్పాయం గహేత్వా అవసేసా అక్కోసాధిప్పాయో కమ్మాధిప్పాయో వుట్ఠానాధిప్పాయో ఉపోసథట్ఠపనాధిప్పాయో పవారణట్ఠపనాధిప్పాయో అనువిజ్జనాధిప్పాయో ధమ్మకథాధిప్పాయోతి సత్త అధిప్పాయా పటిక్ఖిత్తా హోన్తి. **తతో అపరేన సమయేనాతి** యస్మిం సమయే అనుద్ధంసితో హోతి, తతో అఞ్ఞస్మిం సమయే. **సమనుగ్గాహీయమానో వాతి** అనువిజ్జకేన కిం తే దిట్ఠన్తిఆదినా నయేన అనువిజ్జియమానో ఉపపరిక్ఖియమానో. **అసమనుగ్గాహీయమానో వాతి** దిట్ఠాదీసు కేనచి వత్థునావా అనువిజ్జకాదీసు యేన కేనచి పుగ్గలేన వా అవుచ్చమానో. ఇమేసం పన పదానం పరతో "భిక్ఖు చ దోసం పతిట్ఠాతీ"తి ఇమినా సమ్బన్ధో. ఇదఞ్హి వుత్తం హోతి – ఏవం సమనుగ్గాహీయమానో వా అసమనుగ్గాహీయమానో వా భిక్ఖు చ దోసం పతిట్ఠాతి పటిచ్చ తిట్ఠతి పటిజానాతి, సఙ్ఘాదిసేసోతి. ఇదఞ్చ అమూలకభావస్స పాకటకాలదస్సనత్థం వుత్తం. ఆపత్తిం పన అనుద్ధంసితక్ఖణేయేవ ఆపజ్జతి. **అమూలకఞ్చేవ తం అధికరణం హోతీతి** ఏత్థ పన దిట్ఠమూలాదీనం అభావేన అమూలకం, సమథేహి అధికరణీయభావేన అధికరణం. యఞ్హి అధికిచ్చ ఆరబ్భ పటిచ్చ సన్ధాయ సమథా పవత్తన్తి, తం అధికరణం. ఇధ పన పారాజికసఙ్ఖాతం ఆపత్తాధికరణమేవ అధిప్పేతం. యది హి తం అధికరణం దిట్ఠాదీహి మూలేహి అమూలకఞ్చేవ హోతి, అయం చోదేతుం ఆగతో భిక్ఖు చ దోసం పతిట్ఠాతి పటిచ్చ తిట్ఠతి, "తుచ్ఛకం మయా భణిత"న్తిఆదీని (పారా. ౩౮౬) వదన్తో పటిజానాతి, తస్స భిక్ఖునో అనుద్ధంసితక్ఖణేయేవ సఙ్ఘాదిసేసోతి, అయం సిక్ఖాపదస్స పదానుక్కమేన అత్థో.

రాజగహే మేత్తియభూమజకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ అమూలకేన పారాజికేన అనుద్ధంసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, కతూపసమ్పదం సుద్ధం వా అసుద్ధం వా పుగ్గలం యేన పారాజికేన చోదేతి, తం "అయం అనజ్ఝాపన్నో"తి ఞత్వా చావనాధిప్పాయేన "కరోతు మే ఆయస్మా ఓకాసం, అహం తం వత్తుకామో"తి ఏవం ఓకాసం అకారేత్వా చోదేన్తస్స సచే సో తఙ్ఖణేయేవ జానాతి "మం చోదేతీ"తి, వాచాయ వాచాయ సఙ్ఘాదిసేసో చేవ దుక్కటఞ్చ. ఓకాసం కారేత్వా చోదేన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసోయేవ. హత్థముద్దాయ సమ్ముఖా చోదేన్తస్సాపి ఏసేవ నయో. పరమ్ముఖా చోదేన్తస్స పన సీసం న ఏతి . అత్తనా సమీపే ఠత్వా అఞ్ఞం భిక్ఖుం ఆణాపేతి , సో తస్స వచనేన తం చోదేతి, చోదాపకస్సేవ వుత్తనయేన ఆపత్తియో. అథ సోపి "మయా దిట్ఠం సుతం అత్థీ"తి చోదేతి, ద్విన్నమ్పి జానానం తథేవ ఆపత్తియో. అక్కోసాధిప్పాయేన పన ఓకాసం అకారేత్వా వదన్తస్స వుత్తనయేనేవ పాచిత్తియఞ్చేవ దుక్కటఞ్చ. ఓకాసం కారేత్వా వదన్తస్స పాచిత్తియమేవ. కమ్మాధిప్పాయేన అసమ్ముఖా సత్తవిధమ్పి కమ్మం కరోన్తస్స దుక్కటమేవ. వుట్ఠానాధిప్పాయేన "త్వం ఇత్థన్నామం ఆపత్తిం ఆపన్నో, తం పటికరోహీ"తి వదన్తస్స, ఉపోసథం వా పవారణం వా ఠపేన్తస్స చ ఓకాసకమ్మం నత్థి, ఠపనక్ఖేత్తం పన జానితబ్బం, అనువిజ్జకస్సాపి ఓసటే వత్థుస్మిం "అత్థేతం తవా"తి అనువిజ్జనాధిప్పాయేన వదన్తస్స ఓకాసకమ్మం నత్థి, ధమ్మకథికస్సాపి "యో ఇదఞ్చ ఇదఞ్చ కరోతి, అయం అస్సమణో"తిఆదినా నయేన అనోదిసకం ధమ్మం కథేన్తస్స ఓకాసకమ్మం నత్థి. సచే పన ఓదిస్స నియమేత్వా "అసుకో చ అసుకో చ అస్సమణో అనుపాసకో"తి కథేతి, ఆసనతో ఓరుయ్హ ఆపత్తిం దేసేత్వా గన్తబ్బం. ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి, సీలవిపత్తి, యం చోదేతి వా చోదాపేతి వా, తస్స "ఉపసమ్పన్నో"తి సఙ్ఖ్యుపగమనం, తస్మిం సుద్ధసఞ్ఞితా, యేన పారాజికేన చోదేతి, తస్స దిట్ఠాదివసేన అమూలకతా, చావనాధిప్పాయేన సమ్ముఖాచోదనా, తస్స తఙ్ఖణవిజాననన్తి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని. వేదనా పనేత్థ దుక్ఖాయేవాతి.

దుట్ఠదోససిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. అఞ్ఞభాగియసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **అఞ్ఞభాగియస్సా**తిఆదీసు అఞ్ఞభాగస్స ఇదం, అఞ్ఞభాగో వా అస్స అత్థీతి అఞ్ఞభాగియం. **అధికరణ**న్తి ఆధారో వేదితబ్బో, వత్థు అధిట్ఠానన్తి వుత్తం హోతి. యో హి సో అట్ఠుప్పత్తియం "దబ్బో మల్లపుత్తో నామా"తి ఛగలకో వుత్తో. సో య్వాయం ఆయస్మతో దబ్బస్స మల్లపుత్తస్స భాగో కోట్ఠాసో పక్ఖో మనుస్సజాతి చేవ భిక్ఖుభావో చ, తతో అఞ్ఞస్స భాగస్స కోట్ఠాసస్స పక్ఖస్స హోతి తిరచ్ఛానజాతియా చేవ ఛగలకభావస్స చ, సో వా అఞ్ఞభాగో అస్స అత్థి, తస్మా అఞ్ఞభాగియసఙ్ఖ్యం లభతి. యస్మా చ తేసం "ఇమం మయం దబ్బం మల్లపుత్తం నామ కరోమా"తి వదన్తానం తస్స నామకరణసఞ్ఞాయ ఆధారో వత్థు అధిట్ఠానం, తస్మా "అధికరణ"న్తి వేదితబ్బో. తఞ్హి సన్ధాయ "సచ్చం కిర తుమ్హే, భిక్ఖవే, దబ్బం మల్లపుత్తం అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్సా"తిఆది (పారా. ౩౯౧) వుత్తం. న వివాదాధికరణాదీసు అఞ్ఞతరం, కస్మా? అసమ్భవతో. న హి మేత్తియభూమజకా చతున్నం అధికరణానం కస్సచి అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్స కిఞ్చిదేసం లేసమత్తం ఉపాదియింసు, న చ చతున్నం అధికరణానం లేసో నామ అత్థి. జాతిలేసాదయో హి పుగ్గలానంయేవ లేసా వుత్తా, న వివాదాధికరణాదీనం. తఞ్చ "దబ్బో మల్లపుత్తో"తి నామం తస్స అఞ్ఞభాగియాధికరణభావే ఠితస్స ఛగలకస్స కోచి దేసో హోతి థేరం పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేతుం లేసమత్తో, ఏత్థ చ దిస్సతి అపదిస్సతి "అస్స అయ"న్తి వోహారీయతీతి **దేసో**, జాతిఆదీసు అఞ్ఞతరకోట్ఠాసస్సేతం అధివచనం. అఞ్ఞమ్పి వత్థుం లిస్సతి సిలిస్సతి వోహారమత్తేనేవ ఈసకం అల్లీయతీతి **లేసో**, జాతిఆదీనంయేవ అఞ్ఞతరకోట్ఠాసస్సేతం అధివచనం. పదభాజనే (పారా. ౩౯౩) పన యస్స అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్స

కిఞ్చిదేసం లేసమత్తం ఉపాదాయ పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసేయ్య, తం యస్మా అట్ఠుప్పత్తివసేనేవ ఆవిభూతం, తస్మా తం అవిభజిత్వా యాని "అధికరణ"న్తి వచనసామఞ్ఞతో అత్థుద్ధారవసేన పవత్తాని చత్తారి అధికరణాని, తేసం అఞ్ఞభాగియతా చ తబ్భాగియతా చ యస్మా అపాకటా, జానితబ్బా చ వినయధరేహి, తస్మా తఞ్చ అవసానే ఆపత్తఞ్ఞభాగియేన చోదనఞ్చ ఆవికాతుం "అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్సాతి ఆపత్తఞ్ఞభాగియం వా హోతి అధికరణఞ్ఞభాగియం వా"తిఆది వుత్తం, సేసా వినిచ్ఛయకథా అట్ఠమే వుత్తసదిసాయేవ. అయం పన విసేసో – ఇదం అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్స కిఞ్చిదేసం లేసమత్తం ఉపాదాయ పారాజికేన ధమ్మేన అనుద్ధంసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, ఇధ చ ఆపత్తఞ్ఞభాగియచోదనాయ తథాసఞ్ఞినోపి అనాపత్తి. అఙ్గేసు చ అఞ్ఞభాగియస్స అధికరణస్స కిఞ్చిదేసం లేసమత్తం ఉపాదియనతా అధికాతి.

అఞ్ఞభాగియసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. సఙ్ఘభేదసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **సమగ్గస్స సఙ్ఘస్సాతి** సహితస్స భిక్ఖుసఙ్ఘస్స, చిత్తేన చ సరీరేన చ అవియుత్తస్సాతి అత్థో. తేనేవస్స పదభాజనే (పారా. ౪౧౨) "సమగ్గో నామ సఙ్ఘో సమానసంవాసకో సమానసీమాయం ఠితో"తి వుత్తం. సమానసంవాసకో హి సమచిత్తతాయ చిత్తేన అవియుత్తో హోతి, సమానసీమాయం ఠితో కాయసామగ్గిదానతో సరీరేన అవియుత్తో. **భేదాయ పరక్కమేయ్యాతి** "కథం నామాయం భిజ్జేయ్యా"తి భేదనత్థాయ వాయామేయ్య. **భేదనసంవత్తనికం వా అధికరణన్తి** భేదనస్స సఙ్ఘభేదస్స అత్థాయ సంవత్తనికం కారణం. ఇమస్మిఞ్హి ఓకాసే "కామహేతు కామనిదానం కామాధికరణ"న్తి ఆదీసు (మ. ని. ౧.౧౬౮, ౧౭౮) వియ కారణం "అధికరణ"న్తి అధిప్పేతం. తం భేదకరవత్థువసేన అట్ఠారసవిధం. **సమాదాయాతి** గహేత్వా. **పగ్గయ్హ తిట్ఠేయ్యాతి** తం సఙ్ఘభేదస్స అత్థాయ సంవత్తనికం సఙ్ఘభేదనిబ్బత్తిసమత్థం కారణం గహేత్వా దీపేయ్య చేవ నప్పటినిస్సజ్జేయ్య చ. **భిక్ఖూహి ఏవమస్స వచనీయోతి** యే తం పగ్గయ్హ తిట్ఠన్తం సమ్ముఖా పస్సన్తి, యే వా "అసుకస్మిం నామ విహారే"తి సుణన్తి, తేహి సబ్బన్తిమేన పరిచ్ఛేదేన అడ్ఢయోజనమత్తం గన్త్వాపి య్వాయం అనన్తరే "మాయస్మా"తిఆదివచనక్కమో వుత్తో, ఏవమస్స వచనీయో. దిస్వా వా సుత్వా వా అవదన్తానం దుక్కటం. ఏత్థ చ మాఇతి పదం "పరక్కమీ"తిపదేన "అట్ఠాసీ"తిపదేన చ సద్ధిం "మా పరక్కమి, మా అట్ఠాసీ"తి యోజేతబ్బం. **సమేతాయస్మా సఙ్ఘేనాతి** ఆయస్మా సఙ్ఘేన సద్ధిం సమేతు సమాగచ్ఛతు, ఏకలద్ధికో హోతూతి అత్థో. కిం కారణా? సమగ్గో హి సఙ్ఘో…పే.… విహరతీతి. తత్థ **సమ్మోదమానోతి** అఞ్ఞమఞ్ఞసమ్పత్తియా సుట్ఠు మోదమానో. **అవివదమానోతి** "అయం ధమ్మో, నాయం ధమ్మో"తి ఏవం న వివదమానో. ఏకో ఉద్దేసో అస్సాతి **ఏకుద్దేసో,** ఏకతో పవత్తపాతిమోక్ఖుద్దేసోతి అత్థో. **ఫాసు విహరతీతి** సుఖం విహరతి. ఏవం విసుమ్పి సఙ్ఘమజ్ఝేపి తిక్ఖత్తుం వుచ్చమానస్స అప్పటినిస్సజ్జతో దుక్కటం. **ఏవఞ్చ సోతిఆదిమ్హి సమనుభాసితబ్బోతి** సమనుభాసనకమ్మం కాతబ్బం. **ఇచ్చేతం కుసలన్తి** ఇతి ఏతం పటినిస్సజ్జనం కుసలం ఖేమం సోత్థిభావో తస్స భిక్ఖునో. **నో చే పటినిస్సజ్జేయ్య, సఙ్ఘాదిసేసోతి** ఏత్థ సమనుభాసనకమ్మపరియోసానే అప్పటినిస్సజ్జన్తస్స సఙ్ఘాదిసేసో. సేసం ఉత్తానపదత్థమేవ.

రాజగహే దేవదత్తం ఆరబ్భ సఙ్ఘభేదాయ పరక్కమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, సమనుభాసనకమ్మే కరియమానే అప్పటినిస్సజ్జన్తస్స ఞత్తిపరియోసానే దుక్కటం, ద్వీహి కమ్మవాచాహి ద్వే థుల్లచ్చయా, "యస్స నక్ఖమతి, సో భాసేయ్యా"తి ఏవం **య్య**-కారపత్తాయ తతియకమ్మవాచాయ తఞ్చ దుక్కటం తే చ థుల్లచ్చయా

పటిప్పస్సమ్భన్తి, సఙ్ఘాదిసేసోయేవ తిట్ఠతి. అసమనుభాసియమానస్స చ పటినిస్సజ్జన్తస్స చ ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సీలవిపత్తి, భేదాయ పరక్కమనం, ధమ్మకమ్మేన సమనుభాసనం, కమ్మవాచాపరియోసానం, అప్పటినిస్సజ్జనన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సమనుభాసనసముట్ఠానం, అకిరియం, సఞ్ఞావిమోక్ఖం, సచిత్తకం, లోకవజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, అకుసలచిత్తం, దుక్ఖవేదనన్తి.

సఙ్ఘభేదసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౧. భేదానువత్తకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఏకాదసమే **తస్సేవ ఖో పనాతి** యో సఙ్ఘభేదాయ పరక్కమతి, తస్సేవ. **అనువత్తకాతి** తస్స దిట్ఠిం ఖన్తిం రుచిం గహణేన అనుపటిపజ్జనకా. వగ్గం అసామగ్గిపక్ఖియవచనం వదన్తీతి **వగ్గవాదకా**. యస్మా పన తిణ్ణం ఉద్ధం కమ్మారహా న హోన్తి. న హి సఙ్ఘో సఙ్ఘస్స కమ్మం కరోతి, తస్మా “ఏకో వా ద్వే వా తయో వా”తి వుత్తం. **జానాతి నోతి** అమ్హాకం ఛన్దాదీని జానాతి. **భాసతీతి** “ఏవం కరోమా”తి అమ్హేహి సద్ధిం భాసతి. **అమ్హాకమ్పేతం ఖమతీతి** యం సో కరోతి, ఏతం అమ్హాకమ్పి రుచ్చతి. **సమేతాయస్మన్తానం సఙ్ఘేనాతి** ఆయస్మన్తానం చిత్తం సఙ్ఘేన సద్ధిం సమేతు సమాగచ్ఛతు, ఏకీభావం గచ్ఛతూతి వుత్తం హోతి. సేసం పదత్థతో ఉత్తానమేవ. వినిచ్ఛయకథాపేత్థ దసమే వుత్తసదిసాయేవ.

అయం పన విసేసో – ఇదం రాజగహే సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ దేవదత్తస్స సఙ్ఘభేదాయ పరక్కమన్తస్స అనువత్తనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అఙ్గేసు చ యథా తత్థ పరక్కమనం, ఏవం ఇధ అనువత్తనం దట్ఠబ్బన్తి.

భేదానువత్తకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౨. దుబ్బచసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ద్వాదసమే **దుబ్బచజాతికోతి** దుబ్బచసభావో, వత్తుం అసక్కుణేయ్యోతి అత్థో. **ఉద్దేసపరియాపన్నేసూతి** ఉద్దేసే పరియాపన్నేసు అన్తోగధేసు, “యస్స సియా ఆపత్తి, సో ఆవికరేయ్యా”తి ఏవం సఙ్గహితత్తా అన్తో పాతిమోక్ఖస్స వత్తమానేసూతి అత్థో. **సహధమ్మికం వుచ్చమానోతి** సహధమ్మికేన వుచ్చమానో, కారణత్థే చేతం ఉపయోగవచనం. పఞ్చహి సహధమ్మికేహి సిక్ఖితబ్బత్తా, తేసం వా సన్తకత్తా “సహధమ్మిక”న్తి లద్ధనామేన బుద్ధపఞ్ఞత్తేన సిక్ఖాపదేన వుచ్చమానోతి అత్థో. **విరమథాయస్మన్తో మమ వచనాయాతి** యేన వచనేన మం వదథ, తతో మమ వచనతో విరమథ, మా మం తం వచనం వదథాతి వుత్తం హోతి. **వదతు సహ ధమ్మేనాతి** సహధమ్మికేన సిక్ఖాపదేన, సహధమ్మేన వా అఞ్ఞేనపి పాసాదికభావసంవత్తనికేన వచనేన వదేతు. **యదిదన్తి** వుద్ధికారణదస్సనత్థే నిపాతో, తేన యం ఇదం అఞ్ఞమఞ్ఞస్స హితవచనం, ఆపత్తితో చ వుట్ఠాపనం, తేన **అఞ్ఞమఞ్ఞవచనేన అఞ్ఞమఞ్ఞవుట్ఠాపనేన. ఏవం సంవద్ధాహి తస్స భగవతో పరిసాతి** ఏవం పరిసాయ వుద్ధికారణం దస్సితం హోతి. సేసం ఉత్తానత్థమేవ. వినిచ్ఛయకథాపి దసమే వుత్తసదిసాయేవ.

అయం పన విసేసో – ఇదం కోసమ్బియం ఛన్నత్థేరం ఆరబ్భ అత్తానం అవచనీయకరణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అఙ్గేసు చ యథా తత్థ పరక్కమనం, ఏవం ఇధ అవచనీయకరణతా దట్ఠబ్బాతి.

దుబ్బచసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౩. కులదూసకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తేరసమే **గామం వా నిగమంవా**తి ఏత్థ నగరమ్పి గామే అన్తోగధమేవ. **ఉపనిస్సాయ విహరతీ**తితత్థ పటిబద్ధచీవరాదిపచ్చయతాయ తం నిస్సాయ వసతి. పుప్ఫదానాదీహి మనుస్సానం సద్ధం వినాసేన్తో కులాని దూసేతీతి **కులదూసకో**. మాలావచ్ఛరోపనాదయో పాపకా సమాచారా అస్సాతి **పాపసమాచారో. సో భిక్ఖూ**తి సో కులదూసకో భిక్ఖు. **ఆయస్మా ఖో కులదూసకో...పే.... అలం తే ఇధ వాసేనా**తి ఇమినాస్స పబ్బాజనీయకమ్మారహతం దస్సేతి. పబ్బాజనీయకమ్మకతో పనేస యస్మిం గామే వా నిగమే వా కులదూసకకమ్మం కతం, యస్మిఞ్చ విహారే వసతి, నేవ తస్మిం గామే వా నిగమే వా చరితుం లభతి, న విహారే వసితుం. **ఏవఞ్చ సో భిక్ఖూ**తిఏత్థ **సో**తి పబ్బాజనీయకమ్మకతో అధిప్పేతో. ఛన్దేన గచ్ఛన్తీతి **ఛన్దగామినో,** ఏస నయో సేసేసు. **సో భిక్ఖూ**తి సో "ఛన్దగామినో"తిఆదీని వదమానో. తస్స వచనస్స పటినిస్సగ్గాయ ఏవం వచనీయో, న కులదూసననివారణత్థాయ. కులదూసనకమ్మేన హి సో ఆపజ్జితబ్బా ఆపత్తియో పుబ్బేవ ఆపన్నో, ఏవం పనస్స విసుమ్పి సఙ్ఘమజ్ఝేపి వుచ్చమానస్స అప్పటినిస్సజ్జతో అపరం దుక్కటం. **ఏవఞ్చ సో**తిఆది ఇతో పుబ్బే వుత్తఞ్చ అవుత్తఞ్చ సబ్బం ఉత్తానత్థమేవ. వినిచ్ఛయకథాపి దసమే వుత్తసదిసాయేవ.

అయం పన విసేసో – ఇదం సావత్థియం అస్సజిపునబ్బసుకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ ఛన్దగామితాదీహి పాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అఞ్ఞేసు చ యథా తత్థ పరక్కమనం, ఏవం ఇధ ఛన్దాదీహి పాపనం దట్ఠబ్బన్తి.

కులదూసకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

నిగమనవణ్ణనా

ఉద్దిట్ఠా ఖో...పే.... ఏవమేతం ధారయామీతిఏత్థ పఠమం ఆపత్తి ఏతేసన్తి **పఠమాపత్తికా,** పఠమం వీతిక్కమనక్ఖణేయేవ ఆపజ్జితబ్బాతి అత్థో. ఇతరే పన యథా తతియే చ చతుత్థే చ దివసే హోతీతి ఏత్థ "తతియకో, చతుత్థకో"తి వుచ్చతి, ఏవం యావతతియే సమనుభాసనకమ్మే హోన్తీతి **యావతతియకా**తి వేదితబ్బా. **యావతీహ**న్తి యత్తకాని అహాని. **జానం పటిచ్ఛాదేతీ**తి జానన్తో పటిచ్ఛాదేతి. తత్థాయం పటిచ్ఛాదనలక్ఖణస్స మాతికా – ఆపత్తి చ హోతి, ఆపత్తిసఞ్ఞీ చ, పకతత్తో చ హోతి, పకతత్తసఞ్ఞీ చ, అనన్తరాయికో చ హోతి, అనన్తరాయికసఞ్ఞీ చ, పహు చ హోతి, పహుసఞ్ఞీ చ, ఛాదేతుకామో చ హోతి, ఛాదేతి చాతి. తత్థ **ఆపత్తి చ హోతి, ఆపత్తిసఞ్ఞీ చా**తి యం ఆపత్తిం ఆపన్నో, సా తేరసన్నం అఞ్ఞతరా హోతి, సోపి చ తత్థ వత్థువసేన వా "ఇదం భిక్ఖూనం న వట్టతీ"తి నామమత్తవసేన వా "అయం ఇత్థన్నామా ఆపత్తీ"తి ఆపత్తిసఞ్ఞీయేవ హుత్వా "న దాని నం కస్సచి ఆరోచేస్సామీ"తి ఏవం ఛాదేతుకామోవ ధురం నిక్ఖిపిత్వా అరుణం ఉట్ఠాపేతి, ఛన్నా హోతి ఆపత్తి. సచే పనేత్థ అనాపత్తిసఞ్ఞీ వా హోతి, అఞ్ఞాపత్తిక్ఖన్ధసఞ్ఞీ వా, వేమతికో వా, అచ్ఛన్నావ హోతి. **పకతత్తో**తి అనుక్ఖిత్తో సమానసంవాసకో. సో చే పకతత్తసఞ్ఞీ హుత్వా వుత్తనయేనేవ ఛాదేతి, ఛన్నా హోతి. **అనన్తరాయికో**తి యస్స దససు రాజచోరఅగ్గిఉదకమనుస్సఅమనుస్సవాళసరీసపజీవితబ్రహ్మచరియన్తరాయేసు ఏకోపి నత్థి, సో చే అనన్తరాయికసఞ్ఞీ ఛాదేతి, ఛన్నా హోతి. **పహూ**తి యో సక్కోతి భిక్ఖునో సన్తికం గన్తుఞ్చేవ ఆరోచేతుఞ్చ, సో చే పహుసఞ్ఞీ హుత్వా ఛాదేతి, ఛన్నా హోతి. **ఛాదేతుకామో చ హోతి, ఛాదేతి చా**తిఇదం ఉత్తానమేవ. సచేపి హి సో సభాగం దిస్వా "అయం మే ఉపజ్ఝాయో వా ఆచరియో వా"తి లజ్జాయ నారోచేతి, ఛన్నావ హోతి. ఉపజ్ఝాయాదిభావో హి ఇధ అప్పమాణం, సభాగమత్తమేవ పమాణం. అయం "జానం పటిచ్ఛాదేతీ"తిపదస్స సఙ్ఖేపతో అత్థవినిచ్ఛయో.

తావతీహన్తి తత్తకాని అహాని, పటిచ్ఛాదితదివసతో పట్ఠాయ యావ ఆరోచితదివసో, తావ దివసపక్ఖమాససంవచ్ఛరవసేన యత్తకో కాలో అతిక్కన్తో, తత్తకం కాలన్తి అత్థో. **అకామా పరివత్థబ్బ**న్తి న కామేన న వసేన, అథ ఖో అకామేన అవసేన పరివాసం సమాదాయ వత్థబ్బం. తత్థ పటిచ్ఛన్నపరివాసో సుద్ధన్తపరివాసో సమోధానపరివాసో చాతి తివిధో పరివాసో. తత్థ **పటిచ్ఛన్నపరివాసో** తావ యథాపటిచ్ఛన్నాయ ఆపత్తియా దాతబ్బో. కస్సచి హి ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నా ఆపత్తి హోతి, కస్సచి ద్వీహాదిప్పటిచ్ఛన్నా. కస్సచి ఏకా ఆపత్తి హోతి, కస్సచి ద్వే వా తిస్సో వా తదుత్తరి వా. తస్మా పటిచ్ఛన్నపరివాసం దేన్తేన పఠమమేవ వుత్తనయేన పటిచ్ఛన్నభావం ఞత్వా తతో పటిచ్ఛన్నదివసే చ ఆపత్తియో చ సల్లక్ఖేత్వా సచే ఏకా ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నా హోతి, "అహం, భన్తే, ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జిం సఞ్చేతనికం సుక్కవిస్సట్ఠిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్న"న్తి ఏవం పరివాసం యాచాపేత్వా ఖన్ధకే (చూళవ. ౯౮) ఆగతనయేన కమ్మవాచం వత్వా పరివాసో దాతబ్బో. అథ ద్వీహతీహాదిప్పటిచ్ఛన్నా హోతి , ద్వీహప్పటిచ్ఛన్నం తీహప్పటిచ్ఛన్నం చతూహప్పటిచ్ఛన్నం పఞ్చాహప్పటిచ్ఛన్నం...పే.... చుద్దసాహప్పటిచ్ఛన్నన్తిఏవం యావ చుద్దసదివసాని దివసవసేన యోజనా కాతబ్బా, పఞ్చదసదివసప్పటిచ్ఛన్నాయం "పక్ఖప్పటిచ్ఛన్న"న్తి యోజనా కాతబ్బా. తతో యావ ఏకూనతింసతిమో దివసో, తావ "అతిరేకపక్ఖప్పటిచ్ఛన్న"న్తి, తతో మాసప్పటిచ్ఛన్నం అతిరేకమాసప్పటిచ్ఛన్నం ద్వేమాసప్పటిచ్ఛన్నం అతిరేకద్వేమాసప్పటిచ్ఛన్నం తేమాసప్పటిచ్ఛన్నం...పే.... అతిరేకఏకాదసమాసప్పటిచ్ఛన్నన్తి ఏవం యోజనా కాతబ్బా. సంవచ్ఛరే పుణ్ణే "ఏకసంవచ్ఛరప్పటిచ్ఛన్న"న్తి, తతో పరం అతిరేకసంవచ్ఛరం ద్వేసంవచ్ఛరం ఏవం యావ సట్ఠిసంవచ్ఛరఅతిరేకసట్ఠిసంవచ్ఛరప్పటిచ్ఛన్నన్తి, తతో వా భియ్యోపి వత్వా యోజనా కాతబ్బా.

సచే పన ద్వే తిస్సో తదుత్తరి వా ఆపత్తియో హోన్తి, యథా "ఏకం ఆపత్తి"న్తి వుత్తం, ఏవం "ద్వే ఆపత్తియో, తిస్సో ఆపత్తియో"తి వత్తబ్బం. తతో పరం పన సతం వా హోతు, సహస్సం వా, "సమ్బహులా"తి వత్తుం వట్టతి. నానావత్థుకాసుపి "అహం, భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకం సుక్కవిస్సట్ఠిం ఏకం కాయసంసగ్గం ఏకం దుట్ఠుల్లవాచం ఏకం అత్తకామం ఏకం సఞ్చరిత్తం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో"తి ఏవం గణనవసేన వా, "అహం, భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం నానావత్థుకాయో ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో"తి ఏవం వత్థుకిత్తనవసేన వా, "అహం, భన్తే, సమ్బహులా సఙ్ఘాదిసేసా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో"తి ఏవం నామమత్తవసేన వా యోజనా కాతబ్బా. తత్థ **నామం** దువిధం సజాతిసాధారణం సబ్బసాధారణఞ్చ, తత్థ సఙ్ఘాదిసేసోతి **సజాతిసాధారణం,** ఆపత్తీతి **సబ్బసాధారణం,** తస్మా "సమ్బహులా ఆపత్తియో ఆపజ్జిం ఏకాహప్పటిచ్ఛన్నాయో"తి ఏవం సబ్బసాధారణనామవసేనాపి వత్తుం వట్టతి. ఇదఞ్హి పరివాసాదివినయకమ్మం వత్థువసేన గోత్తవసేన నామవసేన ఆపత్తివసేన చ కాతుం వట్టతియేవ. తత్థ సుక్కవిస్సట్ఠీతి **వత్థు** చేవ **గోత్త**ఞ్చ, సఙ్ఘాదిసేసోతి **నామ**ఞ్చేవ **ఆపత్తి** చ, తత్థ "సుక్కవిస్సట్ఠిం కాయసంసగ్గ"న్తిఆదివచనేనాపి "నానావత్థుకాయో"తివచనేనాపి వత్థు చేవ గోత్తఞ్చ గహితం హోతి, "సఙ్ఘాదిసేసో"తివచనేనాపి "ఆపత్తియో"తివచనేనాపి నామఞ్చేవ ఆపత్తి చ గహితా హోతి, తస్మా ఏతేసు యస్స కస్సచి వసేన కమ్మవాచా కాతబ్బా.

కమ్మవాచాపరియోసానే చ సచే అప్పభిక్ఖుకో ఆవాసో హోతి, సక్కా రత్తిచ్ఛేదం అనాపజ్జన్తేన వసితుం, తత్థేవ "పరివాసం సమాదియామి, వత్తం సమాదియామీ"తి తిక్ఖత్తుం వత్తం సమాదాతబ్బం, సమాదియిత్వా తత్థేవ సఙ్ఘస్స ఆరోచేత్వా పున ఆగతాగతానం భిక్ఖూనం ఆరోచేన్తేన వత్తభేదఞ్చ రత్తిచ్ఛేదఞ్చ అకత్వా పరివసితబ్బం. సచే న సక్కా హోతి పరివాసం సోధేతుం, నిక్ఖిత్తవత్తేన వసితుకామో హోతి, తత్థేవ సఙ్ఘమజ్ఝే, ఏకపుగ్గలస్స వా సన్తికే "పరివాసం నిక్ఖిపామి, వత్తం

నిక్ఖిపామీ”తి పరివాసో నిక్ఖిపితబ్బో, ఏకపదేనాపి చేత్థ నిక్ఖిత్తో హోతి పరివాసో, ద్వీహి పన సునిక్ఖిత్తోయేవ, సమాదానేపి ఏసేవ నయో. నిక్ఖిత్తకాలతో పట్ఠాయ పకతత్తట్ఠానే తిట్ఠతి, అథానేన పచ్చూససమయే ఏకేన భిక్ఖునా సద్ధిం పరిక్ఖిత్తస్స విహారస్స పరిక్ఖేపతో, అపరిక్ఖిత్తస్స పరిక్ఖేపారహట్ఠానతో ద్వే లేడ్డుపాతే అతిక్కమిత్వా మహామగ్గతో ఓక్కమ్మ గుమ్బేన వా వతియా వా పటిచ్ఛన్నట్ఠానే నిసీదిత్వా అన్తోఅరుణేయేవ వత్తం సమాదియిత్వా ఆరోచేతబ్బం. యమ్పి అఞ్ఞం భిక్ఖుం పస్సతి, తస్సాపి ఆరోచేతబ్బమేవ. అరుణే ఉట్ఠితే తస్స సన్తికే వత్తం నిక్ఖిపిత్వా విహారం గన్తబ్బం. సచే సో పురే అరుణేయేవ కేనచి కరణీయేన గతో, విహారం గన్త్వా యం సబ్బపఠమం భిక్ఖుం పస్సతి, తస్స ఆరోచేత్వా నిక్ఖిపితబ్బం. ఏవం సల్లక్ఖేత్వా యావ రత్తియో పూరేన్తి, తావ పరివత్థబ్బం, అయం సఙ్ఖేపతో పటిచ్ఛన్నపరివాసవినిచ్ఛయో, విత్థారో పన సమన్తపాసాదికాయ వినయసంవణ్ణనాయ (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౯౭) వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బో.

ఇతరేసు పన ద్వీసు “ఆపత్తిపరియన్తం న జానాతి, రత్తిపరియన్తం న జానాతీ”తి (చూళవ॰ ౧౫౭) ఇమస్మిం వత్థుస్మిం ఖన్ధకే అనుఞ్ఞాతో **సుద్ధన్తపరివాసో** నామ, సో దువిధో **చూళసుద్ధన్తో మహాసుద్ధన్తో**తి, దువిధోపి చేస రత్తిపరిచ్ఛేదం సకలం వా ఏకచ్చం వా అజానన్తస్స చ అస్సరన్తస్స చ తత్థ వేమతికస్స చ దాతబ్బో. ఆపత్తిపరియన్తం పన “ఏత్తికా అహం ఆపత్తియో ఆపన్నో”తి జానాతు వా, మా వా, అకారణమేతం. తస్స దానవిధి ఖన్ధకే ఆగతో, వినిచ్ఛయకథా పన విత్థారతో సమన్తపాసాదికాయం (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౧౦౨) వుత్తా. ఇతరో పన **సమోధానపరివాసో** నామ, సో తివిధో హోతి ఓధానసమోధానో అగ్ఘసమోధానో మిస్సకసమోధానోతి. తత్థ **ఓధానసమోధానో** నామ అన్తరాపత్తిం ఆపజ్జిత్వా పటిచ్ఛాదేన్తస్స పరివుత్థదివసే ఓధునిత్వా మక్ఖేత్వా పురిమాయ ఆపత్తియా మూలదివసపరిచ్ఛేదే పచ్ఛా ఆపన్నం ఆపత్తిం సమోదహిత్వా దాతబ్బపరివాసో వుచ్చతి. **అగ్ఘసమోధానో** నామ సమ్బహులాసు ఆపత్తీసు యా ఏకా వా ద్వే వా తిస్సో వా సమ్బహులా వా ఆపత్తియో సబ్బచిరప్పటిచ్ఛన్నాయో, తాసం అగ్ఘేన సమోధాయ తాసం రత్తిపరిచ్ఛేదవసేన అవసేసానం ఊనతరప్పటిచ్ఛన్నానం ఆపత్తీనం దాతబ్బపరివాసో వుచ్చతి. **మిస్సకసమోధానో** నామ నానావత్థుకాయో ఆపత్తియో ఏకతో కత్వా దాతబ్బపరివాసో వుచ్చతి, అయం తివిధేపి సమోధానపరివాసే సఙ్ఖేపకథా, విత్థారో పన సమన్తపాసాదికాయం (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౧౦౨) వుత్తో, ఇదం “పరివత్థబ్బ”న్తి పదస్స వినిచ్ఛయకథాముఖం.

ఉత్తరి ఛారత్తన్తి పరివాసతో ఉత్తరి ఛ రత్తియో. **భిక్ఖుమానత్తాయా**తి భిక్ఖూనం మానభావాయ, ఆరాధనత్థాయాతి వుత్తం హోతి. **పటిపజ్జితబ్బ**న్తి వత్తితబ్బం. భిక్ఖుమానత్తఞ్చ పనేతం పటిచ్ఛన్నాపటిచ్ఛన్నవసేన దువిధం. తత్థ యస్స అప్పటిచ్ఛన్నాపత్తి హోతి, తస్స పరివాసం అదత్వా మానత్తమేవ దాతబ్బం, ఇదం **అప్పటిచ్ఛన్నమానత్తం**. యస్స పటిచ్ఛన్నా హోతి, తస్స పరివాసపరియోసానే దాతబ్బం మానత్తం **పటిచ్ఛన్నమానత్త**న్తి వుచ్చతి, ఇదం ఇధ అధిప్పేతం. ఉభిన్నమ్పి పనేతేసం దానవిధి వినిచ్ఛయకథా చ సమన్తపాసాదికాయం (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౧౦౨) వుత్తనయేన వేదితబ్బా, అయం పనేత్థ సఙ్ఖేపో. సచే అయం వత్తం నిక్ఖిపిత్వా పచ్చూససమయే సమాదాతుం గచ్ఛతి, సబ్బన్తిమేన పరిచ్ఛేదేన చతూహి భిక్ఖూహి సద్ధిం పరివాసే వుత్తప్పకారం పదేసం గన్త్వా “మానత్తం సమాదియామి, వత్తం సమాదియామీ”తి సమాదియిత్వా నేసం ఆరోచేత్వా తతో తేసు గతేసు వా అగతేసు వా పురిమనయేన పటిపజ్జితబ్బం. **యత్థ సియా వీసతిగణో**తి ఏత్థ వీసతిసఙ్ఖో గణో అస్సాతి వీసతిగణో. **తత్రా**తి యత్ర సబ్బన్తిమేన పరిచ్ఛేదేన వీసతిగణో భిక్ఖుసఙ్ఘో అత్థి, తత్థ. **అబ్భేతబ్బో**తి అభిఏతబ్బో, సమ్పటిచ్ఛితబ్బో, అబ్భానకమ్మవసేన ఓసారేతబ్బోతి వుత్తం హోతి. అవ్హాతబ్బోతి వా అత్థో. అబ్భానకమ్మం పన పాళివసేన ఖన్ధకే (చూళవ॰ ౧౦౦ ఆదయో) వినిచ్ఛయవసేన సమన్తపాసాదికాయం వుత్తం.

అనబ్భితోతి న అబ్భితో అసమ్పటిచ్ఛితో, అకతబ్భానకమ్మోతి వుత్తం హోతి. అనవ్హాతోతి వా అత్థో. **తే చ భిక్ఖూ గారయ్హా**తి యే ఊనభావం ఞత్వా అబ్భేన్తి, తే భిక్ఖూ చ గరహితబ్బా, సాతిసారా సదోసా దుక్కటం ఆపజ్జన్తీతి అత్థో. **అయం తత్థ సామీచీ**తి అయం తత్థ అనుధమ్మతా లోకుత్తరధమ్మం అనుగతా ఓవాదానుసాసనీ సామీచి ధమ్మతా. సేసమేత్థ వుత్తనయమేవాతి.

కఙ్ఖావితరణియా పాతిమోక్ఖవణ్ణనాయ

సఙ్ఘాదిసేసవణ్ణనా నిట్ఠితా.

అనియతకణ్డో

౧. పఠమానియతసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అనియతుద్దేసే **ఇమే ఖో పనాతి**ఆది వుత్తనయమేవ. **మాతుగామేనాతి** తదహుజాతాయపి జీవమానకమనుస్సిత్థియా. **ఏకో ఏకాయాతి** ఏకో భిక్ఖు మాతుగామసఙ్ఖాతాయ ఏకాయ ఇత్థియా సద్ధిం. **రహోతి** చక్ఖుస్స రహో. కిఞ్చాపి పాళియం (పారా॰ ४४३) సోతస్స రహో ఆగతో, చక్ఖుస్సేవ పన రహో "రహో"తి ఇధ అధిప్పేతో. సచేపి హి పిహితకవాటస్స గబ్భస్స ద్వారే నిసిన్నో విఞ్ఞూ పురిసో హోతి, నేవ అనాపత్తిం కరోతి. యత్థ పన సక్కా దట్ఠుం, తాదిసే అన్తోద్వాదసహత్థేపి ఓకాసే నిసిన్నో సచక్ఖుకో విక్ఖిత్తచిత్తోపి నిద్దాయన్తోపి అనాపత్తిం కరోతి, సమీపే ఠితోపి అన్ధో న కరోతి, చక్ఖుమాపి నిపజ్జిత్వా నిద్దాయన్తోపి న కరోతి, ఇత్థీనం పన సతమ్పి న కరోతియేవ, తేన వుత్తం "రహోతి చక్ఖుస్స రహో"తి. **పటిచ్ఛన్నే ఆసనేతి** కుట్టాదీహి పటిచ్ఛన్నోకాసే. **అలంకమ్మనియేతి** కమ్మక్ఖమం కమ్మయోగ్గన్తి కమ్మనియం, అలం పరియత్తం కమ్మనియభావాయాతి అలంకమ్మనియం, తస్మిం అలంకమ్మనియే. యత్థ అజ్ఝాచారం కరోన్తా సక్కోన్తి తం కమ్మం కాతుం, తాదిసేతి అత్థో. **నిసజ్జం కప్పేయ్యాతి** నిసజ్జం కరేయ్య, నిసీదేయ్యాతి అత్థో. ఏత్థ చ సయనమ్పి నిసజ్జాయ ఏవ సఙ్గహితం. **సద్ధేయ్యవచసాతి** సద్ధాతబ్బవచనా, అరియసావికాతి అత్థో. **నిసజ్జం భిక్ఖు పటిజానమానోతి** కిఞ్చాపి ఏవరూపా ఉపాసికా దిస్వా వదతి, అథ ఖో భిక్ఖు నిసజ్జం పటిజానమానోవ తిణ్ణం ధమ్మానం అఞ్ఞతరేన కారేతబ్బో, న అప్పటిజానమానోతి అత్థో. **యేన వా సాతి** నిసజ్జాదీసు ఆకారేసు యేన వా ఆకారేన సద్ధిం మేథునాదీని ఆరోపేత్వా సా ఉపాసికా వదేయ్య, పటిజానమానోవ తేన సో భిక్ఖు కారేతబ్బో, ఏవరూపాయపి హి ఉపాసికాయ వచనమత్తేన ఆకారేన న కారేతబ్బోతి అత్థో. కస్మా? యస్మా దిట్ఠం నామ తథాపి హోతి, అఞ్ఞథాపీతి. **అయం ధమ్మో అనియతోతి** తిణ్ణం ఆపత్తీనం యం ఆపత్తిం వా వత్థుం వా పటిజానాతి, తస్స వసేన కారేతబ్బతాయ అనియతో.

సావత్థియం ఉదాయిత్థేరం ఆరబ్భ మాతుగామేన సద్ధిం వుత్తప్పకారే ఆసనే నిసజ్జకప్పనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, మేథునధమ్మసన్నిస్సితకిలేససఙ్ఖాతేన రహస్సాదేన మాతుగామస్స సన్తికం గన్తుకామతాయ అక్ఖిఅఞ్జనాదితో పట్ఠాయ సబ్బపయోగేసు దుక్కటం. గన్త్వా తస్మిం వా నిసిన్నే ఇత్థీ నిసీదతు, తస్సా వా నిసిన్నాయ సో నిసీదతు, అపచ్ఛా అపురిమంయేవ ఉభో వా నిసీదన్తు, ఉభిన్నం నిసజ్జాయ పాచిత్తియం. సచే పన కాయసంసగ్గం వా మేథునం వా సమాపజ్జతి, తేసం వసేన కారేతబ్బో. నిపజ్జనేపి ఏసేవ నయో. వుత్తప్పకారే పురిసే నిపజ్జిత్వా అనిద్దాయన్తే అనన్ధే విఞ్ఞూపురిసే ఉపచారగతే సతి, ఠితస్స, అరహోపేక్ఖస్స, అఞ్ఞవిహితస్స చ నిసజ్జనపచ్చయా అనాపత్తి. ఉమ్మత్తకాదీనం పన తీహిపి ఆపత్తీహి అనాపత్తి. సియా సీలవిపత్తి, సియా ఆచారవిపత్తి. యం పన ఆపత్తిం పటిజానాతి, తస్సా వసేన అఙ్గభేదో ఞాతబ్బో. సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికసదిసానేవాతి.

పఠమానియతసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. దుతియానియతసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే ఇత్థీపి పురిసోపి యో కోచి విఞ్ఞూ అనన్ధో అబధిరో అన్తోద్వాదసహత్థే ఓకాసే ఠితో వా నిసిన్నో వా విక్ఖిత్తోపి నిద్దాయన్తోపి అనాపత్తిం కరోతి. బధిరో పన చక్ఖుమాపి, అన్ధో వా అబధిరోపి న కరోతి. పారాజికాపత్తిఞ్చ పరిహాపేత్వా

దుట్ఠుల్లవాచాపత్తి వుత్తాతి అయం విసేసో. సేసం పురిమనయేనేవ వేదితబ్బం. సముట్ఠానాదీని పనేత్థ అదిన్నాదానసదిసానేవాతి.

దుతియానియతసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

ఉద్దిట్ఠా ఖోతిఆది సబ్బత్థ వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం.

కఙ్ఖావితరణియా పాతిమోక్ఖవణ్ణనాయ

అనియతవణ్ణనా నిట్ఠితా.

నిస్సగ్గియకణ్డో

ఇతో పరం పన **ఇమే ఖో** పనాతిఆది సబ్బత్థ వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం.

౧. చీవరవగ్గో

౧. కథినసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నిస్సగ్గియేసు పన చీవరవగ్గస్స తావ పఠమసిక్ఖాపదే **నిట్ఠితచీవరస్మి**న్తి సూచికమ్మపరియోసానేన వా, "నట్ఠం వా వినట్ఠం వా దడ్ఢం వా చీవరాసా వా ఉపచ్ఛిన్నా"తి (పారా॰ ౪౬౩) ఇమేసు వా యేన కేనచి ఆకారేన నిట్ఠితే చీవరస్మిం, చీవరస్స కరణపలిబోధే ఉపచ్ఛిన్నేతి అత్థో. అత్థతకథినస్స హి భిక్ఖునో యావ ఇమేహాకారేహి చీవరపలిబోధో న ఛిజ్జతి, తావ కథినానిసంసం లభతి. **ఉబ్భతస్మిం కథినే**తి యం సఙ్ఘస్స కథినం అత్థతం, తస్మిఞ్చ ఉబ్భతే. తత్రేవం సఙ్ఖేపతో కథినత్థారో చ ఉబ్భారో చ వేదితబ్బో. అయఞ్హి కథినత్థారో నామ భగవతా పురిమవస్సంవుట్ఠానం అనుఞ్ఞాతో, సో సబ్బన్తిమేన పరిచ్ఛేదేన పఞ్చన్నం జనానం వట్టతి, తస్మా యత్థ చత్తారో వా తయో వా ద్వే వా ఏకో వా పురిమవస్సం ఉపగతో, తత్థ పచ్ఛిమవస్సూపగతే గణపూరకే కత్వా అత్థరితబ్బం, తే చ గణపూరకావ హోన్తి, ఆనిసంసే న లభన్తి, తస్మా సచే పురిమవస్సంవుట్ఠానం గహట్ఠపబ్బజితేసు యో కోచి ధమ్మేన సమేన చీవరం దేతి "ఇమినా కథినం అత్థరథా"తి (మహావ॰ ౩౦౬-౩౦౮), తం ఖన్ధకే వుత్తాయ ఞత్తిదుతియకమ్మవాచాయ కథినత్థారారహస్స భిక్ఖునో దాతబ్బం. తేన తదహేవ పఞ్చ వా అతిరేకాని వా ఖణ్డాని ఛిన్దిత్వా సఙ్ఘాటి వా ఉత్తరాసఙ్గో వా అన్తరవాసకో వా కాతబ్బో, సేసభిక్ఖూహిపి తస్స సహాయేహి భవితబ్బం, సచే కతచీవరమేవ ఉప్పజ్జతి, సున్దరమేవ. అచ్ఛిన్నాసిబ్బితం పన న వట్టతి. తేన భిక్ఖునా సచే సఙ్ఘాటియా అత్థరితుకామో హోతి, పోరాణికం సఙ్ఘాటిం పచ్చుద్ధరిత్వా నవం సఙ్ఘాటిం అధిట్ఠహిత్వా "ఇమాయ సఙ్ఘాటియా కథినం అత్థరామీ"తి అత్థరితబ్బం. ఉత్తరాసఙ్గఅన్తరవాసకేసుపి ఏసేవ నయో. తతో తేన పురిమవస్సంవుట్ఠే అన్తోసీమాగతే భిక్ఖూ ఉపసఙ్కమిత్వా "అత్థతం, భన్తే, సఙ్ఘస్స కథినం, ధమ్మికో కథినత్థారో, అనుమోదథా"తి (పరి॰ ౪౧౩) వత్తబ్బం, థేరానఞ్చ నవానఞ్చ బహూనఞ్చ ఏకస్స చ అనురూపం సల్లక్ఖేత్వా వత్తబ్బం. తేహిపి "అత్థతం, భన్తే, సఙ్ఘస్స కథిన"న్తి వా "అత్థతం, ఆవుసో, సఙ్ఘస్స కథిన"న్తి వా వత్వా "ధమ్మికో కథినత్థారో, అనుమోదామా"తి వా "అనుమోదామీ"తి వా వత్తబ్బం. పురిమవస్సంవుట్ఠేసుపి యే అనుమోదన్తి, తేసంయేవ అత్థతం హోతి కథినం. తే తతో పట్ఠాయ యావ కథినస్సుబ్భారా అనామన్తచారో, అసమాదానచారో, యావదత్థచీవరం, గణభోజనం, యో చ తత్థ చీవరుప్పాదో, తస్మిం ఆవాసే సఙ్ఘస్స ఉప్పన్నచీవరఞ్చాతి ఇమే పఞ్చానిసంసే లభన్తి, అయం తావ కథినత్థారో. తం పనేతం కథినం "అట్ఠిమా, భిక్ఖవే, మాతికా కథినస్సుబ్భారాయ పక్కమనన్తికా నిట్ఠానన్తికా సన్నిట్ఠానన్తికా నాసనన్తికా సవనన్తికా ఆసావచ్ఛేదికా సీమాతిక్కమనన్తికా సహుబ్భారా"తి (మహావ॰ ౩౧౦) ఏవం వుత్తాసు అట్ఠసు మాతికాసు అఞ్ఞతరవసేన ఉద్ధరీయతి, తత్థ విత్థారవినిచ్ఛయో సమన్తపాసాదికాయం (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౩౧౦) వుత్తనయేన వేదితబ్బో. ఇతి "ఉబ్భతస్మిం కథినే"తిఇమినా సేసపలిబోధాభావం దస్సేతి.

దసాహపరమన్తి దస అహాని పరమో పరిచ్ఛేదో అస్సాతి **దసాహపరమో,** తం దసాహపరమం కాలం ధారేతబ్బన్తి అత్థో. అధిట్ఠితవికప్పితేసు అపరియాపన్నత్తా అతిరేకం చీవరన్తి **అతిరేకచీవరం,** చీవరం నామ ఖోమం కప్పాసికం కోసేయ్యం

కమ్బలం సాణం భఙ్గన్తి ఏతేసం వా తదనులోమానం వా అఞ్ఞతరం అయమస్స జాతి, పమాణతో పన తం వికప్పనుపగం పచ్ఛిమం ఇధ అధిప్పేతం. వుత్తఞ్హేతం “అనుజానామి, భిక్ఖవే, ఆయామతో అట్ఠఙ్గులం సుగతఙ్గులేన చతురఙ్గులవిత్థతం పచ్ఛిమం చీవరం వికప్పేతు”న్తి (మహావ. ౩౫౮). యం పన వుత్తం “అధిట్ఠితవికప్పితేసు అపరియాపన్నత్తా”తి, ఏత్థ “అనుజానామి, భిక్ఖవే, తిచీవరం అధిట్ఠాతుం న వికప్పేతుం, వస్సికసాటికం వస్సానం చతుమాసం అధిట్ఠాతుం తతో పరం వికప్పేతుం, నిసీదనం అధిట్ఠాతుం న వికప్పేతుం పచ్చత్థరణం అధిట్ఠాతుం న వికప్పేతుం, కణ్డుప్పటిచ్ఛాదిం యావ ఆబాధా అధిట్ఠాతుం తతో పరం వికప్పేతుం, ముఖపుఞ్ఛనచోళకం అధిట్ఠాతుం న వికప్పేతుం, పరిక్ఖారచోళం అధిట్ఠాతుం న వికప్పేతు”న్తి (మహావ. ౩౫౮) ఇమినా నయేన అధిట్ఠాతబ్బవికప్పేతబ్బతా జానితబ్బా. తత్థ **తిచీవరం** అధిట్ఠహన్తేన రజిత్వా కప్పబిన్దుం దత్వా పమాణయుత్తమేవ అధిట్ఠాతబ్బం, తస్స పమాణం ఉక్కట్ఠపరిచ్ఛేదేన సుగతచీవరతో ఊనకం వట్టతి, లామకపరిచ్ఛేదేన సఙ్ఘాటియా తావ ఉత్తరాసఙ్గస్స చ దీఘతో ముట్ఠిపఞ్చకం, తిరియం ముట్ఠిత్తికం, అన్తరవాసకో దీఘతో ముట్ఠిపఞ్చకో , తిరియం ద్విహత్థోపి వట్టతి. వుత్తప్పమాణతో పన అతిరేకఞ్చ ఊనకఞ్చ “పరిక్ఖారచోళ”న్తి అధిట్ఠాతబ్బం. తత్థ యస్మా “ద్వే చీవరస్స అధిట్ఠానాని కాయేన వా అధిట్ఠేతి, వాచాయ వా అధిట్ఠేతీ”తి వుత్తం, తస్మా పురాణసఙ్ఘాటిం “ఇమం సఙ్ఘాటిం పచ్చుద్ధరామీ”తి పచ్చుద్ధరిత్వా నవం హత్థేన గహేత్వా “ఇమం సఙ్ఘాటిం అధిట్ఠామీ”తి చిత్తేన ఆభోగం కత్వా కాయవికారం కరోన్తేన కాయేన వా అధిట్ఠాతబ్బా, వచీభేదం కత్వా వాచాయ వా అధిట్ఠాతబ్బా. తత్ర దువిధం అధిట్ఠానం – సచే హత్థపాసే హోతి, “ఇమం సఙ్ఘాటిం అధిట్ఠామీ”తి వాచా భిన్దితబ్బా. అథ అన్తోగబ్భాదీసు సామన్తవిహారే వా హోతి, ఠపితట్ఠానం సల్లక్ఖేత్వా “ఏతం సఙ్ఘాటిం అధిట్ఠామీ”తి వాచా భిన్దితబ్బా. ఏస నయో ఉత్తరాసఙ్గే చ అన్తరవాసకే చ. నామమత్తమేవ హి విసేసో. తస్మా సబ్బాని సఙ్ఘాటిం ఉత్తరాసఙ్గం అన్తరవాసకన్తి ఏవం అత్తనో అత్తనో నామేనేవ అధిట్ఠాతబ్బాని. సచే అధిట్ఠహిత్వా ఠపితవత్థేహి సఙ్ఘాటిఆదీని కరోతి, నిట్ఠితే రజనే చ కప్పే చ “ఇమం పచ్చుద్ధరామీ”తి పచ్చుద్ధరిత్వా పున అధిట్ఠాతబ్బాని. ఇదఞ్చ పన తిచీవరం సుఖపరిభోగత్థం పరిక్ఖారచోళం అధిట్ఠాతుమ్పి వట్టతి.

వస్సికసాటికా అనతిరిత్తపమాణా నామం గహేత్వా వుత్తనయేనేవ చత్తారో వస్సికే మాసే అధిట్ఠాతబ్బా, తతో పరం పచ్చుద్ధరిత్వా వికప్పేతబ్బా, వణ్ణభేదమత్తరత్తాపి చేసా వట్టతి, ద్వే పన న వట్టన్తి. **నిసీదనం** వుత్తనయేన అధిట్ఠాతబ్బమేవ, తఞ్చ ఖో పమాణయుత్తం ఏకమేవ, ద్వే న వట్టన్తి. **పచ్చత్థరణమ్పి** అధిట్ఠాతబ్బమేవ, తం పన మహన్తమ్పి ఏకమ్పి బహూనిపి వట్టన్తి, నీలమ్పి పీతకమ్పి సదసమ్పి పుప్ఫదసమ్పీతి సబ్బప్పకారమ్పి వట్టతి. **కణ్డుప్పటిచ్ఛాది** యావ ఆబాధో అత్థి, తావ పమాణికా అధిట్ఠాతబ్బా, ఆబాధే వూపసన్తే పచ్చుద్ధరిత్వా వికప్పేతబ్బా, సా ఏకావ వట్టతి. **ముఖపుఞ్ఛనచోళం** అధిట్ఠాతబ్బమేవ, తం పన ఏకమ్పి బహూనిపి మహన్తమ్పి వట్టతియేవ. **పరిక్ఖారచోళే** గణనా నత్థి, యత్తకం ఇచ్ఛతి, తత్తకం అధిట్ఠాతబ్బమేవ. **థవికాపి పరిస్సావనమ్పి** వికప్పనుపగం పచ్ఛిమపమాణం “పరిక్ఖారచోళ”న్తి అధిట్ఠాతబ్బమేవ, బహూనిపి ఏకతో కత్వా “ఇమాని చీవరాని పరిక్ఖారచోళాని అధిట్ఠామీ”తిఆదినా నయేన అధిట్ఠాతుం వట్టతియేవ. మఞ్చభిసి పీఠభిసి బిబ్బోహనం పావారో కోజవోతి ఏతేసు పన సేనాసనపరిక్ఖారత్థాయ దిన్నపచ్చత్థరణే చ అధిట్ఠానకిచ్చం నత్థియేవ. సబ్బఞ్చ పనేతం వుత్తప్పకారేన అధిట్ఠితచీవరం అఞ్ఞస్స దానేన, అచ్ఛిన్దిత్వా గహణేన, విస్సాసగ్గాహేన, హీనాయావత్తనేన, సిక్ఖాపచ్చక్ఖానేన, కాలఙ్కిరియాయ, లిఙ్గపరివత్తనేన, పచ్చుద్ధరణేనాతి ఇమేహి అట్ఠహి కారణేహి అధిట్ఠానం విజహతి. తిచీవరం పన కనిట్ఠఙ్గులినఖపిట్ఠిప్పమాణేన ఛిద్దేనాపి విజహతి, తఞ్చ ఖో వినిబ్బేధేనేవ. సచే హి ఛిద్దస్స అబ్భన్తరే ఏకతన్తుపి అచ్ఛిన్నో హోతి, రక్ఖతియేవ. తత్థ సఙ్ఘాటియా చ ఉత్తరాసఙ్గస్స చ దీఘన్తతో విదత్థిప్పమాణస్స తిరియన్తతో అట్ఠఙ్గులప్పమాణస్స పదేసస్స ఓరతో ఛిద్దం అధిట్ఠానం భిన్దతి, అన్తరవాసకేపి దీఘన్తతో ఏతదేవ పమాణం, తిరియన్తేన పన

చతురఙ్గులతా వేదితబ్బా. తిణ్ణన్నమ్పి పుత్తోకాసస్స పరతో న భిన్దతి, తస్మా ఛిద్దే జాతే తిచీవరం అతిరేకచీవరట్ఠానే తిట్ఠతి, సూచికమ్మం కత్వా పున అధిట్ఠాతబ్బం. వస్సికసాటికా వస్సానమాసాతిక్కమేనాపి, కణ్డుప్పటిచ్ఛాది ఆబాధవూపసమేనాపి అధిట్ఠానం విజహతి. తస్మా సా తతో పరం వికప్పేతబ్బా. వికప్పనలక్ఖణం పన సబ్బచీవరానం వికప్పనసిక్ఖాపదేయేవ వణ్ణయిస్సామ. కేవలఞ్హి ఇమస్మిం ఓకాసే యం ఏవం అనధిట్ఠితం అవికప్పితఞ్చ, తం "అతిరేకచీవర"న్తి వేదితబ్బం.

తం అతిక్కామయతో నిస్సగ్గియం పాచిత్తియన్తి తం యథావుత్తజాతిప్పమాణం చీవరందసాహపరమం కాలం అతిక్కామయతో ఏత్థన్తరే యథా అతిరేకచీవరం న హోతి, తథా అకుబ్బతో నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం, తఞ్చ చీవరం నిస్సగ్గియం హోతి, పాచిత్తియం ఆపత్తి చస్స హోతీతి అత్థో. అథ వా నిస్సజ్జనం నిస్సగ్గియం, పుబ్బభాగే కత్తబ్బస్స వినయకమ్మస్సేతం నామం, నిస్సగ్గియమస్స అత్థీతి నిస్సగ్గియమిచ్చేవ. కిం తం? పాచిత్తియం. తం అతిక్కామయతో సహ నిస్సగ్గియేన నిస్సగ్గియవినయకమ్మం పాచిత్తియం హోతీతి అయమేత్థ అత్థో. తఞ్చ పనేతం చీవరం యం దివసం ఉప్పన్నం, తస్స యో అరుణో, సో ఉప్పన్నదివసనిస్సితో, తస్మా చీవరుప్పాదదివసేన సద్ధిం ఏకాదసే అరుణుగ్గమనే దసాహాతిక్కమితం హోతి, తం గహేత్వా సఙ్ఘస్స వా గణస్స వా పుగ్గలస్స వా నిస్సజ్జితబ్బం, తత్రాయం నయో – సఙ్ఘస్స తావ ఏవం నిస్సజ్జితబ్బం "ఇదం మే, భన్తే, చీవరం దసహాతిక్కన్తం నిస్సగ్గియం, ఇమాహం సఙ్ఘస్స నిస్సజ్జామీ"తి నిస్సజ్జిత్వా "అహం, భన్తే, ఏకం నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం ఆపన్నో, తం పటిదేసేమీ"తి ఏవం ఆపత్తి దేసేతబ్బా. సచే ద్వే హోన్తి, "ద్వే"తి వత్తబ్బం, సచే తదుత్తరి, "సమ్బహులా"తి వత్తబ్బం. నిస్సజ్జనేపి సచే ద్వే వా బహూని వా హోన్తి, "ఇమాని మే, భన్తే, చీవరాని దసాహాతిక్కన్తాని నిస్సగ్గియాని, ఇమానాహం సఙ్ఘస్స నిస్సజ్జామీ"తి వత్తబ్బం, పాళిం వత్తుం అసక్కోన్తేన అఞ్ఞథాపి వత్తబ్బం. బ్యత్తేన భిక్ఖునా పటిబలేన సఙ్ఘో ఞాపేతబ్బో "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు ఆపత్తిం సరతి వివరతి ఉత్తానిం కరోతి దేసేతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, అహం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో ఆపత్తిం పటిగ్గణ్హేయ్య"న్తి (చూళవ. ౨౩౯), ఇమినా లక్ఖణేన ఆపత్తిం పటిగ్గణ్హిత్వా వత్తబ్బో "పస్ససీ"తి, "ఆమ పస్సామీ"తి, "ఆయతిం సంవరేయ్యాసీ"తి, "సాధు సుట్ఠు సంవరిస్సామీ"తి. ద్వీసు పన సమ్బహులాసు వా పురిమనయేనేవ వచనభేదో కాతబ్బో. దేసితాయ ఆపత్తియా "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, ఇదం చీవరం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో నిస్సగ్గియం సఙ్ఘస్స నిస్సట్ఠం, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం , సఙ్ఘో ఇమం చీవరం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో దదేయ్యా"తి (పారా. ౪౬౪) ఏవం నిస్సట్ఠచీవరం దాతబ్బం, ద్వీసు బహూసు వా వచనభేదో కాతబ్బో.

గణస్స పన నిస్సజ్జన్తేన "ఇమాహ"న్తి వా "ఇమాని అహ"న్తి వా వత్వా "ఆయస్మన్తానం నిస్సజ్జామీ"తి వత్తబ్బం, ఆపత్తిప్పటిగ్గాహకేనాపి "సుణన్తు మే ఆయస్మన్తా, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు ఆపత్తిం సరతి...పే.... దేసేతి, యదాయస్మన్తానం పత్తకల్ల"న్తి వత్తబ్బం, చీవరదానేపి "సుణన్తు మే ఆయస్మన్తా, ఇదం చీవరం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో నిస్సగ్గియం ఆయస్మన్తానం నిస్సట్ఠం, యదాయస్మన్తానం పత్తకల్లం, ఆయస్మన్తా ఇమం చీవరం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో దదేయ్యు"న్తి (పారా. ౪౬౬) వత్తబ్బం, సేసం పురిమసదిసమేవ. పుగ్గలస్స పన నిస్సజ్జన్తేన "ఇమాహ"న్తి వా "ఇమాని అహ"న్తి వా వత్వా "ఆయస్మతో నిస్సజ్జామీ"తి వత్తబ్బం, నిస్సజ్జిత్వా "అహం, భన్తే, ఏకం నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం ఆపన్నో, తం పటిదేసేమీ"తి ఏవం ఆపత్తి దేసేతబ్బా. సచే పన నవకతరో హోతి, "ఆవుసో"తి వత్తబ్బం, తేనాపి "పస్ససీ"తి వా "పస్సథా"తి వా వుత్తే "ఆమ, భన్తే"తి వా "ఆమ ఆవుసో"తి వా వత్వా "పస్సామీ"తి వత్తబ్బం, తతో "ఆయతిం సంవరేయ్యాసీ"తి వా "సంవరేయ్యాథా"తి వా వుత్తే "సాధు సుట్ఠు సంవరిస్సామీ"తి వత్తబ్బం. ఏవం దేసితాయ ఆపత్తియా "ఇమం చీవరం ఆయస్మతో దమ్మీ"తి దాతబ్బం, ద్వీసు తీసు వా పుబ్బే వుత్తానుసారేనేవ నయో వేదితబ్బో. ద్విన్నం పన

యథా గణస్స, ఏవం నిస్సజ్జితబ్బం, తతో ఆపత్తిప్పటిగ్గహణఞ్చ నిస్సట్ఠచీవరదానఞ్చ తేసం అఞ్ఞతరేన యథా ఏకేన పుగ్గలేన, తథా కాతబ్బం, ఇదం పన సబ్బనిస్సగ్గియేసు విధానం. చీవరం పత్తో నిసీదనన్తి వత్థుమత్తమేవ హి నానం, పరమ్ముఖం పన వత్థు "ఏత"న్తి నిస్సజ్జితబ్బం. సచే బహూని హోన్తి, "ఏతానీ"తి వత్తబ్బం. నిస్సట్ఠదానేపి ఏసేవ నయో. నిస్సట్ఠవత్థుం "దిన్నమిదం ఇమినా మయ్హ"న్తి సఞ్ఞాయ న పటిదేన్తస్స దుక్కటం, తస్స సన్తకభావం ఞత్వా లేసేన అచ్ఛిన్దన్తో సామికస్స ధురనిక్ఖేపేన భణ్డం అగ్ఘాపేత్వా కారేతబ్బోతి.

వేసాలియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ అతిరేకచీవరధారణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "దసాహపరమ"న్తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, అనిస్సజ్జిత్వా పరిభుఞ్జన్తస్స దుక్కటం, యథా చ ఇధ, ఏవం సబ్బత్థ, తస్మా నం పరతో న వక్ఖామ. దసాహం అనతిక్కన్తేపి అతిక్కన్తసఞ్ఞినో వేమతికస్స చ దుక్కటం. అతిక్కన్తే అనతిక్కన్తసఞ్ఞినోపి వేమతికస్సపి నిస్సగ్గియం పాచిత్తియమేవ, తథా అనధిట్ఠితావికప్పితఅవిస్సజ్జితఅనట్ఠావినట్ఠఅదడ్ఢావిలుత్తేసు అధిట్ఠితాదిసఞ్ఞినో. అన్తోదసాహం అధిట్ఠితే వికప్పితే విస్సజ్జితే నట్ఠే వినట్ఠే దడ్ఢే అచ్ఛిన్నే విస్సాసేన గాహితే ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఆచారవిపత్తి, యథా చ ఇదం, ఏవం ఇతో పరానిపి, ఉభతోపాతిమోక్ఖేసుపి హి పారాజికాని చ సఙ్ఘాదిసేసా చ సీలవిపత్తి, సేసాపత్తియో ఆచారవిపత్తి, ఆజీవవిపత్తి వా దిట్ఠివిపత్తి వా కాచి ఆపత్తి నామ నత్థి. ఆజీవవిపత్తిపచ్చయా పన ఠపేత్వా దుబ్భాసితం ఛ ఆపత్తిక్ఖన్ధా పఞ్ఞత్తా, దిట్ఠివిపత్తిపచ్చయా పాచిత్తియదుక్కటవసేన ద్వే ఆపత్తిక్ఖన్ధా పఞ్ఞత్తాతి, ఇదమేత్థ లక్ఖణం, ఇతి విపత్తికథా ఇధేవ నిట్ఠితాతి, న నం ఇతో పరం విచారయిస్సామ. జాతిప్పమాణసమ్పన్నస్స చీవరస్స అత్తనో సన్తకతా, గణనుపగతా, ఛిన్నపలిబోధభావో, అతిరేకచీవరతా, దసాహాతిక్కమోతి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. కథినసముట్ఠానం, అకిరియం, నోసఞ్ఞావిమోక్ఖం, అచిత్తకం, పణ్ణత్తివజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

కథినసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. ఉదోసితసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **నిట్ఠితచీవరస్మిం భిక్ఖునా**తిఏత్థ పురిమసిక్ఖాపదే వియ అత్థం అగ్గహేత్వా నిట్ఠితే చీవరస్మిం భిక్ఖునోతి ఏవం సామివసేన కరణవచనస్స అత్థో వేదితబ్బో. కరణవసేన హి భిక్ఖునా ఇదం నామ కమ్మం కాతబ్బం, తం నత్థి, సామివసేన పన భిక్ఖునో చీవరస్మిం నిట్ఠితే కథినే చ ఉబ్భతే ఏవం ఇమేహి చీవరనిట్ఠానకథినుబ్భారేహి ఛిన్నపలిబోధో ఏకరత్తమ్పి చే భిక్ఖు తిచీవరేన విప్పవసేయ్యాతి ఏవం అత్థో యుజ్జతి. తత్థ **తిచీవరేనా**తి తిచీవరాధిట్ఠాననయేన అధిట్ఠితేసు సఙ్ఘాటిఆదీసు యేనకేనచి. **విప్పవసేయ్యా**తి వియుత్తో వసేయ్య, "గామో ఏకూపచారో నానూపచారో"తిఆదినా (పారా. ౪౯౪) నయేన పాళియం వుత్తానం గామనిగమననివేసనఉదోసితఅట్టమాళపాసాదహమ్మియనావాసత్థఖేత్తధఞ్ఞకరణఆరామవిహారరుక్ఖమూలఅజ్ఝోకాసప్పభేదానం పన్నరసానం నిక్ఖేపట్ఠానానం యత్థకత్థచి నిక్ఖిపిత్వా తేసం గామాదీనం బహి హత్థపాసాతిక్కమేన అరుణం ఉట్ఠాపేయ్యాతి అయమేత్థ సఙ్ఖేపో, విత్థారో పన సమన్తపాసాదికాయం (పారా. అట్ఠ. ౨.౪౭౩-౪౯౪-౮) వుత్తో. **అఞ్ఞత్ర భిక్ఖుసమ్ముతియా**తి యం సఙ్ఘో గిలానస్స భిక్ఖునో తిచీవరేన అవిప్పవాససమ్ముతిం దేతి, తం ఠపేత్వా అలద్ధసమ్ముతికస్స భిక్ఖునో ఏకరత్తమ్పి విప్పవాసతో వుత్తనయేనేవ నిస్సగ్గియం పాచిత్తియన్తి వేదితబ్బం, కేవలం ఇధ "ఇదం మే, భన్తే, చీవరం రత్తివిప్పవుత్థం అఞ్ఞత్ర భిక్ఖుసమ్ముతియా నిస్సగ్గియ"న్తిఆదినా నయేన వచనభేదో హోతి, అయం పన విసేసో.

సావత్థియం సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ సన్తరుత్తరేన జనపదచారికం పక్కమనవత్థుస్మిం

పఞ్ఞత్తం, “అఞ్ఞత్ర భిక్ఖుసమ్ముతియా”తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, అవిప్పవుత్థే విప్పవుత్థసఞ్ఞినో చేవ వేమతికస్స చ దుక్కటం. విప్పవుత్థే విప్పవుత్థసఞ్ఞినోపి అవిప్పవుత్థసఞ్ఞినోపి వేమతికస్సాపి నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం, తథా అపచ్చుద్ధటఅవిస్సజ్జితాదీసు చ పచ్చుద్ధటవిస్సజ్జితాదిసఞ్ఞినో. అన్తోఅరుణే పచ్చుద్ధటే పన పఠమకథినే వుత్తవిస్సజ్జితాదిభేదే చ అనాపత్తి, తథా లద్ధసమ్ముతికస్స విప్పవాసే. ఆబాధే పన వూపసన్తే పచ్చాగన్తబ్బం, తత్థేవ వా ఠితేన పచ్చుద్ధరితబ్బం, అథాపిస్స పున సో వా అఞ్ఞో వా ఆబాధో కుప్పతి, లద్ధకప్పియమేవ. అధిట్ఠితచీవరతా , అనత్థతకథినతా, అలద్ధసమ్ముతికతా, రత్తివిప్పవాసోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమకథినే వుత్తప్పకారానేవ. కేవలఞ్హి తత్థ అనధిట్ఠానం అవికప్పనఞ్చ అకిరియా, ఇధ అప్పచ్చుద్ధరణం, అయం విసేసోతి.

ఉదోసితసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. అకాలచీవరసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **నిట్ఠితచీవరస్మిం భిక్ఖునాతి** సామివసేనేవ కరణత్థో వేదితబ్బో. **అకాలచీవరం** నామ య్వాయం “అనత్థతే కథినే వస్సానస్స పచ్ఛిమో మాసో, అత్థతే కథినే పఞ్చమాసా”తి (పారా॰ ౬౪౯) చీవరకాలో వుత్తో, తం ఠపేత్వా అఞ్ఞదా ఉప్పన్నం, యఞ్చ కాలేపి సఙ్ఘస్స వా “ఇదం అకాలచీవర”న్తి, పుగ్గలస్స వా “ఇదం తుయ్హం దమ్మీ”తిఆదినా నయేన దిన్నం, ఏతం అకాలచీవరం నామ. **ఉప్పజ్జేయ్యాతి** ఏవరూపం చీవరం అత్తనో భాగపటిలాభవసేన సఙ్ఘతో వా సుత్తన్తికాదిగణతో వా ఞాతితో వా మిత్తతో వా పంసుకూలం వా అత్తనో వా ధనేన (పారా॰ ౫౦౦), అథ వా పన “అట్ఠిమా, భిక్ఖవే, మాతికా చీవరస్స ఉప్పాదాయ సీమాయ దేతి, కతికాయ దేతి, భిక్ఖాపఞ్ఞత్తికాయ దేతి, సఙ్ఘస్స దేతి, ఉభతోసఙ్ఘస్స దేతి, వస్సంవుట్ఠసఙ్ఘస్స దేతి, ఆదిస్స దేతి, పుగ్గలస్స దేతీ”తి (మహావ॰ ౩౭౯) ఇమాసం అట్ఠన్నం మాతికానం అఞ్ఞతరతో ఉప్పజ్జేయ్య. ఏత్థ చ “సీమాయ దమ్మీ”తి ఏవం సీమం పరామసిత్వా దేన్తో **సీమాయ దేతి** నామ, ఏస నయో సబ్బత్థ. ఏత్థ చ **సీమాతి** ఖణ్డసీమా ఉపచారసీమా సమానసంవాససీమా అవిప్పవాససీమా లాభసీమా గామసీమా నిగమసీమా నగరసీమా అబ్భన్తరసీమా ఉదకుక్ఖేపసీమా జనపదసీమా రట్ఠసీమా రజ్జసీమా దీపసీమా చక్కవాళసీమాతి పన్నరసవిధా. తత్థ **ఉపచారసీమా** నామ పరిక్ఖిత్తస్స విహారస్స పరిక్ఖేపేన, అపరిక్ఖిత్తస్స పరిక్ఖేపారహట్ఠానేన పరిచ్ఛిన్నా. అపి చ భిక్ఖూనం ధువసన్నిపాతట్ఠానతో వా పరియన్తే ఠితభోజనసాలతో వా నిబద్ధవసనకఆవాసతో వా థామమజ్ఝిమస్స పురిసస్స ద్విన్నం లేడ్డుపాతానం అన్తో “ఉపచారసీమా”తి వేదితబ్బా. సా పన ఆవాసే వడ్ఢన్తే వడ్ఢతి, హాయన్తే హాయతి , యోజనసతమ్పి ఉపచారసీమావ హోతి. తత్థ దిన్నలాభో సబ్బేసం అన్తోసీమగతానం పాపుణాతి, భిక్ఖునీనం ఆరామపవేసనసేనాసనాపుచ్ఛనాని పరివాసమానత్తారోచనం వస్సచ్ఛేదనిస్సయసేనాసనగ్గాహాదివిధానన్తి ఇదమ్పి సబ్బం ఇమిస్సావ సీమాయ వసేన వేదితబ్బం. **లాభసీమాతి** యం రాజరాజమహామత్తాదయో విహారం కారాపేత్వా గావుతం వా అడ్ఢయోజనం వా యోజనం వా సమన్తా పరిచ్ఛిన్దిత్వా “అయం అమ్హాకం విహారస్స లాభసీమా, యం ఏత్థన్తరే ఉప్పజ్జతి, తం సబ్బం అమ్హాకం విహారస్స దేమా”తి ఠపేన్తి, అయం లాభసీమా నామ. కాసికోసలాదీనం పన రట్ఠానం అన్తో బహూ జనపదా హోన్తి, తత్థ ఏకో జనపదపరిచ్ఛేదో **జనపదసీమా,** కాసికోసలాదిరట్ఠపరిచ్ఛేదో **రట్ఠసీమా,** ఏకస్స రఞ్ఞో ఆణాపవత్తిట్ఠానం **రజ్జసీమా,** సముద్దన్తేన పరిచ్ఛిన్నో మహాదీపో వా అన్తరదీపో వా **దీపసీమా,**

ఏకచక్కవాళపబ్బతపరిక్ఖేపబ్భన్తరం **చక్కవాళసీమా,** సేసా నిదానకథాయం వుత్తనయా ఏవ. తత్థ "ఖణ్డసీమాయ దేమా"తి దిన్నం ఖణ్డసీమట్ఠానంయేవ పాపుణాతి, తతో బహిసీమాయ సీమన్తరికట్ఠానమ్పి న పాపుణాతి. "ఉపచారసీమాయ దేమా"తి దిన్నం పన అన్తోపరిచ్ఛేదే ఖణ్డసీమాసీమన్తరికాసు ఠితానమ్పి పాపుణాతి, సమానసంవాససీమాయ దిన్నం ఖణ్డసీమాసీమన్తరికట్ఠానం న పాపుణాతి, అవిప్పవాససీమాలాభసీమాసు దిన్నం తాసం అన్తోగధానంయేవ పాపుణాతి, గామసీమాదీసు దిన్నం తాసం సీమానం అబ్భన్తరే బద్ధసీమట్ఠానమ్పి పాపుణాతి, అబ్భన్తరసీమాఉదకుక్ఖేపసీమాసు దిన్నం తత్థ అన్తోగధానంయేవ పాపుణాతి, జనపదసీమాదీసు దిన్నమ్పి తాసం అబ్భన్తరే బద్ధసీమట్ఠానమ్పి పాపుణాతి, తస్మా యం జమ్బుదీపే ఠత్వా "తమ్బపణ్ణిదీపే సఙ్ఘస్స దేమా"తి దీయతి, తం తమ్బపణ్ణిదీపతో ఏకోపి గన్త్వా సబ్బేసం సఙ్గణ్హితుం లభతి. సచేపి తత్థేవ ఏకో సభాగో భిక్ఖు సభాగానం భాగం గణ్హాతి, న వారేతబ్బో. యో పన విహారం పవిసిత్వా "అసుకసీమాయా"తి అవత్వావ కేవలం "సీమాయ దమ్మీ"తి వదతి, సో పుచ్ఛితబ్బో "సీమా నామ బహువిధా, కతరం సన్ధాయ వదసీ"తి, సచే వదతి "అహమేతం భేదం న జానామి, సీమట్ఠకసఙ్ఘో గణ్హతూ"తి, ఉపచారసీమట్ఠేహి భాజేతబ్బం.

కతికాయాతిఏత్థ కతికా నామ సమానలాభకతికా. సా పన ఏవం కాతబ్బా, ఏకస్మిం విహారే సన్నిపతితేహి భిక్ఖూహి యం విహారం సఙ్గణ్హితుకామా సమానలాభం కాతుం ఇచ్ఛన్తి, తస్స నామం గహేత్వా "అసుకో నామ విహారో పోరాణకో అప్పలాభో"తి యం కిఞ్చి కారణం వత్వా "తం విహారం ఇమినా విహారేన సద్ధిం ఏకలాభం కాతుం సఙ్ఘస్స రుచ్చతీ"తి తిక్ఖత్తుం సావేతబ్బం, ఏత్తావతా తస్మిం విహారే నిసిన్నోపి ఇధ నిసిన్నోవ హోతి, తస్మిం విహారేపి ఏవమేవ కాతబ్బం, ఏత్తావతా ఇధ నిసిన్నోపి తస్మిం నిసిన్నోవ హోతి. ఏకస్మిం విహారే లాభే భాజియమానే ఇతరస్మిం ఠితస్స భాగం గహేతుం వట్టతి.

భిక్ఖాపఞ్ఞత్తియాతి ఏత్థ భిక్ఖాపఞ్ఞత్తి నామ దాయకస్స పరిచ్చాగపఞ్ఞత్తిట్ఠానం, తస్మా "యత్థ మయ్హం ధువకారా కరీయన్తి, తత్థ దమ్మీ"తి వా "తత్థ దేథా"తి వా వుత్తే యత్థ తస్స పాకవత్తం వా వత్తతి, యతో వా భిక్ఖూ నిచ్చం భోజేతి, యత్థ వా తేన కిఞ్చి సేనాసనం కతం, సబ్బత్థ దిన్నమేవ హోతి. సచే పన ఏకస్మిం ధువకారట్ఠానే థోకతరా భిక్ఖూ హోన్తి, ఏకమేవ వా వత్థం హోతి, మాతికం ఆరోపేత్వా యథా సో వదతి, తథా గహేతబ్బం.

సఙ్ఘస్స దేతీతి ఏత్థ విహారం పవిసిత్వా "సఙ్ఘస్స దమ్మీ"తి దిన్నం ఉపచారసీమాగతానఞ్చ తతో బహిద్ధాపి తేహి సద్ధిం ఏకాబద్ధానఞ్చ పాపుణాతి, తస్మా తేసం గాహకే సతి అసమ్పత్తానమ్పి భాగో దాతబ్బో. యం పన బహి ఉపచారసీమాయ భిక్ఖూ దిస్వా "సఙ్ఘస్సా"తి దీయతి, తం ఏకాబద్ధపరిసాయ పాపుణాతి. యే పన ద్వాదసహి హత్థేహి పరిసం అసమ్పత్తా, తేసం న పాపుణాతి.

ఉభతోసఙ్ఘస్సాతి ఏత్థ పన యం ఉభతోసఙ్ఘస్స దిన్నం, తతో ఉపడ్ఢం భిక్ఖూనం, ఉపడ్ఢం భిక్ఖునీనం దాతబ్బం. సచేపి ఏకో భిక్ఖు హోతి, ఏకా వా భిక్ఖునీ, అన్తమసో అనుపసమ్పన్నస్సాపి ఉపడ్ఢమేవ దాతబ్బం. "ఉభతోసఙ్ఘస్స చ తుయ్హఞ్చా"తి వుత్తే పన సచే దస భిక్ఖూ చ దస భిక్ఖునియో చ హోన్తి, ఏకవీసతి పటివీసే కత్వా ఏకో పుగ్గలస్స దాతబ్బో, దస భిక్ఖుసఙ్ఘస్స, దస భిక్ఖునిసఙ్ఘస్స చ, యేన పుగ్గలికో లద్ధో, సో సఙ్ఘతోపి అత్తనో వస్సగ్గేన గహేతుం లభతి, కస్మా? ఉభతోసఙ్ఘగ్గహణేన గహితత్తా, "ఉభతోసఙ్ఘస్స చ చేతియస్స చా"తి వుత్తేపి ఏసేవ నయో. ఇధ పన చేతియస్స సఙ్ఘతో పాపుణకోట్ఠాసో నామ నత్థి, ఏకపుగ్గలస్స పత్తకోట్ఠాససమో ఏకో కోట్ఠాసో హోతి. "భిక్ఖుసఙ్ఘస్స చ భిక్ఖునీనఞ్చా"తి వుత్తే పన న మజ్ఝే భిన్దిత్వా దాతబ్బం, భిక్ఖూ చ భిక్ఖునియో చ గణేత్వా దాతబ్బం. "భిక్ఖుసఙ్ఘస్స చ భిక్ఖునీనఞ్చ తుయ్హఞ్చా"తి వుత్తే పుగ్గలో విసుం న

లభతి, పాపుణకోట్ఠాసతో ఏకమేవ లభతి . “చేతియస్స చా”తి వుత్తే పన చేతియస్స ఏకో పుగ్గలపటివీసో లబ్భతి. “భిక్ఖూనఞ్చ భిక్ఖునీనఞ్చా”తి వుత్తేపి న మజ్ఝే భిన్దిత్వా దాతబ్బం, పుగ్గలగణనాయ ఏవ విభజితబ్బం, తేహి సద్ధిం పుగ్గలచేతియపరామసనం అనన్తరనయసదిసమేవ, యథా చ భిక్ఖుసఙ్ఘం ఆదిం కత్వా నయో నీతో, ఏవం భిక్ఖునిసఙ్ఘం ఆదిం కత్వాపి నేతబ్బో. “భిక్ఖుసఙ్ఘస్స చ తుయ్హఞ్చా”తి వుత్తేపి పుగ్గలస్స విసుం న లబ్భతి , చేతియస్స పన లబ్భతి. “భిక్ఖూనఞ్చ తుయ్హఞ్చా”తి వుత్తేపి విసుం న లబ్భతి, చేతియస్స పన లబ్భతియేవ.

వస్సంవుట్ఠసఙ్ఘస్సాతి ఏత్థ సచే విహారం పవిసిత్వా “వస్సంవుట్ఠసఙ్ఘస్స దమ్మీ”తి వదతి, యే తత్థ వస్సచ్ఛేదం అకత్వా పురిమవస్సంవుట్ఠా, తేసం బహి సీమట్ఠానమ్పి పాపుణాతి, న అఞ్ఞేసం. సచే పన బహిఉపచారసీమాయం ఠితో “వస్సంవుట్ఠసఙ్ఘస్సా”తి వదతి, యత్థకత్థచి వుట్ఠవస్సానం సబ్బేసం సమ్పత్తానం పాపుణాతి. అథ “అసుకవిహారే వస్సంవుట్ఠస్సా”తి వదతి, తత్థ వస్సంవుట్ఠానంయేవ యావ కథినస్సుబ్భారా పాపుణాతి. గిమ్హానం పఠమదివసతో పట్ఠాయ ఏవం వదతి, తత్ర సమ్ముఖీభూతానం సబ్బేసం పాపుణాతి, న అఞ్ఞేసం.

ఆదిస్స దేతీతి ఆదిసిత్వా పరిచ్ఛిన్దిత్వా దేతి, కథం? భిక్ఖూ అజ్జతనాయ వా స్వాతనాయ వా యాగుయా నిమన్తేత్వా తే ఘరే యాగుం పాయేత్వా “ఇమాని చీవరాని యేహి మయ్హం యాగు పీతా, తేసం దమ్మీ”తి వదతి, యేహి నిమన్తితేహి యాగు పీతా, తేసంయేవ పాపుణాతి, భత్తఖజ్జకాదీహి నిమన్తితేసుపి ఏసేవ నయో.

పుగ్గలస్స దేతీతి “ఇదం చీవరం ఇత్థన్నామస్స దమ్మీ”తి ఏవం పరమ్ముఖా వా, పాదమూలే ఠపేత్వా “ఇదం తుమ్హాక”న్తి ఏవం సమ్ముఖా వా దేతీతి అయమేత్థ సఙ్ఖేపకథా, విత్థారో పన సమన్తపాసాదికాయం వుత్తో. ఇతి ఇమాసం అట్ఠన్నం మాతికాపదానం వసేన యం అకాలచీవరలక్ఖణేన పటిలద్ధం, తం సన్ధాయ “అకాలచీవరం ఉప్పజ్జేయ్యా”తి వుత్తం.

ఆకఙ్ఖమానేనాతి ఇచ్ఛమానేన. **ఖిప్పమేవ కారేతబ్బ**న్తి సీఘం అన్తోదసాహేయేవ కారేతబ్బం. **నో చస్స పారిపూరీ**తి నో చే పారిపూరీ భవేయ్య, యత్తకేన కరియమానం అధిట్ఠానచీవరం పహోతి, తం చీవరం తత్తకం న భవేయ్య, ఊనకం భవేయ్యాతి అత్థో. **సతియా పచ్చాసాయా**తి “అసుకదివసం నామ సఙ్ఘో చీవరాని లభిస్సతి, తతో మే చీవరం ఉప్పజ్జిస్సతీ”తిఇమినా నయేన సఙ్ఘగణఞాతిమిత్తేసు వా అఞ్ఞతరట్ఠానతో, “పంసుకూలం వా లచ్ఛామీ”తి, “ఇమినా వా కప్పియభణ్డేన చీవరం గణ్హిస్సామీ”తి ఏవం విజ్జమానాయ చీవరాసాయ. **తతో చే ఉత్తరీ**తి మాసపరమతో చే ఉత్తరి నిక్ఖిపేయ్య, నిస్సగ్గియన్తి అత్థో. యది పనస్స మూలచీవరం సణ్హం హోతి, పచ్చాసాచీవరం థూలం హోతి, న సక్కా యోజేతుం, రత్తియో చ సేసా హోన్తి, న తావ మాసో పూరతి, న అకామా చీవరం కారేతబ్బం, అఞ్ఞం పచ్చాసాచీవరం లభిత్వా ఏవ కాలబ్భన్తరే కారేతబ్బం. సచే న లభతి, పచ్చాసాచీవరమ్పి పరిక్ఖారచోళం అధిట్ఠాతబ్బం. అథ మూలచీవరం థూలం హోతి, పచ్చాసాచీవరం సణ్హం, మూలచీవరం పరిక్ఖారచోళం అధిట్ఠహిత్వా పచ్చాసాచీవరమేవ మూలచీవరం కత్వా ఠపేతబ్బం, తం పున మాసపరిహారం లభతి, ఏతేనుపాయేన యావ న లచ్ఛతి, తావ అఞ్ఞం మూలచీవరం కత్వా ఠపేతుం లబ్భతి. ఇమస్స “ఇదం మే, భన్తే, అకాలచీవరం మాసాతిక్కన్తం నిస్సగ్గియ”న్తి (పారా. ౫౦౦) ఇమినా నయేన నిస్సజ్జనవిధానం వేదితబ్బం.

సావత్థియం సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ అకాలచీవరం పటిగ్గహేత్వా మాసం అతిక్కమనవత్థుస్మిం

పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, ఇతో పరం సబ్బం పఠమకథినే వుత్తసదిసమేవ. కేవలఞ్హి తత్థ దసాహాతిక్కమో, ఇధ మాసాతిక్కమోతి అయం విసేసో. సేసం తాదిసమేవాతి.

అకాలచీవరసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. పురాణచీవరసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **అఞ్ఞాతికాయాతి** న ఞాతికాయ, మాతితో వా పితితో వా యావ సత్తమం యుగం, తావ కేనచి ఆకారేన అసమ్బద్ధాయాతి అత్థో. **భిక్ఖునియాతి** సాకియానియో వియ సుద్ధభిక్ఖునిసఙ్ఘే వా ఉభతోసఙ్ఘే వా ఉపసమ్పన్నాయ. **పురాణచీవరన్తి** రజిత్వా కప్పం కత్వా ఏకవారమ్పి నివత్థం వా పారుతం వా, యం అన్తమసో పరిభోగసీసేన అంసే వా మత్థకే వా కత్వా మగ్గం గతో హోతి, ఉస్సీసకం వా కత్వా నిపన్నో, ఏతమ్పి పురాణచీవరమేవ. **ధోవాపేయ్య వాతి** సచే "ధోవా"తివాచాయ వదతి, కాయవికారం వా కరోతి, హత్థేన వా హత్థే దేతి, పాదమూలే వా ఠపేతి, అన్తోద్వాదసహత్థే ఓకాసే ఠత్వా ఉపరి వా ఖిపతి, అఞ్ఞస్స వా హత్థే పేసేతి, తాయ ధోతం, ధోవాపితమేవ హోతి, రజాపనాకోటాపనేసుపి ఏసేవ నయో. సిక్ఖమానాయ వా సామణేరియా వా ఉపాసికాయ వా హత్థే ధోవనత్థాయ దేతి, సా సచే ఉపసమ్పజ్జిత్వా ధోవతి, ఏవమ్పి నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. ఉపాసకస్స వా సామణేరస్స వా హత్థే దిన్నం హోతి, సో చే లిఙ్గే పరివత్తే ఉపసమ్పజ్జిత్వా ధోవతి, దహరస్స భిక్ఖుస్స వా దిన్నం హోతి, సోపి లిఙ్గే పరివత్తే ధోవతి, నిస్సగ్గియం పాచిత్తియమేవ, రజాపనాకోటాపనేసుపి ఏసేవ నయో. "ఇదం మే, భన్తే, పురాణచీవరం అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా ధోవాపితం నిస్సగ్గియ"న్తి (పారా॰ ౫౦౫) ఇమినా పనేత్థ నయేన నిస్సజ్జనవిధానం వేదితబ్బం.

సావత్థియం ఉదాయిత్థేరం ఆరబ్భ పురాణచీవరధోవాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం "ధోవా"తిఆదికాయ ఆణత్తియా, ఏవం ఆణత్తాయ చ భిక్ఖునియా ఉద్ధనసజ్జనాదీసు సబ్బప్పయోగేసు భిక్ఖునో దుక్కటం. ధోవిత్వా ఉక్ఖిత్తమత్తం పన రత్తమత్తం ఆకోటితమత్తఞ్చ నిస్సగ్గియం హోతి, ధోవనాదీని తీణిపి ద్వే వా కారాపేన్తస్స ఏకేన వత్థునా నిస్సగ్గియం, ఇతరేహి దుక్కటం. సచే పన "ధోవా"తి వుత్తా సబ్బానిపి కరోతి, ధోవనపచ్చయావ ఆపత్తి. "ఇమస్మిం చీవరే యం కత్తబ్బం, తం కరోహీ"తి వదతో పన ఏకవాచాయ పాచిత్తియేన సద్ధిం ద్వే దుక్కటాని, భిక్ఖునిసఙ్ఘవసేన ఏకతోఉపసమ్పన్నాయ ధోవాపేన్తస్స అనిస్సజ్జిత్వా పరిభుఞ్జన్తస్స, అఞ్ఞస్స వా సన్తకం నిసీదనపచ్చత్థరణం వా ధోవాపేన్తస్స, ఞాతికాయ అఞ్ఞాతికసఞ్ఞినో చేవ, వేమతికస్స చ దుక్కటం, అఞ్ఞాతికాయ ఞాతికసఞ్ఞినోపి వేమతికస్సాపి నిస్సగ్గియం పాచిత్తియమేవ. ఇతో పరం పన ఏవరూపేసు ఠానేసు "తికపాచిత్తియ"న్తి వక్ఖామ, సచే ఞాతికాయ సహాయా అఞ్ఞాతికా "ధోవా"తి అవుత్తా వా ధోవతి, అపరిభుత్తం వా అఞ్ఞం వా పరిక్ఖారం ధోవతి, సిక్ఖమానసామణేరియో వా ధోవన్తి, అనాపత్తి, ఉమ్మత్తకాదీనం అనాపత్తియేవ. పురాణచీవరతా, ఉపచారే ఠత్వా అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా ఆణాపనం, తస్సా ధోవనాదీని చాతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సఞ్చరిత్తసముట్ఠానం, కిరియం, నోసఞ్ఞావిమోక్ఖం, అచిత్తకం, పణ్ణత్తివజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

పురాణచీవరసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. చీవరప్పటిగ్గహణసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **అఞ్ఞాతికాయా**తిఇదం వుత్తనయమేవ, తస్మా ఇతో పరం కత్థచి న విచారయిస్సామ. **చీవర**న్తి ఛన్నం అఞ్ఞతరం వికప్పనుపగం, ఏస నయో సబ్బేసు చీవరప్పటిసంయుత్తసిక్ఖాపదేసు. యత్థ పన విసేసో భవిస్సతి, తత్థ వక్ఖామ. **పటిగ్గణ్హేయ్యా**తిఏత్థ హత్థేన వా హత్థే దేతు, పాదమూలే వా ఠపేతు, ధమ్మకథం కథేన్తస్స వత్థేసు ఖిపియమానేసు ఉపచారం ముఞ్చిత్వాపి ఉపరి వా ఖిపతు, సచే సాదియతి, పటిగ్గహితమేవ హోతి. యస్స కస్సచి పన అనుపసమ్పన్నస్స హత్థే పేసితం గణ్హితుం వట్టతి, "పంసుకూలం గణ్హిస్సతీ"తి సఙ్కారకూటాదీసు ఠపితమ్పి పంసుకూలం అధిట్ఠహిత్వా గహేతుం వట్టతియేవ. **అఞ్ఞత్ర పారివత్తకా**తి యం "అన్తమసో హరీటకక్ఖణ్డమ్పి దత్వా వా దస్సామీ"తి ఆభోగం కత్వా వా పారివత్తకం గణ్హాతి, తం ఠపేత్వా అఞ్ఞం అన్తమసో వికప్పనుపగం పటపరిస్సావనమ్పి గణ్హన్తస్స నిస్సగ్గియం హోతి. తత్ర "ఇదం మే, భన్తే, చీవరం అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా హత్థతో పటిగ్గహితం అఞ్ఞత్ర పారివత్తకా నిస్సగ్గియ"న్తి (పారా. ౫౧౭) ఇమినా నయేన నిస్సజ్జనవిధానం వేదితబ్బం.

రాజగహే ఉదాయిత్థేరం ఆరబ్భ చీవరప్పటిగ్గహణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "అఞ్ఞత్ర పారివత్తకా"తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, గహణత్థాయ హత్థప్పసారణాదిప్పయోగే దుక్కటం, పటిలాభేన నిస్సగ్గియం హోతి, నిస్సజ్జితబ్బం, తికపాచిత్తియం, ఏకతోఉపసమ్పన్నాయ ఞాతికాయ చ అఞ్ఞాతికసఞ్ఞిస్స వేమతికస్స వా దుక్కటం. విస్సాసగ్గాహే, తావకాలికే, పత్తత్థవికాదిమ్హి చ అనధిట్ఠాతబ్బపరిక్ఖారే, సిక్ఖమానసామణేరీనం హత్థతో గహణే, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వికప్పనుపగచీవరతా, పారివత్తకాభావో, అఞ్ఞాతికాయ హత్థతో గహణన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సఞ్చరిత్తసముట్ఠానం, కిరియాకిరియం, సేసం చతుత్థసదిసమేవాతి.

చీవరప్పటిగ్గహణసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. అఞ్ఞాతకవిఞ్ఞత్తిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **గహపతి**న్తి భిక్ఖూసు అపబ్బజితమనుస్సం. **గహపతాని**న్తి భిక్ఖునీసు అపబ్బజితిత్థిం, ఏస నయో సబ్బేసు గహపతిప్పటిసంయుత్తేసు సిక్ఖాపదేసు. **విఞ్ఞాపేయ్యా**తి యాచేయ్య వా యాచాపేయ్య వా. **అఞ్ఞత్ర సమయా**తి యో అచ్ఛిన్నచీవరో వా హోతి నట్ఠచీవరో వా, తస్స తం సమయం ఠపేత్వా అఞ్ఞస్మిం విఞ్ఞాపనప్పయోగే దుక్కటం, పటిలాభేన నిస్సగ్గియం హోతి. తత్థ "ఇదం మే, భన్తే, చీవరం అఞ్ఞాతకం గహపతికం అఞ్ఞత్ర సమయా విఞ్ఞాపితం నిస్సగ్గియ"న్తి (పారా. ౫౨౪) ఇమినా నయేన నిస్సజ్జనవిధానం వేదితబ్బం.

సావత్థియం ఉపనన్దం ఆరబ్భ చీవరవిఞ్ఞాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. "అఞ్ఞత్ర సమయా"తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఞాతకే అఞ్ఞాతకసఞ్ఞినో వేమతికస్స చ దుక్కటం. సమయే వా ఞాతకప్పవారితే వా విఞ్ఞాపేన్తస్స, అఞ్ఞస్స వా ఞాతకప్పవారితే తస్సేవత్థాయ విఞ్ఞాపేన్తస్స, అత్తనో ధనేన గణ్హన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వికప్పనుపగచీవరతా, సమయాభావో, అఞ్ఞాతకవిఞ్ఞత్తి, తాయ చ పటిలాభోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని చతుత్థసదిసానేవాతి.

అఞ్ఞాతకవిఞ్ఞత్తిసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. తతుత్తరిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **తఞ్చే**తి తం అచ్ఛిన్నచీవరం వా నట్ఠచీవరం వా. **అభిహట్ఠున్తి అభీ**తి ఉపసగ్గో, హరితున్తి అత్థో, గణ్హితున్తి వుత్తం హోతి. **పవారేయ్యా**తి ఇచ్ఛాపేయ్య, ఇచ్ఛం రుచిం ఉప్పాదేయ్య, "యావత్తకం ఇచ్ఛసి, తావత్తకం గణ్హాహీ"తి ఏవం నిమన్తేయ్యాతి అత్థో, యథా వా "నేక్ఖమ్మం దట్ఠు ఖేమతో"తి (సు॰ ని॰ ౪౨౬, ౧౧౦౪; చూళని॰ జతుకణ్ణిమాణవపుచ్ఛానిద్దేస ౬౭) ఏత్థ దిస్వాతి అత్థో, ఏవమిధాపి "అభిహట్ఠుం పవారేయ్యా"తి ఉపనేత్వా పురతో ఠపేన్తో కాయేన వా, "అమ్హాకం దుస్సకోట్ఠాగారతో యత్తకం ఇచ్ఛథ, తత్తకం గణ్హథా"తి వదన్తో వాచాయ వా అభిహరిత్వా నిమన్తేయ్యాతి అత్థో. **సన్తరుత్తరపరమ**న్తి సఅన్తరం ఉత్తరం పరమం అస్స చీవరస్సాతి సన్తరుత్తరపరమం, నివాసనేన సద్ధిం పారుపనం ఉక్కట్ఠపరిచ్ఛేదో అస్సాతి వుత్తం హోతి. **తతో చీవరం సాదితబ్బ**న్తి తతో అభిహటచీవరతో ఏత్తకం చీవరం గహేతబ్బం, న తతో పరం.

తత్రాయం వినిచ్ఛయో – యస్స అధిట్ఠితచీవరస్స తీణి నట్ఠాని, తేన ద్వే సాదితబ్బాని, ఏకం నివాసేత్వా ఏకం పారుపిత్వా అఞ్ఞం సభాగట్ఠానతో పరియేసితబ్బం. యస్స ద్వే నట్ఠాని, తేన ఏకం సాదితబ్బం. సచే పన పకతియావ సన్తరుత్తరేన చరతి, ద్వే సాదితబ్బాని, ఏవం ఏకం సాదియన్తేనేవ సమో భవిస్సతి. యస్స తీసు ఏకం నట్ఠం, కిఞ్చి న సాదితబ్బం. యస్స పన ద్వీసు ఏకం నట్ఠం, ఏకం సాదితబ్బం. యస్స ఏకంయేవ హోతి, తఞ్చ నట్ఠం, ద్వే సాదితబ్బాని. భిక్ఖునియా పన పఞ్చసు నట్ఠేసు ద్వే సాదితబ్బాని, చతూసు నట్ఠేసు ఏకం సాదితబ్బం, తీసు నట్ఠేసు న కిఞ్చి సాదితబ్బం, కో పన వాదో ద్వీసు వా ఏకస్మిం వా. యేన కేనచి హి సన్తరుత్తరపరమతాయ ఠాతబ్బం, తతో ఉత్తరి విఞ్ఞాపనప్పయోగే దుక్కటం, పటిలాభేన నిస్సగ్గియం హోతి. తత్థ "ఇదం మే, భన్తే, చీవరం అఞ్ఞాతకం గహపతికం తతుత్తరి విఞ్ఞాపితం నిస్సగ్గియ"న్తి (పారా॰ ౫౨౪) ఇమినా నయేన నిస్సజ్జనవిధానం వేదితబ్బం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ బహుచీవరవిఞ్ఞాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఞాతకే అఞ్ఞాతకసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా దుక్కటం. ద్వే చీవరాని కత్వా "సేసకం ఆహరిస్సామీ"తి వత్వా గణ్హన్తస్స, "సేసకం తుయ్హంయేవ హోతూ"తి వుత్తస్స, న అచ్ఛిన్ననట్ఠకారణా దిన్నం గణ్హన్తస్స, వుత్తనయేన ఞాతకప్పవారితే విఞ్ఞాపేన్తస్స, అత్తనో ధనేన గణ్హన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. తతుత్తరితా , అచ్ఛిన్నాదికారణతా , అఞ్ఞాతకవిఞ్ఞత్తి, తాయ చ పటిలాభోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని చతుత్థసదిసానేవాతి.

తతుత్తరిసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. ఉపక్ఖటసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **భిక్ఖుం పనేవ ఉద్దిస్సా**తి "ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో దస్సామీ"తి ఏవం అపదిసిత్వా. **చీవరచేతాపన్న**న్తి హిరఞ్ఞాదికం చీవరమూలం. **ఉపక్ఖటం హోతీ**తి సజ్జితం హోతి, సంహరిత్వా ఠపితం. **చేతాపేత్వా**తి పరివత్తేత్వా, కారేత్వా వా కిణిత్వా వాతి అత్థో. **చీవరేన అచ్ఛాదేస్సామీ**తి వోహారవచనమేతం, ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో దస్సామీతి అయం పనేత్థ అత్థో. **తత్ర చే సో**తి యత్ర సో గహపతి వా గహపతానీ వా, తత్ర సో భిక్ఖు పుబ్బే అప్పవారితో ఉపసఙ్కమిత్వా చీవరే వికప్పం ఆపజ్జేయ్య చేతి అయమేత్థ పదసమ్బన్ధో. **వికప్పం ఆపజ్జేయ్యా**తి విసిట్ఠకప్పం అధికవిధానం ఆపజ్జేయ్య. యథా పన తమాపజ్జతి, తం దస్సేతుం **సాధు వతా**తిఆదిమాహ. తత్థ **సాధూ**తి ఆయాచనే నిపాతో. **వతా**తి పరివితక్కే. **మ**న్తి అత్తానం నిద్దిసతి. **ఆయస్మా**తి పరం ఆలపతి. **ఏవరూపం వా ఏవరూపం వా**తి ఆయతాదీసు అఞ్ఞతరం. **కల్యాణకమ్యతం**

ఉపాదాయాతి సున్దరకామతం విసిట్ఠకామతం చిత్తేన గహేత్వా, తస్స "ఆపజ్జేయ్య చే"తిఇమినా సమ్బన్ధో, సచే పన ఏవరూపం ఆపజ్జన్తస్స తస్స వచనేన యో పఠమం అధిప్పేతతో మూలం వడ్ఢేత్వా సున్దరతరం చేతాపేతి, తస్స పయోగే భిక్ఖునో దుక్కటం, పటిలాభేన నిస్సగ్గియం హోతి. తత్థ "ఇదం మే, భన్తే, చీవరం పుబ్బే అప్పవారితం అఞ్ఞాతకం గహపతికం ఉపసఙ్కమిత్వా వికప్పం ఆపన్నం నిస్సగ్గియ"న్తి (పారా॰ ౨౮౯) ఇమినా నయేన నిస్సజ్జనవిధానం వేదితబ్బం.

సావత్థియం ఉపనన్దం ఆరబ్భ చీవరే వికప్పం ఆపజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఞాతకే అఞ్ఞాతకసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా దుక్కటం. మహగ్ఘం చేతాపేతుకామం అప్పగ్ఘం వా, ఏతేనేవ మూలేన "అఞ్ఞం ఏవరూపం వా దేహీ"తి వదన్తస్స, వుత్తనయేన ఞాతకప్పవారితే విఞ్ఞాపేన్తస్స, అత్తనో ధనేన గణ్హన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. చీవరే భియ్యోకమ్యతా, అఞ్ఞాతకవిఞ్ఞత్తి, తాయ చ పటిలాభోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని చతుత్థసదిసానేవాతి.

ఉపక్ఖటసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. దుతియఉపక్ఖటసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే ఇమినావ నయేన అత్థో వేదితబ్బో. ఇదఞ్హి పురిమస్స అనుపఞ్ఞత్తిసదిసం, కేవలం తత్థ ఏకస్స పీళా కతా, ఇధ ద్విన్నం, అయమేత్థ విసేసో, సేసం సబ్బం పురిమసదిసమేవ. యథా చ ద్విన్నం, ఏవం బహూనం పీళం కత్వా గణ్హతోపి ఆపత్తి వేదితబ్బా. నిస్సజ్జనవిధానే చ "ఇదం మే, భన్తే , చీవరం పుబ్బే అప్పవారితే అఞ్ఞాతకే గహపతికే ఉపసఙ్కమిత్వా వికప్పం ఆపన్నం నిస్సగ్గియ"న్తి (పారా॰ ౨౩౪) ఇమినా నయేన వచనభేదో ఞాతబ్బోతి.

దుతియఉపక్ఖటసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. రాజసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **రాజభోగ్గో**తి రాజతో భోగ్గం భుఞ్జితబ్బం అస్స అత్థీతి రాజభోగ్గో, "రాజభోగో"తిపి పాఠో, రాజతో భోగో అస్స అత్థీతి అత్థో. **చీవరచేతాపన్న**న్తి హిరఞ్ఞాదికం అకప్పియం. **పహిణేయ్యా**తి పేసేయ్య. **ఇమినా**తిఆది ఆగమనసుద్ధిం దస్సేతుం వుత్తం. సచే హి "ఇదం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో దేహీ"తి పేసేయ్య, ఆగమనస్స అసుద్ధత్తా అకప్పియవత్థుం ఆరబ్భ భిక్ఖునా కప్పియకారకోపి నిద్దిసితబ్బో న భవేయ్య. **ఆభత**న్తి ఆనీతం. **న ఖో మయ**న్తిఆది ఇదం కప్పియవసేన ఆభతమ్పి చీవరమూలం ఈదిసేన దూతవచనేన అకప్పియం హోతి, తస్మా తం పటిక్ఖిపితబ్బన్తి దస్సేతుం వుత్తం. సువణ్ణం రజతం కహాపణో మాసకోతి ఇమాని హి చత్తారి నిస్సగ్గియవత్థూని, ముత్తా మణి వేళురియో సఙ్ఖో సిలా పవాళం లోహితఙ్కో మసారగల్లం సత్త ధఞ్ఞాని దాసిదాసఖేత్తవత్థుపుప్ఫారామఫలారామాదయోతి ఇమాని దుక్కటవత్థూని చ అత్తనో వా చేతియసఙ్ఘగణపుగ్గలానం వా అత్థాయ సమ్పటిచ్ఛితుం న వట్టన్తి, తస్మా తం సాదితుం న వట్టతీతి దస్సనత్థం "న ఖో మయ"న్తిఆది వుత్తం.

చీవరఞ్చ ఖో మయం పటిగ్గణ్హామాతి ఇదం పన అత్తానం ఉద్దిస్స ఆభతత్తా వత్తుం వట్టతి, తస్మా వుత్తం. **కాలేనా**తి యుత్తపత్తకాలేన, యదా నో అత్థో హోతి, తదా కప్పియం చీవరం పటిగ్గణ్హామాతి అత్థో. **వేయ్యావచ్చకరో**తి కప్పియకారకో.

నిద్దిసితబ్బోతిఇదం “అత్థి పనాయస్మతో కోచి వేయ్యావచ్చకరో”తి కప్పియవచనేన వుత్తత్తా అనుఞ్ఞాతం. సచే పన దూతో “కో ఇమం గణ్హాతీ”తి వా “కస్స దేమీ”తి వా వదతి, న నిద్దిసితబ్బో. **ఆరామికో వా ఉపాసకో వా**తిఇదం సారుప్పతాయ వుత్తం, ఠపేత్వా పన పఞ్చ సహధమ్మికే యో కోచి కప్పియకారకో వట్టతి. **ఏసో ఖో, ఆవుసో**తిఇదం భిక్ఖుస్స కప్పియవచనదస్సనత్థం వుత్తం, ఏవమేవ హి వత్తబ్బం, “ఏతస్స దేహీ”తిఆది న వత్తబ్బం. **సఞ్ఞత్తో సో మయా**తి ఆణత్తో సో మయా, యథా తుమ్హాకం చీవరేన అత్థే సతి చీవరం దస్సతి, ఏవం వుత్తోతి అత్థో. దూతేన హి ఏవం ఆరోచితేయేవ తం చోదేతుం వట్టతి, నేవ తస్స హత్థే దత్వా గతమత్తకారణేన. సచే పన “అయం వేయ్యావచ్చకరో”తి సమ్ముఖా నిద్దిట్ఠో హోతి, దూతో చ సమ్ముఖా ఏవ తస్స హత్థే చేతాపన్నం దత్వా “థేరస్స చీవరం కిణిత్వా దేహీ”తి గచ్ఛతి, ఏవం “సఞ్ఞత్తో సో మయా”తి అవుత్తేపి చోదేతుం వట్టతి. సచే పన దూతో గచ్ఛన్తోవ “అహం తస్స హత్థే దస్సామి, తుమ్హే చీవరం గణ్హేయ్యాథా”తి భిక్ఖునో వత్వా వా గచ్ఛతి, అఞ్ఞం వా పేసేత్వా ఆరోచాపేతి, ఏవం సతి ఇతరమ్పి చోదేతుం వట్టతియేవ. దేసనామత్తమేవ చేతం “దూతేనా”తి. యోపి అత్తనా ఆహరిత్వా ఏవం పటిపజ్జతి, తస్మిమ్పి ఇదమేవ లక్ఖణం. **అత్థో మే, ఆవుసో, చీవరేనా**తి చోదనాలక్ఖణనిదస్సనమేతం. సచే హి వాచాయ చోదేతి, ఇదం వా వచనం యాయ కాయచి భాసాయ ఏతస్స అత్థో వా వత్తబ్బో, “దేహి మే, ఆహర మే”తిఆదినా నయేన పన వత్తుం న వట్టతి. **అభినిప్ఫాదేయ్యా**తి ఏవం వచీభేదం కత్వా తిక్ఖత్తుం చోదయమానో పటిలాభవసేన సాధేయ్య. **ఇచ్చేతం కుసల**న్తి ఏతం సున్దరం.

ఛక్ఖత్తుపరమన్తి భావనపుంసకవచనమేతం. ఛక్ఖత్తుపరమఞ్హి తేన చీవరం ఉద్దిస్స తుణ్హీభూతేన ఠాతబ్బం, న నిసీదితబ్బం, న ఆమిసం పటిగ్గహేతబ్బం, న ధమ్మో భాసితబ్బో. “కింకారణా ఆగతోసీ”తి వుత్తే పన “జానాహి, ఆవుసో”తి ఏత్తకమేవ వత్తబ్బం. సచే నిసజ్జాదీని కరోతి, ఠానం భఞ్జతి, ఆగతకారణం వినాసేతి, ఇదం కాయేన చోదనాయ లక్ఖణదస్సనత్థం వుత్తం. ఏత్థ చ ఉక్కట్ఠపరిచ్ఛేదేన తిస్సన్నం చోదనానం ఛన్నఞ్చ ఠానానం అనుఞ్ఞాతత్తా చోదనాయ దిగుణం ఠానం అనుఞ్ఞాతం హోతి, తస్మా సచే చోదేతియేవ, న తిట్ఠతి, ఛ చోదనాయో లబ్భన్తి. సచే తిట్ఠతియేవ, న చోదేతి, ద్వాదస ఠానాని లబ్భన్తి. సచే ఉభయం కరోతి, ఏకాయ చోదనాయ ద్వే ఠానాని హాపేతబ్బాని. తత్థ యో ఏకదివసమేవ పునప్పునం గన్త్వా ఛక్ఖత్తుం చోదేతి, సకింయేవ వా గన్త్వా “అత్థో మే, ఆవుసో, చీవరేనా”తి ఛక్ఖత్తుం వదతి, తథా ఏకదివసమేవ పునప్పునం గన్త్వా ద్వాదసక్ఖత్తుం తిట్ఠతి, సకింయేవ వా గన్త్వా తత్ర తత్ర ఠానే తిట్ఠతి, సోపి సబ్బచోదనాయో సబ్బట్ఠానాని చ భఞ్జతి, కో పన వాదో నానాదివసేసు ఏవం కరోన్తస్సాతి అయమేత్థ వినిచ్ఛయో. యే పన కప్పియకారకే దాయకో సయమేవ గన్త్వా నిసీదతి తే సతక్ఖత్తుమ్పి చోదేతుం వట్టతి. యో పన ఉభోహి పి అనిద్దిట్ఠో ముఖవేవటికకప్పియకారకో చ పరమ్ముఖకప్పియకారకో చ, సో న కిఞ్చి వత్తబ్బో, ఏవం ఇధ దసపి కప్పియకారకా దస్సితా హోన్తి.

తతో చే ఉత్తరితి వుత్తచోదనాఠానపరిమాణతో ఉత్తరి. **నిస్సగ్గియ**న్తి ఉత్తరి వాయామమానస్స సబ్బప్పయోగేసు దుక్కటం, పటిలాభేన నిస్సగ్గియం హోతి. ఏత్థ చ “ఇదం మే, భన్తే, చీవరం అతిరేకతిక్ఖత్తుం చోదనాయ అతిరేకఛక్ఖత్తుం ఠానేన అభినిప్ఫాదితం నిస్సగ్గియ”న్తి (పారా. ౫౩౮) ఇమినా నయేన నిస్సజ్జనవిధానం వేదితబ్బం. **యతస్స చీవరచేతాపన్నం ఆభత**న్తి యతో రాజతో వా రాజభోగ్గతో వా అస్స భిక్ఖునో చీవరచేతాపన్నం ఆనీతం, “యత్వస్సా”తిపి పాఠో, అయమేవ అత్థో. **తత్థా**తి తస్స రఞ్ఞో వా రాజభోగ్గస్స వా సన్తికం, సమీపత్థే హి ఇదం భుమ్మవచనం. **న తం తస్స భిక్ఖునో కిఞ్చి అత్థం అనుభోతీ**తి తం చేతాపన్నం తస్స భిక్ఖునో అప్పమత్తకమ్పి కమ్మం న నిప్ఫాదేతి. **యుఞ్జన్తాయస్మన్తో సక**న్తి ఆయస్మన్తో అత్తనో సన్తకం ధనం పాపుణన్తు. **మా వో సకం వినస్సా**తి తుమ్హాకం సన్తకం మా వినస్సతు. **అయం తత్థ**

సామీచీతి అయం తత్థ అనుధమ్మతా లోకుత్తరధమ్మం అనుగతా, వత్తధమ్మతాతి అత్థో, తస్మా ఏవం అకరోన్తో వత్తభేదే దుక్కటం ఆపజ్జతి.

సావత్థియం ఉపనన్దం ఆరబ్భ "అజ్జుణ్హో, భన్తే, ఆగమేహీ"తి (పారా॰ ౫౩౭) వుచ్చమానో నాగమేసి, తస్మిం వత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఊనకేసు చోదనాతానేసు అతిరేకసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా దుక్కటం. అచోదనాయ లద్ధే, సామికేహి చోదేత్వా దిన్నే, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. కప్పియకారకస్స భిక్ఖునో నిద్దిట్ఠభావో, దూతేన అప్పితతా, తతుత్తరివాయామో, తేన వాయామేన పటిలాభోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని చతుత్థసదిసానేవాతి.

రాజసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

చీవరవగ్గో పఠమో.

౨. ఏళకలోమవగ్గో

౧. కోసియసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఏళకలోమవగ్గస్స పఠమే **కోసియమిస్సక**న్తి ఏకేనాపి కోసియంసునా అన్తమసో తస్స కరణట్ఠానే వాతవేగేన నిపాతితేనాపి మిస్సీకతం. **సన్థత**న్తి సమే భూమిభాగే కోసియంసూని ఉపరూపరి సన్థరిత్వా కఞ్జియాదీహి సిఞ్చిత్వా కత్తబ్బతాలక్ఖణం. **కారాపేయ్య నిస్సగ్గియ**న్తి కరణకారాపనప్పయోగేసు దుక్కటం, పటిలాభేన నిస్సగ్గియం హోతి. ఏత్థ చ "ఇదం మే, భన్తే, కోసియమిస్సకం సన్థతం కారాపితం నిస్సగ్గియ"న్తి (పారా॰ ౫౪౪) ఇమినా నయేన నిస్సజ్జనవిధానం వేదితబ్బం, ఇమస్సేవ వచనస్స అనుసారేన ఇతో పరం సబ్బసన్థతం వేదితబ్బం. సక్కా హి ఏత్తావతా జానితున్తి న తం ఇతో పరం దస్సయిస్సామ.

ఆళవియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ కోసియమిస్సకం సన్థతం కారాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అత్తనో అత్థాయ కారాపనవసేన సాణత్తికం, అత్తనా విప్పకతపరియోసాపననయేన చతుక్కపాచిత్తియం, అఞ్ఞస్సత్థాయ కరణకారాపనేసు అఞ్ఞేన కతం పటిలభిత్వా పరిభుఞ్జనే చ దుక్కటం. వితానాదికరణే, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. కోసియమిస్సకభావో, అత్తనో అత్థాయ సన్థతస్స కరణకారాపనం, పటిలాభో చాతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ధోవాపనసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవాతి.

కోసియసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. సుద్ధకాళకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **సుద్ధకాళకాన**న్తి సుద్ధానం కాళకానం అఞ్ఞేహి అమిస్సీకతానం. వేసాలియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ తాదిసం సన్థతం కరణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసం పఠమసదిసమేవాతి.

సుద్ధకాళకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. ద్వేభాగసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **ద్వే భాగాతి** ద్వే కోట్ఠాసా. **ఆదాతబ్బాతి** గహేతబ్బా. **గోచరియానన్తి** కపిలవణ్ణానం. అయం పనేత్థ వినిచ్ఛయో – యత్తకేహి కత్తుకామో హోతి, తేసు తులయిత్వా ద్వే కోట్ఠాసా కాళకానం గహేతబ్బా, ఏకో ఓదాతానం, ఏకో గోచరియానం. ఏకస్సాపి కాళకలోమస్స అతిరేకభావే నిస్సగ్గియం హోతి, ఊనకం వట్టతి.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ తాదిసం సన్థతం కరణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, కిరియాకిరియం, సేసం పఠమసదిసమేవాతి. ఇమాని పన తీణి నిస్సజ్జిత్వా పటిలద్ధానిపి పరిభుఞ్జితుం న వట్టన్తి.

ద్వేభాగసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. ఛబ్బస్ససిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **ఓరేన చే ఛన్నం వస్సానన్తి** ఛన్నం వస్సానం ఓరిమభాగే, అన్తోతి అత్థో. **అఞ్ఞత్ర భిక్ఖుసమ్ముతియాతి** యం సఙ్ఘో గిలానస్స భిక్ఖునో సన్థతసమ్ముతిం దేతి, తం ఠపేత్వా అలద్ధసమ్ముతికస్స ఛబ్బస్సబ్భన్తరే అఞ్ఞం సన్థతం కరోన్తస్స నిస్సగ్గియం హోతి.

సావత్థియం సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ అనువస్సం సన్థతం కారాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, “అఞ్ఞత్ర భిక్ఖుసమ్ముతియా”తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, సా యేన లద్ధా హోతి, తస్స యావ రోగో న వూపసమ్మతి, వూపసన్తో వా పున కుప్పతి, తావ గతగతట్ఠానే అనువస్సమ్పి కాతుం వట్టతి, అఞ్ఞస్సత్థాయ కారేతుం, కతఞ్చ పటిలభిత్వా పరిభుఞ్జితుమ్పి వట్టతి, సేసం పఠమసదిసమేవాతి.

ఛబ్బస్ససిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. నిసీదనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **పురాణసన్థతం** నామ యత్థ సకిమ్పి నిసిన్నో వా హోతి నిపన్నో వా. **సమన్తాతి** ఏకపస్సతో వట్టం వా చతురస్సం వా ఛిన్దిత్వా గహితట్ఠానం యథా విదత్థిమత్తం హోతి, ఏవం గహేతబ్బం. సన్థరన్తేన పన ఏకదేసే వా సన్థరితబ్బం, విజటేత్వా వా మిస్సకం కత్వా సన్థరితబ్బం, ఏవం థిరతరం హోతి. **అనాదా చేతి** సతి పురాణసన్థతే అగ్గహేత్వా. అసతి పన అగ్గహేత్వాపి వట్టతి, అఞ్ఞస్సత్థాయ కారేతుం, కతఞ్చ పటిలభిత్వా పరిభుఞ్జితుమ్పి వట్టతి.

సావత్థియం సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ సన్థతవిస్సజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసం తతియసదిసమేవాతి.

నిసీదనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. ఏళకలోమసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **అద్ధానమగ్గప్పటిపన్నస్సా**తి అద్ధానసఙ్ఖాతం దీఘమగ్గం పటిపన్నస్స, సబ్బఞ్చేతం వత్థుమత్తదీపనమేవ, యత్థ కత్థచి పన ధమ్మేన లభిత్వా గణ్హతో దోసో నత్థి. **తియోజనపరమ**న్తి గహితట్ఠానతో తియోజనప్పమాణం దేసం. **సహత్థా**తి సహత్థేన, అత్తనా హరితబ్బానీతి అత్థో. **అసన్తే హారకే**తి అసన్తేయేవ అఞ్ఞస్మిమ్పి హారకే. సచే పన అత్థి, తం గాహేతుం వట్టతి. అత్తనా పన అన్తమసో వాతాబాధప్పటికారత్థం సుత్తకేన అబన్ధిత్వా కణ్ణచ్ఛిద్దే పక్ఖిత్తానిపి ఆదాయ తియోజనం ఏకం పాదం అతిక్కామేన్తస్స దుక్కటం, దుతియపాదాతిక్కమే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ తియోజనాతిక్కమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఊనకతియోజనే అతిరేకసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా దుక్కటం. తియోజనం హరణపచ్చాహరణే, వాసాధిప్పాయేన గన్త్వా తతో పరం హరణే, అచ్ఛిన్నం వా నిస్సట్ఠం వా పటిలభిత్వా హరణే, అఞ్ఞం హరాపనే, అన్తమసో సుత్తకేనపి బద్ధకతభణ్డహరణే, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఏళకలోమానం అకతభణ్డతా, పఠమప్పటిలాభో, అత్తనా ఆదాయ వా అఞ్ఞస్స అజానన్తస్స యానే పక్ఖిపిత్వా వా తియోజనాతిక్కమనం, ఆహరణపచ్చాహరణం, అవాసాధిప్పాయతాతి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. ఏళకలోమసముట్ఠానం , కిరియం, నోసఞ్ఞావిమోక్ఖం, అచిత్తకం, పణ్ణత్తివజ్జం, కాయకమ్మం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

ఏళకలోమసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. ఏళకలోమధోవాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే సక్కేసు ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ ఏళకలోమధోవాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. తత్థ పురాణచీవరధోవాపనే వుత్తనయేనేవ సబ్బోపి వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో.

ఏళకలోమధోవాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. జాతరూపసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **జాతరూపరజత**న్తి సువణ్ణఞ్చేవ రూపియఞ్చ, అపిచ కహాపణో లోహమాసకదారుమాసకజతుమాసకాదయోపి యే వోహారం గచ్ఛన్తి, సబ్బే తే ఇధ రజతన్త్వేవ వుత్తా. **ఉగ్గణ్హేయ్య వా**తి అత్తనో అత్థాయ దియ్యమానం వా యత్థకత్థచి ఠితం వా నిప్పరిగ్గహితం దిస్వా సయం గణ్హేయ్య వా. **ఉగ్గణ్హాపేయ్య వా**తి తదేవ అఞ్ఞేన గాహాపేయ్య వా. **ఉపనిక్ఖిత్తం వా సాదియేయ్యా**తి "ఇదం అయ్యస్స హోతూ"తి ఏవం సమ్ముఖా వా, "అసుకస్మిం నామ ఠానే మమ హిరఞ్ఞసువణ్ణం, తం తుయ్హం హోతూ"తి ఏవం పరమ్ముఖా ఠితం వా కేవలం వాచాయ వా హత్థముద్దాయ వా "తుయ్హ"న్తి వత్వా పరిచ్చత్తం యో కాయవాచాహి అప్పటిక్ఖిపిత్వా చిత్తేన అధివాసేయ్య, అయం "సాదియేయ్యా"తి వుచ్చతి. సచే పన చిత్తేన సాదియతి, గణ్హితుకామో హోతి, కాయేన వా వాచాయ వా "నయిదం కప్పతీ"తి పటిక్ఖిపతి, కాయవాచాహి అప్పటిక్ఖిపిత్వా సుద్ధచిత్తో హుత్వా "నయిదం అమ్హాకం కప్పతీ"తి న సాదియతి, వట్టతి. **నిస్సగ్గియ**న్తి ఉగ్గహణాదీసు యంకిఞ్చి కరోన్తస్స అఘనబద్ధేసు వత్థూసు వత్థుగణనాయ నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. తం నిస్సజ్జన్తేన "అహం, భన్తే, రూపియం పటిగ్గహేసిం, ఇదం మే, భన్తే, నిస్సగ్గియం, ఇమాహం సఙ్ఘస్స నిస్సజ్జామీ"తి (పారా. ౫౮౪) ఏవం సఙ్ఘమజ్ఝేయేవ నిస్సజ్జితబ్బం. సచే తత్థ కోచి గహట్ఠో ఆగచ్ఛతి , "ఇదం జానాహీ"తి వత్తబ్బో. "ఇమినా కిం

ఆహరియ్యతూ”తి భణన్తే పన “ఇదం నామా”తి అవత్వా “సప్పిఆదీని భిక్ఖూనం కప్పన్తీ”తి ఏవం కప్పియం ఆచిక్ఖితబ్బం. సచే నో ఆహరతి, రూపియప్పటిగ్గాహకం ఠపేత్వా సబ్బేహి భాజేత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం. రూపియప్పటిగ్గాహకస్స పన యం తప్పచ్చయా ఉప్పన్నం, తం అఞ్ఞేన లభిత్వా దియ్యమానమ్పి అన్తమసో తతో నిబ్బత్తరుక్ఖచ్ఛాయాపి పరిభుఞ్జితుం న వట్టతి. సచే పన నో కిఞ్చి ఆహరితుం న ఇచ్ఛతి, “ఇమం ఛట్టేహీ”తి వత్తబ్బో. సచే యత్థ కత్థచి నిక్ఖిపతి, గహేత్వా వా గచ్ఛతి, న వారేతబ్బో. నో చే ఛట్టేతి, పఞ్చఙ్గసమన్నాగతో భిక్ఖు రూపియఛట్టకో సమ్మన్నితబ్బో. తేన అనిమిత్తం కత్వావ గూథం వియ ఛట్టేతబ్బం. సచే నిమిత్తం కరోతి, దుక్కటం ఆపజ్జతి.

రాజగహే ఉపనన్దం ఆరబ్భ రూపియప్పటిగ్గహణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అరూపియే రూపియసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా, సఙ్ఘచేతియాదీనం అత్థాయ గణ్హన్తస్స, ముత్తామణిఆదిప్పటిగ్గహణే చ దుక్కటం. రతనసిక్ఖాపదనయేన నిక్ఖిపన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. జాతరూపరజతభావో, అత్తుద్దేసికతా, గహణాదీసు అఞ్ఞతరభావోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీసు సియా కిరియం గహణేన ఆపజ్జనతో, సియా అకిరియం పటిక్ఖేపస్స అకరణతో, సేసం సఞ్చరిత్తే వుత్తనయమేవాతి.

జాతరూపసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. రూపియసంవోహారసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **నానప్పకారక**న్తి కతాదివసేన అనేకవిధం. **రూపియసంవోహార**న్తి జాతరూపరజతపరివత్తనం. పురిమసిక్ఖాపదేన హి నిస్సగ్గియవత్థుదుక్కటవత్థూనం పటిగ్గహణం వారితం, ఇమినా పరివత్తనం. తస్మా దుక్కటవత్థునా దుక్కటవత్థుకప్పియవత్థూని, కప్పియవత్థునా చ దుక్కటవత్థుం పరివత్తేన్తస్స దుక్కటం. నిస్సగ్గియవత్థునా పన నిస్సగ్గియవత్థుం వా దుక్కటవత్థుం వా కప్పియవత్థుం వా, దుక్కటవత్థుకప్పియవత్థూహి చ నిస్సగ్గియవత్థుం పరివత్తేన్తస్స నిస్సగ్గియం హోతి, తం పురిమనయానుసారేనేవ సఙ్ఘమజ్ఝే నిస్సజ్జితబ్బం, నిస్సట్ఠవత్థుస్మిఞ్చ తత్థ వుత్తనయేనేవ పటిపజ్జితబ్బం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ రూపియసంవోహారవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, యం అత్తనో ధనేన పరివత్తేతి, తస్స వా ధనస్స వా రూపియభావో చేవ, పరివత్తనఞ్చాతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. కిరియం, సేసం అనన్తరసిక్ఖాపదే వుత్తనయమేవాతి.

రూపియసంవోహారసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. కయవిక్కయసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **నానప్పకారక**న్తి చీవరాదీనం కప్పియభణ్డానం వసేన అనేకవిధం. **కయవిక్కయ**న్తి కయఞ్చేవ విక్కయఞ్చ. “ఇమినా ఇమం దేహి, ఇమం ఆహర, పరివత్తేహి, చేతాపేహీ”తి ఇమినా హి నయేన పరస్స కప్పియభణ్డం గణ్హన్తో కయం సమాపజ్జతి, అత్తనో కప్పియభణ్డం దేన్తో విక్కయం సమాపజ్జతి. తస్మా ఠపేత్వా పఞ్చ సహధమ్మికే యం ఏవం అత్తనో కప్పియభణ్డం దత్వా మాతు సన్తకమ్పి కప్పియభణ్డం గణ్హాతి, తం నిస్సగ్గియం హోతి. వుత్తలక్ఖణవసేన సఙ్ఘగణపుగ్గలేసు

యస్స కస్సచి నిస్సజ్జితబ్బం, “ఇమం భుఞ్జిత్వా వా గహేత్వా వా ఇదం నామ ఆహర వా కరోహి వా”తి రజనాదిం ఆహరాపేత్వా వా ధమకరణాదిపరిక్ఖారం భూమిసోధనాదిఞ్చ నవకమ్మం కారేత్వా వా సన్తం వత్థు నిస్సజ్జితబ్బం, అసన్తే పాచిత్తియం దేసేతబ్బమేవ.

సావత్థియం ఉపనన్దం ఆరబ్భ కయవిక్కయవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, “ఇదం కిం అగ్ఘతీ”తి ఏవం అగ్ఘం పుచ్ఛన్తస్స, యస్స హత్థతో భణ్డం గణ్హితుకామో హోతి, తం ఠపేత్వా అఞ్ఞం అన్తమసో తస్సేవ పుత్తభాతుకమ్పి కప్పియకారకం కత్వా “ఇమినా ఇదం నామ గహేత్వా దేహీ”తి ఆచిక్ఖన్తస్స, “ఇదం అమ్హాకం అత్థి, అమ్హాకఞ్చ ఇమినా చ ఇమినా చ అత్థో”తి ఏవం వత్వా అత్తనో ధనేన లద్ధం గణ్హన్తస్స, సహధమ్మికేహి సద్ధిం కయవిక్కయం కరోన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. యం అత్తనో ధనేన పరివత్తేతి, యేన చ పరివత్తేతి, తేసం కప్పియవత్థుతా, అసహధమ్మికతా, కయవిక్కయాపజ్జనఞ్చాతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సేసం రూపియసంవోహారే వుత్తనయమేవాతి.

కయవిక్కయసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

ఏళకలోమవగ్గో దుతియో.

౩. పత్తవగ్గో

౧. పత్తసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పత్తవగ్గస్స పఠమే **అతిరేకపత్తో**తి అనధిట్ఠితో చ అవికప్పితో చ, సో చ ఖో ఉక్కట్ఠమజ్ఝిమోమకానం అఞ్ఞతరో పమాణయుత్తోవ, తస్స పమాణం “అడ్ఢాళ్హకోదనం గణ్హాతీ”తిఆదినా (పారా ౬౦౨) నయేన పాళియం వుత్తం. తత్రాయం వినిచ్ఛయో – అనుపహతపురాణసాలితణ్డులానం సుకోట్టితపరిసుద్ధానం ద్వే మగధనాళియో గహేత్వా తేహి తణ్డులేహి అనుత్తణ్డులమకిలిన్నమపిణ్డికం సువిసదం కున్దమకుళరాసిసదిసం అవస్సావితోదనం పచిత్వా నిరవసేసం పత్తే పక్ఖిపిత్వా తస్స ఓదనస్స చతుత్థభాగప్పమాణో నాతిఘనో నాతితనుకో హత్థహారియో సబ్బసమ్భారసఙ్ఖతో ముగ్గసూపో పక్ఖిపితబ్బో, తతో ఆలోపస్స అనురూపం యావచరిమాలోపప్పహోనకం మచ్ఛమంసాదిబ్యఞ్జనం పక్ఖిపితబ్బం, సప్పితేలతక్కరసకఞ్జియాదీని పన గణనూపగాని న హోన్తి. తాని హి ఓదనగతికానేవ, నేవ హాపేతుం, న వడ్ఢేతుం సక్కోన్తి, ఏవమేతం సబ్బమ్పి పక్ఖిత్తం సచే పత్తస్స ముఖవట్టియా హేట్ఠిమరాజిసమం తిట్ఠతి, సుత్తేన వా హీరేన వా ఛిన్దన్తస్స సుత్తస్స వా హీరస్స వా హేట్ఠిమన్తం ఫుసతి, అయం **ఉక్కట్ఠో** నామ పత్తో. సచే తం రాజిం అతిక్కమ్మ థూపీకతం తిట్ఠతి, అయం **ఉక్కట్ఠోమకో** నామ పత్తో. సచే తం రాజిం న సమ్పాపుణాతి, అన్తోగధమేవ హోతి, అయం **ఉక్కట్ఠుక్కట్ఠో** నామ పత్తో. ఉక్కట్ఠతో ఉపడ్ఢప్పమాణో **మజ్ఝిమో**. మజ్ఝిమపత్తతో ఉపడ్ఢప్పమాణో **ఓమకో**. తేసమ్పి వుత్తనయేనేవ భేదో వేదితబ్బో. ఇచ్చేతేసు నవసు ఉక్కట్ఠుక్కట్ఠో చ ఓమకోమకో చాతి ద్వే అపత్తా, సేసా సత్త పత్తా పమాణయుత్తా నామ, అయమేత్థసఙ్ఖేపో, విత్థారో పన సమన్తపాసాదికాయం (పారా॰ అట్ఠ॰ ౨.౬౦౨ ఆదయో) వుత్తో, తస్మా ఏవం పమాణయుత్తం సమణసారుప్పేన పక్కం అయోపత్తం వా మత్తికాపత్తం వా లభిత్వా పురాణపత్తం పచ్చుద్ధరిత్వా అన్తోదసాహే అధిట్ఠాతబ్బో. సచే పనస్స మూలతో కాకణికమత్తమ్పి దాతబ్బం అవసిట్ఠం హోతి, అధిట్ఠానుపగో న హోతి, అప్పచ్చుద్ధరన్తేన వికప్పేతబ్బో. తత్థ పచ్చుద్ధరణాధిట్ఠానలక్ఖణం చీవరవగ్గే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం, వికప్పనలక్ఖణం పరతో వక్ఖామ. సచే పన కోచి అపత్తకో

భిక్ఖు దస పత్తే లభిత్వా సబ్బే అత్తనావ పరిభుఞ్జితుకామో హోతి, ఏకం పత్తం అధిట్ఠాయ పున దివసే తం పచ్చుద్ధరిత్వా అఞ్ఞో అధిట్ఠాతబ్బో, ఏతేనుపాయేన వస్ససతమ్పి పరిహరితుం సక్కా. యో పనస్స పత్తో ముఖవట్టితో హేట్ఠా ద్వఙ్గులమత్తోకాసతో పట్ఠాయ యత్థకత్థచి కఙ్గుసిత్థనిక్ఖమనమత్తేన ఛిద్దేన ఛిద్దో హోతి, సో అధిట్ఠానుపగో న హోతి. పున ఛిద్దే పాకతికే కతే అధిట్ఠాతబ్బో, సేసం అధిట్ఠానవిజహనం తిచీవరే వుత్తనయమేవ.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ అతిరేకపత్తధారణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, సేసవణ్ణనాక్కమో చీవరవగ్గస్స పఠమసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బోతి.

పత్తసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. ఊనపఞ్చబన్ధనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే ఊనాని పఞ్చ బన్ధనాని అస్సాతి **ఊనపఞ్చబన్ధనో,** నాస్స పఞ్చ బన్ధనాని పూరేన్తీతి అత్థో, తేన ఊనపఞ్చబన్ధనేన, ఇత్థమ్భూతస్స లక్ఖణే కరణవచనం. తత్థ యస్మా అబన్ధనస్సాపి పఞ్చ బన్ధనాని న పూరేన్తి సబ్బసో నత్థితాయ, తేనస్స పదభాజనే "ఊనపఞ్చబన్ధనో నామ పత్తో అబన్ధనో వా ఏకబన్ధనో వా"తిఆది (పారా॰ ౬౧౩) వుత్తం. "ఊనపఞ్చబన్ధనేనా"తి చ వుత్తత్తా యస్స పఞ్చబన్ధనో పత్తో హోతి పఞ్చబన్ధనోకాసో వా, తస్స సో అపత్తో, తస్మా అఞ్ఞం విఞ్ఞాపేతుం వట్టతి. యస్మిం పన పత్తే ముఖవట్టితో హేట్ఠా భట్ఠా ద్వఙ్గులప్పమాణా ఏకాపి రాజి హోతి, తం తస్సా రాజియా హేట్ఠిమపరియన్తే పత్తవేధకేన విజ్ఝిత్వా పచిత్వా సుత్తరజ్జుకమకచిరజ్జుకాదీహి వా తిపుసుత్తకేన వా బన్ధిత్వా తం బన్ధనం ఆమిసస్స అలగ్గనత్థం తిపుపట్టకేన వా కేనచి బద్ధసిలేసాదినా వా పటిచ్ఛాదేతబ్బం, సో చ పత్తో అధిట్ఠహిత్వా పరిభుఞ్జితబ్బో, సుఖుమం వా ఛిద్దం కత్వా బన్ధితబ్బో, ఫాణితం ఝాపేత్వా పాసాణచుణ్ణేన బన్ధితుమ్పి వట్టతి. యస్స పన ద్వే రాజియో వా ఏకాయేవ వా చతురఙ్గులా, తస్స ద్వే బన్ధనాని దాతబ్బాని. యస్స తిస్సో వా ఏకాయేవ వా ఛళఙ్గులా, తస్స తీణి. యస్స చతస్సో వా ఏకాయేవ వా అట్ఠఙ్గులా, తస్స చత్తారి. యస్స పఞ్చ వా ఏకాయేవ వా దసఙ్గులా, సో బద్ధోపి అబద్ధోపి అపత్తోయేవ, అఞ్ఞో విఞ్ఞాపేతబ్బో, ఏస తావ మత్తికాపత్తే వినిచ్ఛయో.

అయోపత్తే పన సచేపి పఞ్చ వా అతిరేకాని వా ఛిద్దాని హోన్తి, తాని చే అయచుణ్ణేన వా ఆణియా వా లోహమణ్డలేన వా బద్ధాని మట్ఠాని హోన్తి, స్వేవ పరిభుఞ్జితబ్బో, అఞ్ఞో న విఞ్ఞాపేతబ్బో. అథ పన ఏకమ్పి ఛిద్దం మహన్తం హోతి, లోహమణ్డలేన బద్ధమ్పి మట్ఠం న హోతి, పత్తే ఆమిసం లగ్గతి, అకప్పియో హోతి అయం పత్తో, అఞ్ఞో విఞ్ఞాపేతబ్బో. యో పన ఏవం పత్తసఙ్ఖేపగతే వా అయోపత్తే, ఊనపఞ్చబన్ధనే వా మత్తికాపత్తే సతి అఞ్ఞం విఞ్ఞాపేతి, పయోగే దుక్కటం, పటిలాభేన నిస్సగ్గియో హోతి, నిస్సజ్జితబ్బో. నిస్సజ్జన్తేన సఙ్ఘమజ్ఝే ఏవ నిస్సజ్జితబ్బో, తేన వుత్తం "భిక్ఖుపరిసాయ నిస్సజ్జితబ్బో"తి. **యో చ తస్సా భిక్ఖుపరిసాయా**తిఏత్థ తేహి భిక్ఖూహి పకతియా ఏవ అత్తనో అత్తనో అధిట్ఠితం పత్తం గహేత్వా సన్నిపతితబ్బం, తతో సమ్మతేన పత్తగ్గాహాపకేన పత్తస్స విజ్జమానగుణం వత్వా "భన్తే, ఇమం గణ్హథా"తి థేరో వత్తబ్బో. సచే థేరస్స సో పత్తో న రుచ్చతి, అప్పిచ్ఛతాయ వా న గణ్హాతి, వట్టతి. తస్మిం పన అనుకమ్పాయ అగణ్హన్తస్స దుక్కటం. సచే పన గణ్హాతి, థేరస్స పత్తం దుతియత్థేరం గాహాపేత్వా ఏతేనేవ ఉపాయేన యావ సఙ్ఘనవకా గాహాపేతబ్బో, తేన పరిచ్చత్తపత్తో పన **పత్తపరియన్తో** నామ, **సో తస్స భిక్ఖునో పదాతబ్బో**. తేనాపి సో యథా విఞ్ఞాపేత్వా గహితపత్తో, ఏవమేవ సక్కచ్చం పరిభుఞ్జితబ్బో. సచే పన తం జిగుచ్ఛన్తో అదేసే వా నిక్ఖిపతి, అపరిభోగేన వా పరిభుఞ్జతి, విస్సజ్జేతి వా, దుక్కటం ఆపజ్జతి.

సక్కేసు ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ బహూ పత్తే విఞ్ఞాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం , అబన్ధనేన అబన్ధనం, ఏకబన్ధనం, దుబన్ధనం, తిబన్ధనం, చతుబన్ధనం, అబన్ధనోకాసం, ఏకద్వితిచతుబన్ధనోకాసం చేతాపేతి, ఏవం ఏకేకేన పత్తేన దసధా దసవిధం పత్తం. చేతాపనవసేన పన ఏకం నిస్సగ్గియపాచిత్తియసతం హోతి. నట్ఠపత్తస్స, భిన్నపత్తస్స, అత్తనో ఞాతకప్పవారితే, అఞ్ఞస్స చ ఞాతకప్పవారితే, తస్సేవత్థాయ విఞ్ఞాపేన్తస్స, అత్తనో ధనేన గణ్హతో, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అధిట్ఠానుపగపత్తస్స ఊనపఞ్చబన్ధనతా, అత్తుద్దేసికతా, అకతవిఞ్ఞత్తి , తాయ చ పటిలాభోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ధోవాపనసిక్ఖాపదే వుత్తనయానేవాతి.

ఊనపఞ్చబన్ధనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. భేసజ్జసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **పటిసాయనీయానీ**తి పటిసాయితబ్బాని, పరిభుఞ్జితబ్బానీతి అత్థో. ఏతేన సయం ఉగ్గహేత్వా నిక్ఖిత్తానం సత్తాహాతిక్కమేపి అనాపత్తిం దస్సేతి, తాని హి పటిసాయితుం న వట్టన్తి. **భేసజ్జానీ**తి భేసజ్జకిచ్చం కరోన్తు వా, మా వా, ఏవం లద్ధవోహారాని. **సప్పి** నామ గవాదీనం సప్పి, యేసం మంసం కప్పతి, తేసం సప్పి. తథా **నవనీతం. తేలం** నామ తిలసాసపమధుకఏరణ్డకవసాదీహి నిబ్బత్తితం. **మధు** నామ మక్ఖికామధుమేవ. **ఫాణితం** నామ ఉచ్ఛురసం ఉపాదాయ పన అపక్కా వా అవత్థుకపక్కా వా సబ్బాపి ఉచ్ఛువికతి "ఫాణిత"న్తి వేదితబ్బం. **తాని పటిగ్గహేత్వా**తి తాని భేసజ్జాని పటిగ్గహేత్వా, న తేసం వత్థూని. ఏతేన ఠపేత్వా వసాతేలం యానేత్థ యావకాలికవత్థుకాని, తేసం వత్థూని పటిగ్గహేత్వా కతాని సప్పిఆదీని సత్తాహం అతిక్కామయతోపి అనాపత్తిం దస్సేతి. వసాతేలం పన కాలే పటిగ్గహితం కాలే నిపక్కం కాలే సంసట్ఠం తేలపరిభోగేన పరిభుఞ్జితుం అనుఞ్ఞాతం, తస్మా ఠపేత్వా మనుస్సవసం అఞ్ఞం యంకఞ్చి వసం పురేభత్తం పటిగ్గహేత్వా సామం పచిత్వా నిబ్బత్తితతేలమ్పి సత్తాహం నిరామిసపరిభోగేన వట్టతి. అనుపసమ్పన్నేన పచిత్వా దిన్నం పన తదహుపురేభత్తం సామిసమ్పి వట్టతి, అఞ్ఞేసం యావకాలికవత్థూనం వత్థుం పచితుం న వట్టతియేవ. నిబ్బత్తితసప్పి వా నవనీతం వా పచితుం వట్టతి, తం పన తదహుపురేభత్తమ్పి సామిసం పరిభుఞ్జితుం న వట్టతి. పురేభత్తం పటిగ్గహితఖీరాదితో అనుపసమ్పన్నేన పచిత్వా కతసప్పిఆదీని పన తదహుపురేభత్తం సామిసానిపి వట్టన్తి, పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ అనజ్ఝోహరణీయాని, సత్తాహాతిక్కమేపి అనాపత్తి. **సన్నిధికారకం పరిభుఞ్జితబ్బానీ**తి సన్నిధిం కత్వా నిదహిత్వా పురేభత్తం పటిగ్గహితాని తదహుపురేభత్తం సామిసపరిభోగేనాపి వట్టన్తి, పచ్ఛాభత్తతో పట్ఠాయ పన తాని చ, పచ్ఛాభత్తం పటిగ్గహితాని చ సత్తాహం నిరామిసపరిభోగేన పరిభుఞ్జితబ్బానీతి అత్థో. "పరిభుఞ్జితబ్బానీ"తి చ వచనతో అన్తోసత్తాహే అబ్భఞ్జనాదీనం అత్థాయ అధిట్ఠహిత్వా ఠపితేసు అనాపత్తి, యావజీవికాని సాసపమధుకఏరణ్డకట్ఠీని తేలకరణత్థం పటిగ్గహేత్వా తదహేవ కతతేలం సత్తాహకాలికం, దుతియదివసే కతం ఛాహం వట్టతి, తతియదివసే కతం పఞ్చాహం, చతుత్థపఞ్చమఛట్ఠసత్తమదివసే కతం తదహేవ వట్టతి. సచే యావ అరుణస్స ఉగ్గమనా తిట్ఠతి, నిస్సగ్గియం హోతి, అట్ఠమదివసే కతం అనజ్ఝోహరణీయం, అనిస్సగ్గియత్తా పన బాహిరపరిభోగేన వట్టతి. సచేపి న కరోతి, తేలత్థాయ పటిగ్గహితసాసపాదీనం పన పాళియం అనాగతసప్పిఆదీనఞ్చ సత్తాహాతిక్కమే దుక్కటం ఆపజ్జతి. సీతుదకేన కతమధుకపుప్ఫఫాణితం పన ఫాణితగతికమేవ, అమ్బఫాణితాదీని యావకాలికాని. యం పనేత్థ సత్తాహకాలికం, తం నిస్సట్ఠం పటిలభిత్వాపి అరుఆదీని వా మక్ఖేతుం, అజ్ఝోహరితుం వా న వట్టతి. పదీపే కాళవణ్ణే వా ఉపనేతబ్బం, అఞ్ఞస్స

భిక్ఖునో కాయికపరిభోగం వట్టతి. యం పన నిరపేక్ఖో పరిచ్చజిత్వా పున లభతి, తం అజ్ఝోహరితుమ్పి వట్టతి. విసుం ఠపితసప్పిఆదీసు, ఏకభాజనే వా అమిస్సితేసు వత్థుగణనాయ ఆపత్తియో.

సావత్థియం సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ సత్తాహం అతిక్కమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసం చీవరవగ్గస్స పఠమసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

భేసజ్జసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. వస్సికసాటికసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **మాసో సేసో గిమ్హానన్తి** చతున్నం గిమ్హమాసానం ఏకో పచ్ఛిమమాసో సేసో. **పరియేసితబ్బన్తి** గిమ్హానం పచ్ఛిమమాసస్స పఠమదివసతో పట్ఠాయ యావ కత్తికమాసస్స పచ్ఛిమదివసో, తావ "కాలో వస్సికసాటికాయా"తిఆదినా సతుప్పాదకరణేన, సఙ్ఘస్స పవారితట్ఠానతో, అత్తనో ఞాతకప్పవారితట్ఠానతో పన "దేథ మే వస్సికసాటికచీవర"న్తిఆదికాయ విఞ్ఞత్తియాపి పరియేసితబ్బం. అఞ్ఞాతకఅప్పవారితట్ఠానే సతుప్పాదం కరోన్తస్స వత్తభేదే దుక్కటం, యథా వా తథా వా "దేథ మే"తిఆదివచనేన విఞ్ఞాపేన్తస్స అఞ్ఞాతకవిఞ్ఞత్తిసిక్ఖాపదేన నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. **కత్వా నివాసేతబ్బన్తి** గిమ్హానం పచ్ఛిమద్ధమాసస్స పఠమదివసతో పట్ఠాయ యావ కత్తికమాసస్స పచ్ఛిమదివసో, తావ సూచికమ్మనిట్ఠానేన సకిమ్పి వణ్ణభేదమత్తరజనేన కప్పబిన్దుకరణేన చ కత్వా పరిదహితబ్బా. ఏత్తావతా గిమ్హానం పచ్ఛిమో మాసో పరియేసనక్ఖేత్తం , పచ్ఛిమో అద్ధమాసో కరణనివాసనక్ఖేత్తమ్పి, వస్సానస్స చతూసు మాసేసు సబ్బమ్పి తం వట్టతీతి అయమత్థో దస్సితో హోతి. యో చాయం గిమ్హానం పచ్ఛిమో మాసో అనుఞ్ఞాతో, ఏత్థ కతపరియేసితమ్పి వస్సికసాటికం అధిట్ఠాతుం న వట్టతి. సచే తస్మిం మాసే అతిక్కన్తే వస్సం ఉక్కడ్ఢియతి, పున మాసపరిహారం లభతి, ధోవిత్వా పన నిక్ఖిపిత్వా వస్సూపనాయికదివసే అధిట్ఠాతబ్బా. సచే సతిసమ్మోసేన వా అప్పహోనకభావేన వా అకతా హోతి. తే చ ద్వే మాసే వస్సానస్స చతుమాసన్తి ఛ మాసే పరిహారం లభతి. సచే పన కత్తికమాసే కథినం అత్థరియతి, అపరేపి చత్తారో మాసే లభతి, ఏవం దస మాసా హోన్తి. తతో పరమ్పి సతియా పచ్చాసాయ తం మూలచీవరం కత్వా ఠపేన్తస్స ఏకమాసన్తి ఏవం ఏకాదస మాసే పరిహారం లభతి, ఇతో పరం ఏకాహమ్పి న లభతి.

ఓరేన చే మాసో సేసో గిమ్హానన్తి గిమ్హానం పచ్ఛిమమాసస్స ఓరిమభాగే యావ హేమన్తస్స పఠమదివసో, తావాతి అత్థో. **పరియేసేయ్యాతి** ఏతేసు సత్తసు పిట్ఠిసమయమాసేసు అఞ్ఞాతకఅప్పవారితట్ఠానతో సతుప్పాదకరణేన పరియేసన్తస్స నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం, విఞ్ఞాపేన్తస్స అఞ్ఞాతకవిఞ్ఞత్తిసిక్ఖాపదేన నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం, ఞాతకప్పవారితే విఞ్ఞాపేన్తస్స తేన సిక్ఖాపదేన అనాపత్తి, సతుప్పాదం కరోన్తస్స ఇమినా సిక్ఖాపదేన ఆపత్తి. **ఓరేనద్ధమాసో సేసో గిమ్హానన్తి** గిమ్హానస్స పచ్ఛిమద్ధమాసతో ఓరిమభాగే ఏకస్మిం అద్ధమాసే. **కత్వా నివాసేయ్యాతి** ఏత్థన్తరే ధమ్మేన ఉప్పన్నమ్పి కత్వా నివాసేన్తస్స నిస్సగ్గియం హోతి.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ వస్సికసాటికపరియేసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఊనకమాసద్ధమాసేసు అతిరేకసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా దుక్కటం, తథా సతియా వస్సికసాటికాయ నగ్గస్స కాయం ఓవస్సాపయతో. పోక్ఖరణియాదీసు పన న్హాయన్తస్స వా అచ్ఛిన్నచీవరస్స వా నట్ఠచీవరస్స వా "అనివత్థం చోరా హరన్తీ"తి ఏవం ఆపదాసు వా నివాసయతో ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఏత్థ చ వస్సికసాటికాయ అత్తుద్దేసికతా,

అసమయే పరియేసనతా, తాయ చ పటిలాభోతి ఇమాని తావ పరియేసనాపత్తియా తీణి అఙ్గాని . సచీవరతా, ఆపదాభావో, వస్సికసాటికాయ సకభావో, అసమయే నివాసనన్తి ఇమాని నివాసనాపత్తియా చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ధోవాపనసిక్ఖాపదే వుత్తనయానేవాతి.

వస్సికసాటికసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. చీవరఅచ్ఛిన్దనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **సామం చీవరం దత్వా**తి వేయ్యావచ్చాదీని పచ్చాసిసమానో సయమేవ దత్వా. **అచ్ఛిన్దేయ్యా**తి వేయ్యావచ్చాదీని అకరోన్తం దిస్వా సకసఞ్ఞాయ అచ్ఛిన్దన్తస్స వత్థుగణనాయ ఆపత్తియో. **అచ్ఛిన్దాపేయ్యా**తిఏత్థ పన “అచ్ఛిన్దా”తి ఆణత్తియా దుక్కటం, అచ్ఛిన్దేసు యత్తకాని ఆణత్తాని, తేసం గణనాయ ఆపత్తియో.

సావత్థియం ఉపనన్దం ఆరబ్భ చీవరఅచ్ఛిన్దనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, తికపాచిత్తియం. అనుపసమ్పన్నే ఉపసమ్పన్నసఞ్ఞినో, వేమతికస్స, అనుపసమ్పన్నసఞ్ఞినో వా, ఉపసమ్పన్నస్సాపి వికప్పనుపగపచ్ఛిమచీవరం ఠపేత్వా అఞ్ఞం పరిక్ఖారం, అనుపసమ్పన్నస్స చ యంకిఞ్చి అచ్ఛిన్దతో వా దుక్కటం. తేన తుట్ఠేన వా కుపితేన వా దిన్నం పన తస్స విస్సాసం వా గణ్హన్తస్స ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వికప్పనుపగపచ్ఛిమచీవరతా, సామం దిన్నతా, సకసఞ్ఞితా, ఉపసమ్పన్నతా, కోధవసేన అచ్ఛిన్దనం వా అచ్ఛిన్దాపనం వాతి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని అఞ్ఞత్ర వేదనాయ. వేదనా పన ఇధ దుక్ఖవేదనాయేవాతి.

చీవరఅచ్ఛిన్దనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. సుత్తవిఞ్ఞత్తిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **సుత్త**న్తి ఛబ్బిధం ఖోమసుత్తాదిం వా తేసం అనులోమం వా. **విఞ్ఞాపేత్వా**తి చీవరత్థాయ యాచిత్వా. **వాయాపేయ్యా**తి “చీవరం మే, ఆవుసో, వాయథా”తి అకప్పియాయ విఞ్ఞత్తియా వాయాపేయ్య. **నిస్సగ్గియ**న్తి ఏవం వాయాపేన్తస్స యో తన్తవాయో చీవరవాయనత్థం తురివేమసజ్జనాదికే పయోగే కరోతి, తస్స సబ్బప్పయోగేసు దుక్కటం, పటిలాభేన నిస్సగ్గియం హోతి.

రాజగహే ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ చీవరవాయాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, విఞ్ఞాపితసుత్తం విఞ్ఞాపితతన్తవాయేన వాయాపేన్తస్స దీఘతో విదత్థిమత్తే తిరియఞ్చ హత్థమత్తే వీతే నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం. ఇతి యావ చీవరం వడ్ఢతి, తావ ఇమినా పమాణేన ఆపత్తియో వడ్ఢన్తి. తేనేవ పన అవిఞ్ఞత్తియా లద్ధసుత్తం వాయాపేన్తస్స యథా పుబ్బే నిస్సగ్గియం , ఏవం ఇధ దుక్కటం. తేనేవ విఞ్ఞత్తఞ్చ అవిఞ్ఞత్తఞ్చ వాయాపేన్తస్స సచే వుత్తప్పమాణేన కేదారబద్ధం వియ చీవరం హోతి, అకప్పియసుత్తమయే పరిచ్ఛేదే పాచిత్తియం, ఇతరస్మిం తథేవ దుక్కటం. తతో చే ఊనతరా పరిచ్ఛేదా, సబ్బపరిచ్ఛేదేసు దుక్కటానేవ. అథ ఏకన్తరికేన వా సుత్తేన దీఘతో వా కప్పియం తిరియం అకప్పియం కత్వా వీతం హోతి, పుబ్బే వుత్తప్పమాణగణనాయ దుక్కటాని. ఏతేనేవ ఉపాయేన కప్పియతన్తవాయేన అకప్పియసుత్తే, కప్పియాకప్పియేహి

తన్తవాయేహి సుత్తేపి కప్పియే అకప్పియే కప్పియాకప్పియే చ ఆపత్తిభేదో వేదితబ్బో. తికపాచిత్తియం, అవాయాపితే వాయాపితసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా దుక్కటం. చీవరసిబ్బనఆయోగకాయబన్ధనఅంసబద్ధకపత్తత్థవికపరిస్సావనానం అత్థాయ సుత్తం విఞ్ఞాపేన్తస్స, ఞాతకప్పవారితేహి కప్పియసుత్తం వాయాపేన్తస్స, అఞ్ఞస్సత్థాయ, అత్తనో ధనేన, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి, చీవరత్థాయ విఞ్ఞాపితసుత్తం, అత్తుద్దేసికతా, అకప్పియతన్తవాయేన అకప్పియవిఞ్ఞత్తియా వాయాపనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ధోవాపనసిక్ఖాపదే వుత్తనయానేవాతి.

సుత్తవిఞ్ఞత్తిసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. మహాపేసకారసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **తత్ర చే సో భిక్ఖూ**తి యత్ర గామే వా నిగమే వా తన్తవాయా, తత్ర. **పుబ్బే అప్పవారితో**తి చీవరసామికేహి అప్పవారితో హుత్వా . **వికప్పం ఆపజ్జేయ్యా**తి విసిట్ఠకప్పం అధికవిధానం ఆపజ్జేయ్య. ఇదాని యేనాకారేన వికప్పం ఆపన్నో హోతి, తం దస్సేతుం **ఇదం ఖో, ఆవుసో**తిఆది వుత్తం. తత్థ **ఆయత**న్తి దీఘం. **విత్థత**న్తి పుథులం. **అప్పిత**న్తి ఘనం. **సువీత**న్తి సుట్ఠు వీతం, సబ్బట్ఠానేసు సమం కత్వా వీతం. **సుప్పవాయిత**న్తి సుట్ఠు పవాయితం, సబ్బట్ఠానేసు సమం కత్వా తన్తే పసారితం. **సువిలేఖిత**న్తి లేఖనియా సుట్ఠు విలేఖితం. **సువితచ్ఛిత**న్తి కోచ్ఛేన సుట్ఠు వితచ్ఛితం, సుట్ఠు నిద్ధోతన్తి అత్థో. **పిణ్డపాతమత్తమ్పీ**తి ఏత్థ చ న భిక్ఖునో పిణ్డపాతదానమత్తేన తం నిస్సగ్గియం హోతి, సచే పన తే తస్స వచనేన చీవరసామికానం హత్థతో సుత్తం గహేత్వా ఈసకమ్పి ఆయతం వా విత్థతం వా అప్పితం వా కరోన్తి, అథ తేసం పయోగే భిక్ఖునో దుక్కటం, పటిలాభేన నిస్సగ్గియం హోతి.

సావత్థియం ఉపనన్దం ఆరబ్భ చీవరే వికప్పం ఆపజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఞాతకే అఞ్ఞాతకసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా దుక్కటం. ఞాతకప్పవారితానం తన్తవాయేహి, అఞ్ఞస్స వా అత్థాయ, అత్తనో వా ధనేన, మహగ్ఘం వాయాపేతుకామం అప్పగ్ఘం వాయాపేన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అఞ్ఞాతకఅప్పవారితానం తన్తవాయే ఉపసఙ్కమిత్వా వికప్పమాపజ్జనతా, చీవరస్స అత్తుద్దేసికతా, తస్స వచనేన సుత్తవడ్ఢనం, చీవరప్పటిలాభోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ధోవాపనసిక్ఖాపదే వుత్తనయానేవాతి.

మహాపేసకారసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. అచ్చేకచీవరసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **దసాహానాగత**న్తి దస అహాని దసాహం, తేన దసాహేన అనాగతా దసాహానాగతా, దసాహేన అసమ్పత్తాతి అత్థో, తం దసాహానాగతం, అచ్చన్తసంయోగవసేన భుమ్మత్థే ఉపయోగవచనం. **కత్తికతేమాసికపుణ్ణమ**న్తి పఠమకత్తికపుణ్ణమం, ఇధాపి పఠమపదస్స అనుపయోగతా పురిమనయేనేవ భుమ్మత్థే ఉపయోగవచనం. ఇదం వుత్తం హోతి – యతో పట్ఠాయ పఠమప్పవారణా "దసాహానాగతా"తి వుచ్చతి, సచేపి తాని దివసాని అచ్చన్తమేవ భిక్ఖునో అచ్చేకచీవరం ఉప్పజ్జేయ్య, "అచ్చేకం ఇద"న్తి జానమానేన భిక్ఖునా సబ్బమ్పి పటిగ్గహేతబ్బన్తి. తేన పవారణామాసస్స జుణ్హపక్ఖపఞ్చమితో పట్ఠాయ ఉప్పన్నస్స చీవరస్స నిధానకాలో దస్సితో హోతి. కామఞ్చేస "దసాహపరమం అతిరేకచీవరం ధారేతబ్బ"న్తిఇమినావ సిద్ధో, అట్ఠుప్పత్తివసేన పన అపుబ్బం వియ అత్థం దస్సేత్వా సిక్ఖాపదం ఠపితం. **అచ్చేకచీవర**న్తి

గమికగిలానగబ్భినిఅభినవుప్పన్నసద్ధానం పుగ్గలానం అఞ్ఞతరేన “వస్సావాసికం దస్సామీ”తి ఏవం ఆరోచేత్వా దిన్నం. సచే తం పురే పవారణాయ విభజితం, యేన గహితం, తేన వస్సచ్ఛేదో న కాతబ్బో, కరోతి చే, తం చీవరం సఙ్ఘికం హోతి. **యావ చీవరకాలసమయ**న్తి అనత్థతే కథినే యావ వస్సానస్స పచ్ఛిమో మాసో, అత్థతే కథినే యావ పఞ్చ మాసా, తావ నిక్ఖిపితబ్బం.

సావత్థియం సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ అచ్చేకచీవరస్స చీవరకాలసమయం అతిక్కమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసమేత్థ చీవరవగ్గస్స పఠమసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

అచ్చేకచీవరసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. సాసఙ్కసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **ఉపవస్సం ఖో పనా**తి ఏత్థ **ఉపవస్స**న్తి ఉపవస్స, ఉపవసిత్వాతి వుత్తం హోతి, ఉపసమ్పజ్జన్తిఆదీసు (విభ. ౨౮౦) వియ హేత్థ అనునాసికో దట్ఠబ్బో, వస్సం ఉపగన్త్వా వసిత్వా చాతి అత్థో. ఇమస్స చ పదస్స “తథారూపేసు భిక్ఖు సేనాసనేసు విహరన్తో”తిఇమినా సమ్బన్ధో, ఇదం వుత్తం హోతి – వస్సం ఉపగన్త్వా వసిత్వా చ తతో పరం పచ్ఛిమకత్తికపుణ్ణమపరియోసానకాలం యాని ఖో పన తాని ఆరఞ్ఞకాని…పే.… అన్తరఘరే నిక్ఖిపేయ్యాతి. తత్థ **ఆరఞ్ఞకానీ**తి సబ్బపచ్ఛిమాని ఆరోపితేన ఆచరియధనునా గామస్స ఇన్దఖీలతో పట్ఠాయ పఞ్చధనుసతప్పమాణే పదేసే కతసేనాసనాని. సచే పన అపరిక్ఖిత్తో గామో హోతి, పరిక్ఖేపారహట్ఠానతో పట్ఠాయ మినేతబ్బం. సచే విహారస్స పరిక్ఖేపో వా అపరిక్ఖిత్తస్స యం గామతో సబ్బపఠమం సేనాసనం వా చేతియం వా బోధి వా ధువసన్నిపాతట్ఠానం వా యావ , తం తావ పకతిమగ్గేన మినేతబ్బం, అఞ్ఞం మగ్గం కాతుం, అమగ్గేన వా మినేతుం న వట్టతి. **సాసఙ్కసమ్మతానీ**తి చోరాదీనం నివిట్ఠోకాసాదిదస్సనేన “సాసఙ్కానీ”తి సమ్మతాని, ఏవం సఞ్ఞాతానీతి అత్థో. సహ పటిభయేన **సప్పటిభయాని,** చోరేహి మనుస్సానం హతవిలుత్తాకోటితభావదస్సనతో సన్నిహితబలవభయానీతి అత్థో.

అన్తరఘరే నిక్ఖిపేయ్యాతి ఆరఞ్ఞకస్స సేనాసనస్స సమన్తా సబ్బదిసాభాగేసు అత్తనా అభిరుచితే గోచరగామే నిక్ఖిపేయ్య. తఞ్చ ఖో సతియా అఙ్గసమ్పత్తియా, తత్రాయం అఙ్గసమ్పత్తి – పురిమికాయ ఉపగన్త్వా మహాపవారణాయ పవారితో హోతి, ఇదమేకం అఙ్గం. కత్తికమాసోయేవ హోతి, ఇదం దుతియం అఙ్గం. పఞ్చధనుసతికపచ్ఛిమప్పమాణయుత్తం సేనాసనం హోతి, ఇదం తతియం అఙ్గం. ఊనప్పమాణే వా గావుతతో అతిరేకప్పమాణే వా న లభతి, యత్ర హి పిణ్డాయ చరిత్వా భుత్తవేలాయమేవ పున విహారం సక్కా ఆగన్తుం, తదేవ ఇధాధిప్పేతం. సాసఙ్కసప్పటిభయమేవ హోతి, ఇదం చతుత్థం అఙ్గం హోతీతి. **కోచిదేవ పచ్చయో**తి కిఞ్చిదేవ కారణం. **తేన చీవరేనా**తి తేన అన్తరఘరే నిక్ఖిత్తచీవరేన. **విప్పవాసాయా**తి వియోగవాసాయ. **తతో చే ఉత్తరి విప్పవసేయ్యా**తి ఛారత్తతో ఉత్తరి తస్మిం సేనాసనే సత్తమం అరుణం ఉట్ఠాపేయ్యాతి అత్థో, తథా అసక్కోన్తేన పన గామసీమం ఓక్కమిత్వా సభాయం వా యత్థ కత్థచి వా వసిత్వా చీవరప్పవత్తిం ఞత్వా పక్కమితుం వట్టతి. **అఞ్ఞత్ర భిక్ఖుసమ్ముతియా**తి యం సఙ్ఘో గిలానస్స భిక్ఖునో చీవరేన విప్పవాససమ్ముతిం దేతి, తం ఠపేత్వా అలద్ధసమ్ముతికస్స అతిరేకఛారత్తం విప్పవసతో నిస్సగ్గియం హోతి.

సావత్థియం సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ చీవరవిప్పవాసవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసమేత్థ చీవరవగ్గస్స దుతియసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

సాసఙ్కసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. పరిణతసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **సఙ్ఘికన్తి** సఙ్ఘస్స సన్తకం. సో హి సఙ్ఘస్స పరిణతత్తా హత్థే అనారుళ్హోపి ఏకేన పరియాయేన సఙ్ఘసన్తకో హోతి. **లాభన్తి** లభితబ్బం చీవరాదివత్థుం. **పరిణతన్తి** “దస్సామ కరిస్సామా”తి వచీభేదేన వా హత్థముద్దాయ వా సఙ్ఘస్స నిన్నం హుత్వా ఠితం. **అత్తనో పరిణామేయ్యాతి** “ఇదం మయ్హం దేథా”తిఆదీని వదన్తో అత్తనిన్నం కరేయ్య. సచే పన సఙ్ఘస్స దిన్నం హోతి, తం గహేతుం న వట్టతి, సఙ్ఘస్సేవ దాతబ్బం. పరిణతం పన సహధమ్మికానం వా గిహీనం వా అన్తమసో మాతుసన్తకమ్పి అత్తనో పరిణామేన్తస్స పయోగే దుక్కటం, పటిలాభేన నిస్సగ్గియం హోతి.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ పరిణామనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, పరిణతే వేమతికస్స, అపరిణతే పరిణతసఞ్ఞినో చేవ వేమతికస్స చ, సఙ్ఘచేతియపుగ్గలేసు యస్స కస్సచి పరిణతం అఞ్ఞసఙ్ఘాదీనం పరిణామేన్తస్స చ దుక్కటం. అపరిణతసఞ్ఞినో, “కత్థ దేమా”తి పుచ్ఛితే “యత్థ తుమ్హాకం చిత్తం పసీదతి, తత్థ దేథ, తుమ్హాకం దేయ్యధమ్మో పరిభోగం వా లభేయ్యా”తిఆదీని వదన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సఙ్ఘే పరిణతభావో, తం ఞత్వా అత్తనో పరిణామనం, పటిలాభోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసానీతి.

పరిణతసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

పత్తవగ్గో తతియో.

ఇతి కఙ్ఖావితరణియా పాతిమోక్ఖవణ్ణనాయ

నిస్సగ్గియపాచిత్తియవణ్ణనా నిట్ఠితా.

పాచిత్తియకణ్డో

౧. ముసావాదవగ్గో

౧. ముసావాదసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పాచిత్తియేసు ముసావాదవగ్గస్స పఠమే **సమ్పజానముసావాదే**తి పుబ్బేపి జానిత్వా వచనక్ఖణేపి జానన్తస్సేవ ముసావాదభణనే. భణనఞ్చ నామ ఇధ అభూతస్స వా భూతతం, భూతస్స వా అభూతతం కత్వా కాయేన వా వాచాయ వా విఞ్ఞాపనప్పయోగో, నిమిత్తత్థే చేతం భుమ్మవచనం. తస్మా యో సమ్పజానముసావాదం వదతి, తస్స తంనిమిత్తం తంహేతు తప్పచ్చయా పాచిత్తియం హోతీతి ఏవమేత్థ అఞ్ఞేసు చ ఈదిసేసు అత్థో వేదితబ్బో.

సావత్థియం హత్థకం సక్యపుత్తం ఆరబ్భ అవజానిత్వా పటిజాననాదివత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, ఉత్తరిమనుస్సధమ్మారోచనత్థం ముసా భణన్తస్స పారాజికం, అమూలకేన పారాజికేన అనుద్ధంసనత్థం సఙ్ఘాదిసేసో, సఙ్ఘాదిసేసేన అనుద్ధంసనత్థం పాచిత్తియం, ఆచారవిపత్తియా అనుద్ధంసనత్థం దుక్కటం, “యో తే విహారే వసీ”తిఆదినా (పారా॰ ૨౨౦) పరియాయేన ఉత్తరిమనుస్సధమ్మారోచనత్థం పటివిజానన్తస్స ముసా భణితే థుల్లచ్చయం, అప్పటివిజానన్తస్స దుక్కటం, కేవలం ముసా భణన్తస్స ఇధ పాచిత్తియం. అనుపధారేత్వా సహసా భణన్తస్స, “అఞ్ఞం భణిస్సామీ”తి అఞ్ఞం భణన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. విసంవాదనపురేక్ఖారతా, విసంవాదనచిత్తేన యమత్థం వత్తుకామో, తస్స పుగ్గలస్స విఞ్ఞాపనపయోగో చాతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసానీతి.

ముసావాదసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. ఓమసవాదసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **ఓమసవాదే**తి ఓవిజ్ఝనవచనే, జాతినామగోత్తకమ్మసిప్పఆబాధలిఙ్గకిలేసఆపత్తిఅక్కోసేసు భూతేన వా అభూతేన వా యేన కేనచి పారాజికం ఆపన్నం వా అనాపన్నం వా యంకిఞ్చి భిక్ఖుం యాయ కాయచి వాచాయ వా హత్థముద్దాయ వా అనఞ్ఞాపదేసేన అక్కోసనవచనే పాచిత్తియన్తి అత్థో.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ ఓమసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తేహియేవ దసహి అక్కోసవత్థూహి “సన్తి ఇధేకచ్చే చణ్డాలా”తిఆదినా (పాచి॰ ૨౮) నయేన అఞ్ఞాపదేసం కత్వా అక్కోసన్తస్స, “చోరోసి గణ్ఠిభేదకోసీ”తిఆదీహి పాళిముత్తకపదేహి అక్కోసన్తస్స, యథా తథా వా అనుపసమ్పన్నం అక్కోసన్తస్స చ దుక్కటం. ఇధ భిక్ఖునీపి అనుపసమ్పన్నసఙ్ఖ్యం గచ్ఛతి. అనక్కోసితుకామస్స కేవలం దవకమ్యతాయ వదతో సబ్బత్థ దుబ్భాసితం. అత్థధమ్మఅనుసాసనిపురేక్ఖారానం, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. యం అక్కోసతి, తస్స ఉపసమ్పన్నతా, అనఞ్ఞాపదేసేన జాతిఆదీహి అక్కోసనం, “మం అక్కోసతీ”తి జాననా, అత్థపురేక్ఖారతాదీనం అభావోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, వేదనా పన ఇధ దుక్ఖాతి.

ఓమసవాదసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. పేసుఞ్ఞసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **భిక్ఖుపేసుఞ్ఞే**తి భిక్ఖుస్స పేసుఞ్ఞే, జాతిఆదీహి అక్కోసవత్థూహి భిక్ఖూ అక్కోసన్తస్స భిక్ఖునో సుత్వా వచనం భిక్ఖునో పియకమ్యతాయ వా భేదాధిప్పాయేన వా యో అక్కుద్ధో, తస్స భిక్ఖుస్స కాయేన వా వాచాయ వా ఉపసంహటే తస్మిం పేసుఞ్ఞకరణవచనే పాచిత్తియన్తి అత్థో.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ పేసుఞ్ఞఉపసంహరణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, వుత్తనయేనేవ అఞ్ఞాపదేసేన అక్కోసన్తస్స వచనూపసంహారే వా పాళిముత్తకఅక్కోసూపసంహారే వా అనుపసమ్పన్నస్స చ ఉపసంహారే దుక్కటం. ఇధాపి భిక్ఖునీ అనుపసమ్పన్నట్ఠానే ఠితా. న పియకమ్యతాయ, న భేదాధిప్పాయేన కేవలం పాపగరహితాయ వదన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. జాతిఆదీహి అనఞ్ఞాపదేసేన అక్కోసన్తస్స భిక్ఖునో సుత్వా వచనం భిక్ఖుస్స ఉపసంహరణం, పియకమ్యతాభేదాధిప్పాయేసు అఞ్ఞతరతా , తస్స విజాననాతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసానేవాతి.

పేసుఞ్ఞసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. పదసోధమ్మసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **పదసో ధమ్మం వాచేయ్యా**తి సఙ్గీతిత్తయం అనారుళ్హమ్పి రాజోవాదతిక్ఖిన్ద్రియచతుపరివత్తననన్దోపనన్దకులుమ్పసుత్తమగ్గకథాదిధమ్మఞ్చ సఙ్గీతిత్తయమారుళ్హం తిపిటకధమ్మఞ్చ పదం పదం వాచేయ్య, పదానుపదఅన్వక్ఖరఅనుబ్యఞ్జనేసు ఏకేకం కోట్ఠాసన్తి అత్థో. **పాచిత్తియ**న్తి ఏతేసు పదాదీసు భిక్ఖుఞ్చ భిక్ఖునిఞ్చ ఠపేత్వా యంకఞ్చి కోట్ఠాసం అవసేసపుగ్గలేహి సద్ధిం ఏకతో భణన్తస్స పదాదిగణనాయ పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ పదసో ధమ్మవాచనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం. ఉపసమ్పన్నే అనుపసమ్పన్నసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా దుక్కటం. అనుపసమ్పన్నేన సద్ధిం ఏకతో ఉద్దేసగ్గహణే, సజ్ఝాయకరణే, తస్స సన్తికే ఉద్దేసగ్గహణే, యేభుయ్యేన పగుణగన్థం భణన్తస్స, ఓసారేన్తస్స చ ఖలితట్ఠానే “ఏవం భణాహీ”తి వచనే చ ఏకతో భణన్తస్సాపి, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అనుపసమ్పన్నతా, వుత్తలక్ఖణం ధమ్మం పదసో వాచనతా, ఏకతో ఓసాపనఞ్చాతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. పదసోధమ్మసముట్ఠానం, కిరియం, నోసఞ్ఞావిమోక్ఖం, అచిత్తకం, పణ్ణత్తివజ్జం, వచీకమ్మం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

పదసోధమ్మసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. పఠమసహసేయ్యసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **అనుపసమ్పన్నేనా**తి భిక్ఖుం ఠపేత్వా అన్తమసో పారాజికవత్థుభూతేన తిరచ్ఛానగతేనాపి. **ఉత్తరిదిరత్తతిరత్త**న్తి ద్విన్నం వా తిణ్ణం వా రత్తీనం ఉపరి. **సహసేయ్య**న్తి సబ్బచ్ఛన్నపరిచ్ఛన్నే యేభుయ్యేన ఛన్నపరిచ్ఛన్నే వా సేనాసనే పుబ్బాపరియేన వా ఏకక్ఖణేన వా ఏకతో నిపజ్జనం. **కప్పేయ్యా**తి విదహేయ్య సమ్పాదేయ్య. తత్థ ఛదనం అనాహచ్చ దియడ్ఢహత్థుబ్బేధేన పాకారాదినా పరిచ్ఛిన్నమ్పి సబ్బపరిచ్ఛన్నమిచ్చేవ వేదితబ్బం, తస్మా ఇమినా లక్ఖణేన సమన్నాగతో సచేపి సత్తభూమికో పాసాదో ఏకూపచారో హోతి, సతగబ్భం వా చతుసాలం, యో తత్థ వా అఞ్ఞత్థ వా తాదిసే తేన వా అఞ్ఞేన వా అనుపసమ్పన్నేన సహ తిస్సో రత్తియో సయిత్వా చతుత్థదివసే అత్థఙ్గతే సూరియే అనుపసమ్పన్నే నిపన్నే గబ్భద్వారం పిధాయ వా అపిధాయ వా నిపజ్జతి, పఠమనిపన్నో వా తస్మిం నిపజ్జన్తే న వుట్ఠాతి, తస్స ఉభిన్నం ఉట్ఠహిత్వా నిపజ్జనప్పయోగగణనాయ అనుపసమ్పన్నగణనాయ చ పాచిత్తియం. అయమేత్థ సఙ్ఖేపో, విత్థారో పన సమన్తపాసాదికాయం (పాచి॰ అట్ఠ॰ ౫౧) సబ్బప్పకారతో వుత్తో.

ఆళవియం సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ అనుపసమ్పన్నేన సహసేయ్యవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, “ఉత్తరిదిరత్తతిరత్త”న్తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఉపసమ్పన్నే అనుపసమ్పన్నసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా ఉపడ్ఢచ్ఛన్నపరిచ్ఛన్నాదీసు చ దుక్కటం. ఊనకదిరత్తతిరత్తం వసన్తస్స, తతియాయ రత్తియా పురారుణా నిక్ఖమిత్వా పున వసన్తస్స, సబ్బచ్ఛన్నసబ్బాపరిచ్ఛన్నాదీసు వసన్తస్స, ఇతరస్మిం నిసిన్నే నిపజ్జన్తస్స, నిపన్నే వా నిసీదన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. పాచిత్తియవత్థుకసేనాసనం, తత్థ అనుపసమ్పన్నేన సహ నిపజ్జనం, చతుత్థదివసే సూరియత్థఙ్గమనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానేవాతి.

పఠమసహసేయ్యసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. దుతియసహసేయ్యసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **మాతుగామేనా**తి అన్తమసో తదహుజాతాయపి మనుస్సిత్థియా. దిస్సమానరూపా పన యక్ఖిపేతియో పణ్డకో మేథునవత్థుభూతా చ తిరచ్ఛానిత్థియో ఇధ దుక్కటవత్థుకా హోన్తి.

సావత్థియం ఆయస్మన్తం అనురుద్ధత్థేరం ఆరబ్భ మాతుగామేన సహసేయ్యవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసం అనన్తరసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం అఞ్ఞత్ర రత్తిపరిచ్ఛేదా, తత్ర హి చతుత్థదివసే ఆపత్తి, ఇధ పన పఠమదివసేపీతి.

దుతియసహసేయ్యసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. ధమ్మదేసనాసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **ఉత్తరిఛప్పఞ్చవాచాహీ**తిఏత్థ ఏకో గాథాపాదో ఏకా వాచాతి ఏవం సబ్బత్థ వాచాపమాణం వేదితబ్బం. **ధమ్మం దేసేయ్యా**తి పదసోధమ్మసిక్ఖాపదే వుత్తలక్ఖణం ధమ్మం వా అట్ఠకథాధమ్మం వా భాసేయ్య. **అఞ్ఞత్ర విఞ్ఞునా పురిసవిగ్గహేనా**తి వినా విఞ్ఞునా పురిసేన. మనుస్సవిగ్గహం గహేత్వా ఠితేన పన యక్ఖేన వా పేతేన వా తిరచ్ఛానేన వా సద్ధిం ఠితాయపి ధమ్మం దేసేతుం న వట్టతి. **పాచిత్తియ**న్తి దుతియానియతే వుత్తలక్ఖణేన మనుస్సేన వినా విఞ్ఞుమనుస్సిత్థియా ఛన్నం వాచానం ఉపరి పదాదివసేన ధమ్మం దేసేన్తస్స పదాదిగణనాయ, బహూనం దేసయతో మాతుగామగణనాయ చ పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఉదాయిత్థేరం ఆరబ్భ మాతుగామస్స ధమ్మదేసనావత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, “అఞ్ఞత్ర విఞ్ఞునా”తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అమాతుగామే మాతుగామసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా యక్ఖిపేతిపణ్డకమనుస్సవిగ్గహతిరచ్ఛానిత్థీనం దేసేన్తస్స చ దుక్కటం. ఛహి వాచాహి, తతో వా ఓరం దేసేన్తస్స, వుత్తలక్ఖణే వా పురిసే సతి, సయం వా ఉట్ఠాయ, పున నిసీదిత్వా మాతుగామస్స వా ఉట్ఠహిత్వా పున నిసిన్నస్స, అఞ్ఞస్స వా మాతుగామస్స దేసయతో, “దీఘనికాయో నామ భన్తే కిమత్థియో”తి ఏవం పన పుట్ఠే సబ్బమ్పి దీఘనికాయం దేసేన్తస్స, అఞ్ఞస్సత్థాయ వుచ్చమానం మాతుగామే సుణన్తే, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వుత్తలక్ఖణస్స ధమ్మస్స ఛన్నం వాచానం ఉపరి దేసనా, వుత్తలక్ఖణో మాతుగామో, ఇరియాపథపరివత్తాభావో, కప్పియకారకస్సాభావో, అపఞ్హావిస్సజ్జనాతి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పదసోధమ్మసదిసానేవ, కేవలం ఇధ కిరియాకిరియం హోతీతి.

ధమ్మదేసనాసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. భూతారోచనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **ఉత్తరిమనుస్సధమ్మ**న్తి చతుత్థపారాజికే వుత్తలక్ఖణం ఉత్తరిమనుస్సానం ఝాయీనఞ్చేవ అరియానఞ్చ ధమ్మం. **భూతస్మిం పాచిత్తియ**న్తి అత్తని ఝానాదిధమ్మే సతి తం భిక్ఖుఞ్చ భిక్ఖునిఞ్చ ఠపేత్వా అఞ్ఞస్స ఆరోచయతో పాచిత్తియం.

వేసాలియం వగ్గుముదాతీరియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ తేసం భూతారోచనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి , అనాణత్తికం, నిప్పరియాయేన అత్తని విజ్జమానం ఝానాదిధమ్మం ఆరోచేన్తస్స సచే యస్స ఆరోచేతి, సో అనన్తరమేవ “అయం ఝానలాభీ”తి వా “అరియో”తి వా యేన కేనచి ఆకారేన తమత్థం జానాతి, పాచిత్తియం. నో చే జానాతి, దుక్కటం. పరియాయేన ఆరోచితం పన జానాతు వా, మా వా, దుక్కటమేవ. తథారూపే కారణే సతి ఉపసమ్పన్నస్స ఆరోచయతో, ఆదికమ్మికస్స చ అనాపత్తి. యస్మా పన అరియానం ఉమ్మత్తకాదిభావో నత్థి, ఝానలాభినో పన తస్మిం సతి ఝానా పరిహాయన్తి, తస్మా తే ఇధ న గహితా. ఉత్తరిమనుస్సధమ్మస్స భూతతా, అనుపసమ్పన్నస్స ఆరోచనం, తఙ్ఖణవిజాననా, అనఞ్ఞాపదేసోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. భూతారోచనసముట్ఠానం, కిరియం, నోసఞ్ఞావిమోక్ఖం, అచిత్తకం, పణ్ణత్తివజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, కుసలాబ్యాకతచిత్తేహి ద్విచిత్తం, సుఖమజ్ఝత్తవేదనాహి ద్వివేదనన్తి.

భూతారోచనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. దుట్ఠుల్లారోచనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **భిక్ఖుస్సాతి** పారాజికం అనజ్ఝాపన్నస్స. **దుట్ఠుల్లన్తి** కిఞ్చాపి ద్విన్నం ఆపత్తిక్ఖన్ధానమేతం అధివచనం, ఇధ పన సఙ్ఘాదిసేసమేవ అధిప్పేతం. **అఞ్ఞత్ర భిక్ఖుసమ్ముతియాతి** యం సఙ్ఘో అభిణ్హాపత్తికస్స భిక్ఖునో ఆయతిం సంవరత్థాయ ఆపత్తీనఞ్చ కులానఞ్చ పరియన్తం కత్వా వా అకత్వా వా తిక్ఖత్తుం అపలోకేత్వా కతికం కరోతి, తం ఠపేత్వా, అయథాకతికాయ "అయం అసుచిం మోచేత్వా సఙ్ఘాదిసేసం ఆపన్నో"తిఆదినా నయేన వత్థునా సద్ధిం ఆపత్తిం ఘటేత్వా ఆరోచేన్తస్స పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ దుట్ఠుల్లాపత్తిఆరోచనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం , అదుట్ఠుల్లాయ దుట్ఠుల్లసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా దుక్కటం, అవసేసే ఛ ఆపత్తిక్ఖన్ధే, అనుపసమ్పన్నస్స పురిమపఞ్చసిక్ఖాపదవీతిక్కమసఙ్ఖాతం దుట్ఠుల్లం వా ఇతరం అదుట్ఠుల్లం వా అజ్ఝాచారం ఆరోచేన్తస్సాపి దుక్కటమేవ. వత్థుమత్తం వా ఆపత్తిమత్తం వా ఆరోచేన్తస్స, భిక్ఖుసమ్ముతిపరిచ్ఛేదం అనతిక్కమిత్వా ఆరోచేన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వుత్తలక్ఖణస్స భిక్ఖునో సవత్థుకో సఙ్ఘాదిసేసో, అనుపసమ్పన్నస్స ఆరోచనం, భిక్ఖుసమ్ముతియా అభావోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, వేదనా పన ఇధ దుక్ఖాయేవాతి.

దుట్ఠుల్లారోచనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. పథవీఖణనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **పథవిన్తి** దువిధా పథవీ జాతపథవీ అజాతపథవీతి. తత్థ **జాతపథవీ** సుద్ధమిస్సపుఞ్జవసేన తివిధా, తత్థ **సుద్ధపథవీ** నామ పకతియా సుద్ధపంసు వా సుద్ధమత్తికా వా. **మిస్సపథవీ** నామ యత్థ పంసుతో వా మత్తికాతో వా పాసాణసక్ఖరకథలమరుమ్బవాలుకాసు అఞ్ఞతరస్స తతియభాగో హోతి. **పుఞ్జపథవీ** నామ "అతిరేకచాతుమాసం ఓవట్ఠో పంసుపుఞ్జో వా మత్తికాపుఞ్జో వా"తి (పాచి. ౮౬) వుత్తం, వుత్తలక్ఖణేన పన మిస్సకపుఞ్జోపి పిట్ఠిపాసాణే ఠితసుఖుమరజమ్పి చ దేవే ఫుసాయన్తే సకిం తిన్తం చతుమాసచ్చయేన తిన్తోకాసో పుఞ్జపథవిసఙ్ఖమేవ గచ్ఛతి. తివిధాపి చేసా పథవీ ఉద్ధనపత్తపచనాదివసేన వా యథా తథా వా అదడ్ఢా 'జాతపథవీ'తి వుచ్చతి, దడ్ఢా పన వుత్తప్పమాణతో అధికతరపాసాణాదిమిస్సా వా **అజాతపథవీ** నామ హోతి, కో పన వాదో సుద్ధపాసాణాదిభేదాయ. తత్థ యా 'జాతపథవీ'తి వుత్తా, అయం అకప్పియపథవీ. యో భిక్ఖు తం ఏవరూపం పథవిం సయం ఖణతి, ఖణనభేదనవిలేఖనపచనాదీహి వికోపేతి, తస్స పయోగగణనాయ పాచిత్తియం. యో పన ఖణాపేతి, వుత్తనయేనేవ వికోపాపేతి, తస్స "ఇమం పదేస"న్తి వా "ఇమం పథవి"న్తి వా ఏవం నియమేత్వా "ఖణ, భిన్దా"తిఆదినా నయేన ఆణాపేన్తస్స ఆణత్తియా దుక్కటం, సకిం ఆణత్తే దివసమ్పి ఖణన్తే ఆణాపకస్స ఏకమేవ పాచిత్తియం, సచే ఇతరో పునప్పునం ఆణాపేతి, వాచాయ వాచాయ పాచిత్తియం.

ఆళవియం ఆళవకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ పథవిఖణనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, పథవియా వేమతికస్స, అపథవియా పథవిసఞ్ఞినో చేవ వేమతికస్స చ దుక్కటం. ఓకాసం అనియమేత్వా "పోక్ఖరణిం ఖణ, ఆవాటం ఖణ, కన్దం ఖణా"తిఆదీని భణన్తస్స, ఆతపేన సుస్సిత్వా ఫలితకద్దమం వా గోకణ్టకం వా హేట్ఠా పథవియా అసమ్బద్ధం భిఞ్జిత్వా పతితనదితటం వా మహన్తమ్పి నఙ్గలచ్ఛిన్నమత్తికాపిణ్డన్తిఏవమాదీని సబ్బఞ్చ అజాతపథవిం వికోపేన్తస్స, "ఇమస్స థమ్భస్స ఆవాటం జాన , మత్తికం దేహి, మత్తికం ఆహర, పంసునా మే అత్థో, మత్తికం కప్పియం కరోహీ"తి భణన్తస్స, అసఞ్చిచ్చ రుక్ఖాదిపవట్టనేన భిన్దన్తస్స, అసతియా పాదఙ్గుట్ఠకాదీహి విలేఖన్తస్స, జాతపథవిభావం వా, "ఖణామి వా అహ"న్తి అజానన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. జాతపథవీ, పథవిసఞ్ఞితా, ఖణనఖణాపనానం అఞ్ఞతరన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన పణ్ణత్తివజ్జం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

పథవీఖణనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

ముసావాదవగ్గో పఠమో.

౨. భూతగామవగ్గో

౧. భూతగామసిక్ఖాపదవణ్ణనా

భూతగామవగ్గస్స పఠమే **భూతగామపాతబ్యతాయాతి** ఏత్థ భవన్తి అహేసుఞ్చాతి భూతా, జాయన్తి వడ్ఢన్తి జాతా వడ్ఢితా చాతి అత్థో. **గామోతి** రాసి, భూతానం గామో, భూతా ఏవ వా గామోతి భూతగామో, పతిట్ఠితహరితతిణరుక్ఖాదీనమేతం అధివచనం. పాతబ్యస్స భావో పాతబ్యతా, ఛేదనభేదనాదీహి యథారుచి పరిభుఞ్జితబ్బతాతి అత్థో, తస్సం భూతగామపాతబ్యతాయ, నిమిత్తత్థే చేతం భుమ్మవచనం, భూతగామపాతబ్యతాహేతు భూతగామస్స ఛేదనాదిపచ్చయా పాచిత్తియన్తి అత్థో. తస్మా యో భిక్ఖు పథవిఉదకపాకారాదీసు యత్థకత్థచి జాతం అసుక్ఖం అన్తమసో అతిసుఖుమతిణమ్పి సాసపబీజకసేవాలమ్పి ఉద్ధరణచ్ఛేదనవిజ్ఝనాదీహి వికోపేతి వా పథవిఖణనే వుత్తనయేన వికోపాపేతి వా పాచిత్తియం ఆపజ్జతి.

ఆళవియం ఆళవకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ రుక్ఖఛిన్దనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, భూతగామతో వియోజితమూలబీజఖన్ధబీజఫలుబీజఅగ్గబీజబీజబీజానం అఞ్ఞతరం భాజనగతం వా రాసికతం వా భూమియం రోపితమ్పి నిక్ఖన్తమూలమత్తం వా నిక్ఖన్తఅఙ్కురమత్తం వా సచేపిస్స విదత్థిమత్తా పత్తవట్టి నిగ్గచ్ఛతి, అనిక్ఖన్తే వా మూలే నిక్ఖన్తే వా మూలే యావ అఙ్కురో హరితో న హోతి, తావ తం వికోపేన్తస్స దుక్కటం, తథా భూతగామబీజగామే వేమతికస్స, అభూతగామబీజగామే భూతగామబీజగామసఞ్ఞినో చేవ వేమతికస్స చ. ఉభయత్థ పన అతథాసఞ్ఞిస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి, అసఞ్చిచ్చ అసతియా అజానిత్వా వా వికోపేన్తస్స, 'ఇమం రుక్ఖ'న్తి ఏవం అనియమేత్వా "రుక్ఖం ఛిన్ద, వల్లిం ఛిన్దా"తిఆదీని భణన్తస్స, "ఇమం పుప్ఫం వా ఫలం వా జాన, ఇమం దేహి, ఇమం ఆహర, ఇమినా మే అత్థో, ఇమం కప్పియం కరోహీ"తి భణన్తస్స చ అనాపత్తి. ఏవం కప్పియవచనేన భూతగామతో వియోజితం పన బీజజాతం పున పి "కప్పియం కరోహీ"తి కారేత్వావ పరిభుఞ్జితబ్బం. ఏవఞ్హిస్స బీజగామపరిమోచనమ్పి కతం హోతి.

కప్పియం కరోన్తేన పన అగ్గినా వా నఖేన వా సత్థేన వా కత్తబ్బం, అగ్గినా కరోన్తేన చ యేన కేనచి అగ్గినా ఏకదేసే ఫుసన్తేన 'కప్పియ'న్తి వత్వావ కాతబ్బం. సత్థేన కరోన్తేన యస్స కస్సచి తిఖిణసత్థస్స అన్తమసో సూచినఖచ్ఛేదనాదీనమ్పి తుణ్డేన వా ధారాయ వా వేధం వా ఛేదం వా దస్సేన్తేన తథేవ కాతబ్బం. నఖేన కరోన్తేన ఠపేత్వా గోమహింసాదీనం ఖురే యేన కేనచి అపూతినా మనుస్సానం వా తిరచ్ఛానానం వా నఖేన అన్తమసో ఛిన్దిత్వా ఆహటేనాపి సత్థే వుత్తనయేనేవ కాతబ్బం. తత్థ సచేపి బీజానం పబ్బతమత్తో రాసి, రుక్ఖసహస్సం వా ఛిన్దిత్వా ఏకాబద్ధం, ఉచ్ఛూనం వా మహాభారో బన్ధిత్వా ఠపితో హోతి, ఏకస్మిం బీజే వా రుక్ఖసాఖాయ వా ఉచ్ఛుమ్హి వా కప్పియే కతే సబ్బం కతం హోతి. ఉచ్ఛుం "కప్పియం కరిస్సామీ"తి తేహి సద్ధిం బద్ధం దారుకం విజ్ఝతి, వట్టతియేవ. సచే పన యాయ వల్లియా భారో బద్ధో, తం విజ్ఝతి, న వట్టతి. మరిచపక్కాదీహి మిస్సేత్వా భత్తం ఆహరన్తి, "కప్పియం కరోహీ"తి వుత్తే సచేపి భత్తసిత్థే విజ్ఝతి, వట్టతియేవ, తిలతణ్డులేసుపి ఏసేవ నయో. యాగుయా పక్ఖిత్తాని పన ఏకాబద్ధాని హుత్వా న సన్తిట్ఠన్తి, తత్థ ఏకేకం విజ్ఝిత్వావ కాతబ్బం. కపిట్ఠఫలాదీనం అన్తో మిఞ్జం

కటాహం ముఞ్చిత్వా సఞ్చరతి, భిన్దాపేత్వా కప్పియం కారేతబ్బం. ఏకాబద్ధా చే, కటాహేపి కాతుం వట్టతి. యం పన ఫలం తరుణం హోతి అబీజం యఞ్చ నిబ్బత్తబీజం బీజం అపనేత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం, తత్థ కప్పియకరణకిచ్చం నత్థి. భూతగామో, భూతగామసఞ్ఞితా, వికోపనం వా వికోపాపనం వాతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పథవిఖణనసదిసానేవాతి.

భూతగామసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. అఞ్ఞవాదకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే యమత్థం సఙ్ఘమజ్ఝే వినయధరో పుచ్ఛతి, తతో అఞ్ఞం వదతీతి **అఞ్ఞవాదకో,** అఞ్ఞేనఞ్ఞం పటిచరణస్సేతం నామం. విహేసతీతి **విహేసకో,** తుణ్హీభావస్సేతం నామం, తస్మిం అఞ్ఞవాదకే విహేసకే. **పాచిత్తియ**న్తి వత్థుద్వయే పాచిత్తియద్వయం వుత్తం. తస్మా యో భిక్ఖు సావసేసం ఆపత్తిం ఆపన్నో సఙ్ఘమజ్ఝే అనుయుఞ్జియమానో తం న కథేతుకామో అఞ్ఞేన వచనేన అఞ్ఞం ఛాదేన్తో తథా తథా విక్ఖిపతి, యో చ తుణ్హీభావేన విహేసేతి, తేసం యం భగవతా అఞ్ఞవాదకకమ్మఞ్చేవ విహేసకకమ్మఞ్చ అనుఞ్ఞాతం, తస్మిం సఙ్ఘేన కతే పున తథా కరోన్తానం పాచిత్తియం.

కోసమ్బియం ఛన్నత్థేరం ఆరబ్భ అఞ్ఞేనఞ్ఞం పటిచరణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, ధమ్మకమ్మే తికపాచిత్తియం, అధమ్మకమ్మే తికదుక్కటం, అనారోపితే పన అఞ్ఞవాదకే వా విహేసకే వా తథా కరోన్తస్స దుక్కటమేవ. ఆపత్తిం ఆపన్నభావం వా అజానన్తస్స “కిం తుమ్హే భణథా”తి పుచ్ఛతో, గేలఞ్ఞేన వా, “సఙ్ఘస్స భణ్డనాదీని వా భవిస్సన్తి, అధమ్మేన వా వగ్గేన వా నకమ్మారహస్స వా కమ్మం కరిస్సన్తీ”తి ఇమినా అధిప్పాయేన న కథేన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ధమ్మకమ్మేన ఆరోపితతా, ఆపత్తియా వా వత్థునా వా అనుయుఞ్జియమానతా, ఛాదేతుకామతాయ అఞ్ఞేనఞ్ఞం పటిచరణం వా తుణ్హీభావో వాతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన సియా కిరియం, సియా అకిరియం, దుక్ఖవేదనఞ్చ హోతీతి.

అఞ్ఞవాదకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. ఉజ్ఝాపనకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే యేన వచనేన ఉజ్ఝాపేన్తి “ఛన్దాయ ఇత్థన్నామో ఇదం నామ కరోతీ”తిఆదీని వదన్తా ఉపసమ్పన్నం సఙ్ఘేన సమ్మతం సేనాసనపఞ్ఞాపకాదిభేదం తస్స అయసకామా హుత్వా భిక్ఖూహి అవజానాపేన్తి, అవఞ్ఞాయ ఓలోకాపేన్తి, లామకతో వా చిన్తాపేన్తి, తం వచనం **ఉజ్ఝాపనకం.** యేన చ తథేవ వదన్తా ఖియ్యన్తి, సబ్బత్థ తస్స అవణ్ణం పకాసేన్తి, తం **ఖియ్యనకం,** తస్మిం ఉజ్ఝాపనకే ఖియ్యనకే. **పాచిత్తియ**న్తి వత్థుద్వయే పాచిత్తియద్వయం వుత్తం. తస్మా యో సమ్మతస్స భిక్ఖునో అయసకామతాయ ఉపసమ్పన్నస్స వదన్తో ఉజ్ఝాపేతి వా ఖియ్యతి వా, తస్స పాచిత్తియం హోతి.

రాజగహే మేత్తియభూమజకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ ఉజ్ఝాపనఖియ్యనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, యం తస్స ఉపసమ్పన్నస్స సమ్ముతికమ్మం కతం, తస్మిం ధమ్మకమ్మే తికపాచిత్తియం, అధమ్మకమ్మే తికదుక్కటం, అనుపసమ్పన్నస్స పన సన్తికే తథా భణన్తస్స, అసమ్మతస్స చ అవణ్ణం యస్స కస్సచి సన్తికే భణన్తస్స, అనుపసమ్పన్నస్స పన సమ్మతస్స వా అసమ్మతస్స వా అవణ్ణం యస్స కస్సచిదేవ సన్తికే భణన్తస్స చ దుక్కటమేవ. పకతియావ ఛన్దాదివసేన కరోన్తం ఉజ్ఝాపేన్తస్స వా ఖియ్యన్తస్స వా, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ధమ్మకమ్మేన సమ్మతతా, ఉపసమ్పన్నతా, అగతిగమనాభావో, తస్స అవణ్ణకామతా, యస్స సన్తికే వదతి, తస్స ఉపసమ్పన్నతా, ఉజ్ఝాపనం వా ఖియ్యనం వాతి ఇమానేత్థ ఛ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనమేవాతి.

ఉజ్ఝాపనకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. పఠమసేనాసనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **సఙ్ఘిక**న్తి సఙ్ఘస్స సన్తకం. మఞ్చాదీసు యోకోచి మఞ్చసఙ్ఖేపేన కతో సబ్బోపి **మఞ్చో**యేవ, **పీఠే**పి ఏసేవ నయో. యేన కేనచి పన చోళేన వా కప్పియచమ్మేన వా ఛవిం కత్వా రపేత్వా మనుస్సలోమం తాలీసపత్తఞ్చ యేహి కేహిచి లోమపణ్ణతిణవాకచోళేహి పూరేత్వా కతసేనాసనం **భిసీ**తి వుచ్చతి. తత్థ నిసీదితుమ్పి నిపజ్జితుమ్పి వట్టతి, పమాణపరిచ్ఛేదోపి చేత్థ నత్థి. **కోచ్ఛం** పన వాకఉసీరముఞ్జపబ్బజాదీనం అఞ్ఞతరమయం అన్తో సంవేల్లిత్వా బద్ధం హేట్ఠా చ ఉపరి చ విత్థతం పణవసణ్ఠానం మజ్ఝే సీహచమ్మాదిపరిక్ఖిత్తం హోతి, అకప్పియచమ్మం నామేత్థ నత్థి. సేనాసనఞ్హి సోవణ్ణమయమ్పి వట్టతి. **అజ్ఝోకాసే**తి ఏత్థ యే అవస్సికసఙ్కేతా వస్సానమాసాతి ఏవం అసఞ్ఞితా అట్ఠ మాసా, తే రపేత్వా ఇతరేసు చతూసు మాసేసు సచేపి దేవో న వస్సతి. తథాపి పకతిఅజ్ఝోకాసే చ ఓవస్సకమణ్డపే చ సన్థరితుం న వట్టతి. యత్థ పన హేమన్తే వస్సతి, తత్థ అపరేపి చత్తారో మాసే న వట్టతి. గిమ్హే పన సబ్బత్థ విగతవలాహకం విసుద్ధం నభం హోతి, తస్మా తదా కేనచిదేవ కరణీయేన గచ్ఛతి, వట్టతి. కాకాదీనం నిబద్ధవాసరుక్ఖమూలే పన కదాచిపి న వట్టతి. ఇతి యత్థ చ యదా చ సన్థరితుం న వట్టతి, తం సబ్బమిధ అజ్ఝోకాససఙ్ఖమేవ గతన్తి వేదితబ్బం.

సన్థరిత్వాతి తథారూపే ఠానే అత్తనో వా పరస్స వా అత్థాయ సన్థరిత్వా. అఞ్ఞస్సత్థాయ సన్థతమ్పి హి యావ సో తత్థ న నిసీదతి, ‘గచ్ఛ త్వ’న్తి వా న భణతి, తావ సన్థారకస్సేవ భారో. **సన్థరాపేత్వా**తి అనుపసమ్పన్నేన సన్థరాపేత్వా. ఏతదేవ హి తస్స పలిబోధో హోతి, ఉపసమ్పన్నేన సన్థతం సన్థారకస్సేవ భారో, తఞ్చ ఖో యావ ఆణాపకో తత్థ న నిసీదతి, ‘గచ్ఛ త్వ’న్తి వా న భణతి. యస్మిఞ్హి అత్తనా సన్థరాపితే వా పకతిసన్థతే వా ఉపసమ్పన్నో నిసీదతి, సబ్బం తం నిసిన్నస్సేవ భారో, తస్మా సన్థరాపితస్సేవ సఙ్ఘం గచ్ఛతి. **తం పక్కమన్తో నేవ ఉద్ధరేయ్య, న ఉద్ధరాపేయ్యా**తి అత్తనా వా ఉద్ధరిత్వా పతిరూపే ఠానే న ఠపేయ్య, పరేన వా తథా న కారాపేయ్య. **అనాపుచ్ఛం వా గచ్ఛేయ్యా**తి యో భిక్ఖు వా సామణేరో వా ఆరామికో వా లజ్జీ హోతి, అత్తనో పలిబోధం వియ మఞ్ఞతి, తథారూపం అనాపుచ్ఛిత్వా తం సేనాసనం తస్స అనియ్యాతేత్వా నిరపేక్ఖో గచ్ఛతి, థామమజ్ఝిమస్స పురిసస్స లేడ్డుపాతం అతిక్కమేయ్య, తస్స ఏకేన పాదేన లేడ్డుపాతాతిక్కమే దుక్కటం, దుతియపాదాతిక్కమే పాచిత్తియం. భోజనసాలాయ రితో పన “అసుకస్మిం నామ దివావిహారట్ఠానే పఞ్ఞపేత్వా గచ్ఛాహీ”తి పేసేత్వా తతో నిక్ఖమిత్వా అఞ్ఞత్థ గచ్ఛన్తో పాదుద్ధారేన కారేతబ్బో.

సావత్థియం సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ సన్థతం అనుద్ధరిత్వా అనాపుచ్ఛం పక్కమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, పుగ్గలికే తికదుక్కటం, చిమిలికం వా ఉత్తరత్థరణం వా భూమత్థరణం వా తట్టికం వా చమ్మక్ఖణ్డం వా పాదపుఞ్ఛనం వా ఫలకపీఠం వా యం వా పనఞ్ఞం కఞ్చి దారుభణ్డం మత్తికాభణ్డం అన్తమసో పత్తాధారకమ్పి

వుత్తలక్ఖణే అజ్ఝోకాసే ఠపేత్వా గచ్ఛన్తస్స దుక్కటమేవ. ఆరఞ్ఞకేన పన అసతి అనోవస్సకే సబ్బం రుక్ఖే లగ్గేత్వాపి యథా వా ఉపచికాహి న ఖజ్జతి, ఏవం కత్వాపి గన్తుం వట్టతి. అబ్భోకాసికేన పన చీవరకుటికం కత్వాపి రక్ఖితబ్బం. అత్తనో సన్తకే, విస్సాసికపుగ్గలికే, ఉద్ధరణాదీని కత్వా గమనే, ఓతాపేన్తస్స, "ఆగన్త్వా ఉద్ధరిస్సామీ"తి గచ్ఛతో, వుడ్ఢతరా ఉట్ఠాపేన్తి, అమనుస్సో తత్థ నిసీదతి, కోచి ఇస్సరో గణ్హాతి, సీహాదయో తం ఠానం ఆగన్త్వా తిట్ఠన్తి, ఏవం సేనాసనం పలిబుద్ధం హోతి, తథా పలిబుద్ధే వా సేనాసనే, జీవితబ్రహ్మచరియన్తరాయకరాసు ఆపదాసు వా గచ్ఛన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. మఞ్చాదీనం సఙ్ఘికతా, వుత్తలక్ఖణే దేసే సన్థరణం వా సన్థరాపనం వా, అపలిబుద్ధతా, ఆపదాయ అభావో, నిరపేక్ఖతా, లేడ్డుపాతాతిక్కమోతి ఇమానేత్థ ఛ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమకథినసదిసానేవ, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

పఠమసేనాసనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. దుతియసేనాసనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **విహారేతి** గబ్భే వా అఞ్ఞతరస్మిం వా సబ్బపరిచ్ఛన్నే వుత్తసేనాసనే. **సేయ్యన్తి** సేయ్యా నామ భిసీ చిమిలికా ఉత్తరత్థరణం భూమత్థరణం తట్టికా చమ్మక్ఖణ్డో నిసీదనం పచ్చత్థరణం తిణసన్థారో పణ్ణసన్థారోతి వుత్తం. తత్థ **చిమిలికా** నామ పరికమ్మకతాయ భూమియా వణ్ణానురక్ఖణత్థం కతా. **ఉత్తరత్థరణం** నామ మఞ్చపీఠాదీనం ఉపరి అత్థరితబ్బయుత్తకం పచ్చత్థరణం. **భూమత్థరణం** నామ చిమిలికాయ సతి తస్సా ఉపరి, అసతి సుద్ధభూమియం అత్థరితబ్బా కటసారకాది వికతి. **తట్టికా** నామ తాలపణ్ణాదీహి కతతట్టికా. **చమ్మక్ఖణ్డో** నామ యంకిఞ్చి చమ్మం, సీహచమ్మాదీనఞ్హి పరిహరణేయేవ పటిక్ఖేపో, సేనాసనపరిభోగే పన అకప్పియచమ్మం నామ నత్థి. **పచ్చత్థరణం** నామ పావారో కోజవోతి ఏత్తకమేవ, సేసం పాకటమేవ. ఇతి ఇమాసు దససు సేయ్యాసు ఏకమ్పి సేయ్యం అత్తనో వస్సగ్గేన గహేత్వా వుత్తలక్ఖణే విహారే సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా యో భిక్ఖు దిసంగమికో యథా ఠపితం ఉపచికాహి న ఖజ్జతి, తథా ఠపనవసేన నేవ ఉద్ధరేయ్య, న ఉద్ధరాపేయ్య, పురిమసిక్ఖాపదే వుత్తనయేన అనాపుచ్ఛం వా గచ్ఛేయ్య, తస్స పరిక్ఖిత్తస్స ఆరామస్స పరిక్ఖేపం, అపరిక్ఖిత్తస్స ఉపచారం అతిక్కమన్తస్స పఠమపాదే దుక్కటం, దుతియపాదే పాచిత్తియం. యత్థ పన ఉపచికాసఙ్కా నత్థి, తతో అనాపుచ్ఛాపి గన్తుం వట్టతి, ఆపుచ్ఛనం పన వత్తం.

సావత్థియం సత్తరసవగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ సఙ్ఘికే విహారే సేయ్యం సన్థరిత్వా అనుద్ధరిత్వా అనాపుచ్ఛా పక్కమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, పుగ్గలికే తికదుక్కటం, వుత్తలక్ఖణస్స పన విహారస్స ఉపచారే బహి ఆసన్నే ఉపట్ఠానసాలాయ వా అపరిచ్ఛన్నమణ్డపే వా పరిచ్ఛన్నే వాపి బహూనం సన్నిపాతభూతే రుక్ఖమూలే వా సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా, మఞ్చపీఠఞ్చ విహారే వా వుత్తప్పకారే విహారూపచారే వా సన్థరిత్వా వా సన్థరాపేత్వా వా ఉద్ధరణాదీని అకత్వా గచ్ఛన్తస్స దుక్కటమేవ. అత్తనో సన్తకే, విస్సాసికపుగ్గలికే, ఉద్ధరణాదీని కత్వా, పురిమనయేనేవ పలిబుద్ధం ఛడ్డేత్వా గమనే, యో చ "అజ్జేవ ఆగన్త్వా పటిజగ్గిస్సామీ"తి ఏవం సాపేక్ఖో నదిపారం వా గామన్తరం వా గన్త్వా యత్థస్స గమనచిత్తం ఉప్పన్నం, తత్థేవ ఠితో కఞ్చి పేసేత్వా వా ఆపుచ్ఛతి, నదిపూరరాజచోరాదీసు వా కేనచి పలిబుద్ధో న సక్కోతి పచ్చాగన్తుం, తస్స చ, ఆపదాసు చ, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వుత్తలక్ఖణసేయ్యా , తస్సా సఙ్ఘికతా, వుత్తలక్ఖణే విహారే సన్థరణం వా సన్థరాపనం వా, అపలిబుద్ధతా, ఆపదాయ అభావో, అనపేక్ఖస్స దిసాపక్కమనం , ఉపచారసీమాతిక్కమోతి ఇమానేత్థ సత్త అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అనన్తరసిక్ఖాపదే వుత్తనయానేవాతి.

దుతియసేనాసనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. అనుపఖజ్జసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **జానన్తి** "అనుట్ఠాపనీయో అయ"న్తి జానన్తో, తేనేవస్స పదభాజనే "వుడ్ఢో"తి జానాతి, 'గిలానో'తి జానాతి, 'సఙ్ఘేన దిన్నో'తి జానాతీ"తి (పాచి॰ ౧౨౧) వుత్తం. వుడ్ఢో హి అత్తనో వుడ్ఢతాయ అనుట్ఠాపనీయో, గిలానో గిలానతాయ, సఙ్ఘో పన భణ్డాగారికస్స వా ధమ్మకథికవినయధరగణవాచకాచరియానం వా బహూపకారతం గుణవిసిట్ఠతఞ్చ సల్లక్ఖేత్వా ధువవాసత్థాయ విహారం సల్లక్ఖేత్వా సమ్మన్నిత్వా దేతి, తస్మా యస్స సఙ్ఘేన దిన్నో, సోపి అనుట్ఠాపనీయో. **పుబ్బుపగతన్తి** పుబ్బం ఉపగతం. **అనుపఖజ్జాతి** మఞ్చపీఠానం వా తస్స వా భిక్ఖునో పవిసన్తస్స వా నిక్ఖమన్తస్స వా ఉపచారం అనుపవిసిత్వా. తత్థ మఞ్చపీఠానం తావ మహల్లకే విహారే సమన్తా దియడ్ఢో హత్థో ఉపచారో, ఖుద్దకే యతో పహోతి, తతో దియడ్ఢో హత్థో , తస్స పన పవిసన్తస్స పాదధోవనపాసాణతో యావ మఞ్చపీఠం, నిక్ఖమన్తస్స మఞ్చపీఠతో యావ పస్సావట్ఠానం, తావ ఉపచారో. **సేయ్యం కప్పేయ్యాతి** తస్స సమ్బాధం కత్తుకామతాయ తస్మిం ఉపచారే దససు సేయ్యాసు ఏకమ్పి సన్థరన్తస్స వా సన్థరాపేన్తస్స వా దుక్కటం, తత్థ నిసీదన్తస్స వా నిపజ్జన్తస్స వా పాచిత్తియం, ద్వేపి కరోన్తస్స ద్వే పాచిత్తియాని, పునప్పునం కరోన్తస్స పయోగగణనాయ పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ అనుపఖజ్జ సేయ్యకప్పనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, పుగ్గలికే తికదుక్కటం, వుత్తూపచారతో వా బహి, ఉపట్ఠానసాలాదికే వా, విహారస్స ఉపచారే వా, సన్థరణసన్థరాపనేసుపి నిసజ్జనసయనేసుపి దుక్కటమేవ. అత్తనో వా, విస్సాసికస్స వా సన్తకే పన విహారే సన్థరన్తస్స, యో చ గిలానో వా సీతుణ్హపీళితో వా పవిసతి, తస్స చ, ఆపదాసు చ, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సఙ్ఘికవిహారతా, అనుట్ఠాపనీయభావజాననం, సమ్బాధేతుకామతా, ఉపచారే నిసీదనం వా నిపజ్జనం వాతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికసదిసానేవ, ఇదం పన దుక్ఖవేదనమేవాతి.

అనుపఖజ్జసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. నిక్కడ్ఢనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **కుపితోతి** కుద్ధో. **అనత్తమనోతి** అతుట్ఠచిత్తో. **నిక్కడ్ఢేయ్య వా నిక్కడ్ఢాపేయ్య వా పాచిత్తియన్తి** ఏత్థ యే అనేకభూమకా పాసాదా, అనేకకోట్ఠకాని వా చతుస్సాలాని, తాదిసేసు సేనాసనేసు గహేత్వా అన్తరా అట్ఠపేత్వా ఏకేనేవ పయోగేన అతిక్కామేన్తస్స ఏకం పాచిత్తియం, ఠపేత్వా ఠపేత్వా నానాపయోగేహి అతిక్కామేన్తస్స ద్వారగణనాయ పాచిత్తియాని, హత్థేన అనామసిత్వా 'నిక్ఖమా'తి వత్వా వాచాయ నిక్కడ్ఢన్తస్సాపి ఏసేవ నయో. నిక్కడ్ఢాపేన్తస్స పన 'నిక్కడ్ఢా'తి ఆణత్తమత్తే దుక్కటం, సకిం ఆణత్తే పన తస్మిం బహుకేపి ద్వారే నిక్ఖమన్తే ఇతరస్స ఏకమేవ పాచిత్తియం. సచే పన "ఏత్తకాని ద్వారాని నిక్కడ్ఢాహీ"తి వా, "యావ మహాద్వారం, తావ నిక్కడ్ఢాహీ"తి వా ఏవం నియమేత్వా ఆణత్తో హోతి, ద్వారగణనాయ పాచిత్తియాని.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ భిక్ఖుం సఙ్ఘికా విహారా నిక్కడ్ఢనవత్థుస్మిం

పఞ్ఞత్తం , సాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, పుగ్గలికే తికదుక్కటం, తస్స పరిక్ఖారనిక్కడ్ఢనే, ఉపట్ఠానసాలాదికా విహారూపచారా తస్స వా తస్స పరిక్ఖారస్స వా నిక్కడ్ఢనే, అనుపసమ్పన్నస్స పన అనుపసమ్పన్నపరిక్ఖారస్స వా విహారా వా విహారూపచారా వా నిక్కడ్ఢనే నిక్కడ్ఢాపనే చ దుక్కటమేవ. తఞ్చ ఖో అసమ్బద్ధేసు పరిక్ఖారేసు పరిక్ఖారగణనాయ వేదితబ్బం. అత్తనో వా, విస్సాసికస్స వా సన్తకా విహారా నిక్కడ్ఢనే, సకలసఙ్ఘారామతోపి భణ్డనకారకస్స వా తస్స పరిక్ఖారస్స వా నిక్కడ్ఢనే నిక్కడ్ఢాపనే వా, అత్తనో వసనట్ఠానతో అలజ్జిస్స, ఉమ్మత్తకస్స, న సమ్మావత్తన్తానం అన్తేవాసికసద్ధివిహారికానం, తేసం పరిక్ఖారస్స వా నిక్కడ్ఢనే చ, సయం ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సఙ్ఘికవిహారో , ఉపసమ్పన్నస్స భణ్డనకారకభావాదివినిముత్తతా, కోపేన నిక్కడ్ఢనం వా నిక్కడ్ఢాపనం వాతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

నిక్కడ్ఢనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. వేహాసకుటిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **ఉపరివేహాసకుటియా**తి ఉపరి అచ్ఛన్నతలాయ ద్విభూమికకుటియా వా తిభూమికకుటియా వా, పదభాజనే పన ఇధ అధిప్పేతం కుటిం దస్సేతుం "మజ్ఝిమస్స పురిసస్స అసీసఘట్టా"తి (పాచి॰ ౧౩౧) వుత్తం. **ఆహచ్చపాదక**న్తి అఙ్గే విజ్ఝిత్వా పవేసితపాదకం. **అభినిసీదేయ్యా**తి అభిభవిత్వా అజ్ఝోత్థరిత్వా నిసీదేయ్య, భుమ్మత్థే వా ఏతం ఉపయోగవచనం, మఞ్చే వా పీఠే వా నిసీదేయ్య వా నిపజ్జేయ్య వాతి అత్థో. **అభీ**తి ఇదం పన పదసోభణత్థే ఉపసగ్గమత్తమేవ, తస్మా యో భిక్ఖు వుత్తలక్ఖణాయ వేహాసకుటియా సబ్బన్తిమేన పరిచ్ఛేదేన యావ పమాణమజ్ఝిమస్స పురిసస్స సబ్బసో హేట్ఠిమాహి తులాహి సీసం న ఘట్టేతి, ఏత్తకం ఉచ్చాయ తులానం ఉపరి ఠపితే ఆహచ్చపాదకే మఞ్చే వా పీఠే వా నిసీదతి వా నిపజ్జతి వా, తస్స అనుపఖజ్జసిక్ఖాపదే వుత్తనయేన పయోగగణనాయ పాచిత్తియం.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ ఉపరివేహాసకుటియా ఆహచ్చపాదకం మఞ్చం పీఠం సహసా అభినిసీదనఅభినిపజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, పుగ్గలికే తికదుక్కటం, అత్తనో వా, విస్సాసికస్స వా సన్తకే విహారే, అవేహాసకుటియా, సీసఘట్టాయ, యస్సా వా హేట్ఠా దబ్బసమ్భారాదీనం నిక్ఖిత్తత్తా అపరిభోగం హోతి, ఉపరితలం వా పదరసఞ్చితం సుధాదిపరికమ్మకతం వా, తత్థ ఆహచ్చపాదకే నిసీదన్తస్స, యో చ తస్మిం వేహాసట్ఠేపి ఆహచ్చపాదకే ఠితో కిఞ్చి గణ్హాతి వా లగ్గతి వా, యస్స చ పటాణీ దిన్నా హోతి, పాదసీసానం ఉపరి ఆణీ పవేసితా, తత్థ నిసీదన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సఙ్ఘికో విహారో, అసీసఘట్టా వేహాసకుటి, హేట్ఠా సపరిభోగం , అపటాణిదిన్నే ఆహచ్చపాదకే నిసీదనం వా నిపజ్జనం వాతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

వేహాసకుటిసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. మహల్లకవిహారసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **మహల్లక**న్తి సస్సామికం. **విహార**న్తి ఉల్లిత్తావలిత్తం. **యావ ద్వారకోసా**తిఏత్థ ద్వారకోసో నామ ఉక్కట్ఠపరిచ్ఛేదేన పిట్ఠసఙ్ఘాటస్స సామన్తా అడ్ఢతేయ్యహత్థో పదేసో. **అగ్గళట్ఠపనాయా**తి సకవాటకస్స ద్వారబన్ధస్స నిచ్చలభావత్థాయ. కవాటఞ్హి లహుపరివత్తకం వివరణకాలే భిత్తిం ఆహనతి, పిదహనకాలే ద్వారబన్ధం. తేన ఆహనేన భిత్తి కమ్పతి, తతో మత్తికా చలతి, చలిత్వా సిథిలా వా హోతి పతతి వా, తేనాహ భగవా "యావ ద్వారకోసా అగ్గళట్ఠపనాయా"తి. తత్థ కిఞ్చాపి "ఇదం నామ కత్తబ్బ"న్తి నేవ మాతికాయం, న పదభాజనే వుత్తం, అట్ఠుప్పత్తియం పన "పునప్పునం ఛాదాపేసి, పునప్పునం లేపాపేసీ"తి (పాచి॰ ౧౩౫) అధికారతో యావ ద్వారకోసా అగ్గళట్ఠపనాయ పునప్పునం లిమ్పితబ్బో వా లేపాపేతబ్బో వాతి ఏవమత్థో దట్ఠబ్బో. **ఆలోకసన్ధిపరికమ్మాయా**తిఏత్థ **ఆలోకసన్ధీ**తి వాతపానకవాటకా వుచ్చన్తి. తే వివరణకాలే విదత్థిమత్తమ్పి అతిరేకమ్పి భిత్తిప్పదేసం పహరన్తి, ఉపచారో పనేత్థ సబ్బదిసాసు లబ్భతి, తస్మా సబ్బదిసాసు కవాటవిత్థారప్పమాణో ఓకాసో ఆలోకసన్ధిపరికమ్మత్థాయ లిమ్పితబ్బో వా లేపాపేతబ్బో వాతి అయమేత్థ అధిప్పాయో.

ఏవం లేపకమ్మే యం కత్తబ్బం, తం దస్సేత్వా ఇదాని ఛదనే కత్తబ్బం దస్సేతుం **ద్వత్తిచ్ఛదనస్సా**తిఆదిమాహ. తత్థ **ద్వత్తిచ్ఛదనస్స పరియాయ**న్తి ఛదనస్స ద్వత్తిపరియాయం, **పరియాయం** వుచ్చతి పరిక్ఖేపో, పరిక్ఖేపద్వయం వా పరిక్ఖేపత్తయం వా అధిట్ఠాతబ్బన్తి అత్థో. **అప్పహరితే ఠితేనా**తి అహరితే ఠితేన. **హరిత**న్తి చేత్థ సత్తధఞ్ఞాదిభేదం పుబ్బణ్ణం, ముగ్గమాసతిలకులత్థఅలాబుకుమ్భణ్డాదిభేదఞ్చ అపరణ్ణం అధిప్పేతం. యం తస్మిం ఖేత్తే వుత్తం న తావ సమ్పజ్జతి, వస్సే పన పతితే సమ్పజ్జిస్సతి, తమ్పి హరితసఙ్ఖమేవ గచ్ఛతి. తస్మా తస్మిం ఠత్వా అధిట్ఠహన్తో దుక్కటం ఆపజ్జతి. అప్పహరితే ఠత్వా అధిట్ఠహన్తస్సాపి అయం పరిచ్ఛేదో, పిట్ఠివంసస్స వా కూటాగారథూపికాయ వా పస్సే నిసిన్నో పురిసో ఛదనముఖవట్టిఅన్తేన ఓలోకేన్తో యస్మిం భూమిభాగే ఠితం భిక్ఖుం పస్సతి, యస్మిఞ్చ ఠితో తం ఉపరి నిసిన్నకం తథేవ ఉల్లోకేన్తో పస్సతి, తస్మిం ఠాతబ్బం, తస్స అన్తో అహరితేపి ఠాతుం న లభతి. **తతో చే ఉత్తరీ**తి మగ్గేన ఛాదియమానే తిణ్ణం మగ్గానం, పరియాయేన ఛాదియమానే తిణ్ణం పరియాయానం ఉపరి ఇట్ఠకసిలాసుధాహి ఛాదియమానే ఇట్ఠకసిలాసుధాపిణ్డగణనాయ, తిణపణ్ణేహి ఛాదియమానే పణ్ణగణనాయ చేవ తిణముట్ఠిగణనాయ చ పాచిత్తియం.

కోసమ్బియం ఛన్నత్థేరం ఆరబ్భ పునప్పునం ఛాదాపనలేపాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఊనద్వత్తిపరియాయే అతిరేకసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా దుక్కటం. సేతవణ్ణాదికరణే, ద్వత్తిపరియాయే వా ఊనకద్వత్తిపరియాయే వా, లేణగుహాతిణకుటికాదీసు, అఞ్ఞస్సత్థాయ, అత్తనో ధనేన కారేన్తస్స, వాసాగారం ఠపేత్వా సేసాని అధిట్ఠహన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. మహల్లకవిహారతా, అత్తనో వాసాగారతా, ఉత్తరి అధిట్ఠానన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సఞ్చరిత్తే వుత్తనయానేవాతి.

మహల్లకవిహారసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. సప్పాణకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **జానం సప్పాణక**న్తి "సప్పాణకం ఏత"న్తి దిస్వా వా సుత్వా వా యేన కేనచి ఆకారేన జానన్తో. **సిఞ్చేయ్య వా సిఞ్చాపేయ్య వా**తి తేన ఉదకేన సయం వా సిఞ్చేయ్య, అఞ్ఞం వా ఆణాపేత్వా సిఞ్చాపేయ్య. తత్థ ధారం అవిచ్ఛిన్దిత్వా సిఞ్చన్తస్స ఏకస్మిం ఘటే ఏకావ ఆపత్తి, విచ్ఛిన్దన్తస్స పయోగగణనాయ ఆపత్తియో. మాతికం పముఖం కరోతి, దివసమ్పి సన్దతు, ఏకావ ఆపత్తి. తత్థ తత్థ బన్ధిత్వా అఞ్ఞతో నేన్తస్స పయోగగణనాయ ఆపత్తియో. బహుకమ్పి తిణపణ్ణసాఖాదిం ఏకప్పయోగేన ఉదకే పక్ఖిపన్తస్స ఏకావ ఆపత్తి, ఏకేకం పక్ఖిపన్తస్స పయోగగణనాయ ఆపత్తియో. ఇదఞ్చ యం ఏవం పక్ఖిపియమానే పరియాదానం గచ్ఛతి, ఆవిలం వా హోతి, యథా పాణకా మరన్తి, తాదిసం సన్ధాయ వుత్తం, న మహాఉదకం. సిఞ్చాపనే ఆణత్తియా దుక్కటం, ఏకాణత్తియా బహుకమ్పి సిఞ్చతు, ఆణాపకస్స ఏకమేవ పాచిత్తియం.

ఆళవియం ఆళవకే భిక్ఖూ ఆరబ్భ సిఞ్చనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం , అప్పాణకే సప్పాణకసఞ్ఞినో, ఉభోసు వేమతికస్స దుక్కటం. అప్పాణకసఞ్ఞినో, అసఞ్చిచ్చ అస్సతియా వా సిఞ్చన్తస్స, అజానన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉదకస్స సప్పాణకతా, "సిఞ్చనేన పాణకా మరిస్సన్తీ"తి జాననం, తఞ్చ ఉదకం తాదిసమేవ, వినా వధకచేతనాయ యేన కేనచి కరణీయేన తిణాదీనం సిఞ్చనన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన పణ్ణత్తివజ్జం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

సప్పాణకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

భూతగామవగ్గో దుతియో.

౩. ఓవాదవగ్గో

౧. ఓవాదసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఓవాదవగ్గస్స పఠమే **అసమ్మతో**తి యా అట్ఠఙ్గసమన్నాగతస్స భిక్ఖునో భగవతా ఞత్తిచతుత్థేన కమ్మేన (పాచి॰ ౧౪౬) భిక్ఖునోవాదకసమ్ముతి అనుఞ్ఞాతా, తాయ అసమ్మతో. **ఓవదేయ్యా**తి భిక్ఖునిసఙ్ఘం వా సమ్బహులా వా ఏకం భిక్ఖునిం వా "వస్ససతూపసమ్పన్నాయ భిక్ఖునియా తదహుపసమ్పన్నస్స భిక్ఖునో అభివాదనం పచ్చుట్ఠానం అఞ్జలికమ్మం సామీచికమ్మం కాతబ్బ"న్తి ఆదికే (చూళవ॰ ౪౦౩) అట్ఠ గరుధమ్మే ఓవాదవసేన ఓసారేన్తో ఓవదేయ్య. **పాచిత్తియ**న్తి ఓవాదపరియోసానే పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ ఓవదనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, అఞ్ఞేన వా ధమ్మేన భిక్ఖునీసు ఉపసమ్పన్నమత్తం వా ఓవదతో దుక్కటం. సమ్మతస్సాపి తఞ్చే సమ్ముతికమ్మం అధమ్మకమ్మం హోతి, తస్మిం అధమ్మకమ్మే అధమ్మకమ్మసఞ్ఞినో వగ్గే భిక్ఖునిసఙ్ఘే ఓవదతో తికపాచిత్తియం, తథా వేమతికస్స ధమ్మకమ్మసఞ్ఞినో చాతి నవ పాచిత్తియాని, సమగ్గేపి భిక్ఖునిసఙ్ఘేన వాతి అధమ్మకమ్మవసేన అట్ఠారస. సచే పన తం ధమ్మకమ్మం హోతి, "ధమ్మకమ్మే ధమ్మకమ్మసఞ్ఞీ సమగ్గం భిక్ఖునిసఙ్ఘం సమగ్గసఞ్ఞీ ఓవదతీ"తి (పాచి॰ ౧౫౧) ఇదం అవసానపదం ఠపేత్వా తేనేవ నయేన సత్తరస దుక్కటాని, "సమగ్గత్థాయ్యా"తి చ వుత్తే అఞ్ఞం ధమ్మం, "వగ్గత్థాయ్యా"తి చ వుత్తే అట్ఠ గరుధమ్మే భణన్తస్స, ఓవాదఞ్చ అనియ్యాతేత్వా అఞ్ఞం ధమ్మం భణన్తస్స దుక్కటమేవ. యో పన ధమ్మకమ్మే ధమ్మకమ్మసఞ్ఞీ సమగ్గం భిక్ఖునిసఙ్ఘం సమగ్గసఞ్ఞీ ఓవదతి, గరుధమ్మపాళిం ఉద్దేసం దేతి, పరిపుచ్ఛం దేతి, "ఓసారేహి అయ్యా"తి వుచ్చమానో ఓసారేతి, పఞ్హం పుట్ఠో కథేతి, భిక్ఖునీనం సుణమానానం అఞ్ఞస్సత్థాయ భణతి, సిక్ఖమానాయ వా సామణేరియా వా భణతి, తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అసమ్మతతా, భిక్ఖునియా పరిపుణ్ణూపసమ్పన్నతా, ఓవాదవసేన అట్ఠగరుధమ్మభణనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పదసోధమ్మసదిసానేవాతి.

ఓవాదసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. అత్థఙ్గతసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **ఓవదేయ్యా**తి అట్ఠగరుధమ్మేహి వా అఞ్ఞేన వా ధమ్మేన ఓవదన్తస్స సమ్మతస్సాపి పాచిత్తియమేవ.

సావత్థియం ఆయస్మన్తం చూళపన్థకం ఆరబ్భ అత్థఙ్గతే సూరియే ఓవదనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, సూరియే అత్థఙ్గతే అత్థఙ్గతసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా, ఏకతోఉపసమ్పన్నం ఓవదన్తస్స చ దుక్కటం. పురిమసిక్ఖాపదే వియ ఉద్దేసాదినయేన అనాపత్తి. అత్థఙ్గతసూరియతా, పరిపుణ్ణూపసమ్పన్నతా, ఓవదనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పదసోధమ్మసదిసానేవాతి.

అత్థఙ్గతసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. భిక్ఖునుపస్సయసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **భిక్ఖునుపస్సయ**న్తి భిక్ఖునియా ఏకరత్తం వసనట్ఠానమ్పి. **ఓవదేయ్యా**తి ఇధ గరుధమ్మేహి ఓవదన్తస్సేవ పాచిత్తియం. సచే పన అసమ్మతో హోతి, ద్వే పాచిత్తియాని. సచే పన సూరియేపి అత్థఙ్గతే ఓవదతి, తీణి హోన్తి. సమ్మతస్స పన రత్తిం ఓవదన్తస్సపి ద్వే ఏవ హోన్తి. సమ్మతత్తా హి భిక్ఖుస్స గరుధమ్మోవాదమూలకం పాచిత్తియం నత్థి. **గిలానా**తి న సక్కోతి ఓవాదాయ వా సంవాసాయ వా గన్తుం.

సక్కేసు ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ భిక్ఖునుపస్సయం ఉపసఙ్కమిత్వా ఓవదనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "అఞ్ఞత్ర సమయా"తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నాయ ఉపసమ్పన్నసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా, ఏకతోఉపసమ్పన్నం యేన కేనచి, ఇతరం అఞ్ఞేన ధమ్మేన ఓవదన్తస్స చ దుక్కటం. సమయే, అనుపసమ్పన్నాయ, పురిమసిక్ఖాపదే వియ ఉద్దేసాదినయేన చ అనాపత్తి. ఉపస్సయూపగమనం, పరిపుణ్ణూపసమ్పన్నతా, సమయాభావో, గరుధమ్మేహి ఓవదనన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమకథినసదిసాని, ఇదం పన కిరియం హోతీతి.

భిక్ఖునుపస్సయసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. ఆమిససిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **ఆమిసహేతూ**తి చీవరాదీనం అఞ్ఞతరహేతు. **భిక్ఖూ**తి సమ్మతా భిక్ఖూ ఇధాధిప్పేతా. **పాచిత్తియ**న్తి ఏవరూపే భిక్ఖూ అవణ్ణకామతాయ ఏవం భణన్తస్స పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ "ఆమిసహేతు ఓవదన్తీ"తి భణనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, ధమ్మకమ్మే తికపాచిత్తియం, అధమ్మకమ్మే తికదుక్కటం, అసమ్మతం ఉపసమ్పన్నఞ్చ, అనుపసమ్పన్నఞ్చ సమ్మతం వా అసమ్మతం వా ఏవం భణన్తస్స దుక్కటమేవ. తత్థ యో భిక్ఖు కాలే సమ్ముతిం లభిత్వా సామణేరభూమియం సణ్ఠితో, అయం సమ్మతో నామ అనుపసమ్పన్నో. పకతియా చీవరాదిహేతు ఓవదన్తం పన ఏవం భణన్తస్స , ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉపసమ్పన్నతా, ధమ్మేన లద్ధసమ్ముతితా, అనామిసన్తరతా, అవణ్ణకామతాయ ఏవం భణనన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనమేవాతి.

ఆమిససిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. చీవరదానసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ చీవరదానవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసకథామగ్గో పనేత్థ చీవరప్పటిగ్గహణసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బో. తత్ర హి భిక్ఖు పటిగ్గాహకో, ఇధ భిక్ఖునీ, అయం విసేసో, సేసం తాదిసమేవాతి.

చీవరదానసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. చీవరసిబ్బనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **చీవర**న్తి నివాసనపారుపనుపగం. **సిబ్బేయ్య వా సిబ్బాపేయ్య వా**తి ఏత్థ సయం సిబ్బన్తస్స సూచిం పవేసేత్వా పవేసేత్వా నీహరణే పాచిత్తియం, సతక్ఖత్తుమ్పి విజ్ఝిత్వా సకిం నీహరన్తస్స ఏకమేవ పాచిత్తియం. 'సిబ్బా'తి వుత్తో పన సచేపి సబ్బం సూచికమ్మం నిట్ఠాపేతి, ఆణాపకస్స ఏకమేవ పాచిత్తియం. అథ "యం ఏత్థ చీవరే కత్తబ్బం, సబ్బం తం తవ భారో"తి వుత్తో నిట్ఠాపేతి, తస్స ఆరాపథే ఆరాపథే పాచిత్తియం. ఆణాపకస్స ఏకవాచాయ సమ్బహులానిపి, పునప్పునం ఆణత్తియం పన వత్తబ్బమేవ నత్థి.

సావత్థియం ఉదాయిత్థేరం ఆరబ్భ చీవరసిబ్బనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఞాతికాయ అఞ్ఞాతికసఞ్ఞినో వా వేమతికస్స వా, ఏకతోఉపసమ్పన్నాయ సిబ్బన్తస్స చ దుక్కటం. అఞ్ఞం థవికాదిపరిక్ఖారం సిబ్బన్తస్స, ఞాతికాయ, సిక్ఖమానసామణేరీనఞ్చ చీవరమ్పి సిబ్బన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా సన్తకతా , నివాసనపారుపనుపగతా, వుత్తలక్ఖణం సిబ్బనం వా సిబ్బాపనం వాతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సఞ్చరిత్తసదిసానేవాతి.

చీవరసిబ్బనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. సంవిధానసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **సంవిధాయా**తి సంవిదహిత్వా, గమనకాలే సఙ్కేతం కత్వాతి అత్థో. **ఏకద్ధానమగ్గ**న్తి ఏకం అద్ధానసఙ్ఖాతం మగ్గం, ఏకతో వా అద్ధానమగ్గం. **సద్ధిగమనీయో**తి సత్థేన సద్ధిం గన్తబ్బో, సేసం ఉత్తానపదత్థమేవ. అయం పనేత్థ వినిచ్ఛయో – అకప్పియభూమియం సంవిదహన్తస్స సంవిదహనపచ్చయా తావ దుక్కటం. తత్థ ఠపేత్వా భిక్ఖునుపస్సయం అన్తరారామం ఆసనసాలం తిత్థియసేయ్యఞ్చ సేసా అకప్పియభూమి, తత్థ ఠత్వా సంవిదహన్తస్సాతి అత్థో. సంవిదహిత్వా పన "అజ్జ వా స్వే వా"తి నియమితం కాలం విసఙ్కేతం అకత్వా, ద్వారవిసఙ్కేతం పన మగ్గవిసఙ్కేతం వా కత్వాపి భిక్ఖునియా సద్ధిం గచ్ఛన్తస్స యావ ఆసన్నస్సాపి అఞ్ఞస్స గామస్స "అయం ఇమస్స ఉపచారో"తి మనుస్సేహి ఠపితం ఉపచారం న ఓక్కమతి, తావ అనాపత్తి. తం ఓక్కమన్తస్స పన పఠమపాదే దుక్కటం, దుతియపాదే పాచిత్తియం, ఇతి గాముపచారోక్కమనగణనాయ పాచిత్తియాని. అద్ధయోజనాతిక్కమే పన గామే అసతి అద్ధయోజనగణనాయ పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ ఏకద్ధానమగ్గప్పటిపజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "అఞ్ఞత్ర సమయా"తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అసంవిదహితే సంవిదహితసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా, యో చ భిక్ఖునియా అసంవిదహన్తియా కేవలం అత్తనావ సంవిదహతి, తస్స దుక్కటం. సమయే సంవిదహిత్వాపి గచ్ఛన్తస్స, అత్తనా అసంవిదహన్తస్స, విసఙ్కేతేన వా, ఆపదాసు గచ్ఛన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ద్విన్నమ్పి సంవిదహిత్వా మగ్గప్పటిపత్తి, అవిసఙ్కేతతా, సమయాభావో, అనాపదా, గామన్తరోక్కమనం వా అద్ధయోజనాతిక్కమో వాతి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. ఏకతోఉపసమ్పన్నాదీహి పన సద్ధిం మాతుగామసిక్ఖాపదేన ఆపత్తి, అద్ధానసముట్ఠానం, కిరియం, నోసఞ్ఞావిమోక్ఖం, అచిత్తకం, పణ్ణత్తివజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

సంవిధానసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. నావాభిరుహనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **సంవిధాయా**తి కీళాపురేక్ఖారో సంవిదహిత్వా, అభిరుహనకాలే సఙ్కేతం కత్వాతి అత్థో. **ఉద్ధంగామిని**న్తి కీళావసేన ఉద్ధం నదియా పటిసోతం గచ్ఛన్తిం. **అధోగామిని**న్తి తథేవ అధో అనుసోతం గచ్ఛన్తిం. యం పన తిత్థప్పటిపాదనత్థం ఉద్ధం వా అధో వా హరన్తి, ఏత్థ అనాపత్తి. **అఞ్ఞత్ర తిరియం తరణాయా**తి ఉపయోగత్థే నిస్సక్కవచనం, యా తిరియం తరణా, తం ఠపేత్వాతి అత్థో. **పాచిత్తియ**న్తి సగామకతీరపస్సేన గమనకాలే గామన్తరగణనాయ, అగామకతీరపస్సేన వా యోజనవిత్థతాయ నదియా మజ్ఝేన వా గమనకాలే అద్ధయోజనగణనాయ పాచిత్తియం, సముద్దే పన యథాసుఖం గన్తుం వట్టతి.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ నావాభిరుహనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "అఞ్ఞత్ర తిరియం తరణాయా"తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, సేసం అనన్తరసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

నావాభిరుహనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. పరిపాచితసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **భిక్ఖునిపరిపాచిత**న్తి భిక్ఖునియా పరిపాచితం, నేవ తస్స నాత్తనో ఞాతకప్పవారితానం గిహీనం సన్తికే భిక్ఖుస్స గుణం పకాసేత్వా "దేథ అయ్యస్స, కరోథ అయ్యస్సా"తి ఏవం నిప్ఫాదితం లద్ధబ్బం కతన్తి అత్థో. **పుబ్బే గిహిసమారమ్భా**తి ఏత్థ **సమారమ్భో**తి సమారద్ధం, పటియాదితస్సేతం నామం. గిహీనం సమారమ్భో గిహిసమారమ్భో, భిక్ఖునియా పరిపాచనతో పుబ్బే పకతమతరంయేవ యం భిక్ఖూనం అత్థాయ గిహీనం పటియాదితభత్తం, ఞాతకప్పవారితానం వా సన్తకం, తం ఠపేత్వా అఞ్ఞం జానం భుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియన్తి అత్థో. తఞ్చ ఖో అజ్ఝోహరణగణనాయ, పటిగ్గహణే పనస్స దుక్కటం.

రాజగహే దేవదత్తం ఆరబ్భ భిక్ఖునిపరిపాచితపిణ్డపాతభుఞ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "అఞ్ఞత్ర పుబ్బే గిహిసమారమ్భా"తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, ఏకతోఉపసమ్పన్నాయ పరిపాచితం భుఞ్జన్తస్స , అపరిపాచితే పరిపాచితసఞ్ఞినో, ఉభయత్థ వేమతికస్స చ దుక్కటం. ఉభయత్థ అపరిపాచితసఞ్ఞినో, గిహిసమారమ్భే, సిక్ఖమానసామణేరాదీహి పరిపాచితే, పఞ్చ భోజనాని ఠపేత్వా అవసేసే, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. భిక్ఖునియా పరిపాచితతా, పరిపాచితభావజాననం, గిహిసమారమ్భాభావో, ఓదనాదీనం అఞ్ఞతరతా, తస్స అజ్ఝోహరణన్తి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికసదిసాని, ఇదం పన పణ్ణత్తివజ్జం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

పరిపాచితసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. రహోనిసజ్జసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే సబ్బోపి కథామగ్గో దుతియఅనియతే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బో. ఇదఞ్హి సిక్ఖాపదం దుతియఅనియతేన చ ఉపరి ఉపనన్దస్స చతుత్థసిక్ఖాపదేన చ ఏకపరిచ్ఛేదం, అట్ఠుప్పత్తివసేన పన విసుం పఞ్ఞత్తన్తి.

రహోనిసజ్జసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

ఓవాదవగ్గో తతియో.

౪. భోజనవగ్గో

౧. ఆవసథసిక్ఖాపదవణ్ణనా

భోజనవగ్గస్స పఠమే **అగిలానేనాతి** అద్ధయోజనమ్పి గన్తుం సమత్థేన. **ఏకోతి** ఏకదివసికో. **ఆవసథపిణ్డోతి** "ఇమేసం వా ఏత్తకానం వా"తి ఏకం పాసణ్డం వా, "ఏత్తకమేవా"తి ఏవం భత్తం వా అనోదిస్స సాలాదీసు యత్థ కత్థచి పుఞ్ఞకామేహి పఞ్ఞత్తం భోజనం. **భుఞ్జితబ్బోతి** ఏకకులేన వా నానాకులేహి వా ఏకతో హుత్వా ఏకస్మిం వా ఠానే, నానాఠానేసు వా "అజ్జ ఏకస్మిం, స్వే ఏకస్మి"న్తి ఏవం అనియతట్ఠానే వా పఞ్ఞత్తో ఏకస్మిం ఠానే ఏకదివసమేవ భుఞ్జితబ్బో. **తతో చే ఉత్తరీతి** దుతియదివసతో పట్ఠాయ తస్మిం వా ఠానే అఞ్ఞస్మిం వా ఠానే తేసం సన్తకస్స పటిగ్గహణే దుక్కటం, అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ అనువసిత్వా ఆవసథపిణ్డభుఞ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "అగిలానేనా"తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, గిలానస్స అగిలానసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా దుక్కటం. గిలానస్స గిలానసఞ్ఞినో, యో చ సకిం భుఞ్జతి, గచ్ఛన్తో వా అన్తరామగ్గే ఏకదివసం , గతట్ఠానే ఏకదివసం, పచ్చాగచ్ఛన్తోపి అన్తరామగ్గే ఏకదివసం, ఆగతట్ఠానే ఏకదివసం, గమిస్సామీ'తి చ భుఞ్జిత్వా నిక్ఖన్తో కేనచి ఉపద్దవేన నివత్తిత్వా ఖేమభావం ఞత్వా గచ్ఛన్తో పున ఏకదివసం భుఞ్జతి, యస్స వా సామికా నిమన్తేత్వా దేన్తి, యో వా భిక్ఖూనంయేవ ఉద్దిస్స పఞ్ఞత్తం, న యావదత్థం పఞ్ఞత్తం, ఠపేత్వా వా పఞ్చ భోజనాని అఞ్ఞం భుఞ్జతి, తస్స చ, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఆవసథపిణ్డతా, అగిలానతా, అనువసిత్వా పరిభోజనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసిక్ఖాపదసదిసానీతి.

ఆవసథసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. గణభోజనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **గణభోజనేతి** గణస్స భోజనే. ఇధ చ **గణోతి** చత్తారో వా తతుత్తరి వా భిక్ఖూ , తేసం నిమన్తనతో వా విఞ్ఞత్తితో వా లద్ధే ఓదనాదీనం పఞ్చన్నం భోజనానం అఞ్ఞతరభోజనేతి అత్థో. తత్థాయం వినిచ్ఛయో – సచే హి కోచి చత్తారో భిక్ఖూ ఉపసఙ్కమిత్వా యేన కేనచి వేవచనేన వా భాసన్తరేన వా పఞ్చన్నం భోజనానం నామం గహేత్వా "ఓదనేన నిమన్తేమి, ఓదనం మే గణ్హథా"తిఆదినా నయేన నిమన్తేతి, తే చే ఏవం ఏకతో వా నానాతో వా నిమన్తితా ఏకతో వా నానాతో వా గన్త్వా ఏకతో గణ్హన్తి, పచ్ఛా ఏకతో వా నానాతో వా భుఞ్జన్తి, గణభోజనం హోతి. పటిగ్గహణమేవ హేత్థ పమాణం. సచే ఓదనాదీనం నామం గహేత్వా ఏకతో వా నానాతో వా విఞ్ఞాపేత్వా చ గన్త్వా చ ఏకతో గణ్హన్తి, ఏవమ్పి గణభోజనమేవ. తస్స దువిధస్సాపి ఏవం పటిగ్గహణే దుక్కటం, అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే పాచిత్తియం. గిలానసమయాదీసు యదా పాదానమ్పి ఫలితత్తా న సక్కా పిణ్డాయ చరితుం, అయం **గిలానసమయో**. అత్థతకథినానం పఞ్చ మాసా, ఇతరేసం కత్తికమాసోతి అయం **చీవరదానసమయో**. యదా యో చీవరే కరియమానే కిఞ్చిదేవ చీవరే కత్తబ్బం కమ్మం కరోతి, అయం **చీవరకారసమయో**. యదా అద్ధయోజనమ్పి గన్తుకామో వా హోతి గచ్ఛతి వా గతో వా, అయం **అద్ధానగమనసమయో. నావాభిరుహనసమయేపి** ఏసేవ నయో. యదా గోచరగామే చత్తారో భిక్ఖూ పిణ్డాయ చరిత్వా న యాపేన్తి, అయం **మహాసమయో**. యదా యోకోచి పబ్బజితో భత్తేన నిమన్తేతి, అయం **సమణభత్తసమయో,** ఏతేసు సమయేసు భుఞ్జితుం వట్టతి.

రాజగహే దేవదత్తం ఆరబ్భ విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "అఞ్ఞత్ర సమయా"తి అయమేత్థ సత్తవిధా అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, నగణభోజనే గణభోజనసఞ్ఞిస్స వేమతికస్స వా దుక్కటం. నగణభోజనసఞ్ఞిస్స పన, యే చ ద్వే తయో ఏకతో గణ్హన్తి, బహూనం పిణ్డాయ చరిత్వా ఏకతో భుఞ్జన్తానం, నిచ్చభత్తికాదీసు, పఞ్చ భోజనాని ఠపేత్వా సబ్బత్థ, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. గణభోజనతా, సమయాభావో, అజ్ఝోహరణన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానేవాతి.

గణభోజనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. పరమ్పరభోజనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **పరమ్పరభోజనేతి** గణభోజనే వుత్తనయేనేవ పఞ్చహి భోజనేహి నిమన్తితస్స యేన యేన పఠమం నిమన్తితో, తస్స తస్స భోజనతో ఉప్పటిపాటియా వా అవికప్పేత్వా వా పరస్స పరస్స భోజనే. తస్మా యో భిక్ఖు పఞ్చసు సహధమ్మికేసు అఞ్ఞతరస్స "మయ్హం భత్తపచ్చాసం తుయ్హం దమ్మీ"తి వా "వికప్పేమీ"తి వా ఏవం సమ్ముఖా వా "ఇత్థన్నామస్స దమ్మీ"తి (పాచి॰ ౨౨౬) వా "వికప్పేమీ"తి వా ఏవం పరమ్ముఖావా పఠమనిమన్తనం అవికప్పేత్వా పచ్ఛా నిమన్తితకులే లద్ధభిక్ఖతో ఏకసిత్థమ్పి అజ్ఝోహరతి, పాచిత్తియం. సమయా వుత్తనయా ఏవ.

వేసాలియం సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ అఞ్ఞత్ర నిమన్తితభోజనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, “అఞ్ఞత్ర సమయా”తి అయమేత్థ తివిధా అనుపఞ్ఞత్తి, పరివారే పన వికప్పనమ్పి గహేత్వా “చతస్సో అనుపఞ్ఞత్తియో”తి (పరి. ౮౬) వుత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, నపరమ్పరభోజనే పరమ్పరభోజనసఞ్ఞినో వేమతికస్స వా దుక్కటం. నపరమ్పరభోజనసఞ్ఞిస్స పన, యో చ సమయే వా వికప్పేత్వా వా ఏకసంసట్ఠాని వా ద్వే తీణి నిమన్తనాని ఏకతో వా కత్వా భుఞ్జతి, నిమన్తనప్పటిపాటియా భుఞ్జతి, సకలేన గామేన వా పూగేన వా నిమన్తితో తేసు యత్థకత్థచి భుఞ్జతి, నిమన్తియమానో వా “భిక్ఖం గహేస్సామీ”తి వదతి, తస్స, నిచ్చభత్తికాదీసు, పఞ్చ భోజనాని ఠపేత్వా సబ్బత్థ, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. పరమ్పరభోజనతా, సమయాభావో, అజ్ఝోహరణన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమకథినసదిసానేవ, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

పరమ్పరభోజనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. కాణమాతాసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **పూవేహీ**తి పహేణకత్థాయ పటియత్తేహి అతిరసకమోదకసక్ఖలికాదీహి యేహి కేహిచి ఖజ్జకేహి. **మన్థేహీ**తి పాథేయ్యత్థాయ పటియత్తేహి యేహి కేహిచి సత్తుతిలతణ్డులాదీహి. **ద్వత్తిపత్తపూరా**తి ముఖవట్టియా హేట్ఠిమలేఖం అనతిక్కన్తా ద్వే వా తయో వా పత్తపూరా. **తతో చే ఉత్తరి**న్తి సచేపి తతియం పత్తం థూపీకతం గణ్హాతి, ముఖవట్టియా హేట్ఠిమలేఖతో ఉపరిట్ఠితపూవగణనాయ పాచిత్తియం. **ద్వత్తిపత్తపూరే పటిగ్గహేత్వా**తి ఏత్థ యేన ద్వే గహితా హోన్తి, తేన బహి భిక్ఖుం దిస్వా “ఏత్థ మయా ద్వే పత్తపూరా గహితా, త్వం ఏకం గణ్హేయ్యాసీ”తి వత్తబ్బం, తేనాపి అఞ్ఞం పస్సిత్వా “పఠమం ఆగతేన ద్వే పత్తపూరా గహితా, మయా ఏకో గహితో, త్వం మా గణ్హీ”తి వత్తబ్బం. యేన పఠమం ఏకో గహితో , తస్సాపి పరమ్పరారోచనే ఏసేవ నయో. యేన పన సయమేవ తయో గహితా, తేన అఞ్ఞం దిస్వా “మా ఖో త్వం ఏత్థ పటిగ్గణ్హీతి వత్తబ్బం, అవదన్తస్స దుక్కటం, తం సుత్వా గణ్హన్తస్సాపి దుక్కటమేవ. **తతో నీహరిత్వా భిక్ఖూహి సద్ధిం సంవిభజితబ్బ**న్తి లద్ధట్ఠానతో సబ్బాసన్నం ఆసనసాలం వా విహారం వా యత్థ వా పన నిబద్ధం పటిక్కమతి, తత్థ గన్త్వా ఏకం పత్తపూరం అత్తనో ఠపేత్వా సేసం భిక్ఖుసఙ్ఘస్స దాతబ్బం. యథామిత్తం పన దాతుం న లబ్భతి. యేన ఏకో గహితో, న తేన కిఞ్చి అకామా దాతబ్బం, యథారుచి కాతబ్బం.

సావత్థియం సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ న మత్తం జానిత్వా పటిగ్గహణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఊనకద్వత్తిపత్తపూరే అతిరేకసఞ్ఞిస్స వేమతికస్స వా దుక్కటం. ఊనకసఞ్ఞిస్స పన, న పహేణకత్థాయ న పాథేయ్యత్థాయ వా పటియత్తం, తదత్థాయ పటియత్తసేసకం వా, గమనే వా పటిప్పస్సద్ధే, ఞాతకప్పవారితానం వా దేన్తానం, అత్తనో ధనేన గణ్హన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వుత్తలక్ఖణపూవమన్థతా, అసేసకతా, అప్పటిప్పస్సద్ధగమనతా, అనఞ్ఞాతకాదితా, అతిరేకప్పటిగ్గహణన్తి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని, సముట్ఠానాదీని సఞ్చరిత్తసదిసానేవాతి.

కాణమాతాసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. పఠమపవారణాసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **భుత్తావీ**తి భుత్తవా, యేన పఞ్చన్నం భోజనానం సాసపమత్తమ్పి అజ్ఝోహరితం, సో ఏవం వుచ్చతి. **పవారితో**తి “అసనం పఞ్ఞాయతి, భోజనం పఞ్ఞాయతి, హత్థపాసే ఠితో అభిహరతి, పటిక్ఖేపో పఞ్ఞాయతీ”తి (పాచి. ౨౩౯) ఏవం పాళియం వుత్తపఞ్చఙ్గవసేన కతప్పవారణో, కతప్పటిక్ఖేపోతి అత్థో. తత్థ యస్మా “అసనం పఞ్ఞాయతీ”తి ఇమినా విప్పకతభోజనో ‘పవారితో’తి వుత్తో. యో చ విప్పకతభోజనో, తేన కిఞ్చి భుత్తం, కిఞ్చి అభుత్తం, యఞ్చ భుత్తం, తం సన్ధాయ ‘భుత్తావీ’తిపి సఙ్ఖం గచ్ఛతి. తస్మా ‘భుత్తావీ’తివచనేన విసుం కిఞ్చి అత్థసిద్ధిం న పస్సామ, “దిరత్తతిరత్త”న్తిఆదీసు (పాచి. ౫౨) పన దిరత్తాదివచనం వియ పవారితపదస్స పరివారభావేన బ్యఞ్జనసిలిట్ఠతాయ చేతం వుత్తన్తి వేదితబ్బం.

పవారణఙ్గేసు పన **అసనం పఞ్ఞాయతీ**తి విప్పకతభోజనం దిస్సతి, తం భుఞ్జమానో చేస పుగ్గలో హోతీతి అత్థో. **భోజనం పఞ్ఞాయతీ**తి పవారణప్పహోనకం భోజనం దిస్సతి, ఓదనాదీనం చే అఞ్ఞతరం పటిక్ఖిపితబ్బం భోజనం హోతీతి అత్థో. **హత్థపాసే ఠితో**తి పవారణప్పహోనకం చే భోజనం గణ్హిత్వా దాయకో అడ్ఢతేయ్యహత్థప్పమాణే ఓకాసే ఠితో హోతీతి అత్థో . **అభిహరతీ**తి సో చే దాయకో తస్స తం భోజనం కాయేన అభిసంహరతీతి అత్థో. **పటిక్ఖేపో పఞ్ఞాయతీ**తి పటిక్ఖేపో దిస్సతి, తం చే అభిహటం సో భిక్ఖు కాయేన వా వాచాయ వా పటిక్ఖిపతీతి అత్థో. ఏవం పఞ్చన్నం అఙ్గానం వసేన పవారితో హోతి.

తత్రాయం వినిచ్ఛయో – ‘అసన’న్తిఆదీసు తావ యఞ్చ అస్నాతి, యఞ్చ భోజనం హత్థపాసే ఠితేన అభిహటం పటిక్ఖిపతి, తం ఓదనో కుమ్మాసో సత్తు మచ్ఛో మంసన్తి ఇమేసం అఞ్ఞతరమేవ వేదితబ్బం. తత్థ **ఓదనో** నామ సాలి వీహి యవో గోధుమో కఙ్గు వరకో కుద్రూసకోతి ఇమేసం సత్తన్నం ధఞ్ఞానం తణ్డులే గహేత్వా “భత్తం పచామా”తి వా “యాగుం పచామా”తి వా యంకిఞ్చి సన్ధాయ పచన్తు, సచే ఉణ్హం వా సీతలం వా భుఞ్జన్తానం భోజనకాలే గహితగహితట్ఠానే ఓధి పఞ్ఞాయతి, ఓదనో హోతి, పవారణం జనేతి. యో పన పాయాసో వా అమ్బిలయాగు వా ఉద్ధనతో ఓతారితమత్తా అబ్భుణ్హా సక్కా హోతి ఆవిజ్ఝిత్వా పివితుం, సా యస్స హత్థేన గహితోకాసేపి ఓధి న పఞ్ఞాయతి, పవారణం న జనేతి. సచే పన ఉసుమాయ విగతాయ ఘనభావం గచ్ఛతి, ఓధిం దస్సేతి, పున పవారణం జనేతి, పుబ్బే తనుకభావో న రక్ఖతి. సచేపి బహూ పణ్ణఫలకళీరే పక్ఖిపిత్వా ముట్ఠిమత్తాపి తణ్డులా పక్ఖిత్తా హోన్తి, భోజనకాలే చే ఓధి పఞ్ఞాయతి, పవారణం జనేతి. అయాగుకే నిమన్తనే “యాగుం దస్సామా”తి భత్తే ఉదకకఞ్జికఖీరాదీని ఆకిరిత్వా “యాగుం గణ్హథా”తి దేన్తి, కిఞ్చాపి తనుకా హోతి, పవారణం జనేతియేవ. సచే పన పక్కుథితేసు ఉదకాదీసు పక్ఖిపిత్వా పచిత్వా దేన్తి, యాగుసఙ్గహమేవ గచ్ఛతి. సచే యాగుయాపి సాసపమత్తమ్పి మచ్ఛమంసక్ఖణ్డం వా న్హారు వా పక్ఖిత్తం హోతి, పవారణం జనేతి. ఠపేత్వా సానులోమానం వుత్తధఞ్ఞానం తణ్డులే అఞ్ఞేహి వేళుతణ్డులాదీహి వా కన్దమూలఫలేహి వా యేహి కేహిచి కతభత్తం పవారణం న జనేతి. **కుమ్మాసో** నామ యవేహి కతో. అఞ్ఞేహి పన ముగ్గాదీహి కతకుమ్మాసో పవారణం న జనేతి. **సత్తు** నామ సత్త ధఞ్ఞాని భజ్జిత్వా కతో. అన్తమసో ఖరపాకభజ్జితానం వీహీనం తణ్డులే కోట్టేత్వా కతచుణ్ణమ్పి కుణ్డకమ్పి సత్తుసఙ్గహమేవ గచ్ఛతి. సమపాకభజ్జితానం పన ఆతపసుక్ఖానం కుణ్డకం వా, యే కేచి తణ్డులా వా లాజా వా, లాజేహి కతభత్తసత్తుఆదీని వా న పవారేన్తి. **మచ్ఛమంసేసు** సచే యాగుం పివన్తస్స యాగుసిత్థమత్తానేవ ద్వే మచ్ఛక్ఖణ్డాని వా మంసక్ఖణ్డాని వా ఏకభాజనే వా నానాభాజనే వా దేన్తి, తాని చే అఖాదన్తో అఞ్ఞం పవారణప్పహోనకం యంకిఞ్చి పటిక్ఖిపతి, న పవారేతి. తతో ఏకం ఖాదితం, ఏకం హత్థే వా పత్తే వా హోతి, సచే అఞ్ఞం పటిక్ఖిపతి పవారేతి. ద్వేపి ఖాదితాని హోన్తి, ముఖే సాసపమత్తమ్పి అవసిట్ఠం నత్థి, సచేపి అఞ్ఞం పటిక్ఖిపతి, న పవారేతి. యో పన అకప్పియమంసం కులదూసనవేజ్జకమ్మఉత్తరిమనుస్సధమ్మారోచనసాదితరూపియాదీహి నిబ్బత్తం అకప్పియభోజనఞ్చ అఞ్ఞం కప్పియం వా అకప్పియం వా ఖాదన్తో పటిక్ఖిపతి, న పవారేతి.

ఏవం యఞ్చ అస్నాతి, యఞ్చ భోజనం హత్థపాసే ఠితేన అభిహటం పటిక్ఖిపన్తో పవారణం జనేతి, తం ఞత్వా ఇదాని యథా ఆపజ్జతి, తస్స జాననత్థం అయం వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో – “అసనం భోజన”న్తి ఏత్థ తావ యేన ఏకసిత్థమ్పి అజ్ఝోహటం హోతి, సో సచే పత్తముఖహత్థేసు యత్థకత్థచి భోజనే సతి సాపేక్ఖోవ అఞ్ఞం వుత్తలక్ఖణం భోజనం పటిక్ఖిపతి, పవారేతి. సచే

పన నిరపేక్ఖో హోతి, యం పత్తాదీసు అవసిట్ఠం, తం న చ అజ్ఝోహరితుకామో, అఞ్ఞస్స వా దాతుకామో, అఞ్ఞత్ర వా గన్త్వా భుఞ్జితుకామో, సో పటిక్ఖిపన్తోపి న పవారేతి. "హత్థపాసే ఠితో"తి ఏత్థ పన సచే భిక్ఖు నిసిన్నో హోతి, ఆనిసదస్స పచ్ఛిమన్తతో పట్ఠాయ, సచే ఠితో, పణ్హినం అన్తతో పట్ఠాయ, సచే నిపన్నో, యేన పస్సేన నిపన్నో, తస్స పారిమన్తతో పట్ఠాయ దాయకస్స నిసిన్నస్స వా ఠితస్స వా నిపన్నస్స వా ఠపేత్వా పసారితహత్థం యం ఆసన్నతరం అఙ్గం, తస్స ఓరిమన్తేన పరిచ్ఛిన్దిత్వా అడ్ఢతేయ్యహత్థో 'హత్థపాసో'తి వేదితబ్బో. తస్మిం ఠత్వా అభిహటం పటిక్ఖిపన్తస్సేవ పవారణా హోతి, న తతో పరం. 'అభిహరతీ'తి హత్థపాసబ్భన్తరే ఠితో గహణత్థం ఉపనామేతి. సచే పన అనన్తరనిసిన్నోపి భిక్ఖు హత్థే వా ఆధారకే వా ఠితం పత్తం అనభిహరిత్వావ "భత్తం గణ్హథా"తి వదతి, తం పటిక్ఖిపతో పవారణా నత్థి. భత్తపచ్ఛిం ఆనేత్వా పురతో భూమియం ఠపేత్వా ఏవం వుత్తేపి ఏసేవ నయో. ఈసకం పన ఉద్ధరిత్వా వా అపనామేత్వా వా 'గణ్హథా'తి వుత్తే తం పటిక్ఖిపతో పవారణా హోతి. భత్తపచ్ఛిం గహేత్వా పరివిసన్తస్స అఞ్ఞో "అహం ధారేస్సామీ"తి గహితమత్తమేవ కరోతి, పరివేసకోయేవ పన తం ధారేతి, తస్మా సా అభిహటావ హోతి, తతో దాతుకామతాయ గణ్హన్తం పటిక్ఖిపన్తస్స పవారణా హోతి. సచే పన పరివేసకేన ఫుట్ఠమత్తావ హోతి, ఇతరోవ నం ధారేతి, తతో దాతుకామతాయ గణ్హన్తం పటిక్ఖిపన్తస్స పవారణా న హోతి. కటచ్ఛునా ఉద్ధటే పన హోతి, ద్విన్నం సమభారేపి పటిక్ఖిపన్తో పవారేతియేవ. అనన్తరస్స దియ్యమానే ఇతరో పత్తం పిదహతి, అఞ్ఞస్స అభిహటం నామ పటిక్ఖిత్తం హోతి, తస్మా పవారణా నత్థి. 'పటిక్ఖేపో'తి ఏత్థ వాచాయ అభిహటే పటిక్ఖేపో న రుహతి, కాయేన అభిహటం పన అఙ్గులిచలనాదినా కాయవికారేన వా "అలం, మా దేహీ"తిఆదినా వచీవికారేన వా పటిక్ఖిపతో పవారణా హోతి.

ఏకో సమంసకం రసం అభిహరతి, "రసం పటిగ్గణ్హథా"తి వదతి, తం సుత్వా పటిక్ఖిపతో పవారణా నత్థి. 'మంసరస'న్తి వుత్తే పన పటిక్ఖిపతో పవారణా హోతి. "ఇమం గణ్హథా"తి వుత్తేపి హోతియేవ. మంసం విసుం కత్వా 'మంసరస'న్తి వుత్తేపి సచే సాసపమత్తమ్పి ఖణ్డం అత్థి, పటిక్ఖిపతో పవారణా హోతి. సచే నత్థి, వట్టతి. కళీరపనసాదీహి మిస్సేత్వా మచ్ఛమంసం పచన్తి, తం గహేత్వా "కళీరసూపం గణ్హథ, పనసబ్యఞ్జనం గణ్హథా"తి వదతి, ఏవమ్పి న పవారేతి. కస్మా? అపవారణారహస్స నామేన వుత్తత్తా. "మచ్ఛమంసం బ్యఞ్జన"న్తి వా "ఇమం గణ్హథా"తి వా వుత్తే పన పవారేతి, అయమేత్థ సఙ్ఖేపో, విత్థారో పన సమన్తపాసాదికాయం వుత్తో. గమనాదీసు పన యస్మిం ఇరియాపథే పవారేతి, తం అవికోపేన్తేనేవ భుఞ్జితబ్బం.

అనతిరిత్తన్తి న అతిరిత్తం, న అధికన్తి అత్థో. తం పన కప్పియకతాదీహి సత్తహి వినయకమ్మాకారేహి అకతం వా గిలానస్స అనధికం వా హోతి. తస్మా పదభాజనే (పాచి. ౨౩౯) 'అకప్పియకత'న్తిఆది వుత్తం, తత్థ యం ఫలం వా కన్దమూలాది వా పఞ్చహి సమణకప్పియేహి కప్పియం అకతం, యఞ్చ అకప్పియమంసం వా అకప్పియభోజనం వా, ఏతం అకప్పియం నామ, తం అకప్పియం "అలమేతం సబ్బ"న్తి ఏవం అతిరిత్తం కతం **అకప్పియకత**న్తి వేదితబ్బం. **అప్పటిగ్గహితకత**న్తి భిక్ఖునా అప్పటిగ్గహితంయేవ పురిమనయేన అతిరిత్తం కతం. **అనుచ్చారితకత**న్తి కప్పియం కారేతుం ఆగతేన భిక్ఖునా ఈసకమ్పి అనుక్ఖిత్తం వా అనపనామితం వా కతం. **అహత్థపాసే కత**న్తి కప్పియం కారేతుం ఆగతస్స హత్థపాసతో బహి ఠితేన కతం. **అభుత్తావినా కత**న్తి యో అతిరిత్తం కరోతి, తేన పవారణప్పహోనకం భోజనం అభుత్తేన కతం. **భుత్తావినా పవారితేన ఆసనా వుట్ఠితేన కత**న్తి ఇదం ఉత్తానమేవ. **''అలమేతం సబ్బ''న్తి అవుత్త**న్తి వచీభేదం కత్వా ఏవం అవుత్తం హోతి. ఇతి ఇమేహి సత్తహి వినయకమ్మాకారేహి యం అతిరిత్తం కప్పియం అకతం, యఞ్చ పన న గిలానాతిరిత్తం, తదుభయమ్పి అనతిరిత్తం. అతిరిత్తం పన తస్సేవ పటిపక్ఖనయేన వేదితబ్బం.

అపిచేత్థ **భుత్తావినా కతం హోతీ**తి (పాచి. ౨౩౯) అన్తమసో అనన్తరనిసిన్నస్స పత్తతో ఏకమ్పి సిత్థం వా మంసహీరం వా ఖాదిత్వా కతమ్పి భుత్తావినా కతం హోతి, యో పాతోవ ఏవం భుత్తావీ పవారితో నిసీదతియేవ, నో ఉపకట్ఠేపి కాలే అభిహటం పిణ్డం భిక్ఖునా ఉపనీతం కప్పియం కాతుం లభతి. సచే పన తస్మిం కప్పియే కతే భుఞ్జన్తస్స అఞ్ఞం ఆమిసం ఆకిరన్తి, తం నో పున కాతుం న లభతి. యఞ్హి అకతం, తం కాతబ్బం. యేన చ అకతం, తేన చ కాతబ్బన్తి (పాచి. అట్ఠ. ౨౩౮-౯) వుత్తం, తస్మా తస్మిం భాజనే కరియమానే పఠమకతేన సద్ధిం కతం హోతీతి తం కాతుం న వట్టతి. అఞ్ఞస్మిం పన భాజనే తేన వా అఞ్ఞేన వా కాతుం వట్టతి. ఏవం కతం పఠమకతేన మిస్సేత్వాపి భుఞ్జితుం వట్టతి, న కేవలఞ్చ తస్స యేన పన కతం, తం ఠపేత్వా అఞ్ఞేసం పవారితానమ్పి భుఞ్జితుం వట్టతి. యథా పన అకతేన మిస్సం న హోతి, ఏవం ముఖఞ్చ హత్థఞ్చ సుద్ధం కత్వా భుఞ్జితబ్బం. **గిలానాతిరిత్తం** పన న కేవలం గిలానస్స భుత్తావసేసమేవ, అథ ఖో యంకిఞ్చి గిలానం ఉద్దిస్స "అజ్జ వా స్వే వా యదా వా ఇచ్ఛతి, తదా ఖాదిస్సతీ"తి ఆహటం, తం సబ్బం 'గిలానాతిరిత్త'న్తి వేదితబ్బం. **ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా**తి యంకిఞ్చి యావకాలికం. **ఖాదేయ్య వా భుఞ్జేయ్య వా పాచిత్తియ**న్తి ఏత్థ వుత్తనయేన పవారితస్స అనతిరిత్తం యంకిఞ్చి ఆమిసం అజ్ఝోహరణత్థాయ పటిగ్గణ్హతో గహణే దుక్కటం, అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ అఞ్ఞత్ర భుఞ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "అనతిరిత్త"న్తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, యామకాలికాదీని ఆహారత్థాయ గణ్హతో, నిరామిసాని అజ్ఝోహరతో చ దుక్కటం, తథా అతిరిత్తే అనతిరిత్తసఞ్ఞినో చేవ వేమతికస్స చ. అతిరిత్తసఞ్ఞినో పన, "అతిరిత్తం కారాపేత్వా భుఞ్జిస్సామీ"తి గణ్హన్తస్స, అఞ్ఞస్సత్థాయ గణ్హన్తస్స, యామకాలికాదీని తేసం అనుఞ్ఞాతపరిభోగవసేన నిరామిసాని పరిభుఞ్జన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. పవారితభావో, ఆమిసస్స అనతిరిత్తతా, కాలేన అజ్ఝోహరణన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమకథినసదిసానేవ, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

పఠమపవారణాసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. దుతియపవారణాసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **అభిహట్ఠుం పవారేయ్యా**తి అభిహరిత్వా "హన్ద, భిక్ఖు ఖాద వా భుఞ్జ వా"తి ఏవం పవారేయ్య. **జాన**న్తి సుత్వా వా దిస్వా వా తస్స పవారితభావం జానన్తో. **ఆసాదనాపేక్ఖో**తి ఆసాదనం చోదనం మఙ్కుకరణభావం అపేక్ఖమానో. **భుత్తస్మిం పాచిత్తియ**న్తి ఏత్థ అభిహారే తావ దుక్కటం, సచే సో తం గణ్హాతి, పున అభిహారకస్స దుక్కటం, తస్మిం పన భుఞ్జన్తే అభిహారకస్స తస్స అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే దుక్కటం, భోజనపరియోసానే పాచిత్తియం.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ అనతిరిత్తేన భోజనేన అభిహట్ఠుం పవారణావత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, పవారితే పవారితసఞ్ఞినో పాచిత్తియం. వేమతికస్స, యామకాలికాదీని ఆహారత్థాయ అభిహరన్తస్స, తేసఞ్చ పటిగ్గహణఅజ్ఝోహారేసు, అప్పవారితే చ పవారితసఞ్ఞినో, వేమతికస్స చ దుక్కటం. అప్పవారితసఞ్ఞిస్స పన, యో చ అతిరిత్తం కారాపేత్వా దేతి, "కారాపేత్వా వా భుఞ్జాహీ"తి దేతి, యో వా "అఞ్ఞస్సత్థాయ హరన్తో గచ్ఛాహీ"తి దేతి, యో చ యామకాలికాదీని "సతి పచ్చయే పరిభుఞ్జాహీ"తి దేతి, తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. పవారితతా, పవారితసఞ్ఞితా, ఆసాదనాపేక్ఖతా, అనతిరిత్తేన అభిహట్ఠుం పవారణతా, భోజనపరియోసానన్తి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

దుతియపవారణాసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. వికాలభోజనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **వికాలే**తి విగతే కాలే, మజ్ఝన్హికాతిక్కమనతో యావ అరుణుగ్గమనాతి అధిప్పాయో. తస్మా యో భిక్ఖు ఏతస్మిం అన్తరే యంకిఞ్చి వనమూలఫలం ఉపాదాయ ఆమం వా పక్కం వా ఆమిససఙ్ఖేపగతం ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా అజ్ఝోహరణత్థాయ పటిగ్గణ్హాతి, తస్స పటిగ్గహణే దుక్కటం, అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే పాచిత్తియం.

రాజగహే సత్తరసవగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ వికాలే భోజనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, యామకాలికాదీని ఆహారత్థాయ పటిగ్గహణఅజ్ఝోహారేసు, కాలే వికాలసఞ్ఞిస్స, వేమతికస్స చ దుక్కటం, కాలే కాలసఞ్ఞిస్స యామకాలికాదీని సతి పచ్చయే పరిభుఞ్జన్తస్స ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. “అనుజానామి, భిక్ఖవే, రోమన్థకస్స రోమన్థం, న చ భిక్ఖవే బహిముఖద్వారా నీహరిత్వా అజ్ఝోహరితబ్బ”న్తి (చూళవ॰ ౨౭౩) అనుఞ్ఞాతనయేన రోమన్థకస్సాపి అనాపత్తి. వికాలతా, యావకాలికతా, అజ్ఝోహరణన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

వికాలభోజనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. సన్నిధికారకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **సన్నిధికారక**న్తి కారో కరణం కిరియాతి అత్థతో ఏకం, సన్నిధి కారో అస్సాతి సన్నిధికారం , సన్నిధికారమేవ సన్నిధికారకం, పటిగ్గహేత్వా ఏకరత్తిం వీతినామితస్సేతం నామం. తస్మా ఏవం సన్నిధికతం యంకిఞ్చి యావకాలికం వా యామకాలికం వా ‘అజ్ఝోహరిస్సామీ’తి గణ్హన్తస్స పటిగ్గహణే దుక్కటం, అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే పాచిత్తియం. సచేపి పత్తో దుద్ధోతో హోతి, యం అఙ్గులియా ఘంసన్తస్స లేఖా పఞ్ఞాయతి, గణ్ఠికపత్తస్స వా గణ్ఠికన్తరే స్నేహో పవిట్ఠో హోతి, యో ఉణ్హే ఓతాపేన్తస్స పగ్ఘరతి, ఉణ్హయాగుయా వా గహితాయ సన్దిస్సతి, తాదిసే పత్తేపి పునదివసే భుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం. యం పన భిక్ఖు నిరపేక్ఖో సామణేరానం పరిచ్చజిత్వా తేహి నిహితం లభిత్వా భుఞ్జతి, తం వట్టతి . సయం పటిగ్గహేత్వా అపరిచ్చత్తమేవ హి దుతియదివసే కప్పియభోజనం భుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం. అకప్పియేసు పన మనుస్సమంసే థుల్లచ్చయేన సద్ధిం పాచిత్తియం, సేసేసు పన దుక్కటేన సద్ధిం. యామకాలికం సతి పచ్చయే అజ్ఝోహరతో పాచిత్తియం, ఆహారత్థాయ అజ్ఝోహరతో దుక్కటేన సద్ధిం. యో పన పవారితో హుత్వా అనతిరిత్తకతం అజ్ఝోహరతి, తస్స సబ్బవికప్పేసు అపరమ్పి పాచిత్తియం వడ్ఢతి. సచే వికాలే అజ్ఝోహరతి, అనతిరిత్తపచ్చయా సబ్బవికప్పేసు అనాపత్తి, సతి పచ్చయే వికాలపచ్చయా యామకాలికాదీసు చ అనాపత్తి. అవసేసేసు వికాలపచ్చయా పాచిత్తియం వడ్ఢతియేవ. భిక్ఖుస్స పన సన్నిధి భిక్ఖునియా వట్టతి, భిక్ఖునియా చ సన్నిధి భిక్ఖుస్స వట్టతి, భిక్ఖునిక్ఖన్ధకే (చూళవ॰ ౪౨౧-౪౨౨) అనుఞ్ఞాతత్తా వట్టతీతి.

సావత్థియం ఆయస్మన్తం బేలట్ఠసీసం ఆరబ్భ సన్నిధికారకభోజనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం , సత్తాహకాలిక యావజీవికానం పన ఆహారత్థాయ పటిగ్గహణే అజ్ఝోహారే చ దుక్కటం. యథా చేతాని ఆహారత్థాయ న కప్పన్తి, ఏవం యావకాలికాదీహి సంసట్ఠానిపి, వుత్తఞ్హేతం “యావకాలికేన, భిక్ఖవే, యామకాలికం తదహుపటిగ్గహితం కాలే కప్పతి, వికాలే న కప్పతీ”తిఆది (మహావ॰ ౩౦౫). తస్మా సచేపి తం తం తేన తేన సద్ధిం సంసట్ఠం లభతి, సచే అసమ్భిన్నరసం వా హోతి సుధోతం వా, యథా ఇతరేన సంసగ్గో న పఞ్ఞాయతి, అత్తనో కాలానురూపేన పరిభుఞ్జితుం వట్టతి.

సచే పన సమ్భిన్నరసం వా హోతి దుద్ధోతం వా, న వట్టతి. యావకాలికఞ్హి అత్తనా సద్ధిం సమ్భిన్నరసాని తీణిపి యామకాలికాదీని అత్తనో సభావం ఉపనేతి, యామకాలికం ద్వేపి సత్తాహకాలికాదీని అత్తనో సభావం ఉపనేతి, సత్తాహకాలికం యావజీవికమేవ అత్తనో సభావం ఉపనేతి. తస్మా తేన తదహుపటిగ్గహితేన సద్ధిం తదహుపటిగ్గహితం వా పురే పటిగ్గహితం వా యావజీవికం సత్తాహం కప్పతి, ద్వీహప్పటిగ్గహితేన ఛాహం, తీహప్పటిగ్గహితేన పఞ్చాహం…పే॰… సత్తాహప్పటిగ్గహితేన తదహేవ కప్పతీతి వేదితబ్బం. తస్మాయేవ హి “సత్తాహకాలికేన, భిక్ఖవే , యావజీవికం తదహుపటిగ్గహిత”న్తి అవత్వా “పటిగ్గహితం సత్తాహం కప్పతీ”తి వుత్తం. కాలయామసత్తాహాతిక్కమేసు చేత్థ వికాలభోజన సన్నిధిభేసజ్జసిక్ఖాపదానం వసేన ఆపత్తియో వేదితబ్బా, ఇమేసు పన చతూసు కాలికేసు యావకాలికం యామకాలికన్తి ఇమమేవ ద్వయం అన్తోవుట్ఠఞ్చేవ సన్నిధికారకఞ్చ, సత్తాహకాలికం యావజీవికఞ్చ అకప్పియకుటియం నిక్ఖిపితుమ్పి వట్టతి, సన్నిధిమ్పి న జనేతి. అకప్పియకుటియం అన్తోవుట్ఠేన పన తేన సద్ధిం ఇతరద్వయం తదహుపటిగ్గహితమ్పి న వట్టతి, ముఖసన్నిధి నామ హోతి, మహాపచ్చరియం పన అన్తోవుట్ఠం హోతీతి వుత్తం. తత్థ నామమత్తమేవ నానాకరణం, ఆపత్తి పన దుక్కటమేవ. తత్థ **అకప్పియకుటి** నామ సఙ్ఘస్స వా ఉపసమ్పన్నపుగ్గలస్స వా సన్తకం వసనత్థాయ కతగేహం, తత్థ సహసేయ్యప్పహోనకే పదేసే వుట్ఠం యావకాలికఞ్చ యామకాలికఞ్చ సఙ్ఘికం వా ఉపసమ్పన్నపుగ్గలస్స వా సన్తకం **అన్తోవుట్ఠం** నామ హోతి, తత్థ పక్కం **అన్తోపక్కం** నామ, యత్థ కత్థచి పన సయం పక్కం **సామం పక్కం** నామ, తం సబ్బం అనజ్ఝోహరణీయం. తేన తేన సద్ధిం సంసట్ఠమ్పి తంగతికమేవ, సబ్బం అజ్ఝోహరన్తస్స దుక్కటం. తస్మా అన్తోవుట్ఠఅన్తోపక్కమోచనత్థం భగవతా చతస్సో కప్పియభూమియో (మహావ॰ ౨౯౫) అనుఞ్ఞాతా, తాసం వినిచ్ఛయో సమన్తపాసాదికాయం (మహావ॰ అట్ఠ॰ ౨౯౫) వుత్తో. యత్థ పనేతా న సన్తి, తత్థ అనుపసమ్పన్నస్స సన్తకం కత్వా పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. సామం పాకమ్పి పునపాకం వట్టతి, అసన్నిధికారకే సన్నిధికారకసఞ్ఞినో, వేమతికస్స వా దుక్కటం. అసన్నిధికారకసఞ్ఞినో, యావకాలికాదీని తీణి నిదహిత్వా సకం సకం కాలం అనతిక్కమిత్వా, యావజీవికం సదాపి సతి పచ్చయే పరిభుఞ్జన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఆమిసం, సన్నిధిభావో, తస్స అజ్ఝోహరణన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానేవాతి.

సన్నిధికారకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. పణీతభోజనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **పణీతభోజనానీ**తి పణీతసంసట్ఠాని సత్తధఞ్ఞనిబ్బత్తాని భోజనాని. యథా హి ఆజఞ్ఞయుత్తో రథో ‘ఆజఞ్ఞరథో’తి వుచ్చతి, ఏవమిధాపి పణీతసంసట్ఠాని భోజనాని పణీతభోజనానీతి. యేహి పన పణీతేహి సంసట్ఠాని, తాని ‘పణీతభోజనానీ’తి వుచ్చన్తి, తేసం పభేదదస్సనత్థం **సేయ్యథిదం సప్పి నవనీత**న్తిఆదిమాహ, తత్థ **సప్పి**ఆదీని భేసజ్జసిక్ఖాపదే (కఙ్ఖా॰ అట్ఠ॰ భేసజ్జసిక్ఖాపదవణ్ణనా) వుత్తలక్ఖణేనేవ వేదితబ్బాని. మచ్ఛాదీసు పన సబ్బోపి ‘ఓదకో’తి (పాచి॰ ౨౬౦) వుత్తలక్ఖణో మచ్ఛో **మచ్ఛో**యేవ. యేసం పన మంసం కప్పతి, తేసం **మంస**ఞ్చ **ఖీరదధీని** చ ఇధాధిప్పేతాని. **ఏవరూపాని పణీతభోజనానీ**తి యాని ఏతేహి సప్పిఆదీహి సంసట్ఠత్తా ‘పణీతభోజనానీ’తి వుచ్చన్తి, తథారూపాని పణీతభోజనాని. **అగిలానో**తి యస్స తేహి వినాపి ఫాసు హోతి. **అత్తనో అత్థాయ విఞ్ఞాపేత్వా**తి ఏత్థ పన యో అగిలానో సుద్ధాని సప్పిఆదీని భేసజ్జత్థాయ విఞ్ఞాపేతి, సో మహానామసిక్ఖాపదేన (పాచి॰ ౩౦౩) కారేతబ్బో, మచ్ఛాదీని చత్తారి విఞ్ఞాపేన్తో సూపోదనవిఞ్ఞత్తియా (పాచి॰ ౬౧౨-౬౧౩) కారేతబ్బో, సప్పిఆదీహి సంసట్ఠభోజనాని విఞ్ఞాపేన్తో ఇమినా కారేతబ్బో. తత్రాయం వినిచ్ఛయో – “సప్పినా భత్తం దేహి, సప్పిం ఆకిరిత్వా దేహి, సప్పిమిస్సకం కత్వా దేహి, సహ సప్పినా దేహి, సప్పిఞ్చ భత్తఞ్చ దేహీ”తి ఏవం విఞ్ఞాపేన్తస్స తావ విఞ్ఞత్తియా దుక్కటం, పటిగ్గహణే దుక్కటం, అజ్ఝోహరణే

అజ్ఝోహరణే పాచిత్తియం. “సప్పిభత్తం దేహీ”తి వుత్తే పన యస్మా సాలిభత్తం వియ సప్పిభత్తం నామ నత్థి, తస్మా సూపోదనవిఞ్ఞత్తియా దుక్కటమేవ హోతి. సచే పన “సప్పినా భత్తం దేహీ”తి వుత్తే భత్తం దత్వా “సప్పిం కత్వా భుఞ్జాహీ”తి నవనీతఖీరాదీని వా కప్పియభణ్డం వా దేతి “ఇమినా సప్పిం గహేత్వా భుఞ్జాహీ”తి, యథావత్థుకమేవ. “గోసప్పినా భత్తం దేహీ”తి వుత్తే పన గోసప్పిం వా దేతు, తస్మిం అసతి పురిమనయేన నవనీతాదీని వా, గావింయేవ వా దేతు “ఇతో సప్పినా భుఞ్జాహీ”తి, యథావత్థుకమేవ. సచే పన “గోసప్పినా దేహీ”తి యాచితో అజికాసప్పిఆదీహి దేతి, విసఙ్కేతం. ఏవఞ్హి సతి అఞ్ఞం యాచితేన అఞ్ఞం దిన్నం నామ హోతి, తస్మా అనాపత్తి, ఏస నయో “అజికాసప్పినా దేహీ”తిఆదీసుపి. “కప్పియసప్పినా దేహీ”తి వుత్తే అకప్పియసప్పినా దేతి, విసఙ్కేతమేవ. “అకప్పియసప్పినా దేహీ”తి వుత్తే అకప్పియసప్పినావ దేతి, పటిగ్గహణేపి పరిభోగేపి దుక్కటమేవ. ఇమినా నయేన సబ్బపదేసు వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. సచే పన సబ్బేహిపి సప్పిఆదీహి ఏకట్ఠానే వా నానాట్ఠానే వా విఞ్ఞాపేత్వా పటిలద్ధం ఏకతో సమ్భిన్నరసం కత్వా తతో కుసగ్గేన ఏకబిన్దుమ్పి అజ్ఝోహరతి, నవ పాచిత్తియాని.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ పణీతభోజనవిఞ్ఞత్తివత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, “అగిలానో”తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, గిలానస్స అగిలానసఞ్ఞినో, వేమతికస్స వా దుక్కటం. గిలానసఞ్ఞిస్స, గిలానకాలే విఞ్ఞాపేత్వా అగిలానస్స భుఞ్జతో, గిలానస్స సేసకే, ఞాతకప్పవారితట్ఠానతో, అఞ్ఞస్సత్థాయ విఞ్ఞత్తే, అత్తనో ధనేన గహితే, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. పణీతభోజనతా, అగిలానతా, కతవిఞ్ఞత్తియా పటిలాభో, అజ్ఝోహరణన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. అద్ధానసముట్ఠానం, కిరియం , నోసఞ్ఞావిమోక్ఖం, అచిత్తకం, పణ్ణత్తివజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

పణీతభోజనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. దన్తపోనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **అదిన్న**న్తి కాయేన వా కాయప్పటిబద్ధేన వా గణ్హన్తస్స హత్థపాసే ఠత్వా కాయకాయప్పటిబద్ధనిస్సగ్గియానం అఞ్ఞతరేన న దిన్నం, అప్పటిగ్గహితకస్సేతం నామం. అప్పటిగ్గహితకఞ్హి భిక్ఖునో అత్తనో సన్తకమ్పి అజ్ఝోహరితుం న వట్టతి. పటిగ్గహితం అన్తమసో విస్సాసికసన్తకమ్పి వట్టతి, తస్స లక్ఖణం వుత్తవిపల్లాసేన వేదితబ్బం. సచే హి యో కోచి అనుపసమ్పన్నో అన్తమసో తిరచ్ఛానోపి భిక్ఖుస్స వా భిక్ఖునియా వా హత్థపాసే ఠితో కాయాదీనం అఞ్ఞతరేన దేతి, తఞ్చే భిక్ఖునా యేన కేనచి సరీరావయవేన వా, తప్పటిబద్ధేన వా, సంహారిమేన చ అన్తమసో మఞ్చేనాపి, ధారేతుం సమత్థేన చ అన్తమసో అతత్థజాతకరుక్ఖపణ్ణేనాపి, సూచియా పరామట్ఠమత్తేనాపి పటిగ్గహితం, పటిగ్గహితమేవ హోతి. పటిబద్ధప్పటిబద్ధం నామ ఇధ నత్థి, యమ్పి నత్థుకరణియా దియ్యమానం నాసికాయ, అకల్లకో వా ముఖేన పటిగ్గణ్హాతి, సబ్బం వట్టతి, ఆభోగమత్తమేవ హేత్థ పమాణం. పుబ్బాభోగే చ సతి పచ్ఛా నిద్దాయన్తస్స పత్తే దిన్నమ్పి హత్థపాసే సతి పటిగ్గహితమేవ హోతి. యమ్పి “పత్తేన పటిగ్గణ్హిస్సామీ”తి నిసిన్నస్సేవ హత్థే పతతి, తం వట్టతియేవ. అభిహటభాజనతో పతితరజమ్పి వట్టతి, తత్థ ఠితనిసిన్ననిపన్నానం పవారణాసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ హత్థపాసో వేదితబ్బో.

సచే పన దాయకప్పటిగ్గాహకేసు ఏకో ఆకాసే హోతి, ఏకో భూమియం, భూమట్ఠస్స సీసేన ఆకాసట్ఠస్స చ ఠపేత్వా దాతుం వా గహేతుం వా పసారితహత్థం యం ఆసన్నతరం అఙ్గం, తస్స ఓరిమన్తేన హత్థపాసప్పమాణం పరిచ్ఛిన్దితబ్బం. సచేపి ఏకో కూపే హోతి, ఏకో కూపతటే, ఏకో వా రుక్ఖే, ఏకో పథవియం, వుత్తనయేనేవ హత్థపాసప్పమాణం పరిచ్ఛిన్దితబ్బం. తస్మిం ఠత్వా సచేపి ద్వే తయో వా సామణేరా యం మజ్ఝిమో పురిసో ఉక్ఖిపితుం సక్కోతి, ఏవరూపం భారం పవట్టేన్తా భిక్ఖునో భూమియం ఠపితహత్థం ఆరోపేన్తి, ఉక్ఖిపిత్వా వా భిక్ఖునో పసారితహత్థే ఏకదేసేనాపి ఠపేన్తి, తం పటిగ్గహితమేవ హోతి. యం పన పిణ్డాయ చరన్తస్స పత్తే రజం పతతి, తం అప్పటిగ్గహితమేవ హోతి, తస్మా పటిగ్గహేత్వావ భిక్ఖా గణ్హితబ్బా. అప్పటిగ్గహేత్వా గణ్హన్తస్స వినయదుక్కటం, తం పన పున పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జన్తస్స అనాపత్తి. సచే “పటిగ్గహేత్వా దేథా”తి వుత్తే వచనం అస్సుత్వా వా అనాదియిత్వా వా భిక్ఖం దేన్తియేవ, వినయదుక్కటా ముచ్చతి, పున పటిగ్గహేత్వా అఞ్ఞా భిక్ఖా పటిగ్గహేతబ్బా. సచే మహావాతో తతో తతో రజం పాతేతి, న సక్కా హోతి భిక్ఖం గహేతుం, “అనుపసమ్పన్నస్స దస్సామీ”తి సుద్ధచిత్తేన ఆభోగం కత్వా గణ్హితుం వట్టతి. తం అనుపసమ్పన్నస్స దత్వా పున తేన దిన్నం వా తస్స విస్సాసేన వా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జితుం వట్టతి. అస్సుఖేళసిఙ్ఘాణికాదీసు యం ఠానతో చవిత్వా హత్థే వా పత్తే వా పతతి, తం పటిగ్గహేతబ్బం, అఙ్గలగ్గం పటిగ్గహితమేవ. పతన్తమ్పి వోచ్ఛిన్నఞ్చే అన్తరా న గహేతబ్బం, ఉగ్గహితకం నామ హోతి, తం పచ్ఛా పటిగ్గహితమ్పి న వట్టతి. యం పన భేసజ్జం వా మూలఫలం వా మాతాదీనం అత్థాయ గహేత్వా ఛాయత్థాయ వా ఫలినిసాఖం ఉక్ఖిపిత్వా గచ్ఛతి, తతో యం ఇచ్ఛతి, తం పున పటిగ్గహేత్వా పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. యో పన తత్థ జాతకఫలినిసాఖాయ వా వల్లియా వా గహేత్వా చాలేతి. తస్స తతో లద్ధం ఫలం న వట్టతి, దురుపచిణ్ణదుక్కటఞ్చ ఆపజ్జతి, అఞ్ఞస్స తం వట్టతి, ఫలిరుక్ఖం పన అపస్సయితుం వా ఆలమ్బితుం వా వట్టతి, పటిగ్గహేత్వా ఠపితే యం అఞ్ఞం అఙ్కురాది ఉప్పజ్జతి, పటిగ్గహితమేవ తం. యావ హి హత్థతో ముత్తే నిరపేక్ఖో న హోతి, నిరపేక్ఖతాయ వా హత్థతో న ముచ్చతి, తావ న పటిగ్గహణం విజహతి, అయమేత్థ సఙ్ఖేపో, విత్థారో పన సమన్తపాసాదికాయం వుత్తో.

ముఖద్వారన్తి గలనాళికం. ముఖేన వా హి పవిట్ఠం హోతు, నాసికాయ వా, గలేన అజ్ఝోహరణీయతాయ సబ్బమ్పి తం ముఖద్వారం పవేసితమేవ హోతి. **ఆహార**న్తి యంకిఞ్చి యావకాలికం వా యామకాలికం వా సత్తాహకాలికం వా యావజీవికం వా. సబ్బఞ్హేతం అజ్ఝోహరణీయత్తా ‘ఆహారో’తి వుచ్చతి, తత్థ సబ్బమ్పి ధఞ్ఞం వా ధఞ్ఞానులోమం వా తాలనాళికేరపనసలబుజఅలాబుకుమ్భణ్డపుస్సఫలతిపుసఫలఏళాలుకసఙ్ఖాతం నవవిధం మహాఫలఞ్చేవ అపరణ్ణఞ్చ, యఞ్చఞ్ఞం వనమూలపత్తపుప్ఫఫలాది ఆహారత్థం ఫరతి, తం సబ్బం యావ మజ్ఝన్హికకాలో, తావ పరిభుఞ్జితబ్బతో **యావకాలికం** నామ. అమ్బపానం జమ్బుపానం చోచపానం మోచపానం మధుకపానం ముద్దికపానం సాలూకపానం ఫారుసకపానన్తి ఇమాని అట్ఠ పానాని, యాని చ తేసం అనులోమాని వేత్తతిన్తిణికమాతులుఙ్గకపిట్ఠకోసమ్బకరమన్దాదిఖుద్దకఫలపానాని, ఏతాని సబ్బాని అనుపసమ్పన్నేహి సీతోదకేన మద్దిత్వా కతాని ఆదిచ్చపాకాని వా యావ రత్తియా పచ్ఛిమయామం నిదహిత్వా పరిభుఞ్జితబ్బతో **యామకాలికాని** నామ. అవసేసేసు అనుఞ్ఞాతఫలపత్తపుప్ఫరసేసుపి ఏసేవ నయో. సప్పిఆదీని పఞ్చ భేసజ్జాని సత్తాహం నిదహిత్వా పరిభుఞ్జితబ్బతో **సత్తాహకాలికాని** నామ. ఇదం పన యావకాలికాదిత్తయం కాలవిముత్తఞ్చ ఉదకం ఠపేత్వా అవసేసమూలఫలాఫలాది యం నేవ ఖాదనీయత్థం న భోజనీయత్థం ఫరతి , తం యావజీవం నిదహిత్వా సతి పచ్చయే పరిభుఞ్జితబ్బతో **యావజీవికం** నామ. **ఆహరేయ్యా**తి పవేసేయ్య. **అఞ్ఞత్ర ఉదకదన్తపోనా**తి ఇదం అనాహారేపి ఉదకే ఆహారసఞ్ఞాయ, దన్తపోనే చ “ముఖద్వారం ఆహటం ఇద”న్తి సఞ్ఞాయ కుక్కుచ్చాయన్తానం కుక్కుచ్చవినోదనత్థం వుత్తం. ఉదకఞ్హి యథాసుఖం పాతుం, దన్తకట్ఠఞ్చ దన్తపోనపరిభోగేన పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. ఠపేత్వా పన ఇదం ద్వయం అవసేసం అజ్ఝోహరణత్థాయ గణ్హతో గహణే దుక్కటం, అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే పాచిత్తియం, సచేపి దన్తకట్ఠరసో అజానన్తస్స అన్తో పవిసతి, పాచిత్తియమేవ.

వేసాలియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ అదిన్నం ఆహారం ఆహరణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, “అఞ్ఞత్ర ఉదకదన్తపోనా”తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి , అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, పటిగ్గహితకే అప్పటిగ్గహితసఞ్ఞినో, వేమతికస్స వా దుక్కటం. పటిగ్గహితసఞ్ఞిస్స, ఉదకదన్తపోనే, చత్తారి మహావికటాని సతి పచ్చయే అసతి కప్పియకారకే సామం గహేత్వా పరిభుఞ్జన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఏత్థ దుబ్బచోపి అసమత్థోపి కప్పియకారకో అసన్తపక్ఖేయేవ తిట్ఠతి, ఛారికాయ అసతి సుక్ఖదారుం ఝాపేత్వా, తస్మిఞ్చ అసతి

అల్లదారుం రుక్ఖతో ఛిన్దిత్వాపి కాతుం, మత్తికత్థాయ చ పథవిం ఖణితుమ్పి వట్టతి, ఇదం పన చతుబ్బిధమ్పి మహావికటం కాలోదిస్సం నామ సప్పదట్ఠక్ఖణేయేవ సామం గహేతుం వట్టతి, అఞ్ఞదా పటిగ్గాహాపేత్వా పరిభుఞ్జితబ్బం. అప్పటిగ్గహితకతా, అననుఞ్ఞాతతా, ధూమాదిఅబ్బోహారికాభావో, అజ్ఝోహరణన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

దన్తపోనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

భోజనవగ్గో చతుత్థో.

౫. అచేలకవగ్గో

౧. అచేలకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అచేలకవగ్గస్స పఠమే ఏతేసం అచేలకాదీనం అఞ్ఞతిత్థియానం యంకిఞ్చి ఆమిసం ఏకప్పయోగేన దేన్తస్స ఏకం పాచిత్తియం, అవచ్ఛిన్దిత్వా అవచ్ఛిన్దిత్వా దేన్తస్స పయోగే పయోగే పాచిత్తియం.

వేసాలియం ఆయస్మన్తం ఆనన్దం ఆరబ్భ పరిబ్బాజికాయ ద్వే పూవే దానవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఉదకదన్తపోనం దేన్తస్స, అతిత్థియే తిత్థియసఞ్ఞిస్స, వేమతికస్స చ దుక్కటం. అతిత్థియే అతిత్థియసఞ్ఞిస్స, అనుపసమ్పన్నేన దాపేన్తస్స, తేసం సన్తికే భాజనం నిక్ఖిపిత్వా "ఇదం గణ్హథా"తి భణన్తస్స, తేసం వా నిక్ఖిత్తభాజనే దేన్తస్స, బాహిరలేపం దేన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అఞ్ఞతిత్థియతా, అననుఞ్ఞాతతా, అజ్ఝోహరణీయం అజ్ఝోహరణత్థాయ సహత్థా అనిక్ఖిత్తభాజనే దానన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

అచేలకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. ఉయ్యోజనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **దాపేత్వా వా అదాపేత్వా వాతి** యంకిఞ్చి ఆమిసం దాపేత్వా వా న దాపేత్వా వా. **ఉయ్యోజేయ్యాతి** మాతుగామేన సద్ధిం హసనకీళనరహోనిసజ్జాదీని కత్తుకామో 'గచ్ఛా'తిఆదీని వత్వా ఉయ్యోజేయ్య. **ఏతదేవాతి** ఏతం అనాచారమేవ పచ్చయం కరిత్వా, న అఞ్ఞం పతిరూపం కారణం. **పాచిత్తియన్తి** ఉయ్యోజనమత్తే తావ దుక్కటం, యదా పనస్స సో దస్సనూపచారం వా సవనూపచారం వా ఏకేన పాదేన విజహతి, అపరం దుక్కటం, దుతియేన విజహితే పాచిత్తియం. ఏత్థ చ దస్సనూపచారస్స అజ్ఝోకాసే రత్వా ద్వాదసహత్థప్పమాణం, తథా సవనూపచారస్స. సచే పన అన్తరా కుట్టద్వారపాకారాదయో హోన్తి, తేహి అన్తరితభావోయేవ ఉపచారాతిక్కమో.

సావత్థియం ఉపనన్దం ఆరబ్భ ఉయ్యోజనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, ఉయ్యోజనాణత్తికాయ సాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నే తికదుక్కటం, ఉభిన్నమ్పి కలిసాసనారోపనే దుక్కటమేవ, "ఉభో ఏకతో న యాపేస్సామా"తి ఏవమాదీహి పతిరూపకారణేహి ఉయ్యోజేన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అనాచారం ఆచరితుకామతా, తదత్థమేవ ఉపసమ్పన్నస్స ఉయ్యోజనం, ఏవం ఉయ్యోజితస్స ఉపచారాతిక్కమోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసానీతి.

ఉయ్యోజనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. సభోజనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే సహ ఉభోహి జనేహీతి **సభోజనం,** తస్మిం సభోజనే. అథ వా **సభోజనేతి** సభోగే, రాగపరియుట్ఠితపురిసస్స హి ఇత్థీ భోగో, ఇత్థియా చ పురిసో, తేనేవస్స పదభాజనే "ఇత్థీ చేవ హోతి, పురిసో చా"తిఆది (పాచి॰ ౨౮౧) వుత్తం. **అనుపఖజ్జ నిసజ్జం కప్పేయ్యాతి** అనుపవిసిత్వా నిసీదేయ్య, యం తస్మిం కులే సయనిఘరం, తస్స మహాచతుస్సాలాదీసు కతస్స మహల్లకస్స పిట్ఠసఙ్ఘాటతో హత్థపాసం విజహిత్వా అన్తోసయనస్స ఆసన్నే ఠానే, ఖుద్దకస్స వా వేమజ్ఝం అతిక్కమిత్వా నిసీదేయ్యాతి అత్థో, ఏవం నిసిన్నస్స పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఉపనన్దం ఆరబ్భ అనుపఖజ్జ నిసజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అసయనిఘరే సయనిఘరసఞ్ఞినో, వేమతికస్స వా దుక్కటం. నసయనిఘరసఞ్ఞిస్స, వుత్తలక్ఖణం పదేసం అనతిక్కమిత్వా నిసిన్నస్స, భిక్ఖుస్మిం దుతియకే సతి, ఉభోసు నిక్ఖన్తేసు వా, వీతరాగేసు వా నిసీదన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అవీతరాగజాయమ్పతికానం సన్నిహితతా, సయనిఘరతా, దుతియస్స భిక్ఖునో అభావో, అనుపఖజ్జ నిసీదనన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికసదిసానీతి.

సభోజనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪-౫. రహోపటిచ్ఛన్న-రహోనిసజ్జసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థపఞ్చమాని సావత్థియం ఉపనన్దం ఆరబ్భ పటిచ్ఛన్నాసనే చ, రహో చ నిసజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తాని, సాధారణపఞ్ఞత్తియో, ఏతేసమ్పి సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికసదిసానేవ. సేసో కథానయో అనియతద్వయే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బో.

రహోపటిచ్ఛన్న-రహోనిసజ్జసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. చారిత్తసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **నిమన్తితోతి** పఞ్చన్నం భోజనానం అఞ్ఞతరేన నిమన్తితో. **సభత్తో సమానోతి** తేనేవ నిమన్తనభత్తేన సభత్తో సమానో. **సన్తం భిక్ఖుం అనాపుచ్ఛాతి** అన్తోఉపచారసీమాయ దస్సనూపచారే భిక్ఖుం దిస్వా యం సక్కా హోతి పకతివచనేన ఆపుచ్ఛితుం, తాదిసం "అహం ఇత్థన్నామస్స ఘరం గచ్ఛామీ"తి వా "చారిత్తం ఆపజ్జామీ"తి వా ఈదిసేన వచనేన అనాపుచ్ఛిత్వా. **పురేభత్తం వా పచ్ఛాభత్తం వాతి** యేన భత్తేన నిమన్తితో, తస్మిం భుత్తే వా అభుత్తే వా. **కులేసు చారిత్తం ఆపజ్జేయ్యాతి** యస్మిం కులే నిమన్తితో, తతో అఞ్ఞాని కులాని

పవిసేయ్య. **అఞ్ఞత్ర సమయా పాచిత్తియన్తి** సచే సో భిక్ఖు వుత్తలక్ఖణం దువిధమ్పి సమయం ఠపేత్వా అవీతివత్తే మజ్ఝన్హికే అఞ్ఞం కులం పవిసతి, అథస్స ఘరూపచారోక్కమనే దుక్కటం, పఠమపాదేన ఉమ్మారం అతిక్కమన్తస్స అపరమ్పి దుక్కటం, దుతియపాదేన అతిక్కమే పాచిత్తియం.

రాజగహే ఉపనన్దం ఆరబ్భ చారిత్తాపజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "సన్తం భిక్ఖుం, అనాపుచ్ఛా, పురేభత్తం పచ్ఛాభత్తం, అఞ్ఞత్ర సమయా"తి అయమేత్థ చతుబ్బిధా అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అనిమన్తితే నిమన్తితసఞ్ఞిస్స, వేమతికస్స వా దుక్కటం. తస్మిం అనిమన్తితసఞ్ఞిస్స, సమయే సన్తం భిక్ఖుం ఆపుచ్ఛిత్వా, అసన్తం భిక్ఖుం అనాపుచ్ఛిత్వా పవిసతో, అఞ్ఞస్స ఘరేన వా ఘరూపచారేన వా మగ్గో హోతి, తేన గచ్ఛతో, అన్తరారామభిక్ఖునుపస్సయతిత్థియసేయ్యపటిక్కమనభత్తియఘరాని గచ్ఛతో, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. పఞ్చన్నం భోజనానం అఞ్ఞతరేన నిమన్తనసాదియనం, సన్తం భిక్ఖుం అనాపుచ్ఛనా, భత్తియఘరతో అఞ్ఞఘరప్పవిసనం, మజ్ఝన్హికానతిక్కమో, సమయస్స వా ఆపదానం వా అభావోతి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమకథినసదిసానేవ, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

చారిత్తసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. మహానామసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **చతుమాసప్పచ్చయపవారణాతి** చత్తారో మాసే గిలానప్పచ్చయపవారణా, సబ్బఞ్చేతం వత్థువసేన వుత్తం. అయం పనేత్థ అత్థో – చతుమాసపవారణా వా హోతు, పునపవారణా వా, నిచ్చపవారణా వా, సబ్బాపి సాదితబ్బా, "ఇదాని మమ రోగో నత్థీ"తి న పటిక్ఖిపితబ్బా, "రోగే పన సతి విఞ్ఞాపేస్సామీ"తి అధివాసేతబ్బాతి. **తతో చే ఉత్తరి సాదియేయ్యాతి** ఏత్థ సచే తత్థ రత్తీహి వా భేసజ్జేహి వా పరిచ్ఛేదో కతో హోతి "ఏత్తకాయేవ రత్తియో, ఏత్తకాని వా భేసజ్జాని విఞ్ఞాపేతబ్బానీ"తి, అథ తతో రత్తిపరియన్తతో వా భేసజ్జపరియన్తతో వా ఉత్తరి, న భేసజ్జకరణీయేన వా భేసజ్జం, అఞ్ఞభేసజ్జకరణీయేన వా అఞ్ఞం భేసజ్జం విఞ్ఞాపేన్తస్స పాచిత్తియం.

సక్కేసు ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ భేసజ్జవిఞ్ఞాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, నతతుత్తరి తతుత్తరిసఞ్ఞినో, వేమతికస్స వా దుక్కటం. నతతుత్తరి నతతుత్తరిసఞ్ఞిస్స, యేహి భేసజ్జేహి పవారితో, తతో అఞ్ఞేహి వా అధికతరేహి వా అత్థే సతి, యాసు చ రత్తీసు పవారితో, తా అతిక్కమిత్వాపి అత్థే సతి యథాభూతం ఆచిక్ఖిత్వా విఞ్ఞాపేన్తస్స, యే చ ఞాతకే వా పుగ్గలికప్పవారణాయ పవారితే వా అపరియన్తపవారణాయ వా పవారితే, అఞ్ఞస్స వా అత్థాయ, అత్తనో వా ధనేన విఞ్ఞాపేన్తి, తేసం, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సఙ్ఘపవారణతా, తతో భేసజ్జవిఞ్ఞత్తి, అగిలానతా, పరియన్తాతిక్కమోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సఞ్చరిత్తసదిసానీతి.

మహానామసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. ఉయ్యుత్తసేనాసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **ఉయ్యుత్తన్తి** కతఉయ్యోగం, గామతో నిక్ఖన్తన్తి అత్థో. **సేనన్తి** చతురఙ్గినిం. **అఞ్ఞత్ర తథారూపప్పచ్చయాతి** తథారూపే కారణే అసతి కేవలం సేనం దస్సనత్థాయ గచ్ఛతో పదే పదే దుక్కటం, దస్సనూపచారే ఠత్వా పస్సతో పాచిత్తియం. **దస్సనూపచారో** నామ యత్థ ఠితో పస్సతి, తం పన విజహిత్వా పునప్పునం పస్సతో పయోగే పయోగే పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ సేనాదస్సనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "అఞ్ఞత్ర తథారూపప్పచ్చయా"తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, హత్థిఆదీసు ఏకమేకం దస్సనాయ గమనే వుత్తనయేనేవ దుక్కటం, తథా అనుయ్యుత్తే ఉయ్యుత్తసఞ్ఞినో, వేమతికస్స చ దుక్కటం. అనుయ్యుత్తసఞ్ఞినో పన, ఆరామే ఠత్వా అత్తనో ఠితోకాసం ఆగతం, పటిపథం ఆగచ్ఛన్తఞ్చ పస్సతో, తథారూపప్పచ్చయే, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉయ్యుత్తసేనం దస్సనత్థాయ గమనం, అనుఞ్ఞాతోకాసతో అఞ్ఞత్ర దస్సనం, తథారూపప్పచ్చయస్స ఆపదాయ వా అభావోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసాని, ఇదం పన లోకవజ్జం, అకుసలచిత్తం, తివేదనన్తి.

ఉయ్యుత్తసేనాసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. సేనావాససిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **తతో చే ఉత్తరీతి** తిరత్తతో ఉత్తరి చతుత్థదివసే అత్థఙ్గతే సూరియే సేనాయ తిట్ఠతు వా నిసీదతు వా సయతు వా, సచేపి ఆకాసే ఇద్ధియా కఞ్చి ఇరియాపథం కప్పేతి, పాచిత్తియమేవ.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ అతిరేకతిరత్తం సేనాయ వసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఊనకతిరత్తే అతిరేకసఞ్ఞినో, వేమతికస్స వా దుక్కటం. ఊనకసఞ్ఞిస్స, తతియాయ రత్తియా పురారుణా నిక్ఖమిత్వా పున వసతో, గిలానస్స వా గిలానకరణీయేన వా వసతో, పటిసేనారుద్ధాయ సేనాయ, కేనచి పలిబుద్ధస్స, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. తిరత్తాతిక్కమో, సేనాయ సూరియస్స అత్థఙ్గమో, గిలానతాదీనం అభావోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానేవాతి.

సేనావాససిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. ఉయ్యోధికసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే ఉగ్గన్త్వా ఉగ్గన్త్వా ఏత్థ యుజ్ఝన్తీతి **ఉయ్యోధికం,** సమ్పహారట్ఠానస్సేతం నామం. బలస్స అగ్గం జానన్తి ఏత్థాతి **బలగ్గం,** బలగణనట్ఠానన్తి అత్థో. సేనాయ వియూహం **సేనాబ్యూహం,** సేనానివేసస్సేతం నామం. అనీకస్స దస్సనం **అనీకదస్సనం. అనీకం** నామ "ద్వాదసపురిసో హత్థీ, తిపురిసో అస్సో, చతుప్పురిసో రథో"తిఇమినా (పాచి॰ ౩౧౪) లక్ఖణేన తయో హత్థీ పచ్ఛిమకం హత్థానీకం, అస్సానీకరథానీకేసుపి ఏసేవ నయో. చత్తారో పన ఆవుధహత్థా పురిసా పచ్ఛిమకం పత్తానీకం. ఏతేసు యంకిఞ్చి దస్సనాయ గచ్ఛతో పదే పదే దుక్కటం, దస్సనూపచారే ఠత్వా పస్సతో పాచిత్తియం, ఉపచారం పన విజహిత్వా పునప్పునం పస్సతో పయోగే పయోగే పాచిత్తియం. సేసం ఉయ్యుత్తసేనాసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం, ఆపత్తిభేదో పనేత్థ నత్థేవాతి.

ఉయ్యోధికసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

అచేలకవగ్గో పఞ్చమో.

౬. సురాపానవగ్గో

౧. సురాపానసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సురాపానవగ్గస్స పఠమే **సురామేరయపానే**తి ఏత్థ పిట్ఠాదీహి కతం మజ్జం సురా, పుప్ఫాదీహి కతో ఆసవో మేరయం, తదుభయమ్పి బీజతో పట్ఠాయ కుసగ్గేనాపి పివతో పయోగే పయోగే పాచిత్తియం.

కోసమ్బియం సాగతత్థేరం ఆరబ్భ మజ్జపివనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అమజ్జే మజ్జసఞ్ఞిస్స, వేమతికస్స వా దుక్కటం. అమజ్జసఞ్ఞిస్స, అమజ్జం మజ్జవణ్ణగన్ధరసం లోణసోవీరకం వా సుత్తం వా పివతో, వాసగ్గాహాపనత్థం ఈసకం మజ్జం పక్ఖిపిత్వా సూపాదీని పచన్తి, తేసు సూపసమ్పాకాదీసు , ఆమలకఫాణితాదీహి అమజ్జం మజ్జసదిసం అరిట్ఠం కరోన్తి, తం పివతో, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. మజ్జభావో, తస్స పానఞ్చాతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసాని, ఇదం పన లోకవజ్జం, అకుసలచిత్తం, తివేదనన్తి.

సురాపానసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. అఙ్గులిపతోదకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **అఙ్గులిపతోదకే**తి అఙ్గులీహి ఉపకచ్ఛకాదిఘట్టనం వుచ్చతి, అపిచ యేన కేనచి సరీరావయవేన హసాధిప్పాయస్స ఉపసమ్పన్నం ఫుసతో పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ అఙ్గులిపతోదకేన హాసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నే తికదుక్కటం, ఇధ పన భిక్ఖునీపి భిక్ఖుస్స, భిక్ఖు చ భిక్ఖునియా అనుపసమ్పన్నో ఏవ, కాయప్పటిబద్ధాదీసు సబ్బత్థ దుక్కటమేవ. న హసనాధిప్పాయస్స, సతి కరణీయే ఆమసతో, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. హసాధిప్పాయతా, ఉపసమ్పన్నస్స కాయేన కాయామసనన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికసదిసానేవాతి.

అఙ్గులిపతోదకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. హసధమ్మసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **ఉదకే హసధమ్మే**తి ఉదకకీళా వుచ్చతి. తస్మా యో భిక్ఖు ఉపరిగోప్ఫకే ఉదకేయేవ గచ్ఛన్తో హసాధిప్పాయో నిముజ్జతి వా ఉమ్ముజ్జతి వా, తస్స నిముజ్జనాదీనం అత్థాయ ఓతరన్తస్స హత్థవారే పదవారే దుక్కటం, నిముజ్జనుమ్ముజ్జనేసు పయోగే పయోగే పాచిత్తియం, నిముజ్జిత్వా అన్తోఉదకేయేవ గచ్ఛన్తస్స హత్థవారపదవారేసు, తరన్తస్స వా యేన యేన అఙ్గేన తరతి, తస్స తస్స పయోగే పయోగే పాచిత్తియం.

సావత్థియం సత్తరసవగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ ఉదకే కీళనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఉదకే అహసధమ్మే హసధమ్మసఞ్ఞినో, వేమతికస్స వా దుక్కటం, తథా నావాయ కీళతో హత్థేన వా పాదేన వా కట్ఠేన వా కథలాయ వా ఉదకం పహరతో, భాజనగతం ఉదకం వా కఞ్జికాదీని వా చిక్ఖల్లం వా ఖిపనకీళాయ కీళతో దుక్కటం. అత్థజోతకం పన అక్ఖరం ఛిన్దితుం వట్టతి. న హసాధిప్పాయస్స, సతి కరణీయే ఓతరిత్వా నిముజ్జనాదీని కరోన్తస్స, పారం గచ్ఛతో, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉపరిగోప్ఫకతా, హసాధిప్పాయేన కీళనన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికసదిసానీతి.

హసధమ్మసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. అనాదరియసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **అనాదరియే**తి పుగ్గలస్స వా ధమ్మస్స వా అనాదరకరణే. తస్మా యో భిక్ఖు ఉపసమ్పన్నేన పఞ్ఞత్తేన వుచ్చమానో తస్స వా వచనం అకత్తుకామతాయ, తం వా ధమ్మం అసిక్ఖితుకామతాయ అనాదరియం కరోతి, తస్స తస్మిం అనాదరియే పాచిత్తియం.

కోసమ్బియం ఛన్నత్థేరం ఆరబ్భ అనాదరియకరణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నే తికదుక్కటం, ఉపసమ్పన్నేన వా అనుపసమ్పన్నేన వా "ఇదం న సల్లేఖాయ సంవత్తతీ"తిఆదినా నయేన అపఞ్ఞత్తేన వుచ్చమానస్స అనాదరియేపి దుక్కటమేవ. పవేణిఆగతం పన ఉగ్గహం గహేత్వా "ఏవం అమ్హాకం ఆచరియానం ఉగ్గహో పరిపుచ్ఛా"తి (పాచి॰ ౩౪౪) భణన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉపసమ్పన్నస్స పఞ్ఞత్తేన వచనం, అనాదరియకరణన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

అనాదరియసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. భింసాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **భింసాపేయ్యా**తి భింసాపనత్థం రూపాదీని ఉపసంహరేయ్య, భయానకకథం వా కథేయ్య. సో పన భాయతు వా, మా వా, ఇతరస్స పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ భింసాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం. అనుపసమ్పన్నే తికదుక్కటం, న భింసాపేతుకామస్స తథా కరోతో, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉపసమ్పన్నతా, తస్స దస్సనసవనవిసయే భింసాపేతుకామతాయ వాయామనన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అనన్తరసిక్ఖాపదసదిసానేవాతి.

భింసాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. జోతిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **విసిబ్బనాపేక్ఖో**తి తప్పితుకామో. **సమాదహేయ్యా**తి జాలేయ్య, **అఞ్ఞత్ర తథారూపప్పచ్చయా**తి పదీపుజ్జాలనం వా పత్తపచనాదీసు జోతికరణం వాతి ఏవరూపం పచ్చయం వినా. తత్రాయం వినిచ్ఛయో – సయం సమాదహన్తస్స అరణిసహితాపనతో పట్ఠాయ యావ జాలా న ఉట్ఠహతి, తావ సబ్బప్పయోగేసు దుక్కటం, జాలుట్ఠానే పాచిత్తియం. సమాదహాపేన్తస్స ఆణత్తియా దుక్కటం, సకిం ఆణత్తేన బహుమ్పి సమాదహితే ఏకమేవ పాచిత్తియం.

భగ్గేసు సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ జోతిం సమాదహిత్వా విసిబ్బనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, “అగిలానో, అఞ్ఞత్ర తథారూపప్పచ్చయా”తి ఇమానేత్థ ద్వే అనుపఞ్ఞత్తియో, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, గిలానస్స అగిలానసఞ్ఞినో, వేమతికస్స వా దుక్కటం, తథా పటిలాతం ఉక్ఖిపన్తస్స, తఞ్చ అవిజ్ఝాతం ఉక్ఖిపిత్వా యథాఠానే ఠపేన్తస్స. విజ్ఝాతం పన జాలయతో పాచిత్తియమేవ. గిలానస్స గిలానసఞ్ఞిస్స , అఞ్ఞేన కతం వా వీతచ్చితఙ్గారం వా విసిబ్బేన్తస్స, పదీపజోతికజన్తాఘరాదికే తథారూపప్పచ్చయే, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అగిలానతా, అనుఞ్ఞాతకారణాభావో, విసిబ్బేతుకామతా, సమాదహనన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సఞ్చరిత్తే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బానీతి.

జోతిసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. నహానసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **నహాయేయ్యా**తి యో భిక్ఖు మజ్ఝిమదేసే నహానదివసతో పట్ఠాయ అద్ధమాసే అపుణ్ణే అఞ్ఞత్ర సమయా “నహాయిస్సామీ”తి చుణ్ణం వా మత్తికం వా అభిసఙ్ఖరోతి, తస్స తతో పట్ఠాయ సబ్బప్పయోగేసు దుక్కటం, నహానపరియోసానే పాచిత్తియం. సమయేసు పరివేణసమ్మజ్జనమత్తమ్పి **కమ్మసమయో,** అద్ధయోజనం గన్తుకామస్స, గచ్ఛతో, గతస్స వా **అద్ధానగమనసమయో,** సరజేన వాతేన ఓకిణ్ణస్స ద్వీసు వా తీసు వా ఉదకఫుసితేసు కాయే పతితేసు **వాతవుట్ఠిసమయో**తి వేదితబ్బో. సేసం ఉత్తానమేవ.

రాజగహే సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ న మత్తం జానిత్వా నహాయనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, “అఞ్ఞత్ర సమయా”తి అయమేత్థ ఛబ్బిధా అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అతిరేకద్ధమాసే ఊనకసఞ్ఞినో, వేమతికస్స వా దుక్కటం. అతిరేకసఞ్ఞిస్స, సమయే వా నహాయన్తస్స, యో వా నదీపారం గచ్ఛన్తో వాలుకం ఉక్కిరిత్వా కతఆవాటేసుపి నహాయతి, తస్స, పచ్చన్తిమే జనపదే సబ్బేసం, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. మజ్ఝిమదేసో, ఊనకద్ధమాసే నహానం, సమయానం వా నదీపారగమనస్స వా ఆపదానం వా అభావోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానేవాతి.

నహానసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. దుబ్బణ్ణకరణసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే అలభీతి లభో, లభో ఏవ లాభో, కిం అలభి? చీవరం, కీదిసం? నవం, ఇతి “నవచీవరలాభేనా”తి వత్తబ్బే అనునాసికలోపం అకత్వా **నవంచీవరలాభేనా**తి వుత్తం, పటిలద్ధనవచీవరేనాతి అత్థో. మజ్ఝే ఠితపదద్వయే **పనా**తి నిపాతమత్తం. **భిక్ఖునా**తి యేన లద్ధం, తస్స నిదస్సనం, సేసం పదత్థతో ఉత్తానమేవ. అయం పనేత్థ వినిచ్ఛయో – నివాసనపారుపనుపగం చీవరం లభిత్వా తస్స నిట్ఠితరజనస్స యస్మిం వా తస్మిం వా పదేసే కంసనీలేన వా పత్తనీలేన వా కద్దమేన వా యేన కేనచి కాళకేన వా మోరక్ఖిమణ్డలమఙ్గులపిట్ఠినం అఞ్ఞతరప్పమాణం కప్పబిన్దుం ఆదియిత్వా తం చీవరం పరిభుఞ్జితబ్బం, అనాదియిత్వా పరిభుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ అత్తనో చీవరఅజాననవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఆదిన్నే అనాదిన్నసఞ్ఞినో, వేమతికస్స వా దుక్కటం. ఆదిన్నసఞ్ఞిస్స , కప్పే నట్ఠే, కప్పకతోకాసే జిణ్ణే, కప్పకతేన అకప్పకతే సంసిబ్బితే, పచ్ఛా ఆరోపితేసు అగ్గళఅనువాతపరిభణ్డేసు తం పరిభుఞ్జన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వుత్తప్పకారస్స చీవరస్స అకతకప్పకతా, న నట్ఠచీవరాదితా, నివాసనం వా పారుపనం వాతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసాని, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

దుబ్బణ్ణకరణసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. వికప్పనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **వికప్పేత్వా**తి ఏత్థ ద్వే వికప్పనా సమ్ముఖావికప్పనా పరమ్ముఖావికప్పనా చ. కథం **సమ్ముఖావికప్పనా** హోతి? చీవరానం ఏకబహుభావం సన్నిహితాసన్నిహితభావఞ్చ ఞత్వా ‘ఇమం చీవర’న్తి వా ‘ఇమాని చీవరానీ’తి వా ‘ఏతం చీవర’న్తి వా ‘ఏతాని చీవరానీ’తి వా వత్వా ‘తుయ్హం వికప్పేమీ’తి వత్తబ్బం, అయమేకా సమ్ముఖావికప్పనా. ఏత్తావతా నిధేతుం వట్టతి, పరిభుఞ్జితుం పన విస్సజ్జేతుం వా అధిట్ఠాతుం వా న వట్టతి. “మయ్హం సన్తకం, మయ్హం సన్తకాని పరిభుఞ్జ వా విస్సజ్జేహి వా యథాపచ్చయం కరోహీ”తి (పాచి॰ ౩౭౪) ఏవం పన వుత్తే పచ్చుద్ధారో నామ హోతి, తతో పభుతి పరిభోగాదయోపి వట్టన్తి. అపరో నయో, తథేవ చీవరానం ఏకబహుభావం సన్నిహితాసన్నిహితభావఞ్చ ఞత్వా తస్సేవ భిక్ఖునో సన్తికే ‘ఇమం చీవర’న్తి వా ‘ఇమాని చీవరానీ’తి వా ‘ఏతం చీవర’న్తి వా ‘ఏతాని చీవరానీ’తి వా వత్వా పఞ్చసు సహధమ్మికేసు అఞ్ఞతరస్స అత్తనా అభిరుచితస్స యస్స కస్సచి నామం గహేత్వా “తిస్సస్స భిక్ఖునో వికప్పేమీ”తి వా “తిస్సాయ భిక్ఖునియా, సిక్ఖమానాయ, సామణేరస్స, తిస్సాయ సామణేరియా వికప్పేమీ”తి వా వత్తబ్బం, అయం అపరాపి సమ్ముఖావికప్పనా. ఏత్తావతా నిధేతుం వట్టతి, పరిభోగాదీసు ఏకమ్పి న వట్టతి. తేన పన భిక్ఖునా “తిస్సస్స భిక్ఖునో సన్తకం…పే॰… తిస్సాయ సామణేరియా సన్తకం పరిభుఞ్జ వా విస్సజ్జేహి వా యథాపచ్చయం కరోహీ”తి వుత్తే పచ్చుద్ధారో నామ హోతి, తతో పభుతి పరిభోగాదయోపి వట్టన్తి.

కథం **పరమ్ముఖావికప్పనా** హోతి? చీవరానం తథేవ ఏకబహుభావం సన్నిహితాసన్నిహితభావఞ్చ ఞత్వా ‘ఇమం చీవర’న్తి వా ‘ఇమాని చీవరానీ’తి వా ‘ఏతం చీవర’న్తి వా ‘ఏతాని చీవరానీ’తి వా వత్వా “తుయ్హం వికప్పనత్థాయ దమ్మీ”తి వత్తబ్బం. తేన వత్తబ్బో “కో తే మిత్తో వా సన్దిట్ఠో వా”తి. తతో ఇతరేన పురిమనయేనేవ ‘తిస్సో భిక్ఖూ’తి వా…పే॰… ‘తిస్సా సామణేరీ’తి వా వత్తబ్బం. పున తేన భిక్ఖునా “అహం తిస్సస్స భిక్ఖునో దమ్మీ”తి వా…పే॰… “తిస్సాయ సామణేరియా దమ్మీ”తి వా వత్తబ్బం , అయం పరమ్ముఖావికప్పనా. ఏత్తావతా

నిధేతుం వట్టతి, పరిభోగాదీసు ఏకమ్పి న వట్టతి. తేన పన భిక్ఖునా దుతియసమ్ముఖావికప్పనాయం వుత్తనయేనేవ “ఇత్థన్నామస్స సన్తకం పరిభుఞ్జ వా విస్సజ్జేహి వా యథాపచ్చయం కరోహీ”తి వుత్తే పచ్చుద్ధారో నామ హోతి, తతో పభుతి పరిభోగాదయోపి వట్టన్తీతి. పత్తవికప్పనాయమ్పి ఏసేవ నయో. ఇతి ఇమాసు ద్వీసు వికప్పనాసు యాయ కాయచి వికప్పనాయ పఞ్చసు సహధమ్మికేసు యస్స కస్సచి చీవరం వికప్పేత్వా వుత్తనయేన అకతపచ్చుద్ధారం వా యేన వినయకమ్మం కతం, తస్స వా విస్సాసేన అగ్గహేత్వా పరిభుఞ్జన్తస్స పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఉపనన్దం ఆరబ్భ అప్పచ్చుద్ధారణం పరిభుఞ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, తం పన అధిట్ఠహన్తస్స వా విస్సజ్జేన్తస్స వా దుక్కటం, తథా పచ్చుద్ధారణే అప్పచ్చుద్ధారణసఞ్ఞిస్స వేమతికస్స వా. పచ్చుద్ధారణసఞ్ఞిస్స పన విస్సాసేన పరిభుఞ్జన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సామం వికప్పితస్స అప్పచ్చుద్ధారో, వికప్పనుపగచీవరతా, పరిభోగోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమకథినసదిసానేవ, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

వికప్పనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. అపనిధానసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **పత్తన్తి** అధిట్ఠానుపగం. **చీవరన్తి** వికప్పనుపగం. **నిసీదనం** నామ సదసం వుచ్చతి. **సూచిఘరం** నామ ససూచికం వా అసూచికం వా. **కాయబన్ధనం** నామ పట్టికా వా సూకరన్తకం వా. **అపనిధేయ్యాతి** అపనేత్వా నిదహేయ్య. **హసాపేక్ఖోతి** హసాధిప్పాయో. **పాచిత్తియన్తి** సయం అపనిధేన్తస్స పాచిత్తియం, అఞ్ఞం ఆణాపేన్తస్స ఆణత్తియా దుక్కటం, తేన అపనిహితే ఇతరస్స పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ అపనిధానవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నే తికదుక్కటం, వుత్తప్పకారాని పన పత్తాదీని ఠపేత్వా అఞ్ఞం పరిక్ఖారం ఉపసమ్పన్నస్స వా అనుపసమ్పన్నస్స వా సన్తకం అపనిధేన్తస్స దుక్కటమేవ. దున్నిక్ఖిత్తం పటిసామేన్తస్స, “ధమ్మికథం కత్వా దస్సామీ”తి పటిసామేన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉపసమ్పన్నస్స సన్తకానం పత్తాదీనం అపనిధానం, విహేసేతుకామతా వా హసాధిప్పాయతా వాతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసానీతి.

అపనిధానసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

సురాపానవగ్గో ఛట్ఠో.

౭. సప్పాణకవగ్గో

౧. సఞ్చిచ్చసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సప్పాణకవగ్గస్స పఠమే **పాణోతి** తిరచ్ఛానగతపాణో అధిప్పేతో. తం ఖుద్దకమ్పి మహన్తమ్పి మారేన్తస్స పాచిత్తియమేవ, మహన్తే పన ఉపక్కమమహన్తతాయ అకుసలం మహన్తం హోతి.

సావత్థియం ఉదాయిత్థేరం ఆరబ్భ పాణం జీవితా వోరోపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, పాణే వేమతికస్స, అపాణే పాణసఞ్ఞినో, వేమతికస్స వా దుక్కటం . అపాణసఞ్ఞిస్స, అసఞ్చిచ్చ, అజానన్తస్స, నమరణాధిప్పాయస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సేసం మనుస్సవిగ్గహే వుత్తనయమేవాతి.

సఞ్చిచ్చసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. సప్పాణకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **సప్పాణకన్తి** యే పాణకా పరిభోగేన మరన్తి, తేహి సప్పాణకం, తాదిసఞ్హి జానం పరిభుఞ్జన్తస్స పయోగే పయోగే పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ జానం సప్పాణకం ఉదకం పరిభుఞ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసమేత్థ సిఞ్చనసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

సప్పాణకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. ఉక్కోటనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **యథాధమ్మన్తి** యో యస్స అధికరణస్స వూపసమాయ ధమ్మో వుత్తో, తేనేవ ధమ్మేన. **నిహతాధికరణన్తి** నిహతం అధికరణం, సమథక్ఖన్ధకే (చూళవ॰ ౧౮౫ ఆదయో) సత్థారా వుత్తధమ్మేనేవ వూపసమితన్తి అత్థో, వూపసమననయం పనస్స అధికరణసమథేసు దస్సయిస్సామ. **పునకమ్మాయ ఉక్కోటేయ్యాతి** తస్స తస్స భిక్ఖునో సన్తికం గన్త్వా “అకతం కమ్మ”న్తిఆదీని (పాచి॰ ౩౯౪) వదన్తో పునకరణత్థాయ ఉచ్చాలేయ్య. యథారితభావేన పతిట్ఠాతుం న దదేయ్య, తస్సేవం కరోన్తస్స పాచిత్తియం. యం పన ధమ్మేన అధికరణం నిహతం , తం సునిహతమేవ. సచే విప్పకతే కమ్మే పటిక్కోసతి, తం సఞ్ఞాపేత్వా కాతబ్బం. ఇతరథా కమ్మఞ్చ కుప్పతి, కారకానఞ్చ ఆపత్తి.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ ఉక్కోటనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, ధమ్మకమ్మే వేమతికస్స, అధమ్మకమ్మే ధమ్మకమ్మసఞ్ఞినో, వేమతికస్స వా దుక్కటం. ఉభయేసు అధమ్మకమ్మసఞ్ఞిస్స, “అధమ్మేన వా వగ్గేన వా అకమ్మారహస్స వా కమ్మం కత”న్తి జానన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. యథాధమ్మం నిహతభావో, జాననా, ఉక్కోటనాతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

ఉక్కోటనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. దుట్ఠుల్లసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **దుట్ఠుల్లన్తి** సఙ్ఘాదిసేసం అధిప్పేతం, తం యేన కేనచి ఉపాయేన ఞత్వా పటిచ్ఛాదేన్తస్స పాచిత్తియం. సచేపి "న దాని నం కస్సచి భిక్ఖునో ఆరోచేస్సామీ"తి ధురం నిక్ఖిపిత్వా పచ్ఛా ఆరోచేతి, పాచిత్తియం, ఆపజ్జిత్వావ ఆరోచేస్సతి. సచే పన ఏవం ధురం నిక్ఖిపిత్వా పటిచ్ఛాదనత్థమేవ అఞ్ఞస్స ఆరోచేతి, సోపి అఞ్ఞస్సాతి ఏతేనుపాయేన సమణసతమ్పి ఆపజ్జతియేవ తావ, యావ కోటి న ఛిజ్జతి. కథం పన కోటి ఛిజ్జతి? సచే హి ఆపన్నో ఏకస్స ఆరోచేతి, సోపి అఞ్ఞస్స ఆరోచేతి, సో నివత్తిత్వా యేనస్స ఆరోచితం, తస్సేవ ఆరోచేతి, ఏవం తతియేన పుగ్గలేన దుతియస్స ఆరోచితే కోటి ఛిన్నా హోతి.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ దుట్ఠుల్లాపత్తిపటిచ్ఛాదనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, దుట్ఠుల్లాయ ఆపత్తియా ఆదిపదే పాచిత్తియం, ఇతరేసు ద్వీసు దుక్కటం, అదుట్ఠుల్లాయ తికదుక్కటం, అనుపసమ్పన్నస్స దుట్ఠుల్లే వా అదుట్ఠుల్లే వా అజ్ఝాచారే దుక్కటమేవ. "సఙ్ఘస్స భణ్డనాదీని భవిస్సన్తీ"తి (పాచి॰ ౪౧౧) వా "అయం కక్ఖళో ఫరుసో జీవితన్తరాయం వా బ్రహ్మచరియన్తరాయం వా కరిస్సతీ"తి వా అనారోచేన్తస్స, పతిరూపం భిక్ఖుం అపస్సతో , న ఛాదేతుకామస్స, "పఞ్ఞాయిస్సతి సకేన కమ్మేనా"తి అనారోచేన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉపసమ్పన్నస్స దుట్ఠుల్లాపత్తిజాననం, "పటిచ్ఛాదేతుకామతాయ నారోచేస్సామీ"తి ధురనిక్ఖేపోతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సమనుభాసనసదిసానేవాతి.

దుట్ఠుల్లసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. ఊనవీసతివస్ససిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **ఊనవీసతివస్సన్తి** పటిసన్ధిగ్గహణతో పట్ఠాయ అపరిపుణ్ణవీసతివస్సం. **ఉపసమ్పాదేయ్యాతి** ఉపజ్ఝాయో హుత్వా ఉపసమ్పాదేయ్య. **సో చ పుగ్గలో అనుపసమ్పన్నోతి** జానన్తేనాపి అజానన్తేనాపి ఉపసమ్పాదితో అనుపసమ్పన్నోవ. సచే పన సో దసవస్సచ్చయేన అఞ్ఞం ఉపసమ్పాదేతి, తఞ్చే ముఞ్చిత్వా గణో పూరతి, సూపసమ్పన్నో. సోపి యావ న జానాతి, తావ తస్స నేవ సగ్గన్తరాయో న మోక్ఖన్తరాయో, ఞత్వా పన పున ఉపసమ్పజ్జితబ్బం. **తే చ భిక్ఖూ గారయ్హాతి** ఠపేత్వా ఉపజ్ఝాయం అవసేసా గారయ్హా హోన్తి, సబ్బే దుక్కటం ఆపజ్జన్తి. **ఇదం తస్మిం పాచిత్తియన్తి** యో పన ఉపజ్ఝాయో హుత్వా ఉపసమ్పాదేతి, తస్మింయేవ పుగ్గలే ఇదం పాచిత్తియం వేదితబ్బం. తస్మా యో "ఏవం ఉపసమ్పాదేస్సామీ"తి గణం వా ఆచరియం వా పత్తం వా చీవరం వా పరియేసతి, సీమం వా సమ్మన్నతి (పాచి॰ ౪౦౪), ఉదకుక్ఖేపం వా పరిచ్ఛిన్దతి, సో ఏతేసు సబ్బకిచ్చేసు ఞత్తియా, ద్వీసు చ కమ్మవాచాసు దుక్కటాని ఆపజ్జిత్వా కమ్మవాచాపరియోసానే పాచిత్తియం ఆపజ్జతి.

రాజగహే సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ ఊనవీసతివస్సం ఉపసమ్పాదనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, ఊనవీసతివస్సే వేమతికస్స, పరిపుణ్ణవీసతివస్సే ఊనకసఞ్ఞినో, వేమతికస్స చ దుక్కటం. ఉభయత్థ పరిపుణ్ణసఞ్ఞిస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఊనవీసతివస్సతా, ఊనకసఞ్ఞితా, ఉపసమ్పాదనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన పణ్ణత్తివజ్జం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

ఊనవీసతివస్ససిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. థేయ్యసత్థసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే యే రాజానం వా వఞ్చేత్వా సుఙ్కం వా పరిహరితుకామా చోరా కతకమ్మా చేవ అకతకమ్మా చ మగ్గప్పటిపన్నా, తేసు ఇధ **థేయ్యసత్థ**సఞ్ఞినో తస్స థేయ్యసత్థభావం ఞత్వా తేన సద్ధిం సంవిధాయ గచ్ఛన్తస్స సంవిధానే చ గమనే చ ఓవాదవగ్గే వుత్తనయేన ఆపత్తివినిచ్ఛయో వేదితబ్బో.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ థేయ్యసత్థేన సద్ధిం సంవిధాయ ఏకద్ధానమగ్గం పటిపజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, మనుస్సేసు అసంవిదహన్తేసు సయమేవ సంవిదహిత్వా గచ్ఛన్తస్స, థేయ్యసత్థే వేమతికస్స, అథేయ్యసత్థే థేయ్యసత్థసఞ్ఞినో, వేమతికస్స చ దుక్కటం. అథేయ్యసత్థసఞ్ఞిస్స, అసంవిదహిత్వా వా కాలవిసఙ్కేతేన వా, ఆపదాసు వా, గచ్ఛన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. థేయ్యసత్థభావో, జాననం, సంవిధానం, అవిసఙ్కేతేన గమనన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. థేయ్యసత్థసముట్ఠానం, కిరియం, సఞ్ఞావిమోక్ఖం, సచిత్తకం, పణ్ణత్తివజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

థేయ్యసత్థసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. సంవిధానసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ మాతుగామేన సద్ధిం ఏకద్ధానమగ్గం పటిపజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసమేత్థ భిక్ఖునియా సద్ధిం సంవిధానసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

సంవిధానసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. అరిట్ఠసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే సగ్గమోక్ఖానం అన్తరాయం కరోన్తీతి **అన్తరాయికా,** తే కమ్మకిలేసవిపాకఉపవాదపఞ్ఞత్తివీతిక్కమవసేన పఞ్చవిధా. తేసు ముదుకానం అత్థరణాదీనం ఫస్సో వియ ఇత్థిసమ్ఫస్సోపి వట్టతీతి మేథునవీతిక్కమనే దోసం అదిస్వా పఞ్ఞత్తివీతిక్కమన్తరాయికే సన్ధాయ "యేమే అన్తరాయికా ధమ్మా వుత్తా భగవతా, తే పటిసేవతో నాలం అన్తరాయాయా"తి వుత్తం. **అనేకపరియాయేనాతి** "అట్ఠికఙ్కలూపమా కామా"తిఆదీహి (మ॰ ని॰ ౨.౪౨; పాచి॰ ౪౧౭; చూళని॰ ఖగ్గవిసాణసుత్తనిద్దేస ౧౪౭) నేకేహి కారణేహి. **సో భిక్ఖు భిక్ఖూహీతి** యే పస్సన్తి వా సుణన్తి వా, తేహి తిక్ఖత్తుం ఏవం వత్తబ్బో "మా ఆయస్మా ఏవం అవచ…పే.… అలఞ్చ పన తే పటిసేవతో అన్తరాయాయా"తి. ఏవం వుత్తే అప్పటినిస్సజ్జన్తస్స దుక్కటం, సుత్వా

అవదన్తానమ్పి దుక్కటం. పున సఙ్ఘమజ్ఝమ్పి ఆకడ్ఢిత్వా తథేవ వత్తబ్బో, తత్రాపి తస్స అప్పటినిస్సజ్జనే, ఇతరేసఞ్చ అవచనే దుక్కటమేవ. ఏవమ్పి అప్పటినిస్సజ్జన్తో పున ఞత్తిచతుత్థేన కమ్మేన యావతతియం సమనుభాసితబ్బో, అథస్స అప్పటినిస్సజ్జతో పున ఞత్తియా చ ద్వీహి చ కమ్మవాచాహి దుక్కటం, కమ్మవాచాపరియోసానే పాచిత్తియం.

సావత్థియం అరిట్ఠం ఆరబ్భ పాపికాయ దిట్ఠియా అప్పటినిస్సజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అధమ్మకమ్మే తికదుక్కటం. అసమనుభాసియమానస్స , పటినిస్సజ్జన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ధమ్మకమ్మతా, సమనుభాసనా, అప్పటినిస్సజ్జనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సమనుభాసనసదిసానేవాతి.

అరిట్ఠసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. ఉక్ఖిత్తసమ్భోగసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **తథావాదినాతి** "తథాహం భగవతా ధమ్మ"న్తిఆదివాదినా. **అకతానుధమ్మేనాతి** అనుధమ్మో వుచ్చతి ఆపత్తియా అదస్సనే వా అప్పటికమ్మే వా పాపికాయ దిట్ఠియా అప్పటినిస్సగ్గే వా ధమ్మేన వినయేన ఉక్ఖిత్తకస్స అనులోమవత్తం దిస్వా కతఓసారణా, సో ఓసారణసఙ్ఖాతో అనుధమ్మో యస్స న కతో, అయం అకతానుధమ్మో నామ, తాదిసేన సద్ధిన్తి అత్థో. **సమ్భుఞ్జేయ్య వాతి** ఆమిససమ్భోగం వా ధమ్మసమ్భోగం వా కరేయ్య. **సంవసేయ్య వాతి** ఉపోసథాదికం సఙ్ఘకమ్మం కరేయ్య . **సహ వా సేయ్యం కప్పేయ్యాతి** నానూపచారేపి ఏకచ్ఛన్నే నిపజ్జేయ్య. తత్థ ఆమిసపరిభోగే ఏకప్పయోగేన బహూపి దదతో వా గణ్హతో వా ఏకం పాచిత్తియం, విచ్ఛిన్దనే సతి పయోగే పయోగే పాచిత్తియం. ధమ్మసమ్భోగే పదాదీహి ఉద్దిసన్తస్స వా ఉద్దిసాపేన్తస్స వా పదసోధమ్మే వుత్తనయేన, సంవాసే కమ్మపరియోసానవసేన, సహసేయ్యాయ ఏకస్మిం నిపన్నే ఇతరస్స నిపజ్జనప్పయోగవసేన ఆపత్తిపరిచ్ఛేదో వేదితబ్బో.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ అరిట్ఠేన భిక్ఖునా సద్ధిం సమ్భుఞ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, ఉక్ఖిత్తకే వేమతికస్స, అనుక్ఖిత్తకే ఉక్ఖిత్తకసఞ్ఞినో చేవ వేమతికస్స చ దుక్కటం. ఉభోసు అనుక్ఖిత్తకసఞ్ఞిస్స, "ఓసారితో"తి వా "తం దిట్ఠిం పటినిస్సట్ఠో"తి వా జానన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అకతానుధమ్మతా, జాననా, సమ్భోగాదికరణన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన పణ్ణత్తివజ్జం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

ఉక్ఖిత్తసమ్భోగసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. కణ్టకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **సమణుద్దేసోతి** సామణేరో. **చరాతి** గచ్ఛ. **పిరేతి** పర అమామక. **వినస్సాతి** నస్స , యత్థ తం న పస్సామ, తత్థ గచ్ఛాతి వుత్తం హోతి. **తథానాసితన్తి**ఏత్థ సంవాసనాసనా లిఙ్గనాసనా దణ్డకమ్మనాసనాతి తిస్సో నాసనా. తత్థ ఆపత్తియా అదస్సనాదీసు ఉక్ఖేపనా **సంవాసనాసనా** నామ. దూసకో నాసేతబ్బో (పారా. ౬౬), మేత్తియం భిక్ఖునిం నాసేథాతి (చూళవ. ౧౯౩; పారా. ౩౮౪) అయం **లిఙ్గనాసనా** నామ. "అజ్జతగ్గే తే, ఆవుసో సమణుద్దేస, న చేవ సో భగవా సత్థా అపదిసితబ్బో"తి (పాచి. ౪౨౮) అయం **దణ్డకమ్మనాసనా** నామ, అయం ఇధాధిప్పేతా. తేన వుత్తం "తథానాసిత"న్తి. **ఉపలాపేయ్యాతి** "పత్తం వా చీవరం వా ఉద్దేసం వా పరిపుచ్ఛం వా దస్సామీ"తి సఙ్గణ్హేయ్య. **ఉపట్ఠాపేయ్యాతి** చుణ్ణమత్తికాదీని సాదియన్తో తేన అత్తనో ఉపట్ఠానం కారాపేయ్య. సమ్భోగసహసేయ్యా అనన్తరసిక్ఖాపదే వుత్తనయా ఏవ, తస్మా ఆపత్తిపరిచ్ఛేదోపేత్థ తస్మిం వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బో.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే భిక్ఖూ ఆరబ్భ కణ్టకసమణుద్దేసఉపలాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసం అరిట్ఠసిక్ఖాపదే వుత్తసదిసమేవాతి.

కణ్టకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

సప్పాణకవగ్గో సత్తమో.

౮. సహధమ్మికవగ్గో

౧. సహధమ్మికసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సహధమ్మికవగ్గస్స పఠమే **సహధమ్మికం వుచ్చమానోతి** ఇమస్సత్థో దుబ్బచసిక్ఖాపదే వుత్తో. **ఏతస్మిం సిక్ఖాపదేతి** ఏతస్మిం సిక్ఖాపదే యం వుత్తం, తం న తావ సిక్ఖిస్సామీతి అత్థో. **పాచిత్తియన్తి** ఏత్థ పన అనాదరియభయా లేసేన ఏవం వదన్తస్స వాచాయ వాచాయ పాచిత్తియం వేదితబ్బం. **సిక్ఖమానేనాతి** ఓవాదం సిరసా సమ్పటిచ్ఛిత్వా సిక్ఖితుకామేనేవ హుత్వా. **అఞ్ఞాతబ్బన్తి** ఆజానితబ్బం. **పరిపుచ్ఛితబ్బన్తి** "ఇమస్స కో అత్థో"తి పరిపుచ్ఛితబ్బం. **పరిపఞ్హితబ్బన్తి** చిన్తేతబ్బం తులయితబ్బం.

కోసమ్బియం ఛన్నత్థేరం ఆరబ్భ ఏవం భణనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం , తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నే తికదుక్కటం, ఉభోహిపి "ఇదం న సల్లేఖాయా"తిఆదినా (పాచి. ౪౩౮) నయేనేవ అపఞ్ఞత్తేన వుచ్చమానస్సాపి ఏవం వదతో దుక్కటమేవ. "జానిస్సామి సిక్ఖిస్సామీ"తి భణన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉపసమ్పన్నస్స పఞ్ఞత్తేన వచనం, అసిక్ఖితుకామతాయ ఏవం వచనన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

సహధమ్మికసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. విలేఖనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **ఉద్దిస్సమానేతి** ఆచరియేన అన్తేవాసికస్స వుచ్చమానే వా సజ్ఝాయవసేన పరివత్తియమానే వా. **ఖుద్దానుఖుద్దకేహీతి** ఖుద్దకేహి చ అనుఖుద్దకేహి చ. **యావదేవాతి** తేసం సంవత్తనమరియాదపరిచ్ఛేదవచనం. ఇదం వుత్తం హోతి – ఏతాని హి యే ఉద్దిసన్తి వా ఉద్దిసాపేన్తి వా సజ్ఝాయన్తి వా, తేసం తావ సంవత్తన్తి, యావ "కప్పతి ను ఖో, న కప్పతి ను ఖో"తి

కుక్కుచ్చవిప్పటిసారో, విహేసా, విచికిచ్ఛా మనోవిలేఖా చ ఉప్పజ్జన్తియేవ. అథ వా **యావదేవాతి** అతిసయవవత్థాపనం. తస్స ‘సంవత్తన్తీ’తిఇమినా సమ్బన్ధో, కుక్కుచ్చాయ విహేసాయ విలేఖాయ అతివియ సంవత్తన్తియేవాతి వుత్తం హోతి. **సిక్ఖాపదవివణ్ణకేతి** ఏవం సిక్ఖాపదానం వివణ్ణకే గరహణే పాచిత్తియం హోతీతి అత్థో.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ వినయవివణ్ణనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నస్స వివణ్ణనే తికదుక్కటం, ఉభిన్నమ్పి అఞ్ఞధమ్మవివణ్ణనే దుక్కటమేవ. న వివణ్ణేతుకామస్స, “ఇఙ్ఘ తావ సుత్తన్తే వా గాథాయో వా అభిధమ్మం వా పరియాపుణస్సు, పచ్ఛాపి వినయం పరియాపుణిస్ససీ”తి భణతో, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. గరహితుకామతా చ, ఉపసమ్పన్నస్స సన్తికే సిక్ఖాపదవివణ్ణనఞ్చాతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

విలేఖనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. మోహనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **అన్వద్ధమాసన్తి** అనుపటిపాటియా అద్ధమాసే అద్ధమాసే. **ఉద్దిస్సమానేతి** ఉపోసథవసేన ఉద్దిసియమానే. **యఞ్చ తత్థ ఆపత్తిం ఆపన్నోతి** యం సో అనాచారం ఆచరిత్వా అఞ్ఞాణకేన ఆపన్నభావం జానాపేతుకామో ఏవమాహ, తస్మిం అనాచారే యం ఆపత్తిం ఆపన్నో. **తఞ్చ యథాధమ్మో కారేతబ్బోతి** అఞ్ఞాణకేన ఆపన్నత్తా మోక్ఖో నత్థి, యథా పన ధమ్మో చ వినయో చ ఠితో, తథా తం ఆపత్తిం కారేతబ్బో, దేసనాగామినియా దేసాపేతబ్బో, వుట్ఠానగామినియా వుట్ఠాపేతబ్బోతి అత్థో. **ఉత్తరి చస్స మోహో ఆరోపేతబ్బోతి** యథాధమ్మకరణతో చ ఉత్తరి “తస్స తే, ఆవుసో”తిఆదివచనేహి నిన్దిత్వా తస్స పుగ్గలస్స ఞత్తిదుతియకమ్మేన మోహో ఆరోపేతబ్బో. **ఇదం తస్మిం మోహనకే పాచిత్తియన్తి** యో ఏవం ఆరోపితే మోహే పున మోహేతి, తస్మిం మోహనకే పుగ్గలే ఇదం పాచిత్తియం వేదితబ్బం, న అనారోపితే మోహేతి అత్థో.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ మోహనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అధమ్మకమ్మే తికదుక్కటం, అనారోపితే మోహే దుక్కటమేవ. యేన న విత్థారేన సుతం, ఊనకద్వత్తిక్ఖత్తుం వా విత్థారేన సుతం, యే చ న మోహేతుకామా తేసం, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. మోహారోపనం, మోహేతుకామతా, వుత్తనయేన సుతభావో, మోహనన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

మోహనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. పహారసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **పహారం దదేయ్యాతి** ఏత్థ పహరితుకామతాయ పహారే దిన్నే సచేపి మరతి, పాచిత్తియమేవ.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ పహారదానవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నే తికదుక్కటం, విరూపకరణాధిప్పాయేన పన ఉపసమ్పన్నస్సపి కణ్ణాదిచ్ఛేదనే దుక్కటమేవ. కేనచి విహేఠియమానస్స పన మోక్ఖాధిప్పాయస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. కుపితతా, న మోక్ఖాధిప్పాయతా, ఉపసమ్పన్నస్స పహారదానన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

పహారసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. తలసత్తికసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **తలసత్తికం ఉగ్గిరేయ్యాతి** పహారదానాకారం దస్సేన్తో కాయం వా కాయపటిబద్ధం వా ఉచ్చారేయ్య. ఏత్థ చ ఉగ్గిరణపచ్చయా పాచిత్తియం. సచే పన ఉగ్గిరిత్వా విరద్ధో పహారం దేతి, న పహరితుకామతాయ దిన్నత్తా దుక్కటమేవ, తేన పహారేన హత్థాదీసు యంకిఞ్చి భిజ్జతి, దుక్కటమేవ. సేసమేత్థ సబ్బం పురిమసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

తలసత్తికసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. అమూలకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **అమూలకేనాతి** దిట్ఠాదిమూలవిరహితేన. **అనుద్ధంసేయ్యాతి** చోదేయ్య వా చోదాపేయ్య వా. **పాచిత్తియన్తి** సచే చుదితకో తఙ్ఖణఞ్ఞేవ “చోదేతి మ”న్తి జానాతి, చోదకస్స పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ అమూలకేన సఙ్ఘాదిసేసేన అనుద్ధంసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, ఆచారవిపత్తియా వా దిట్ఠివిపత్తియా వా అనుద్ధంసనే దుక్కటం, అనుపసమ్పన్నే తికదుక్కటం. తథాసఞ్ఞిస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉపసమ్పన్నతా, సఙ్ఘాదిసేసస్స అమూలకతా, అనుద్ధంసనా, తఙ్ఖణవిజాననాతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

అమూలకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. సఞ్చిచ్చసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **కుక్కుచ్చం ఉపదహేయ్యాతి** “ఊనవీసతివస్సో త్వం మఞ్ఞే”తిఆదీని (పాచి. ౪౬౬) భణన్తో ఉప్పాదేయ్య. ఏవం అఞ్ఞస్మిం ఉప్పాదనపచ్చయే అసతి సఞ్చిచ్చ ఉప్పాదేన్తస్స వాచాయ వాచాయ పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ కుక్కుచ్చఉప్పాదనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నే తికదుక్కటం. నఉప్పాదేతుకామస్స, కేవలం హితేసితాయ తథా వదన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉపసమ్పన్నతా, అఫాసుకామతా , కుక్కుచ్చుప్పాదనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అనన్తరసదిసానేవాతి.

సఞ్చిచ్చసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. ఉపస్సుతిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **వివాదాపన్నాన**న్తి భణ్డనకలహేహి వివడ్ఢితం వివాదాధికరణం ఆపన్నానం. **ఉపస్సుతి**న్తి సుతిసమీపం, యత్థ ఠత్వా సక్కా హోతి తేసం వచనం సోతుం, తత్థ తిట్ఠేయ్యాతి అత్థో. "తత్థ సోస్సామీ"తి చోదేతుకామతాయ గచ్ఛతో పదే పదే దుక్కటం, తురితగమనేపి ఓహీయమానేపి ఏసేవ నయో. యత్థ పన ఠితో సుణాతి, తత్థ ఠితస్స పాచిత్తియం, అత్తనో ఠితోకాసం ఆగన్త్వా తేసు మన్తయమానేసుపి ఉక్కాసిత్వా, "అహం ఏత్థా"తి వా వత్వా జానాపేతబ్బం, ఏవం అకరోన్తస్సాపి సవనే పాచిత్తియమేవ.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ ఉపస్సుతిట్ఠానవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నే తికదుక్కటం, "ఇమేసం సుత్వా ఓరమిస్సామి విరమిస్సామి వూపసమిస్సామి అత్తానం పరిమోచేస్సామీ"తి (పాచి. ౪౭౩) గచ్ఛతో, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉపసమ్పన్నతా, చోదనాధిప్పాయో, సవనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. థేయ్యసత్థసముట్ఠానం ఇదం పన సియా కిరియం, సియా అకిరియం, సఞ్ఞావిమోక్ఖం, సచిత్తకం, లోకవజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, అకుసలచిత్తం, దుక్ఖవేదనన్తి.

ఉపస్సుతిసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. కమ్మప్పటిబాహనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **ధమ్మికానం కమ్మాన**న్తి ధమ్మేన వినయేన సత్థుసాసనేన కతానం అపలోకనకమ్మం ఞత్తికమ్మం ఞత్తిదుతియకమ్మం ఞత్తిచతుత్థకమ్మన్తి ఇమేసం చతున్నం కమ్మానం. తత్రాయం సఙ్ఖేపతో కమ్మవినిచ్ఛయో – తత్థ **అపలోకనకమ్మం** నామ సమగ్గస్స సఙ్ఘస్స అనుమతియా తం తం వత్థుం కిత్తేత్వా "రుచ్చతి సఙ్ఘస్సా"తి తిక్ఖత్తుం సావేత్వా కత్తబ్బం కమ్మం వుచ్చతి. సమగ్గస్సేవ పన సఙ్ఘస్స అనుమతియా ఏకాయ ఞత్తియా కత్తబ్బం కమ్మం **ఞత్తికమ్మం** నామ. ఏకాయ ఞత్తియా చేవ అనుస్సావనాయ చ కత్తబ్బం కమ్మం **ఞత్తిదుతియకమ్మం** నామ. ఏకాయ పన ఞత్తియా తీహి చ అనుస్సావనాహి కత్తబ్బం కమ్మం **ఞత్తిచతుత్థకమ్మం** నామ.

తేసు అపలోకనకమ్మం (పరి. ౪౮౬; పరి. అట్ఠ. ౪౮౨-౪౮౬) పఞ్చ ఠానాని గచ్ఛతి ఓసారణం నిస్సారణం భణ్డుకమ్మం బ్రహ్మదణ్డం కమ్మలక్ఖణన్తి. తత్థ కణ్టకసామణేరస్స నాసనా వియ **నిస్సారణా,** తాదిసంయేవ సమ్మావత్తన్తం దిస్వా పవేసనా **'ఓసారణా'**తి వేదితబ్బా. పబ్బజ్జాపేక్ఖస్స కేసచ్ఛేదనాపుచ్ఛనం **భణ్డుకమ్మం** (మహావ. ౯౮) నామ. ముఖరస్స భిక్ఖునో భిక్ఖూ దురుత్తవచనేహి ఘట్టేన్తస్స "ఇత్థన్నామో భిక్ఖు ముఖరో భిక్ఖూ దురుత్తవచనేహి ఘట్టేన్తో విహరతి, సో భిక్ఖు యం ఇచ్ఛేయ్య, తం వదేయ్య, భిక్ఖూహి ఇత్థన్నామో భిక్ఖు నేవ వత్తబ్బో, న ఓవాదానుసాసనిం కత్తబ్బో, న ఓవదితబ్బో"తి "సఙ్ఘం, భన్తే , పుచ్ఛామి 'ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో బ్రహ్మదణ్డస్స దానం రుచ్చతి సఙ్ఘస్సా'తి, దుతియమ్పి పుచ్ఛామి, తతియమ్పి పుచ్ఛామి 'ఇత్థన్నామస్స, భన్తే, భిక్ఖునో బ్రహ్మదణ్డస్స దానం రుచ్చతి సఙ్ఘస్సా'"తి ఏవం కత్తబ్బం కమ్మం **బ్రహ్మదణ్డం** (చూళవ. ౪౪౧) నామ. యం పన భగవతా భిక్ఖునీనం ఊరుం వివరిత్వా దస్సనాదివత్థూసు "అవన్దియో సో, భిక్ఖవే, భిక్ఖు భిక్ఖునిసఙ్ఘేన కాతబ్బో"తి (చూళవ. ౪౧౧) ఏవం అవన్దియకమ్మం అనుఞ్ఞాతం, యం భిక్ఖునీహి "అయ్యే, అసుకో నామ అయ్యో భిక్ఖునీనం అప్పసాదనీయం దస్సేతి, ఏతస్స అయ్యస్స అవన్దియకరణం 'రుచ్చతి భిక్ఖునిసఙ్ఘస్సా'"తి ఏవం ఉపస్సయే నిసిన్నాహేవ భిక్ఖునీహి కత్తబ్బం, ఏవరూపం కమ్మం యస్మా తస్స కమ్మంయేవ లక్ఖణం న ఓసారణాదీని, తస్మా **కమ్మలక్ఖణ**న్తి వుచ్చతి. ఇదఞ్చ కమ్మలక్ఖణం నామ భిక్ఖునిమూలకం పఞ్ఞత్తం, అపిచ భిక్ఖూనమ్పి లబ్భతి, తస్మా భిక్ఖూహిపి అచ్ఛిన్నచీవరకాదీనం చీవరాదీని వా దేన్తేహి, పరిభుఞ్జితబ్బాని అపనేతబ్బానిపి వత్థూని పరిభుఞ్జన్తేహి వా, అపనేన్తేహి వా, తథారూపం వా ధమ్మికం కతికం కరోన్తేహి తిక్ఖత్తుం సావేత్వా అపలోకనకమ్మం కాతబ్బం, సబ్బస్సోతం కమ్మలక్ఖణమేవ పవిసతి, ఇతి అపలోకనకమ్మం పఞ్చ ఠానాని గచ్ఛతి.

ఞత్తికమ్మం పన నవ ఠానాని గచ్ఛతి ఓసారణం నిస్సారణం ఉపోసథం పవారణం సమ్ముతిం దానం పటిగ్గహం పచ్చుక్కడ్ఢనం కమ్మలక్ఖణన్తి. తత్థ "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, ఇత్థన్నామో ఇత్థన్నామస్స ఆయస్మతో ఉపసమ్పదాపేక్ఖో, అనుసిట్ఠో సో మయా, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, ఇత్థన్నామో ఆగచ్ఛేయ్య , 'ఆగచ్ఛాహీ'తి వత్తబ్బో"తి (మహావ. ౧౨౬) ఏవం ఉపసమ్పదాపేక్ఖస్స ఓసారణా **ఓసారణా** నామ. "సుణన్తు మే ఆయస్మన్తా, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు ధమ్మకథికో, ఇమస్స నేవ సుత్తం ఆగచ్ఛతి, నో సుత్తవిభఙ్గో, సో అత్థం అసల్లక్ఖేత్వా బ్యఞ్జనచ్ఛాయాయ అత్థం పటిబాహతి, యదాయస్మన్తానం పత్తకల్లం, ఇత్థన్నామం భిక్ఖుం వుట్ఠాపేత్వా అవసేసా ఇమం అధికరణం వూపసమేయ్యామా"తి ఏవం ఉబ్బాహికవినిచ్ఛయే (చూళవ. ౨౩౩) ధమ్మకథికస్స భిక్ఖునో నిస్సారణా **నిస్సారణా** నామ. "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అజ్జుపోసథో…పే.… ఉపోసథం కరేయ్యా"తి ఏవం ఉపోసథకమ్మవసేన ఠపితా ఞత్తి **ఉపోసథో** నామ. "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అజ్జ పవారణా పన్నరసీ, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో పవారేయ్యా"తి (మహావ. ౨౧౦) ఏవం పవారణాకమ్మవసేన ఠపితా ఞత్తి **పవారణా** నామ. "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, ఇత్థన్నామో ఇత్థన్నామస్స ఉపసమ్పదాపేక్ఖో, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, అహం ఇత్థన్నామం అనుసాసేయ్య"న్తి, "యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, ఇత్థన్నామో ఇత్థన్నామం అనుసాసేయ్యా"తి (మహావ. ౧౨౬) ఏవం అత్తానం వా పరం వా సమ్మన్నితుం ఠపితా ఞత్తి **సమ్ముతి** నామ. "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, ఇమం చీవరం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో నిస్సగ్గియం సఙ్ఘస్స నిస్సట్ఠం, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇమం చీవరం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో దదేయ్యా"తి (పారా. ౪౬౪) ఏవం నిస్సట్ఠచీవరపత్తాదీనం దానం **దానం** నామ. "సుణాతు మే, భన్తే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామో భిక్ఖు ఆపత్తిం సరతి వివరతి ఉత్తానిం కరోతి దేసేతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, అహం ఇత్థన్నామస్స భిక్ఖునో ఆపత్తిం పటిగ్గణ్హేయ్య"న్తి, తేన వత్తబ్బో 'పస్ససీ'తి, 'ఆమ, పస్సామీ'తి, "ఆయతిం సంవరేయ్యాసీ"తి (చూళవ. ౨౩౯) ఏవం ఆపత్తిప్పటిగ్గహో **పటిగ్గహో** నామ. "సుణన్తు మే ఆయస్మన్తా ఆవాసికా, యదాయస్మన్తానం పత్తకల్లం, ఇదాని ఉపోసథం కరేయ్యామ, పాతిమోక్ఖం ఉద్దిసేయ్యామ, ఆగమే కాళే పవారేయ్యామా"తి (మహావ. ౨౪౦) ఏవం కతప్పవారణపచ్చుక్కడ్ఢనా **పచ్చుక్కడ్ఢనా** నామ. తిణవత్థారకసమథే (చూళవ. ౨౧౨) సబ్బసఙ్గాహికఞత్తి, ఏకేకస్మిం పక్ఖే ఏకేకా ఞత్తి చాతి తిస్సోపి ఞత్తియో **కమ్మలక్ఖణం** నామ. ఇతి ఞత్తికమ్మం నవ ఠానాని గచ్ఛతి.

ఞత్తిదుతియకమ్మం సత్త ఠానాని గచ్ఛతి ఓసారణం నిస్సారణం సమ్ముతిం దానం ఉద్ధారం దేసనం కమ్మలక్ఖణన్తి. తత్థ భిక్ఖూనం అలాభాయ పరిసక్కనాదికేహి అట్ఠహి అఙ్గేహి సమన్నాగతస్స ఉపాసకస్స సఙ్ఘేన అసమ్భోగకరణత్థం పత్తనిక్కుజ్జనవసేన నిస్సారణా **నిస్సారణా** నామ. తస్సేవ సమ్మావత్తన్తస్స పత్తుక్కుజ్జనవసేన **ఓసారణా** చ వేదితబ్బా. సా ఖుద్దకక్ఖన్ధకే వడ్ఢలిచ్ఛవివత్థుస్మిం (చూళవ. ౨౬౫-౨౬౬) వుత్తా. సీమాసమ్ముతి తిచీవరేన అవిప్పవాససమ్ముతిసన్థతసమ్ముతిభత్తుద్దేసకసేనాసనగ్గాహాపకభణ్డాగారికచీవరప్పటిగ్గాహకయాగుభాజకఫలభాజకఖజ్జభాజకఅప్పమత్తకవిస్సజ్జకసాటియగ్గాహాపకపత్తగ్గాహాపకఆరామికపేసక
ఏతాసం సమ్ముతీనం వసేన **సమ్ముతి** వేదితబ్బా. కథినచీవరమతకచీవరదానవసేన **దానం** వేదితబ్బం. కథినుద్ధారవసేన **ఉద్ధారో** వేదితబ్బో. కుటివత్థువిహారవత్థుదేసనావసేన **దేసనా**

వేదితబ్బా. యా పన తిణవత్థారకసమథే (చూళవ॰ ౨౧౨ ఆదయో) ఏకస్మిం పక్ఖే ఏకా, ఏకస్మిం పక్ఖే ఏకాతి ద్వే ఞత్తిదుతియకమ్మవాచా వుత్తా, యా చ మోహారోపనాదీసు కమ్మవాచా (పాచి॰ ౪౪౬) వుత్తా, తాసం వసేన **కమ్మలక్ఖణం** వేదితబ్బం, ఇతి ఞత్తిదుతియకమ్మం సత్త ఠానాని గచ్ఛతి.

ఞత్తిచతుత్థకమ్మమ్పి సత్తేవ ఠానాని గచ్ఛతి ఓసారణం నిస్సారణం సమ్ముతిం దానం నిగ్గహం సమనుభాసనం కమ్మలక్ఖణన్తి. తత్థ తజ్జనీయకమ్మాదీనం (చూళవ॰ ౧ ఆదయో) సత్తన్నం కమ్మానం వసేన **నిస్సారణా,** తేసంయేవ కమ్మానం పటిప్పస్సమ్భనవసేన **ఓసారణా** చ వేదితబ్బా, భిక్ఖునోవాదకసమ్ముతివసేన (పాచి॰ ౧౪౬-౧౪౭) **సమ్ముతి,** పరివాసదాన(చఊళవ॰ ౧౦౨) మానత్తదానవసేన (చూళవ॰ ౧౦౩) **దానం,** మూలాయపటికస్సనవసేన (చూళవ॰ ౧౧౦) **నిగ్గహో,** ఉక్ఖిత్తానువత్తికా , అట్ఠ యావతతియకా, అరిట్ఠో (పాచి॰ ౪౧౭), చణ్డకాళీ (పాచి॰ ౭౦౮) చాతి ఇమే తే యావతతియకాతి ఇమాసం ఏకాదసన్నం సమనుభాసనానం వసేన **సమనుభాసనా,** ఉపసమ్పదాకమ్మఅబ్భానకమ్మవసేన **కమ్మలక్ఖణం** వేదితబ్బం. ఇతి ఞత్తిచతుత్థకమ్మం సత్త ఠానాని గచ్ఛతి.

ఇమేసు పన చతూసు కమ్మేసు అపలోకనకమ్మం అపలోకేత్వావ కాతబ్బం, ఞత్తికమ్మాదివసేన న కాతబ్బం. ఞత్తికమ్మమ్పి ఏకం ఞత్తిం ఠపేత్వావ కాతబ్బం, అపలోకనకమ్మాదివసేన న కాతబ్బం. ఞత్తిదుతియకమ్మం పన అపలోకేత్వా కాతబ్బమ్పి అత్థి అకాతబ్బమ్పి, తత్థ సీమాసమ్ముతి సీమాసమూహననం (మహావ॰ ౧౩౮-౧౪౦, ౧౪౪ ఆదయో) కథినచీవరదానం కథినుద్ధారో కుటివత్థుదేసనా విహారవత్థుదేసనాతి ఇమాని ఛ కమ్మాని గరుకాని అపలోకేత్వా కాతుం న వట్టన్తి, ఞత్తిదుతియకమ్మవాచం సావేత్వావ కాతబ్బాని. అవసేసా తేరస సమ్ముతియో సేనాసనగ్గాహాపకమతకచీవరదానసమ్ముతియో చాతి ఏతాని లహుకకమ్మాని అపలోకేత్వాపి కాతుం వట్టన్తి, ఞత్తికమ్మాదివసేన పన న కాతబ్బానేవ. ఞత్తిచతుత్థకమ్మమ్పి సకలక్ఖణేనేవ కాతబ్బం, న సేసకమ్మవసేన. ఏవం అత్తనో అత్తనో లక్ఖణేనేవ వత్థుఞత్తిఅనుస్సావనసీమాపరిసాసమ్పత్తియా కతాని ఏతాని కమ్మాని ధమ్మేన వినయేన సత్థుసాసనేన కతత్తా ధమ్మో ఏతేసు అత్థీతి **ధమ్మికాని** నామ హోన్తి, ఇతి ఏతేసం ధమ్మికానం **కమ్మానం ఛన్దం దత్వా పచ్ఛా ఖీయనధమ్మం** ఆపజ్జన్తస్స వాచాయ వాచాయ పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ ఖీయనధమ్మాపజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, ధమ్మకమ్మే వేమతికస్స, అధమ్మకమ్మే ధమ్మకమ్మసఞ్ఞినో, వేమతికస్స చ దుక్కటం. అధమ్మకమ్మసఞ్ఞిస్స , "అధమ్మేన వా వగ్గేన వా నకమ్మారహస్స వా కమ్మం కరోన్తీ"తి ఞత్వా ఖీయన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ధమ్మకమ్మతా, ధమ్మకమ్మసఞ్ఞితా, ఛన్దం దత్వా ఖీయనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసానేవ, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

కమ్మప్పటిబాహనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. ఛన్దంఅదత్వాగమనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **వినిచ్ఛయకథాయా**తి యావ ఆరోచితం వత్థు అవినిచ్ఛికం, ఞత్తిం వా ఠపేత్వా కమ్మవాచా అనిట్ఠాపితా, తావ వినిచ్ఛయకథా **వత్తమానా** నామ హోతి. యో భిక్ఖు ఏతస్మిం అన్తరే కమ్మం కోపేతుకామతాయ పరిసాయ హత్థపాసం విజహతి, తస్స విజహనే దుక్కటం, విజహితే పాచిత్తియం.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ ఛన్దం అదత్వా పక్కమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, ధమ్మకమ్మే వేమతికస్స, అధమ్మకమ్మే ధమ్మకమ్మసఞ్ఞినో, వేమతికస్స చ దుక్కటం. అధమ్మకమ్మసఞ్ఞిస్స పన, యో చ "సఙ్ఘస్స భణ్డనాదీని వా భవిస్సన్తి, అధమ్మేన వా వగ్గేన వా నకమ్మారహస్స వా కమ్మం కరిస్సన్తీ"తి (పాచి॰ ౪౮౩) ఞత్వా, గిలానో వా హుత్వా, గిలానస్స వా కరణీయేన, ఉచ్చారాదీహి వా పీళితో, న చ కమ్మం కోపేతుకామో "పున పచ్చాగమిస్సామీ"తి గచ్ఛతి, తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వినిచ్ఛయకథాయ వత్తమానతా, ధమ్మకమ్మతా, ధమ్మకమ్మసఞ్ఞితా, సమానసీమాయం ఠితతా, సమానసంవాసకతా, కోపేతుకామతాయ హత్థపాసవిజహనన్తి ఇమానేత్థ ఛ అఙ్గాని. సమనుభాసనసముట్ఠానం, కిరియాకిరియం, సఞ్ఞావిమోక్ఖం, సచిత్తకం, లోకవజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, అకుసలచిత్తం, దుక్ఖవేదనన్తి.

ఛన్దంఅదత్వాగమనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౧. దుబ్బలసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఏకాదసమే **సమగ్గేన సఙ్ఘేనా**తి సమానసంవాసకేన సమానసీమాయం ఠితేన సఙ్ఘేన సద్ధిం చీవరం దత్వా. **యథాసన్థుత**న్తి యో యో మిత్తసన్దిట్ఠసమ్భత్తవసేన సన్థుతో, తస్స తస్సాతి అత్థో. **పాచిత్తియ**న్తి ఏవం సఙ్ఘేన సద్ధిం సయమేవ సేనాసనపఞ్ఞాపనాదివసేన సమ్మతస్స భిక్ఖునో చీవరం దత్వా పచ్ఛా ఖీయన్తస్స వాచాయ వాచాయ పాచిత్తియం.

రాజగహే ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ చీవరం దత్వా పచ్ఛా ఖీయనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, ధమ్మకమ్మే తికపాచిత్తియం, చీవరం ఠపేత్వా అఞ్ఞం విస్సజ్జియవేభఙ్గియం పరిక్ఖారం దత్వా పచ్ఛాఖీయన్తస్స దుక్కటం, **విస్సజ్జియవేభఙ్గియో** నామ ఠపేత్వా పఞ్చ గరుభణ్డాని అవసేసో. రాసివసేన హి పఞ్చ గరుభణ్డాని వుత్తాని, తత్థ ఆరామో ఆరామవత్థూతి ఏకం, విహారో విహారవత్థూతి దుతియం, మఞ్చో పీఠం భిసి బిమ్బోహనన్తి తతియం, లోహకుమ్భీ లోహభాణకం లోహవారకో లోహకటాహం వాసి పరసు కుఠారీ కుదాలో నిఖాదనన్తి చతుత్థం, వల్లి వేళు ముఞ్జం పబ్బజం తిణం మత్తికా దారుభణ్డం మత్తికాభణ్డన్తి పఞ్చమం. ఏతాని హి పఞ్చ సఙ్ఘసన్తకాని నేవ సఙ్ఘస్స, న గణపుగ్గలానం విస్సజ్జేతుం వా విభజితుం వా వట్టన్తి, విస్సజ్జితవిభత్తానిపి సఙ్ఘికానేవ హోన్తి. థావరేన పన థావరం, ఇతరేన చ అకప్పియేన మహగ్ఘకప్పియేన వా ఇతరం సఙ్ఘస్స ఉపకారం సల్లక్ఖేత్వా కప్పియపరివత్తనేన పరివత్తేతుం వట్టతి, వరసేనాసనాదీనం సంరక్ఖణత్థం లామకాని విస్సజ్జేతుం విస్సజ్జేత్వా పరిభుఞ్జితుఞ్చ వట్టతి. ఏత్థ చ పురిమేసు తీసు రాసీసు అగరుభణ్డం నామ కిఞ్చి నత్థి, చతుత్థే లోహకుమ్భీ అరఞ్జరసణ్ఠానం లోహభాణకం లోహకటాహన్తి ఇమాని తీణి అన్తమసో పసతమత్తఉదకగణ్హనకానిపి గరుభణ్డాని. లోహవారకో పన కాళలోహతమ్బలోహకంసలోహవట్టలోహానం యేన కేనచి కతో సీహళదీపే పాదగణ్హనకో భాజేతబ్బో, **పాదో** చ నామ మగధనాళియా పఞ్చనాళిమత్తం గణ్హాతి, తతో అతిరేకం గరుభణ్డం, ఇమాని తావ పాళియం ఆగతాని లోహభాజనాని.

పాళియం పన అనాగతానిపి భిఙ్గారపటిగ్గహఉళుఙ్కదబ్బికటచ్ఛుపాతి తట్టకసరకసముగ్గఅఙ్గారకపల్లధూమకటచ్ఛుఆదీని ఖుద్దకానిపి గరుభణ్డానేవ, అయపత్తో అయథాలకం తమ్బలోహథాలకన్తి ఇమాని పన భాజనీయాని, కంసలోహవట్టలోహభాజనవికతి సఙ్ఘికపరిభోగేన వా గిహివికటా వా వట్టతి, పుగ్గలికపరిభోగేన న వట్టతి. ఠపేత్వా పన తం భాజనవికతిం అఞ్ఞస్మిమ్పి కప్పియలోహభణ్డే అఞ్జనీ అఞ్జనిసలాకా నత్థుదానం కణ్ణమలహరణీ సూచి ఖుద్దకో పిప్ఫలికో ఖుద్దకం ఆరకణ్టకం కుఞ్చికా తాళం కత్తరయట్ఠి వేధకో భిన్దివాలకో

యథాతథాఘనకతలోహంవిప్పకతలోహభణ్డఞ్చ సబ్బం భాజనీయం. ధూమనేత్తఫాలదీపరుక్ఖదీపకపల్లికఓలమ్బకదీపఇత్థిపురిసతిరచ్ఛానరూపకాని పన అఞ్ఞాని వా భిత్తిచ్ఛదనకవాటాదీసు ఉపనేతబ్బాని, అన్తమసో లోహఖిలకం ఉపాదాయ సబ్బానిపి లోహభణ్డాని గరుభణ్డానియేవ, అత్తనా లద్ధాని పరిహరిత్వాపి పుగ్గలికపరిభోగేన న పరిభుఞ్జితబ్బాని, సఙ్ఘికపరిభోగేన వా గిహివికటాని వా వట్టన్తి, తిపుభణ్డేపి ఏసేవ నయో. ఖీరపాసాణమయాని తట్టకసరకాదీని గరుభణ్డానియేవ.

ఘటకో పన తేలభాజనం వా పాదగణ్హనకతో అతిరేకమేవ గరుభణ్డం, సువణ్ణరజతఆరకూటజాతిఫలికభాజనాని గిహివికటానిపి న వట్టన్తి. సేనాసనపరిభోగే పన ఆమాసమ్పి అనామాసమ్పి సబ్బం వట్టతి.

వాసియాదీసు పన యాయ వాసియా దన్తకట్ఠచ్ఛేదనఉచ్ఛుతచ్ఛనమత్తతో అఞ్ఞం మహాకమ్మం కాతుం న సక్కా, అయం భాజనీయా. సేసా యేన కేనచి ఆకారేన కతా గరుభణ్డం, ఫరసు పన అన్తమసో వేజ్జానం సిరావేధకోపి గరుభణ్డమేవ, తథా కుఠారీ. యా పన ఆవుధసఙ్ఖేపేన కతా, అయం అనామాసా, కుదాలో దణ్డబన్ధనిఖాదనం వా అగరుభణ్డం నామ నత్థి. సమ్ముఞ్జనిదణ్డఖణనకం పన అదణ్డకం ఫలమత్తకమేవ, యం సక్కా సిపాటికాయ పక్ఖిపిత్వా పరిహరితుం, తం భాజనీయం. సిఖరమ్పి నిఖాదనేనేవ సఙ్గహితం, యేహి మనుస్సేహి విహారే వాసిఆదీని దిన్నాని హోన్తి, తే చే ఘరే దడ్ఢే వా విలుత్తే వా "దేథ నో, భన్తే, ఉపక్ఖరే, పున ఆహరిస్సామా"తి వదన్తి, దాతబ్బా. సచే హరన్తి, న వారేతబ్బా, అనాహరన్తాపి న చోదేతబ్బా.

కమ్మారతట్టకారచున్దకారనళకారమణికారపత్తబన్ధకానం అధికరణిముట్ఠిసణ్డాసతులాదీని సబ్బాని లోహమయాని ఉపకరణాని సఙ్ఘే దిన్నకాలతో పట్ఠాయ గరుభణ్డాని. తిపుకోట్టకసువణ్ణకారచమ్మకారఉపకరణేసుపి ఏసేవ నయో. అయం పన విసేసో, తిపుకోట్టకఉపకరణేసు తిపుచ్ఛేదనకసత్థకం, సువణ్ణకారఉపకరణేసు సువణ్ణచ్ఛేదనకసత్థకం, చమ్మకారఉపకరణేసు కతపరికమ్మచమ్మచ్ఛేదనఖుద్దకసత్థన్తి ఇమాని భాజనీయాని. న్హాపితతున్నకారఉపకరణేసుపి ఠపేత్వా మహాకత్తరిం మహాసణ్డాసం మహాపిప్ఫలికఞ్చ సబ్బం వట్టతి, ఇతరాని గరుభణ్డాని.

వల్లిఆదీసు వేత్తవల్లిఆదికా యా కాచి అడ్ఢబాహుప్పమాణా వల్లి సఙ్ఘస్స దిన్నా వా తత్థజాతకా వా రక్ఖితగోపితావ గరుభణ్డం, సా సఙ్ఘకమ్మే చ చేతియకమ్మే చ కతే సచే అతిరేకా హోతి, పుగ్గలికకమ్మేపి ఉపనేతుం వట్టతి, సుత్తమకచివాకనాళికేరహీరచమ్మమయా రజ్జుకా వా యోత్తాని వా వాకే చ నాళికేరహీరే చ వట్టేత్వా కతా ఏకవట్టా వా ద్వివట్టా వా సఙ్ఘస్స సన్తకా గరుభణ్డం. సుత్తం పన అవట్టేత్వా దిన్నం మకచివాకనాళికేరహీరా చ భాజనీయా . యేహి పనేతాని రజ్జుకాదీని దిన్నాని హోన్తి, తే అత్తనో కరణీయేన హరన్తా న వారేతబ్బా.

యో కోచి అట్ఠఙ్గులసూచిదణ్డకమత్తోపి వేళు సఙ్ఘస్స దిన్నో వా తత్థజాతకో వా రక్ఖితగోపితో గరుభణ్డం, సోపి సఙ్ఘస్స కమ్మే చ చేతియకమ్మే చ కతే అతిరేకో పుగ్గలికకమ్మే దాతుం వట్టతి. పాదగణ్హనకతేలనాళి పన కత్తరయట్ఠి ఉపాహనదణ్డకో ఛత్తదణ్డో ఛత్తసలాకాతి ఇదమేత్థ భాజనీయభణ్డం, దడ్ఢగేహమనుస్సా గణ్హిత్వా గచ్ఛన్తా న వారేతబ్బా.

ముఞ్జఞ్చ పబ్బజఞ్చ అవసేసఞ్చ ఛదనతిణం ముట్ఠిప్పమాణమ్పి ఛదనతిణసఙ్ఖేపగతేసు తాలపణ్ణాదీసు యంకిఞ్చి ఏకపణ్ణమ్పి సఙ్ఘస్స దిన్నం వా తత్థజాతకం వా బహిఆరామే సఙ్ఘికే తిణవత్థుస్మిం జాతకం వా రక్ఖితగోపితం గరుభణ్డం, తమ్పి సఙ్ఘకమ్మే చ చేతియకమ్మే చ కతే అతిరేకం పుగ్గలికకమ్మే దాతుం వట్టతి. దడ్ఢగేహమనుస్సా గహేత్వా గచ్ఛన్తా న వారేతబ్బా, అట్ఠఙ్గులప్పమాణోపి రిత్తకపోత్థకో గరుభణ్డమేవ.

మత్తికా పకతిమత్తికా వా హోతు పఞ్చవణ్ణా వా సుధా వా సజ్జురసకఙ్గుట్ఠసిలేసాదీసు వా యంకిఞ్చి దుల్లభట్ఠానే ఆనేత్వా వా దిన్నం తత్థజాతకం వా రక్ఖితగోపితం తాలపక్కమత్తం గరుభణ్డం హోతి, తమ్పి సఙ్ఘకమ్మే చ చేతియకమ్మే చ కతే అతిరేకం పుగ్గలికకమ్మే దాతుం వట్టతి. హిఙ్గుహిఙ్గులకహరితాలమనోసిలఞ్జనాదీని పన భాజనీయాని.

దారుభణ్డే యో కోచి వేళుమ్హి వుత్తప్పమాణో దారుభణ్డకో సఙ్ఘస్స దిన్నో వా తత్థజాతకో వా రక్ఖితగోపితో గరుభణ్డం, అపి చ సబ్బాపి దారువేళుచమ్మపాసాణాదివికతి దారుభణ్డేన సఙ్గహితా, తత్థ మఞ్చపీఠేహి అసఙ్గహితాని ఆసన్దికాదీని అన్తమసో చోళేన వా పలాలేహి వా పణ్ణేహి వా కతపీఠం ఉపాదాయ సబ్బాని ఆసనాని.

వక్కఫలకం దీఘఫలకం చీవరధోవనఫలకం ఘట్టనఫలకం ఘట్టనముగ్గరో దన్తకట్ఠచ్ఛేదనగణ్ఠికా దణ్డముగ్గరో నావా అమ్బణం రజనదోణి ఉదకపటిచ్ఛకో దారుమయో వా దన్తమయో వా వేళుమయో వా సపాదకోపి అపాదకోపి సముగ్గో మఞ్జూసా పాదగణ్హనకతో అతిరేకప్పమాణో కరణ్డో ఉదకదోణి ఉదకకటాహం ఉళుఙ్కో కటచ్ఛుపానీయసరావం పానీయసఙ్ఖోతి ఏతేసు యంకిఞ్చి సఙ్ఘే దిన్నం గరుభణ్డం. సఙ్ఖథాలకం పన భాజనీయం, తథా దారుమయో ఉదకతుమ్బో.

పాదకథలికమణ్డలం దారుమయం వా హోతు చోళపణ్ణాదిమయం వా సబ్బం గరుభణ్డం. ఆధారకో పత్తపిధానం తాలవణ్టం బీజనీ చఙ్కోటకం పచ్ఛి యట్ఠిసమ్ముఞ్జనీ ముట్ఠిసమ్ముఞ్జనీతి ఏతేసుపి యంకిఞ్చి ఖుద్దకం వా మహన్తం వా దారువేళుపణ్ణచమ్మాదీసు యేన కేనచి కతం గరుభణ్డమేవ.

థమ్భతులాసోపానఫలకాదీసు యంకిఞ్చి దారుమయం వా పాసాణమయం వా గేహసమ్భారూపగం యో కోచి కటసారకో యంకిఞ్చి భూమత్థరణం యంకిఞ్చి అకప్పియచమ్మం, సబ్బం సఙ్ఘికం గరుభణ్డం, భూమత్థరణం కాతుం వట్టతి. ఏళకచమ్మం పన పచ్చత్థరణగతికం హోతి, తమ్పి గరుభణ్డమేవ, కప్పియచమ్మాని భాజనీయాని, **కురున్దియం** పన సబ్బం మఞ్చప్పమాణం చమ్మం గరుభణ్డన్తి వుత్తం.

ఉదుక్ఖలం ముసలం సుప్పం నిసదం నిసదపోతో పాసాణదోణి పాసాణకటాహం సబ్బం కసిభణ్డమ్పి గరుభణ్డం, సబ్బం చక్కయుత్తయానం గరుభణ్డమేవ. మఞ్చపీఠానం పాదా చ అటనియో చ వాసిఫరసుఆదీనం దణ్డా చాతి ఏతేసు యంకిఞ్చి అనిట్ఠితం భాజనీయం, తచ్ఛితమట్ఠం పన గరుభణ్డం హోతి, అనుఞ్ఞాతవాసియా దణ్డో ఛత్తం ముట్ఠిపణ్ణం కత్తరయట్ఠి ఉపాహనా అరణిసహితం ధమ్మకరణో పాదగణ్హనకతో అనతిరిత్తం ఆమలకతుమ్బం ఆమలకఘటో లాబుకతుమ్బం లాబుకఘటో విసాణతుమ్బన్తి సబ్బమేతం భాజనీయం, తతో పరం గరుభణ్డం.

హత్థిదన్తో వా యంకిఞ్చి విసాణం వా అతచ్ఛితం యథాగతమేవ భాజనీయం, తేహి కతమఞ్చపీఠపాదాదీసు పురిమసదిసోవ వినిచ్ఛయో. తచ్ఛితనిట్ఠితోపి హిఙ్గుకరణ్డకో అఞ్జనికరణ్డకో గణ్ఠికా విధో అఞ్జనీ అఞ్జనిసలాకా ఉదకపుఞ్ఛనీతి ఇదం సబ్బం భాజనీయమేవ.

మత్తికాభణ్డే సబ్బం మనుస్సానం ఉపభోగపరిభోగం ఘటపిఠరాదికులాలభాజనం, పత్తకటాహం అఙ్గారకటాహం ధూమదానకం దీపరుక్ఖో దీపకపల్లికా చయనిట్ఠకా ఛదనిట్ఠకా థుపికాతి సబ్బం గరుభణ్డం, ఏతేసు పన వుత్తనయేసు గరుభణ్డేసు యంకిఞ్చి వేళుఆదిం అత్తనో అత్థాయ గణ్హన్తేన సమకం వా అతిరేకం వా ఫాతికమ్మం కత్వా గహేతబ్బం. పాదగణ్హనకతో అనతిరిత్తప్పమాణో పన ఘటకో పత్తో థాలకం కఞ్చనకో కుణ్డికాతి ఇదమేత్థ భాజనీయం, యథా చ మత్తికాభణ్డే ఏవం లోహభణ్డేపి కుణ్డికా భాజనీయకోట్ఠాసమేవ భజతి. ఇతి యం

భాజనీయం విస్సజ్జనీయమ్పి తం ఏవం విస్సజ్జియవేభజ్జియసఙ్ఖాతం అఞ్ఞం పరిక్ఖారం దత్వా ఖీయన్తస్స దుక్కటం, ఇతరం పన దాతుమేవ న వట్టతి. ఇస్సరవతాయ దేన్తో థుల్లచ్చయం ఆపజ్జతి, థేయ్యచిత్తేన గణ్హన్తో భణ్డం అగ్ఘాపేత్వా కారేతబ్బో. యథా చ అఞ్ఞం పరిక్ఖారం దత్వా ఖీయన్తస్స దుక్కటం, తథా సఙ్ఘేన అసమ్మతస్స చీవరం వా అఞ్ఞం వా పరిక్ఖారం దత్వా ఖీయన్తస్స దుక్కటమేవ, అనుపసమ్పన్నే సబ్బత్థ తికదుక్కటం. పకతియా పన ఛన్దాదివసేన (పాచి॰ ౪౮౫) కరోన్తం దిస్వా "కో అత్థో తస్స దిన్నేన, లద్ధాపి వినిపాతేస్సతి, న సమ్మా ఉపనేస్సతీ"తి ఖీయన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉపసమ్పన్నతా, ధమ్మేన లద్ధసమ్ముతితా, సఙ్ఘేన సద్ధిం వికప్పనుపగచీవరదానం, పచ్ఛా ఖీయితుకామతాయ ఖీయనాతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

దుబ్బలసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౨. పరిణామనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ద్వాదసమే సబ్బం తింసకకణ్డే పరిణామనసిక్ఖాపదే వుత్తనయమేవ. అయమేవ హి విసేసో, తత్థ అత్తనో పరిణామితత్తా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం, ఇధ పుగ్గలస్స పరిణామితత్తా సుద్ధికపాచిత్తియన్తి.

పరిణామనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

సహధమ్మికవగ్గో అట్ఠమో.

౯. రతనవగ్గో

౧. అన్తేపురసిక్ఖాపదవణ్ణనా

రతనవగ్గస్స పఠమే **ఖత్తియస్సా**తి ఖత్తియజాతికస్స, **ముద్ధాభిసిత్తస్సా**తి ఖత్తియాభిసేకేన ముద్ధని అభిసిత్తస్స. అనిక్ఖన్తో రాజా ఇతోతి అనిక్ఖన్తరాజకం, తస్మిం **అనిక్ఖన్తరాజకే**, సయనిఘరేతి అత్థో. **రతనం** వుచ్చతి మహేసీ, **నిగ్గతన్తి** నిక్ఖన్తం, అనిగ్గతం రతనం ఇతోతి అనిగ్గతరతనకం, తస్మిం **అనిగ్గతరతనకే**, సయనిఘరేతి అత్థో. **ఇన్దఖీలం అతిక్కమేయ్యా**తి ఏత్థ అత్తనో ఆగతభావం అజానాపేత్వా సయనిఘరస్స ఉమ్మారం పఠమం పాదం అతిక్కామేన్తస్స దుక్కటం, దుతియం పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఆయస్మన్తం ఆనన్దం ఆరబ్భ రఞ్ఞో అన్తేపురప్పవిసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, పటిసంవిదితే అప్పటిసంవిదితసఞ్ఞినో, వేమతికస్స చ దుక్కటం. పటిసంవిదితసఞ్ఞిస్స, న ఖత్తియస్స వా, న ఖత్తియాభిసేకేన అభిసిత్తస్స వా, ఉభోసు వా, ఉభిన్నం వా అఞ్ఞతరస్మిం నిక్ఖన్తే సయనిఘరం పవిసన్తస్స, అసయనిఘరే, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఖత్తియతా, అభిసిత్తతా, ఉభిన్నమ్పి సయనిఘరతో అనిక్ఖన్తతా, అప్పటిసంవిదితతా, ఇన్దఖీలాతిక్కమోతి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమకథినసదిసాని, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

అన్తేపురసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. రతనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **రతనన్తి** ముత్తాదిదసవిధం. **రతనసమ్మతన్తి** యంకిఞ్చి మనుస్సానం ఉపభోగపరిభోగం. **అజ్ఝారామే వా**తి పరిక్ఖిత్తస్స అన్తోపటిక్ఖేపే అపరిక్ఖిత్తస్స ద్విన్నం లేడ్డుపాతానం అన్తో. **అజ్ఝావసథే**తి పరిక్ఖిత్తస్స అన్తోపటిక్ఖేపే, అపరిక్ఖిత్తస్స ముసలపాతబ్భన్తరే. అయం పనేత్థ వినిచ్ఛయో – జాతరూపరజతం అత్తనో అత్థాయ ఉగ్గణ్హన్తస్స వా ఉగ్గణ్హాపేన్తస్స వా నిస్సగ్గియం పాచిత్తియం . సఙ్ఘగణపుగ్గలచేతియనవకమ్మానం అత్థాయ దుక్కటం, అవసేసే ముత్తాదిరతనే సబ్బేసమ్పి అత్థాయ దుక్కటమేవ. కప్పియవత్థుం వా అకప్పియవత్థుం వా అన్తమసో మాతుసన్తకమ్పి భణ్డాగారికసీసేన పటిసామేన్తస్స పాచిత్తియం, తాదిసం పన అత్తనో సన్తకం కత్వా పటిసామేతుం వట్టతి. "ఇదం పటిసామేథా"తి వుత్తే పన "న వట్టతీ"తి పటిక్ఖిపితబ్బం. సచే కుపితా పాతేత్వా గచ్ఛన్తి, పలిబోధో నామ హోతి, పటిసామేతబ్బం. విహారే కమ్మం కరోన్తా వడ్ఢకీఆదయో వా రాజవల్లభా వా "యంకిఞ్చి ఉపకరణం వా సయనభణ్డం వా పటిసామేత్వా దేథా"తి వదన్తి, ఛన్దేనపి భయేనపి న కాతబ్బమేవ, గుత్తట్ఠానం పన దస్సేతుం వట్టతి.

అజ్ఝారామఅజ్ఝావసథేసుపి యాదిసే ఠానే "భిక్ఖూహి వా సామణేరేహి వా గహితం భవిస్సతీ"తి ఆసఙ్కా ఉప్పజ్జతి, తాదిసేయేవ ఠానే ఉగ్గహేత్వా వా ఉగ్గహాపేత్వా వా సఞ్ఞాణం కత్వా నిక్ఖిపితబ్బం, "యస్స భణ్డం నట్ఠం, సో ఆగచ్ఛతూ"తి చ ఆచిక్ఖితబ్బం. అథ యో ఆగచ్ఛతి, సో "కీదిసం తే భణ్డం నట్ఠ"న్తి పుచ్ఛితబ్బో, సచే సఞ్ఞాణేన సమ్పాదేతి, దాతబ్బం. నో చే, 'విచినాహీ'తి వత్తబ్బో. తమ్హా ఆవాసా పక్కమన్తేన పతిరూపానం భిక్ఖూనం హత్థే, తేసు అసతి పతిరూపానం గహపతికానం హత్థే నిక్ఖిపిత్వా పక్కమితబ్బం. యో పన సేవ పక్కమతి, న సామికం పస్సతి, తేన థావరం సేనాసనం వా చేతియం వా పోక్ఖరణిం వా కారేతబ్బో. సచే దీఘస్స అద్ధునో అచ్చయేన సామికో ఆగచ్ఛతి, తం దస్సేత్వా 'అనుమోదాహీ'తి వత్తబ్బో. సచే నానుమోదతి, "దేహి మే ధన"న్తి చోదేతి, సమాదపేత్వా దాతబ్బం.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ రతనఉగ్గణ్హనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "అఞ్ఞత్ర అజ్ఝారామా వా, అజ్ఝావసథా వా"తి అయమేత్థ దువిధా అనుపఞ్ఞత్తి, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, అనుఞ్ఞాతట్ఠానే అనాదరియేన ఉగ్గహేత్వా అనిక్ఖిపన్తస్స దుక్కటం. అనుఞ్ఞాతట్ఠానే గహేత్వా నిక్ఖిపన్తస్స, యం హోతి ఆమాసం రతనసమ్మతం, తం విస్సాసం వా తావకాలికం వా ఉగ్గణ్హన్తస్స, పంసుకూలసఞ్ఞాయ గణ్హతో, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అననుఞ్ఞాతకరణం, పరసన్తకతా, విస్సాసగ్గాహపంసుకూలసఞ్ఞానం అభావో, ఉగ్గహణం వా ఉగ్గహాపనం వాతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సఞ్చరిత్తసదిసానీతి.

రతనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. వికాలగామప్పవేసనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **సన్తం భిక్ఖుం అనాపుచ్ఛా**తి ఇదం చారిత్తే వుత్తనయమేవ. **వికాలే**తి మజ్ఝన్హికాతిక్కమతో పట్ఠాయ అన్తోఅరుణే, ఏతస్మిం అన్తరే "వికాలే గామప్పవేసనం ఆపుచ్ఛామీ"తి వా, "గామం పవిసిస్సామీ"తి వా అనాపుచ్ఛిత్వా అసతి తథారూపే అచ్చాయికే కరణీయే పరిక్ఖిత్తస్స గామస్స పరిక్ఖేపం అతిక్కమన్తస్స, అపరిక్ఖిత్తస్స ఉపచారం ఓక్కమన్తస్స పఠమపాదే దుక్కటం, దుతియపాదే పాచిత్తియం. సచేపి సమ్బహులా కేనచి కమ్మేన గామం పవిసన్తి, సబ్బేహి అఞ్ఞమఞ్ఞం ఆపుచ్ఛితబ్బం. "తస్మిం గామే తం కమ్మం న సమ్పజ్జతీ"తి అఞ్ఞం గామం గచ్ఛన్తానం పున ఆపుచ్ఛనకిచ్చం నత్థి. సచే పన ఉస్సాహం పటిప్పస్సమ్భేత్వా విహారం గచ్ఛన్తా అన్తరా అఞ్ఞం గామం పవిసితుకామా హోన్తి, ఆపుచ్ఛితబ్బమేవ. కులఘరే వా ఆసనసాలాయం వా భత్తకిచ్చం కత్వా తేలభిక్ఖాయ వా సప్పిభిక్ఖాయ వా చరితుకామేన సచే పస్సే భిక్ఖు అత్థి, ఆపుచ్ఛితబ్బో, అసన్తే 'నత్థీ'తి గన్తబ్బం. వీథిం ఓతరిత్వా పన భిక్ఖుం దిస్వాపి ఆపుచ్ఛనకిచ్చం నత్థి. యో పన గామమజ్ఝేన మగ్గో హోతి, సచే తేన గచ్ఛన్తస్స "తేలాదీనం అత్థాయ చరిస్సామీ"తి చిత్తం ఉప్పజ్జతి, పస్సే భిక్ఖుం దిస్వా ఆపుచ్ఛితబ్బం. మగ్గా అనోక్కమ్మ చరన్తస్స పన ఆపుచ్ఛనకిచ్చం నత్థి, ఓక్కమన్తస్స వుత్తనయేనేవ పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ వికాలే గామప్పవేసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "సన్తం భిక్ఖు"న్తి చ "అనాపుచ్ఛా"తి చ "అఞ్ఞత్ర తథారూపా అచ్చాయికా కరణీయా"తి చ ఇమా పనేత్థ తిస్సో అనుపఞ్ఞత్తియో, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, కాలే వికాలసఞ్ఞినో, వేమతికస్స చ దుక్కటం. కాలసఞ్ఞినో పన, యో చ అచ్చాయికే వా కరణీయే, సన్తం వా ఆపుచ్ఛిత్వా, అసన్తం వా అనాపుచ్ఛిత్వా పవిసతి, అన్తరారామభిక్ఖునుపస్సయతిత్థియసేయ్యపటిక్కమనేసు వా అఞ్ఞతరం గచ్ఛతి, తస్స, గామేన మగ్గో హోతి, తేన గచ్ఛతో, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సన్తం భిక్ఖుం అనాపుచ్ఛతా, అనుఞ్ఞాతకారణాభావో, వికాలే గామప్పవిసనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని కథినసదిసానేవ, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

వికాలగామప్పవేసనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. సూచిఘరసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే భేదనమేవ భేదనకం, తం అస్స అత్థీతి **భేదనకం**. తస్మా ఏవరూపే సూచిఘరే కరణకారాపనేసు దుక్కటం, పటిలాభేన పన తం భిన్దిత్వా పాచిత్తియం దేసేతబ్బం.

సక్కేసు సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ బహుసూచిఘరవిఞ్ఞాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సాణత్తికం, అత్తనా విప్పకతం అత్తనా వా, పరేహి వా, పరేహి విప్పకతమ్పి అత్తనా వా, పరేహి వా పరియోసాపేత్వా లభన్తస్స చతుక్కపాచిత్తియం. అఞ్ఞస్సత్థాయ కరణకారాపనేసు, అఞ్ఞేన కతం పటిలభిత్వా పరిభుఞ్జనే దుక్కటం. గణ్ఠికే అరణికే విధే అఞ్జనియా అఞ్జనిసలాకాయ వాసిజటే ఉదకపుఞ్ఛనియాతి ఏతేసు యంకిఞ్చి అట్ఠిఆదీహి కరోన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సూచిఘరతా, అట్ఠిమయాదితా, అత్తనో అత్థాయ కరణం వా కారాపేత్వా వా పటిలాభోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సఞ్చరిత్తసదిసానీతి.

సూచిఘరసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. మఞ్చపీఠసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **మఞ్చ**న్తి మసారకాదీసు అఞ్ఞతరం. **పీఠ**మ్పి తాదిసమేవ, తం పన మఞ్చో వియ అతిదీఘం, ఆసన్దికో వియ చ సమం చతురస్సం న హోతి. **ఛేదనకం** భేదనకసదిసమేవ.

సావత్థియం ఉపనన్దం ఆరబ్భ ఉచ్చే మఞ్చే సయనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, పమాణికం కరోన్తస్స, పమాణాతిక్కన్తం లభిత్వా ఛిన్దిత్వా యథా పమాణమేవ ఉపరి దిస్సతి, ఏవం నిఖణిత్వా వా, ఉత్తానం వా కత్వా, అట్టకం వా బన్ధిత్వా పరిభుఞ్జన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. పమాణాతిక్కన్తమఞ్చపీఠతా, అత్తనో అత్థాయ కరణం వా కారాపేత్వా వా పటిలాభోతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సేసం సబ్బం సూచిఘరసిక్ఖాపదసదిసమేవాతి.

మఞ్చపీఠసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. తూలోనద్ధసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే తూలం ఓనద్ధమేత్థాతి **తూలోనద్ధం**, చిమిలికం పత్థరిత్వా తూలం పక్ఖిపిత్వా ఉపరి చిమిలికాయ ఓనద్ధన్తి వుత్తం హోతి. **ఉద్దాలనకం** భేదనకసదిసమేవ.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ తూలోనద్ధకారాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, ఆయోగే కాయబన్ధనే అంసబద్ధకే పత్తత్థవికాయ పరిస్సావనే బిమ్బోహనే, అఞ్ఞేన కతం తూలోనద్ధం పటిలభిత్వా ఉద్దాలేత్వా పరిభుఞ్జన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. **బిమ్బోహన**ఞ్చేత్థ సీసప్పమాణమేవ వట్టతి, సీసప్పమాణం నామ యస్స విత్థారతో తీసు కోణేసు ద్విన్నం అన్తరం విదత్థిచతురఙ్గులం హోతి, మజ్ఝే ముట్ఠిరతనం, దీఘతో దియడ్ఢరతనం వా ద్విరతనం వా. తూలోనద్ధమఞ్చపీఠతా, అత్తనో అత్థాయ కరణం వా కారాపేత్వా వా పటిలాభోతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సేసం వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

తూలోనద్ధసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. నిసీదనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **నిసీదన**న్తి సన్థతసదిసం సన్థరిత్వా ఏకస్మిం అన్తే సుగతవిదత్థిప్పమాణం ద్వీసు ఠానేసు ఫాలేత్వా కతాహి తీహి దసాహి యుత్తస్స పరిక్ఖారస్సేతం నామం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ అప్పమాణికాని నిసీదనాని ధారణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "దసా విదత్థీ"తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, పమాణికం వా ఊనకం వా కరోన్తస్స, అఞ్ఞేన కతం పమాణాతిక్కన్తం పటిలభిత్వా ఛిన్దిత్వా పరిభుఞ్జన్తస్స, వితానాదీసు యంకిఞ్చి కరోన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. నిసీదనస్స పమాణాతిక్కన్తతా, అత్తనో అత్థాయ కరణం వా కారాపేత్వా వా పటిలాభోతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సేసం వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

నిసీదనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. కణ్డుప్పటిచ్ఛాదిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **కణ్డుప్పటిచ్ఛాది**న్తి అధోనాభిఉబ్భజాణుమణ్డలం కణ్డుపీళకఅస్సావథుల్లకచ్ఛాబాధానం పటిచ్ఛాదనత్థం అనుఞ్ఞాతం చీవరం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ అప్పమాణికాయో కణ్డుప్పటిచ్ఛాదికాయో ధారణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సేసం నిసీదనే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

కణ్డుప్పటిచ్ఛాదిసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. వస్సికసాటికసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ అప్పమాణికాయో వస్సికసాటికాయో ధారణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసమేత్థ యం వత్తబ్బం, తం నిసీదనే వుత్తనయమేవాతి.

వస్సికసాటికసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. నన్దసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే సావత్థియం ఆయస్మన్తం నన్దం ఆరబ్భ సుగతచీవరప్పమాణం చీవరం ధారణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాధారణపఞ్ఞత్తి, సేసం నిసీదనే వుత్తనయమేవాతి.

నన్దసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

రతనవగ్గో నవమో.

కఙ్ఖావితరణియా పాతిమోక్ఖవణ్ణనాయ

సుద్ధపాచిత్తియవణ్ణనా నిట్ఠితా.

పాటిదేసనీయకణ్డో

౧. పఠమపాటిదేసనీయసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పాటిదేసనీయేసు పఠమే **అన్తరఘరం పవిట్ఠాయా**తి వచనతో సచే తస్సా అన్తరారామాదీసు ఠత్వాపి దదమానాయ హత్థతో సయం రథియాబ్యూహసిఙ్ఘాటకఘరానం అఞ్ఞతరస్మిం ఠితోపి గణ్హాతి, దోసో నత్థి. తస్సా పన రథియాదీసు ఠత్వా దదమానాయ, రథియాదీసు వా, అన్తరారామాదీసు వా ఠత్వాపి యంకిఞ్చి ఆమిసం అజ్ఝోహరణత్థాయ గణ్హతో పటిగ్గహణే దుక్కటం, అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే పాటిదేసనీయం. తస్స దేసేతబ్బాకారో **గారయ్హం ఆవుసో**తిఆదినా నయేన సిక్ఖాపదే దస్సితోయేవ.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖుం ఆరబ్భ అఞ్ఞాతికాయ భిక్ఖునియా అన్తరఘరం పవిట్ఠాయ హత్థతో ఆమిసం పటిగ్గహణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అసాధారణపఞ్ఞత్తి, అనాణత్తికం, యథా చేతం, తథా సేసానిపి, తికపాటిదేసనీయం, యామకాలికాదీసు పటిగ్గహణేపి అజ్ఝోహరణేపి దుక్కటం, ఏకతోఉపసమ్పన్నాయ యావకాలికేపి తథేవ, ఞాతికాయ అఞ్ఞాతికసఞ్ఞిస్స వేమతికానమ్పి ఏసేవ నయో. ఞాతికసఞ్ఞినో పన, ఞాతికాయ వా దాపేన్తియా, ఉపనిక్ఖిపిత్వా వా దదమానాయ, యా చ అన్తరారామభిక్ఖునుపస్సయతిత్థియసేయ్యపటిక్కమనేసు ఠత్వా గామతో బహి నీహరిత్వా, యామకాలికాదీని వా "సతి పచ్చయే పరిభుఞ్జా"తి దేతి, తస్స, సిక్ఖమానసామణేరీనఞ్చ హత్థతో గహేత్వా పరిభుఞ్జన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. పరిపుణ్ణూపసమ్పన్నతా, అఞ్ఞాతికతా, అన్తరఘరే ఠితాయ హత్థతో సహత్థా పటిగ్గహణం, యావకాలికతా, అజ్ఝోహరణన్తి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

పఠమపాటిదేసనీయసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. దుతియపాటిదేసనీయసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **ఇధ సూపన్తి**ఆది వోసాసనాకారదస్సనం. **అపసక్క తావ భగినీ**తిఆది అపసాదేతబ్బాకారదస్సనం. తత్రాయం వినిచ్ఛయో – ఏకేనాపి భిక్ఖునా అనపసాదితే అజ్ఝోహరణత్థాయ ఆమిసం గణ్హన్తానం పటిగ్గహణే దుక్కటం, అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే పాటిదేసనీయన్తి.

రాజగహే ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ భిక్ఖునియా వోసాసన్తియా ననివారణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాటిదేసనీయం, ఏకతోఉపసమ్పన్నాయ వోసాసన్తియా ననివారేన్తస్స దుక్కటం, తథా అనుపసమ్పన్నాయ ఉపసమ్పన్నసఞ్ఞినో వేమతికస్స చ. అనుపసమ్పన్నసఞ్ఞినో, పన యో చ అత్తనో వా భత్తం దాపేన్తియా, అఞ్ఞేసం వా భత్తం దేన్తియా, యం వా న దిన్నం, తం దాపేన్తియా, యత్థ వా న దిన్నం, తత్థ, సబ్బేసం వా సమకం దాపేన్తియా, సిక్ఖమానాయ వా సామణేరియా వా వోసాసన్తియా పటిగ్గహేత్వా భుఞ్జతి, తస్స, పఞ్చ భోజనాని ఠపేత్వా సబ్బత్థ, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. పరిపుణ్ణూపసమ్పన్నతా, పఞ్చభోజనతా, అన్తరఘరే అనుఞ్ఞాతపకారతో అఞ్ఞథా వోసాసనా, అనివారణా, అజ్ఝోహరణన్తి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని కథినసదిసానీతి.

దుతియపాటిదేసనీయసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. తతియపాటిదేసనీయసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **సేక్ఖసమ్మతానీ**తి లద్ధసేక్ఖసమ్ముతికాని. **పుబ్బే అనిమన్తితో**తి ఘరూపచారోక్కమనతో పఠమతరం ఉపచారం అనోక్కమన్తేయేవ పుబ్బే అనిమన్తితో. **అగిలానో** నామ యో సక్కోతి పిణ్డాయ చరితుం. **పాటిదేసనీయ**న్తి ఘరూపచారం ఓక్కమిత్వా ఆమిసం గణ్హన్తస్స పటిగ్గహణే తావ దుక్కటం, తం గహేత్వా యత్థకత్థచి భుఞ్జన్తస్స అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే పాటిదేసనీయన్తి.

సావత్థియం సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ న మత్తం జానిత్వా పటిగ్గహణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "పుబ్బే అనిమన్తితో, అగిలానో"తి ఇమా పనేత్థ ద్వే అనుపఞ్ఞత్తియో, తికపాటిదేసనీయం, యామకాలికాదీసు పటిగ్గహణేపి అజ్ఝోహారేపి దుక్కటం, తథా అసేక్ఖసమ్మతే సేక్ఖసమ్మతసఞ్ఞినో వేమతికస్స చ. అసేక్ఖసమ్మతసఞ్ఞినో, పన యో చ పుబ్బే నిమన్తితో వా గిలానో వా అఞ్ఞస్స వా తేసం ఘరే పఞ్ఞత్తం భిక్ఖం గణ్హాతి, యస్స చ ఘరతో నీహరిత్వా, ఆసనసాలాదీసు వా భిక్ఖుం అదిస్వా పఠమంయేవ నీహరిత్వా, ద్వారమూలే వా ఠపితం దేన్తి, తస్స తం భుఞ్జన్తస్స, నిచ్చభత్తకే, సలాకభత్తే, పక్ఖికే , ఉపోసథికే, పాటిపదికే, యామకాలికాదిం "సతి పచ్చయే పరిభుఞ్జా"తి దిన్నం పరిభుఞ్జన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సేక్ఖసమ్మతతా, పుబ్బే అనిమన్తితతా, అగిలానతా, ఘరూపచారోక్కమనం, ఠపేత్వా నిచ్చభత్తకాదీని అఞ్ఞం ఆమిసం గహేత్వా భుఞ్జనన్తి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

తతియపాటిదేసనీయసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. చతుత్థపాటిదేసనీయసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **యాని ఖో పన తాని ఆరఞ్ఞకానీ**తిఆది చీవరవిప్పవాససిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం. **పుబ్బే అప్పటిసంవిదిత**న్తి ఏత్థ యం ఇత్థియా వా పురిసేన వా గహట్ఠేన వా పబ్బజితేన వా ఆరామం వా ఆరామూపచారం వా పవిసిత్వా "ఇత్థన్నామస్స, భన్తే, కులస్స ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా ఆహరియిస్సతీ"తి (పాచి. ౫౭౩) ఆరోచితం, తం పచ్ఛా యథాఆరోచితమేవ వా ఆహరియతు, తస్స పరివారం కత్వా అఞ్ఞం వా తేన సద్ధిం బహుకమ్పి, "ఇత్థన్నామం కులం పటిసంవిదితం కత్వా ఖాదనీయం వా భోజనీయం వా గహేత్వా గచ్ఛతీ"తి సుత్వా అఞ్ఞాని వా కులాని తేహి సద్ధిం ఆహరన్తు, తం సబ్బం **పటిసంవిదితం** నామ. యం పన ఏవం అనారోచితం అనాహటఞ్చ, తం **అప్పటిసంవిదితం** నామ. **అగిలానో** నామ యో సక్కోతి పిణ్డాయ గన్తుం. **పాటిదేసనీయ**న్తి ఏవరూపం అన్తమసో ఆరామమజ్ఝేన గచ్ఛన్తేహి అద్ధికేహి దిన్నమ్పి ఆరామే వా ఆరామూపచారే వా పటిగ్గహేత్వా అజ్ఝోహరన్తస్స పటిగ్గహణే దుక్కటం, అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే పాటిదేసనీయన్తి.

సక్కేసు సమ్బహులే భిక్ఖూ ఆరబ్భ ఆరామే చోరే పటివసన్తే అనారోచనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "అగిలానో"తి అయమేత్థ ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి, తికపాటిదేసనీయం , యామకాలికాదీసు ఆహారత్థాయ పటిగ్గహణేపి అజ్ఝోహారేపి దుక్కటమేవ, తథా పటిసంవిదితే అప్పటిసంవిదితసఞ్ఞినో వేమతికస్స చ, పటిసంవిదితసఞ్ఞినో, పన గిలానస్స, యో చ పటిసంవిదితం కత్వా ఆహటం వా గిలానావసేసకం వా బహారామే వా పటిగ్గహితం, తత్థజాతకమేవ వా మూలఫలాదిం, యామకాలికాదీసు వా యంకిఞ్చి "సతి పచ్చయే పరిభుఞ్జా"తి లద్ధం పరిభుఞ్జన్తస్స, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి. యథావుత్తఆరఞ్ఞకసేనాసనతా,

యావకాలికస్స అతత్థజాతకతా, అగిలానతా, అగిలానావసేసకతా, అప్పటిసంవిదితతా, అజ్ఝారామే పటిగ్గహణం, అజ్ఝోహరణన్తి ఇమానేత్థ సత్త అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని కథినసదిసానేవ, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

చతుత్థపాటిదేసనీయసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

కఙ్ఖావితరణియా పాతిమోక్ఖవణ్ణనాయ

పాటిదేసనీయవణ్ణనా నిట్ఠితా.

సేఖియకణ్డో

౧. పరిమణ్డలసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సేఖియేసు పఠమే **పరిమణ్డల**న్తి సమన్తతో మణ్డలం. **సిక్ఖా కరణీయా**తి "ఏవం నివాసేస్సామీ"తి ఆరామేపి అన్తరఘరేపి సబ్బత్థ సిక్ఖా కాతబ్బా, ఏత్థ చ యస్మా వత్తక్ఖన్ధకే వుత్తవత్తానిపి సిక్ఖితబ్బత్తా సేఖియానేవ హోన్తి, తస్మా పారాజికాదీసు వియ పరిచ్ఛేదో న కతో. చారిత్తవినయదస్సనత్థఞ్చ "యో పన భిక్ఖు ఓలమ్బేన్తో నివాసేయ్య, దుక్కట"న్తి ఏవం ఆపత్తినామేన అవత్వా "సిక్ఖా కరణీయా"తి ఏవం సబ్బసిక్ఖాపదేసు పాళి ఆరోపితా, పదభాజనే (పాచి॰ ౫౭౬) పన "ఆపత్తి దుక్కటస్సా"తి వుత్తత్తా సబ్బత్థ అనాదరియకరణే దుక్కటం వేదితబ్బం.

ఇదాని **పరిమణ్డల**న్తి ఏత్థ నాభిమణ్డలం పటిచ్ఛాదేత్వా జాణుమణ్డలస్స హేట్ఠా జఙ్ఘట్ఠికతో పట్ఠాయ అట్ఠఙ్గులమత్తం నివాసనం ఓతారేత్వా నివాసేన్తేన పరిమణ్డలం నివత్థం నామ హోతి, ఏవం అనివాసేత్వా అనాదరియేన పురతో వా పచ్ఛతో వా ఓలమ్బేత్వా నివాసేన్తస్స దుక్కటం. న కేవలఞ్చ తస్సేవ, యే చఞ్ఞే "తేన ఖో పన సమయేన ఛబ్బగ్గియా గిహినివత్థం నివాసేన్తి, హత్థిసోణ్డకం మచ్ఛవాలకం చతుక్కణ్ణకం తాలవణ్టకం సతవలికం నివాసేన్తి, సంవల్లియం నివాసేన్తీ"తి ఖన్ధకే (చూళవ॰ ౨౮౦) నివాసనదోసా వుత్తా, తథా నివాసేన్తస్సపి దుక్కటమేవ.

తత్థ **హత్థిసోణ్డకం** నామ నాభిమూలతో హత్థిసోణ్డసణ్ఠానం ఓలమ్బకం కత్వా నివత్థం చోళికఇత్థీనం నివాసనం వియ. **మచ్ఛవాలకం** నామ ఏకతోదసన్తం ఏకతో పాసన్తం ఓలమ్బేత్వా నివత్థం. **చతుక్కణ్ణకం** నామ ఉపరి ద్వే, హేట్ఠతో ద్వేతి ఏవం చత్తారో కణ్ణే దస్సేత్వా నివత్థం. **తాలవణ్టకం** నామ తాలవణ్టాకారేన సాటకం ఓలమ్బేత్వా నివత్థం. **సతవలికం** నామ దీఘసాటకం అనేకక్ఖత్తుం ఓభుజిత్వా ఓవట్టికం కరోన్తేన నివత్థం, వామదక్ఖిణపస్సేసు వా నిరన్తరం వలియో దస్సేత్వా నివత్థం. సచే పన జాణుతో పట్ఠాయ ఏకా వా ద్వే వా వలియో పఞ్ఞాయన్తి, వట్టతి. **సంవల్లియ**న్తి మల్లకమ్మకారాదీహి వియ కచ్ఛం బన్ధిత్వా నివత్థం. ఏవం నివాసేతుం గిలానస్సాపి మగ్గప్పటిపన్నస్సాపి న వట్టతి. యమ్పి మగ్గం గచ్ఛన్తా ఏకం వా ద్వే వా కణ్ణే ఉక్ఖిపిత్వా అన్తరవాసకస్స ఉపరి లగ్గన్తి, అన్తో వా ఏకం కాసావం తథా నివాసేత్వా బహి అపరం నివాసేన్తి, సబ్బం న వట్టతి.

గిలానో పన అన్తోకాసావస్స ఓవట్టికం దస్సేత్వా అపరం ఉపరి నివాసేతుం లభతి, అగిలానేన ద్వే నివాసేన్తేన సగుణం కత్వా నివాసేతబ్బాని. ఇతి ఇమం ఖన్ధకే పటిక్ఖిత్తఞ్చ ఓలమ్బకఞ్చ సబ్బం వివజ్జేత్వా వుత్తలక్ఖణసమ్పన్నం నిబ్బికారం పరిమణ్డలం నివాసేతబ్బం, తథా అనివాసేత్వా యంకిఞ్చి వికారం కరోన్తస్స దుక్కటం.

"నిదానం పుగ్గలం వత్థు"న్తిఆదికే (కఙ్ఖా॰ అట్ఠ॰ పఠమపారాజికవణ్ణనా) పన వినిచ్ఛయే సురుసురుకారకం కోసమ్బియం పఞ్ఞత్తం, సామిసేన హత్థేన పానీయథాలకససిత్థకపత్తధోవనపటిసంయుత్తద్వయం భగ్గేసు సుమ్భుమారగిరే భిక్ఖూ ఆరబ్భ, సేసాని సబ్బానేవ సావత్థియం ఛబ్బగ్గియే ఆరబ్భ ఓలమ్బేత్వా నివాసనాదివత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తాని. సూపోదనవిఞ్ఞత్తియం ధమ్మదేసనాదీసు చ గిలానవసేన ఏకా అనుపఞ్ఞత్తి, సబ్బాని సాధారణపఞ్ఞత్తియో, అనాణత్తికాని, సబ్బేసు దుక్కటమేవ, అఞ్ఞో ఆపత్తిభేదో నత్థి, విపత్తివిచారణా వుత్తాయేవ, సముట్ఠానాదీని సబ్బేసం అవసానే

దస్సయిస్సామ. అనాపత్తిమత్తం పన అఙ్గఞ్చ సబ్బత్థ వత్తబ్బం, తయిదం వుచ్చతి. ఇమస్మిం తావ సిక్ఖాపదే అసఞ్చిచ్చ, అస్సతియా, అజానన్తస్స, గిలానస్స, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తకాదీనఞ్చ అనాపత్తి.

తత్థ **అసఞ్చిచ్చాతి** "అపరిమణ్డలం నివాసేస్సామీ"తి ఏవం అసఞ్చిచ్చ, అథ ఖో "పరిమణ్డలంయేవ నివాసేస్సామీ"తి విరజ్ఝిత్వా అపరిమణ్డలం నివాసేన్తస్స అనాపత్తి. **అస్సతియాతి** అఞ్ఞావిహితస్సాపి తథా నివాసేన్తస్స అనాపత్తి. **అజానన్తస్సాతి** పరిమణ్డలం నివాసేతుం అజానన్తస్స అనాపత్తి, అపిచ నివాసనవత్తం ఉగ్గహేతబ్బం. యో పన సుక్ఖజఙ్ఘో వా హోతి మహాపిణ్డికమంసో వా, తస్స సారుప్పత్థాయ అట్ఠఙ్గులాధికమ్పి ఓతారేత్వా నివాసేతుం వట్టతి. **గిలానస్సాతి** యస్స జఙ్ఘాయ వా పాదే వా వణో హోతి, తస్స ఉక్ఖిపిత్వా వా ఓతారేత్వా వా నివాసేతుం వట్టతి. **ఆపదాసూతి** వాళా వా చోరా వా అనుబన్ధన్తి, ఏవరూపాసు ఆపదాసు అనాపత్తి . **ఉమ్మత్తకాదయో** వుత్తనయా ఏవ. అనాదరియం, అనాపత్తికారణాభావో, అపరిమణ్డలనివాసనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. యథా చేత్థ, ఏవం సబ్బత్థ పురిమాని ద్వే తత్థ తత్థ వుత్తప్పటిపక్ఖకరణఞ్చాతి తీణియేవ హోన్తి, తస్మా ఇతో పరం తానిపి అవత్వా అనాపత్తిమత్తమేవ వక్ఖామాతి.

౨. దుతియపరిమణ్డలసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే "న, భిక్ఖవే, గిహిపారుతం పారుపితబ్బ"న్తి (చూళవ. ౨౮౦) ఏవం పటిక్ఖిత్తం గిహిపారుతం అపారుపిత్వా ఉభో కణ్ణే సమం కత్వా పారుపనం **పరిమణ్డలపారుపనం** నామ, తత్థ యంకిఞ్చి సేతపటపారుతం పరిబ్బాజకపారుతం ఏకసాటకపారుతం సురాసోణ్డపారుతం అన్తేపురికపారుతం మహాజేట్ఠపారుతం కుటిప్పవేసకపారుతం బ్రాహ్మణపారుతం పాళికారకపారుతన్తి ఏవమాది పరిమణ్డలలక్ఖణతో అఞ్ఞథా పారుతం, సబ్బమేతం **గిహిపారుతం** నామ. తస్మా యథా సేతపటా అడ్ఢపాలకనిగణ్ఠా పారుపన్తి, యథా చ ఏకచ్చే పరిబ్బాజకా ఉరం వివరిత్వా ద్వీసు అంసకూటేసు పావురణం ఠపేన్తి, యథా చ ఏకసాటకా మనుస్సా నివత్థసాటకస్స ఏకేన అన్తేన పిట్ఠిం పారుపిత్వా ఉభో కణ్ణే ఉభోసు అంసకూటేసు ఠపేన్తి, యథా చ సురాసోణ్డాదయో సాటకేన గీవం పరిక్ఖిపిత్వా ఉభో అన్తే ఉరే వా ఓలమ్బేన్తి, పిట్ఠియం వా ఖిపన్తి, యథా చ అన్తేపురికాయో అక్ఖితారకమత్తం దస్సేత్వా ఓగుణ్ఠితం పారుపన్తి, యథా చ మహాజేట్ఠా దీఘసాటకం నివాసేత్వా తస్సేవ ఏకేనన్తేన సకలసరీరం పారుపన్తి, యథా చ కస్సకా ఖేత్తకుటిం పవిసన్తా సాటకం పలివేఠేత్వా ఉపకచ్ఛకే పక్ఖిపిత్వా తస్సేవ ఏకేనన్తేన సరీరం పారుపన్తి, యథా చ బ్రాహ్మణా ఉభిన్నం ఉపకచ్ఛకానం అన్తరే సాటకం పవేసేత్వా అంసకూటేసు పక్ఖిపన్తి, యథా చ పాళికారకో భిక్ఖు ఏకంసపారుపనేన పారుతం వామబాహుం వివరిత్వా చీవరం అంసకూటే ఆరోపేతి, ఏవం అపారుపిత్వా సబ్బేపి ఏతే, అఞ్ఞే చ ఏవరూపే పారుపనదోసే వజ్జేత్వా నిబ్బికారం పరిమణ్డలం పారుపితబ్బం. తథా అపారుపిత్వా ఆరామే వా అన్తరఘరే వా అనాదరేన యంకిఞ్చి వికారం కరోన్తస్స దుక్కటం, అనాపత్తి పురిమసదిసాయేవ, యథా చేత్థ, ఏవం సబ్బత్థ. యత్థ పన విసేసో భవిస్సతి, తత్థ వక్ఖామాతి.

౩-౪. సుప్పటిచ్ఛన్నసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **సుప్పటిచ్ఛన్నోతి** సుట్ఠు పటిచ్ఛన్నో, గణ్ఠికం పటిముఞ్చిత్వా అనువాతన్తేన గీవం పటిచ్ఛాదేత్వా ఉభో కణ్ణే సమం కత్వా పటిసఙ్ఘరిత్వా యావ మణిబన్ధం పటిచ్ఛాదేత్వా అన్తరఘరే గమిస్సామీతి అత్థో, తథా అకత్వా పన జాణుం వా ఉరం వా వివరిత్వా గచ్ఛన్తస్స దుక్కటం.

చతుత్థే గలవాటకతో పట్ఠాయ సీసం, మణిబన్ధతో పట్ఠాయ హత్థే, పిణ్డికమంసతో పట్ఠాయ పాదే వివరిత్వా సీసం ఛాదేత్వా నిసిన్నో **సుప్పటిచ్ఛన్నో** నామ హోతి, ఏత్థ పన వాసూపగతస్స అనాపత్తి.

౫-౬. సుసంవుతసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **సుసంవుతో**తి హత్థం వా పాదం వా అకీళాపేన్తో సువినీతోతి అత్థో. ఛట్ఠేపి ఏసేవ నయో.

౭-౮. ఓక్ఖిత్తచక్ఖుసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **ఓక్ఖిత్తచక్ఖూ**తి హేట్ఠా ఖిత్తచక్ఖు హుత్వా పురతో యుగమత్తం భూమిభాగం పేక్ఖమానో, ఏకస్మిం పన ఠానే ఠత్వా హత్థిఅస్సాదిపరిస్సయాభావం ఓలోకేతుం వట్టతి. అట్ఠమేపి ఏసేవ నయో.

౯-౧౦. ఉక్ఖిత్తకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **ఉక్ఖిత్తకాయా**తి ఉక్ఖేపేన, ఇత్థమ్భూతలక్ఖణే కరణవచనం, ఏకతో వా ఉభతో వా ఉక్ఖిత్తచీవరో హుత్వాతి అత్థో, అన్తో ఇన్దఖీలతో పట్ఠాయ ఏవం న గన్తబ్బం.

దసమే నిసిన్నకాలే ధమకరణం నీహరన్తేనాపి చీవరం అనుక్ఖిపిత్వావ నీహరితబ్బం, వాసూపగతస్స పన అనాపత్తి.

౧౧-౧౨. ఉజ్జగ్ఘికసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఏకాదసమే **ఉజ్జగ్ఘికాయా**తి మహాహసితం హసన్తోతి అత్థో. ఇధాపి హి ఇత్థమ్భూతలక్ఖణేయేవ కరణవచనం.

ద్వాదసమేపి ఏసేవ నయో. ఉభయత్థ హసనీయస్మిం వత్థుస్మిం మిహితమత్తం కరోన్తస్స అనాపత్తి.

౧౩-౧౪. ఉచ్చసద్దసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తేరసమే **అప్పసద్దో**తి న ఉచ్చాసద్దమహాసద్దో హుత్వా. చుద్దసమేపి ఏసేవ నయో. అయం పనేత్థ అప్పసద్దతాపరిచ్ఛేదో – సచే ద్వాదసహత్థే గేహే ఆదిమ్హి సఙ్ఘత్థేరో, మజ్ఝే దుతియత్థేరో , అన్తే తతియత్థేరోతి ఏవం నిసిన్నేసు యం సఙ్ఘత్థేరో దుతియత్థేరేన సద్ధిం మన్తేతి, దుతియత్థేరో చ తస్స సద్దం సుణాతి, కథఞ్చ వవత్థపేతి. తతియత్థేరో పన సద్దమేవ సుణాతి, కథం న వవత్థపేతి, ఏత్తావతా **అప్పసద్దో** హోతి. సచే పన తతియత్థేరో కథఞ్చ వవత్థపేతి, **మహాసద్దో** నామ హోతి.

౧౫...పే....౨౦. కాయప్పచాలకాదిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఇతో పరేసు ఛసు **కాయప్పచాలక**న్తి కాయం చాలేత్వా చాలేత్వా, ఏస నయో సబ్బత్థ. తస్మా కాయాదీని పగ్గహేత్వా నిచ్చలాని ఉజుకాని ఠపేత్వా గన్తబ్బఞ్చేవ నిసీదితబ్బఞ్చ, నిసీదనప్పటిసంయుత్తేసు తీసు వాసూపగతస్స అనాపత్తి.

౨౧-౨౨. ఖమ్భకతసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఏకవీసద్వావీసేసు **ఖమ్భకతో**తి కటియం హత్థం ఠపేత్వా కతఖమ్భో.

౨౩-౨౪. ఓగుణ్ఠితసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తేవీసచతువీసేసు **ఓగుణ్ఠితో**తి ససీసం పారుతో.

౨౫. ఉక్కుటికసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చవీసే **ఉక్కుటికా** వుచ్చతి పణ్హియో ఉక్ఖిపిత్వా అగ్గపాదేహేవ, అగ్గపాదే వా ఉక్ఖిపిత్వా పణ్హీహియేవ భూమియం ఫుసన్తస్స గమనం, కరణవచనం పనేత్థ వుత్తలక్ఖణమేవ.

౨౬. పల్లత్థికసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛబ్బీసే **న పల్లత్థికాయా**తి హత్థపల్లత్థికాయ వా దుస్సపల్లత్థికాయ వా న నిసీదితబ్బం. అనాదరేన నిసీదన్తస్స దుక్కటం, వాసూపగతస్స పన ఇధాపి పురిమేసు చ ద్వావీసచతువీసేసు అనాపత్తి.

ఛబ్బీసతిసారుప్పసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨౭. సక్కచ్చపటిగ్గహణసిక్ఖాపదవణ్ణనా

భోజనప్పటిసంయుత్తేసు పఠమే **సక్కచ్చ**న్తి సతిం ఉపట్ఠాపేత్వా.

౨౮. పత్తసఞ్ఞీపటిగ్గహణసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే పత్తే సఞ్ఞా పత్తసఞ్ఞా, సా అస్స అత్థీతి **పత్తసఞ్ఞీ,** అత్తనో భాజనే ఉపనిబద్ధసఞ్ఞీ హుత్వాతి అత్థో.

౨౯. సమసూపకపటిగ్గహణసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **సమసూపకో** నామ యత్థ ముగ్గమాసేహి వా కులత్థాదీహి వా కతో హత్థహారియో సూపో భత్తస్స చతుత్థభాగప్పమాణో హోతి, తతో హి అధికం గణ్హన్తస్స దుక్కటం. ఠపేత్వా పన సూపం అవసేసా సబ్బాపి సూపేయ్యబ్యఞ్జనవికతి **రసరసో** నామ హోతి, తస్మిం రసరసే, ఞాతకానం వా పవారితానం వా అఞ్ఞస్సత్థాయ వా అత్తనో ధనేన వా ఇధ అనాపత్తి.

౩౦...పే....౩౨. సమతిత్తికసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **సమతిత్తిక**న్తి సమపుణ్ణం సమభరితం అధిట్ఠానుపగపత్తస్స అన్తోముఖవట్టిలేఖం అనతిక్కమిత్వా రచితం. **పిణ్డపాత**న్తి యంకిఞ్చి యావకాలికం. అనధిట్ఠానుపగే పన యావకాలికం యామకాలికాదీని చ యత్థకత్థచి థూపీకతానిపి వట్టన్తి, యం పన ద్వీసు పత్తేసు గహేత్వా ఏకం పూరేత్వా విహారం హరతి, యం వా పక్ఖిపియమానం పూవఉచ్ఛుక్ఖణ్డఫలాఫలాది హేట్ఠా ఓరోహతి , తక్కోలవటంసకాదయో వా ఉపరి ఠపేత్వా దియ్యన్తి, యఞ్చ పణ్ణే వా థాలకే

వా పక్ఖిపిత్వా పత్తమత్థకే ఠపితం హోతి, న తం థూపీకతం నామ, తస్మా తం సబ్బం వట్టతి. ఇధ పన గిలానస్సాపి అనాపత్తి నత్థి, తస్మా తేనపి సమతిత్తికోయేవ గహేతబ్బో. సబ్బత్థ పన పటిగ్గహేతుమేవ న వట్టతి, పటిగ్గహితం పన సుప్పటిగ్గహితం పరిభుఞ్జితుం వట్టతి. పఞ్చమఛట్ఠాని వుత్తనయానేవ.

౩౩-౩౪. సపదానసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **సపదాన**న్తి తత్థ తత్థ ఓధిం అకత్వా అనుపటిపాటియా. యో పన అఞ్ఞేసం వా దేన్తో, అఞ్ఞభాజనే వా ఆకిరన్తో తతో తతో ఓమసతి, తస్స, ఉత్తరిభఙ్గఞ్చ ఉప్పటిపాటియా గణ్హన్తస్సాపి ఇధ అనాపత్తి. అట్ఠమం వుత్తనయమేవ.

౩౫. థూపకతసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **థూపకతో**తి మత్థకతో వేమజ్ఝతోతి అత్థో. యో పన పరిత్తకే సేసే ఏకతో సఙ్కడ్ఢిత్వా ఓమద్దిత్వా భుఞ్జతి, తస్సాపి అనాపత్తి.

౩౬. ఓదనప్పటిచ్ఛాదనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే యస్స భత్తసామికా మాఘాతసమయాదీసు బ్యఞ్జనం పటిచ్ఛాదేత్వా దేన్తి, యో చ న భియ్యోకమ్యతాయ పటిచ్ఛాదేతి, తేసం అనాపత్తి, గిలానస్స పన అనాగతత్తా ఆపత్తియేవ.

౩౭. సూపోదనవిఞ్ఞత్తిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఏకాదసమే ఞాతకానం వా పవారితానం వా అఞ్ఞస్సత్థాయ అత్తనో ధనేనాతి ఇదం అనాపత్తియం అధికం.

౩౮. ఉజ్ఝానసఞ్ఞీసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ద్వాదసమే ఉజ్ఝానే సఞ్ఞా ఉజ్ఝానసఞ్ఞా, సా అస్స అత్థీతి **ఉజ్ఝానసఞ్ఞీ**. ఇధాపి గిలానో న ముచ్చతి, "దస్సామీ"తి వా, "దాపేస్సామీ"తి వా ఓలోకేన్తస్స పన, న ఉజ్ఝానసఞ్ఞిస్స చ అనాపత్తి.

౩౯. కబళసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తేరసమే **నాతిమహన్త**న్తి మయూరణ్డం అతిమహన్తం, కుక్కుటణ్డం అతిఖుద్దకం, తేసం వేమజ్ఝప్పమాణం. మూలఖాదనీయాదిభేదే పన సబ్బఖజ్జకే ఫలాఫలే చ అనాపత్తి.

౪౦. ఆలోపసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చుద్దసమే **పరిమణ్డల**న్తి అదీఘం. ఇధ పన ఖజ్జకఫలాఫలేహి సద్ధిం ఉత్తరిభఙ్గేపి అనాపత్తి.

౪౧-౪౨. అనాహటసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పన్నరసమే **అనాహటే**తి అనాహరితే, ముఖద్వారం అసమ్పత్తేతి అత్థో. సోళసమే **సబ్బహత్థ**న్తి సకలం హత్థం.

౪౩. సకబళసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తరసమే **సకబళేనా**తి ఏత్థ యత్తకేన వచనం అపరిపుణ్ణం హోతి, తత్తకే సతి కథేన్తస్స ఆపత్తి. యో పన ధమ్మం కథేన్తో హరిటకాదీని ముఖే పక్ఖిపిత్వా కథేతి, యత్తకేన వచనం అపరిపుణ్ణం న హోతి, తత్తకే ముఖమ్హి సతి వట్టతి.

౪౪. పిణ్డుక్ఖేపకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠారసమే **పిణ్డుక్ఖేపక**న్తి పిణ్డం ఉక్ఖిపిత్వా ఉక్ఖిపిత్వా, ఇధాపి ఖజ్జకఫలాఫలేసు అనాపత్తి.

౪౫. కబళావచ్ఛేదకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఏకూనవీసతిమే **కబళావచ్ఛేదక**న్తి కబళం అవచ్ఛిన్దిత్వా అవచ్ఛిన్దిత్వా, ఇధ ఖజ్జకఫలాఫలేహి సద్ధిం ఉత్తరిభఙ్గేపి అనాపత్తి.

౪౬. అవగణ్డకారకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

వీసతిమే **అవగణ్డకారక**న్తి మక్కటో వియ గణ్డే కత్వా కత్వా, ఇధ ఫలాఫలమత్తకే అనాపత్తి.

౪౭. హత్థనిద్ధునకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఏకవీసతిమే **హత్థనిద్ధునక**న్తి హత్థం నిద్ధునిత్వా నిద్ధునిత్వా, అనాపత్తియం పనేత్థ "కచవరం ఛడ్డేన్తో హత్థం నిద్ధునాతీ"తి (పాచి॰ ౬౨౩) ఇదం అధికం.

౪౮. సిత్థావకారకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ద్వావీసతిమే **సిత్థావకారక**న్తి సిత్థాని అవకిరిత్వా అవకిరిత్వా, ఇధాపి "కచవరం ఛడ్డేన్తో సిత్థం ఛడ్డయతీ"తి (పాచి॰ ౬౨౩) ఇదం అనాపత్తియం అధికం.

౪౯. జివ్హానిచ్ఛారకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తేవీసతిమే **జివ్హానిచ్ఛారక**న్తి జివ్హం నిచ్ఛారేత్వా నిచ్ఛారేత్వా.

౫౦-౫౧. చపుచపుకారకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతువీసతిమే **చపుచపుకారక**న్తి చపు చపూతి ఏవం సద్దం కత్వా కత్వా. పఞ్చవీసతిమేపి ఏసేవ నయో.

౫౨...పే॰...౫౪. హత్థనిల్లేహకాదిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛబ్బీసతిమే **హత్థనిల్లేహక**న్తి హత్థం నిల్లేహిత్వా నిల్లేహిత్వా. భుఞ్జన్తేన హి అఙ్గులిమత్తమ్పి నిల్లేహితుం న వట్టతి. ఘనయాగుఫాణితపాయాసాదికే పన అఙ్గులీహి గహేత్వా అఙ్గులియో ముఖే పవేసేత్వా భుఞ్జితుం వట్టతి, సత్తవీసతిమఅట్ఠవీసతిమేసుపి ఏసేవ నయో. తస్మా ఏకఙ్గులియాపి పత్తో న నిల్లేహితబ్బో, ఏకఓట్ఠోపి చ జివ్హాయ న నిల్లేహితబ్బో, ఓట్ఠమంసేహి ఏవ పన గహేత్వా అన్తో పవేసేతుం వట్టతి.

౨౯. సామిససిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఏకూనతింసతిమే **న సామిసేనా**తి ఏతం పటికూలవసేన పటిక్ఖిత్తం, తస్మా సఙ్ఘికమ్పి పుగ్గలికమ్పి గిహిసన్తకమ్పి అత్తనో సన్తకమ్పి సఙ్ఖోపి సరావకమ్పి థాలకమ్పి న గహేతబ్బమేవ, గణ్హన్తస్స దుక్కటం. సచే పన హత్థస్స ఏకదేసో ఆమిసమక్ఖితో న హోతి, తేన పదేసేన గహేతుం వట్టతి, ఇధ “ధోవిస్సామీతి వా, ధోవాపేస్సామీతి వా పటిగ్గణ్హాతీ”తి (పాచి॰ ౬౩౧) ఇదం అనాపత్తియం అధికం.

౩౦. ససిత్థకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తింసతిమే “ఉద్ధరిత్వా వా భిన్దిత్వా వా పటిగ్గహే వా నీహరిత్వా వా ఛడ్డేతీ”తి ఇదం అనాపత్తియం అధికం. తత్థ **ఉద్ధరిత్వా వా**తి సిత్థాని ఉదకతో ఉద్ధరిత్వా, ఏకస్మిం ఠానే రాసిం కత్వా ఉదకం ఛడ్డేతి. **భిన్దిత్వా వా**తి సిత్థాని భిన్దిత్వా ఉదకగతికాని కత్వా ఛడ్డేతి. **పటిగ్గహే వా**తి పటిగ్గహేన పటిచ్ఛన్తానం పటిగ్గహే ఛడ్డేతి. **నీహరిత్వా**తి బహి నీహరిత్వా ఛడ్డేతి, ఏవం ఛడ్డేన్తస్స అనాపత్తి.

తింసభోజనప్పటిసంయుత్తసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫౭. ఛత్తపాణిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ధమ్మదేసనాపటిసంయుత్తేసు పఠమే యంకిఞ్చి ఛత్తం పాణిమ్హి అస్సాతి **ఛత్తపాణి**. సో తం ఛత్తం యత్థకత్థచి సరీరావయవే ఠపేత్వాపి యావ హత్థేన న ముఞ్చతి, తావస్స ధమ్మం దేసేతుం న వట్టతి. సచే పనస్స అఞ్ఞో ఛత్తం ధారేతి, పస్సే వా ఠితం హోతి, హత్థతో అపగతమత్తే ఛత్తపాణి నామ న హోతి, తస్స దేసేతుం వట్టతి. ధమ్మపరిచ్ఛేదో చేత్థ పదసోధమ్మే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బో.

౫౮-౫౯. దణ్డపాణిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **దణ్డో** నామ మజ్ఝిమస్స పురిసస్స చతుహత్థప్పమాణో, దణ్డపాణిభావో పనస్స ఛత్తపాణిమ్హి వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బో. తతియేపి ఏసేవ నయో. అసిం సన్నహిత్వా ఠితోపి హి సత్థపాణిసఙ్ఖ్యం న గచ్ఛతి.

౬౦. ఆవుధపాణిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే సబ్బాపి ధనువికతి సద్ధిం సరవికతియా **ఆవుధ**న్తి వేదితబ్బా, తస్మా సద్ధిం వా సరేన ధనుం గహేత్వా, సుద్ధధనుం వా సుద్ధసరం వా సజియధనుం వా నిజ్జియధనుం వా గహేత్వా ఠితస్స వా నిసిన్నస్స వా ధమ్మం దేసేతుం న

వట్టతి. సచే పనస్స ధను ఖన్ధేపి పటిముక్కం హోతి, యావ న గణ్హాతి, తావ వట్టతి.

౬౧-౬౨. పాదుకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **పాదుకారుళ్హస్సా**తి ఛత్తదణ్డకే అఙ్గులన్తరికం అప్పవేసేత్వా కేవలం అక్కన్తస్స వా, పవేసేత్వా ఠానవసేన పటిముక్కస్స వా. ఛట్ఠేపి ఏసేవ నయో. ఇధ పన వ్యాయం పణ్హికబన్ధం ఓముఞ్చిత్వా ఠానవసేన “ఓముక్కో”తి వుచ్చతి, తస్సాపి న వట్టతి.

౬౩. యానసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే సచేపి ద్వీహి జనేహి హత్థసఙ్ఘాటేన గహితో, సాటకే వా ఠపేత్వా వంసేన వయ్హతి, అయుత్తే వా వయ్హాదికే యానే విసఙ్ఖరిత్వా వా ఠపితే చక్కమత్తేపి నిసిన్నో హోతి, **యానగతో**త్వేవ సఙ్ఖం గచ్ఛతి. సచే పన ద్వేపి ఏకయానే నిసిన్నా హోన్తి, వట్టతి. విసుం నిసిన్నేసుపి ఉచ్చే యానే నిసిన్నేన నీచే నిసిన్నస్స దేసేతుం వట్టతి, సమప్పమాణేపి వట్టతి, తథా పురిమే నిసిన్నేన పచ్ఛిమే నిసిన్నస్స. పచ్ఛిమే పన ఉచ్చతరేపి నిసిన్నేన దేసేతుం న వట్టతి.

౬౪. సయనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **సయనగతస్సా**తి అన్తమసో కటసారకేపి పకతిభూమియమ్పి నిపన్నస్స ఉచ్చేపి మఞ్చే వా పీఠే వా భూమిప్పదేసే వా ఠితేన నిసిన్నేన వా దేసేతుం న వట్టతి. సయనగతేన పన సయనగతస్స ఉచ్చతరే వా సమప్పమాణే వా నిపన్నేన దేసేతుం వట్టతి. నిపన్నేన పన ఠితస్స వా నిసిన్నస్స వా నిపన్నస్స వా, నిసిన్నేన చ ఠితస్స వా నిసిన్నస్స వా, ఠితేన ఠితస్సేవ వట్టతి.

౬౫. పల్లత్థికసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే హత్థపల్లత్థికాదీసు యాయ కాయచి నిసిన్నస్స దేసేతుం న వట్టతి.

౬౬. వేఠితసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **వేఠితసీసస్సా**తి దుస్సవేఠేన వా మోళిఆదీహి వా యథా కేసన్తో న దిస్సతి, ఏవం వేఠితసీసస్స, తేనేవస్స అనాపత్తియం “కేసన్తం వివరాపేత్వా దేసేతీ”తి (పాచి. ౬౪౩) వుత్తం.

౬౭. ఓగుణ్ఠితసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఏకాదసమే **ఓగుణ్ఠితసీసస్సా**తి ససీసం పారుతస్స, అనాపత్తియం పనేత్థ “సీసం వివరాపేత్వా దేసేతీ”తి (పాచి. ౬౪౪) అధికం.

౬౮. ఛమాసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ద్వాదసమే **ఛమాయం నిసీదిత్వా**తి భూమియం నిసీదిత్వా. **ఆసనే**తి అన్తమసో వత్థమ్పి తిణానిపి సన్థరిత్వా నిసిన్నస్స.

౬౮. నీచాసనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తేరసమే **ఉచ్చే ఆసనే**తి అన్తమసో భూమిప్పదేసేపి ఉన్నతప్పదేసే నిసిన్నస్స.

౭౦. ఠితసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చుద్దసమే **న ఠితో నిసిన్నస్సా**తి సచే థేరస్స ఉపట్ఠానం గన్త్వా ఠితం దహరం ఆసనే నిసిన్నో మహాథేరో పఞ్హం పుచ్ఛతి, న కథేతబ్బం. గారవేన పన థేరం "ఉట్ఠహిత్వా పుచ్ఛా"తి వత్తుం న సక్కా, తస్మా "పస్సే ఠితస్స భిక్ఖునో కథేస్సామీ"తి కథేతుం వట్టతి.

౭౧. పచ్ఛతోగమనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పన్నరసమే సచే పురతో గచ్ఛన్తో పఞ్హం పుచ్ఛతి, తస్స తం అకథేత్వా "పచ్ఛిమస్స భిక్ఖునో కథేస్సామీ"తి కథేతబ్బం. సద్ధిం ఉగ్గహితధమ్మం పన సజ్ఝాయితుం, సమధురేన వా గచ్ఛన్తస్స కథేతుం వట్టతి.

౭౨. ఉప్పథేనగమనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సోళసమే **న ఉప్పథేనా**తి ఏత్థ సచే ద్వేపి సకటమగ్గస్మిం ఏకేకచక్కపథేన వా ఉప్పథేన వా సమధురం గచ్ఛన్తి, వట్టతి.

౭౩. ఠితోఉచ్చారసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తరసమే "అసఞ్చిచ్చా"తి అనాపత్తియం సచే పటిచ్ఛన్నట్ఠానం గచ్ఛన్తస్స సహసా ఉచ్చారో వా పస్సావో వా నిక్ఖమతి, అసఞ్చిచ్చ కతో నామ హోతి.

౭౪. హరితేఉచ్చారసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠారసమే యమ్పి జీవమానరుక్ఖస్స మూలం పథవియం దిస్సమానం గచ్ఛతి, సాఖా వా భూమిలగ్గా గచ్ఛతి, సబ్బం హరితసఙ్ఖాతమేవ. ఖన్ధే నిసీదిత్వా పన అప్పహరితట్ఠానే పాతేతుం వట్టతి. సచే అప్పహరితట్ఠానం ఓలోకేన్తస్సేవ సహసా నిక్ఖమతి, గిలానట్ఠానే ఠితో హోతి, "అప్పహరితే కతో హరితం ఓత్థరతీ"తి (పాచి॰ ౬౫౨) ఇదమేత్థ అనాపత్తియం అధికం. తత్థ సచేపి అప్పహరితం అలభన్తేన తిణణ్డుపకం వా పలాలణ్డుపకం వా ఠపేత్వా కతో పచ్ఛా హరితం ఓత్థరతి, వట్టతియేవ. ఖేళేన చేత్థ సిఙ్ఘాణికాపి సఙ్గహితా.

౭౫. ఉదకేఉచ్చారసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఏకూనవీసతిమే **న ఉదకే**తి ఏతం పరిభోగఉదకమేవ సన్ధాయ వుత్తం, వచ్చకుటిసముద్దాదిఉదకేసు పన అపరిభోగేసు అనాపత్తి. దేవే వస్సన్తే సమన్తతో ఉదకోఘే జాతే అనుదకట్ఠానం అలభన్తేన ఉదకే కాతుం వట్టతి, ఇధాపి "థలే కతో ఉదకం

ఓత్థరతీ”తి (పాచి॰ ౬౫౪) ఇదం అనాపత్తియం అధికం, సేసం సబ్బసిక్ఖాపదేసు ఉత్తానమేవ.

సముట్ఠానాదిదీపనత్థాయ పనేత్థ ఇదం పకిణ్ణకం – ఉజ్జగ్ఘికఉచ్చాసద్దప్పటిసంయుత్తాని చత్తారి, సకబళేన ముఖేన బ్యాహరణం ఏకం, ఛమానీచాసననిసిన్నఠితపచ్ఛతోగమనఉప్పథగమనప్పటిసంయుత్తాని పఞ్చాతి ఇమాని దస సిక్ఖాపదాని సమనుభాసనసముట్ఠానాని, ఏకేకమేత్థ కిరియం, సఞ్ఞావిమోక్ఖం, సచిత్తకం, లోకవజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, అకుసలచిత్తం, దుక్ఖవేదనం. సూపోదనవిఞ్ఞత్తిసిక్ఖాపదం థేయ్యసత్థసముట్ఠానం, కిరియం, సఞ్ఞావిమోక్ఖం, సచిత్తకం, లోకవజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, అకుసలచిత్తం, దుక్ఖవేదనం. ఛత్తపాణిదణ్డపాణిసత్థపాణిఆవుధపాణిపాదుకాఉపాహనయానసయనపల్లత్థికవేఠితఓగుణ్ఠితనామకాని ఏకాదస ధమ్మదేసనాసముట్ఠానాని, కిరియాకిరియాని, సఞ్ఞావిమోక్ఖాని, సచిత్తకాని, లోకవజ్జాని, వచీకమ్మాని, అకుసలచిత్తాని, దుక్ఖవేదనాని. సేసాని తేపణ్ణాస పఠమపారాజికసమఉట్ఠానాదిభేదానీతి.

ఏకూనవీసతిధమ్మదేసనాపటిసంయుత్తసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

కఙ్ఖావితరణియా పాతిమోక్ఖవణ్ణనాయ

సేఖియవణ్ణనా నిట్ఠితా.

అధికరణసమథవణ్ణనా

అధికరణసమథేసు **సత్తాతి** తేసం గణనపరిచ్ఛేదో. అధికరణాని సమేన్తి వూపసమేన్తీతి **అధికరణసమథా. ఉద్దేసం ఆగచ్ఛన్తీతి** ఆపత్తాధికరణసఙ్ఖాతాసు చ అవసేసాధికరణత్తయపచ్చయాసు చ ఆపత్తీసు పరిసుద్ధభావం పుచ్ఛనత్థం ఉద్దిసితబ్బతం ఆగచ్ఛన్తి. **ఉప్పన్నుప్పన్నానన్తి** ఉప్పన్నానం ఉప్పన్నానం. **అధికరణానన్తి** వివాదాధికరణం అనువాదాధికరణం ఆపత్తాధికరణం కిచ్చాధికరణన్తి ఇమేసం చతున్నం. **సమథాయ వూపసమాయాతి** సమనత్థఞ్చేవ వూపసమనత్థఞ్చ సమ్ముఖావినయో దాతబ్బో…పే॰… తిణవత్థారకోతి ఇమే సత్త సమథా దాతబ్బా. తత్రాయం వినిచ్ఛయో – అధికరణేసు తావ “ధమ్మో”తి వా, “అధమ్మో”తి వా అట్ఠారసహి వత్థూహి వివదన్తానం భిక్ఖూనం యో వివాదో, ఇదం **వివాదాధికరణం** నామ. సీలవిపత్తియా వా ఆచారదిట్ఠిఆజీవవిపత్తియా వా అనువదన్తానం యో అనువాదో ఉపవదనా చేవ చోదనా చ, ఇదం **అనువాదాధికరణం** నామ. మాతికాయ ఆగతా పఞ్చ, విభఙ్గే ద్వేతి సత్తపి ఆపత్తిక్ఖన్ధా **ఆపత్తాధికరణం** , నామ. యం సఙ్ఘస్స అపలోకనాదీనం చతున్నం కమ్మానం కరణం, ఇదం **కిచ్చాధికరణం** నామ.

తత్థ **వివాదాధికరణం** (చూళవ॰ ౨౨౮) ద్వీహి సమథేహి సమ్మతి సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ, సమ్ముఖావినయేనేవ సమ్మమానం యస్మిం విహారే ఉప్పన్నం, తస్మింయేవ వా, అఞ్ఞత్థ వూపసమేతుం గచ్ఛన్తానం అన్తరామగ్గే వా, యత్థ గన్త్వా సఙ్ఘస్స నియ్యాతితం, తత్థ సఙ్ఘేన వా వూపసమేతుం అసక్కోన్తే తత్థేవ ఉబ్బాహికాయ సమ్మతపుగ్గలేహి వా వినిచ్ఛితం సమ్మతి, ఏవం సమ్మమానే చ పన తస్మిం యా సఙ్ఘసమ్ముఖతా ధమ్మసమ్ముఖతా వినయసమ్ముఖతా పుగ్గలసమ్ముఖతా అయం **సమ్ముఖావినయో** నామ. తత్థ చ కారకసఙ్ఘస్స సఙ్ఘసామగ్గివసేన సమ్ముఖీభావో **సఙ్ఘసమ్ముఖతా,** సమేతబ్బస్స వత్థునో భూతతా **ధమ్మసమ్ముఖతా,** యథా తం సమేతబ్బం, తథేవస్స సమనం **వినయసమ్ముఖతా,** యో చ వివదతి, యేన చ వివదతి, తేసం ఉభిన్నం అత్థపచ్చత్థికానం సమ్ముఖీభావో

పుగ్గలసమ్ముఖతా. ఉబ్బాహికాయ వూపసమనే పనేత్థ సఙ్ఘసమ్ముఖతా పరిహాయతి, ఏవం తావ సమ్ముఖావినయేనేవ సమ్మతి.

సచే పనేవమ్పి న సమ్మతి, అథ నం ఉబ్బాహికాయ సమ్మతా భిక్ఖూ "న మయం సక్కోమ వూపసమేతు"న్తి సఙ్ఘస్సేవ నియ్యాతేన్తి, తతో సఙ్ఘో పఞ్చఙ్గసమన్నాగతం భిక్ఖుం సలాకగ్గాహాపకం సమ్మన్నిత్వా తేన గుళ్హకవివటకసకణ్ణజప్పకేసు తీసు సలాకగ్గాహేసు అఞ్ఞతరవసేన సలాకం గాహేత్వా సన్నిపతితపరిసాయ ధమ్మవాదీనం యేభుయ్యతాయ యథా తే ధమ్మవాదినో వదన్తి, ఏవం వూపసన్తం అధికరణం సమ్ముఖావినయేన చ యేభుయ్యసికాయ చ వూపసన్తం హోతి. తత్థ సమ్ముఖావినయో వుత్తనయో ఏవ, యం పన యేభుయ్యసికకమ్మస్స కరణం. అయం **యేభుయ్యసికా** నామ, ఏవం వివాదాధికరణం ద్వీహి సమథేహి సమ్మతి.

అనువాదాధికరణం (చూళవ. ౨౩౬) చతూహి సమథేహి సమ్మతి సమ్ముఖావినయేన చ సతివినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ. సమ్ముఖావినయేనేవ సమ్మమానం యో చ అనువదతి, యఞ్చ అనువదతి, తేసం వచనం సుత్వా సచే కాచి ఆపత్తి నత్థి, ఉభో ఖమాపేత్వా, సచే అత్థి, "అయం నామేత్థ ఆపత్తీ"తి ఏవం వినిచ్ఛితం వూపసమ్మతి, తత్థ సమ్ముఖావినయలక్ఖణం వుత్తనయమేవ. యదా పన ఖీణాసవస్స భిక్ఖునో అమూలికాయ సీలవిపత్తియా అనుద్ధంసితస్స సతివినయం యాచమానస్స సఙ్ఘో ఞత్తిచతుత్థేన కమ్మేన సతివినయం దేతి, తదా సమ్ముఖావినయేన చ సతివినయేన చ వూపసన్తం హోతి, దిన్నే పన సతివినయే పున తస్మిం పుగ్గలే కస్సచి అనువాదో న రుహతి. యదా ఉమ్మత్తకో భిక్ఖు ఉమ్మాదవసేన గతే అస్సామణకే అజ్ఝాచారే "సరతాయస్మా ఏవరూపిం ఆపత్తి"న్తి భిక్ఖూహి చోదియమానో "ఉమ్మత్తకేన మే, ఆవుసో, ఏతం కతం, నాహం తం సరామీ"తి భణన్తోపి భిక్ఖూహి చోదియమానోవ పున అచోదనత్థాయ అమూళ్హవినయం యాచతి, సఙ్ఘో చస్స ఞత్తిచతుత్థేన కమ్మేన అమూళ్హవినయం దేతి. తదా సమ్ముఖావినయేన చ అమూళ్హవినయేన చ వూపసన్తం హోతి, దిన్నే పన అమూళ్హవినయే పున తస్మిం పుగ్గలే కస్సచి తప్పచ్చయా అనువాదో న రుహతి.

యదా పన పారాజికేన వా పారాజికసామన్తేన వా చోదియమానస్స అఞ్ఞేనఞ్ఞం పటిచరతో పాపుస్సన్నతాయ పాపియస్స పుగ్గలస్స "సచాయం అచ్ఛిన్నమూలో భవిస్సతి, సమ్మా వత్తిత్వా ఓసారణం లభిస్సతి, సచే ఛిన్నమూలో, సయమేవస్స నాసనా భవిస్సతీ"తి మఞ్ఞమానో సఙ్ఘో ఞత్తిచతుత్థేన కమ్మేన తస్సపాపియసికం కమ్మం కరోతి, తదా సమ్ముఖావినయేన చ తస్సపాపియసికాయ చ వూపసన్తం హోతి, ఏవం అనువాదాధికరణం చతూహి సమథేహి సమ్మతి.

ఆపత్తాధికరణం (చూళవ. ౨౩౯) తీహి సమథేహి సమ్మతి సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ తిణవత్థారకేన చ. తస్స సమ్ముఖావినయేనేవ వూపసమో నత్థి, యదా పన ఏకస్స వా భిక్ఖునో, నిస్సగ్గియవణ్ణనాయం వుత్తనయేన సఙ్ఘగణమజ్ఝేసు వా భిక్ఖు లహుకం ఆపత్తిం దేసేతి, తదా ఆపత్తాధికరణం సమ్ముఖావినయేన చ పటిఞ్ఞాతకరణేన చ వూపసమ్మతి. తత్థ సమ్ముఖావినయే తావ యో చ దేసేతి, యస్స చ దేసేతి, తేసం సమ్ముఖీభావో పుగ్గలసమ్ముఖతా, సేసం వుత్తనయమేవ. పుగ్గలస్స చ గణస్స చ దేసనాకాలే సఙ్ఘసమ్ముఖతా పరిహాయతి.

యా పనేత్థ "అహం, భన్తే, ఇత్థన్నామం ఆపత్తిం ఆపన్నో"తి చ, "పస్ససీ"తి, "ఆమ పస్సామీ"తి చ పటిఞ్ఞా, తాయ "ఆయతిం సంవరేయ్యాసీ"తి కరణం పటిఞ్ఞాతకరణం నామ. సఙ్ఘాదిసేసే పరివాసాదియాచనా పటిఞ్ఞా, పరివాసాదీనం దానం

పటిఞ్ఞాతకరణం నామ. ద్వేపక్ఖజాతా పన భణ్డనకారకా భిక్ఖూ బహుం అస్సామణకం అజ్ఝాచారం చరిత్వా పున లజ్జిధమ్మే ఉప్పన్నే “సచే మయం ఇమాహి ఆపత్తీహి అఞ్ఞమఞ్ఞం కరిస్సామ, సియాపి తం అధికరణం కక్ఖళత్థాయ వాళత్థాయ సంవత్తేయ్యా”తి అఞ్ఞమఞ్ఞం ఆపత్తియా కారాపనే దోసం దిస్వా యదా తిణవత్థారకకమ్మం కరోన్తి, తదా ఆపత్తాధికరణం సమ్ముఖావినయేన చ తిణవత్థారకేన చ సమ్మతి. తత్ర హి యత్తకా హత్థపాసూపగతా “న మేతం ఖమతీ”తి ఏవం దిట్ఠావికమ్మం అకత్వా నిద్దమ్పి ఓక్కమన్తా హోన్తి, సబ్బేసం ఠపేత్వా థుల్లవజ్జఞ్చ గిహిప్పటిసంయుత్తఞ్చ సబ్బాపత్తియో వుట్ఠహన్తి, ఏవం ఆపత్తాధికరణం తీహి సమథేహి సమ్మతి.

కిచ్చాధికరణం (చూళవ. ౨౪౨) ఏకేన సమథేన సమ్మతి సమ్ముఖావినయేనేవ. ఇతి ఇమాని చత్తారి అధికరణాని యథానురూపం ఇమేహి సత్తహి సమథేహి సమ్మన్తి, తేన వుత్తం “ఉప్పన్నుప్పన్నానం అధికరణానం సమథాయ వూపసమాయ సమ్ముఖావినయో దాతబ్బో…పే… తిణవత్థారకో”తి. అయమేత్థ వినిచ్ఛయనయో, విత్థారో పన సమథక్ఖన్ధకే ఆగతోయేవ, వినిచ్ఛయోపిస్స సమన్తపాసాదికాయం వుత్తో.

తత్థాయస్మన్తే పుచ్ఛామి, కచ్చిత్థ పరిసుద్ధాతి తేసు సత్తసు అధికరణసమథేసు కచ్చిత్థ పరిసుద్ధా, నత్థి వో కిఞ్చి సమథేహి వూపసమేతబ్బన్తి పుచ్ఛామి, ఏతేన సబ్బాపత్తీహి పరిసుద్ధభావో పుచ్ఛితో హోతి.

ఉద్దిట్ఠం ఖో ఆయస్మన్తో నిదానన్తిఆది నిగమనవచనం. తత్థ **ఏత్తకన్తి** ఏత్తకం సిక్ఖాపదం. **సుత్తాగతన్తి** సుత్తే పాతిమోక్ఖే ఆగతం. **సుత్తపరియాపన్నన్తి** తత్థేవ అన్తోగధం. **అన్వద్ధమాసం ఉద్దేసం ఆగచ్ఛతీతి** అద్ధమాసే అద్ధమాసే ఉపోసథవసేన ఉద్దిసితబ్బతం ఆగచ్ఛతి. **సమగ్గేహీతి** కాయసామగ్గివసేన సమగ్గేహి. **సమ్మోదమానేహీతి** చిత్తసామగ్గివసేన ఏకజ్ఝాసయతాయ సుట్ఠు మోదమానేహి. **అవివదమానేహీతి** అట్ఠారససు వివాదవత్థూసు అఞ్ఞతరవసేనాపి అవివదమానేహి. **సిక్ఖితబ్బన్తి** తం తం సిక్ఖాపదం అవీతిక్కమన్తేహి అధిసీలసిక్ఖా సమ్పాదేతబ్బా. అన్తరన్తరా పన యం న వుత్తం, తం సబ్బం పురిమే పురిమే సిక్ఖాపదే వుత్తత్తా చేవ ఉత్తానత్థత్తా చాతి.

అధికరణసమథవణ్ణనా నిట్ఠితా.

కఙ్ఖావితరణియా పాతిమోక్ఖవణ్ణనాయ

భిక్ఖుపాతిమోక్ఖవణ్ణనా నిట్ఠితా.

నమో తస్స భగవతో అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స

భిక్ఖునీపాతిమోక్ఖవణ్ణనా

పారాజికకణ్డో

భిక్ఖునీనం హితత్థాయ, పాతిమోక్ఖం పకాసయి;
యం నాథో, తస్స దానేసో, సమ్పత్తో వణ్ణనాక్కమో.

సాధారణపారాజికం

౧...పే....౪. మేథునధమ్మసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తత్థ **సుణాతు మే**తిఆదీనం భిక్ఖుపాతిమోక్ఖవణ్ణనాయం వుత్తనయేనేవ అత్థో వేదితబ్బో. కేవలఞ్హి, భన్తే, అయ్యేతిఆదివసేన తస్మిఞ్చ ఇధ చ అభిలాపమత్తమేవ లిఙ్గభేదమత్తఞ్చ విసేసో . యస్మా చ భిక్ఖునియా సిక్ఖాపచ్చక్ఖానం నామ నత్థి, తస్మా భిక్ఖునీనం "సిక్ఖాసాజీవసమాపన్నా సిక్ఖం అపచ్చక్ఖాయ దుబ్బల్యం అనావికత్వా"తి అవత్వా **యా పన భిక్ఖునీ ఛన్దసో మేథునం ధమ్మం పటిసేవేయ్యా**తి వుత్తం. తత్థ **ఛన్దసో**తి మేథునరాగప్పటిసంయుత్తేన ఛన్దేన చేవ రుచియా చ. ఛన్దే పన అసతి బలక్కారేన పధంసితాయ అనాపత్తి, తస్మా యా పరిపుణ్ణూపసమ్పదా భిక్ఖునీ మనుస్సామనుస్సతిరచ్ఛానజాతీసు పురిసఉభతోబ్యఞ్జనకపణ్డకానం యస్స కస్సచి సజీవస్స వా నిజ్జీవస్స వా సన్థతస్స వా అసన్థతస్స వా అక్ఖాయితస్స వా యేభుయ్యేన అక్ఖాయితస్స వా అఙ్గజాతస్స అత్తనో వచ్చమగ్గపస్సావమగ్గముఖేసు తీసు యత్థకత్థచి సన్థతే వా అసన్థతే వా పకతివాతేన అసంఫుట్ఠే అల్లోకాసే అన్తమసో తిలఫలమత్తమ్పి పదేసం ఛన్దసో పవేసేతి, పరేన వా పవేసియమానా పవేసనపవిట్ఠట్ఠితఉద్ధరణేసు యంకిఞ్చి సాదియతి, అయం పారాజికా హోతి. సేసమేత్థ ఇతో పరేసు చ సాధారణసిక్ఖాపదేసు వుత్తనయానుసారేనేవ వేదితబ్బం.

అసాధారణపారాజికం

౫. ఉబ్భజాణుమణ్డలికాసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అసాధారణేసు పన చతున్నం తావ పారాజికానం పఠమే **అవస్సుతా**తి కాయసంసగ్గరాగేన తిన్తా, కిలిన్నాతి అత్థో. దుతియపదేపి ఏసేవ నయో. **పురిసపుగ్గలస్సా**తి కాయసంసగ్గం సమాపజ్జితుం విఞ్ఞుస్స మనుస్సజాతికస్స పురిససఙ్ఖాతస్స పుగ్గలస్స. **అధక్ఖక**న్తి అత్తనో అక్ఖకానం అధో. **ఉబ్భజాణుమణ్డల**న్తి జాణుమణ్డలానం ఉపరి, ఏత్థ చ ఉబ్భకప్పరమ్పి ఉబ్భజాణుమణ్డలేనేవ సఙ్గహితం. **ఆమసన**న్తి ఆమజ్జనం ఫుట్ఠోకాసం అనతిక్కమిత్వా తత్థేవ సఙ్ఘట్టనం. **పరామసన**న్తి ఇతో చితో చ సఞ్చరణం. **గహణ**న్తి గహితమత్తం. **ఛుపన**న్తి అసఙ్ఘట్టేత్వా ఫుట్ఠమత్తం. **పటిపీళన**న్తి అఙ్గే గహేత్వా నిప్పీళనం. **సాదియేయ్యా**తి యా భిక్ఖునీ అత్తనో యథాపరిచ్ఛిన్నే కాయే పురిసస్స ఏతం ఆమసనాదిం సాదియతి, సయం వా పన తేన కాయేన పురిసస్స యంకిఞ్చి కాయప్పదేసం సాదయమానా ఛుపతి, అయం ఉబ్భజాణుమణ్డలికా నామ పారాజికాతి అయమేత్థ సఙ్ఖేపో.

"నిదానం పుగ్గలం వత్థు"న్తిఆదికే (కఙ్ఖా॰ అట్ఠ॰ పఠమపారాజికవణ్ణనా) తేన విత్థారవినిచ్ఛయే యస్మా సబ్బానేవ అసాధారణపఞ్ఞత్తియో హోన్తి, తస్మా ఇతో పట్ఠాయ సన్తిం అనుపఞ్ఞత్తిం వత్వా సాధారణపఞ్ఞత్తీతి వా అసాధారణపఞ్ఞత్తీతి వా

న వక్ఖామ, ఆణత్తియం యత్థ ఆణత్తి నత్థి, తత్థ కిఞ్చి అవత్వా యత్థ అత్థి, తత్థేవ వక్ఖామ, విపత్తివిచారణా వుత్తాయేవ.

అవసేసం పన సబ్బత్థ వత్తబ్బం, తయిదం వుచ్చతి, ఇదం తావ సిక్ఖాపదం సావత్థియం సున్దరీనన్దం ఆరబ్భ కాయసంసగ్గం సమాపజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, ఏకతోఅవస్సుతే యథాపరిచ్ఛిన్నేన కాయేన పురిసస్స కాయం, ఉభతోఅవస్సుతేపి కాయేన కాయప్పటిబద్ధం, యథాపరిచ్ఛిన్నకాయప్పటిబద్ధేన వా అవసేసకాయేన వా తస్స కాయం ఆమసన్తియా థుల్లచ్చయం, యక్ఖపేతపణ్డకతిరచ్ఛానగతమనుస్సవిగ్గహానం ఉభతోఅవస్సుతే యథాపరిచ్ఛిన్నేన కాయేన కాయం ఆమసన్తియాపి థుల్లచ్చయం, సచే పన పురిసస్స కాయసంసగ్గరాగో నత్థి, పారాజికక్ఖేత్తేపి థుల్లచ్చయమేవ. అవసేసే పన కాయప్పటిబద్ధేన కాయప్పటిబద్ధాదిభేదే, మేథునరాగగేహసితపేమేసు చ సబ్బత్థ దుక్కటం. అసఞ్చిచ్చ, అస్సతియా, అజానన్తియా, అసాదియన్తియా , ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అఙ్గాని సముట్ఠానాదీని చ భిక్ఖుపాతిమోక్ఖే కాయసంసగ్గే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బానీతి.

ఉబ్భజాణుమణ్డలికాసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. వజ్జప్పటిచ్ఛాదికాసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **గణస్సా**తి అఞ్ఞాసం భిక్ఖునీనం. **రితా**తి సలిఙ్గే రితా. **చుతా**తి కాలఙ్కతా. **నాసితా**తి లిఙ్గనాసనాయ సయం వా నట్ఠా, అఞ్ఞేహి వా నాసితా. **అవస్సటా**తి తిత్థాయతనం సఙ్కన్తా. **పుబ్బేవాహం అయ్యే అఞ్ఞాసి**న్తి ఇదం తస్సా వచనకాలదస్సనం, సలిఙ్గే రితాయ పన పారాజికభావం ఞత్వా “న దాని నం కస్సచి ఆరోచేస్సామీ”తి ధురే నిక్ఖిత్తమత్తేయేవ అయం వజ్జప్పటిచ్ఛాదికా నామ పారాజికా హోతీతి.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ నేవఅత్తనాపటిచోదనా నగణస్స ఆరోచనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసమేత్థ సప్పాణకవగ్గమ్హి దుట్ఠుల్లాపత్తిప్పటిచ్ఛాదనసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం. తత్ర హి పాచిత్తియం, ఇధ పారాజికన్తి అయమేవ విసేసో, సేసం తాదిసమేవాతి.

వజ్జప్పటిచ్ఛాదికాసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. ఉక్ఖిత్తానువత్తికాసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **ఉక్ఖిత్త**న్తి ఆపత్తియా అదస్సనాదీసు ఉక్ఖిత్తం. **ధమ్మేనా**తి భూతేన వత్థునా. **వినయేనా**తి చోదేత్వా సారేత్వా. **సత్థుసాసనేనా**తి ఞత్తిసమ్పదాయ చేవ అనుస్సావనసమ్పదాయ చ. ఇధాపి చోదేత్వా సారేత్వా కరణమేవ సత్థుసాసనం నామ. **అనాదర**న్తి యేన సఙ్ఘేన ఉక్ఖేపనియకమ్మం కతం, తస్మిం వా, తత్థ పరియాపన్నగణే వా ఏకపుగ్గలే వా తస్మిం వా కమ్మే ఆదరవిరహితం, సమ్మావత్తనాయ అవత్తమానన్తి అత్థో. **అప్పటికార**న్తి పటికారరహితం, అనోసారితన్తి అత్థో. **అకతసహాయ**న్తి ఏకకమ్మాదికే సంవాసే సహ అయనభావేన సమానసంవాసకా భిక్ఖూ సహాయా నామ, యస్స పన నో సంవాసో తేహి సద్ధిం నత్థి న తేన తే సహాయా కతా హోన్తి , ఇతి సో అకతసహాయో నామ, తం అకతసహాయం, సమానసంవాసకభావం అనుపగతన్తి అత్థో. **తమనువత్తేయ్యా**తి తం ఉక్ఖిత్తకం ఉక్ఖిత్తకభావేయేవ ఠితం భిక్ఖుం యా భిక్ఖునీ యందిట్ఠికో సో హోతి, తాయ దిట్ఠియా

గహణభావేన అనువత్తేయ్య. సా భిక్ఖునీ భిక్ఖునీహి సఙ్ఘభేదసిక్ఖాపదాదీసు వుత్తనయేన విసుం సఙ్ఘమజ్ఝే చ వుచ్చమానా తం వత్థుం అప్పటినిస్సజ్జన్తీ సమనుభాసనకమ్మపరియోసానే ఉక్ఖిత్తానువత్తికా నామ పారాజికా హోతీతి.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ ఉక్ఖిత్తానువత్తనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, ఞత్తియా దుక్కటం, ద్వీహి కమ్మవాచాహి ద్వే థుల్లచ్చయా, “యస్సా నక్ఖమతి, సా భాసేయ్యా”తి ఏవం **య్య**-కారప్పత్తాయ తతియకమ్మవాచాయ పారాజికం, అధమ్మకమ్మే తికదుక్కటం, సేసం సఙ్ఘభేదసిక్ఖాపదాదీసు వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం.

ఉక్ఖిత్తానువత్తికాసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. అట్ఠవత్థుకాసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **అవస్సుతాతి** లోకస్సాదమిత్తసన్థవవసేన కాయసంసగ్గరాగేన తిన్తా. అయమేవ హి అత్థో సీహళమాతికాట్ఠకథాయం వుత్తో, సమన్తపాసాదికాయం (పాచి॰ అట్ఠ॰ ౬౭౫) పనస్స విచారణా కతా, దుతియపదేపి ఏసేవ నయో. **పురిసపుగ్గలస్స హత్థగ్గహణం వాతిఆదీసు** పన యం పురిసపుగ్గలేన హత్థే గహణం కతం, తం “పురిసపుగ్గలస్స హత్థగ్గహణ”న్తి వుత్తం, ఏసేవ నయో సఙ్ఘాటికణ్ణగ్గహణేపి. **హత్థగ్గహణన్తి** ఏత్థ చ యస్స కస్సచి అపారాజికక్ఖేత్తభూతస్స అఙ్గస్స గహణం హత్థగ్గహణం, యస్స కస్సచి నివత్థస్స వా పారుతస్స వా గహణం **సఙ్ఘాటికణ్ణగ్గహణం. సన్తిట్ఠేయ్య వాతిఆదీసు** కాయసంసగ్గసఙ్ఖాతస్స అసద్ధమ్మస్స పటిసేవనత్థాయ పురిసస్స హత్థపాసే సన్తిట్ఠేయ్య వా, తత్థ ఠితా సల్లపేయ్య వా, పురిసేన వా “ఇత్థన్నామం ఠానం ఆగచ్ఛా”తి వుత్తా తం సఙ్కేతం గచ్ఛేయ్య, తస్స వా పురిసస్స అబ్భాగమనం సాదియేయ్య, యేన కేనచి వా పటిచ్ఛన్నం ఓకాసం పవిసేయ్య, పురిసస్స హత్థపాసే ఠత్వా కాయం ఉపసంహరేయ్యాతి ఏవమత్థో దట్ఠబ్బో. **అయమ్పి పారాజికాతి** యథా పురిమాయో, ఏవం అయమ్పి భిక్ఖునీ ఏతస్స కాయసంసగ్గసఙ్ఖాతస్స అసద్ధమ్మస్స పటిసేవనత్థాయ ఏతాని అట్ఠ వత్థూని పటిపాటియా వా ఉప్పటిపాటియా వా పూరేత్వా అట్ఠవత్థుకా నామ పారాజికా హోతీతి.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ అట్ఠమం వత్థుం పరిపూరణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సఙ్కేతగమనే పదే పదే దుక్కటం, పురిసస్స హత్థపాసం ఓక్కన్తమత్తే థుల్లచ్చయం, పురిసస్స అబ్భాగమనసాదయమానేపి దుక్కటం. హత్థపాసోక్కమనే థుల్లచ్చయం, సేసేసు ఏకేకస్మిం థుల్లచ్చయమేవ, అట్ఠమే పరిపుణ్ణే పారాజికం. ఏకేకస్మిం పన వత్థుస్మిం సతక్ఖత్తుమ్పి వీతిక్కన్తే తా ఆపత్తియో దేసేత్వా ముచ్చతి, అపిచేత్థ **గణనూపికా** ఆపత్తి వేదితబ్బా, “ఇదాని నాపజ్జిస్సామీ”తి హి ధురనిక్ఖేపం కత్వా దేసితా గణనూపికా, దేసితగణనం ఉపేతి, పారాజికస్స అఙ్గం న హోతి. తస్మా యా ఏకం ఆపన్నా ధురనిక్ఖేపం కత్వా దేసేత్వా పున కిలేసవసేన ఆపజ్జతి, పునపి దేసేతి, ఏవం అట్ఠమం పరిపూరేన్తీపి పారాజికా న హోతి. యా పన ఆపజ్జిత్వా “పునపి అఞ్ఞం వత్థుం ఆపజ్జిస్సామీ”తి సఉస్సాహావ దేసేతి, తస్సా సా ఆపత్తి అగణనూపికా, దేసితాపి అదేసితా హోతి, పారాజికస్స అఙ్గం హోతి. అసఞ్చిచ్చ, అస్సతియా, అజానన్తియా అసాదియన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. కాయసంసగ్గరాగో, సఉస్సాహతా, అట్ఠమస్స వత్థుస్స పూరణన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సమనుభాసనసముట్ఠానం, కిరియాకిరియం, సఞ్ఞావిమోక్ఖం, సచిత్తకం, లోకవజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, అకుసలచిత్తం, ద్వివేదనన్తి.

అట్ఠవత్థుకాసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

ఉద్దిట్ఠా ఖో అయ్యాయో అట్ఠ పారాజికా ధమ్మాతి భిక్ఖూ ఆరబ్భ పఞ్ఞత్తా సాధారణా చత్తారో, ఇమే చత్తారోతి ఏవం పాతిమోక్ఖుద్దేసమగ్గేన అట్ఠ పారాజికా ధమ్మా ఉద్దిట్ఠాతి ఏవమేత్థ అత్థో వేదితబ్బో, సేసం భిక్ఖుపాతిమోక్ఖవణ్ణనాయం వుత్తనయమేవాతి.

కఙ్ఖావితరణియా పాతిమోక్ఖవణ్ణనాయ

భిక్ఖునిపాతిమోక్ఖే

పారాజికవణ్ణనా నిట్ఠితా.

సఙ్ఘాదిసేసకణ్డో

౧. ఉస్సయవాదికాసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సఙ్ఘాదిసేసేసు పఠమే **ఉస్సయవాదికా**తి మానుస్సయవసేన కోధుస్సయవసేన అడ్డకరణత్థాయ వినిచ్ఛయమహామత్తానం సన్తికే వివదమానా. **గహపతినా వాతి**ఆదీహి ఠపేత్వా పఞ్చ సహధమ్మికే అవసేసా గహట్ఠపబ్బజితా సఙ్గహితా. **అయం భిక్ఖునీ పఠమాపత్తిక**న్తి ఆదిమ్హి పఠమం ఆపత్తి ఏతస్సాతి పఠమాపత్తికో, వీతిక్కమక్ఖణేయేవ ఆపజ్జితబ్బోతి అత్థో, తం పఠమాపత్తికం. **ఆపన్నా**తి అడ్డపరియోసానే ఆపన్నా. భిక్ఖునిం సఙ్ఘతో నిస్సారేతీతి **నిస్సారణీయో,** తం నిస్సారణీయం. **సఙ్ఘాదిసేస**న్తి ఏవంనామకం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ ఉస్సయవాదికవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాణత్తికం, "అడ్డం కరిస్సామీ"తి యంకిఞ్చి దుతియకం వా సక్ఖిం వా సహాయం వా పరియేసన్తియా పరియేసనే దుక్కటం, యత్థ ఠితాయ "అడ్డం కాతుం గచ్ఛామీ"తి చిత్తం ఉప్పజ్జతి, తతో పట్ఠాయ గచ్ఛన్తియా పదే పదే దుక్కటం, యత్థకత్థచి అన్తమసో భిక్ఖునుపస్సయం ఆగతేపి వోహారికే దిస్వా అత్తనో కథం ఆరోచేన్తియా దుక్కటం. ఇతరేన అత్తనో కథాయ ఆరోచితాయ భిక్ఖునియా థుల్లచ్చయం, పఠమం ఇతరేన పచ్ఛా భిక్ఖునియా ఆరోచనేపి ఏసేవ నయో. సచే పన భిక్ఖునీ తం వదతి "మమ చ తవ చ కథం త్వంయేవ ఆరోచేహీ"తి, సో అత్తనో వా కథం పఠమం ఆరోచేతు, తస్సా వా, పఠమారోచనే భిక్ఖునియా దుక్కటం, దుతియే థుల్లచ్చయం, తేన ఏవం వుత్తాయ భిక్ఖునియా ఆరోచనేపి ఏసేవ నయో. సచే పన భిక్ఖునీ అఞ్ఞేన కథాపేతి, తత్రాపి ఏసేవ నయో. యథా వా తథా వా హి ఆరోచియమానే పఠమారోచనే భిక్ఖునియా దుక్కటం, దుతియే థుల్లచ్చయం. ఉభిన్నం పన కథం సుత్వా వోహారికేహి వినిచ్ఛయే కతే అడ్డపరియోసానం నామ హోతి, తస్మిం అడ్డపరియోసానే భిక్ఖునియా జయేపి పరాజయేపి సఙ్ఘాదిసేసో.

యా పన పచ్చత్థికమనుస్సేహి దూతం వా పహిణిత్వా, సయం వా ఆగన్త్వా "ఏహి, అయ్యే"తి ఆకడ్ఢియమానా గచ్ఛతి, యా వా ఉపస్సయే అఞ్ఞేహి కతం అనాచారం అనోదిస్స ఆచిక్ఖన్తీ రక్ఖం యాచతి, యాయ చ కిఞ్చి అవుత్తా వోహారికా అఞ్ఞతో సుత్వా సయమేవ అడ్డం పరియోసాపేన్తి, తస్సా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అఞ్ఞేహి అనాకడ్ఢితాయ అడ్డకరణం, అడ్డపరియోసానన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమకథినసదిసాని, ఇదం పన కిరియమేవాతి.

ఉస్సయవాదికాసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. చోరివుట్ఠాపికాసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే యాయ పఞ్చమాసగ్ఘనకతో పట్ఠాయ యంకిఞ్చి పరసన్తకం అవహరితం, అయం **చోరీ** నామ, తం చోరిం. **వజ్ఝం విదిత**న్తి తేన కమ్మేన "వధారహా అయ"న్తి ఏవం విదితం. **అనపలోకేత్వా**తి అనాపుచ్ఛా. **గణ**న్తి మల్లగణభటిపుత్తగణాదికం. **పూగ**న్తి ధమ్మగణం. **సేణి**న్తి గన్ధికసేణిదుస్సికసేణిఆదికం. యత్థ యత్థ హి రాజానో గణాదీనం గామనిగమే నియ్యాతేన్తి "తుమ్హేవ ఏత్థ అనుసాసథా"తి, తత్థ తత్థ తేయేవ ఇస్సరా హోన్తి, తస్మా తే సన్ధాయ ఇదం వుత్తం. ఏత్థ చ రాజానం వా గణాదికే వా అపలోకేత్వాపి భిక్ఖునిసఙ్ఘో అపలోకేతబ్బోవ. **అఞ్ఞత్ర కప్పా**తి తిత్థియేసు వా అఞ్ఞభిక్ఖునీసు

వా పబ్బజితపుబ్బా కప్పా నామ, తం ఠపేత్వా అఞ్ఞం ఉపసమ్పాదేన్తియా గణఆచరినీ పత్తచీవరపరియేసనేసు సీమాసమ్ముతియా ఞత్తియా చ దుక్కటం, ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయం, కమ్మవాచాపరియోసానే సఙ్ఘాదిసేసో.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ చోరిం వుట్ఠాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, చోరియా వేమతికాయ దుక్కటం, తథా అచోరియా చోరిసఞ్ఞాయ చేవ వేమతికాయ చ. అచోరిసఞ్ఞాయ, అజానన్తియా, అపలోకేత్వా వుట్ఠాపేన్తియా, కప్పం వుట్ఠాపేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. చోరితా, చోరిసఞ్ఞితా, అఞ్ఞత్ర అనుఞ్ఞాతకారణా వుట్ఠాపనన్తి, ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. చోరివుట్ఠాపనసముట్ఠానం, కిరియాకిరియం, సఞ్ఞావిమోక్ఖం, సచిత్తకం, పణ్ణత్తివజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

చోరివుట్ఠాపికాసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. ఏకగామన్తరగమనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **గామన్తర**న్తిఆదీసు సకగామతో తావ నిక్ఖమన్తియా అనాపత్తి, నిక్ఖమిత్వా పన అఞ్ఞం గామం గచ్ఛన్తియా పదే పదే దుక్కటం, ఏకేన పాదేన ఇతరస్స గామస్స పరిక్ఖేపే వా ఉపచారే వా అతిక్కన్తే థుల్లచ్చయం, దుతియేన అతిక్కన్తమత్తే సఙ్ఘాదిసేసో, తతో నిక్ఖమిత్వా పున సకగామం పవిసన్తియాపి ఏసేవ నయో. సచే పన ఖణ్డపాకారేన వా వతిచ్ఛిద్దేన వా భిక్ఖునివిహారభూమింయేవ సక్కా హోతి పవిసితుం, ఏవం పవిసమానాయ కప్పియభూమియా పవిట్ఠా నామ హోతి, తస్మా వట్టతి. బహిగామే ఠత్వా యంకిఞ్చి సకగామం వా పరగామం వా అకప్పియభూమిం పదసా పవిసన్తియా ఆపత్తీతి అయమేత్థ సఙ్ఖేపో.

నదిపారగమనే వుత్తలక్ఖణాయ నదియా దుతియికం వినా పరతీరం గచ్ఛన్తియా వా అన్తరానదియం దుతియికాయ సద్ధిం భణ్డిత్వా పున ఓరిమతీరమేవ పచ్చుత్తరన్తియా వా పఠమపాదం ఉద్ధరిత్వా తీరే ఠపితక్ఖణే థుల్లచ్చయం, దుతియపాదుద్ధారే సఙ్ఘాదిసేసో. ఇద్ధిసేతుయాననావాహి పన పరతీరం ఓతరితుం, నహానాదికారణేన చ ఓతిణ్ణాయ ఓరిమతీరం పదసాపి పచ్చుత్తరితుం వట్టతి.

రత్తివిప్పవాసే "పురేఅరుణేయేవ దుతియికాయ హత్థపాసం ఓక్కమిస్సామీ"తి ఆభోగం వినా ఏకగబ్భేపి దుతియికాయ హత్థపాసాతిక్కమే ఠత్వా అరుణం ఉట్ఠాపేన్తియా ఆపత్తి.

ఏకా వా గణమ్హాతి ఏత్థ పన ఏకా భిక్ఖునీపి గణోయేవ. **ఓహీయేయ్యా**తి అవహీయేయ్య, దస్సనూపచారం వా సవనూపచారం వా విజహేయ్యాతి అత్థో. తస్మా ఇన్దఖీలాతిక్కమతో పట్ఠాయ బహిగామే రుక్ఖథమ్భసాణిపాకారాదిఅన్తరితభావేనాపి దుతియికాయ దస్సనూపచారే విజహితే సచేపి సవనూపచారో అత్థి, ఆపత్తియేవ. అజ్ఝోకాసే పన దూరేపి దస్సనూపచారో హోతి, తత్థ మగ్గమూళ్హసద్దేన వియ ధమ్మస్సవనారోచనసద్దేన వియ చ 'అయ్యే'తి సద్దాయన్తియా సద్దస్సవనాతిక్కమే ఆపత్తియేవ. సచే పన మగ్గం గచ్ఛన్తీ ఓహీయిత్వా "ఇదాని పాపుణిస్సామీ"తి సఉస్సాహా అనుబన్ధతి, వట్టతి.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ గామన్తరగమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, “ఏకా వా నదిపార”న్తిఆదికా ఏత్థ తివిధా అనుపఞ్ఞత్తి, పురే అరుణే సకగామతో నిక్ఖమిత్వా అరుణుగ్గమనకాలే గామన్తరపరియాపన్నం నదిపారం ఓక్కమనన్తియా పన చతస్సోపి ఆపత్తియో ఏకక్ఖణేయేవ హోన్తి. వుత్తమ్పి చేతం –

> “సిక్ఖాపదా బుద్ధవరేన వణ్ణితా;
> సఙ్ఘాదిసేసా చతురో భవేయ్యుం;
> ఆపజ్జేయ్య ఏకపయోగేన సబ్బా;
> పఞ్హా మేసా కుసలేహి చిన్తితా”తి. (పరి. ౪౮౯);

ఏతేనుపాయేన తిణ్ణం, ద్విన్నఞ్చ ఏకతోభావో వేదితబ్బో. దుతియికాయ పన పక్కన్తాయ వా విబ్భన్తాయ వా కాలఙ్కతాయ వా పక్ఖసఙ్కన్తాయ వా ఆపదాసు వా గామన్తరగమనాదీని కరోన్తియా ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అన్తరాయేన ఏకతోభావో, గామన్తరగమనాదీసు అఞ్ఞతరతాపజ్జనం, ఆపదాయ అభావోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికసదిసాని, ఇదం పన పణ్ణత్తివజ్జం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

ఏకగామన్తరగమనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. ఉక్ఖిత్తకఓసారణసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **ఉక్ఖిత్త**న్తి ఆపత్తియా అదస్సనాదీసు ఉక్ఖిత్తం. **అనఞ్ఞాయ గణస్స ఛన్ద**న్తి తస్సేవ కారకసఙ్ఘస్స ఛన్దం అజానిత్వా. **ఓసారేయ్యా**తి ఓసారణకమ్మం కరేయ్య. తస్సా ఏవం కరోన్తియా, గణపరియేసనే సీమాసమ్ముతియా ఞత్తియా చ దుక్కటం, ద్వీహి కమ్మవాచాహి థుల్లచ్చయం, కమ్మవాచాపరియోసానే సఙ్ఘాదిసేసో.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ ఏవం ఓసారణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికసఙ్ఘాదిసేసం, అధమ్మకమ్మే తికదుక్కటం, కారకసఙ్ఘం వా ఆపుచ్ఛిత్వా, గణస్స వా ఛన్దం జానిత్వా, వత్తే వా వత్తన్తిం, అసన్తే కారకసఙ్ఘే ఓసారేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ధమ్మకమ్మేన ఉక్ఖిత్తతా, అఞ్ఞత్ర అనుఞ్ఞాతకారణా ఓసారణన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సఙ్ఘభేదసిక్ఖాపదే వుత్తనయానేవ, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

ఉక్ఖిత్తకఓసారణసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. భోజనప్పటిగ్గహణపఠమసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **అవస్సుతా**తి ఛన్దరాగేన తిన్తా. **అవస్సుతస్సా**తి తాదిసస్సేవ. **ఖాదేయ్య వా భుఞ్జేయ్య వా**తి ఏత్థ పటిగ్గహణే థుల్లచ్చయం, అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే సఙ్ఘాదిసేసో.

సావత్థియం సున్దరీనన్దం ఆరబ్భ అవస్సుతాయ అవస్సుతస్స హత్థతో ఆమిసప్పటిగ్గహణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, ఏకతోఅవస్సుతే పటిగ్గహణే దుక్కటం, అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే థుల్లచ్చయం, యక్ఖపేతపణ్డకతిరచ్ఛానగతమనుస్సవిగ్గహానం హత్థతో ఉభతోఅవస్సుతేపి సతి ఏసేవ నయో. తత్థ పన ఏకతోఅవస్సుతే సతి దుక్కటం, సబ్బత్థ ఉదకదన్తపోనగ్గహణేపి

పరిభోగేపి దుక్కటమేవ. ఉభోసు అనవస్సుతేసు, “అనవస్సుతో”తి వా ఞత్వా గణ్హన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉదకదన్తపోనతో అఞ్ఞం అజ్ఝోహరణీయం, ఉభతోఅవస్సుతతా, సహత్థా గహణం, అజ్ఝోహరణన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికసదిసానీతి.

భోజనప్పటిగ్గహణపఠమసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. భోజనప్పటిగ్గహణదుతియసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **యతో త్వన్తి** యస్మా త్వం. **ఇఙ్ఘాతి** ఉయ్యోజనత్థే నిపాతో. **అయమ్పీతి** యా ఏవం ఉయ్యోజేతి, సా ఏవం ఉయ్యోజనేన చ తేన వచనేన ఇతరిస్సా పటిగ్గహణేన చ దుక్కటాని, అజ్ఝోహారగణనాయ థుల్లచ్చయాని చ ఆపజ్జిత్వా భోజనపరియోసానే సఙ్ఘాదిసేసం ఆపజ్జతి.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ ఏవం ఉయ్యోజనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాణత్తికమేవ, పురిసస్స వా యక్ఖాదీనం వా హత్థతో ఉదకదన్తపోనప్పటిగ్గహణుయ్యోజనే చ తేసం పరిభోగే చ దుక్కటం, ఏస నయో యక్ఖాదీనం హత్థతో అవసేసగ్గహణత్థం ఉయ్యోజనే, తేసం గహణే, అజ్ఝోహారే చ. భోజనపరియోసానే పన థుల్లచ్చయం. “అనవస్సుతో”తి ఞత్వా వా, “కుపితా న పటిగ్గణ్హతీ”తి వా, “కులానుద్దయతాయ న పటిగ్గణ్హతీ”తి వా ఉయ్యోజేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. మనుస్సపురిసతా, అఞ్ఞత్ర అనుఞ్ఞాతకారణా, “ఖాదనీయం భోజనీయం గహేత్వా భుఞ్జా”తి ఉయ్యోజనా, తేన వచనేన గహేత్వా ఇతరిస్సా భోజనపరియోసానన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసానీతి.

భోజనప్పటిగ్గహణదుతియసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭-౮-౯. సఞ్చరిత్తాదిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమఅట్ఠమనవమసిక్ఖాపదానం సఞ్చరిత్తాదిత్తయే వుత్తనయేనేవ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో.

సఞ్చరిత్తాదిసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. సిక్ఖంపచ్చాచిక్ఖణసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **కింనుమావ సమణియోతి** కిం ను ఇమా ఏవ సమణియో. **తాసాహన్తి** తాసం అహం. **యావతతియకపదత్థో** భిక్ఖుపాతిమోక్ఖవణ్ణనాయం (కఙ్ఖా॰ అట్ఠ॰ నిగమనవణ్ణనా), అవసేసవినిచ్ఛయో చ తత్థేవ సఙ్ఘభేదసిక్ఖాపదవణ్ణనాయం వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బో, ఇదం పన సావత్థియం చణ్డకాళిభిక్ఖునిం (పాచి॰ ౭౦౯) ఆరబ్భ “బుద్ధం పచ్చాచిక్ఖామీ”తిఆదివచనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, ఏవం వచనమేవ చేత్థ చతూసు అఙ్గేసు పఠమం అఙ్గన్తి అయం విసేసో, సేసం తాదిసమేవాతి.

సిక్ఖంపచ్చాచిక్ఖణసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౧. అధికరణకుపితసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఏకాదసమే **కిస్మిఞ్చిదేవ అధికరణేతి** చతున్నం అఞ్ఞతరస్మిం. **పచ్చాకతాతి** పరాజితా. ఇదమ్పి సావత్థియం చణ్డకాళిం ఆరబ్భ “ఛన్దగామినియో చ భిక్ఖునియో”తిఆదివచనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసం దసమే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

అధికరణకుపితసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౨. పాపసమాచారపఠమసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ద్వాదసమే **సంసట్ఠాతి** పబ్బజితానం అననులోమేన గిహీనం కోట్టనపచనసాసనహరణాదినా కాయికవాచసికేన మిస్సీభూతా. పాపో కాయికవాచసికో ఆచారో ఏతాసన్తి **పాపాచారా**. పాపో కిత్తిసద్దో ఏతాసన్తి **పాపసద్దా**. పాపో ఆజీవసఙ్ఖాతో సిలోకో ఏతాసన్తి **పాపసిలోకా** . **భిక్ఖునిసఙ్ఘస్స విహేసికాతి** అఞ్ఞమఞ్ఞిస్సా కమ్మే కరియమానే పటిక్కోసనేన విహేసికా. **వజ్జప్పటిచ్ఛాదికాతి** ఖుద్దానుఖుద్దకస్స వజ్జస్స పటిచ్ఛాదికా.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ సంసట్ఠవిహారవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసమేత్థాపి దసమే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం, సమనుభాసనకమ్మకాలే పన ద్వేతిస్సో ఏకతో సమనుభాసితబ్బాతి.

పాపసమాచారపఠమసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౩. పాపసమాచారదుతియసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తేరసమే **ఏవం వదేయ్యాతి** తా సమనుభట్ఠా భిక్ఖునియో ఏవం వదేయ్య. **ఏవాచారాతి** ఏవంఆచారా, యాదిసో తుమ్హాకం ఆచారో, తాదిసో ఆచారోతి అత్థో, ఏస నయో సబ్బత్థ. **ఉఞ్ఞాయాతి** అవఞ్ఞాయ నీచం కత్వా జాననాయ. **పరిభవేనాతి** “కిం ఇమా కరిస్సన్తీ”తి ఏవం పరిభవిత్వా జాననేన. **అక్ఖన్తియాతి** అసహనతాయ, కోధేనాతి అత్థో. **వేభస్సియాతి** బలవన్తస్స భావేన, అత్తనో బలప్పకాసనేన సముత్రాసేనాతి అత్థో. **దుబ్బల్యాతి** తుమ్హాకం దుబ్బలభావేన, సబ్బత్థ ఉఞ్ఞాయ చ పరిభవేన చాతి ఏవం సముచ్చయత్థో దట్ఠబ్బో. **వివిచ్చథాతి** నానా హోథ, అననులోమికం కాయికవాచసికసంసగ్గం పజహథాతి అత్థో.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ “సంసట్ఠావ, అయ్యే, తుమ్హే విహరథ, మా తుమ్హే నానా విహరిత్థా”తి ఉయ్యోజనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసమేత్థాపి దసమే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

పాపసమాచారదుతియసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౪. సఙ్ఘభేదకాదిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సఙ్ఘభేదాదీసు చతూసు వుత్తనయేనేవ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బో. కేవలఞ్హి భిక్ఖునీ సఙ్ఘం న భిన్దతి, భేదాయ పన పరక్కమతి చేవ అనువత్తతి చ. **ఉద్దిట్ఠా ఖో అయ్యాయో సత్తరస సఙ్ఘాదిసేసా ధమ్మాతి** భిక్ఖూ ఆరబ్భ పఞ్ఞత్తా సాధారణా సత్త, అసాధారణా దసాతి ఏవం సత్తరస. **ఉభతోసఙ్ఘే పక్ఖమానత్తం చరితబ్బన్తి** భిక్ఖునియా హి ఆపత్తిం ఛాదేన్తియాపి పరివాసో నామ నత్థి, ఛాదనపచ్చయాపి న దుక్కటం ఆపజ్జతి, తస్మా ఛాదేత్వాపి అఛాదేత్వాపి ఏకం పక్ఖమానత్తమేవ చరితబ్బం. తం భిక్ఖునీహి అత్తనో సీమం సోధేత్వా విహారసీమాయ వా, సోధేతుం అసక్కోన్తీహి ఖణ్డసీమాయ వా సబ్బన్తిమేన పరిచ్ఛేదేన

చతువగ్గం గణం సన్నిపాతాపేత్వా దాతబ్బం. సచే ఏకా ఆపత్తి హోతి, ఏకిస్సా వసేన, సచే ద్వే వా తిస్సో వా సమ్బహులా వా ఏకవత్థుకా వా నానావత్థుకా వా, తాసం తాసం వసేన భిక్ఖుపాతిమోక్ఖవణ్ణనాయం వుత్తవత్థుగోత్తనామఆపత్తిభేదేసు యం యం ఇచ్ఛతి, తం తం ఆదాయ యోజనా కాతబ్బా.

తత్రిదం పఠమాపత్తివసేన ముఖమత్తనిదస్సనం – తాయ ఆపన్నాయ భిక్ఖునియా భిక్ఖునిసఙ్ఘం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా వుడ్ఢానం భిక్ఖునీనం పాదే వన్దిత్వా ఉక్కుటికం నిసీదిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్సవచనీయో “అహం, అయ్యే, ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జిం ఉస్సయవాదం, సాహం, అయ్యే, సఙ్ఘం ఏకిస్సా ఆపత్తియా ఉస్సయవాదాయ పక్ఖమానత్తం యాచామీ”తి, ఏవం తిక్ఖత్తుం యాచాపేత్వా బ్యత్తాయ భిక్ఖునియా పటిబలాయ సఙ్ఘో ఞాపేతబ్బో –

“సుణాతు మే, అయ్యే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామా భిక్ఖునీ ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జిం ఉస్సయవాదం, సా సఙ్ఘం ఏకిస్సా ఆపత్తియా ఉస్సయవాదాయ పక్ఖమానత్తం యాచతి, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో ఇత్థన్నామాయ భిక్ఖునియా ఏకిస్సా ఆపత్తియా ఉస్సయవాదాయ పక్ఖమానత్తం దదేయ్య, ఏసా ఞత్తి.

“సుణాతు మే, అయ్యే, సఙ్ఘో, అయం ఇత్థన్నామా భిక్ఖునీ…పే.… దుతియమ్పి…పే.… తతియమ్పి ఏతమత్థం వదామి, సుణాతు మే, అయ్యే, సఙ్ఘో…పే.… సా భాసేయ్య. దిన్నం సఙ్ఘేన ఇత్థన్నామాయ భిక్ఖునియా ఏకిస్సా ఆపత్తియా ఉస్సయవాదాయ పక్ఖమానత్తం. ఖమతి సఙ్ఘస్స, తస్మా తుణ్హీ, ఏవమేతం ధారయామీ”తి.

కమ్మవాచాపరియోసానే “వత్తం సమాదియామి, మానత్తం సమాదియామీ”తి సమాదియిత్వా సఙ్ఘస్స ఆరోచేత్వా నిక్ఖిత్తవత్తేన తావ వసితుకామాయ తత్థేవ సఙ్ఘమజ్ఝే వా పక్కన్తాసు భిక్ఖునీసు ఏకభిక్ఖునియా వా దుతియికాయ వా సన్తికే “వత్తం నిక్ఖిపామి, మానత్తం నిక్ఖిపామీ”తి నిక్ఖిపితబ్బం. అఞ్ఞిస్సా పన ఆగన్తుకాయ సన్తికే ఆరోచేత్వా నిక్ఖిపితబ్బం, నిక్ఖిత్తకాలతో పట్ఠాయ పకతత్తట్ఠానే తిట్ఠతి, తతో పురేఅరుణేయేవ చతూహి భిక్ఖునీహి తం భిక్ఖునిం గహేత్వా గాముపచారతో చ భిక్ఖూనం విహారూపచారతో చ ద్వే లేడ్డుపాతే అతిక్కమిత్వా మహామగ్గా ఓక్కమ్మ గుమ్బవతిఆదీహి పటిచ్ఛన్నే ఓకాసే నిసీదితబ్బం. చతూహి భిక్ఖూహిపి తత్థ గన్తబ్బం, గన్త్వా భిక్ఖునీనం అవిదూరే విసుం నిసీదితబ్బం. అథ తాయ భిక్ఖునియా వుత్తనయేనేవ వత్తం సమాదియిత్వా భిక్ఖునిసఙ్ఘస్స తావ ఏవం ఆరోచేతబ్బం –

“అహం, అయ్యే, ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జిం ఉస్సయవాదం, సాహం సఙ్ఘం ఏకిస్సా ఆపత్తియా ఉస్సయవాదాయ పక్ఖమానత్తం యాచిం, తస్సా మే సఙ్ఘో ఏకిస్సా ఆపత్తియా ఉస్సయవాదాయ పక్ఖమానత్తం అదాసి, సాహం మానత్తం చరామి, వేదయామహం, అయ్యే, ‘వేదయతీ’తి మం సఙ్ఘో ధారేతూ”తి.

తతో భిక్ఖుసఙ్ఘస్స సన్తికం గన్త్వా ఏవం ఆరోచేతబ్బం “అహం, అయ్యా, ఏకం ఆపత్తిం ఆపజ్జిం…పే.… వేదయామహం, అయ్యా, ‘వేదయతీ’తి మం సఙ్ఘో ధారేతూ”తి. ఆరోచేత్వా భిక్ఖునిసఙ్ఘస్సేవ సన్తికే నిసీదితబ్బం, తతో పట్ఠాయ భిక్ఖూసు వా, దుతియికం ఠపేత్వా భిక్ఖునీసు వా పక్కన్తాసుపి ఉభతోసఙ్ఘే మానత్తం చిణ్ణమేవ హోతి. యావ అరుణం న ఉట్ఠహతి, తావ యం పఠమం పస్సతి భిక్ఖుం వా భిక్ఖునిం వా, తస్సా ఆరోచేతబ్బం. ఉట్ఠితే అరుణే వత్తం నిక్ఖిపిత్వా ఉపస్సయం గన్తబ్బం, ఏవం పఞ్చదస అరుణా గహేతబ్బా.

అనిక్ఖిత్తవత్తాయ పన ఆగన్తుకేసు అసతి చతున్నం భిక్ఖూనఞ్చ భిక్ఖునీనఞ్చ దేవసికం ఆరోచేత్వా, ఆగన్తుకేసు సతి సబ్బేసమ్పి ఆగన్తుకానం ఆరోచేన్తియా పఞ్చదస దివసాని పారివాసికక్ఖన్ధకే (చూళవ॰ ౭౫ ఆదయో) వుత్తనయేనేవ సమ్మా వత్తితబ్బన్తి అయమేత్థ సఙ్ఖేపో, విత్థారో పన సమన్తపాసాదికాయం (చూళవ॰ అట్ఠ॰ ౭౫ ఆదయో) వుత్తో, **చిణ్ణమానత్తాయ భిక్ఖునియాతి** యదా ఏవం చిణ్ణమానత్తా భిక్ఖునీ హోతి, అథస్సా **యత్థ సియా వీసతిగణో భిక్ఖునిసఙ్ఘో**తి వుత్తనయేనేవ అబ్భానకమ్మం కాతబ్బం, సేసం ఉత్తానమేవాతి.

కఙ్ఖావితరణియా పాతిమోక్ఖవణ్ణనాయ

భిక్ఖునిపాతిమోక్ఖే

సఙ్ఘాదిసేసవణ్ణనా నిట్ఠితా.

నిస్సగ్గియకణ్డో

౧. పత్తసన్నిచయసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నిస్సగ్గియేసు ఆదివగ్గస్స తావ పఠమే **పత్తసన్నిచయం కరేయ్యా**తి పత్తసన్నిధిం కరేయ్య, ఏకాహం అనధిట్ఠహిత్వా వా అవికప్పేత్వా వా అధిట్ఠానుపగం పత్తం ఠపేయ్యాతి అత్థో.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ పత్తసన్నిచయవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసకథామగ్గో భిక్ఖుపాతిమోక్ఖవణ్ణనాయం వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బో, తత్ర హి దసాహాతిక్కమే ఆపత్తి, ఇధ ఏకాహాతిక్కమేతి ఏత్తకమేవ తస్స చ ఇమస్స చ నానాకరణం, సేసం తాదిసమేవాతి.

పత్తసన్నిచయసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. అకాలచీవరసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **అకాలచీవర**న్తి అత్థతే కథినే కథినమాసేహి, అనత్థతే చీవరమాసతో అఞ్ఞస్మిం కాలే ఉప్పన్నం, యం వా పన కాలేపి ఆదిస్స దిన్నం. **ఆదిస్స దిన్నం** నామ “సమ్పత్తా భాజేన్తూ”తి వత్వా వా, “ఇదం గణస్స, ఇదం తుమ్హాకం దమ్మీ”తి వత్వా వా, దాతుకామతాయ పాదమూలే ఠపేత్వా వా దిన్నం. ఇచ్చేతం అకాలచీవరం “కాలచీవర”న్తి అధిట్ఠహిత్వా భాజాపేన్తియా పయోగే దుక్కటం, యం అత్తనా లద్ధం, తం నిస్సగ్గియం హోతి. నిస్సట్ఠం పటిలభిత్వాపి యథాదానేయేవ ఉపనేతబ్బం, అఞ్ఞస్మిమ్పి ఏవరూపే సిక్ఖాపదే ఏసేవ నయో.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ అకాలచీవరం “కాలచీవర”న్తి అధిట్ఠహిత్వా భాజనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అకాలచీవరే వేమతికాయ, కాలచీవరే అకాలచీవరసఞ్ఞాయ చేవ వేమతికాయ చ దుక్కటం. ఉభోసు కాలచీవరసఞ్ఞాయ, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అకాలచీవరతా, తథాసఞ్ఞితా, “కాలచీవర”న్తి అధిట్ఠాయ లేసేన భాజాపనం, పటిలాభోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసానీతి.

అకాలచీవరసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. చీవరపరివత్తనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **హన్దా**తి గణ్హ. **అచ్ఛిన్దేయ్యా**తి సయం అచ్ఛిన్దన్తియా బన్ధిత్వా ఠపితేసు బహూసుపి ఏకాపత్తి, ఇతరేసు వత్థుగణనాయ ఆపత్తియో. అచ్ఛిన్దాపనే పన ఏకాయ ఆణత్తియా బహూసు అచ్ఛిన్నేసుపి ఏకావాపత్తి.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ చీవరం పరివత్తేత్వా అచ్ఛిన్దనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, అఞ్ఞస్మిం పరిక్ఖారే తికదుక్కటం, అనుపసమ్పన్నాయ చీవరేపి తికదుక్కటమేవ. యా పన తాయ వా దియ్యమానం, తస్సా వా విస్సాసం గణ్హాతి, తస్సా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉపసమ్పన్నతా, పరివత్తితచీవరస్స వికప్పనుపగతా, సకసఞ్ఞాయ అచ్ఛిన్దనం వా అచ్ఛిన్దాపనం వాతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

చీవరపరివత్తనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. అఞ్ఞవిఞ్ఞాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **విఞ్ఞాపేత్వా**తి జానాపేత్వా, “ఇదం నామ ఆహరా”తి యాచిత్వా వా. **అఞ్ఞం విఞ్ఞాపేయ్యా**తి యం పుబ్బే “కిస్తే, అయ్యే, అఫాసు, కిం ఆహరియతూ”తి వుత్తాయ విఞ్ఞాపితం, తం పటిక్ఖిపిత్వా తఞ్చేవ అఞ్ఞఞ్చ గహేతుకామా తతో అఞ్ఞం విఞ్ఞాపేయ్య, తస్సా విఞ్ఞత్తియా దుక్కటం, పటిలాభేన నిస్సగ్గియం హోతి.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ అఞ్ఞం విఞ్ఞాపేత్వా అఞ్ఞం విఞ్ఞాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, అనఞ్ఞే ద్వికదుక్కటం. అనఞ్ఞే అనఞ్ఞసఞ్ఞాయ పన, తస్మిం అప్పహోన్తే పున తఞ్ఞేవ, అఞ్ఞేనపి అత్థే సతి తేన సద్ధిం అఞ్ఞఞ్చ, యఞ్చ విఞ్ఞత్తం, తతో చే అఞ్ఞం సమగ్ఘతరం హోతి, ఇమం ఆనిసంసం దస్సేత్వా సుద్ధం అఞ్ఞమేవ చ విఞ్ఞాపేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. లేసేన గహేతుకామతా, అఞ్ఞస్స విఞ్ఞాపనం, పటిలాభోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సఞ్చరిత్తసదిసానీతి.

అఞ్ఞవిఞ్ఞాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. అఞ్ఞచేతాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **అఞ్ఞం చేతాపేత్వా**తి అత్తనో కప్పియభణ్డేన “ఇదం నామ ఆహరా”తి అఞ్ఞం పరివత్తాపేత్వా. **అఞ్ఞం చేతాపేయ్యా**తి “ఏవం మే ఇదం దత్వా అఞ్ఞమ్పి ఆహరిస్సతీ”తి మఞ్ఞమానా “న మే ఇమినా అత్థో, ఇదం నామ మే ఆహరా”తి తతో అఞ్ఞం చేతాపేయ్య. తస్సా చేతాపనప్పయోగే దుక్కటం, పటిలాభేన తేన వా అఞ్ఞేన వా మూలేన ఆహటం నిస్సగ్గియం హోతి, సేసం చతుత్థసదిసమేవాతి.

అఞ్ఞచేతాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. పఠమసఙ్ఘికచేతాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **అఞ్ఞదత్థికేనా**తి అఞ్ఞస్సత్థాయ దిన్నేన. **అఞ్ఞుద్దిసికేనా**తి అఞ్ఞం ఉద్దిసిత్వా దిన్నేన. **సఙ్ఘికేనా**తి సఙ్ఘస్స పరిచ్చత్తేన. **పరిక్ఖారేనా**తి కప్పియభణ్డేన. **అఞ్ఞం చేతాపేయ్యా**తి “ఇదం నామ పరిభుఞ్జేయ్యాథా”తి యం ఉద్దిసిత్వా నియమేత్వా యో పరిక్ఖారో దిన్నో, తతో అఞ్ఞం పరివత్తాపేయ్య, తస్సా పయోగే దుక్కటం, పటిలాభేన నిస్సగ్గియం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ తాదిసేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞం చేతాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, అనఞ్ఞదత్థికే ద్వికదుక్కటం. తస్మిం పన అనఞ్ఞదత్థికసఞ్ఞాయ, సేసకం ఉపనేన్తియా, “తుమ్హేహి ఏతదత్థాయ దిన్నో, అమ్హాకఞ్చ ఇమినా నామ అత్థో”తి సామికే అపలోకేత్వా ఉపనేన్తియా, యదా భిక్ఖునియో విహారమ్పి ఛడ్డేత్వా పక్కమన్తి, ఏవరూపాసు ఆపదాసు ఉపనేన్తీనం, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సేసం చతుత్థసదిసమేవాతి.

పఠమసఙ్ఘికచేతాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. దుతియసఙ్ఘికచేతాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **సఞ్ఞాచికేనా**తి సయం యాచితకేనాపి. ఏతదేవేత్థ నానాకరణం, సేసం ఛట్ఠసదిసమేవాతి.

దుతియసఙ్ఘికచేతాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. పఠమగణికచేతాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **మహాజనికేనా**తి గణస్స పరిచ్చత్తేన, ఇదమేత్థ ఛట్ఠతో నానాకరణం.

పఠమగణికచేతాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. దుతియగణికచేతాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **సఞ్ఞాచికేనా**తి ఇదం అట్ఠమతో అతిరిత్తం, సేసం ద్వీసుపి ఛట్ఠసిక్ఖాపదసదిసమేవాతి.

దుతియగణికచేతాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. పుగ్గలికచేతాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **పుగ్గలికేనా**తి ఏకభిక్ఖునియా పరిచ్చత్తేన. **సఞ్ఞాచికేనా**తి సయం యాచితకేన చ. **అఞ్ఞం చేతాపేయ్యా**తి యం ఉద్దిసిత్వా దిన్నం, తతో అఞ్ఞం చేతాపేన్తియా పయోగే దుక్కటం, పటిలాభేన నిస్సగ్గియం హోతి.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ తాదిసేన పరిక్ఖారేన అఞ్ఞం చేతాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసం ఛట్ఠసదిసమేవాతి.

పుగ్గలికచేతాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

పత్తవగ్గో పఠమో.

౧౧. గరుపావురణసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియస్స పఠమే **గరుపావురణ**న్తి సీతకాలే పావురణం. **చతుక్కంసపరమ**న్తి **కంసో** నామ చతుక్కహాపణికో హోతి, తస్మా సోళసకహాపణగ్ఘనకం. **చేతాపేతబ్బ**న్తి లభేత్వా సహధమ్మికే చ ఞాతకప్పవారితే చ అఞ్ఞేన కిస్మిఞ్చిదేవ గుణే పరితుట్ఠేన "వదేథాయ్యే, యేనత్థో"తి వుత్తాయ విఞ్ఞాపేతబ్బం. **తతో చే ఉత్తరీ**తి తతుత్తరి విఞ్ఞాపేన్తియా దుక్కటం, పటిలద్ధం నిస్సగ్గియం హోతి.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ రాజానం కమ్బలం విఞ్ఞాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, ఊనకచతుక్కంసే ద్వికదుక్కటం. తస్మిం పన ఊనకసఞ్ఞాయ, చతుక్కంసపరమం చేతాపేన్తియా, ఞాతకప్పవారితే వా, అఞ్ఞస్స వా అత్థాయ,

అత్తనో వా ధనేన, మహగ్ఘం చేతాపేన్తం అప్పగ్ఘం చేతాపేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. గరుపావురణతా, అతిరేకచతుక్కంసతా, అననుఞ్ఞాతట్ఠానే విఞ్ఞత్తి, పటిలాభోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సఞ్చరిత్తసదిసానీతి.

గరుపావురణసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౨. లహుపావురణసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **లహుపావురణ**న్తి ఉణ్హకాలే పావురణం. **అడ్ఢతేయ్యకంసపరమ**న్తి దసకహాపణగ్ఘనకం, సేసం పఠమసదిసమేవాతి.

లహుపావురణసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

ఇతో పరాని ఇమస్మిం వగ్గే అట్ఠ, తతియవగ్గే దసాతి ఇమాని అట్ఠారస సిక్ఖాపదాని భిక్ఖుపాతిమోక్ఖవణ్ణనాయం వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బానీతి.

జాతరూపవగ్గో తతియో.

ఉద్దిట్ఠా ఖో అయ్యాయో తింస నిస్సగ్గియా పాచిత్తియా ధమ్మాతి భిక్ఖూ ఆరబ్భ పఞ్ఞత్తా సాధారణా అట్ఠారస, అసాధారణా ద్వాదసాతి ఏవం తింస. సేసం సబ్బత్థ ఉత్తానమేవాతి.

కఙ్ఖావితరణియా పాతిమోక్ఖవణ్ణనాయ భిక్ఖునిపాతిమోక్ఖే

నిస్సగ్గియపాచిత్తియవణ్ణనా నిట్ఠితా.

పాచిత్తియకణ్డో

౧. లసుణవగ్గో

౧. లసుణసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పాచిత్తియేసు లసుణవగ్గస్స తావ పఠమే **లసుణన్తి** మగధరట్ఠే జాతం ఆమకం భణ్డికలసుణమేవ, న ఏకద్వితిమిఞ్జకం. తఞ్హి "ఖాదిస్సామీ"తి పటిగ్గణ్హన్తియా దుక్కటం, అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ లసుణం హరాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, అలసుణే ద్వికదుక్కటం. తస్మిం పన అలసుణసఞ్ఞాయ, పలణ్డుకే, భఞ్జనకే, హరితకే, చాపలసుణే, సూపసమ్పాకే, మంససమ్పాకే, తేలసమ్పాకే, సాళవే, ఉత్తరిభఙ్గే, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఆమకలసుణఞ్చేవ, అజ్ఝోహరణఞ్చాతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

లసుణసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. సమ్బాధలోమసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **సమ్బాధే**తి పటిచ్ఛన్నోకాసే, ఉపకచ్ఛకేసు చ ముత్తకరణే చాతి అత్థో. **సంహరాపేయ్యా**తి ఏత్థ ఖురసణ్డాసకత్తరిఆదీసు యేన కేనచి సంహరాపేన్తియా పయోగగణనాయ పాచిత్తియం, న లోమగణనాయ.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ సమ్బాధే లోమం సంహరాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అత్తనో అత్థాయ అఞ్ఞం ఆణాపేన్తియా సాణత్తికం, ఆపత్తిభేదో నత్థి. ఆబాధపచ్చయా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఆబాధాభావో, సమ్బాధే లోమసంహరణన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని భిక్ఖునియా సద్ధిం ఏకద్ధానమగ్గగమనసిక్ఖాపదసదిసానీతి.

సమ్బాధలోమసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. తలఘాతకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **తలఘాతకే**తి అన్తమసో ఉప్పలకేసరేనాపి ముత్తకరణస్స తలఘాతనే ముత్తకరణమ్హి పహారదానే పాచిత్తియన్తి అత్థో.

సావత్థియం ద్వే భిక్ఖునియో ఆరబ్భ తలఘాతకరణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, పురిమనయేనేవ సాణత్తికం, ఆపత్తిభేదో నత్థి. ఇతో పరం పన యత్థ నత్థి, తత్థ అవత్వావ గమిస్సామ. ఆబాధపచ్చయా గణ్డం వా వణం వా పహరన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఆబాధాభావో, ముత్తకరణే పహారదానం, ఫస్ససాదియనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికసదిసానీతి.

తలఘాతకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. జతుమట్ఠకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **జతుమట్ఠకేతి** జతునా కతే మట్ఠదణ్డకే. వత్థువసేనేతం వుత్తం, కామరాగేన పన ఉప్పలకేసరమ్పి పవేసేన్తియా ఆపత్తి.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ జతుమట్ఠకసాదియనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసం తతియసదిసమేవాతి.

జతుమట్ఠకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. ఉదకసుద్ధికసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **ఉదకసుద్ధికన్తి** ముత్తకరణస్స ధోవనం. **ఆదియమానాయాతి** కరోన్తియా. **ద్వఙ్గులపబ్బపరమం ఆదాతబ్బన్తి** ద్వీసు అఙ్గులీసు ఏకేకం కత్వా ద్వఙ్గులపబ్బపరమం ఆదాతబ్బం. **తం అతిక్కామేన్తియాతి** సచే ధోవనకాలే రాగవసేన విత్థారతో తతియాయ అఙ్గులియా అగ్గపబ్బం, గమ్భీరతో ఏకిస్సావ అఙ్గులియా తతియపబ్బం పవేసేతి పాచిత్తియం.

సక్కేసు అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ అతిగమ్భీరం ఉదకసుద్ధికం ఆదియనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, ఊనకద్వఙ్గులపబ్బే ద్వికదుక్కటం. తస్మిం పన ఊనకసఞ్ఞాయ, ద్వఙ్గులపబ్బపరమం ఆదియన్తియా, ఆబాధపచ్చయా అతిరేకమ్పి, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి, సేసం తతియసదిసమేవాతి.

ఉదకసుద్ధికసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. ఉపతిట్ఠనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **భుఞ్జన్తస్సాతి** పఞ్చన్నం భోజనానం అఞ్ఞతరం భుఞ్జతో. **పానీయేనాతి** సుద్ధేన వా ఉదకేన, తక్కాదీసు వా అఞ్ఞతరేన. **విధూపనేనాతి** యాయ కాయచి బీజనియా. **ఉపతిట్ఠేయ్యాతి** యా ఏతేసు ద్వీసు అఞ్ఞతరం గహేత్వా హత్థపాసే తిట్ఠతి, తస్సా పాచిత్తియం.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ భుఞ్జన్తస్స ఏవం తిట్ఠనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, హత్థపాసం విజహిత్వా ఖాదనీయం ఖాదన్తస్స ఉపతిట్ఠన్తియా దుక్కటం, అనుపసమ్పన్నే తికదుక్కటం. "ఇమం పివథ, ఇమినా బీజథా"తి ఏవం దేన్తియా వా, దాపేన్తియా వా, అనుపసమ్పన్నం వా ఉపతిట్ఠాపనత్థం ఆణాపేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. భుఞ్జన్తస్స భిక్ఖునో హత్థపాసే ఠానం, పానీయస్స వా విధూపనస్స వా గహణన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

ఉపతిట్ఠనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. ఆమకధఞ్ఞసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **విఞ్ఞత్వాతి** అన్తమసో మాతరమ్పి యాచిత్వా. **భుఞ్జేయ్యాతి** అజ్ఝోహరేయ్య. ఏత్థ చ విఞ్ఞత్తి చేవ భోజనఞ్చ పమాణం, తస్మా సయం విఞ్ఞత్వా అఞ్ఞాయ భజ్జనాదీని కారాపేత్వా వా , అఞ్ఞాయ విఞ్ఞాపేత్వా సయం భజ్జనాదీని కత్వా వా పటిగ్గహణతో పట్ఠాయ యావ దన్తేహి సంఖాదనం, తావ పుబ్బప్పయోగేసు దుక్కటాని, అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ ఆమకధఞ్ఞం విఞ్ఞాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సయం వా అఞ్ఞాయ వా అవిఞ్ఞత్తియా లద్ధం భజ్జనాదీని కత్వా వా కారేత్వా వా భుఞ్జన్తియా దుక్కటం, అఞ్ఞాయ విఞ్ఞత్తియా లద్ధం పన సయం భజ్జనాదీని కత్వాపి కారేత్వాపి భుఞ్జన్తియా దుక్కటమేవ. ఆబాధే సతి సేదకమ్మాదీనం అత్థాయ విఞ్ఞాపేన్తియా, అవిఞ్ఞత్తియా లబ్భమానం నవకమ్మత్థాయ సమ్పటిచ్ఛన్తియా, ఞాతకప్పవారితట్ఠానే ముగ్గమాసాదిఅపరణ్ణం విఞ్ఞాపేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సత్తన్నం ధఞ్ఞానం అఞ్ఞతరస్స విఞ్ఞాపనం వా విఞ్ఞాపాపనం వా, పటిలాభో, భజ్జనాదీని కత్వా వా కారేత్వా వా అజ్ఝోహరణన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అద్ధానమగ్గసిక్ఖాపదసదిసానీతి.

ఆమకధఞ్ఞసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. పఠమఉచ్చారఛడ్డనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **సఙ్కారన్తి** కచవరం. **విఘాసన్తి** యంకిఞ్చి పరిభుత్తావసేసం ఉచ్ఛిట్ఠోదకమ్పి దన్తకట్ఠమ్పి, అట్ఠికచలకేసు పన వత్తబ్బమేవ నత్థి. **తిరోకుట్టే వా తిరోపాకారే వాతి** యస్సకస్సచి కుట్టస్స వా పాకారస్స వా పరతో. **ఛడ్డేయ్య వా ఛడ్డాపేయ్య వాతి** సబ్బానిపేతాని ఏకతో ఛడ్డేన్తియా ఏకప్పయోగే ఏకాపత్తి, సకిం ఆణత్తియా బహుకేపి ఛడ్డితే ఏకావ.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ ఉచ్చారం తిరోకుట్టే ఛడ్డనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాణత్తికం, భిక్ఖుస్స దుక్కటం , ఓలోకేత్వా వా అవలఞ్జే వా ఛడ్డేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉచ్చారాదిభావో, అనోలోకనం, వలఞ్జనట్ఠానం, తిరోకుట్టతిరోపాకారతా, ఛడ్డనం వా ఛడ్డాపనం వాతి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సఞ్చరిత్తసదిసాని, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

పఠమఉచ్చారఛడ్డనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. దుతియఉచ్చారఛడ్డనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **హరితేతి** ఖేత్తే వా నాళికేరాదిఆరామే వా యత్థకత్థచి రోపిమహరితట్ఠానే. తాని వత్థూని ఛడ్డేన్తియా వా ఛడ్డాపేన్తియా వా పురిమనయేనేవ ఆపత్తి, తాదిసే ఠానే నిసీదిత్వా అన్తమసో ఉదకం పివిత్వా మత్థకచ్ఛిన్నం నాళికేరమ్పి ఛడ్డేన్తియా ఆపత్తియేవ.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ ఉచ్చారాదీని హరితే ఛడ్డనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సాణత్తికం, తికపాచిత్తియం, భిక్ఖునో దుక్కటం, భిక్ఖునియాపి నిక్ఖిత్తబీజే ఖేత్తే యావ అఙ్కురో న ఉట్ఠహతి, తావ దుక్కటం, అహరితే ద్వికదుక్కటం. తస్మిం పన అహరితసఞ్ఞాయ ఛడ్డితఖేత్తే వా, సామికే అపలోకేత్వా వా ఛడ్డేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సేసం అట్ఠమసదిసమేవాతి.

దుతియఉచ్చారఛడ్డనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. నచ్చగీతసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **నచ్చ**న్తి అన్తమసో మోరనచ్చమ్పి. **గీత**న్తి అన్తమసో ధమ్మభాణకగీతమ్పి. **వాదిత**న్తి అన్తమసో ఉదకభేరివాదితమ్పి. **దస్సనాయా**తి ఏతేసు యంకిఞ్చి దస్సనాయ గచ్ఛన్తియా పదే పదే దుక్కటం, యత్థ ఠితా పస్సతి వా సుణాతి వా, ఏకప్పయోగే ఏకాపత్తి, తం తం దిసం ఓలోకేన్తియా పయోగే పయోగే ఆపత్తి.

రాజగహే ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ నచ్చాదీని దస్సనాయ గమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సయం తాని వత్థూని కరోన్తియా, అఞ్ఞం వా ఆణాపేన్తియా, "చేతియస్స ఉపహారం దేథా"తి ఈదిసేన పరియాయేన వా భణన్తియా, "చేతియస్స ఉపహారం కరోమా"తి వా వుత్తే "సాధూ"తి సమ్పటిచ్ఛన్తియా చ పాచిత్తియమేవాతి సబ్బఅట్ఠకథాసు (పాచి॰ అట్ఠ॰ ౮౩౫-౮౩౬) వుత్తం, భిక్ఖునో సబ్బత్థ దుక్కటం. "తుమ్హాకం చేతియస్స ఉపట్ఠానం కరోమా"తి వుత్తే పన "ఉపట్ఠానకరణం నామ సున్దర"న్తి ఈదిసం పరియాయం భణన్తియా, ఆరామే ఠత్వా పస్సన్తియా వా సుణన్తియా వా, తథా అత్తనో ఠితోకాసం ఆగన్త్వా పయోజితం పటిపథం గచ్ఛన్తియా సమ్ముఖీభూతం సలాకభత్తాదికే సతి కరణీయే గన్త్వా, ఆపదాసు వా సమజ్జట్ఠానం పవిసిత్వాపి పస్సన్తియా వా సుణన్తియా వా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. నచ్చాదీనం అఞ్ఞతరతా, అఞ్ఞత్ర అనుఞ్ఞాతకారణా గమనం, దస్సనం వా సవనం వాతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసాని, ఇదం పన లోకవజ్జం, అకుసలచిత్తం, తివేదనన్తి.

నచ్చగీతసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

లసుణవగ్గో పఠమో.

౨. రత్తన్ధకారవగ్గో

౧. రత్తన్ధకారసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అన్ధకారవగ్గస్స పఠమే **రత్తన్ధకారే**తి రత్తిఅన్ధకారే. **అప్పదీపే**తి పజ్జోతచన్దసూరియఅగ్గీసు ఏకేకేనాపి అనోభాసితే. **పురిసేనా**తి సన్తిట్ఠితుం సల్లపితుఞ్చ విఞ్ఞునా మనుస్సపురిసేన సద్ధిం. **సన్తిట్ఠేయ్య వా**తి హత్థపాసే ఠితమత్తాయ పాచిత్తియం. **సల్లపేయ్యా**తి తత్థ ఠత్వా గేహసితకథం కథేన్తియాపి పాచిత్తియమేవ.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ ఏవం సన్తిట్ఠనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, పురిసస్స హత్థపాసం విజహిత్వా, యక్ఖాదీనం హత్థపాసం అవిజహిత్వాపి సన్తిట్ఠన్తియా, సల్లపేన్తియా వా దుక్కటం, యంకిఞ్చి విఞ్ఞుం దుతియం గహేత్వా ఏవం కరోన్తియా, అరహోపేక్ఖాయ, అఞ్ఞవిహితాయ, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. రత్తన్ధకారతా, పురిసస్స హత్థపాసే ఠానం వా సల్లపనం వా, సహాయాభావో, రహోపేక్ఖతాతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. థేయ్యసత్థసముట్ఠానం, కిరియం, సఞ్ఞావిమోక్ఖం, సచిత్తకం, లోకవజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, అకుసలచిత్తం, తివేదనన్తి.

రత్తన్ధకారసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. పటిచ్ఛన్నోకాససిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **పటిచ్ఛన్నే ఓకాసే**తి కుట్టాదీసు యేన కేనచి పటిచ్ఛన్నే, ఇదమేవేత్థ నానత్తం.

పటిచ్ఛన్నోకాససిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. అజ్ఝోకాససల్లపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **అజ్ఝోకాసే**తి నానం, సేసం ఉభయత్థాపి పఠమసదిసమేవాతి.

అజ్ఝోకాససల్లపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. దుతియికఉయ్యోజనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **రథికాయా**తి రచ్ఛాయం. **బ్యూహే**తి అనివిద్ధరచ్ఛాయం . **సిఙ్ఘాటకే**తి చచ్చరే. **నికణ్ణికం వా జప్పేయ్యా**తి కణ్ణమూలే కిఞ్చి జప్పేయ్య. **ఉయ్యోజేయ్యా**తి అనాచారం చరితుకామతాయ "గచ్ఛ త్వ"న్తి దుతియికం ఉయ్యోజేయ్య. **పాచిత్తియ**న్తి పురిమనయేనేవ తావ సన్తిట్ఠనాదీసు తీణి పాచిత్తియాని, ఉయ్యోజేన్తియా పన ఉయ్యోజనే చ హత్థపాసవిజహనే చ దుక్కటం, విజహితే పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ ఏవం సన్తిట్ఠనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసం పురిమత్తయసదిసమేవ. అనాపత్తియం పన "న అనాచారం ఆచరితుకామా, సతి కరణీయే దుతియికం భిక్ఖునిం ఉయ్యోజేతీ"తి (పాచి॰ ౮౩౨) ఏత్తకం అధికన్తి.

దుతియికఉయ్యోజనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. అనాపుచ్ఛాపక్కమనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **పురేభత్త**న్తి అరుణుగ్గమనం ఉపాదాయ యావ మజ్ఝన్హికం. **ఆసనే**తి పల్లఙ్కస్సోకాసభూతే. **సామికే అనాపుచ్ఛా**తి తస్మిం కులే యంకిఞ్చి విఞ్ఞుం మనుస్సం అనాపుచ్ఛా. **పక్కమేయ్యా**తి ఏత్థ ఛన్నస్స అన్తో నిసీదిత్వా అనోవస్సకం అజ్ఝోకాసే ఉపచారం అతిక్కామేన్తియా పఠమపాదే దుక్కటం, దుతియే పాచిత్తియం.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ అనాపుచ్ఛా పక్కమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, పల్లఙ్కస్స అనోకాసే దుక్కటం, తథా ఆపుచ్ఛితే అనాపుచ్ఛితసఞ్ఞాయ చేవ వేమతికాయ చ. ఆపుచ్ఛితసఞ్ఞాయ పన, అసంహారిమే, గిలానాయ, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. పురేభత్తతా, అన్తరఘరే నిసజ్జా, ఆసనస్స పల్లఙ్కోకాసతా, అఞ్ఞత్ర అనుఞ్ఞాతకారణా అనాపుచ్ఛనం, వుత్తపరిచ్ఛేదాతిక్కమోతి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని కథినసదిసాని, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

అనాపుచ్ఛాపక్కమనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. అనాపుచ్ఛాఅభినిసీదనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **పచ్ఛాభత్తన్తి** మజ్ఝన్హికే వీతివత్తే యావ సూరియస్స అత్థఙ్గమా. **అభినిసీదేయ్య వాతి** ఆదిమ్హి నిసీదిత్వా గచ్ఛన్తియా ఏకా ఆపత్తి, అనిసీదిత్వా నిపజ్జిత్వావ గచ్ఛన్తియాపి ఏకా, నిసీదిత్వా నిపజ్జన్తియా ద్వే.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ ఆసనే అభినిసీదనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం , సేసం పఞ్చమసదిసమేవ. యథా పన తత్థ అసంహారిమే, ఏవమిధ ధువపఞ్ఞత్తే అనాపత్తీతి.

అనాపుచ్ఛాఅభినిసీదనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. అనాపుచ్ఛాసన్థరణసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **వికాలేతి** అత్థఙ్గతే సూరియే. **సేయ్యన్తి** అన్తమసో పణ్ణసన్థారమ్పి, సేసం ఛట్ఠసదిసమేవ.

ఇదం పన సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ వికాలే కులాని ఉపసఙ్కమిత్వా సామికే అనాపుచ్ఛిత్వా సేయ్యం సన్థరిత్వా అభినిసీదనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అనాపత్తియఞ్చేత్థ ధువపఞ్ఞత్తం నామ నత్థీతి.

అనాపుచ్ఛాసన్థరణసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. పరఉజ్ఝాపనకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **దుగ్గహితేన దూపధారితేనాతి** యం వుత్తం, తతో అఞ్ఞథా గహితేన చ ఉపధారితేన చ. **పరన్తి** "అహం కిరయ్యే అయ్యం న సక్కచ్చం ఉపట్ఠహామీ"తిఆదినా (పాచి॰ ౮౯౯) నయేన ఉపసమ్పన్నం ఉజ్ఝాపేన్తియా పాచిత్తియం.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ ఏవం పరం ఉజ్ఝాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నాయ తికదుక్కటం, ఉమ్మత్తికాదీనంయేవ అనాపత్తి. దుగ్గహితతా, ఉజ్ఝాపనం, యం ఉజ్ఝాపేతి, తస్సా ఉపసమ్పన్నతాతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

పరఉజ్ఝాపనకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. పరఅభిసపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **అభిసపేయ్యాతి** సపథం కరేయ్య. తత్థ "నిరయే ఉపపజ్జామి, నిరయే ఉపపజ్జతూ"తిఏవమాదీని వదమానా **నిరయేన అభిసపతి** నామ, అక్కోసతీతి అత్థో. "గిహినీ హోమి, గిహినీ హోతూ"తిఏవమాదీని వదమానా **బ్రహ్మచరియేన**. తస్సా వాచాయ వాచాయ పాచిత్తియం.

సావత్థియం చణ్డకాళిం ఆరబ్భ ఏవం అభిసపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నాయ తికదుక్కటం, తిరచ్ఛానయోనియా వా పేత్తివిసయేన వా మనుస్సదోభగ్గేన వా అభిసపనే దుక్కటం. అత్థధమ్మానుసాసనిపురేక్ఖారానం ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. నిరయేన వా బ్రహ్మచరియేన వా అభిసపనం , ఉపసమ్పన్నతా, అత్థధమ్మపురేక్ఖారాదీనం అభావోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అట్ఠమసదిసానేవాతి.

పరఅభిసపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. రోదనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **వధిత్వా**తి హత్థాదీహి పహరిత్వా, ఉభయం కరోన్తియావ పాచిత్తియం.

సావత్థియం చణ్డకాళిం ఆరబ్భ అత్తానం వధిత్వా రోదనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, కేవలం వధన్తియా వా రోదన్తియా వా దుక్కటమేవ. ఞాతిరోగభోగబ్యసనేహి ఫుట్ఠాయ కేవలం రోదన్తియా ఏవ న వధన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అత్తానం వధనఞ్చేవ, రోదనఞ్చాతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సమనుభాసనసదిసాని, ఇదం పన కిరియమేవాతి.

రోదనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

రత్తన్ధకారవగ్గో దుతియో.

౩. నగ్గవగ్గో

౧. నగ్గసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నగ్గవగ్గస్స పఠమే **నగ్గా**తి అనివత్థా వా అపారుతా వా. ఏవఞ్హి నహాయన్తియా సబ్బపయోగేసు దుక్కటం, నహానపరియోసానే పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ ఏవం నహానవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, ఉదకసాటికచీవరే అచ్ఛిన్నే వా నట్ఠే వా, "మహగ్ఘం ఇదం దిస్వా చోరాపి హరేయ్యు"న్తి ఏవరూపాసు ఆపదాసు వా నహాయన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. నగ్గతా, అనుఞ్ఞాతకారణాభావో, నహానపరియోసానన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

నగ్గసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. ఉదకసాటికసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే సావత్థియం ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ అప్పమాణికాయో ఉదకసాటికాయో ధారణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసమేత్థ సబ్బం రతనవగ్గే నిసీదనసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

ఉదకసాటికసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. చీవరసిబ్బనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **విసిబ్బేత్వా**తి దుస్సిబ్బితం పునసిబ్బనత్థాయ విసిబ్బేత్వా. **అనన్తరాయికినీ**తి దససు అన్తరాయేసు ఏకేకస్మిమ్పి అసతి. **అఞ్ఞత్ర చతూహపఞ్చాహా**తి విసిబ్బితదివసతో పఞ్చ దివసే అతిక్కామేత్వా "నేవ సిబ్బిస్సామి , న సిబ్బాపనాయ ఉస్సుక్కం కరిస్సామీ"తి ధురం నిక్ఖిత్తమత్తే పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ చీవరం విసిబ్బేత్వా న సిబ్బనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నాయ తికదుక్కటం, తథా ఉభిన్నమ్పి అఞ్ఞస్మిం పరిక్ఖారే. యా పన అన్తరాయికినీ వా హోతి, పరియేసిత్వా వా కిఞ్చి న లభతి, కరోన్తీ వా పఞ్చాహం అతిక్కామేతి, తస్సా చ, గిలానాయ చ, ఆపదాసు చ, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. నివాసనపారుపనుపగచీవరతా, ఉపసమ్పన్నాయ సన్తకతా, సిబ్బనత్థాయ విసిబ్బనం వా విసిబ్బాపనం వా, అఞ్ఞత్ర అనుఞ్ఞాతకారణా పఞ్చాహాతిక్కమో, ధురనిక్ఖేపోతి ఇమానేత్థ పఞ్చ అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సమనుభాసనసదిసానీతి.

చీవరసిబ్బనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. సఙ్ఘాటిచారసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే పఞ్చ అహాని పఞ్చాహం, పఞ్చాహమేవ **పఞ్చాహికం.** సఙ్ఘాటీనం చారో **సఙ్ఘాటిచారో,** పరిభోగవసేన వా ఓతాపనవసేన వా సఙ్ఘటితత్థేన ‘సఙ్ఘాటీ’తి లద్ధనామం తిచీవరం, ఉదకసాటికా, సంకచ్చికాతి ఇమేసం పఞ్చన్నం చీవరానం పరివత్తనన్తి అత్థో. **అతిక్కామేయ్య పాచిత్తియ**న్తి ఛట్ఠే అరుణుగ్గమనే ఏకస్మిం చీవరే వుత్తనయేన అపరివత్తితే ఏకా ఆపత్తి, పఞ్చసు పఞ్చ.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ చీవరం నిక్ఖిపిత్వా సన్తరుత్తరేన జనపదచారికం పక్కమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, పఞ్చాహానతిక్కన్తే ద్వికదుక్కటం. తస్మిం పన అనతిక్కన్తసఞ్ఞాయ, పఞ్చమం దివసం పఞ్చ చీవరాని నివాసేన్తియా వా పారుపన్తియా వా ఓతాపేన్తియా వా, గిలానాయ, “ఇదం మే చీవరం మహగ్ఘం ఈదిసే చోరభయే న సక్కా ధారేతు”న్తి ఏవరూపాసు ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. పఞ్చన్నం చీవరానం అఞ్ఞతరతా, పఞ్చాహాతిక్కమో, అనుఞ్ఞాతకారణాభావో, అపరివత్తనన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని కథినసదిసానీతి.

సఙ్ఘాటిచారసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. చీవరసఙ్కమనీయసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **చీవరసఙ్కమనీయ**న్తి సఙ్కమేతబ్బం చీవరం, అఞ్ఞిస్సా సన్తకం అనాపుచ్ఛా గహితం పున పటిదాతబ్బం పఞ్చన్నం అఞ్ఞతరం చీవరన్తి అత్థో. **ధారేయ్యా**తి సచే తం నివాసేతి వా పారుపతి వా పాచిత్తియం.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ భిక్ఖునియా చీవరం ఆదాయ అనాపుచ్ఛా పారుపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నాయ తికదుక్కటం. యా పన తాయ వా దిన్నం, తం వా ఆపుచ్ఛా, అచ్ఛిన్ననట్ఠచీవరికా వా హుత్వా, “ఇదం మే చీవరం మహగ్ఘం ఈదిసే చోరభయే న సక్కా ధారేతు”న్తి ఏవరూపాసు ఆపదాసు వా ధారేతి, తస్సా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. చీవరసఙ్కమనీయతా, ఉపసమ్పన్నాయ సన్తకతా, అనుఞ్ఞాతకారణాభావో, ధారణన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమకథినసదిసాని, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

చీవరసఙ్కమనీయసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. గణచీవరసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **గణస్సాతి** భిక్ఖునిసఙ్ఘస్స. **చీవరలాభన్తి** వికప్పనుపగపచ్ఛిమం లభితబ్బం చీవరం. **అన్తరాయం కరేయ్యాతి** యథా తే దాతుకామా న దేన్తి, ఏవం పరక్కమేయ్య. **పాచిత్తియన్తి** సచే తస్సా వచనేన తే న దేన్తి, భిక్ఖునియా పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ గణస్స చీవరలాభన్తరాయకరణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అఞ్ఞస్మిం పరిక్ఖారే దుక్కటం, సమ్బహులానం పన ఏకభిక్ఖునియా వా చీవరలాభేపి దుక్కటమేవ. "సమగ్గకాలే దస్సథా"తి ఏవం ఆనిసంసం దస్సేత్వా నివారేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వికప్పనుపగపచ్ఛిమతా, సఙ్ఘస్స పరిణతభావో, వినా ఆనిసంసదస్సనేన అన్తరాయకరణన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసానీతి.

గణచీవరసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. పటిబాహనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **ధమ్మికం చీవరవిభఙ్గన్తి** సమగ్గేన సఙ్ఘేన సన్నిపతిత్వా కరీయమానం చీవరవిభఙ్గం. **పటిబాహేయ్యాతి** పటిసేధేయ్య, ఏవం పటిసేధేన్తియా పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ ధమ్మికం చీవరవిభఙ్గం పటిబాహనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, ధమ్మికే వేమతికాయ, అధమ్మికే ధమ్మికసఞ్ఞాయ చేవ వేమతికాయ చ దుక్కటం. ఉభయత్థ అధమ్మికసఞ్ఞాయ, ఆనిసంసం దస్సేత్వా పటిబాహన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. చీవరవిభఙ్గస్స ధమ్మికతా, ధమ్మికసఞ్ఞితా, వినా ఆనిసంసేన పటిబాహనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసానేవాతి.

పటిబాహనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. చీవరదానసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **సమణచీవరన్తి** కప్పకతం నివాసనపారుపనుపగం, ఏవరూపం ఠపేత్వా పఞ్చ సహధమ్మికే మాతాపితరో చ యస్స కస్సచి గహట్ఠస్స వా పబ్బజితస్స వా పరిచ్చజిత్వా దేన్తియా పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ అగారికస్స సమణచీవరదానవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, భిక్ఖునో దుక్కటం. మాతాపితూనం పరిచ్చజిత్వాపి, అఞ్ఞేసం తావకాలికమేవ దేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సమణచీవరతా, ఠపేత్వా సహధమ్మికే చ మాతాపితరో చ అఞ్ఞేసం దానం, అతావకాలికతాతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సఞ్చరిత్తసదిసానీతి.

చీవరదానసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. కాలఅతిక్కమనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **దుబ్బలచీవరపచ్చాసాయాతి** దుబ్బలాయ చీవరపచ్చాసాయ, "సచే సక్కోమ దస్సామా"తి ఏత్తకమత్తం సుత్వా ఉప్పాదితాయ ఆసాయాతి అత్థో . **చీవరకాలసమయం అతిక్కామేయ్యాతి** వస్సంవుట్ఠభిక్ఖునీహి కాలచీవరే భాజియమానే "ఆగమేయ్యాథ, అయ్యే, అత్థి సఙ్ఘస్స చీవరపచ్చాసా"తి వత్వా తం చీవరవిభఙ్గం చీవరకాలం అతిక్కామేయ్య, తస్సా అనత్థతే కథినే వస్సానస్స పచ్ఛిమమాసం, అత్థతే కథినే కథినుబ్భారదివసం అతిక్కామేన్తియా పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ దుబ్బలచీవరపచ్చాసాయ చీవరకాలసమయం అతిక్కమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, దుబ్బలచీవరే వేమతికాయ, అదుబ్బలచీవరే దుబ్బలచీవరసఞ్ఞాయ చేవ వేమతికాయ చ దుక్కటం. ఉభయత్థ అదుబ్బలచీవరసఞ్ఞాయ, కిఞ్చాపి 'న సక్కోమా'తి వదన్తి, "ఇదాని పన తేసం కప్పాసో వా ఉప్పజ్జిస్సతి, సద్ధో వా పురిసో ఆగమిస్సతి, తస్మిం ఆగతే అద్ధా దస్సన్తీ"తి ఏవం ఆనిసంసం దస్సేత్వా నివారేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. దుబ్బలచీవరతా, దుబ్బలసఞ్ఞితా, వినా ఆనిసంసేన నివారణన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసానీతి.

కాలఅతిక్కమనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. కథినుద్ధారసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **ధమ్మికం కథినుద్ధారన్తి** సబ్బాసం భిక్ఖునీనం అకాలచీవరం దాతుకామేన ఉపాసకేన యత్తకో అత్థారమూలికో ఆనిసంసో, తతో అధికం వా సమకం వా దత్వా యాచితేన సమగ్గేన భిక్ఖునిసఙ్ఘేన యం కథినం ఞత్తిదుతియకమ్మేన అన్తరా ఉద్ధరీయతి, తస్స సో ఉద్ధారో 'ధమ్మికో'తి వుచ్చతి, ఏవరూపం కథినుద్ధారన్తి అత్థో. **పటిబాహేయ్యాతి** నివారేయ్య, తస్స ఏవరూపం కథినుద్ధారం నివారేన్తియా పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ కథినుద్ధారం పటిబాహనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసం సత్తమే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

కథినుద్ధారసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

నగ్గవగ్గో తతియో.

౪. తువట్టవగ్గో

౧. ఏకమఞ్చతువట్టనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తువట్టవగ్గస్స పఠమే **తువట్టేయ్యున్తి** నిపజ్జేయ్యుం. తాసు పన ఏకాయ వా నిపన్నాయ అపరా నిపజ్జతు, ద్వేపి వా సహేవ నిపజ్జన్తు, ద్విన్నమ్పి పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ ద్విన్నం ఏకమఞ్చే తువట్టనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సచే పన ఏకాయ నిపన్నాయ ఏకా నిసీదతి, ఉభో వా నిసీదన్తి, తాసం, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఏకమఞ్చతా, ద్విన్నం తువట్టనన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

ఏకమఞ్చతువట్టనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. ఏకత్థరణతువట్టనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే ఏకం అత్థరణఞ్చేవ పావురణఞ్చ ఏతాసన్తి **ఏకత్థరణపావురణా**, సంహారిమానం పావారత్థరణకటసారకాదీనం ఏకం అన్తం అత్థరిత్వా ఏకం పారుపిత్వా తువట్టేన్తీనమేతం అధివచనం. **పాచిత్తియన్తి** తంయేవ అత్థరిత్వా తం పారుపిత్వా నిపజ్జన్తీనం పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ ఏవం తువట్టనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, అత్థరణే వా పావురణే వా ఏకస్మిం దుక్కటం, నానత్థరణపావురణే ద్వికదుక్కటం. తస్మిం పన నానత్థరణపావురణసఞ్ఞాయ, వవత్థానం దస్సేత్వా నిపజ్జన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సేసం పఠమసదిసమేవాతి.

ఏకత్థరణతువట్టనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. అఫాసుకరణసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **అఫాసున్తి** "ఇమినా ఇమిస్సా అఫాసు భవిస్సతీ"తి అనాపుచ్ఛా పురతో చఙ్కమనట్ఠాననిస్సజ్జాదయో వా ఉద్దిసఉద్దిసాపనపరిపుచ్ఛనసజ్ఝాయం వా కరోన్తియా చఙ్కమనే నివత్తనగణనాయ, ఠానాదీసు పయోగగణనాయ, ఉద్దేసాదీసు పదగణనాయ పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ సఞ్చిచ్చ అఫాసుకరణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నాయ తికదుక్కటం, న అఫాసుకామతాయ, ఆపుచ్ఛా పురతో చఙ్కమనాదీని కరోన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉపసమ్పన్నతా, అఫాసుకామతా, అఫాసుకరణం, అనాపుచ్ఛనన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన కిరియాకిరియం, దుక్ఖవేదనన్తి.

అఫాసుకరణసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. నఉపట్ఠాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **దుక్ఖితన్తి** గిలానం. **సహజీవినిన్తి** సద్ధివిహారినిం. **నేవ ఉపట్ఠహేయ్యాతి** తస్సా ఉపట్ఠానం సయం వా అకరోన్తియా, పరేహి వా అకారేన్తియా ధురం నిక్ఖిత్తమత్తే పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ దుక్ఖితం సహజీవినిం అనుపట్ఠానవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అన్తేవాసినియా వా అనుపసమ్పన్నాయ వా దుక్కటం, దససు అఞ్ఞతరన్తరాయే సతి పరియేసిత్వా అలభన్తియా, గిలానాయ, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. గిలానతా, సద్ధివిహారితా, అనుఞ్ఞాతకారణాభావో, ఉపట్ఠానే ధురనిక్ఖేపోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సమనుభాసనసదిసానీతి.

నఉపట్ఠాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. నిక్కడ్ఢనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **ఉపస్సయం దత్వా**తి సకవాటబద్ధం అత్తనో పుగ్గలికవిహారం దత్వా. **నిక్కడ్ఢేయ్యా**తి బహూనిపి ద్వారాని ఏకప్పయోగేన నిక్కడ్ఢేన్తియా ఏకా ఆపత్తి, నానాపయోగేహి పయోగగణనాయ ఆపత్తియో, ఆణత్తియమ్పి ఏసేవ నయో. సచే పన “ఇమఞ్చిమఞ్చ ద్వారం అతిక్కామేహీ”తి ఆణాపేతి, ఏకాయ ఆణత్తియా ఏవ ద్వారగణనాయ ఆపత్తియో.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ ఏతాదిసే వత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, అకవాటబద్ధతో దుక్కటం, అనుపసమ్పన్నాయ తికదుక్కటం, సకవాటబద్ధతో వా అకవాటబద్ధతో వా ఉభిన్నమ్పి పరిక్ఖారనిక్కడ్ఢనే దుక్కటమేవ, సేసం సఙ్ఘికవిహారనిక్కడ్ఢనసిక్ఖాపదే వుత్తనయమేవాతి.

నిక్కడ్ఢనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. సంసట్ఠసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠం ఉత్తానపదత్థమేవ. సావత్థియం చణ్డకాళిం ఆరబ్భ సంసట్ఠవిహారవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసమేత్థ పఠమఅరిట్ఠసిక్ఖాపదే వుత్తవినిచ్ఛయసదిసమేవాతి.

సంసట్ఠసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. అన్తోరట్ఠసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **అన్తోరట్ఠే**తి యస్స విజితే విహరతి, తస్స రట్ఠే. **అసత్థికా చారిక**న్తి వినా సత్థేన గచ్ఛన్తియా, గామన్తరగణనాయ, అగామకే అరఞ్ఞే అద్ధయోజనగణనాయ పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ వుత్తనయేనేవ దేసచారికం పక్కమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. సత్థేన సహ గచ్ఛన్తియా, ఖేమే అప్పటిభయే, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అన్తోరట్ఠతా, అఖేమతా, అనుఞ్ఞాతకారణాభావో, చారికం పక్కమనన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

అన్తోరట్ఠసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. తిరోరట్ఠసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **తిరోరట్ఠే**తి యస్స విజితే విహరతి, తం ఠపేత్వా అఞ్ఞస్స రట్ఠే. సేసం సత్తమే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం, నగరం పనేత్థ రాజగహన్తి.

తిరోరట్ఠసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. అన్తోవస్ససిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **అన్తోవస్సన్తి** పురిమం వా తేమాసం, పచ్ఛిమం వా తేమాసం అవసిత్వా తస్స వస్సస్స అన్తోయేవ. ఇధ సత్తాహకరణీయేన వా కేనచి ఉబ్బాళ్హాయ వా ఆపదాసు వా గచ్ఛన్తియా ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సేసం అట్ఠమసదిసమేవాతి.

అన్తోవస్ససిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. చారికనపక్కమనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **వస్సంవుట్ఠాతి** పురిమం వా తేమాసం, పచ్ఛిమం వా తేమాసం వుట్ఠా. **ఛప్పఞ్చయోజనానీతి** ఏత్థ పవారేత్వా పఞ్చ యోజనాని గన్తుమ్పి వట్టతి, ఛసు వత్తబ్బమేవ నత్థి. సచే పన తీణి గన్త్వా తేనేవ మగ్గేన పచ్చాగచ్ఛతి, న వట్టతి, అఞ్ఞేన ఆగన్తుం వట్టతి. “వుత్తప్పమాణం అద్ధానం న గచ్ఛిస్సామీ”తి ధురే నిక్ఖిత్తమత్తే పాచిత్తియం.

రాజగహే సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ వస్సం వసిత్వా చారికం అపక్కమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. అన్తరాయే సతి, పరియేసిత్వా దుతియికం భిక్ఖునిం అలభన్తియా, గిలానాయ, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వస్సంవుట్ఠతా, అనుఞ్ఞాతకారణాభావో, పఞ్చయోజనానతిక్కమోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికసదిసాని, ఇదం పన అకిరియం, దుక్ఖవేదనన్తి.

చారికనపక్కమనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

తువట్టవగ్గో చతుత్థో.

౫. చిత్తాగారవగ్గో

౧. రాజాగారసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చిత్తాగారవగ్గస్స పఠమే **రాజాగారన్తి** రఞ్ఞో కీళనఘరం. **చిత్తాగారన్తి** కీళనచిత్తసాలం. **ఆరామన్తి** కీళనఉపవనం. **ఉయ్యానన్తి** కీళనుయ్యానం. **పోక్ఖరణిన్తి** కీళనపోక్ఖరణిం. **దస్సనాయాతి** “ఏతేసు యంకిఞ్చి పస్సిస్సామీ”తి గచ్ఛన్తియా పదే పదే దుక్కటం, యత్థ ఠత్వా పస్సతి, తత్థ పదం అనుద్ధరిత్వా పఞ్చాపి పస్సన్తియా ఏకావ ఆపత్తి. సచే పన తం తం విలోకేత్వా పస్సతి, గీవం పరివత్తనప్పయోగగణనాయ ఆపత్తియో, న ఉమ్మీలనగణనాయ.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ చిత్తాగారం దస్సనాయ గమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, భిక్ఖుస్స సబ్బత్థ దుక్కటం, అవసేసో వినిచ్ఛయో నచ్చదస్సనసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బోతి.

రాజాగారసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. ఆసన్దిపరిభుఞ్జనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **ఆసన్దీ** నామ అతిక్కన్తప్పమాణా వుచ్చతి. **పల్లఙ్కో** నామ సంహారిమేన వాళేన కతోతి వుత్తో. **పరిభుఞ్జేయ్యాతి** ఏత్థ పన నిసీదననిపజ్జనప్పయోగగణనాయ పాచిత్తియం వేదితబ్బం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ ఆసన్దిపల్లఙ్కపరిభోగవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, ఆసన్దియా పాదే ఛిన్దిత్వా, పల్లఙ్కస్స వాళే భిన్దిత్వా పరిభుఞ్జన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఆసన్దిపల్లఙ్కతా, నిసీదనం నిపజ్జనం వాతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

ఆసన్దిపరిభుఞ్జనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. సుత్తకన్తనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **సుత్తన్తి** ఛన్నం అఞ్ఞతరం. **కన్తేయ్యాతి** ఏత్థ యత్తకం హత్థేన అఞ్ఛితం హోతి, తస్మిం తక్కమ్హి వేఠితే ఏకా ఆపత్తి. ఇదఞ్హి సన్ధాయ పదభాజనీయే (పాచి॰ ౯౮౮) "ఉజ్జవుజ్జవే"తి వుత్తం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ సుత్తం కన్తనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, కన్తనతో పుబ్బే కప్పాసవిచిననం ఆదిం కత్వా సబ్బప్పయోగేసు హత్థవారగణనాయ దుక్కటం. కన్తితసుత్తం కన్తన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అకన్తితతా, కన్తనన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

సుత్తకన్తనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. గిహివేయ్యావచ్చసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **గిహివేయ్యావచ్చన్తి** గిహీనం వేయ్యావచ్చం. సచేపి హి మాతాపితరో అత్తనో కిఞ్చి కమ్మం అకారాపేత్వా తేసం యాగుపచనాదీని కరోన్తి, పుబ్బప్పయోగేసు పయోగగణనాయ దుక్కటాని ఆపజ్జిత్వా యాగుఆదీసు భాజనగణనాయ, ఖాదనీయాదీసు పూవగణనాయ పాచిత్తియం ఆపజ్జతి.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ గిహీనం వేయ్యావచ్చకరణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, మనుస్సేహి సఙ్ఘస్స యాగుపానే వా భత్తే వా చేతియపూజాయ వా కరీయమానాయ తేసం సహాయభావేన యాగుపచనాదీని, అత్తనో వేయ్యావచ్చకరస్స చ తానియేవ కరోన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. గిహివేయ్యావచ్చకరణం, అనుఞ్ఞాతకారణాభావోతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానేవాతి.

గిహివేయ్యావచ్చసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. అధికరణసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **అధికరణన్తి** చతున్నం అఞ్ఞతరం. **పాచిత్తియన్తి** ఇధ చీవరసిబ్బనే వియ ధురం నిక్ఖిత్తమత్తే పాచిత్తియం, ఏకాహమ్పి పరిహారో నత్థి.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ అధికరణం నవూపసమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసమేత్థ చీవరసిబ్బనసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

అధికరణసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. భోజనదానసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **సహత్థా**తి కాయేన వా కాయప్పటిబద్ధేన వా నిస్సగ్గియేన వా ఠపేత్వా పఞ్చసహధమ్మికే అవసేసానం అఞ్ఞత్ర ఉదకదన్తపోనా యంకిఞ్చి అజ్ఝోహరణీయం దదన్తియా పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ అగారికస్స ఖాదనీయభోజనీయదానవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, ఉదకదన్తపోనే దుక్కటం. యా పన దాపేతి న దేతి, ఉపనిక్ఖిపిత్వా దేతి, బాహిరలేపం దేతి, తస్సా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అఞ్ఞత్ర ఉదకదన్తపోనా అజ్ఝోహరణీయం, ఠపేత్వా పఞ్చ సహధమ్మికే అఞ్ఞస్స సహత్థా దానన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

భోజనదానసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. ఆవసథచీవరసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **ఆవసథచీవర**న్తి "ఉతునియో భిక్ఖునియో పరిభుఞ్జన్తూ"తి దిన్నచీవరం. **అనిస్సజ్జిత్వా**తి చతుత్థే దివసే ధోవిత్వా అఞ్ఞిస్సా అన్తమసో సామణేరియాపి ఉతునియా అదత్వా. **పాచిత్తియ**న్తి ఏవం అనిస్సజ్జిత్వా పరిభుఞ్జన్తియా పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ ఆవసథచీవరం అనిస్సజ్జిత్వా పరిభుఞ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, నిస్సజ్జితే ద్వికదుక్కటం. తస్మిం పన నిస్సజ్జితసఞ్ఞాయ, పున పరియాయేన వా, అఞ్ఞాసం ఉతునీనం అభావేన వా, అచ్ఛిన్ననట్ఠచీవరికాయ వా, ఆపదాసు వా పరిభుఞ్జన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఆవసథచీవరతా, చతుత్థదివసతా, ధోవిత్వా అనిస్సజ్జనం, అనుఞ్ఞాతకారణాభావోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని కథినసదిసాని, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

ఆవసథచీవరసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. ఆవసథవిహారసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **ఆవసథ**న్తి కవాటబద్ధవిహారం. **అనిస్సజ్జిత్వా**తి రక్ఖణత్థాయ అదత్వా, "ఇదం జగ్గేయ్యాసీ"తి ఏవం అనాపుచ్ఛిత్వాతి అత్థో. **చారికం పక్కమేయ్య పాచిత్తియ**న్తి ఏత్థ సకగామతో అఞ్ఞం గామం ఏకరత్తివాసత్థాయపి పక్కమన్తియా పరిక్ఖిత్తస్స ఆవసథస్స పరిక్ఖేపం, అపరిక్ఖిత్తస్స ఉపచారం పఠమపాదేన అతిక్కన్తమత్తే దుక్కటం, దుతియేన పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ ఆవసథం అనిస్సజ్జిత్వా చారికం పక్కమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, అకవాటబద్ధే దుక్కటం, నిస్సజ్జితే ద్వికదుక్కటం. తస్మిం పన నిస్సజ్జితసఞ్ఞాయ, సతి అన్తరాయే, పటిజగ్గికం పరియేసిత్వా అలభన్తియా, గిలానాయ, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సకవాటబద్ధతా, వుత్తనయేన పక్కమనం, అనుఞ్ఞాతకారణాభావోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని కథినసదిసానీతి, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

ఆవసథవిహారసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. తిరచ్ఛానవిజ్జాపరియాపుణనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **తిరచ్ఛానవిజ్జ**న్తి యంకిఞ్చి బాహిరకం అనత్థసంహితం హత్థిఅస్సరథధనుథరుసిప్పఆథబ్బణఖిలనవసీకరణసోసాపనమన్తాగదప్పయోగాదిభేదం పరూపఘాతకరం విజ్జం. **పరియాపుణేయ్యా**తి ఏత్థ యస్స కస్సచి సన్తికే తం పదాదివసేన పరియాపుణన్తియా పదగణనాయ చేవ అక్ఖరగణనాయ చ పాచిత్తియన్తి.

తిరచ్ఛానవిజ్జాపరియాపుణనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. తిరచ్ఛానవిజ్జావాచనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **వాచేయ్యా**తి పదం విసేసో. ఉభయమ్పి సావత్థియం ఛబ్బగ్గియా చేవ సమ్బహులా భిక్ఖునియో చ ఆరబ్భ తిరచ్ఛానవిజ్జం పరియాపుణనవాచనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. లేఖే, ధారణాయ చ, గుత్తత్థాయ చ యక్ఖపరిత్తనాగమణ్డలాదికే సబ్బపరిత్తే, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. తిరచ్ఛానవిజ్జతా, పరియాపుణనవాచనా, అనుఞ్ఞాతకారణాభావోతి ఇమానేత్థ ద్వీసుపి తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పదసోధమ్మసదిసానీతి.

తిరచ్ఛానవిజ్జావాచనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

చిత్తాగారవగ్గో పఞ్చమో.

౬. ఆరామవగ్గో

౧. ఆరామపవిసనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఆరామవగ్గస్స పఠమే **సభిక్ఖుకం ఆరామ**న్తి యత్థ భిక్ఖూ రుక్ఖమూలేపి వసన్తి, తం పదేసం. **అనాపుచ్ఛా**తి ఏత్థ భిక్ఖుసామణేరఆరామికేసు యంకిఞ్చి అనాపుచ్ఛా, పరిక్ఖిత్తస్స ఆరామస్స పరిక్ఖేపం అతిక్కమన్తియా, అపరిక్ఖిత్తస్స ఉపచారం ఓక్కమన్తియా పఠమపాదే దుక్కటం, దుతియపాదే పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ అనాపుచ్ఛా ఆరామం పవిసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "సన్తం భిక్ఖుం అనాపుచ్ఛా"తి చ "జానం సభిక్ఖుక"న్తి చ ఇమానేత్థ ద్వే అనుపఞ్ఞత్తియో, సభిక్ఖుకే వేమతికాయ, అభిక్ఖుకే సభిక్ఖుకసఞ్ఞాయ చేవ వేమతికాయ చ దుక్కటం. తస్మిం పన దువిధేపి అభిక్ఖుకసఞ్ఞాయ, సన్తం భిక్ఖుం ఆపుచ్ఛా పవిసన్తియా,

పరమప్పవిట్ఠానం వా భిక్ఖునీనం సీసంనులోకికాయ, యత్థ వా భిక్ఖునియో సన్నిపతితా, తత్థ “తాసం సన్తికం గచ్ఛామీ”తి సఞ్ఞాయ, ఆరామేన వా మగ్గో హోతి, తేన గచ్ఛన్తియా, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సభిక్ఖుకారామతా , సభిక్ఖుకసఞ్ఞితా, వుత్తపరిచ్ఛేదాతిక్కమో, అనుఞ్ఞాతకారణాభావోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సమనుభాసనసముట్ఠానం, కిరియాకిరియం, సఞ్ఞావిమోక్ఖం, సచిత్తకం, పణ్ణత్తివజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

ఆరామపవిసనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. భిక్ఖుఅక్కోసనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **అక్కోసేయ్యాతి** దసన్నం అక్కోసవత్థూనం అఞ్ఞతరేన సమ్ముఖా వా పరమ్ముఖా వా అక్కోసేయ్య. **పరిభాసేయ్యాతి** భయమస్స ఉపదంసేయ్య. **పాచిత్తియన్తి** తస్సా ఏవం కరోన్తియా పాచిత్తియం.

వేసాలియం ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ ఆయస్మన్తం ఉపాలిం అక్కోసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, అనుపసమ్పన్నే తికదుక్కటం, అత్థధమ్మఅనుసాసనిపురేక్ఖారాయ, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉపసమ్పన్నతా, అక్కోసనపరిభాసనం, అత్థపురేక్ఖారతాదీనం అభావోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

భిక్ఖుఅక్కోసనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. గణపరిభాసనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **చణ్డికతాతి** కుద్ధా. **గణన్తి** భిక్ఖునిసఙ్ఘం. **పరిభాసేయ్యాతి** ఏత్థ “బాలా ఏతా అబ్యత్తా ఏతా, నేతా జానన్తి కమ్మం వా కమ్మదోసం వా కమ్మసమ్పత్తిం వా కమ్మవిపత్తిం వా”తి ఏవం యత్థ కత్థచి పరిభాసన్తియా పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ గణం పరిభాసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సమ్బహులా వా ఏకం వా అనుపసమ్పన్నం వా పరిభాసన్తియా దుక్కటం. సేసం దుతియసదిసమేవాతి.

గణపరిభాసనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. పవారితసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే గణభోజనే వుత్తనయేన **నిమన్తితా,** పవారణాసిక్ఖాపదే వుత్తనయేన **పవారితా** వేదితబ్బా. **పాచిత్తియన్తి** తస్సా పురేభత్తం లపేత్వా యాగుఞ్చేవ సేసాని చ తీణి కాలికాని అఞ్ఞం యంకిఞ్చి ఆమిసం అజ్ఝోహరణత్థాయ పటిగ్గణ్హన్తియా గహణే దుక్కటం, అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ అఞ్ఞత్ర భుఞ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తీణి కాలికాని ఆహారత్థాయ పటిగ్గణ్హన్తియాపి అజ్ఝోహరన్తియాపి దుక్కటం. యా పన నిమన్తితా అప్పవారితా యాగుం పివతి, సామికే అపలోకేత్వా భుఞ్జతి, తీణి కాలికాని సతి పచ్చయే పరిభుఞ్జతి, తస్సా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. నిమన్తితా వా పవారితా వా తం

ఉభయం వా, పురేభత్తం వుత్తలక్ఖణస్స ఆమిసస్స అజ్ఝోహారో, సామికానం అనాపుచ్ఛనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. అద్ధానసముట్ఠానం, నిమన్తితాయ అనాపుచ్ఛా భుఞ్జన్తియా ఆపత్తిసమ్భవతో సియా కిరియాకిరియం, పవారితాయ కప్పియం కారేత్వాపి అకారేత్వాపి పరిభుఞ్జన్తియా ఆపత్తిసమ్భవతో సియా కిరియం, నోసఞ్ఞావిమోక్ఖం, అచిత్తకం, పణ్ణత్తివజ్జం కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

పవారితసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. కులమచ్ఛరినీసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే కులే మచ్ఛరో కులమచ్ఛరో, కులమచ్ఛరో ఏతిస్సా అత్థి, కులం వా మచ్ఛరాయతీతి **కులమచ్ఛరినీ. అస్సాతి** యా ఈదిసీ భవేయ్య. **పాచిత్తియ**న్తి తస్సా "యం కులం భిక్ఖునీనం పచ్చయే దాతుకామం, కథం నామ తత్థ భిక్ఖునియో న గచ్ఛేయ్యు"న్తి భిక్ఖునీనం వా సన్తికే కులస్స, "కథం నామ ఇమే తాసం కిఞ్చి న దజ్జేయ్యు"న్తి కులస్స వా సన్తికే భిక్ఖునీనం అవణ్ణం భాసన్తియా పాచిత్తియం.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ కులమచ్ఛరాయనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. అమచ్ఛరాయిత్వా సన్తంయేవ ఆదీనవం ఆచిక్ఖన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. భిక్ఖునీనం అలాభకామతా, కులస్స వా సన్తికే భిక్ఖునీనం భిక్ఖునీనం వా సన్తికే కులస్స అవణ్ణభణనన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

కులమచ్ఛరినీసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. అభిక్ఖుకావాససిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే సచే భిక్ఖునుపస్సయతో అడ్ఢయోజనబ్భన్తరే ఓవాదదాయకా భిక్ఖూ న వసన్తి, మగ్గో వా అఖేమో హోతి న సక్కా అనన్తరాయేన గన్తుం , అయం **అభిక్ఖుకో** నామ **ఆవాసో**. తత్థ "వస్సం వసిస్సామీ"తి సేనాసనపఞ్ఞాపనపానీయఉపట్ఠాపనాదీని కరోన్తియా దుక్కటం , సహ అరుణుగ్గమనా పాచిత్తియం. అయమేత్థ సఙ్ఖేపో, విత్థారో పన సమన్తపాసాదికాయం (పాచి॰ అట్ఠ॰ ౧౦౪౪ ఆదయో) వుత్తో.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ అభిక్ఖుకే ఆవాసే వస్సం వసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, యత్థ పన వస్సూపగతా భిక్ఖూ పక్కన్తా వా హోన్తి విబ్భన్తా వా కాలఙ్కతా వా పక్ఖసఙ్కన్తా వా తత్థ వసన్తియా, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అభిక్ఖుకావాసతా, వస్సూపగమనం, అరుణుగ్గమనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానేవాతి.

అభిక్ఖుకావాససిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. అపవారణాసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **వస్సంవుట్ఠా**తి పురిమం వా పచ్ఛిమం వా తేమాసం వుట్ఠా. **ఉభతోసఙ్ఘే**తి భిక్ఖునిసఙ్ఘే చేవ భిక్ఖుసఙ్ఘే చ. అయం పనేత్థ వినిచ్ఛయకథా – భిక్ఖునీహి చాతుద్దసేయేవ సన్నిపతిత్వా "సుణాతు మే, అయ్యే, సఙ్ఘో, అజ్జ పవారణా చాతుద్దసీ, యది సఙ్ఘస్స పత్తకల్లం, సఙ్ఘో పవారేయ్యా"తి ఏవం సబ్బసఙ్గాహికఞత్తిం వా, "తేవాచికం పవారేయ్యా"తి ఏవం తేవాచికఞత్తిం వా, సతి అన్తరాయే "ద్వేవాచికం, ఏకవాచికం, సమానవస్సికం పవారేయ్యా"తి ఏవం ద్వేవాచికాదిఞత్తిం వా ఠపేత్వా సబ్బసఙ్గాహికఞత్తి చే ఠపితా, "సఙ్ఘం, అయ్యే, పవారేమి దిట్ఠేన వా సుతేన వా పరిసఙ్కాయ వా, వదన్తు మం అయ్యాయో అనుకమ్పం ఉపాదాయ, పస్సన్తీ పటికరిస్సామీ"తి (చూళవ. ౪౨౭) ఏవం సకిం వా, "దుతియమ్పి, అయ్యే, సఙ్ఘం...పే.... తతియమ్పి, అయ్యే, సఙ్ఘం...పే.... పటికరిస్సామీ"తి ఏవం ద్వత్తిక్ఖత్తుం వా వత్వా పటిపాటియా పవారేతబ్బం. తేవాచికాయ ఞత్తియా వచనం న హాపేతబ్బం, ద్వేవాచికాదీసు వడ్ఢేతుం వట్టతి, హాపేతుం న వట్టతి. ఏవం భిక్ఖునిసఙ్ఘే పవారేత్వా తత్థేవ ఏకా భిక్ఖునీ భిక్ఖునిక్ఖన్ధకే (చూళవ. ౪౨౭) వుత్తేన ఞత్తిదుతియకమ్మేన భిక్ఖునిసఙ్ఘస్సత్థాయ భిక్ఖుసఙ్ఘం పవారేతుం సమ్మన్నితబ్బా. తాయ సమ్మతాయ భిక్ఖునియా పన్నరసే భిక్ఖునిసఙ్ఘం ఆదాయ భిక్ఖుసఙ్ఘం ఉపసఙ్కమిత్వా ఏకంసం ఉత్తరాసఙ్గం కరిత్వా అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా ఏవమస్స వచనీయో "భిక్ఖునిసఙ్ఘో అయ్య భిక్ఖుసఙ్ఘం పవారేతి దిట్ఠేన వా సుతేన వా పరిసఙ్కాయ వా, వదతాయ్య భిక్ఖుసఙ్ఘో భిక్ఖునిసఙ్ఘం అనుకమ్పం ఉపాదాయ, పస్సన్తో పటికరిస్సతి, దుతియమ్పి అయ్య...పే.... తతియమ్పి అయ్య...పే.... పస్సన్తో పటికరిస్సతీ"తి ఏవం పవారేతబ్బం.

సచే పఞ్చవగ్గో భిక్ఖునిసఙ్ఘో న పూరతి, చతూహి వా తీహి వా గణఞత్తిం ఠపేత్వా, ద్వీహి వినా ఞత్తియా అఞ్ఞమఞ్ఞం పవారేతబ్బం. ఏకాయ "అజ్జ మే పవారణా"తి అధిట్ఠాతబ్బం.

విహారం పన గన్త్వా "భిక్ఖునియో, అయ్య, భిక్ఖుసఙ్ఘం పవారేన్తి దిట్ఠేన వా సుతేన వా పరిసఙ్కాయ వా, వదతాయ్య భిక్ఖుసఙ్ఘో భిక్ఖునియో అనుకమ్పం ఉపాదాయ, పస్సన్తియో పటికరిస్సన్తీ"తి చ, "అహం, అయ్య, భిక్ఖుసఙ్ఘం పవారేమి దిట్ఠేన వా సుతేన వా పరిసఙ్కాయ వా, వదతు మం, అయ్య, భిక్ఖుసఙ్ఘో అనుకమ్పం ఉపాదాయ, పస్సన్తీ పటికరిస్సామీ"తి చ ఏవం తిక్ఖత్తుం వత్తబ్బం.

సచే భిక్ఖుసఙ్ఘో న పూరతి, "భిక్ఖునిసఙ్ఘో, అయ్య, అయ్యే పవారేతి దిట్ఠేన వా సుతేన వా పరిసఙ్కాయ వా, వదన్తు అయ్యా భిక్ఖునిసఙ్ఘం అనుకమ్పం ఉపాదాయ, పస్సన్తో పటికరిస్సతీ"తి చ, "భిక్ఖునిసఙ్ఘో, అయ్య, అయ్యం పవారేతి దిట్ఠేన వా సుతేన వా పరిసఙ్కాయ వా, వదతాయ్యో భిక్ఖునిసఙ్ఘం అనుకమ్పం ఉపాదాయ, పస్సన్తో పటికరిస్సతీ"తి చ ఏవం తిక్ఖత్తుం వత్తబ్బం.

ఉభిన్నం అపరిపూరియా "భిక్ఖునియో, అయ్యా, అయ్యే పవారేన్తి దిట్ఠేన వా సుతేన వా పరిసఙ్కాయ వా, వదన్తాయ్యా భిక్ఖునియో అనుకమ్పం ఉపాదాయ, పస్సన్తియో పటికరిస్సన్తీ"తి చ, "భిక్ఖునియో, అయ్య, అయ్యం పవారేన్తి దిట్ఠేన వా సుతేన వా పరిసఙ్కాయ వా, వదతాయ్యో భిక్ఖునియో అనుకమ్పం ఉపాదాయ, పస్సన్తియో పటికరిస్సన్తీ"తి చ, "అహం, అయ్యా, అయ్యే పవారేమి దిట్ఠేన వా సుతేన వా...పే.... వదన్తు మం, అయ్యా, అనుకమ్పం ఉపాదాయ, పస్సన్తీ పటికరిస్సామీ"తి చ, "అహం, అయ్య, అయ్యం పవారేమి దిట్ఠేన వా సుతేన వా...పే.... వదతు మం, అయ్యో, అనుకమ్పం ఉపాదాయ, పస్సన్తీ పటికరిస్సామీ"తి చ ఏవం తిక్ఖత్తుం వత్తబ్బం. సబ్బాహేవ హి ఇమినా నయేన ఉభతోసఙ్ఘే పవారితా హోతి, యా పన వస్సంవుట్ఠా "ఉభతోసఙ్ఘే ఏవం న పవారేస్సామీ"తి ధురం నిక్ఖిపతి, తస్సా సహ ధురనిక్ఖేపేన పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ వస్సం వసిత్వా న పవారణావత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. అన్తరాయే పన సతి, పరియేసిత్వా భిక్ఖూ అలభన్తియా, గిలానాయ, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వస్సంవుట్ఠతా, న ఉభతోసఙ్ఘే పవారణా, అనుఞ్ఞాతకారణాభావోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సమనుభాసనసదిసానీతి.

అపవారణాసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. ఓవాదసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **ఓవాదాయాతి** గరుధమ్మస్సవనత్థాయ. **సంవాసాయాతి** ఉపోసథపుచ్ఛనత్థాయ చేవ పవారణత్థాయ చ. **పాచిత్తియన్తి** "ఏతేసం అత్థాయ న గచ్ఛామీ"తి ధురం నిక్ఖిత్తమత్తే పాచిత్తియం.

సక్కేసు ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ ఓవాదాయ అగమనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. అన్తరాయే పన సతి, పరియేసిత్వా దుతియికం అలభన్తియా, గిలానాయ, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఓవాదసంవాసానం అత్థాయ అగమనం, అనుఞ్ఞాతకారణాభావోతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికసదిసాని, ఇదం పన అకిరియం, దుక్ఖవేదనన్తి.

ఓవాదసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. ఓవాదూపసఙ్కమనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **అన్వద్ధమాసన్తి** అద్ధమాసే అద్ధమాసే. **ఉపోసథపుచ్ఛకన్తి** ఉపోసథపుచ్ఛనం. **ఓవాదూపసఙ్కమనన్తి** ఓవాదత్థాయ ఉపసఙ్కమనం. **తం అతిక్కామేన్తియాతి** ఏత్థ భిక్ఖునీహి తేరసే వా చాతుద్దసే వా ఆరామం గన్త్వా "అయం ఉపోసథో చాతుద్దసో పన్నరసో"తి పుచ్ఛితబ్బం, ఉపోసథదివసే నిదానవణ్ణనాయం వుత్తనయేన ఓవాదూపసఙ్కమనం యాచితబ్బం. యా భిక్ఖునీ వుత్తప్పకారే కాలే తదుభయం న కరోతి, సా తం అతిక్కామేతి నామ, తస్సా "ఉపోసథమ్పి న పుచ్ఛిస్సామి, ఓవాదమ్పి న యాచిస్సామీ"తి ధురం నిక్ఖిత్తమత్తే పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ ఉపోసథఓవాదానం అపుచ్ఛనఅయాచనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం , అనాపత్తి అట్ఠమసదిసాయేవ. ఉపోసథోవాదానం అపుచ్ఛనఅయాచనాయం ధురనిక్ఖేపో, అనుఞ్ఞాతకారణాభావోతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సమనుభాసనసదిసానీతి.

ఓవాదూపసఙ్కమనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. పసాఖేజాతసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **పసాఖేతి** నాభియా హేట్ఠా జాణుమణ్డలానం ఉపరిపదేసే. తతో హి యస్మా రుక్ఖస్స సాఖా వియ ఉభో ఊరూ పభిజ్జిత్వా గతా, తస్మా సో "పసాఖో"తి వుచ్చతి, తస్మిం పసాఖే. **గణ్డన్తి** యంకిఞ్చి గణ్డం. **రుధితన్తి** వణం. **భేదాపేయ్యవాతిఆదీసు** సచే "భిన్ద ఫాలేహీ"తి సబ్బాని ఆణాపేతి, సో చ తథేవ కరోతి, ఛ దుక్కటాని ఛ చ పాచిత్తియాని. అథాపి "యంకిఞ్చి ఏత్థ కత్తబ్బం, తం సబ్బం కరోహీ"తి ఏవం ఆణాపేతి, సో చ సబ్బానిపి భేదనాదీని కరోతి, ఏకవాచాయ ఛ

దుక్కటాని ఛ చ పాచిత్తియాని. సచే పన భేదనాదీసు ఏకంయేవ “ఇదం నామ కరోహీ”తి ఆణాపేతి, సో చ సబ్బాని కరోతి. యం ఆణత్తం, తస్సేవ కరణే పాచిత్తియం.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ పసాఖే జాతం గణ్డం పురిసేన భేదాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, అపలోకేత్వా వా విఞ్ఞుం వా యంకఞ్చి దుతియికం గహేత్వా ఏవం కరోన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. పసాఖే జాతతా, అనపలోకనం, దుతియికాభావో, పురిసేన భేదాదీనం కారాపనన్తి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని కథినసదిసాని, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

పసాఖేజాతసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

ఆరామవగ్గో ఛట్ఠో.

౭. గబ్భినీవగ్గో

౧. గబ్భినీసిక్ఖాపదవణ్ణనా

గబ్భినివగ్గస్స పఠమే **‘‘గబ్భినీ’’**తి జానిత్వా ఉపజ్ఝాయాయ వుట్ఠాపేన్తియా గణపరియేసనాదీసు చ ఞత్తికమ్మవాచాద్వయే చ దుక్కటం, కమ్మవాచాపరియోసానే పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ గబ్భినిం వుట్ఠాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, గబ్భినియా వేమతికాయ అగబ్భినియా గబ్భినిసఞ్ఞాయ చేవ వేమతికాయ చ దుక్కటం. ఉభోసు అగబ్భినిసఞ్ఞాయ, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. గబ్భినితా, ‘గబ్భినీ’తి జాననం, వుట్ఠాపనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన పణ్ణత్తివజ్జం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

గబ్భినీసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. పాయన్తీసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **పాయన్తి**న్తి థఞ్ఞం పాయమానం, యం పాయేతి, తస్స మాతా వా, ధాతి వా. ఇదం వత్థుమత్తమేవేత్థ విసేసో, సేసం పఠమసిక్ఖాపదసదిసమేవాతి.

పాయన్తీసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. పఠమసిక్ఖమానసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **ద్వే వస్సానీ**తి పవారణావసేన ద్వే సంవచ్ఛరాని. **ఛసు ధమ్మేసూ**తి పాణాతిపాతావేరమణిఆదీసు వికాలభోజనావేరమణిపరియోసానేసు ఛసు సిక్ఖాపదేసు. **అసిక్ఖితసిక్ఖ**న్తి పదభాజనే (పాచి॰ ౧౦౭౭) వుత్తనయేనేవ అదిన్నసిక్ఖం వా కుపితసిక్ఖం వా. **సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేయ్యా**తి తేసు ఛసు ధమ్మేసు సిక్ఖనతో, తే వా సిక్ఖాసఙ్ఖాతే ధమ్మే

మాననతో ఏవంలద్ధనామం అనుపసమ్పన్నం ఉపసమ్పాదేయ్య. **పాచిత్తియ**న్తి పఠమసిక్ఖాపదే వుత్తనయేనేవ కమ్మవాచాపరియోసానే పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ ఏవరూపం సిక్ఖమానం వుట్ఠాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, ధమ్మకమ్మే తికపాచిత్తియం, అధమ్మకమ్మే తికదుక్కటం. ద్వే వస్సాని ఛసు ధమ్మేసు సిక్ఖితసిక్ఖం సిక్ఖమానం వుట్ఠాపేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వుత్తనయేన అసిక్ఖితసిక్ఖతా, ధమ్మకమ్మతా, కమ్మవాచాపరియోసానన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమే వుత్తనయానేవాతి.

పఠమసిక్ఖమానసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. దుతియసిక్ఖమానసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **సఙ్ఘేన అసమ్మత**న్తి యస్సా సఙ్ఘేన అన్తమసో ఉపసమ్పదామాళకేపి పదభాజనే (పాచి॰ ౧౧౦౬) వుత్తా ఉపసమ్పదాసమ్ముతి న దిన్నా హోతి, తం ఇమా ద్వేపి **మహాసిక్ఖమానా** నామ. ఇధ సఙ్ఘేన సమ్మతం వుట్ఠాపేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సేసం తతియే వుత్తసదిసమేవ, ఇదం పన కిరియాకిరియం హోతీతి.

దుతియసిక్ఖమానసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. పఠమగిహిగతసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **గిహిగత**న్తి పురిసన్తరగతం, ఇధాపి ఇదం వత్థుమత్తమేవ విసేసో. ఊనద్వాదసవస్సఞ్చ పరిపుణ్ణసఞ్ఞాయ వుట్ఠాపేన్తియా కిఞ్చాపి అనాపత్తి, సా పన అనుపసమ్పన్నావ హోతి. సేసం పఠమసిక్ఖాపదసదిసమేవాతి.

పఠమగిహిగతసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬-౭. దుతియతతియగిహిగతసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే సబ్బం తతియే వుత్తనయేన. సత్తమేపి సబ్బం చతుత్థే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

దుతియతతియగిహిగతసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮. పఠమసహజీవినిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమే **సహజీవినిన్తి** సద్ధివిహారినిం. **నేవ అనుగ్గణ్హేయ్యాతి** సయం ఉద్దేసాదీహి నానుగ్గణ్హేయ్య. **న అనుగ్గణ్హాపేయ్యాతి** “ఇమిస్సా, అయ్యే, ఉద్దేసాదీని దేహీ”తి ఏవం న అఞ్ఞాయ అనుగ్గణ్హాపేయ్య. **పాచిత్తియ**న్తి ధురే నిక్ఖిత్తమత్తే పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ ఏవరూపే వత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, సేసమేత్థ తువట్టవగ్గే దుక్ఖితసహజీవినిసిక్ఖాపదే వుత్తసదిసమేవాతి.

పఠమసహజీవినిసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. నానుబన్ధనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **వుట్ఠాపితం పవత్తిని**న్తి వుట్ఠాపితం పవత్తినిం యాయ ఉపసమ్పాదితా, తం ఉపజ్ఝాయినిన్తి అత్థో. **నానుబన్ధేయ్యా**తి చుణ్ణేన మత్తికాయ దన్తకట్ఠేన ముఖోదకేనాతి ఏవం తేన తేన కరణీయేన న ఉపట్ఠహేయ్య. **పాచిత్తియ**న్తి నానుబన్ధిస్సన్తి ధురే నిక్ఖిత్తమత్తే పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ నానుబన్ధనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. బాలం పన అలజ్జినిం వా అననుబన్ధన్తియా, గిలానాయ, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వుట్ఠాపితప్పవత్తినితా, ద్వే వస్సాని అననుబన్ధనే ధురనిక్ఖేపో, అనుఞ్ఞాతకారణాభావోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పఠమపారాజికసదిసాని, ఇదం పన అకిరియం, దుక్ఖవేదనన్తి.

నానుబన్ధనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. దుతియసహజీవినిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **నేవ వూపకాసేయ్యా**తి న గహేత్వా గచ్ఛేయ్య. **న వూపకాసాపేయ్యా**తి “ఇమం, అయ్యే, గహేత్వా గచ్ఛాహీ”తి అఞ్ఞం న ఆణాపేయ్య. **పాచిత్తియ**న్తి ధురే నిక్ఖిత్తమత్తే పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ సహజీవినియా అవూపకాసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. సతి పన అన్తరాయే, పరియేసిత్వా దుతియికం అలభన్తియా, గిలానాయ , ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సహజీవినితా, వూపకాసవూపకాసాపనే ధురనిక్ఖేపో, అనుఞ్ఞాతకారణాభావోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సమనుభాసనసదిసానీతి.

దుతియసహజీవినిసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

గబ్భినీవగ్గో సత్తమో.

౮. కుమారిభూతవగ్గో

౧-౨-౩. పఠమకుమారిభూతాదిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

కుమారిభూతవగ్గస్స పఠమదుతియతతియాని తీహి గిహిగతసిక్ఖాపదేహి సదిసానేవ. యా పన తా సబ్బపఠమా ద్వే మహాసిక్ఖమానా, తా అతిక్కన్తవీసతివస్సాతి వేదితబ్బా. తా హి గిహిగతా వా హోన్తు, అగిహిగతా వా, సమ్ముతికమ్మాదీసు “సిక్ఖమానా”ఇచ్చేవ వత్తబ్బా, “గిహిగతా”తి వా “కుమారిభూతా”తి వా న వత్తబ్బా. గిహిగతాయ దసవస్సకాలే సిక్ఖాసమ్ముతిం దత్వా ద్వాదసవస్సకాలే ఉపసమ్పదా కాతబ్బా, ఏకాదసవస్సకాలే దత్వా తేరసవస్సకాలే కాతబ్బా, ద్వాదసతేరసచుద్దసపన్నరససోళససత్తరసఅట్ఠారసవస్సకాలే సిక్ఖాసమ్ముతిం దత్వా వీసతివస్సకాలే ఉపసమ్పదా కాతబ్బా. అట్ఠారసవస్సకాలతో పట్ఠాయ చ పనాయం “గిహిగతా”తిపి “కుమారిభూతా”తిపి వత్తుం వట్టతి. యా పనాయం

“కుమారిభూతా”తి వుత్తా సామణేరీ , సా “గిహిగతా”తి న వత్తబ్బా, “కుమారిభూతా”ఇచ్చేవ వత్తబ్బా. సిక్ఖాసమ్ముతిదానవసేన పన సబ్బాపి “సిక్ఖమానా”తి వత్తుం వట్టతీతి.

పఠమకుమారిభూతాదిసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. ఊనద్వాదసవస్ససిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **ఊనద్వాదసవస్సా**తి ఉపసమ్పదావసేన అపరిపుణ్ణద్వాదసవస్సా. **పాచిత్తియ**న్తి ఉపజ్ఝాయా హుత్వా వుట్ఠాపేన్తియా వుత్తనయేనేవ దుక్కటాని అన్తరా, కమ్మవాచాపరియోసానే పాచిత్తియన్తి.

ఊనద్వాదసవస్ససిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. పరిపుణ్ణద్వాదసవస్ససిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **సఙ్ఘేన అసమ్మతా**తి యస్సా సఙ్ఘేన పదభాజనే (పాచి॰ ౧౧౩౭) వుత్తా వుట్ఠాపనసమ్ముతి న దిన్నా. సేసం ఉభయత్థాపి మహాసిక్ఖమానాసిక్ఖాపదద్వయసదిసమేవాతి.

పరిపుణ్ణద్వాదసవస్ససిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. ఖీయనధమ్మసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **అలం తావ తే అయ్యే వుట్ఠాపితేనాతి వుచ్చమానా**తి వుట్ఠాపనసమ్ముతియా యాచితాయ సఙ్ఘేన ఉపపరిక్ఖిత్వా “యస్మా బాలా అబ్యత్తా చ అలజ్జినీ చ హోతి, తస్మా అలం తావ తుయ్హం ఉపసమ్పాదితేనా”తి ఏవం నివారీయమానా. **పచ్ఛా ఖీయనధమ్మ**న్తి పచ్ఛా అఞ్ఞాసం బ్యత్తానం లజ్జినీనం వుట్ఠాపనసమ్ముతిం దియ్యమానం దిస్వా “అహమేవ నూన బాలా”తిఆదీని భణమానా యత్థ కత్థచి ఖీయేయ్య. **పాచిత్తియ**న్తి ఏవం ఖీయనధమ్మం ఆపజ్జన్తియా పాచిత్తియం.

సావత్థియం చణ్డకాళిం ఆరబ్భ ఏవం ఖీయనధమ్మం ఆపజ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, పకతియా ఛన్దాదీనం వసేన కరోన్తీనం ఖీయన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వుట్ఠాపనసమ్ముతియా యాచనం, ఉపపరిక్ఖిత్వా న ఛన్దాదివసేన పటిక్ఖిత్తాయ “సాధూ”తి పటిస్సవో, పచ్ఛాఖీయనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అదిన్నాదానసదిసాని, ఇదం పన దుక్ఖవేదనన్తి.

ఖీయనధమ్మసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭-౮. సిక్ఖమానవుట్ఠాపనపఠమదుతియసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **సా పచ్ఛా**తి సిక్ఖమానాయ ఉపసమ్పదాయ యాచియమానాయ సా భిక్ఖునీ ఏవం వత్వా లద్ధే చీవరే పచ్ఛా అసతి అన్తరాయే “నేవ వుట్ఠాపేస్సామి , న వుట్ఠాపనాయ ఉస్సుక్కం కరిస్సామీ”తి ధురం నిక్ఖిపేయ్య, తస్సా సహ ధురనిక్ఖేపేన పాచిత్తియన్తి. అట్ఠమేపి ఏసేవ నయో.

ఉభయమ్పి సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ ఏతేసు వత్థూసు పఞ్ఞత్తం, ద్విసుపి సతి అన్తరాయే, పరియేసిత్వా అలభన్తియా, గిలానాయ, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉభయత్థ "ఏవాహం తం వుట్ఠాపేస్సామీ"తి పటిఞ్ఞా, ఆకఙ్ఖితనిప్ఫత్తి, పచ్ఛా ధురనిక్ఖేపో, అనుఞ్ఞాతకారణాభావోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని సమనుభాసనసదిసానీతి.

సిక్ఖమాననవుట్ఠాపనపఠమదుతియసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౯. సోకావాససిక్ఖాపదవణ్ణనా

నవమే **సోకావాస**న్తి సఙ్కేతం కత్వా ఆగచ్ఛమానా పురిసానం అన్తోసోకం పవేసేతీతి సోకావాసా, తం సోకావాసం. అథ వా ఘరం వియ ఘరసామికా అయమ్పి పురిససమాగమం అలభమానా సోకం ఆవిసతి, ఇతి యం ఆవిసతి, స్వాస్సా ఆవాసో హోతీతి సోకావాసా. తేనేవస్స పదభాజనే (పాచి॰ ౧౧౬౦) "సోకావాసా నామ పరేసం దుక్ఖం ఉప్పాదేతి, సోకం ఆవిసతీ"తి ద్విధా అత్థో వుత్తో. **పాచిత్తియ**న్తి ఏవరూపం వుట్ఠాపేన్తియా వుత్తనయేనేవ కమ్మవాచాపరియోసానే ఉపజ్ఝాయాయ పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ ఏవరూపం సిక్ఖమానం వుట్ఠాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. అజానన్తియా , ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సోకావాసతా, జాననం, వుట్ఠాపనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని గబ్భినివుట్ఠాపనసదిసానేవాతి.

సోకావాససిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౦. అననుఞ్ఞాతసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దసమే **మాతాపితూహీ**తి విజాతమాతరా చ జనకపితరా చ. **సామికేనా**తి యేన పరిగ్గహితా, తేన. **అననుఞ్ఞాత**న్తి ఉపసమ్పదత్థాయ అననుఞ్ఞాతం. ద్విక్ఖత్తుఞ్హి భిక్ఖునీహి ఆపుచ్ఛితబ్బం, పబ్బజ్జాకాలే చ ఉపసమ్పదాకాలే చ, భిక్ఖూనం పన సకిం ఆపుచ్ఛితేపి వట్టతి . తస్మా యా ఉపసమ్పదాకాలే అనాపుచ్ఛా ఉపసమ్పాదేతి, తస్సా వుత్తనయేనేవ పాచిత్తియం.

సావత్థియం థుల్లనన్దం ఆరబ్భ అననుఞ్ఞాతవుట్ఠాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. అపలోకేత్వా వుట్ఠాపేన్తియా, తేసం అత్థిభావం అజానన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అనపలోకనం, అత్థిభావజాననం, వుట్ఠాపనన్తి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. అననుఞ్ఞాతసముట్ఠానం, కిరియాకిరియం, నోసఞ్ఞావిమోక్ఖం, అచిత్తకం, పణ్ణత్తివజ్జం, కాయకమ్మం, వచీకమ్మం, తిచిత్తం, తివేదనన్తి.

అననుఞ్ఞాతసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౧. పారివాసికసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఏకాదసమే **పారివాసికఛన్దదానేనా**తి పారివాసియేన ఛన్దదానేన. తత్థ చతుబ్బిధం పారివాసియం పరిసపారివాసియం రత్తిపారివాసియం ఛన్దపారివాసియం అజ్ఝాసయపారివాసియన్తి.

తత్థ పరిసపారివాసియం నామ భిక్ఖూ కేనచిదేవ కరణీయేన సన్నిపతితా హోన్తి, అథ మేఘో వా ఉట్ఠహతి, ఉస్సారణా వా కరీయతి, మనుస్సా వా అజ్ఝోత్థరన్తా ఆగచ్ఛన్తి, భిక్ఖూ "అనోకాసా మయం, అఞ్ఞత్ర గచ్ఛామా"తి ఛన్దం అవిస్సజ్జిత్వావ ఉట్ఠహన్తి, ఇదం **పరిసపారివాసియం** నామ, కిఞ్చాపి పరిసపారివాసియం, ఛన్దస్స పన అవిస్సట్ఠత్తా కమ్మం కాతుం వట్టతి.

పున భిక్ఖూ "ఉపోసథాదీని కరిస్సామా"తి రత్తిం సన్నిపతిత్వా "యావ సబ్బే సన్నిపతన్తి, తావ ధమ్మం సుణిస్సామా"తి ఏకం అజ్ఝేసన్తి, తస్మిం ధమ్మకథం కథేన్తేయేవ అరుణో ఉగ్గచ్ఛతి. సచే "చాతుద్దసికం ఉపోసథం కరిస్సామా"తి నిసిన్నా, "పన్నరసో"తి కాతుం వట్టతి. సచే పన్నరసికం కాతుం నిసిన్నా, పాటిపదే అనుపోసథే ఉపోసథం కాతుం న వట్టతి. అఞ్ఞం పన సఙ్ఘకిచ్చం కాతుం వట్టతి, ఇదం **రత్తిపారివాసియం** నామ.

పున భిక్ఖూ "కిఞ్చిదేవ అబ్భానాదిసఙ్ఘకమ్మం కరిస్సామా"తి సన్నిసిన్నా హోన్తి, తత్రేకో నక్ఖత్తపాఠకో భిక్ఖు ఏవం వదతి "అజ్జ నక్ఖత్తం దారుణం, మా ఇదం కమ్మం కరోథా"తి. తే తస్స వచనేన ఛన్దం విస్సజ్జేత్వా తత్థేవ నిసిన్నా హోన్తి, అథఞ్ఞో ఆగన్త్వా "నక్ఖత్తం పతిమానేన్తం, అత్థో బాలం ఉపజ్ఝగా (జా॰ ౧.౧.౪౯), కిం నక్ఖత్తేన కరోథా"తి వదతి, ఇదం **ఛన్దపారివాసియఞ్చేవ అజ్ఝాసయపారివాసియఞ్చ**. ఏతస్మిం పారివాసియే పున ఛన్దపారిసుద్ధిం అనాహరిత్వా కమ్మం కాతుం న వట్టతి, ఇదం సన్ధాయ వుత్తం "పారివాసికఛన్దదానేనా"తి. **పాచిత్తియ**న్తి ఏవం వుట్ఠాపేన్తియా వుత్తనయేనేవ కమ్మవాచాపరియోసానే పాచిత్తియం.

రాజగహే థుల్లనన్దం ఆరబ్భ ఏవం వుట్ఠాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. ఛన్దం అవిస్సజ్జేత్వావ అవుట్ఠితాయ పరిసాయ వుట్ఠాపేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. పారివాసికఛన్దదానతా, వుట్ఠాపనన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని గబ్భినిసిక్ఖాపదసదిసానేవాతి.

పారివాసికసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౨. అనువస్ససిక్ఖాపదవణ్ణనా

ద్వాదసమే **అనువస్స**న్తి అనుసంవచ్ఛరం. ఏవం వుట్ఠాపేన్తియాపి వుత్తనయేనేవ పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ అనువస్సం వుట్ఠాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. ఏకన్తరికం వుట్ఠాపేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అనువస్సతా, వుట్ఠాపనన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏకాదసమే వుత్తనయానేవాతి.

అనువస్ససిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౩. ఏకవస్ససిక్ఖాపదవణ్ణనా

తేరసమే ఏకన్తరికం ఏకం వుట్ఠాపేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సేసం ద్వాదసమేన సదిసమేవాతి.

ఏకవస్ససిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

కుమారిభూతవగ్గో అట్ఠమో.

౯. ఛత్తుపాహనవగ్గో

౧. ఛత్తుపాహనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛత్తవగ్గస్స పఠమే **ఛత్తుపాహన**న్తి పదభాజనే (పాచి॰ ౧౧౭౮-౧౧౮౨) వుత్తలక్ఖణం ఛత్తఞ్చ ఉపాహనాయో చ. **ధారేయ్యా**తి పరిభోగవసేన మగ్గగమనే ఏకప్పయోగేనేవ దివసమ్పి ధారేన్తియా ఏకా ఆపత్తి. సచే పన తాదిసం ఠానం పత్వా ఛత్తమ్పి అపనామేత్వా ఉపాహనాపి ఓముఞ్చిత్వా పునప్పునం ధారేతి, పయోగగణనాయ పాచిత్తియం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ ఛత్తుపాహనధారణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, "అగిలానా"తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి , ఛత్తస్సేవ ఉపాహనానంయేవ వా ధారణే దుక్కటం, అగిలానాయ తికపాచిత్తియం, గిలానాయ ద్వికదుక్కటం. గిలానసఞ్ఞాయ పన, ఆరామే ఆరామూపచారే ధారేన్తియా, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఉభిన్నం ధారణం, అనుఞ్ఞాతకారణాభావోతి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

ఛత్తుపాహనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. యానసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియే **యానేనా**తి వయ్హాదినా. ఏత్థాపి ఓరోహిత్వా పునప్పునం అభిరుహన్తియా పయోగగణనాయ పాచిత్తియం. అనాపత్తియం "ఆరామే ఆరామూపచారే"తి నత్థి, సేసం పఠమే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

యానసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౩. సఙ్ఘాణిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తతియే **సఙ్ఘాణి**న్తి యంకిఞ్చి కటూపగం. **ధారేయ్యా**తి కటియం పటిముఞ్చేయ్య. ఏత్థాపి ఓముఞ్చిత్వా ఓముఞ్చిత్వా ధారేన్తియా పయోగగణనాయ పాచిత్తియం.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ సఙ్ఘాణిం ధారణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. ఆబాధపచ్చయా కటిసుత్తం ధారేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సేసం వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బం, ఇదం పన అకుసలచిత్తన్తి.

సఙ్ఘాణిసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౪. ఇత్థాలఙ్కారసిక్ఖాపదవణ్ణనా

చతుత్థే **ఇత్థాలఙ్కారన్తి** సీసూపగాదీసు అఞ్ఞతరం యంకిఞ్చి పిళన్ధనం. ఇధ తస్స తస్స వసేన వత్థుగణనాయ ఆపత్తి వేదితబ్బా.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ ఇత్థాలఙ్కారం ధారణవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, ఆబాధపచ్చయా కిఞ్చిదేవ ధారేన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సేసం వుత్తసదిసమేవాతి.

ఇత్థాలఙ్కారసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౫. గన్ధవణ్ణకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పఞ్చమే **గన్ధవణ్ణకేనాతి** యేనకేనచి గన్ధేన చ వణ్ణకేన చ. ఇధ గన్ధాదియోజనతో పట్ఠాయ పుబ్బపయోగే దుక్కటం, నహానపరియోసానే పాచిత్తియం. ఆబాధపచ్చయా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. సేసం చతుత్థసదిసమేవాతి.

గన్ధవణ్ణకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౬. వాసితకసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఛట్ఠే **వాసితకేనాతి** గన్ధవాసితకేన. **పిఞ్ఞాకేనాతి** తిలపిట్ఠేన. సేసం పఞ్చమసదిసమేవాతి.

వాసితకసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౭. భిక్ఖునిఉమ్మద్దాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

సత్తమే **ఉమ్మద్దాపేయ్యాతి** ఉబ్బట్టాపేయ్య. **పరిమద్దాపేయ్యాతి** సమ్బాహాపేయ్య. ఏత్థ చ హత్థం అముఞ్చిత్వా ఉబ్బట్టనే ఏకావ ఆపత్తి, మోచేత్వా మోచేత్వా ఉబ్బట్టనే పయోగగణనాయ ఆపత్తియో. సమ్బాహనేపి ఏసేవ నయో.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ భిక్ఖునియా ఉమ్మద్దాపనపరిమద్దాపనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, గిలానాయ, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. ఇధ మగ్గగమనపరిస్సమోపి గేలఞ్ఞం, చోరభయాదీహి సరీరకమ్పనాదయోపి ఆపదా. సేసం చతుత్థే వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బన్తి.

భిక్ఖునిఉమ్మద్దాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౮-౯-౧౦. సిక్ఖమానఉమ్మద్దాపనాదిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

అట్ఠమనవమదసమేసుపి సిక్ఖమానాయ సామణేరియా గిహినియాతి ఏత్తకమేవ నానం. సేసం సత్తమసదిసమేవాతి.

సిక్ఖమానఉమ్మద్దాపనాదిసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౧. అనాపుచ్ఛాసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఏకాదసమే **భిక్ఖుస్స పురతో**తి న అభిముఖమేవాతి అత్థో, ఇదం పన ఉపచారం సన్ధాయ కథితన్తి వేదితబ్బం. తస్మా భిక్ఖుస్స ఉపచారే అన్తమసో ఛమాయపి “నిసీదామి, అయ్యా”తి అనాపుచ్ఛిత్వా నిసీదన్తియా పాచిత్తియం.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ అనాపుచ్ఛా నిసీదనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, తికపాచిత్తియం, ఆపుచ్ఛితే ద్వికదుక్కటం. తస్మిం ఆపుచ్ఛితసఞ్ఞాయ, గిలానాయ, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. భిక్ఖుస్స అనాపుచ్ఛా, ఉపచారే నిసజ్జా, అనుఞ్ఞాతకారణాభావోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని కథినసదిసాని, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

అనాపుచ్ఛాసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౨. పఞ్హాపుచ్ఛనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ద్వాదసమే **అనోకాసకత**న్తి “అసుకస్మిం నామ ఠానే పుచ్ఛామీ”తి ఏవం అకతఓకాసం, తస్మా సుత్తన్తే ఓకాసం కారాపేత్వా వినయం వా అభిధమ్మం వా పుచ్ఛన్తియా పాచిత్తియం. సేసేసుపి ఏసేవ నయో, సబ్బసో అకారితే పన వత్తబ్బమేవ నత్థి.

సావత్థియం సమ్బహులా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ అనోకాసకతం భిక్ఖుం పఞ్హం పుచ్ఛనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. తత్థ తత్థ ఓకాసం కారాపేత్వా పుచ్ఛన్తియా, అనోదిస్స ఓకాసం కారాపేత్వా యత్థ కత్థచి పుచ్ఛన్తియా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. భిక్ఖుస్స అనోకాసకారాపనం, పఞ్హం పుచ్ఛనన్తి ఇమానేత్థ ద్వే అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని పదసోధమ్మసదిసాని, ఇదం పన కిరియాకిరియన్తి.

పఞ్హాపుచ్ఛనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧౩. అసంకచ్చికసిక్ఖాపదవణ్ణనా

తేరసమే **అసంకచ్చికా**తి అధక్ఖకఉబ్భనాభిమణ్డలసఙ్ఖాతస్స సరీరస్స పటిచ్ఛాదనత్థం అనుఞ్ఞాతసంకచ్చికవిరహితా. **గామం పవిసేయ్యా**తి ఏత్థ పరిక్ఖిత్తస్స గామస్స పరిక్ఖేపం, అపరిక్ఖిత్తస్స ఉపచారం అతిక్కమన్తియా వా ఓక్కమన్తియా వా పఠమపాదే దుక్కటం, దుతియే పాచిత్తియం.

సావత్థియం అఞ్ఞతరం భిక్ఖునిం ఆరబ్భ అసంకచ్చికాయ గామం పవిసనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం. యస్సా పన సంకచ్చికచీవరం అచ్ఛిన్నం వా నట్ఠం వా, తస్సా, గిలానాయ, ఆపదాసు, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. అసంకచ్చికతా, వుత్తపరిచ్ఛేదాతిక్కమో, అనుఞ్ఞాతకారణాభావోతి ఇమానేత్థ తీణి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని ఏళకలోమసదిసానీతి.

అసంకచ్చికసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

ఛత్తుపాహనవగ్గో నవమో.

౧౦...పే....౧౬. ముసావాదాదివగ్గో

ముసావాదాదిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఇతో పరేసు ముసావాదవగ్గాదీసు సత్తసు వగ్గేసు భిక్ఖుపాతిమోక్ఖవణ్ణనాయం వుత్తనయేనేవ వినిచ్ఛయో వేదితబ్బోతి.

సోళసమవగ్గో.

ఉద్దిట్ఠా ఖో అయ్యాయో ఛసట్ఠిసతా పాచిత్తియా ధమ్మాతి భిక్ఖూ ఆరబ్భ పఞ్ఞత్తా సాధారణా సత్తతి, అసాధారణా ఛన్నవుతీతి ఏవం ఛసట్ఠిసతా. సేసం సబ్బత్థ ఉత్తానమేవాతి.

కఙ్ఖావితరణియా పాతిమోక్ఖవణ్ణనాయ

భిక్ఖునిపాతిమోక్ఖే

సుద్ధపాచిత్తియవణ్ణనా నిట్ఠితా.

తత్రాయం సఙ్ఖేపతో అసాధారణసిక్ఖాపదేసు సముట్ఠానవినిచ్ఛయో – గిరగ్గసమజ్జా చిత్తాగారసిక్ఖాపదం సఙ్ఘాణీ ఇత్థాలఙ్కారో గన్ధవణ్ణకో వాసితకపిఞ్ఞాకో భిక్ఖునిఆదీహి ఉమ్మద్దనపరిమద్దనాతి ఇమాని దస సిక్ఖాపదాని అచిత్తకాని లోకవజ్జాని అకుసలచిత్తాని. అయం పనేత్థ అధిప్పాయో, వినాపి చిత్తేన ఆపజ్జితబ్బత్తా అచిత్తకాని, చిత్తే పన సతి అకుసలేనేవ ఆపజ్జితబ్బత్తా లోకవజ్జాని చేవ అకుసలచిత్తాని చాతి. అవసేసాని సచిత్తకాని పణ్ణత్తివజ్జానేవ. చోరివుట్ఠాపనం గామన్తరం ఆరామసిక్ఖాపదం గబ్భినివగ్గే ఆదితో పట్ఠాయ సత్త, కుమారిభూతవగ్గే ఆదితో పట్ఠాయ పఞ్చ పురిసాదిసంసట్ఠం పారివాసికఛన్దదానం అనువస్సవుట్ఠాపనం ఏకన్తరికవుట్ఠాపనన్తి ఇమాని ఏకూనవీసతి సిక్ఖాపదాని సచిత్తకాని పణ్ణత్తివజ్జాని. అవసేసాని సచిత్తకాని లోకవజ్జానేవాతి.

పాటిదేసనీయకణ్డో

౧. సప్పివిఞ్ఞాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా

పాటిదేసనీయేసు పఠమే **సప్పిన్తి** పుబ్బే వుత్తవినిచ్ఛయం పాళిఆగతం (పాచి॰ ౧౨౩౦) గోసప్పిఆదిమేవ. **విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జేయ్యా**తి ఏత్థ “విఞ్ఞత్తియా పటిలద్ధం భుఞ్జిస్సామీ”తి గహణే దుక్కటం, గహితస్స అజ్ఝోహారే అజ్ఝోహారే పాటిదేసనీయం.

సావత్థియం ఛబ్బగ్గియా భిక్ఖునియో ఆరబ్భ సప్పిం విఞ్ఞాపేత్వా భుఞ్జనవత్థుస్మిం పఞ్ఞత్తం, “అగిలానా”తి అయమేత్థ అనుపఞ్ఞత్తి, తికపాటిదేసనీయం, గిలానాయ ద్వికదుక్కటం. యా పన గిలానా గిలానసఞ్ఞా, గిలానకాలే వా విఞ్ఞాపేత్వా పచ్ఛా అగిలానా హుత్వా భుఞ్జతి, గిలానాయ వా సేసకం, ఞాతకప్పవారితట్ఠానతో వా విఞ్ఞత్తం, అఞ్ఞస్స వా అత్థాయ, అత్తనో వా ధనేన గహితం భుఞ్జతి, తస్సా, ఉమ్మత్తికాదీనఞ్చ అనాపత్తి. వుత్తలక్ఖణసప్పితా, అనుఞ్ఞాతకారణాభావో, విఞ్ఞత్తి, అజ్ఝోహారోతి ఇమానేత్థ చత్తారి అఙ్గాని. సముట్ఠానాదీని అద్ధానసదిసానీతి.

సప్పివిఞ్ఞాపనసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౨. తేలవిఞ్ఞాపనాదిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

దుతియాదీసుపి **తేలా**దీని పుబ్బే వుత్తవినిచ్ఛయాని పాళియం (పాచి॰ ౧౨౩౬) ఆగతానేవ, పాళియం అనాగతేసు పన అట్ఠసుపి దుక్కటమేవ. సేసం సబ్బత్థ పఠమే వుత్తసదిసమేవాతి.

తేలవిఞ్ఞాపనాదిసిక్ఖాపదవణ్ణనా నిట్ఠితా.

కఙ్ఖావితరణియా పాతిమోక్ఖవణ్ణనాయ

భిక్ఖునిపాతిమోక్ఖే

పాటిదేసనీయవణ్ణనా నిట్ఠితా.

౧. పరిమణ్డలాదిసిక్ఖాపదవణ్ణనా

ఇతో పరం పన సేఖియాని చేవ అధికరణసమథా చ సబ్బపకారతో భిక్ఖుపాతిమోక్ఖవణ్ణనాయం వుత్తనయేనేవ వేదితబ్బాతి.

కఙ్ఖావితరణియా పాతిమోక్ఖవణ్ణనాయ

భిక్ఖునిపాతిమోక్ఖవణ్ణనా నిట్ఠితా.

నిగమనకథా

ఏత్తావతా చ –

> వణ్ణనం పాతిమోక్ఖస్స, **సోణత్థేరేన** యాచితో;
> వినయే జాతకఙ్ఖానం, కఙ్ఖావితరణత్థికో.
>
> ఆరభిం యమహం సబ్బం, సీహళట్ఠకథానయం;
> మహావిహారవాసీనం, వాచనామగ్గనిస్సితం.
>
> నిస్సాయ సా అయం నిట్ఠం, గతా ఆదాయ సబ్బసో;
> సబ్బం అట్ఠకథాసారం, పాళియత్థఞ్చ కేవలం.
>
> న హేత్థ తం పదం అత్థి, యం విరుజ్ఝేయ్య పాళియా;
> మహావిహారవాసీనం, పోరాణట్ఠకథాహి వా.
>
> యస్మా తస్మా అకత్వావ, ఏత్థ కఙ్ఖం హితేసినా;
> సిక్ఖితబ్బావ సక్కచ్చం, **కఙ్ఖావితరణీ** అయం.
>
> యథా చ నిట్ఠం సమ్పత్తా, కఙ్ఖావితరణీ అయం;
> ద్వావీసతి భాణవారపమాణాయ పాళియా.
>
> ఏవం అనన్తరాయేన, నిట్ఠం కల్యాణనిస్సితా;
> అచిరం సబ్బసత్తానం, యన్తు సబ్బే మనోరథాతి.

పరమవిసుద్ధసద్ధాబుద్ధివీరియప్పటిమణ్డితేన సీలాచారజ్జవమద్దవాదిగుణసముదయసముదితేన సకసమయసమయన్తరగహనజ్ఝోగాహణసమత్థేన పఞ్ఞావేయ్యత్తియసమన్నాగతేన తిపిటకపరియత్తిప్పభేదే సాట్ఠకథే సత్థుసాసనే అప్పటిహతఞాణప్పభావేన మహావేయ్యాకరణేన కరణసమ్పత్తిజనితసుఖవినిగ్గతమధురోదారవచనలావణ్ణయుత్తేన యుత్తముత్తవాదినా వాదీవరేన మహాకవినా పభిన్నపటిసమ్భిదాపరివారే ఛళభిఞ్ఞాదిప్పభేదగుణప్పటిమణ్డితే ఉత్తరిమనుస్సధమ్మే సుప్పతిట్ఠితబుద్ధీనం థేరవంసప్పదీపానం థేరానం మహావిహారవాసీనం వంసాలఙ్కారభూతేన విపులవిసుద్ధబుద్ధినా **బుద్ధఘోసో**తి గరూహి గహితనామధేయ్యేన థేరేన కతా అయం **కఙ్ఖావితరణీ** నామ పాతిమోక్ఖవణ్ణనా –

> తావ తిట్ఠతు లోకస్మిం, లోకనిత్థరణేసినం;
> దస్సేన్తీ కులపుత్తానం, నయం సీలవిసుద్ధియా.
>
> యావ ''బుద్ధో''తి నామమ్పి, సుద్ధచిత్తస్స తాదినో;
> లోకమ్హి లోకజేట్ఠస్స, పవత్తతి మహేసినోతి.

కఙ్ఖావితరణీ-అట్ఠకథా నిట్ఠితా.